ARCANA COELESTIA

QUAE IN

SCRIPTURA SACRA

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

HIC PRIMUM QUAE IN

G E N E S I.

UNA CUM MIRABILIBUS

QUAE VISA SUNT

IN MUNDO SPIRITUUM ET IN COELO ANGELORUM.

OPUS

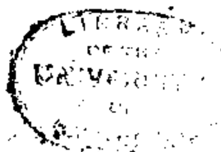
EMANUELIS SWEDENBORG.

AD FIDEM EDITIONIS PRINCIPIS 1749 ss. LONDINI
EXCUSAE DENUO CASTIGATIUS EDIDIT

D: JO. FR. IM. TAFEL.

PARTIS PRIMAE

VOL. I.

PROSTAT

TUBINGAE

IN BIBLIOPOLIO ZU-GUTTENBERG.

1833.

LIBER GENESEOS.

I. *Quod Verbum Veteris Testamenti contineat arcana coeli, et quod omnia et singula spectent Dominum, Ipsius Coelum, Ecclesiam, Fidem, et quae sunt fidei, nemo mortalium ex litera capit; nam ex litera seu sensu literae, nemo aliud videt, quam quod in genere spectent externa Ecclesiae Judaicae; cum tamen ubivis interna sunt, quae nusquam patent in externis, praeter paucissima, quae Dominus revelavit, et explicuit Apostolis; sicut quod Sacrificia significent Dominum; quod Terra Canaan, et Hierosolyma, Coelum, unde vocatur Canaan et Hierosolyma coelestis; similiter Paradisus.*

II. [1] *Sed quod omnia et singula, imo singularissima, usque ad minimam jotham, significent et involvant spiritualia et coelestia, adhuc Orbis Christianus alte ignorat, quare etiam Vetus Testamentum parum curat. Ex unico hoc usque scire possunt, quod Verbum, quia Domini, et a Domino, nusquam dari possit, nisi interius contineat talia, quae sunt Coeli, quae Ecclesiae, quae Fidei, alioquin non vocari potest Verbum Domini, nec dici quod vita aliqua illi insit; nam unde vita, nisi ex illis, quae sunt vitae, hoc est, nisi inde, ut omnia et singula se referant ad Dominum, Qui est ipsissima vita; quare quicquid non interius spectat Ipsum, non vivit, imo, quae vox in Verbo, non involvit Ipsum, seu ad Ipsum se refert suo modo, non est divinum.*

III. *Absque Vita tali, Verbum quoad literam est mortuum; se enim habet Verbum sicut homo, qui, ut in Orbe Chri-*

stiano notum est, Externus est et Internus; Externus homo separatus ab Interno est corpus, et sic mortuum; Internus autem est, qui vivit, et dat Externo vivere; Internus homo est ejus Anima: ita Verbum, quoad literam solum, est sicut corpus absque anima.

IV. *Ex solo sensu literae, cum ei inhaeret mens, nusquam videri potest, quod talia contineat; sicut prima haec Geneseos, ex sensu literae nusquam aliud noscitur, quam quod agatur de Creatione Mundi, et de Horto Edenis, qui vocatur Paradisus; tum de Adamo, ut primo homine creato; quis aliud autumat: sed quod haec arcana contineant, quae nusquam adhuc revelata sunt, ex illis quae sequuntur, satis constabit; et quidem quod Primum Caput Geneseos, in sensu interno, agat de* NOVA CREATIONE *hominis, seu de ejus* REGENERATIONE *in genere, de Antiquissima Ecclesia in specie, et quidem ita, ut ne minimum vocis sit, quod non repraesentat, significat, et involvit.*

V. *Sed quod ita se res habeat, nemo mortalium usquam scire potest, nisi ex Domino; quare in antecessum licet manifestare, quod ex Divina Domini Misericordia, concessum sit, nunc per aliquot annos jugiter et continue interesse consortio Spirituum et Angelorum, eos audire loquentes, et cum iis vicissim loqui; inde datum audire et videre stupenda, quae in altera vita, quae nusquam ad alicujus hominis cognitionem, nec in ejus ideam, venerunt; instructus ibi sum de Spirituum diversis generibus; de Statu animarum post mortem; de Inferno, seu statu lamentabili infidelium: de Coelo, seu statu felicissimo fidelium; imprimis de Doctrina fidei, quae agnoscitur in universo Coelo; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, plura in sequentibus.*

CAPUT PRIMUM.

1. In principio creavit Deus Coelum et Terram.

2. Et Terra erat vacuitas et inanitas; et caligo super faciebus abyssi. Et Spiritus Dei se motitans super facies aquarum.

3. Et dixit DEUS, sit Lux, et facta est Lux.

4. Et vidit DEUS Lucem, quod bona; et distinxit DEUS inter lucem, et inter tenebras.

5. Et vocavit DEUS Lucem, Diem, et Tenebras vocavit, Noctem. Et fuit vespera, et fuit mane, Dies primus.

6. Et dixit DEUS, sit Expansum in medio aquarum, et sit distinguens inter aquas, aquis.

7. Et fecit DEUS Expansum illud, et distinxit inter aquas, quae sub expanso, et inter aquas, quae supra expansum; et factum ita.

8. Et vocavit DEUS Expansum, Coelum. Et fuit vespera, et fuit mane. Dies secundus.

9. Et dixit DEUS, congregentur Aquae sub coelo, ad locum unum, et appareat Arida, et factum ita.

10. Et vocavit DEUS Aridam, Terram; et congregationem aquarum vocavit Maria: et vidit DEUS quod bonum.

11. Et dixit DEUS, progerminare faciat Terra Herbam teneram; Herbam seminificantem semen; Arborem fructus facientem *fructum*, secundum speciem suam, in quo semen ejus, super terra, et factum ita.

12. Et produxit Terra herbam teneram; herbam seminificantem semen, secundum speciem suam; et arborem facientem fructum, in quo semen ejus, secundum speciem suam, et vidit DEUS, quod bonum.

13. Et fuit vespera, et fuit mane, Dies tertius.

14. [2] Et dixit DEUS, sit Luminaria in expanso coelorum, ad distinguendum inter Diem, et inter Noctem, et erunt in signa, et in stata tempora, et in dies, et annos.

15. Et erunt in Luminaria in expanso coelorum, ad lucem dandum super terra, et factum ita.

16. Et fecit DEUS duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, et Luminare minus ad dominandum nocte, et Stellas.

17. Et posuit illa DEUS in Expanso coelorum, ad lucem dandum super terra.

18. Et ad dominandum in die, et in nocte, et ad distinguendum inter lucem, et inter tenebras; et vidit DEUS quod bonum.

19. Et fuit vespera, et fuit mane, Dies quartus.

20. Et dixit DEUS, prorepere faciant aquae Reptile, animam viventem: et Avis volitet super terra, super faciebus expansi coelorum.

21. Et creavit DEUS Cetos magnos; et omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquae, secundum species suas: et omnem Avem alae, secundum speciem suam: et vidit DEUS quod bonum.

22. Et benedixit iis DEUS, dicendo, fructificate et multiplicate vos, et implete aquas in maribus; et avis multiplicabitur in terra.

23. Et fuit vespera, et fuit mane, Dies quintus.

24. Et dixit DEUS, producat Terra animam viventem secundum speciem suam; Bestiam et se movens, et Feram istius terrae, secundum speciem suam; et factum ita.

25. Et fecit DEUS Feram terrae, secundum speciem suam; et Bestiam secundum speciem suam; et omne reptans humi secundum speciem suam; et vidit Deus quod bonum.

26. Ex dixit DEUS, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum similitudinem nostram; et dominabuntur in pisces maris, et in avem coelorum; et in bestiam, et in omnem terram, et in omne reptans, quod reptat super terra.

27. Et creavit DEUS Hominem in imaginem Ipsius, in imaginem DEI creavit illum; masculum et foeminam creavit illos.

28. Et benedixit illis DEUS, et dixit illis DEUS, fructificate et multiplicate vos, et implete terram, et subjugate eam, et dominamini in pisces maris, et in avem coelorum, et in omne vivum, reptans super terra.

29. Et dixit DEUS, ecce, do vobis omnem herbam seminificantem semen, quae super faciebus totius terrae; et omnem arborem, in qua fructus; arbor producens semen, vobis erit in cibum.

30. Et omni Ferae terrae, et omni Avi coelorum, et omni reptanti super terra, in quo anima vivens, omne viride herbae in escam: et factum ita.

31. Et vidit DEUS omne quod fecit, et ecce bonum valde. Et fuit vespera, et fuit mane, Dies sextus.

CONTENTA.

6. Sex Dies seu Tempora, quae sunt tot successivi Status *Regenerationis* hominis, in genere ita se habent.

7. *Primus* Status est, qui praecedit, tam ab infantia, quam proxime ante Regenerationem, et vocatur vacuitas, inanitas, et caligo. Et primus motus, qui est Misericordia Domini, est Spiritus Dei motitans se super faciebus aquarum.

8. *Secundus* Status est, cum distinguitur inter illa, quae sunt Domini, et quae sunt hominis propria: quae sunt Domini, vocantur in Verbo, Reliquiae; suntque hic imprimis Cognitiones fidei, quas ab infantia didicit; quae reconduntur, nec patent, priusquam in statum hunc venit: qui status raro hodie existit absque tentatione, infortunio, tristitia, quae faciunt, ut ea quae sunt corporis et mundi, ita quae sunt propria, quiescant, et quasi moriantur: ita quae sunt externi hominis separantur ab illis, quae sunt interni; in interno sunt reliquiae, a Domino ad hoc tempus, et ad hunc usum, reconditae.

9. *Tertius* Status est Poenitentiae; in quo, ex interno homine, loquitur pie et devote, et producit bona, sicut charitatis opera, sed quae tamen sunt inanimata, quia putat a se; et vocantur herba tenera, tum herba seminis, dein arbor fructus.

10. *Quartus* Status est, cum afficitur Amore, et illuminatur Fide: prius quidem loquutus [3] est pia, et produxit bona, sed ex statu tentationis et angustiae, non ex fide et charitate: ideo illa in interno homine nunc accenduntur, et vocantur bina Luminaria.

11. *Quintus* Status est, quod ex fide loquatur, seque inde confirmat in vero et bono; quae tunc producit, sunt animata, et vocantur pisces maris, et aves coelorum.

12. *Sextus* Status est, cum ex fide et inde ex amore, vera loquitur, et bona facit: quae tunc producit, vocantur anima vivens, et bestia. Et quia tunc incipit simul ac ex fide, etiam ex amore agere, fit homo Spiritualis, qui vocatur Imago. Ejus vita spiritualis delectatur et sustentatur illis, quae sunt Cognitionum fidei, et quae sunt Operum charitatis, quae vocantur ejus cibi: et ejus vita naturalis, delectatur et susten-

tatur iis, quae sunt corporis et sensuum, ex quibus pugna, usque dum amor regnat, et fit homo coelestis.

13. Qui regenerantur, non omnes ad statum hunc veniunt, sed quidam, et maxima pars hodie, solum ad primum; quidam modo ad alterum; quidam ad tertium, quartum, quintum, raro ad sextum; et vix ullus ad septimum.

SENSUS INTERNUS.

14. *In sequentibus per* Dominum *unice intelligitur Salvator mundi Jesus Christus, et Dominus appellatur absque caeteris nominibus: pro Domino agnoscitur et adoratur in universo Coelo, quia Ipsi omnis potestas in coelis et in terris: mandavit etiam, dicendo, «Vos vocatis Me Domine, recte dicitis; sum namque,»* Johan: XIII. 13. *Et discipuli post resurrectionem appellarunt Ipsum Dominum.*

15. *In universo Coelo nec sciunt alium Patrem, quam Dominum, quia unus, sicut Ipse dixit. «Ego sum via, et veritas, et vita; dicit Philippus, monstra nobis Patrem, dicit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, non nosti Me, Philippe; qui vidit Me, vidit Patrem; quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem; nonne credis, quod Ego in Patre, et Pater in me, sit; credite mihi, quod Ego in Patre, et Pater in Me,»* Johan: XIV. 6, 8, 9, 10, 11.

16. Vers. 1. *In principio creavit Deus Coelum et Terram:* Principium vocatur Antiquissimum tempus; per Prophetas passim Dies antiquitatis, ut et Dies aeternitatis. Principium etiam involvit Tempus primum, cum regeneratur homo, nam tunc e novo nascitur, et vitam accipit; ipsa Regeneratio vocatur inde Nova hominis Creatio. Creare, Formare, et Facere, ubivis fere in propheticis significant Regenerare, cum differentia, ut apud Esaiam, «Omnem vocatum nomine meo, et ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, etiam feci illum,» XLIII. 7. Quare Dominus vocatur Redemptor, Formator ab utero, Factor, ut et Creator, ut apud eundem Prophetam, «Ego Jehovah, Sanctus vester, Creator Israëlis, Rex vester,»

XLIII. 15. apud Davidem, «Populus creatus laudabit Jah,» Psalm. CII. 19. apud Eundem, «Emittis spiritum tuum, creabuntur, et renovas facies humi,» Psalm. CIV. 30. Quod Coelum significat Internum hominem, et Terra, ante regenerationem, Externum, ex sequentibus videatur.

17. Vers. 2. *Et Terra erat vacuitas et inanitas, et caligo super faciebus abyssi et Spiritus Dei se motitans super facies aquarum.* Homo ante regenerationem vocatur Terra vacua et inanis, etiam Humus, cui nihil boni et veri inseminatum est; Vacuum, ubi nihil boni, et Inane, ubi nihil veri; inde Caligo, seu stupor et ignorantia omnium, quae sunt fidei in Dominum, proinde quae sunt vitae spiritualis et coelestis; qui homo describitur a Domino per Jeremiam, «Stolidus populus «meus, Me non norunt; stulti filii ii, et non intelligentes, sa«pientes ad malum faciendum, et bonum facere non sciunt; vi«di *Terram*, et ecce vacuitas et inanitas, et ad *Coelos*, et non «Lux eorum.» IV. 22, 23. 25.

18. Facies abyssi sunt ejus Cupiditates, et inde Falsitates, ex quibus, et in quibus totus est; qui, quia ei nihil lucis, est sicut abyssus, seu confusum obscurum quid: vocantur tales quoque abyssi et profunditates maris passim in Verbo, quae exsiccantur, seu vastantur, antequam regeneratur homo; ut apud Esaiam, «Expergiscere juxta dies antiquitatis, generatio«nes aeternitatum, nonne tu exsiccans mare, aquas abyssi mag«nae, et ponens profunditates maris in viam, ut transeant re«dempti: redempti Jehovae revertantur,» LI. 9, 10, 11. Homo etiam talis, cum inspicitur e Coelo, apparet instar molis nigrae, cui nihil vitale. Involvunt eadem in communi Vastationem hominis, de qua apud prophetas plura, quae praecedit regenerationem; nam antequam homo scire potest quid verum, et affici bono, removenda sunt quae impediunt, et quae repugnant; ita vetus homo moriturus, antequam novus concipi potest.

19. Per Spiritum Dei intelligitur Misericordia Domini, de qua praedicatur motitare, sicut solet gallina super ova, hic super illa, quae Dominus apud hominem recondit, et appellantur passim Reliquiae in Verbo; sunt Cognitiones veri et boni, quae nusquam in lucem aut diem veniunt, priusquam externa vastata sunt; Cognitiones illae vocantur hic facies aquarum.

20. Vers. 3. *Et dixit Deus, sit Lux, et facta est lux.* Primum est, cum homo incipit scire, quod sit bonum et verum aliquod superius: homines prorsus externi, ne quidem sciunt, quid bonum, et quid verum, nam omnia, quae sunt amoris sui, et amoris mundi, putant esse bona; et omnia, quae amoribus istis favent, putant esse vera, ita nescientes, quod bona ista sint mala, et vera ista sint falsa: At cum concipitur homo e novo, primum scire incipit, quod bona ejus non sint bona; cumque mágis ad lucem venit, quod Dominus sit, et quod Dominus sit ipsum bonum et verum: quod scire debeant, quod Dominus sit, Ipse dicit apud Johannem, „Nisi credideritis, „quod Ego sim, moriemini in peccatis vestris," VIII. 24. Dein quod Dominus sit ipsum bonum, seu vita, et ipsum verum seu lux, ac ita, quod nullum bonum et verum, nisi a Domino, etiam apud Johannem, „In principio erat verbum, et verbum „erat apud Deum, et Deus erat verbum, omnia per Ipsum fac„ta sunt, et sine Ipso factum est nihil, quod factum est; in Ip„so vita erat, et vita erat lux hominum, lux autem in tenebris „apparet; Ipse erat lux vera, quae illuminat omnem hominem „venientem in mundum." I: 1, 3, 4, 9.

21. Vers. 4, 5. *Et vidit Deus Lucem, quod bona, et distinxit Deus inter Lucem et inter Tenebras. Et vocavit Deus Lucem, Diem, et Tenebras vocavit Noctem.* Lux dicitur bona, quia ex Domino, Qui est ipsum bonum: Tenebrae sunt, quae antequam e novo concipitur et nascitur homo, apparuerunt sicut lux, quia malum sicut bonum, et falsum sicut verum, sed sunt tenebrae, suntque propria hominis, quae manent. Omnia quaecunque Domini sunt, comparantur Diei, quia lucis sunt; et omnia, quaecunque propria hominis, comparantur Nocti, quia caliginis: ita pluries in Verbo.

22. Vers. 5. *Et fuit vespera, et fuit mane, dies primus.* Quid vespera, et quid mane, inde jam noscitur. Vespera est omnis status praecedens, quia umbrae, seu falsitatis et nullius fidei; Mane est omnis status sequens quia lucis, seu veritatis et cognitionum fidei. Vespera in genere significat omnia, quae propria sunt hominis; Mane autem, quae sunt Domini; ut per Davidem, „Spiritus Jehovae loquutus est in me, et sermo ip„sius super lingua mea, dixit Deus Israëlis, mihi loquutus est

„ Petra Israëlis, Ille sicut lux mane, dum oritur sol, mane non „ nubes, dum a splendore, a pluvia, herba tenera e terra," 2 Sam. XXIII. 2, 3, 4. Quia Vespera est, quando nulla fides, et Mane quando fides, Adventus Domini in mundum appellatur Mane; et tempus, quando venit, quia tunc nulla fides, appellatur Vespera, apud Danielem, „ Sanctus dixit ad me, usque „ ad Vesperam, cum fit Mane, bis mille et trecenta," VIII. 14. 26. [4] Similiter accipitur Mane pro omni Adventu Domini, in Verbo, ita est vox novae creationis.

23. Quod Dies pro ipso Tempore accipiatur, nihil communius est in Verbo, ut apud Esaiam, „ Propinquus est Dies „ Jehovae. Ecce Dies Jehovae venit. Coelum commovebo, et „ contremiscet terra e loco suo, in Die excandescentiae irae „ meae. Propinquum ad veniendum est tempus ipsius, et Dies „ ejus non protrahentur," XIII. 6, 9, 13, 22. Et apud eundem Prophetam, „ In Diebus antiquitatis antiquitas ejus. Fiet in Die „ illo oblivioni tradetur Tyrus septuaginta annis, juxta Dies re- „ gis unius," XXIII. 7. 15. [5] Quia Dies pro Tempore, etiam pro Statu istius temporis accipitur, ut apud Jeremiam, „ Vae „ nobis, quia declinavit dies, quia extenderunt se umbrae ve- „ sperae," VI. 4. et apud eundem prophetam, „ Si irritum red- „ dideritis foedus meum diei, et foedus meum noctis, ut non sit „ diurnum, et nox in tempore suo," XXXIII. 20, 25. Tum, „ Renova dies nostros, sicut antiquitus," Thren. V. 21.

24. Vers. 6. *Et dixit Deus, sit Expansum in medio aquarum, et sit distinguens inter aquas aquis.* Postquam Spiritus Dei, seu Misericordia Domini produxit in diem Cognitiones veri et boni, et dedit primam lucem, quod Dominus sit, et quod Dominus sit ipsum bonum, et ipsum verum; et quod nullum bonum et verum nisi a Domino, tunc distinguit inter Hominem Internum et Externum, ita inter Cognitiones, quae sunt apud hominem internum, et scientifica, quae sunt hominis externi: Homo internus vocatur expansum; cognitiones, quae apud hominem internum, appellantur aquae supra expansum; et scientifica hominis externi, vocantur aquae sub expanso. Homo, antequam regeneratur, ne quidem novit quod Internus homo detur, minus, quid Internus, putans non distinctos esse, quia immersus corporeis et mundanis, etiam, quae Interni hominis

sunt, immersit iisdem, et ex distinctis, unum confusum obscurum fecit: ideo primum dicitur, ut sit expansum in medio aquarum, tum ut sit distinguens aquis inter aquas, non autem distinguens aquas inter aquas. Mox vero ita, vers. 7. 8. *Et fecit Deus Expansum illud, et distinxit inter aquas, quae sub expanso, et inter aquas, quae supra expansum, et factum ita; et vocavit Deus Expansum, Coelum.* Alterum itaque, quod homo, dum regeneratur, animadvertit, est, quod scire incipiat, dari Internum hominem; aut, quod, quae sunt apud Internum hominem, sint bona et vera, quae solius Domini: et quia Homo Externus, cum regeneratur, talis est, ut usque putet, bona, quae agit, ex se agere, et vera, quae dicit, ex se dicere; et quia talis, per ea, sicut per propria, ducitur a Domino, ad bonum agendum, et ad verum loquendum, ideo praecedit distinctio ab iis quae sub expanso, et sequitur de iis quae supra expansum. Arcanum etiam coeleste est, quod Homo per propria, tam per fallacias sensuum, quam per cupiditates, ducatur, et flectatur a Domino ad illa, quae sunt vera et bona, et sic quod omnia et singula momenta Regenerationis procedant a vespera ad mane, sicut ab externo homine ad internum, seu a terra ad coelum; quare nunc Expansum, seu Internus homo appellatur Coelum.

25. Expandere Terram, et extendere Coelos, est solennis loquutio apud Prophetas, ubi de Regeneratione hominis agitur, ut apud Esaiam, „Sic dixit Jehovah, Redemptor tuus, et For„mator tuus ab utero: Ego Jehovah faciens omnia, extendens „*Coelos* Solus, et expandens *Terram* a Me Ipso," XLIV. 24. Tum, ubi de adventu Domini aperte dicitur, „Calamum Con„tusum non confringit, et linum fumigans non exstinguit, ad „veritatem profert judicium:" hoc est, fallacias non frangit, nec cupiditates exstinguit, sed ad verum et bonum flectit, sic sequitur: „Deus Jehovah creat *Coelos*, et extendit illos, expan„dit *Terram*, et productiones ejus, dat animam populo super „ea, et spiritum ambulantibus in ea," XLII. 3, 4, 5. Praeter etiam alibi aliquoties.

26. Vers. 8. *Et fuit Vespera, et fuit Mane, Dies Secundus:* quid Vespera, quid Mane, et quid Dies, prius ad vers. 5.

27. Vers. 9. *Et dixit Deus, congregentur aquae sub Coelo ad locum unum, et appareat Arida; et factum ita.* Cum novit, quod homo internus et externus detur, et quod Vera et Bona ab homine interno, seu per hominem internum ad externum, a Domino, influant, tametsi non ita apparet, tunc illa seu Cognitiones veri et boni, quae apud eum, in memoria ejus reconduntur, et inter scientifica referuntur; quicquid enim memoriae externi hominis insinuatur, sive naturale sit, sive spirituale, sive coeleste, ibi manet ut scientificum, et inde producitur a Domino: Cognitiones illae sunt aquae congregatae ad locum unum, et vocantur Maria; ipse autem homo externus vocatur arida, et mox terra, secundum haec quae sequuntur.

28. Vers. 10. *Et vocavit Deus Aridam, Terram, et congregationem aquarum vocavit Maria; et vidit Deus, quod bonum.* Quod aquae significent Cognitiones et Scientifica, communissimum est in verbo, inde quod Maria collectionem earum, ut apud Esaiam, „Plena erit Terra scientia, Jehovae, sicut „aquae Mare contegentes,“ XI. 9. Et apud eundem Prophetam, ubi de defectu cognitionum, et scientificorum, agitur, „Deficient aquae de mari, fluvius exsiccabitur et exarescet, et „recedent flumina,“ XIX. 5, 6. Apud Haggajum, ubi de Ecclesia nova, „Ego commovens *Coelos* et *Terram*, et Mare et „Aridam; et commovebo omnes gentes, et venient desiderium „omnium gentium, et implebo domum hanc gloria,“ II. 6, 7. Et de homine regenerando apud Sachariam, „Erit dies unus il„le, notus est Jehovae, non *dies*, nec nox, et erit, ad tem„pus *vesperae* erit Lux, et erit in die illo, exibunt aquae vivae „a Hierosolyma, pars earum ad Mare orientale, et pars earum „ad Mare posterum,“ XIV. 7, 8. Per Davidem, ubi describitur homo vastatus, qui regenerandus, Dominum adoraturus, „Jehovah vinctos suos non spernit, laudabunt Ipsum *Coeli* et „*Terra*, Maria et omne reptans in iis,“ Psalm. LXIX. 35. Quod Terra significet receptaculum, apud Sachariam, „Jeho„vah extendens *Coelos*, et *fundans* Terram, et formans spiri„tum hominis in medio ejus,“ XII. 1.

29. Vers. 11. 12. *Et dixit Deus, progerminare faciat Terra herbam teneram, herbam seminificantem semen, arborem fructus facientem fructum, secundum speciem suam, in*

quo semen ejus, super terra: et factum ita. Et produxit terra herbam teneram, herbam seminificantem semen, secundum speciem suam, et arborem facientem fructum, in quo semen ejus, secundum speciem suam: et vidit Deus, quod bonum. Cum Terra sic praeparata est, seu homo, ut a Domino recipere possit semina coelestia, et producere aliquid boni et veri, tunc Dominus primum progerminare facit tenerum quoddam, quod vocatur herba tenera; tum aliquid utilius, quod rursus se proseminat, et vocatur herba seminificans semen; tandem aliquod bonum, quod se fructificat, et vocatur arbor faciens fructum, in quo semen ejus, quodlibet secundum speciem suam. Homo, qui regeneratur, primum talis est, ut putet bonum, quod facit, esse ex semet, et verum, quod dicit, esse ex semet, cum tamen ita se res habet, quod omne bonum, et omne verum sit a Domino, quare qui putat esse a semet, is nondum habet Vitam verae fidei, quam tamen postmodum recipere potest; nondum enim credere potest, quod a Domino, quia in statu praeparationis ad recipiendam vitam fidei est; Status iste repraesentatur hic per Inanimata; et Status vitae fidei postmodum per Animata. Quod Dominus sit seminans, semen sit Verbum Ipsius, et quod Terra homo, Ipse dignatus est dicere, Matth. XIII. 19. ad 24. 37, 38, 39. Marc. IV. 14. ad 21. Luc. VIII. 11. ad 16. Describit etiam similiter, „Ita est Regnum „Dei, ut homo, dum jacit [6] semen in terram, et dormit et sur„git nocte et die, et semen germinat et assurgit, quomodo, is „nescit, sponte enim terra fructum fert, primum herbam, dein „spicam, deinde plenum frumentum in spica," Marc. IV. 26, 27, 28. Per Regnum Dei in universali sensu intelligitur universum Coelum; in minus universali Ecclesia vera Domini; in particulari unusquisque qui est verae fidei, seu per fidei vitam regeneratus, quare is quoque vocatur Coelum, quia in illo est Coelum; tum Regnum Dei, quia in illo est Regnum Dei, quod Ipse Dominus docet per Lucam, „Jesus interrogatus a Phari„saeis, quando venit Regnum Dei, respondit iis, et dixit, non „venit Regnum Dei cum observatione, neque dicent, ecce hic, „aut ecce illic, ecce enim Regnum Dei intra vos est," XVII. 20, 21. Hoc tertium successivum est Regenerationis hominis, est status ejus poenitentiae, similiter ab umbra procedens ad

lucem, seu a Vespera ad Mane, quare dicitur, Vers. 13. *Et fuit Vespera, et fuit Mane, Dies Tertius.*

30. Vers. 14, 15, 16, 17. *Et dixit Deus, sit Luminaria in Expanso coelorum, ad distinguendum inter diem, et inter noctem, et erunt in signa, et in stata tempora, et in dies, et annos: Et erunt luminaria in Expanso Coelorum, ad lucem dandum super terra, et factum ita. Et fecit Deus duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, et Luminare minus ad dominandum nocte, et stellas. Et posuit illa Deus in Expanso coelorum, ad lucem dandum super terra.* Quid Luminaria magna, non satis intelligi potest, nisi sciatur primum, quae Essentia fidei, tum quae ejus Progressio apud eos, qui e novo creantur. Ipsa Essentia et Vita fidei, est Solus Dominus; qui enim non credit in Dominum, non habere potest vitam, ut Ipse dixit apud Johannem, « Qui credit in Filium, habet vitam aeternam, qui vero non credit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manebit super eo, » III. 36. Progressio fidei apud eos, qui e novo creantur, est talis; primum nullius vitae sunt, nam in Malo et Falso non est vita, sed in Bono et Vero: dein accipiunt vitam a Domino per Fidem, primum per Fidem Memoriae, quae est Fides scientifica; tum per Fidem intellectu, quae est Fides intellectualis; dein per Fidem Corde, quae est Fides Amoris, seu salvifica. Fides scientifica et intellectualis repraesentata [7] est a Versu 3 ad 13 per inanimata; Fides autem vivificata per amorem, repraesentatur a Versu 20 ad 25, per Animata; quare hic nunc primum agitur de Amore et inde Fide, [8] quae vocantur Luminaria; Amor est Luminare magnum, quod dominatur die; Fides ex Amore est Luminare minus, quod dominatur nocte; quae quia unum facient, dicitur de iis in singulari, *sit*, non autem, sint, luminaria. Amor et Fides se habent in Interno homine, sicut Calor et Lux in Externo corporeo, quare illa per haec repraesentantur; ideo Luminaria posita dicuntur in Expanso Coelorum, seu in Interno homine, magnum Luminare in ejus Voluntate, et minus in ejus Intellectu, sed apparent solum in voluntate et intellectu, sicut lux solis in objectis; est solius Domini Misericordia, quae amore voluntatem, et veritate seu fide intellectum afficit.

31. Quod Luminaria magna significent Amorem et Fidem,

et quoque nominentur Sol, Luna, et Stellae, constat passim apud Prophetas, ut apud Ezechielem, „Obtegam, cum exstinxero te, *Coelos*, et atrabo stellas eorum, Solem nube obtegam, et Luna non lucere faciet lucem suam, omnia Luminarià lucis in coelis atrabo super te, daboque tenebras super „*Terra* tua," XXXII. 7, 8. ubi agitur de Pharaone et Aegyptio, per quos intelligitur in Verbo Sensuale et Scientificum, hic quod per sensualia et scientifica exstinxerint amorem et fidem. Apud Esaiam, „Dies Jehovae ad ponendum *terram* in desolationem, nam stellae coelorum, et oriones eorum, non facient „lucere lucem suam, obtenebratus Sol in exitu suo, et Luna „non splendere faciet lucem suam," XIII. 9, 10. Apud Joëlem, „Venit dies Jehovae, dies tenebrarum et caliginis, coram „Ipso contremiscit Terra, commoventur Coeli, Sol et Luna „atrantur, et stellae retrahunt splendorem suum," II. 2, 10. Apud Esaiam, ubi agitur de adventu Domini, et illuminatione gentium, ita de nova Ecclesia, in particulari de singulis qui in tenebris sunt, et lucem accipiunt ac regenerantur, „Surge, „illuminare, quia venit Lux tua, ecce tenebrae obtegunt terram, et caligo populos, et super te exorietur Jehovah, ambulabuntque gentes ad lucem tuam, et reges ad splendorem „ortus tui, erit Jehovah tibi in lucem aeternitatis, non occidet amplius Sol tuus, et Luna tua non colligetur, quia Jehovah erit tibi in lucem aeternitatis," LX. 1, 2, 3, 19, 20. Apud Davidem, „Jehovah facit *coelos* in intelligentia, expandit *terram* super *aquis*, facit Luminaria magna, Solem ad dominandum in die, et Lunam et stellas ad dominandum in nocte," Psalm. CXXXVI. 5, 6, 7, 8, 9. Et apud Eundem, „Glorificate „Jehovam Sol et Luna, glorificate Ipsum omnes stellae lucis; „glorificate Ipsum coeli coelorum; et Aquae, quae supra Coelos," Psalm. CXLVIII. 3, 4. In quibus omnibus locis Luminaria significant Amorem et Fidem. Quia Luminaria repraesentabant et significabant Amorem et Fidem in Dominum, praeceptum est in Ecclesia Judaica, ut Luminare perpetuum esset accensum a vespera ad mane, nam quicquid Ecclesiae illi praeceptum erat, Repraesentativum [9] Domini erat; de quo Luminari ita, „Praecipe filiis Israëlis, ut accipiant oleum ad Luminare, „ad ascendere faciendum Lucernam jugiter: In Tentorio con-

„ventus extra Velum, quod est super Testimonium, disponet „illam Aharon et filii illius, a Vespera usque ad Mane, coram „Jehovah." [Exod. XXVII. 20, 21.] Quae quod significent Amorem et Fidem, quae Dominus accendit et lucere facit in Interno homine, et per internum hominem in Externo, ibi loci, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur.

32. Amor et Fides vocantur primum Luminaria magna; dein Amor Luminare magnum, et Fides Luminare minus; et de Amore dicitur, quod dominabitur in die, et de Fide, quod dominabitur in nocte; haec quia Arcana sunt, et abdita imprimis in hoc fine dierum, ex Divina Domini Misericordia, licet aperire, quomodo se res habet: quod abdita imprimis in hoc fine dierum, causa est, quia nunc est Consummatio [10] saeculi, et Amor paene nullus, proinde nec Fides; sicut Ipse Dominus praedixit apud Evangelistas, his verbis, „Sol obscurabitur, et „Luna non dabit lucem, et stellae cadent de Coelo, et virtu-„tes Coelorum commovebuntur," Matth. XXIV. 29. Per Solem hic intelligitur Amor, qui obscuratus; per Lunam Fides, quae non dat lucem; per Stellas, Cognitiones fidei, quae cadunt de Coelo, quae sunt virtutes et potestates coelorum. Antiquissima Ecclesia, non aliam fidem agnovit, quam ipsum Amorem; Coelestes quoque Angeli non sciunt quid fides, nisi quae Amoris; Universum Coelum est Amoris, nam in coelis non datur alia vita, quam vita Amoris, inde omnis felicitas, quae tanta, ut aliquid ejus non describi possit, nec usquam aliqua idea humana capi: Qui in amore sunt, Dominum ex corde amant, sed norunt, dicunt, et percipiunt, quod omnis amor, ita omnis vita, quae solius amoris est, et sic omnis felicitas, unice ex Domino veniat, et quod ne hilum amoris, vitae et felicitatis, ex semetipsis habeant. Quod Dominus sit, ex Quo omnis Amor, repraesentatum etiam est per Luminare Magnum seu Solem, cum transformatus, nam „Splenduit facies Ipsius „sicut Sol, Vestimenta autem facta sunt sicut Lux," Matth. XVII. 2. Significantur intima per Faciem, et quae ab intimis procedunt per Vestes, ita Divinum Ipsius per Solem seu Amorem, et Humanum Ipsius per Lucem, seu Sapientiam ex Amore.

33. Notissimum unicuivis esse potest, quod nulla usquam vita sit absque aliquo Amore, et quod nusquam aliquod gau-

dium, nisi quod profluit ex Amore; sed qualis Amor, talis vita, et tale gaudium: si removeres amores, seu quod idem est, cupiditates, quia eae sunt amoris, cessaret illico cogitatio, et fores instar mortui; quod mihi ostensum est ad vivum. Amores sui et mundi, quoddam vitae simile, et quoddam gaudii simile sistunt, sed quia sunt contrarii prorsus amori vero, qui est, ut ament Dominum supra omnia, et proximum ut semet, constare potest, quod non amores sint, sed quod odia; nam quo plus aliquis semet et mundum amat, eo plus proximum, et sic Dominum, odit: quare verus Amor, est Amor in Dominum; et vera vita, est vita amoris ab Ipso: et verum gaudium est gaudium illius vitae. Amor Verus non dari potest nisi unicus, ita nec vera vita nisi unica, unde vera gaudia, et verae felicitates, quales sunt Angelorum in Coelis.

34. Amor et Fides nusquam separari possunt, quia unum et idem constituunt; quare cum primum agitur de Luminaribus, pro uno accipiuntur, et dicitur, sit Luminaria in Expanso Coelorum. Mirabilia de hoc licet referre; Coelestes Angeli, quia a Domino sunt in tali Amore, ex Amore in omnibus fidei Cognitionibus sunt, et ex amore in tali vita et luce intelligentiae, ut vix aliquid describi possit: Vicissim autem Spiritus, qui in scientia doctrinalium fidei absque amore sunt, in tali frigida vita, et obscura luce sunt, ut ne quidem ad primum limen atrii coelorum approximare possint, quin retro fugiant: dicunt quidam se credidisse in Dominum, sed non vixerunt, sicut docuit; de quibus Dominus ita apud Matthaeum; „Non omnis dicens „Mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum Coelorum, sed „faciens voluntatem meam: multi dicent Mihi in illa die, Do„mine, Domine, nonne per nomen tuum prophetavimus," et quae sequuntur, VII. 21, 22. ad f. Exinde constat, quod qui in Amore, etiam in fide sint, et sic in vita coelesti, non autem, qui se dicunt esse in fide, et non sunt in vita amoris: Vita fidei absque amore, se habet sicut Lux Solis absque Calore, ut in hyeme, quando nihil crescit, sed omnia et singula torpent et emoriuntur; sed Fides ex Amore se habet sicut Lux Solis tempore Veris, quando omnia crescunt et florent, nam Calor solis est qui producit; in spiritualibus et coelestibus similiter, quae solent repraesentari in Verbo, per ea, quae

sunt in mundo, et super terra: nulla fides, et fides absque amore, a Domino quoque comparatur hyemi, ubi de consummatione [11] saeculi praedixit apud Marcum, „Orate, ne fiat fuga vestra in hyeme, erunt enim dies isti afflictionis,“ XIII: 18, 19. fuga est ultimum tempus, etiam cujusvis hominis cum moritur; Hyems est vita nullius amoris; dies afflictionis est status ejus miserabilis in altera vita.

35. Homini binae facultates sunt, Voluntas et Intellectus; cum Intellectus regitur a Voluntate, tunc simul unam mentem, sic unam vitam constituunt, nam tunc quod homo vult et agit, etiam cogitat et intendit; cum autem Intellectus dissidet a Voluntate, sicut apud eos, qui fidem se habere dicunt, sed aliter vivunt, tunc una mens in binas distrahitur; una vult se auferre in Coelum, altera tendit ad infernum; et quia voluntas omne agit, totus quantus ad infernum rueret, nisi Dominus ejus misereretur.

36. Qui separarunt fidem ab amore, ne quidem sciunt quid fides; dum in idea fidei sunt, quidam non sciunt aliter quam quod sit mera Cogitatio; aliqui, quod sit Cogitatio in Dominum; pauci, quod sit Doctrina fidei: sed Fides est, non solum Cognitio omnium quae complectitur Doctrina fidei, et eorum Agnitio, sed imprimis est Obedientia omnium, quae docet; primarium, quod docet, cui obedient, est Amor Domini, et Amor proximi, in quo qui non est, non est in fide; quod ita clare docet Dominus, ut nusquam possit dubitari, apud Marcum, ita, „Primarium omnium praeceptorum est, audi „Israël, Dominus Deus noster, Dominus unus est, ideo ama„bis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima „tua, et ex tota mente tua, et ex omnibus viribus tuis; hoc „primarium est praeceptum; alterum quidem simile hoc, ama„bis proximum tuum, sicut te ipsum; majus his aliud praecep„tum non est,“ XII: 28 ad 35. Apud Matthaeum appellat illud Primum et Magnum Mandatum, et quod ex illis Mandatis Lex et Prophetae pendeant, XXII: 34 ad 39. [12] Lex et Prophetae sunt universa Doctrina fidei, et omne Verbum.

37. Dicitur, quod Luminaria erunt in signa, et in stata tempora, et in dies, et in annos; haec plura arcana continent, quam ut in praesenti dici queant, tametsi in sensu literae nihil

arcani apparet; nunc solum, quod vices spiritualium et coelestium dentur in universali, et singularibus, quae comparantur vicibus dierum et annorum; dierum sunt a mane ad meridiem, inde ad vesperam, et per noctem ad mane; annorum sunt similes, a vere ad aestatem, inde ad autumnum, et per hyemem ad ver; vices inde caloris et lucis, tum fructificationum terrae; his vicibus comparantur vices spiritualium et coelestium; vita absque vicibus et varietatibus foret una, ita nulla, nec cognosceretur, nec dignosceretur, minus perciperetur bonum et verum: haec vocantur apud Prophetas statuta, ut apud Jeremiam, « Dixit Jehovah, dans solem in lucem diei, statuta Lu« nae, et Stellarum in lucem noctis, non recedent statuta haec « a coram Me, » XXXI: 35, 36. Et apud eundem Prophetam, « Sic dixit Jehovah, si non foedus meum diei et noctis, statuta « coeli et terrae non posuero, » XXXIII: 25. Sed de his ex Divina Domini Misericordia, ad Genes. Capt. VIII. 22.

38. Vers. 18. *Et ad dominandum in die, et in nocte, et ad distinguendum inter lucem, et inter tenebras; et vidit Deus quod bonum.* Per diem intelligitur Bonum, per noctem malum; quare Bona appellantur opera diei, Mala autem opera noctis: per lucem intelligitur Verum, et per tenebras falsum, sicut Dominus loquitur, « Dilexerunt homines magis Tenebras « quam Lucem, qui facit veritatem, venit ad Lucem, » Joh. III: 19 ad 21. Vers. 19. *Et fuit Vespera, et fuit Mane, Dies Quartus.*

39. Vers. 20. *Et dixit Deus, prorepere faciant aquae Reptile, animam viventem: et Avis volitet super terra, super faciebus Expansi Coelorum.* Postquam magna Luminaria accensa sunt, et posita in Homine Interno, et inde lucem accipit Externus, tunc incipit primum vivere, prius vix vixisse dici potest, nam Bonum quod fecit, ex semet fecisse, et Verum, quod loquutus, ex semet [13] dixisse, putavit; et quia homo est mortuus ex se, et in eo nihil nisi malum et falsum, quare quicquid producit ex se, non est vivum, usque adeo, ut ne quidem facere bonum, quod in se est bonum, ex semet possit: quod homo ne quidem cogitare bonum, nec velle bonum, proinde non agere bonum, possit, nisi ex Domino, ex Doctrina fidei cuivis constat, nam dicit Dominus apud Matthaeum, « Qui se-

« minat bonum semen, est Filius hominis, » XIII: 37. Nec potest Bonum nisi ex ipsomet fonte venire, qui est unicus, sicut etiam dicit, « Nemo Bonus est nisi unus Deus, » Luc: XVIII. 19. Sed usque, cum Dominus resuscitat in vitam, seu regenerat, hominem, permittit primum, ut sic autumet, nam homo tunc non aliter capere potest, nec aliter duci ad credendum, et dein ad percipiendum, quod a Domino Solo omne Bonum et Verum: dum ita autumavit, ejus Vera et Bona, comparata sunt Herbae tenerae, tum Herbae seminificanti semen, dein Arbori fructus, quae sunt inanimata; nunc autem, cum vivificatus ab Amore et Fide, et credit, quod Dominus operatur omne Bonum, quod agit, et Verum quod dicit, tunc comparatur primum Reptilibus aquae, et Avibus, quae volitant super terra; tum Bestiis, quae omnia sunt animata, et vocantur animae viventes.

40. Per Reptilia, quae aquae producunt, significantur scientifica, quae sunt hominis Externi; per Aves in genere Rationalia, tum Intellectualia, quorum haec sunt Hominis Interni. Quod Reptilia aquarum seu pisces significent scientifica constat apud Esaiam, « Veni et non vir, in increpatione mea siccare faciam mare, ponam fluvios desertum, foetebit piscis eorum ab eo quod non aqua, et morietur siti, vestiam coelos atrore, » L: 2, 3. [14] Manifestius adhuc apud Ezechielem, ubi Dominus describit novum Templum, seu in genere novam Ecclesiam, et hominem Ecclesiae, seu regeneratum, nam unus quisque Regeneratus est Templum Domini, ita, « Dominus Jehovah dixit ad me, aquae istae, quae exibunt ad terminum versus orientem, et venient versus mare, in mare deductae, et sanabuntur aquae: et erit, quod omnis anima vivens, quae proreptabit, ad quodcunque ubi venit aqua fluviorum, vivet, et erit piscis multus valde, quia veniunt illuc aquae istae, et sanabunt, et vivet omne, quo venit fluvius: et erit, stabunt super illo piscatores ab Engedi ad En-Eglaim, cum expansione retium erunt; secundum speciem suam erit Piscis eorum, sicut piscis maris magni, multus valde, » XLVII: 8, 9, 10. [15] Piscatores ab Engedi ad En-Eglaim cum expansione retium, significant eos, qui docebunt hominem naturalem de veritatibus fidei. Quod Aves significent Rationalia et Intellectualia con-

stans est apud prophetas, ut apud Esaiam, «Vocans ab ortu «volucrem, e terra longinqua virum consilii mei,» XLVI: 11. Apud Jeremiam, «Vidi, et ecce non homo, et omnis Avis coe«lorum aufugerunt,» IV: 25. Apud Ezechielem, «Plantabo «surculum cedri altae, et attollet ramum, et faciet fructum, «et erit in cedrum magnificam, et habitabunt sub illa omnis «avis omnis alae, in umbra ramorum ejus habitabunt,» XVII: 23. Et apud Hoseam, ubi agitur de nova Ecclesia, seu de Regenerato, «Et feriam illis foedus, in die illo, cum fera agri, «et cum avi coelorum, et se movente humi,» II: 18. Quod fera non significet feram, nec avis avem, unicuivis constare potest, quia Dominus novum foedus cum iis pangit.

41. Quicquid Proprium est hominis, hoc nullam in se vitam habet, dumque sistitur videndum, apparet durum sicut osseum et nigrum; at quicquid a Domino, vitam habet, est in illo spirituale et coeleste, et dum sistitur videndum, apparet ut humanum vivum: et quod incredibile forte sed usque verissimum, quod unaquaevis vox, unaquaevis idea, et unumquodvis minimum cogitationis spiritus Angelici, vivat, in singularissimis ejus est affectio procedens a Domino, qui est Ipsa vita: quare, quae a Domino, habent vitam in se, quia fidem in Ipsum, et significantur hic per animam viventem; tum habent speciem corporis hic significatam per se movens, seu reptans: at haec adhuc homini arcana sunt, sed quia agitur hic de anima vivente, et se movente, hic solum memoranda.

42. Vers. 21. *Et creavit Deus Cetos magnos, et omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquae, secundum species suas; et omnem avem alae secundum speciem suam; et vidit Deus quod bonum.* Pisces, ut dictum, significant scientifica, hic per fidem a Domino animata, et sic viva; Ceti significant illorum Communia, sub quibus et ex quibus particularia; nihil quicquam in universo datur, quod non sub aliquo communi est, ut existat et subsistat: apud Prophetas aliquoties nominantur Ceti aut Balaenae, et ibi significant communia scientificorum; Pharao, Rex Aegypti, per quem repraesentatur sapientia seu intelligentia humana, hoc est, scientia in genere, vocatur Cetus magnus: ut apud Ezechielem, «Ecce Ego contra te, Pharao Rex Aegypti, Cete magne, cu-

„bans in medio fluviorum tuorum, qui dixit, mihi fluvius, et „ego feci me," XXIX: 3. et alibi, „Tolle lamentationem super Pharaonem, Regem Aegypti, et dicas ad eum, et tu sicut Cetus in maribus, et prodiisti in fluminibus tuis, et conturbasti aquas pedibus tuis," XXXII: 2. per quae significantur ii, qui per scientifica, ita ex se, intrare volunt in mysteria fidei. Apud Esaiam, „In die isto, visitabit Jehovah gladio suo „duro, et magno, et forti, super Leviathanem serpentem oblongum, et super Leviathanem serpentem tortuosum, et occidet Cetos, qui in mari," XXVII: 1. [16] Per occidere cetos in mari, significatur, ut ne quidem communia sciant. Apud Jeremiam, „Comedit me, conturbavit Nebuchadnezar, Rex Babelis, constituit me vas inane, deglutivit me, sicut Cetus, implevit ventrem suum ex delitiis meis, expulit me," LI: 34. Pro quod Cognitiones fidei, quae hic sunt delitiae, ita deglutiverit, sicut Cetus Jonam, ubi Cetus pro iis, qui communia Cognitionum fidei ut scientifica, possident, et sic faciunt.

43. Vers. 22. *Et benedixit iis Deus, dicendo, fructificate et multiplicate vos, et implete aquas in maribus; et avis multiplicabitur in terra.* Omne, quod in se ex Domino vitam habet, se fructificat et multiplicat immensum; quamdiu homo in corpore vivit, non ita, sed in altera vita stupende. Fructificare in Verbo praedicatur de illis, quae sunt amoris, et multiplicare de illis, quae sunt fidei, fructus qui est amoris habet semen, per quod se tantum multiplicat: Benedictio Domini etiam significat in Verbo fructificationem et multiplicationem, quia hae ex illa. Vers. 23. *Et fuit Vespera, et fuit Mane, Dies Quintus.*

44. Vers. 24, 25. *Et dixit Deus, producat Terra animam viventem, secundum speciem suam; Bestiam, et se movens, et Feram istius terrae, secundum speciem suam; et factum ita. Et fecit Deus Feram terrae secundum speciem suam, et Bestiam secundum speciem suam, et omne reptans humi, secundum speciem suam: et vidit Deus quod bonum.* Homo, sicut Terra, nihil boni producere potest, nisi prius ei inseminatae sint Cognitiones fidei, ex quibus sciat, quid credendum et faciendum: Intellectus est audire Verbum, et Voluntatis est facere; audire Verbum et non facere, est dicere, quod credat,

et tamen non ita vivit, talis separat illa, et distrahit mentem, et a Domino vocatur Stultus, „Omnis, qui audit verba mea, „et facit illa, comparo viro prudenti, qui aedificavit domum „suam supra petram; at omnis, qui audit verba mea, sed non „facit illa, comparo viro Stulto, qui aedificavit domum suam „super arenam," Matth. VII: 24, 26. Quae sunt Intellectus, significata sunt, ut ostensum, per Reptilia, quae aquae prorepere faciunt, et per Avem super terra, et super faciebus Expansi; quae sunt Voluntatis, significantur hic per animam viventem, quam terra producat, perque Bestiam et Reptans, tum per Feram ejus terrae.

45. Qui antiquissimis temporibus vixerunt, ita significarunt illa quae sunt Intellectus, et quae sunt Voluntatis; inde apud Prophetas, et constanter in Verbo Veteris Testamenti, similia per Animalium genera repraesentantur. Bestiae sunt duplicis generis, sunt malae quia noxiae, et sunt bonae quia mites; quae mala sunt in homine, significata sunt per tales bestias, ut per Ursos, Lupos, Canes; quae bona et mitia, per tales quoque bestias, sicut per Juvencos, Oves et Agnos; Bestiae, quia hic agitur de regenerandis, sunt bonae et mites, significant Affectiones: quae inferiora sunt, et plus trahunt a corpore, vocantur Ferae ejus terrae, et sunt Cupiditates et Voluptates.

46. Quod Bestiae significent Affectiones apud hominem, malas apud malos, et bonas apud bonos, constare potest ex Verbo pluries, ut apud Ezechielem, „Ecce Ego ad vos, et re„spiciam ad vos, ut excolamini et seminemini, et multiplicabo „super vos hominem et bestiam, et multiplicabuntur, et fruc„tificabuntur, et habitare faciam vos secundum Antiquitates ve„stras," XXXVI: 9, 10, 11. ubi de Regeneratione agitur. Apud Joëlem, „Ne timete Bestiae agri mei, quia herbosa facta ha„bitacula deserti," II: 22. Apud Davidem, „Ego stolidus, „Bestiae fui apud Deum," Psalm. LXXIII: 22. [17] Apud Jeremiam, „Ecce dies venientes, et seminabo domum Israëlis, et „domum Jehudae, semine hominis, et semine Bestiae, et vi„gilabo super iis ad aedificandum et plantandum, XXXI: 27, 28. ibi de Regeneratione agitur. Quod Ferae similia significent, ut apud Hoseam, „Feriam illis foedus in die illo, cum

« Fera Agri, et cum Ave coelorum, et Reptili terrae, » II: 18. Apud Jobum, « A fera terrae non timebis, nam cum lapidibus « agri foedus tuum, et fera agri pacifica erit tibi, » V: 22. 23. [18] Apud Ezechielem, « Pangam vobis foedus pacis, et cessare faciam « feram malam e terra, ut habitent in deserto confidenter, » XXXIV: 25. Apud Esaiam, « Honorabit Me Fera agri, quia « dedi in deserto aquas, » XLIII: 20. Apud Ezechielem, « In « ramis illius nidificarunt omnis Avis coelorum, et sub ramis « illius genuerunt omnis Fera agri, ac in umbra illius habitave- « runt omnes gentes magnae, » XXXI: 6.; ita de Assyrio, quo significatur homo spiritualis, et comparatur horto Edenis. Apud Davidem, « Glorificate Jehovam omnes Angeli Ipsius, glorifi- « cate e terra ceti, arbor fructus, fera, et omnis bestia, rep- « tans, et avis alae, » Psalm. CXLVIII: 2, 3, 4, 7, 9, 10. Hic prorsus eadem nominantur, ut ceti, arbor fructus, fera, bestia, reptans, avis; nisi per ea significentur viva apud hominem, nusquam praedicari potest de iis, quod glorificent Jehovam. Distinguitur probe apud Prophetas inter Bestias et Feras terrae, ac inter Bestias et Feras agri. Bona usque adeo appellantur Bestiae, ut qui proximi Domino in Coelo, dicantur Animalia, tam apud Ezechielem, quam apud Johannem, « Omnes « Angeli steterunt circa thronum, et Seniores, et quatuor Ani- « malia, et ceciderunt ante thronum super facies suas, et ado- « rarunt Agnum, » Apoc: VII: 11. Cap: XIX: 4. Appellantur etiam Creaturae, quibus praedicandum Evangelium, quia e novo creandi, « Euntes in mundum universum, et praedicate « Evangelium omni Creaturae, » Marc: XVI: 15.

47. Quod Verba contineant arcana Regenerationis, exinde etiam constare potest, quod in priori versu dictum, quod Terra produceret Animam Viventem, [19] Bestiam et Feram terrae; in sequenti versu, alio ordine, quod Deus fecerit Feram terrae, tum Bestiam; primum enim producit homo tanquam ex se, postea etiam, antequam fit Coelestis; et sic Regeneratio inchoat ab Externo homine et procedit ad Internum, ideo hic alius ordo est, et externa praecedunt.

48. Ex his nunc constat, quod Quintus status sit, quod homo ex fide, quae est Intellectus, loquatur, seque inde confirmet in Vero et Bono, et quae tunc producit, sint Animata,

quae vocantur Pisces maris, et Aves Coelorum. Et quod Sextus Status sit, cum ex Fide, quae est Intellectus, et inde ex Amore, qui est Voluntatis, vera loquatur, et bona faciat; quae tunc producit, vocantur Anima vivens et Bestia. Et quia tunc incipit simul ac ex Fide, etiam ex Amore, agere, fit Homo Spiritualis, qui vocatur Imago, de qua nunc.

49. Vers. 26. *Et dixit Deus, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum Similitudinem nostram; et dominabuntur in Pisces maris, et in Avem Coelorum, et in Bestiam, et in omnem Terram, et in omne reptans, quod reptat super terra.* In Antiquissima Ecclesia, cum quibus Dominus loquutus ore ad os, apparuit Dominus sicut Homo, de quibus multa referri potest, sed nondum est tempus; ideo nullum apellabant Hominem, quam Ipsum, et quae Ipsius essent; nec semet, nisi solum illa, quae perceperunt habuisse ex Domino, ut omne Bonum Amoris, et Verum fidei, haec dicebant Hominis, quia Domini: apud Prophetas inde in supremo sensu per Hominem et Filium Hominis intelligitur Dominus; et in sensu interno Sapientia et Intelligentia; inde omnis qui Regeneratus, ut apud Jeremiam, « Vidi terram, et ecce Vacuitas et Inanitas, et ad « Coelos, et ecce non lux eorum, vidi et ecce non homo; et « omnes aves coelorum aufugerunt, » IV: 23, 25. Apud Esaiam, ubi in sensu interno per Hominem intelligitur Regeneratus; in supremo Ipse Dominus, sicut unus, « Sic dixit Jehovah, Sanctus Israëlis, et Formator ejus, Ego feci terram et hominem « super ea creavi Ego, manus meae extenderunt Coelos, et omni exercitui eorum praecepi, » XLV: 11, 12, 13. Dominus ideo Prophetis visus Homo, ut Ezechieli, « Super Expansum « sicut aspectus lapidis sapphiri, similitudo solii, et super similitudine solii, similitudo sicut aspectus Hominis super illo superius, » I: 26. Et Danieli visus, dictus Filius Hominis, seu Homo, quod idem est; « Vidi, et ecce cum nubibus Coeli, sicut Filius Hominis veniens erat, et usque ad Antiquum dierum pervenit, et ante Illum appropinquare fecerunt Ipsum, « et Ipsi datum est Dominium, et Gloria, et Regnum, et omnes populi, gentes, et linguae, Ipsi servient; Dominium Ipsius, Dominium saeculi, quod non transibit, et Regnum Ipsius, quod non peribit, » VII: 13, 14. Dominus etiam se sae-

pius vocat Filium Hominis, seu Hominem; et sicut apud Danielem de Adventu Sui in gloriam praedicit, „Videbunt Filium „Hominis venientem in nubibus Coeli cum virtute et gloria," Matth: XXIV: 23, 30. Nubes Coelorem vocatur Sensus Literalis Verbi; Virtus et Gloria, Sensus Verbi Internus, qui unice spectat Dominum; et Ipsius Regnum, in omnibus et singulis, in quo Sensu inde Virtus et Gloria.

50. Quid Antiqvissima Ecclesia per Imaginem Domini intellexerunt, plura sunt quam ut dici possint: Homo nescit prorsus, quod regatur a Domino per Angelos et Spiritus, et quod apud unumquemvis hominem sint ad minimum bini spiritus, et bini Angeli; per Spiritus fit communicatio hominis cum Mundo spirituum, et per Angelos, cum Coelo; absque communicatione hominis per spiritus cum mundo spirituum, et per Angelos cum Coelo, et sic per Coelum cum Domino, nequaquam vivere potest; Vita ejus pendet prorsus a Conjunctione illa; si recederent Spiritus et Angeli, momento periret. Quamdiu homo non regeneratus est, regitur prorsus aliter, quam cum regeneratus; cum non regeneratus, apud eum sunt spiritus mali, qui dominantur ita super eum, ut Angeli, tametsi adsunt, vix quicquam efficere possint, quam solum dirigere, ne praecipitet se in ultimum malum; et flectere eum ad quoddam bonum, et quidem per proprias ejus cupiditates ad bonum, et per fallacias sensuum ad verum; tunc communicationem habet cum mundo spirituum per spiritus, qui apud eum, sed non ita cum Coelo, quia spiritus mali dominantur, et angeli solum avertunt: Cum autem regeneratus est, tunc dominantur Angeli, et omnia bona et vera ei inspirant, ac horrorem et timorem pro malis et falsis. Angeli quidem ducunt, sed solum ministrant, nam Dominus solus est, qui hominem regit per Angelos et Spiritus; et quia fit ministerio angelorum, hic primum dicitur in plurali, *faciamus hominem in Imaginem nostram;* sed quia solus usque regit et disponit, in subsequente versu dicitur in singulari, *creabat Deus illum in imaginem suam;* quod etiam Dominus clare dicit apud Esaiam, „Ita dixit Jehovah Redemptor tuus, et For- „mator tuus ab utero, Ego Jehovah facio omnia, extendens „*Coelos* Solus, expandens *Terram* a Me Ipso," XLIV: 24.

Ipsi Angeli etiam fatentur, quod nihil potestatis apud eos, sed quod a Solo Domino agant.

51. Quod Imaginem attinet, Imago non est Similitudo, sed est secundum similitudinem, quare dicitur, faciamus hominem in imaginem nostram, secundum similitudinem nostram. Spiritualis Homo est Imago, Coelestis autem Homo est Similitudo, seu Effigies; in hoc Capite agitur de Spirituali Homine, in sequente de Coelesti. Spiritualis Homo, qui Imago, vocatur a Domino Filius lucis, ut apud Johannem, „Qui ambulat „in tenebris, non scit, quorsum abit, quousque Lucem habe„tis, credite in Lucem, ut Filii Lucis sitis," XII: 35, 36. Vocatur etiam Amicus, „Vos amici mei estis, si feceritis, quae„cunque Ego mando vobis," Joh: XV: 14, 15. Sed Homo Coelestis, qui Similitudo, vocatur, Filius Dei, apud Johannem, „Quotquot receperunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei „essent, credentibus in Nomen Ipsius, qui non ex sanguinibus, „neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex „Deo nati sunt," I: 12, 13.

52. Quamdiu Homo Spiritualis est, procedit dominium ejus ab Externo homine ad Internum, sicut hic dicitur, dominabuntur in pisces maris, et in avem coelorum, et in bestiam, et in omnem terram, et in omne reptans, quod reptat super terra; cum autem fit Coelestis, et ex Amore bonum agit, tunc dominium procedit ab Interno homine ad externum, sicut Dominus describit Se Ipsum, et sic simul hominem Coelestem, qui Similitudo Ipsius, apud Davidem, „Dominari fecisti Illum in „opera manuum tuarum, omnia posuisti sub pedes Illius, gre„gem et armenta omnia, et quoque bestias agrorum, avem „coelorum, et pisces maris, transeuntem semitas marium," [Ps. VIII. 7, 8, 9.] hic ideo primum dicuntur Bestiae, dein Avis, tum Pisces maris, quia homo Coelestis ab Amore, qui est voluntatis, procedit, aliter ac apud Spiritualem hominem, apud quem praecedunt pisces et aves, quae sunt intellectus, qui est fidei, et sequuntur bestiae.

53. Vers. 27. *Et creavit Deus hominem in Imaginem Ipsius, in Imaginem Dei creavit illum:* Quod hic bis dicatur Imago, inde est, quia Fides quae est Intellectus, vocatur Imago

Ipsius; Amor autem, qui est Voluntatis, Imago Dei, qui in homine Spirituali sequitur, sed in homine Coelesti praecedit.

54. *Masculum et foeminam creavit illos.* Quid per Masculum et Foeminam in sensu interno intelligatur, Antiquissimae Ecclesiae notissimum fuit, at vero apud posteros, quando sensus interior Verbi, etiam hoc arcanum periit: summae illorum felicitates et delitiae erant Conjugia, et quicquid usquam assimilari potuit Conjugiis, assimilabant, ut inde perciperent felicitatem Conjugii; et quia Interni homines erant, delectabantur solum internis, externa solum spectabant oculis, sed cogitabant de illis, quae repraesentabant, sic ut externa illis nihil essent, modo ut aliquid possent ab iis reflectere ad interna, et ab internis ad Coelestia, et sic ad Dominum, Qui iis erat omne; proinde ad Conjugium Coeleste, a quo felicitas eorum Conjugiorum venire percipiebant: ideo in Homine Spirituali Intellectum vocabant Masculum, et Voluntatem Foeminam, quae cum unum agerent, dicebant Conjugium: ab Ecclesia illa emanavit formula, quae solennis facta, quod Ipsa Ecclesia ab affectione boni, vocata sit Filia, tum Virgo, ut Virgo Zion, Virgo Hierosolyma, ut ex Uxor. Sed de his vide Cap. seq. ad vers: 23. et ad Cap: III: 15.

55. Vers. 28. *Et benedixit illis Deus, et dixit illis Deus, fructificate et multiplicate vos, et implete terram, et subjugate eam, et dominamini in Pisces maris, et in Avem coelorum, et in omne vivum, reptans super terra.* Antiquissimi, quia conjunctionem Intellectus et Voluntatis, seu Fidei et Amoris, vocabant Conjugium, quicquid Boni ex Conjugio illo producebatur, appellabant fructificationes, et quicquid Veri, multiplicationes, inde apud Prophetas similiter, ut apud Ezechielem, „Multiplicabo super vos hominem et bestiam, et multi„plicabunt et fructificabunt se, et habitare faciam vos juxta an„tiquitates vestras, et benefaciam prae principiis vestris, et „cognoscetis quod Ego Jehovah, et ambulare faciam super vo„bis, *Hominem*, populum meum Israëlem," XXXVI: 8, 9, 10, 11. Per hominem hic intelligitur homo spiritualis, qui etiam Israël vocatur; per Antiquitates Ecclesia Antiquissima; per Principia, Ecclesia Antiqua post diluvium; quod multiplicatio, quae est Veri, praecedat, et fructificatio, quae est bo-

ni, sequatur, est quia de regenerando, non de regenerato, agitur. Cum Intellectus Voluntati copulatus est, seu fides amori, vocatur homo a Domino Terra maritata, per Esaiam, „Non „dicetur terrae tuae amplius vasta, sed tibi vocabitur beneplacitum meum in illa, et terrae tuae maritata, quia beneplacebit Jehovae in te, et terra tua maritabitur," LXII: 4. fructus inde, qui sunt Veri, vocantur filii; et fructus, qui sunt Boni, filiae, et hoc quam saepe in Verbo: impletur terra, cum multa vera et bona; Domino enim benedicente et dicente, hoc est, operante, crescit bonum et verum in immensum, sicut Dominus dicit, „Simile est Regnum Coelorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo, quod minus quidem est omnium seminum, cum autem creverit, majus omnibus oleribus est, et fit arbor, ita ut veniant aves „coeli, et nidulentur in ramis ejus," Matth: XIII: 31, 32. Granum sinapis est bonum hominis antequam spiritualis, quod minimum est omnium seminum, quia putat a semet bonum facere; quod a semet, est nihil nisi malum; sed quia in statu regenerationis est, est aliquid boni, sed minimum omnium; tandem sicut fides conjungitur amori, fit majus, et olus; demum cum conjuncta est, fit arbor, et tunc aves coelorum, quae hic etiam sunt Vera seu intellectualia, in ramis ejus, qui sunt scientifica, nidulantur. Quando homo spiritualis est, sicut dum fit spiritualis, in pugna est, quare dicitur, subjugate terram, et dominamini.

56. Vers. 29. *Et dixit Deus, ecce, do vobis omnem herbam seminificantem semen, quae super faciebus totius terrae; et omnem arborem, in qua fructus; arbor producens semen, vobis erit in cibum.* Coelestis homo, unice delectatur coelestibus, quae quia conveniunt vitae ejus, vocantur Cibi coelestes: Spiritualis homo delectatur spiritualibus, quae quia vitae ejus conveniunt, vocantur Cibi spirituales: Naturalis similiter naturalibus, quae quia vitae ejus sunt, vocantur Cibi, et sunt comprimis scientifica. Hic quia de spirituali homine agitur, ejus Cibi spirituales, per repraesentativa describuntur; spirituales per herbam seminificantem semen, et per arborem in qua fructus, qui in genere vocantur Arbor producens semen; Naturales ejus Cibi in versu sequente describuntur.

57. Herba seminificans semen, est omne Verum, quod spectat usum; Arbor in qua fructus est Bonum fidei: fructus est, quod Dominus dat homini coelesti, sed Semen ex quo fructus, quod homini spirituali; quare dicitur, arbor producens semen vobis erit in cibum. Quod cibus coelestis dicatur fructus ex arbore, constat ex Capite sequente, ubi agitur de Coelesti homine; solum hic quod Dominus loquutus per Ezechielem, „Juxta fluvium ascendit super ripam ejus hinc et il„linc, omnis arbor Cibi, non decidet folium ejus, et non „consumetur fructus ejus, in menses ejus renascitur, quia aquae ejus e Sanctuario illae exeuntes, et erit fructus ejus in „cibum, et folium ejus in medicinam." XLVII: 12. Aquae e Sanctuario significant Vitam et Misericordiam Domini, Qui est Sanctuarium; Fructus Sapientiam, quae illis Cibus; Folium est Intelligentia, quae illis propter usum, qui vocatur medicina. Quod autem Cibus spiritualis dicatur herba, dicitur per Davidem, „Pastor meus, non carebo, in pascuis herbae cu„bare facis me, Psalm: XXIII: 1, 2.

58. Vers. 30. *Et omni ferae terrae, et omni avi coelorum, et omni reptanti super terra, in quo anima vivens, omne viride herbae in escam; et factum ita.* Cibus ejusdem [20] naturalis hic describitur; naturale ejus significatum est hic per feram terrae, et per avem coelorum, quibus datum est in escam olus et viride herbae: de utroque ejus cibo, tam naturali, quam spirituali ita apud Davidem, „Jehovah germinare facit gramen „bestiae, et herbam in ministerium hominis, ad educendum panem e terra," Psalm: CIV: 14. ubi bestia pro fera terrae et simul pro avi coelorum, quas nominat ibi vers: 11, 12.

59. Quod hic solum olus et viride herbae sit in escam homini naturali, ita se res habet; homo dum regeneratur et fit spiritualis, continuo in pugna est, quare Ecclesia Domini dicitur pugnans; nam prius dominatae sunt cupiditates, quia totus homo ex meris cupiditatibus conflatus est, et inde falsitatibus; cum regeneratur, non possunt cupiditates ejus et falsitates momento aboleri, nam id foret destruere totum hominem, non aliam enim vitam sibi acquisivit; quare apud eum relinquuntur diu spiritus mali, ut excitent ejus cupiditates, et sic innumerabilibus modis resolvantur, et quidem ita, ut a Domino flecti

possint in bonum, et sic reformari homo: tempore pugnae, mali spiritus, qui maximo odio habent omne quod bonum et verum, hoc est, quicquid est amoris et fidei in Dominum, quae unice sunt bona et vera, quia in se vitam aeternam habent, nihil aliud escae ei relinquunt, quam quod comparatur oleri et viridi herbae; sed Dominus dat ei quoque cibum, qui comparatur herbae seminificanti semen, et arbori in qua fructus, quae sunt tranquillitatis et pacis, cum illarum jucundis et felicibus; et hoc per intervalla: Si Dominus non tutaretur hominem omni momento, etiam omnium minimo, illico periret, nam tale internecinum odium regnat in mundo spirituum contra illa, quae sunt amoris et fidei in Dominum, ut describi nusquam possit: Quod ita se res habeat, pro certo asseverare possum, quia nunc per aliquot annos, cum spiritibus, tametsi etiam in corpore, in altera vita fui, et malis, imo pessimis, et quandoque millibus, circumstipatus, quibus permissum venena sua effundere et me infestare omni modo, quo possent, sed usque non potuerunt minimum capilli laedere, ita tutatus sum a Domino: ex tot annorum experientia instructissimus sum de mundo spirituum, qualis est, tum quoque de pugna, quam non possunt non sustinere, qui regenerantur, ut vitae aeternae felicitatem consequantur: Sed quia ex communi descriptione nemo ita instrui potest, ut fidem indubiam habeat, quare de iis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus particularia memoranda sunt.

60. Vers. 31. *Et vidit Deus omne quod fecit, et ecce bonum valde. Et fuit Vespera, et fuit Mane, Dies Sextus.* Hic Bonum valde dicitur, in prioribus modo Bonum; quia nunc illa, quae sunt fidei, unum faciunt cum illis, quae sunt amoris; sic conjugium factum inter Spiritualia et coelestia.

61. Spiritualia dicuntur omnia quae sunt fidei cognitionum, et Coelestia, omnia quae sunt amoris in Dominum, et erga proximum; illa pertinent ad Intellectum hominis, haec ad Voluntatem.

62. Tempora et Status Regenerationis hominis in communi et particulari distinguuntur in sex, et vocantur Dies ejus creationis, nam per gradus a nullo homine fit primum aliquid, sed parum, dein magis usque ad diem sextum, quo fit Imago.

63. Interea Dominus continuo pugnat pro illo contra mala

et falsa, et per pugnas confirmat eum in vero et bono; tempus pugnae, est tempus operationis Domini; quare Regeneratus apud Prophetas vocatur Opus digitorum Dei; nec quiescit, antequam Amor principale agat, tunc cessat pugna: Cum opus successerit, usque ut Fides conjuncta sit amori, tunc vocatur Bonum valde, quia Dominus tunc illum agit, ut similitudinem sui: ad finem Diei sexti recedunt spiritus mali, et succedunt boni, ac introducitur in Coelum, seu in Paradisum Coelestem, de quo Capite sequenti.

---

64. *Hic nunc est sensus Verbi internus, ipsissima illius vita, quae nusquam patet ex sensu literae; sed arcana, tam multa sunt, ut non sufficerent volumina pro illis explicandis; hic modo paucissima sunt dicta, et talia, quae confirmare possint, quod de Regeneratione hic agatur, et quod illa procedat ab Externo homine ad Internum: ita Angeli percipiunt Verbum; illi prorsus nihil sciunt, quid est literae, nequidem unam vocem quid proxime significat, minus adhuc Nomina terrarum, urbium, fluviorum, personarum, quae toties in historicis et propheticis, occurrunt, solum habent ideam rerum significatarum per voces et per nomina; ut per Adamum in Paradiso percipiunt Antiquissimam Ecclesiam, et nec Ecclesiam, sed Antiquissimae Ecclesiae fidem in Dominum; per Noachum, Ecclesiam remanentem apud posteros, et continuatam ad Abrami tempus; per Abrahamum nusquam eum, qui vixit, sed Fidem salvificam, quam repraesentavit; et sic porro; ita res spirituales et coelestes abstracte prorsus a vocibus et nominibus.*

65. *Quidam in primum atrium coeli sublati, cum legerem Verbum, et inde mecum loquuti, dicebant, quod ne hilum vocis aut literae ibi intelligerent, sed solum quae in sensu proxime interiori significarent, quae praedicabant tam pulchra, et in tali ordine sequentia, et eos afficientia, ut appellarent Gloriam.*

66. *Sunt in genere, quatuor differentes styli in Verbo,* Primus *est, qui fuit Ecclesiae Antiquissimae; modus illorum*

exprimendi erat talis, ut cum nominarent terrestria et mundana, quod cogitarent de spiritualibus et coelestibus, quae repraesentabant, quare non solum per repraesentativa exprimebant, sed etiam in seriem quandam quasi historicam redigebant, ut magis viverent; quod iis delectabile quammaxime erat: Hic stylus est intellectus, cum prophetavit Channa dicens, «Loquimini altum, altum, exeat antiquum ab ore vestro,» 1 Sam. II. 3. *Repraesentativa illa vocantur apud Davidem, Aenigmata ab antiquitate,* Psalm. LXXVIII: 2, 3, 4. *Ex Antiquissimae Ecclesiae posteris habuit Moses haec de Creatione, de Horto Edenis, usque ad Abrami tempus.* SECUNDUS *Stylus est Historicus, qui in Libris Mosis ab Abrami tempore, et ulterius, inque Josuae, Judicum, Samuelis, et Regum, in quibus Historica talia prorsus sunt, qualia in sensu literae comparent, sed usque omnia et singula continent prorsus alia in sensu interno, de quibus ex Divina Domini Misericordia, suo ordine in sequentibus.* TERTIUS *est Propheticus, qui natus a stylo Antiquissimae Ecclesiae, quem adorabant; sed non est continuus, et sicut historicus, qualis antiquissimus, sed est sparsus, vix usquam intelligibilis nisi in sensu interno, ubi arcanissima, quae concinno ordine sequuntur connexa; et spectant Hominem Externum, et Internum, Ecclesiae plures Status, Ipsum Coelum, ac in intimis Dominum.* QUARTUS *est Psalmorum Davidis, qui est medius inter Propheticum, et Communem loquentium; ibi sub Davidis, ut Regis, persona, in sensu interno, agitur de Domino.*

GENESEOS,

CAPUT SECUNDUM.

---

67. *Quia, ex Divina Domini Misericordia, datum est scire Sensum Internum Verbi, et in illo continentur arcanissima, quae nusquam prius in alicujus cognitionem venerunt, nec venire possunt, nisi sciant, quomodo se habent res in altera vita, nam perplurima, quae in Interno sensu Verbi sunt, illa spectant, memorant, et involvunt, concessum est, aperire illa, quae nunc per aliquot annos, quibus interesse datum consortio Spirituum* [1] *et Angelorum, audivi et vidi.*

68. *Non me latet, quod plures dicturi, quod nusquam aliquis loqui possit cum Spiritibus et Angelis, quamdiu in corpore vivit; et plures, quod phantasia sit; alii, quod talia tradidero, ut fidem captem; alii aliter; sed haec nihil moror, nam vidi, audivi, sensi.*

69. *Homo ita creatus a Domino est, ut, dum vivit in corpore, cum Spiritibus et Angelis simul loqui potuisset, sicut etiam antiquissimis temporibus factum, nam unus est cum illis, quia spiritus corpore amictus: sed quia post tractum temporis, homines se ita immerserunt corporeis et mundanis, ut paene nihil aliud curent, ideo clausa est via; ut primum vero recedunt corporea, quibus immersus, aperitur via, et inter spiritus est, et cum iis sociat vitam.*

70. *Quia licet aperire, quae per aliquot annos audivi et vidi, hic primum dicendum, quomodo se habet cum homine, cum resuscitatur, seu quomodo a vita corporis intrat in vitam aeternitatis: utque scirem, quod vivant homines post mortem, datum est loqui, et conversari cum pluribus, qui mihi*

noti fuerunt in vita eorum corporis, et non quidem per diem et septimanam, sed per menses et fere annum, cum quibus loquutus et conversatus sicut in mundo: qui maximopere mirati, quod ii, dum vixerunt in corpore, fuerint, et quod alii et plerique sint, in tali incredulitate, ut putent se non victuros post mortem, cum tamen vix intercedunt dies post corporis obitum, antequam in altera vita sunt, nam est continuatio vitae.

71. *Sed quia sparsa forent, et inconnexa, si intersererentur [1] illis, quae in textu Verbi, licet, ex Divina Domini misericordia, ordine quodam illa adjungere, et quidem praemittere, et subnectere cuivis Capiti, praeter quae passim inseruntur.*

72. *Quomodo itaque homo exsuscitatur a mortuis, et intrat in vitam aeternitatis, ad finem hujus Capitis, licet dicere.*

CAPUT SECUNDUM.

1. Et absoluti sunt Caeli et Terra, et omnis exercitus illorum.

2. Et absolvit Deus in Die Septimo opus suum, quod fecit; et quievit in Die Septimo ab omni opere suo, quod fecit.

3. Et benedixit Deus Diei Septimo, et sanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo.

4. Hae Nativitates Coelorum et Terrae, cum creavit illos, in die, quo fecit Jehovah Deus Terram et Coelos.

5. Et nullum Virgultum agri adhuc erat in terra, et nulla Herba agri adhuc germinabat, quia non pluere fecit Jehovah Deus super terra. Et homo nullus ad colendum humum.

6. Et Vaporem ascendere fecit e terra, et irrigavit omnes facies humi.

7. Et formavit Jehovah Deus hominem, pulverem ex humo, et inspiravit in nares ejus spiraculum vitarum, et factus homo in animam viventem.

8. Et plantavit JEHOVAH DEUS hortum in Eden ab Oriente, et posuit ibi hominem quem formavit.

9. Et progerminare fecit JEHOVAH DEUS ex humo omnem Arborem desiderabilem aspectu, et bonam ad cibum: et Arborem vitarum in medio horti; et Arborem scientiae boni et mali.

10. Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum hortum, et inde separabatur, et erat in quatuor capita.

11. Nomen Primi Pischon, is circumdans totam terram Chavillah, ubi Aurum.

12. Et Aurum terrae illius bonum; ibi bdellium, et lapis schoham.

13. Et Nomen fluvii secundi Gichon, is circumdans totam terram Cusch.

14. Et nomen fluvii Tertii, Chiddechel, is vadit orientaliter versus Aschur: et fluvius Quartus, is Phrath.

15. Et accepit JEHOVAH DEUS hominem, et posuit illum in horto Eden, ad colendum illum, et ad custodiendum illum.

16. Et praecepit JEHOVAH DEUS super illum homini, dicendo, ab omni arbore horti edendo edas:

17. Sed ab arbore Scientiae boni et mali, non edas ex illa, quia in die, quo ederis ex illa, moriendo morieris.

CONTENTA.

73. Homo cum ex Mortuo factus Spiritualis, ex Spirituali fit Coelestis, de quo nunc agitur, vers: 1.

74. Homo Coelestis est Septimus Dies, in quo Dominus quiescit, vers: 2. 3.

75. Scientificum et Rationale ejus describitur per virgultum et herbam ex humo vapore irrigata, vers: 5, 6.

76. Ejus Vita per inspiratum animae vitarum. vers: 7.

77. Dein ejus Intelligentia per hortum in Edene ab Oriente; in quo arbores desiderabiles aspectu sunt Perceptiones veri; et arbores bonae ad cibum, sunt Perceptiones boni: Amor per Arborem vitarum; Fides per Arborem scientiae, vers: 8, 9.

78. Sapientia per Fluvium in horto: inde quatuor fluvii, quorum primus est Bonum et Verum: secundus est Cognitio omnium, quae sunt boni et veri, seu amoris et fidei; quae sunt

interni hominis: tertius est Ratio: quartus est Scientia, quae sunt externi hominis: omnia ex Sapientia, et haec ab Amore et Fide in Dominum, vers: 10, 11, 12, 13, 14.

79. Homo coelestis talis Hortus est; sed quia est Domini, omnibus illis frui ei conceditur, sed non ut sua possidere, vers: 15.

80. Eique licet ex omni perceptione a Domino nosse, quid bonum et verum; non autem a semet et mundo, seu inquirere in fidei mysteria per sensualia et scientifica, per quae coeleste ejus moritur, vers: 16, 17.

SENSUS INTERNUS.

81. In hoc Capite agitur de Coelesti Homine, in praecedente actum est de Spirituali, qui factus ex Mortuo; sed quia hodie nescitur, quid Coelestis homo, vix quid Spiritualis, nec quid Mortuus, ut sciatur quae differentia, licet breviter tradere, qualis unus et qualis alter. *Primum*, Mortuus homo non aliud verum et bonum agnoscit, quam quod est corporis et mundi, hoc quoque adorat. Spiritualis homo agnoscit Verum et Bonum spirituale et coeleste, at ex fide, ex qua etiam agit, sed non ita ex amore. Coelestis homo Verum et Bonum spirituale et coeleste credit et percipit, nec agnoscit aliam fidem, quam quae ex Amore, ex quo etiam agit. *Secundo*, Fines Mortui hominis spectant solum vitam corporis et mundi, nec novit quid Vita aeterna, et quid Dominus; sique scit, non [2] credit. Fines Spiritualis hominis spectant vitam aeternam, et sic Dominum. Fines coelestis hominis spectant Dominum, et sic Regnum Ipsius, et vitam aeternam. *Tertio:* Mortuus homo, dum in pugna est, paene semper succumbit: cumque in nulla pugna, dominantur apud eum mala et falsa, et est servus: Vincula ejus sunt Externa, ut timor legis, jacturae vitae, opum, lucri, famae propter ea. Spiritualis homo in pugna est, sed semper vincit: Vincula, quibus agitur, sunt Interna: et appellantur vincula conscientiae. Coelestis homo non in pugna est; sique mala et falsa impugnant, ea contemnit, quare etiam Victor ap-

pellatur: nulla, quae apparent, vincula habet, quibus agitur, sed est liber: illius vincula, quae non apparent, sunt perceptiones boni et veri.

82. Vers: 1. *Et absoluti sunt coeli et terra, et omnis exercitus eorum:* Per haec intelligitur, quod homo nunc spiritualis factus, in tantum, ut sit Sextus dies; Coelum est Internus ejus homo, et Terra est Externus; Exercitus eorum sunt amor, fides, et cognitiones illorum, quae prius significata sunt per Luminaria magna et stellas. Quod Internus homo dicatur Coelum, et Externus Terra, ex citatis in Verbo locis in Capite praecedenti constare potest; addere licet, quae apud Esaiam, „Rarum reddam virum prae auro solido, et hominem prae auro pretioso Ophiris; propterea coelos terrore percutiam, et „concutietur Terra e loco suo," XIII: 12, 13. Et alibi, „oblivisceris Jehovae Factoris tui, Qui extendit Coelos, et fundat Terram; sed ponam verba mea in ore tuo, et in umbra „manus abscondam te, ad extendendum coelum, et fundandum terram," LI: 13, 16. Ex quibus patet, quod de homine praedicetur et coelum et terra: de Antiquissima quidem Ecclesia agitur, sed interiora Verbi ita se habent, ut quicquid dicitur de Ecclesia, dicatur de unoquovis Ecclesiae, qui nisi foret Ecclesia, non potuisset esse pars Ecclesiae, sicut qui non est templum Domini, non potest esse quod per templum significatur, quod est Ecclesia, et Coelum: ideo etiam Ecclesia Antiquissima appellatur Homo in singulari.

83. Absoluti dicuntur coeli et terra, et omnis exercitus eorum, cum homo factus Sextus dies; tunc enim fides et amor unum faciunt; et cum unum faciunt, incipit non fides sed amor principale esse, hoc est, non spirituale sed coeleste, quod est, homo coelestis esse.

84. Vers: 2, 3. *Et absolvit Deus in die septimo opus suum, quod fecit, et quievit in die septimo, ab omni opere suo, quod fecit. Et benedixit Deus Diei septimo, et sanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo.* Homo coelestis est Septimus dies: et quia per sex dies operatus est Dominus, dicitur opus Ipsius: et quia tunc cessat pugna, dicitur Dominus quiescere ab omni opere suo; quare Septimus dies sanctificatus est, et dictus sab-

bathum a quiete; et sic homo creatus est, formatus et factus; haec a verbis manifeste perspiciuntur.

85. Quod Homo coelestis sit Septimus dies, et septimus dies inde sanctificatus, et dictus Sabbathum a quiete, sunt arcana nondum detecta, etiam ex causa, quia nesciverunt quid coelestis homo, pauci quid spiritualis, quem ii ex ignorantia non potuerunt non eundem facere cum coelesti, cum tamen multa intercedit differentia, videatur, N: 81. Quod septimum diem attinet, et quod coelestis homo sit septimus dies seu sabbathum, constat ex eo, quod Dominus Ipse sit Sabbathum, quare etiam dicit, „Dominus est filius hominis, et sabbathi," Marc: II: 27. quae involvunt, quod Dominus sit Ipse Homo, et Ipsum Sabbathum. Regnum Ipsius in coelis et in terris ab Ipso vocatur Sabbathum, seu aeterna Pax et Quies. Ecclesia antiquissima, de qua hic, prae sequentibus, erat Domini Sabbathum. Omnis Ecclesia sequens intima Domini, etiam est Sabbathum: ita omnis Regeneratus, dum fit coelestis, quia est similitudo Domini; praecedunt sex dies pugnae, seu laboris. Haec repraesentata sunt in Ecclesia Judaica per dies laboris, et per septimum, qui sabbathum; nam in Ecclesia illa, nihil non, quod institutum, erat Repraesentativum Domini, et Regni Ipsius: simile etiam repraesentatum est per Arcam, cum proficisceretur, et cum quiesceret; per Profectiones ejus in deserto, pugnae et tentationes; per quietem, status pacis, quare cum proficisceretur, dixit Moses, „Surge Jehovah, et dispergantur inimici tui, et fugiant osores tui a faciebus tuis; „et cum quiesceret, dixit, revertere Jehovah, myriades millium Israëlis," Num: X: 35, 36. de Arca ibi dicitur, quod profecta a monte Jehovae, ad investigandum illis requiem, ib: vers: 33. Requies caelestis hominis per sabbathum describitur apud Esaiam, „Si reducas a sabbatho pedem tuum, ut non facias desiderium tuum, in die sanctitatis meae, et voces illa, „quae sunt Sabbatho, delitias Sancto Jehovae, honorabiles, et „honores illud, ut non facias vias tuas, nec invenias desiderium tuum, et loquaris verbum; tunc delitiosus eris Jehovae, et vehi faciam te super excelsa terrae, et cibabo te haereditate Jacobi," LVIII: 13, 14. Coelestis homo talis est, ut non ex desiderio suo faciat, sed ex beneplacito Domini, quod

ejus desiderium est; sic fruitur pace et felicitate interna, quae hic exprimitur per elevari super excelsa terrae; et simul tranquillitate et jucunditate externa, quae significatur per cibari haereditate Jacobi.

86. Spiritualis homo, qui factus sextus dies, cum incipit fieri coelestis, de quo hic primum, est Vespera Sabbathi, quod repraesentatum in Ecclesia Judaica per sanctificationem Sabbathi a Vespera; Coelestis homo est Mane, de quo mox sequitur.

87. Quod coelestis homo sit sabbathum seu quies, est etiam, quia cessat pugna, cum fit coelestis; recedunt mali spiritus, et accedunt boni, tum angeli caelestes, qui cum adsunt, nusquam mali spiritus possunt adesse, sed longe aufugiunt. Et quia non ipse homo pugnavit, sed Dominus solus pro homine, dicitur quod Dominus quieverit.

88. Homo spiritualis, cum fit coelestis, vocatur opus Dei, quia Dominus Solus pugnavit pro eo, et eum creavit, formavit, et fecit, quare hic dicitur, absolvit Deus in die septimo opus suum, et bis, quievit ab omni opere suo; apud Prophetas passim appellatur opus manuum et digitorum Jehovae, ut apud Esaiam, ubi de regenerato agitur, « Sic dixit Jehovah, « Sanctus Israëlis, et Formator ejus, signa petite a Me super « filiis meis, et super opere manuum mearum praecipite mihi. « Ego feci terram, et hominem super ea creavi, Ego, manus « meae extenderunt coelos, et omni exercitui illorum praecepi: « quia sic dixit Jehovah, creans coelos, Ille Deus, formans ter- « ram, et faciens illam; Ille firmans illam, non vacuitatem crea- « vit [3] eam, ad habitandum formavit eam; Ego Jehovah, et « nemo praeterea Deus praeter Me, » XLV: 11, 12, 18, 21. [4] Quod nova creatio seu regeneratio, solius Domini opus sit, inde constat. Satis distincte adhibentur voces creare, formare, et facere, ut hic apud Esaiam, « creans caelos, formans ter- « ram, et faciens illam, » tum alibi, « omnem vocatum Nomi- « ne meo, et ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, « etiam feci illum, » XLIII: 7. similiter in praecedente Capite, et in hoc, ut hic, quievit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo; et hoc semper cum distincta idea in sensu interno; tum ubi Dominus appellatur Creator, aut Formator, aut Factor.

89. Vers: 4. *Hae nativitates Coelorum et Terrae, cum creavit illos, in die, quo fecit Jehovah Deus terram et coelos.* Nativitates Coelorum et Terrae, sunt formationes hominis coelestis: Quod de formatione ejus nunc agatur, constat manifeste, etiam ex singulis, quae sequuntur; ut, quod nulla herba adhuc germinaverit; quod nullus homo ad colendum humum; tum quod formaverit Jehovah Deus hominem; dein quod omnem bestiam, et avem coelorum; de quibus tamen formatis, in Capite praecedente actum est; quare hic de alio homine agitur: quod adhuc patet ex eo, quod nunc primum dicatur Jehovah Deus; in praecedentibus, ubi de spirituali homine, solum Deus; tum quod nunc dicatur humus et ager, in praecedentibus modo terra; et quod in hoc versu primum praeponatur Coelum terrae, et dein terra Coelo; causa est, quia terra significat Externum hominem, et coelum Internum apud spiritualem hominem, in quo reformatio incipit a terra seu externo homine; hic autem, ubi de coelesti, incipit ab Interno homine, seu a Coelo.

90. Vers: 5, 6. *Et nullum virgultum agri adhuc erat in terra, et nulla herba agri adhuc germinabat, quia non pluere fecit Jehovah Deus super terra: et homo nullus ad colendum humum. Et vaporem ascendere fecit e terra, et irrigavit omnes facies humi.* Per virgultum agri et herbam agri intelligitur in genere omne quod producit Externus ejus homo: terra est Externus homo dum fuit spiritualis; humus, ut et ager, est Externus homo, dum fit coelestis; Pluvia, quae mox dicitur Vapor, est tranquillitas pacis, cessante pugna.

91. Sed nisi sciatur status hominis, dum a spirituali fit coelestis, nusquam percipi potest, quid haec involvunt, nam arcaniora sunt: Cum est Spiritualis, nondum Externus homo obsequia praestare vult et servire Interno, quare est pugna; at cum fit coelestis, tunc Externus homo incipit obsequi et servire Interno, quare cessat pugna, et fit tranquillitas, vide N: 87; haec tranquillitas significatur per pluviam et vaporem, nam est instar Vaporis, quo irrigatur et perfunditur Externus ejus ab Interno; haec tranquillitas, quae est Pacis, producit illa, quae vocantur virgultum agri et herba agri, quae in specie sunt rationalia et scientifica a coelesti spirituali origine.

92. Qualis est Externi hominis tranquillitas pacis, cessante pugna, seu irrequie a cupiditatibus et falsitatibus, nullus scire potest, nisi qui novit statum Pacis; status ille est tam jucundus, ut excedat omnem jucunditatis ideam; non est solum cessatio pugnae, sed est vita ab interiore Pace veniens, ita afficiens hominem externum, ut non describi possit: vera fidei, et bona amoris tunc nascuntur, quae a Pacis jucunditate trahunt suam vitam.

93. Statum hominis coelestis donati tranquillitate Pacis, recreati per pluviam, et liberati a servitute mali et falsi, ita describit Dominus per Ezechielem, „Pangam illis foedus pacis, „et cessare faciam feram malam e terra, et habitabunt in de„serto confidenter, et dormient in sylvis; et dabo illos, et cir„cuitus collis mei, benedictionem, et descendere faciam plu„viam in tempore suo; pluviae benedictionis erunt; et dabit „arbor agri fructum suum, et terra dabit proventum suum, et „erunt super humo sua in confidentia, et scient quod Ego Je„hovah, quod fregero lora jugi eorum, et liberavero eos e „manu facientium servire sibi eos: vos grex meus, grex pascui „mei, *homo* vos, Ego Deus vester," XXXIV: 25, 26, 27, 31. Et quod hoc fiat Tertio die, qui idem in Verbo significat ac Septimum, per Hoseam, „Vivificabit nos a duobus diebus, in die „tertio suscitabit nos, et vivemus coram Ipso, et sciemus, et „sequemur ad sciendum Jehovam; sicut Aurora paratus egres„sus Ipsius, et veniet sicut pluvia nobis, sicut pluvia serotina „irrigans terram," VI: 2, 3. Quodque hoc comparetur germini agri, per Ezechielem, ubi de antiqua Ecclesia, „Sicut „germen agri dedi te, et crevisti, et adolevisti, et venisti in „decora decorum," XVI: 7. tum surculo plantationum, et operi manuum Jehovae Dei, Es. LX: 21.

94. Vers: 7. *Et formavit Jehovah Deus hominem, pulverem ex humo; et inspiravit in nares ejus spiraculum vitarum; et factus homo in animam viventem.* Formare hominem, pulverem ex humo, est Externum ejus hominem, qui non prius homo fuit, nam dictum vers: 5, quod nullus homo ad colendum humum: Inspirare in nares ejus spiraculum vitarum, est dare ei vitam fidei et amoris: factus homo in animam viventem, est, quod Externus homo quoque factus vivens.

95. Agitur hic de Vita hominis Externi, in binis prioribus versibus de vita ejus fidei seu intellectus, in hoc de vita ejus amoris seu voluntatis: prius Externus homo non obsequi et servire voluit Interno, sed continue pugnavit contra illum, quare tunc Externus non fuit homo; nunc autem, cum factus coelestis, Externus incipit obsequia praestare et servire Interno, et fit quoque homo, et quidem per vitam fidei, et vitam amoris; vita fidei praeparat eum, vita Amoris facit ut sit homo.

96. Quod dicatur Jehovah Deus per nares inspiravisse, ita se res habet, antiquitus et in Verbo per Nares intellectum quicquid gratum erat, ex Odore, qui significat perceptionem; quare passim legitur de Jehovah, quod odorem quietis odoratus ex holocaustis, et ex illis, quae Ipsum et Regnum Ipsius repraesentabant; et quia Ipsi gratissima sunt, quae Amoris et fidei, dicitur, quod spiraculum vitarum inspiraverit per nares: inde Unctus Jehovae, seu Dominus, vocatur « Spiritus Narium, » Thren: IV. 20. Et ipse Dominus significabat hoc per inspirationem discipulis, apud Johannem, « Inspiravit et dixit, accipe spiritum sanctum, » XX: 22.

97. Quod Vita per inspirationem, et per spiraculum, describatur, est quoque causa, quod Antiquissimae Ecclesiae homines perceperint status amoris et fidei, per status respirationis, qui status mutati sunt successive in posteris eorum; de qua Respiratione, nondum aliquid dici potest, quia hodie prorsus abdita sunt, antiquissimi hoc bene norunt, et qui in altera vita, norunt; sed in terrarum hoc orbe nullus adhuc: inde spiritum seu vitam assimilabant vento; etiam Dominus, cum de Regeneratione hominis loquitur, apud Johannem, « Spiritus, « seu ventus, ubi vult, spirat, et vocem ejus audis, atque non « scis, unde veniat, aut quo abeat, sic est omnis, qui gene« ratus a spiritu, » III: 8. Apud Davidem similiter, « Per Ver« bum Jehovae coeli facti sunt, et per spiritum, seu ventum, « oris Ipsius, omnis exercitus illorum, » Psalm: XXXIII: 6. Et apud Eundem, « Colligis spiritum eorum, expirant et ad « pulverem suum revertuntur; emittis spiritum tuum, crean« tur, et renovas facies humi, » Psalm: CIV: 29, 30. Quod spiraculum pro vita fidei et amoris accipiatur, constat apud Jobum, « Spiritus ille in homine, et spiraculum schaddai intelli-

„gere facit eos," XXXII: 8. tum apud Eundem, „Spiritus Dei „fecit me, et spiraculum schaddai vivificavit Me," XXXIII: 4.

98. Vers: 8. *Et plantavit Jehovah Deus hortum in Eden ab Oriente; et posuit ibi hominem, quem formavit.* Per Hortum significatur Intelligentia, per Eden Amor, per Orientem Dominus; ita per Hortum in Eden ab Oriente, hominis coelestis Intelligentia, quae per Amorem a Domino influit.

99. Talis vita seu ordo vitae est apud Spiritualem hominem, ut quidem influat Dominus per fidem in ejus intellectualia, rationalia et scientifica, sed quia Externus ejus homo pugnat cum Interno, apparet sicut Intelligentia non influeret a Domino, sed a semet per scientifica et rationalia; sed vita seu ordo vitae coelestis hominis est, ut influat Dominus per Amorem et fidem Amoris in ejus intellectualia, rationalia, et scientifica; et quia non est pugna, percipit, quod ita sit: ita ordo, qui adhuc inversus est apud Spiritualem, restitutus est apud Coelestem: hic ordo, seu homo, appellatur Hortus in Edene ab Oriente. Plantatus a Jehovah Deo Hortus in Edene ab Oriente, in sensu supremo est Ipse Dominus: in sensu intimo, qui etiam est sensus universalis, est Regnum Domini, et Coelum, in quo ponitur homo, cum Coelestis factus; status ejus tunc est, ut cum Angelis in coelo sit, et quasi unus inter illos; ita enim creatus est homo, ut simul, dum vivit in terra, sit in coelo; omnes tunc ejus cogitationes, et cogitationum ideae, imo voces et actiones, sunt apertae, in quibus coeleste et spirituale, et patent usque a Domino; unicuique enim inest vita Domini, quae dat ut perceptionem habeat.

100. Quod Hortus significet Intelligentiam, et Eden Amorem, patet etiam apud Esaiam, „Consolabitur Jehovah Sionem, consolabitur omnes vastitates illius, et ponet desertum „ejus sicut Eden, et solitudinem ejus sicut Hortum Jehovae; „gaudium et laetitia invenietur in illa, confessio et vox can„tus," LI: 3. Ubi desertum, gaudium et confessio, sunt voces apud Prophetam exprimentes coelestia fidei, seu quae sunt Amoris; at solitudo, laetitia, vox cantus, spiritualia fidei, quae quoque sunt intellectus; illa se referunt ad Eden, haec ad Hortum; nam apud Prophetam hunc perquam constanter occurrunt binae expressiones de eadem re, quarum una significat

coelestia, altera spiritualia. Porro quid Hortus in Eden, videantur quae ad vers: seq: 10.

101. Quod Dominus sit Oriens, etiam passim ex Verbo constat, ut apud Ezechielem, „Duxit me ad portam, portam „quae spectat viam orientis, et ecce gloria Dei Israëlis venit a „via Orientis, et vox Ipsius sicut vox aquarum multarum, et „terra splendebat a gloria Ipsius," XLIII: 1, 2, 4. Quia Dominus Oriens, inde sanctum fuit in Ecclesia repraesentativa Judaica, antequam Templum aedificatum, faciem vertere ad Orientem, cum orarent.

102. Vers: 9. *Et progerminare fecit Jehovah Deus ex humo omnem arborem desiderabilem aspectu, et bonam ad cibum: et Arborem vitarum in medio horti; et Arborem scientiae boni et mali.* Arbor significat Perceptionem; Arbor desiderabilis aspectu, Perceptionem Veri; Arbor bona ad cibum, Perceptionem Boni: Arbor Vitarum, Amorem et inde fidem: Arbor scientiae boni et mali, fidem quae ex sensuali seu scientia.

103. Quod Arbores hic significent Perceptiones, causa est, quia de coelesti homine agitur; aliter cum de spirituali; nam quale subjectum, tale praedicatum.

104. Sed quid Perceptio, hodie ignoratur; est quaedam sensatio interna, quae unice a Domino, num Verum ac Bonum, Antiquissimae Ecclesiae notissima fuit; Angelis tam manifesta, ut sciant et norint inde, quid verum et bonum, quid a Domino, et quid a semet, ut et qualis qui advenit ex solo ejus adventu, et ex una solum ejus idea: Spirituali homini nulla est Perceptio, sed est Conscientia: Mortuo homini ne quidem Conscientia, plerique nec sciunt quid conscientia, minus quid perceptio.

105. Arbor Vitarum est Amor et inde fides, in medio horti est in interni hominis voluntate: primarium, quod Dominus possidet apud hominem et angelum, est Voluntas, quae in Verbo vocatur Cor; sed quia ex semet nemo bonum facere potest, voluntas aut cor non est hominis, tametsi praedicatur de homine; hominis est cupiditas, quam vocat voluntatem: quia Voluntas est medium horti, ubi Arbor vitarum, et Voluntas est nulla homini sed cupiditas, ideo Arbor vitarum est Misericordia Domini, ex Quo omnis amor et fides, proinde omnis vita.

106. Sed quid arbor horti, seu perceptio; quid arbor vitarum seu amor et inde fides; quid arbor scientiae, seu fides ex sensuali et scientia, in sequentibus plura.

107. Vers: 10. *Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum Hortum; et inde separabatur, et erat in quatuor capita.* Fluvius ex Eden significat Sapientiam ex Amore, qui est Eden: irrigare hortum est dare Intelligentiam; inde separari in quatuor Capita, est descriptio Intelligentiae per quatuor fluvios, sicut sequitur.

108. Antiquissimi, cum comparabant hominem horto, etiam sapientiam, et quae sunt sapientiae, comparabant fluviis; nec comparabant, sed vocabant, nam talis eorum erat loquela; similiter dein apud Prophetas, qui ita passim comparabant, passim vocabant, ut apud Esaiam, « Exorietur in te- « nebris Lux tua, et Caligo tua erit sicut Lux diei, et eris sicut « hortus irriguus, et sicut exitus aquarum, cujus non mentien- « tur aquae, » LVIII: 10. 11. [5] ubi de iis qui recipiunt fidem et amorem, agitur. Tum, « Sicut valles plantantur, sicut horti « juxta fluvium: sicut tentoria plantavit Jehovah, sicut cedros « juxta aquas, » Num: XXIV: 6. ubi de regeneratis. Apud Jeremiam, « Benedictus Vir, qui confidit in Jehovah, erit sicut « Arbor plantata juxta aquas, et supra rivum emittet radices « suas, » XVII: 7, 8. Quod non comparati Horto et Arbori juxta fluvios, sed dicti, apud Ezechielem, « Aquae crescere fe- « cerunt illam, profunditas aquarum exaltavit illam, Fluvius « ducens circumcirca plantam ejus, et aquae ductus suos emisit « ad omnes arbores agri, pulchra facta in magnitudine sua, in « longitudine ramorum suorum, quia erat radix ejus ad aquas « multas: Cedri non obscurabant illam in Horto Dei, abietes « non pares erant ramis ejus, et platani non erant sicut termi- « tes ejus; omnis arbor in horto Dei non par erat ei in pulchri- « tudine sua; pulchram fecit illam in multitudine ramorum ejus, « et aemulatae sunt illam omnes arbores Eden, quae in horto « Dei, » XXXI: 4, 7, 8, 9. Ex quibus constat, quod Antiquissimi, cum assimilarunt hominem, seu quae sunt in homine, quod idem, Horto, quod etiam adjunxerint aquas et fluvios, quibus irrigaretur; et quod per aquas et fluvios intellexerint illa, quae facerent crescentiam.

109. Quod Sapientia et Intelligentia, tametsi apparent in homine, sit solius Domini, sicut dictum, dicitur clare per similia Rrpraesentativa apud Ezechielem, « Ecce aquae exeuntes « sub limine domus versus Orientem, quia facies domus, Oriens; « et dixit, *Aquae* illae exeuntes ad terminum versus Orientem, « et descendunt super planitiem, et veniunt ad *mare*, in *mare* « eductae, et sanabuntur *aquae;* et fiet, omnis anima vivens, « quae reptat, ad omne, quo venit *aqua fluviorum*, vivet. Et « juxta *fluvium* ascendet super ripa ejus hinc et illinc omnis ar- « bor cibi, non marcescet ramus ejus, et non consumetur fru- « ctus ejus, in menses suos renascitur; quia *aquae* ejus e San- « ctuario illae exeunt, et erunt inde fructus ejus in cibum, et « folium ejus in medicinam » XLVII: 1. 8. 9. 12: hic Dominus significatur per Oriens, et per Sanctuarium, e quo aquae et fluvii. Similiter apud Johannem, « Ostendit mihi purum *fluvium* « *aquae vitae*, splendidum sicut crystallum, [6] exeuntem e thro- « no Dei et Agni: in medio plateae ejus, et *fluvii*, hinc et il- « linc arbor vitae, faciens fructus duodecim, juxta mensem « quemvis reddens fructum suum, et folium arboris in medici- « nam gentium. » Apoc. XXII: 1. 2.

110. Vers: 11, 12. *Nomen Primi, Pischon, is circumdans totam terram Chavillah, ubi aurum. Et aurum terrae illius bonum; ibi bdellium et lapis schoham.* Fluvius primus seu Pischon significat Intelligentiam fidei ex amore; Terra Chavillah Mentem; Aurum, Bonum; Bdellium et Schoham, Verum; quod Aurum bis dicatur, est causa quia significat Bonum Amoris, et Bonum fidei ex amore; et quod Bdellium et Schoham, est, quod unum significet Verum Amoris, alterum Verum fidei ex amore. Talis est coelestis homo.

111. Sed difficillime [7] haec possunt dici, quomodo se in sensu interiori habent, quia hodie ignota sunt, ut quid fides ex Amore, quid Sapientia et quid Intelligentia inde; quia externi homines vix aliud norunt quam scientiam, quam et vocant intelligentiam et sapientiam, et fidem; ne quidem sciunt quid Amor; et multi non quid voluntas et intellectus, et quod unam mentem constituant; cum tamen singula distincta sunt, imo distinctissima, et universum coelum a Domino distinctissime or-

dinatum est secundum Amoris et Fidei differentias, quae innumerabiles.

112. Sed sciatur, quod nusquam detur aliqua sapientia, nisi quae ex amore, ita ex Domino; nec usquam aliqua Intelligentia, nisi ex fide, ita quoque ex Domino: et quod nusquam detur aliquod Bonum nisi ab amore, ita ex Domino; et quod nusquam aliquod Verum nisi a fide, ita ex Domino; quae non ex amore et fide, ita ex Domino, vocantur similiter, sed sunt spuria.

113. Quod Bonum sapientiae aut amoris significatum et repraesentatum sit per Aurum, nihil communius est in Verbo; Omne Aurum in Arca, in Templo, in Mensa aurea, in Candelabris, in Vasis, super Vestibus Aharonis, significabant et repraesentabant Bonum sapientiae aut amoris: similiter apud Prophetas, ut apud Ezechielem; „In Sapientia tua, et in Intelligentia tua, fecisti tibi opes, et fecisti *aurum* et argentum „in thesauris tuis" XXVIII: 4. ubi manifeste dicitur, quod ex sapientia et intelligentia aurum et argentum, seu bonum et verum, nam argentum ibi significat verum, ut quoque argentum in Arca et in Templo. Apud Esaiam, „Copia Camelorum obteget te, dromades Midianis et Ephae, omnes ii e Scheba, venient, *aurum* et thus portabunt, et laudes Jehovae annunciabunt," LX: 6. sicut etiam sapientes ex Oriente, qui veniebant ad Jesum, cum natus, et procidebant et adorabant Ipsum, et aperiebant thesauros suos, et offerebant Ipsi dona, „*Aurum*, thus et myrrham," Matth: II: 1. 11. Ubi quoque Aurum significat Bonum; thus et myrrha, illa, quae grata sunt, quia ex Amore et fide, quae ideo dicuntur Laudes Jehovae. Quare apud Davidem, „Vivet, et dabit illi de *Auro* Schebae, „et orabit pro illo jugiter, omni die benedicet illi," Psalm: LXXII: 15.

114. Verum fidei etiam in Verbo significatum est, et repraesentatum per lapides pretiosos, ut in Pectorali Judicii, et super humeris Ephodi Aharonis; in Pectorali, Aurum, Hyacinthinum, Purpura, Coccineum dibaphum, et Xylinum, repraesentabant illa, quae sunt Amoris; Lapides pretiosi illa, quae fidei ex Amore; similiter Lapides duo recordationis super humeris Ephodi, qui erant ex Schoham, circumdati fundis au-

ri, Exod: XXVIII: 9 ad 22. quod manifeste dicitur apud Ezechielem, ubi agitur de homine possidente divitias coelestes, sapientiam et intelligentiam, « Plenus sapientia, et perfectus pul-
« chritudine, in *Eden Horto* Dei fuisti; Omnis lapis pretiosus,
« operimentum tuum, Rubinus, Topazius, Adamas; Thar-
« schisch, *Schoham*, et Iaspis; Saphir, Chrysoprasus, [8] Smarag-
« dus; et *Aurum*, opus tympanorum tuorum, et fistularum
« tuarum, in te, in die, quo *creatus* es, praeparata sunt; per-
« fectus tu in viis tuis, a die, quo *creatus* es, » XXVIII. 12. 13. 15. Quae quod significent coelestia et spiritualia fidei, non autem lapides, unicuique constare potest: imo unusquisque lapis quoddam essentiale fidei repraesentabat.

115. Antiquissimi, cum nominarunt terras, intellexerunt quae significabant; sicut qui hodie in idea sunt, quod Terra Canaan, et Mons Sionis significent Coelum, ii, cum nominantur, ne quidem cogitant de terra, aut monte, sed solum de illis quae significant; ita hic per terram Chavillah, quae etiam nominatur Genes: XXV: 18, [9] ubi agitur de filiis Ismaelis, quod « habitaverint a *Chavillah* usque ad *Schur*, quod juxta facies Ae-
« gypti, qua venitur in Aschur »: Qui in idea coelesti sunt, non percipiunt ex his aliud quam Intelligentiam, et quae ab intelligentia fluunt: sicut etiam per, *Circumdare*, quod fluvius Pischon circumdet totam terram Chavillah, percipiunt *influere*, sicut quod lapides schoham, qui super humeris Ephodi Aharonis *circumdati* essent fundis auri, Ex: XXVIII: 11. quod bonum amoris influeret in verum fidei; ita multoties alibi.

116. Vers: 13. *Et nomen fluvii secundi Gichon; is circumdans totam terram Cusch:* fluvius secundus, qui vocatur Gichon, significat Cognitionem omnium, quae sunt boni et veri, seu amoris et fidei; terra Chusch mentem seu facultatem. Mentem constituit Voluntas et Intellectus; quae sunt primi fluvii, referunt se ad voluntatem, quae sunt hujus, ad intellectum, cujus sunt cognitiones boni et veri.

117. Terra Cusch seu Aethiopia abundabat quoque Auro, lapide pretioso, et aromatibus, quae, ut dictum, significant Bonum, Verum, et quae grata sunt inde, qualia sunt cognitionum Amoris et fidei; quod constare potest ex locis citatis prius, n: 113, apud Esai: LX: 6. Matth: II: 1. 11. David:

Psalm: LXXII: 15. Quod similia per Cusch, seu Aethiopiam, ut et per Schebam, intelligantur in Verbo, constat apud Prophetas, ut apud Zephaniam, ubi etiam nominantur flumina Cusch, „In mane, judicium suum dabit in lucem, quia tunc „convertar ad populos labio perspicuo, ut invocent omnes „illi Nomen Jehovae, ut serviant Ipsi humero uno, a transitu „fluviorum *Cusch,* adoratores mei adducent munus meum," III: 5, 9, 10. Et apud Danielem, ubi de Rege septentrionis et meridici agitur, „Dominabitur in recondita auri et argenti, „et in omnia desiderabilia Aegypti: et *Lybii* et *Aethiopes* sub „gressibus ejus," XI: 43; ubi Aegyptus pro scientificis, Aethiopes pro cognitionibus. Apud Ezechielem, „Negotiatores „*Schebae* et Raamae, hi negotiatores tui, in primario omnis „aromatis, et in omni lapide pretioso, et auro," XXVII: 22. per quos similiter cognitiones fidei significantur. Apud Davidem, ubi de Domino agitur, ita de Homine Coelesti, „Florebit in diebus Ipsius justus, et multa pax, usque dum non Luna; reges Tharschisch et Insularum munus adducent; Reges „*Schebae* et Sebae donum afferent," LXXII: 7, 10. Quae quod significent coelestia fidei, ex illis quae ibi antecedunt, et sequuntur, conspicitur. Similia significata sunt per Reginam Schebae, quae venit ad Salomonem, et aenigmata proposuit, illique apportavit Aromata, Aurum et Lapidem pretiosum, 1 Reg: X: 1, 2, 3. Nam quicquid in Historicis Verbi est, similiter ac apud Prophetas, significant, repraesentant, et involvunt arcana.

118. Vers: 14. *Et nomen fluvii tertii, Chiddekel, is vadit orientem versus Aschur: et fluvius quartus is Phrath.* Fluvius Chiddekel est Ratio, seu perspicacia rationis; Aschur est Mens rationalis: quod fluvius orientaliter vadat ad Aschur, significat, quod perspicuitas rationis à Domino veniat per Internum hominem in mentem rationalem, quae est Externi hominis. Phrath seu Euphrates est Scientia, quae est ultimum, seu terminus.

119. Quod Aschur significet Mentem rationalem, seu rationale hominis, constat manifeste apud Prophetas; ut apud Ezechielem, „Ecce *Aschur* Cedrus in Libano, pulchra ramo, „et nemus umbrosum, et alta altitudine, et inter densa fuit

„surculus ejus; aquae crescere fecerunt eam, profunditas *aquarum* exaltavit eam, *fluvius* ducens circum circa plantam," XXXI: 3, 4. Rationale vocatur Cedrus in Libano; surculus inter densa significat scientifica memoriae, quae se ita habent. Adhuc manifestius apud Esaiam, „In die illo erit semita ab Aegypto ad *Aschur*, et veniet *Aschur* in Aegyptum, et Aegyptus in *Aschurem*, et servient Aegyptii *Aschuri*. In die illo, „erit Israël tertius Aegypto et *Aschuri*, Benedictio in medio „terrae, cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo, benedictus „populus meus Aegyptus, et opus manuum mearum *Aschur*, „et haereditas mea Israël," XIX, 23, 24, 25. Per Aegyptum hic et alibi passim significatur Scientia, per Aschurem Ratio, per Israëlem Intelligentia.

120. Sicut per Aegyptum, etiam per Euphratem, significantur scientiae, seu scientifica, ut et sensualia ex quibus scientifica; quod constat a Verbo apud Prophetas, ut apud Micham, „Dixit inimica, ubi Jehovah Deus tuus; dies quo aedificabit „macerias tuas; dies ille, procul aberit statutum, dies ille et „usque ad te veniet ab *Aschure*, et ad urbes Aegypti, et ad „*fluvium* (Euphratem:)" VII: 10, 11, 12. Ita loquuti sunt de adventu Domini, qui regeneraturus hominem, ut similis coelesti fiat. Apud Jeremiam, „Quid tibi ad viam Aegypti ad bibendum aquas Schichoris, et quid tibi ad viam *Aschuris*, ad „bibendum aquas *fluvii* (Euphratis:)" II: 18. Ubi Aegyptus et Euphrates similiter pro scientificis, Aschur pro ratiociniis inde. Apud Davidem, „Vitem ex Aegypto proficisci fecisti, expulisti gentes, plantasti illam, emisisti propagines ejus usque „ad mare, et ad *fluvium* (Euphratem) ramusculos ejus," Psalm: LXXX: 9, 12. Ubi etiam fluvius Euphrates pro sensuali et scientifico. Erat enim Euphrates terminus ad Aschur, quousque dominium Israëlis, sicut scientificum memoriae est terminus intelligentiae et sapientiae hominis spiritualis et coelestis: idem significatur per haec, quae Abrahamo dicta, „Semini tuo „dabo terram hanc a fluvio Aegypti, usque ad fluvium magnum, fluvium *Euphratem*," Genes: XV: 18. bini hi termini significant similia.

121. Qualis est Ordo coelestis, aut quomodo procedunt illa quae sunt vitae, a fluviis his constare potest: nempe, a

Domino, Qui est Oriens, ab Ipso Sapientia, per Sapientiam Intelligentia, per Intelligentiam Ratio, sic per rationem vivificantur scientifica, quae sunt Memoriae: hic est Ordo Vitae; tales sunt Coelestes homines: quare cum Seniores Israëlis repraesentarent Coelestes homines, dicti sunt, sapientes, intelligentes, et scientes, Deut: I: 13. 15. similiter Bezaleel, qui construxit arcam, de quo dicitur, „Quod impletus spiritu Dei, „in *sapientia*, in *intelligentia*, et in *scientia*, et in omni ope- „re," Exod: XXXI: 3. Cap: XXXV: 31. Cap: XXXVI: 1, 2.

122. Vers: 15. *Et accepit Jehovah Deus hominem, et posuit illum in Horto Eden, ad colendum illum, et ad custodiendum illum.* Per hortum Eden significantur omnia, quae apud hominem coelestem, de quibus; per colere illum, et custodire, quod omnibus illis frui ei concedatur, sed non ut sua possidere; quia sunt Domini.

123. Quod omnia et singula sint Domini, Homo coelestis agnoscit, quia percipit; at Homo spiritualis quidem agnoscit, sed ore, quia ex Verbo novit: Homo mundanus et corporeus nec agnoscit, nec concedit, sed quicquid apud eum, dicit esse suum, quod si perderet, putat prorsus perire.

124. Quod sapientia, intelligentia, ratio, et scientia, non hominis sint, sed Domini, constat clare ab illis, quae Dominus docuit, ut apud Matthaeum, ubi Dominus se comparat Patrifamilias, qui plantavit vineam, et sepem ei circumposuit, et locavit agricolis, XXI: 33. Apud Johannem, „Spiritus ve- „ritatis ducet vos in omnem Veritatem, non enim loquetur ex „semet, sed quaecunque audiverit, loquetur; ille Me glorifi- „cabit, quia ex Meo accipiet, et annuntiabit vobis," XVI: 13, 14. tum apud Eundem, „non potest homo sumere quicquam, „nisi sit datum ei e coelo," III: 27. Cui modo datum pauca ex arcanis coeli scire, is scit, quod ita se habeat.

125. Vers: 16. *Et praecepit Jehovah Deus super illum homini, dicendo; ab omni arbore horti edendo edes.* Edere ex omni arbore, est ex Perceptione nosse et scire, quid bonum et verum, nam, ut dictum, Perceptio est Arbor. Antiquissimae Ecclesiae homines, cognitiones verae fidei habebant per revelationes, nam loquuti sunt cum Domino, et cum Angelis; ut et instructi per visiones et somnia, quae illis erant de-

litiosissima et paradisiaca: a Domino habebant continue perceptionem, quae talis est, ut cum cogitaverint ex illis, quae erant memoriae, illico perceperint num verum et bonum, usque adeo, ut dum falsum objiceretur, non modo aversati sint, sed etiam horruerint; talis quoque est status Angelorum. Sed loco perceptionis Antiquissimae Ecclesiae successit dein Cognitio veri et boni, ex revelatis prius, dein ex revelatis in Verbo.

126. Vers: 17. *Sed ab arbore scientiae boni et mali, non edas ex illa, quia in die, quo ederis ex illa, moriendo morieris.* Priora et haec significant, quod liceat, ex omni perceptione, a Domino, nosse, quid verum et bonum, non autem a semet et mundo: seu inquirere in fidei mysteria per sensualia et scientifica, per quod coeleste ejus moritur.

127. Quod homines per sensualia et scientifica inquirere voluerint in mysteria fidei, erat non solum causa lapsus antiquissimae Ecclesiae, nempe posteritatis ejus, de qua in Capite sequente; sed etiam est causa lapsus omnis Ecclesiae, nam inde non solum falsitates, sed etiam mala vitae.

128. Homo mundanus et corporeus corde suo dicit, si non instruar de fide, et de illis, quae sunt fidei, per sensualia, ut videam; seu per scientifica ut intelligam, quod non credam; confirmatque se ex eo, quod naturalia non possint esse contraria spiritualibus; quare ex sensualibus instrui vult de coelestibus et Divinis; quod tamen ita impossibile est, ac est camelo intrare per foramen acus; quo magis ex iis sapere vult, eo magis se occaecat, usque adeo, ut nihil credat, ne quidem quod spirituale sit, et quod vita aeterna; ex principio, quod capit, id fluit; hoc est edere ex arbore scientiae boni et mali, ex qua quo magis edit, eo magis mortuus fit. At qui non ex mundo sapere vult, sed ex Domino, is dicit corde suo, quod credendum Domino, hoc est, illis, quae Dominus in Verbo loquutus est, quia illa sunt Veritates, et ex hoc principio cogitat; ille se confirmat per rationalia, scientifica, sensualia et naturalia, et quae non confirmantia sunt, separat.

129. Cuivis notum esse potest, quod principia capta, etiam falsissima, regant hominem, et quod principiis omnis scientia et ratiocinatio faveat, nam innumera assentientia affluunt, ita confirmatur in falsis; quare cui principium est, quod nihil cre-

dat, priusquam videt et intelligit, nusquam credere potest, nam spiritualia et coelestia nec oculis videt, nec phantasia capit. Sed verus ordo est, ut ex Domino, hoc est, ex Verbo Ipsius sapiat, tunc omnia succedunt, et quoque in rationalibus et scientificis illustratur: nusquam enim negatum est scientias discere, quia utiles sunt vitae et delectabiles; et qui in fide, ei nusquam negatum est, cogitare et loqui sicut eruditi mundi, sed ex illo principio, quod credat Verbo Domini, et confirmet veritates spirituales et coelestes per veritates naturales, terminis orbi erudito familiaribus, quantum potest; quare ex Domino erit principium, non ex semet; illud est vita, hoc autem est mors.

130. Qui ex mundo sapere vult, ei hortus sunt sensualia et scientifica; Eden ejus est Amor sui et mundi; Oriens ejus est Occidens seu ipse; fluvius ejus Euphrates est omne ejus scientificum, quod damnatum; alter fluvius, ubi Aschur, est vesana ratiocinatio, inde falsitates; tertius fluvius, ubi Cusch, sunt principia inde mali et falsi, quae sunt cognitiones ejus fidei; quartus est sapientia inde, quae vocatur in Verbo magia, quare Aegyptus, quae significat scientiam, postquam magica facta, significat talem, et quidem ex causa, de qua passim in Verbo, quia ex se vult sapere; de quibus ita apud Ezechielem, „Sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego contra te *Pharao,* Rex „*Aegypti,* Cete Magne, cubans in medio fluminum suorum, „qui dixit, mihi flumen meum, et ego feci me; et erit terra „*Aegypti* in solitudinem, et vastitatem, et cognoscent, quod „Ego Jehovah, propterea, quod dixit, *fluvius* mihi, et ego „feci,“ XXIX: 3, 9. Tales quoque vocantur arbores Edenis in inferno, apud eundem prophetam, ubi etiam de Pharaone seu Aegyptio agitur, his verbis, „Cum descendere fecero eum „in infernum, cum descendentibus in foveam; Cui similis factus „es sic in gloria, et in magnitudine, inter *arbores Edenis,* cum „descendere factus fueris cum *arboribus Edenis* in terram inferiorem, in medio praeputiatorum, cum confossis gladio: hic „Pharao et omnis turba ejus,“ XXXI: 16, 17. ubi arbores Edenis pro scientificis et cognitionibus ex Verbo, quae per ratiocinia sic prophanant.

* * *

18. Et dixit JEHOVAH DEUS, non bonum ut sit homo solus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum.

19. Et formavit JEHOVAH DEUS ex humo omnem bestiam agri, et omnem avem coelorum, et adduxit ad hominem, ad videndum, quid vocaret id; et quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus.

20. Et vocabat homo nomina omni bestiae, et avi coelorum, et omni ferae agri, et homini non invenit auxilium, tanquam apud illum.

21. Et cadere fecit JEHOVAH DEUS soporem super hominem, et obdormivit; et accepit unam e costis illius, et occlusit carnem loco ejus.

22. Et aedificavit JEHOVAH DEUS Costam, quam sumsit de homine, in mulierem, et adduxit eam ad hominem.

23. Et dixit homo, hac vice, os de ossibus meis, et caro de carne mea, propter hoc vocabitur Uxor, quia ex viro sumta illa.

24. Propterea relinquet vir patrem suum, et matrem suam, et adhaerebit uxori suae, et erunt in carnem unam.

25. Et fuerunt ambo nudi, homo et uxor illius, et non erubuerunt.

CONTENTA.

131. AGITUR de Posteritate Antiquissimae Ecclesiae, quae affectabat proprium.

132. Quia homo talis est, ut non contentus sit a Domino duci, sed cupit etiam a semet et mundo, seu ex proprio, agitur hic de proprio, quod ei concessum, vers: 18.

133. Et primum ei nosse datur affectiones boni, et cognitiones veri, a Domino ei donatas; sed usque proprium affectat. vers: 19, 20.

134. Quare in statum proprii missus, et ei proprium datur, quod describitur per costam aedificatam in mulierem, vers: 21, 22, 23.

135. Tum quod coelestis et spiritualis vita adjuncta sit proprio, ut quasi unum appareant, vers: 24.

136. Et quod proprio insinuata a Domino innocentia, ut usque non ingratum foret, vers: 25.

SENSUS INTERNUS.

137. In tribus Capitibus Geneseos, in genere agitur de Antiquissima Ecclesia, quae vocatur Homo, a primo tempore usque ad ultimum, cum periit: in anteactis hujus capitis de florentissimo ejus statu, quando coelestis Homo fuit; hic nunc de iis, et de posteris ejus, qui affectabant Proprium.

138. Vers: 18. *Et dixit Jehovah Deus, non bonum, ut sit Homo solus is, faciam ei auxilium, tanquam apud illum.* Per solus significatur, quod non contentus fuerit a Domino duci, sed cupiverit a semet et mundo: Per Auxilium tanquam apud illum, significatur Proprium, quod in sequentibus quoque vocatur Costa aedificata in mulierem.

139. Antiquitus soli habitare dicti sunt, qui a Domino ducti, sicut homines coelestes, quia non amplius infestabant illos mala, seu mali spiritus; repraesentatum hoc quoque in Ecclesia Judaica, per id, quod expulsis gentibus soli habitarent; quare aliquoties in Verbo praedicatur de Ecclesia Domini, quod Sola, ut apud Jeremiam, „Surgite, ascendite ad gentem quie„tam, *habitantem confidenter*, non valvae, et non vectis ei, „*Solus* habitant," XLIX: 31. In prophetia Mosis, „Habita„vit Israël *confidenter, Solus*," Deut: XXXIII: 28. Manifestius adhuc in prophetia Bileami, „En populum, *Solus*, ha„bitat, et inter gentes non reputatur," Num: XXIII: 9. ubi gentes pro malis. Haec posteritas antiquissimae Ecclesiae, non habitare voluit Sola, hoc est, non esse coelestis homo, seu ut coelestis homo duci a Domino, sed inter gentes esse, sicut Ecclesia Judaica; et quia id cupivit, dicitur, non bonum esse, ut sit homo solus is; qui enim cupit, jamdum in malo est, et ei conceditur.

140. Quod per Auxilium tanquam apud illum significetur Proprium, ex natura Proprii, et ex sequentibus constare potest: sed quia hic homo Ecclesiae, de quo nunc agitur, erat ho-

nus indole, ei Proprium concessum est, sed tale, ut appareret sicut ejus, quare dicitur auxilium tanquam apud illum.

141. De Proprio innumerabilia sunt, quae dici possunt; nempe quomodo se habet Proprium apud Hominem corporeum et mundanum; quomodo apud Hominem spiritualem; et quomodo apud coelestem: Proprium apud hominem corporeum et mundanum, est omne ejus, non scit aliud quam Proprium; si proprium perderet, ut dictum, putaret se perire. Apud Hominem spiritualem etiam Proprium apparet simile, nam is, tametsi novit, quod Dominus sit vita omnium, et det sapientiam et intelligentiam, proinde det cogitare et agere, usque hoc dicit, sed non ita credit. Homo autem coelestis agnoscit, quod Dominus sit vita omnium, det cogitare et agere, nam percipit quod ita sit, nec usquam cupit proprium; et tametsi non cupit proprium, usque datur ei a Domino proprium, quod conjunctum est cum omni perceptione boni et veri, et cum omni felicitate: Angeli in tali proprio sunt, et tunc in summa pace, et tranquillitate, nam in proprio illorum sunt illa, quae sunt Domini, Qui regit illorum proprium, seu illos per proprium illorum: hoc proprium est ipsissimum coeleste; at proprium hominis corporei est infernale: sed de proprio plura in sequentibus.

142. Vers: 19, 20. *Et formavit Jehovah Deus ex humo omnem bestiam agri, et omnem avem Coelorum, et adduxit ad hominem ad videndum, quid vocaret id, et quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus. Et vocabat homo nomina omni bestiae, et avi coelorum, et omni ferae agri; et homini non invenit auxilium tanquam apud illum.* Per Bestias significantur coelestes affectiones; per Aves coelorum, spirituales; seu per bestias quae sunt voluntatis, per aves quae sunt intellectus: adducere ad hominem ad videndum ut vocaret nomine, est dare ei nosse, quales sunt; quodque vocaverit nomina, est quod cognoverit, quales essent: et tametsi noverit, quales affectiones boni, et cognitiones veri a Domino donatae, essent, usque affectabat proprium, quod exprimitur per idem ac prius, quod non invenerit auxilium tanquam apud illum.

143. Quod per Bestias et Animalia antiquitus significatae

sint affectiones, et similia apud hominem, hodie peregrinum apparere potest; sed quia in coelesti idea fuerunt, et talia quoque in mundo spirituum repraesentantur per animalia, et quidem per talia animalia, quibus similia sunt, ideo non aliud intellexerunt, cum ita loquuti sunt: in Verbo nec alia intelliguntur ubicunque bestiae nominantur in genere et in specie; totum Verbum propheticum plenum est similibus, quare qui non novit, quid unaquaevis bestia significat in specie, nusquam intelligere potest, quid Verbum in interno sensu continet: sed, ut dictum prius, Bestiae sunt duplicis generis, malae quia noxiae, bonae quia innoxiae, per bonas significantur affectiones bonae, sicut per oves, agnos, columbas; hic quia de coelesti, seu de coelesti spirituali homine agitur, similiter: quod Bestiae in genere significent affectiones, ex aliquibus locis in Verbo confirmatum videatur prius, Num: 45. 46. ut non opus sit amplius confirmare.

144. Quod vocare nomine significet nosse, quales sunt, sciendum, quod antiqui per nomen nihil aliud intellexerint quam Essentiam rei; per videre et vocare nomine, nosse quales sunt: causa erat, quod nomina inderent filiis et filiabus suis secundum ea, quae significabantur, nam unicuivis nomini aliquid singulare fuit, ex quo, et per quod nossent, unde et quales, sicut etiam ex sequentibus, ubi de duodecim filiis Jacobi, ex Divina Domini Misericordia, agendum, videbitur: Cum itaque nomini inerant, unde essent, et quales essent, per vocare nomine nihil aliud intelligebant; talis loquutio apud eos familiaris fuit, quam qui non intelligit, mirabitur, quod ea significent.

145. In Verbo quoque per nomen significatur Essentia rei, et per videre et vocare nomine, nosse quales sunt, ut apud Esaiam, „Dabo tibi thesauros tenebrarum, et absconditas opes „occultorum, propterea ut scias, quod Ego Jehovah *vocans* „*nomen* tuum, Deus Israëlis: propter servum meum Jacobum, „et Israëlem Electum meum, et *vocavi* te *nomine* tuo, *cognominavi* te, et non novisti Me," XLV: 3, 4. ibi per vocare nomine, et cognominare, significatur praescire qualis est. Apud Eundem, „*Vocabitur* tibi *Nomen* novum, quod os Jehovae declarabit illud," LXII: 2, pro quod alius fieret, ut constat ab antecedentibus et sequentibus ibi. Apud Eundem, „Is-

„raël ne timeas, nam redemi te, *vocavi nomine* tuo, mihi tu,"
XLIII: 1, ubi pro quod noverit qualis. Iterum apud Eundem,
„Tollite in altum oculos vestros, et videte, quis creavit illa,
„educens in numero exercitum eorum, omnes *nomine vocabit*,"
XL: 26: pro, quod omnes nosset. In Apocalypsi, „Habes pauca
„*Nomina* in Sardibus, quae non [10] polluerunt vestimenta sua:
„Qui vicerit, hic induetur vestimentis albis, et non delebo *no-*
„*men* ejus e libro vitae, confiteborque *nomen* ejus coram Pa-
„tre meo, et coram angelis ejus," III: 4, 5. alibi, „Quorum
„non sunt scripta *Nomina* in Libro Vitae Agni," XIII: 8. Per
nomina his locis nusquam intelliguntur nomina, sed quales sunt;
nec usquam alicujus nomen in Coelo noscitur, sed qualis est.

146. Ex his conspici potest nexus rerum, quae significantur: versu 19 dictum quod non bonum, ut sit homo solus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum; et mox agitur de bestiis et avibus, de quibus tamen prius, et sequitur immediate idem, quod homini non invenit auxilium tanquam apud illum; quod nempe, cum ei cognoscere datum qualis esset, quoad affectiones boni, et cognitiones veri, quod usque affectaret proprium: qui enim tales sunt, ut cupiant proprium, incipiunt contemnere illa quae sunt Domini, utcunque illa ei repraesentantur, et demonstrantur.

147. Vers: 21. *Et cadere fecit Jehovah Deus soporem super hominem, et obdormivit; et accepit unam e costis illius, et occlusit carnem loco ejus.* Per costam, quae est os pectoris, intelligitur Proprium hominis in quo parum vitale, et quidem Proprium, quod ei est charum: per Carnem loco costae intelligitur Proprium, in quo vitale: per Soporem status ille, in quem missus, ut proprium videretur sibi habere, qui status est instar somni, quia in statu illo non aliter scit, quam quod ex semet vivat, cogitet, loquatur et agat, at cum scire incipit, quod id falsum, tunc expergiscitur sicut a somno, et vigil fit.

148. Quod Proprium hominis dictum Costa, quae est os pectoris, et quidem proprium, quod ei charum, causa est, quia Pectus apud antiquissimos significavit Charitatem, quia ibi Cor et Pulmones: et Ossa significarunt ea quae viliora essent, quia iis minimum vitale inest; Caro autem, quae aliquid

vitale haberent: quod ita significata sint, causa est arcanissima, antiquissimis nota, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

149. In Verbo etiam Proprium per Ossa significatur; et quidem Proprium vivificatum a Domino; apud Esaiam, „Jehovah saturabit in ariditatibus animam tuam, ac *Ossa* tua expedita reddet, et eris sicut hortus irriguus," LVIII: 11. apud Eundem, „Tum videbitis, et gaudebit Cor vestrum, et *Ossa* vestra, sicut herba, germinabunt," LXVI: 14. apud Davidem, „Omnia *Ossa* mea dicent, Jehovah, quis sicut Tu," Psalm. XXXV: 10. Apud Ezechielem adhuc evidentius, ubi de ossibus, quod Carnem acciperent, et spiritus eis induceretur, „Manus Jehovae posuit me in medio vallis, et ea plena *ossibus*, et dixit ad me, propheta super *ossibus* istis, et dicas ad ea, o *ossa* arida, audite Verbum Jehovae, sic dixit Dominus Jehovih *ossibus* his, ecce Ego adducens in vos spiritum, et vivetis, et dabo super vos nervos, et ascendere faciam super vos *carnem*, et obducam super vos cutem, et dabo in vobis spiritum, et vivetis, et scietis, quod Ego Jehovah," XXXVII: 1, 4, 5, 6. Proprium hominis cum inspicitur e coelo, apparet prorsus ut osseum inanimatum et deformissimum quid, ita mortuum in se; sed vivificatum a Domino, ut Carneum; nam proprium hominis nihil nisi quam mortuum quid est, tametsi ei apparet sicut aliquid, imo sicut omne; quicquid vivit apud eum, est ex vita Domini, quae si recederet, caderet mortuus sicut lapis; nam est solum organum vitae, sed quale organum, talis affectio vitae: Solus Dominus habet Proprium, ex Proprio redemit hominem, et ex Proprio salvat hominem; Proprium Domini est Vita, ex Cujus Proprio vivificatur proprium hominis, quod in se mortuum est; Proprium Domini significatum quoque est per Domini verba apud Lucam, „Spiritus carnem et ossa non habet, sicut videtis Me habere," XXIV: 39, 40. [11] significatum etiam est per id, quod Os pecudis Paschalis non frangeretur, Exod: XII: 46.

150. Status hominis cum est in proprio, seu cum putat vivere ex se, comparatus est sopori, imo ab antiquis dictus sopor, in Verbo, quod perfundantur, spiritu soporis, ac dormitent somnum. Quod proprium hominis in se mortuum sit,

seu quod nullus aliquam vitam habeat ex se, ostensum est in mundo spirituum, usque adeo, ut mali spiritus, qui nihil nisi proprium amant, et se ex semet vivere contumaciter instant, per vivas experientias convicti, et fassi, quod non vivant ex se. Quomodo se habeat cum proprio hominis, scire prae aliis mihi datum est nunc intra aliquot annorum tempus, quod nempe ne hilum cogitaverim ex memet, et manifeste percipere datum, quod unaquaevis idea cogitationis influeret, et quandoque quomodo et unde influeret. Quare homo, qui putat se vivere ex se, in falso est, et per id quod credit se vivere ex se, appropriat sibi omne malum et falsum, quod nusquam sibi appropriaret, si sicut res se habet, crederet.

151. Vers: 22. *Et aedificavit Jehovah Deus Costam, quam sumsit de homine, in mulierem, et adduxit eam ad hominem.* Per aedificare significatur exstruere quod lapsum est; per Costam, proprium non vivificatum; per Mulierem, proprium a Domino vivificatum; per adducere ad hominem, quod ei proprium datum sit. Posteritas hujus Ecclesiae, quia non ut parentes, coelestis homo voluit esse, sed semet ducere, et sic affectavit proprium, ei quoque concessum est, sed usque a Domino vivificatum, quare vocatur mulier, et postea uxor.

152. Quisque, qui modo leviter attendit, scire potest, quod non mulier ex Costa Viri, et quod haec arcaniora involvant, quam usquam aliquis hactenus noverit; et quod proprium per mulierem significetur ex eo, quod mulier sit, quae decepta, non nihil usquam hominem decipit, quam proprium, seu quod idem est, amor sui et mundi.

153. Aedificata dicitur Costa in mulierem, non autem mulier creata, aut formata, aut facta, ut prius, ubi de regeneratione agitur: quod aedificata dicatur, causa est, quia aedificare significat exstruere id quod lapsum est; in Verbo similiter, ubi aedificare praedicatur de malis, erigere de falsis, renovare de utrisque; ut apud Esaiam, „*Aedificabunt* vastita„tes aeternitatis, desolationes priscas *erigent*, et *renovabunt* „urbes vastitatis, desolationes generationis et generationis," LXI: 4. Vastitates hic et alibi pro malis, desolationes pro falsis, illis applicatur vox aedificare, his erigere, sicut alibi quoque apud Prophetas, quod accurate observatur; apud Jere-

miam, « adhuc *aedificabo* te, ut *aedificata* sis, virgo Israël, » XXXI: 4.

154. Nihil usquam malum et falsum datur, quod non est proprium, et ex proprio; nam Proprium hominis est ipsum malum, inde homo non est nisi malum et falsum; quod constare mihi potuit ex eo, quod cum propria videnda sistantur in mundo spirituum, appareant ita deformia, ut deformius nusquam pingi possit, cum diversitate secundum proprii naturam, sic ut is, cui ejus propria videnda praebentur, semet horreat, et fugere velit ut diabolum. At vero Propria, quae vivificata sunt a Domino, apparent pulchra et venusta, cum varietate secundum vitam, cui coeleste Domini applicari potest, et quidem, qui praediti fuerunt seu vivificati Charitate, apparent ut pueri et puellae venustissima facie; et qui Innocentia, ut Infantes nudi varie decorati, florum sertis circum pectus cincti, diadematibus circum caput, viventes et ludentes in aura adamantina, cum perceptione felicitatis ex intimis.

155. Verba haec, quod costa aedificata sit in mulierem, plura intime recondita habent, quam usquam aliquis ex litera scire potest, nam Verbum Domini tale est, ut in intimis spectent Ipsum Dominum, ac Regnum Ipsius, inde Vita omnis Verbi; hic similiter, est Conjugium coeleste, quod in intimis spectatur: Conjugium Coeleste est tale, quod sit in proprio, et quod Proprium vivificatum a Domino, dicatur Domini Sponsa, ut et Uxor: Proprium ita vivificatum a Domino habet perceptionem omnis Boni amoris, et Veri fidei, ita habet omnem sapientiam et intelligentiam conjunctam cum ineffabili felicitate: sed quale hoc proprium vivificatum, quod dicitur Sponsa et Uxor Domini, non paucis dici potest; solum, quod Angeli percipiant, quod vivant a Domino, et cum non reflectunt, non aliter sciant, quam quod ex se; sed est communis affectio, quae talis est, ut dum vel minimum a Bono amoris et Vero fidei recedunt, percipiant mutationem; quare in sua pace et felicitate, quae ineffabilis est, sunt, quando in perceptione communi, quod a Domino vivant. Hoc proprium quoque est, quod intelligitur apud Jeremiam, ubi dicitur, « Creavit Jehovah novum « in terra, *mulier* circumdabit *Virum,* » XXXI: 22: est Conjugium Coeleste, quod hic quoque significatur, et per mulierem

proprium vivificatum a Domino, de qua muliere praedicatur circumdare; nam proprium tale est, ut circumdet, sicut costa facta caro circumdat Cor.

156. Vers: 23. *Et dixit Homo, hac vice, os de ossibus meis, et caro de carne mea, propter hoc vocabitur uxor, quia ex viro sumta illa.* Os de ossibus, et caro de carne, significat proprium Externi hominis; Os, proprium non ita vivificatum; Caro, proprium vivificatum: Vir autem significat Internum hominem, qui quia copulatus est Externo homini ita, ut in versu sequenti dicitur, vocatur proprium hoc Uxor, quae prius mulier: hac vice, significat quod nunc ita factum sit, quia mutatus status.

157. Quia os de ossibus, et caro de carne significabat proprium Externi hominis, in quo Internus, antiquitus vocabantur omnes ii Os de ossibus et caro de carne, qui proprii dici potuerunt, essentque ex una domo, aut ex una familia, aut in aliqua cognatione, ut Jacobus a Labane, « Utique Os meum, « et Caro mea tu, » Genes: XXIX: 14. Fratres matris, et familia domus patris matris, ab Abimelecho, « Recordamini, quod « *Os vestrum*, et *caro vestra*, ego, » Jud: IX: 1, 2, 3. Etiam Tribus Israëlis de se, ad Davidem, « Ecce nos *os tuum*, et *ca-* « *ro tua*, nos, » 2 Sam: V: 1.

158. Quod Vir significet Internum hominem, seu quod idem est, intelligentem et sapientem, constat apud Esaiam, « Video, et non *Vir*, et de illis, et non consiliarius, » XLI: 28. pro quod non sapiens et intelligens. Apud Jeremiam, « Discurrite per plateas Hierosolymae, et videte, si inveniatis « *Virum*, si sit faciens judicium, quaerens veritatem, » V: 1. faciens judicium pro sapiente, et quaerens veritatem pro intelligente.

159. Sed quomodo haec se habeant, non facile percipitur, nisi sciatur qualis est status coelestis hominis; status coelestis hominis est talis, ut Internus homo sit distinctus ab Externo, et quidem ita, ut percipiat quae sunt Interni, et quae sunt Externi, et quomodo Externus per Internum regatur a Domino: at status hujus posteritatis, quia cupivit proprium, quod est Externi hominis, mutatus est ita, ut non amplius perceperit Internum hominem distinctum esse ab Externo, sed quasi, quod

Internus esset unus cum Externo: nam talis perceptio fit, cum proprium cupitur.

160. Vers: 24. *Propterea relinquet Vir patrem suum, et matrem suam, et adhaerebit uxori suae, et erunt in carnem unam.* Relinquere patrem et matrem est Internum hominem, nam Internus est, qui concipit et parit Externum: adhaerere uxori, est ut Internus sit in Externo; in unam Carnem, quod ibi simul sint; et quia prius fuit Internus, et Externus ab interno, Spiritus, nunc autem facti sunt caro. Ita coelestis et spiritualis Vita adjuncta fuit proprio, ut sicut unum essent.

161. Posteritas haec Antiquissimae Ecclesiae non erat mala, sed usque bona, et quia cupivit vivere in Externo homine seu in proprio, ei datum quoque a Domino, sed ex Misericordia insinuatum coeleste spirituale. Quomodo internum et externum unum agunt, seu quomodo apparent tanquam unum, non sciri potest, nisi sciatur influxus unius in alterum; ut solum idea ejus capiatur, sit exemplo Actio, in qua nisi insit charitas, seu amor et fides, et Dominus in illis, Actio non est Actio, quae dici potest opus charitatis, aut fructus fidei.

162. Omnes Leges veri et recti fluunt a principiis coelestibus, seu ab ordine Vitae coelestis hominis, nam totum Coelum est Coelestis homo, ex eo, quod Dominus Solus est Homo coelestis, estque omne in omnibus et singulis coeli et coelestis hominis, inde vocantur coelestes: quia a principiis coelestibus, seu ab ordine Vitae coelestis hominis, omnis Lex veri et recti, principaliter Lex conjugiorum descendit: Conjugium coeleste est, ex quo, et secundum quod, erunt omnia conjugia in terris, quod tale est, quod Unus Dominus et unum Coelum, seu una Ecclesia, cujus caput Dominus; Conjugiorum Lex inde, quod unus erit Vir, et una Uxor, et cum ita est, repraesentant conjugium Coeleste, et exemplar sunt coelestis hominis. Haec Lex non solum revelata est Viris antiquissimae Ecclesiae, sed etiam interno eorum homini inscripta, quare Vir tunc non nisi quam unam uxorem habuit, et unam domum constituit; at cum posteri eorum interni homines desierunt esse, et externi facti, tunc plures uxores ducebant. Quia antiquissimae Ecclesiae viri conjugiis suis, repraesentabant conjugium coeleste, Amor conjugialis erat illis quasi Coelum, et Coelestis felicitas;

sed cum declinavit Ecclesia, felicitatem non amplius percipiebant in amore conjugiali, sed in delectatione ex pluribus, quod est Externi hominis; hoc a Domino vocatur durities cordis, propter quam iis a Mose permissum, ut plures uxores ducerent, sicut Ipse Dominus docet, „Propter duritiem cordis vestram „scripsit Moses vobis praeceptum hoc; ab initio autem creatio„nis masculum et faeminam fecit eos Deus, propter hoc dere„linquet homo patrem suum et matrem, et adhaerebit uxori „suae, eruntque duo in carnem unam, quare non amplius sunt „duo, sed una caro; quod ergo Deus conjunxit, homo non „separabit," Marc: X: 5, 6, 7, 8, 9.

163. Vers: 25. *Et fuerunt ambo nudi, homo et uxor illius; et non erubuerunt.* Quod nudi fuerunt, et non erubuerunt, significat Innocentes; scilicet quod Dominus insinuaverit proprio illorum innocentiam, ne ingratum esset.

164. Proprium hominis, ut dictum, non est nisi malum, et cum sistitur videndum, est deformissimum; at cum charitas et innocentia a Domino insinuatur proprio, apparet bonum et venustum, secundum ea, quae dicta sunt n: 154. Charitas et Innocentia sunt, quae proprium, seu malum et falsum hominis, non solum excusant, sed quasi abolent, sicut quisque apud infantes videre potest, qui dum amant se mutuo et parentes, et simul infantile innocens elucet, tunc ipsa mala et falsa non solum non apparent, sed etiam placent. Inde sciri potest, quod nemo in Coelum admitti possit, nisi aliquid innocentiae habeat, sicut Dominus dixit, „Sinite infantes venire „ad Me, et non prohibete eis, talium est Regnum Dei; amen „dico vobis, quisquis non acceperit Regnum Dei, ut infans, „non ingredietur in illud, suscipiens igitur illos in ulnas, po„suit manus super illos, et benedixit illis," Marc: X: 14, 15, 16.

165. Quod Nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, constat manifeste a sequentibus, quando integritas et innocentia recessit, quod tunc erubuerint nuditatem, et ea apparuerit ut probrum, quare se occultabant: Ex iis quoque, quae repraesentantur in mundo spirituum, etiam constat, quod nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, Spiritus enim dum se exsculpare, et praebere insontes volunt, se sistunt nudos, innocentiam testaturi: Imprimis ab iis, qui

innocentes sunt in coelo, qui apparent ut infantes nudi, et secundum Innocentiae speciem cincti serteis: at quibus non tantum Innocentiae, ii apparent induti vestibus decoris et lucentibus, ita ut sericum adamantinum dicas, sicut angeli quandoque visi sunt Prophetis.

166. *HAEC sunt, quae continet Verbum in hoc Capite, sed pauca sunt, quae exposita; et quia de coelesti homine agitur, qui hodie vix alicui notus, pauca haec non possunt non aliquibus obscura apparere.*

167. *Sed si quis nosset, quantum arcanorum continetur in unoquovis versiculo, obstupesceret; tantum arcanorum continetur, ut nusquam edici possit; hoc minime elucet ex litera: ut breviter tradatur; sicut sunt Verba literae, repraesentantur ad vivum in mundo spirituum, ordine pulchro, nam mundus spirituum est repraesentativus: et quicquid repraesentatur ad vivum, hoc percipitur in altero Coelo, a Spiritibus angelicis, quoad minutiora, quae in repraesentatis: quae a spiritibus angelicis, haec in tertio Coelo ab Angelis copiose et plene ideis angelicis inexpressibilibus, et quidem secundum Beneplacitum Domini, omni varietate, quae indefinita: Tale est Verbum Domini.*

De Resuscitatione hominis a mortuis, et introitu ejus in vitam aeternam.

168. *QUIA in serie licet tradere, quomodo homo a vita corporis intrat in vitam aeternitatis, ut dictum, ut sciretur, quomodo exsuscitatur homo, non auditum, sed per vivam experientiam ostensum est.*

169. *In Statum insensibilitatis quoad*[12] *corporeos sensus perductus sum, ita paene in statum morientium, manente tamen interiore vita integra, cum cogitatione, ut perciperem, et memoria retinerem ea, quae contingunt iis, qui mortui sunt, et resuscitantur, cum vitae conveniente respiratione, dein cum respiratione tacita.*

170. *Angeli coelestes aderant, qui occupabant Cordis provinciam, sic ut quoad Cor viderer iis unitus, ita tandem, ut vix aliquid meum mihi relictum sit, praeter Cogitationem, et inde perceptionem; et hoc per aliquot horas.*

171. *A communicatione cum spiritibus in mundo spirituum sic removebar, qui autumabant, quod e vita corporis discesserim.*

172. *Praeter Angelos coelestes, qui occupabant cordis provinciam, etiam bini Angeli assidebant Capiti; et perceptum, quod ita fiat unicuique.*

173. *Angeli, qui assidebant capiti, tacitissimi erant, modo communicantes sua cogitata cum facie; sic ut perciperem, quod mihi quasi inducta sit alia facies, et quidem bina, quia bini erant: Angeli, cum percipiunt, quod eorum facies recipiantur, tunc noscunt, quod homo mortuus sit.*

174. *Postquam agnoverunt suas facies, inducebant quasdam mutationes circa Oris provinciam, et sic communicabant sua cogitata; nam per oris provinciam loqui, hoc commune est coelestibus: loquelam eorum cogitativam datum erat percipere.*

175. *Sentitus odor aromaticus, sicut cadaveris conditi; nam cum Angeli coelestes adsunt, tunc cadaverosum sentitur ut aromaticum, quem cum sentiunt mali spiritus, non possunt approximare.*

176. *Interea, quoad provinciam cordis satis arcte unitus tenebar coelestibus, quod perceptum, et pulsu quoque sentitum est.*

177. *Mihi insinuatum, quod cogitata, quae homo in puncto mortis habet, quae pia et sancta sunt, detineantur ab angelis: insinuatum etiam, quod, qui moriuntur, ut plurimum cogitent de vita aeterna, raro de salute et felicitate, quare Angeli tenent eos in cogitatione de vita aeterna.*

178. *In hac cogitatione tenentur satis diu ab Angelis coelestibus, antequam recedunt, et relinquuntur Angelis spiritualibus, quibus dein associantur: interea non sciunt aliter ac si vivant in corpore, sed obscure.*

179. *Vitales substantiae, ut primum frigescunt corporea interiora, separantur ab homine, ubicunque sunt, si vel inclusae forent mille labyrintheis nexibus; nam talis est effica-*

cia Misericordiae Domini, quae mihi prius percepta, sicut Attractio [13] *viva et valida, sic ut nihil vitale remanere possit.*

180. *Angeli coelestes, qui capiti assidebant, postquam essem quasi resuscitatus, per aliquod tempus apud me fuerunt, nec loquuti nisi tacite, id percipiens ex loquela eorum cogitativa, quod nihili facerent omnes fallacias et falsitates, eas quidem non ut ludibria, ridentes, sed tanquam nihili curantes: Loquela eorum est cogitativa absque sonoro, qua etiam incipiunt loqui cum animabus, apud quos primum sunt.*

181. *Adhuc homo, ita a coelestibus resuscitatus in vita obscura est; cum tempus adest, quod Angelis spiritualibus tradendus, tunc post moram recedunt Coelestes, cum Spirituales accesserint; et ostensum, quomodo hi operantur, ut lucis usuram accipiat, de qua videatur continuatio in Capitis nunc sequentis praemissis.*

GENESEOS,

CAPUT TERTIUM.

Continuatio, de resuscitati introitu in vitam aeternam.

182. *Cum Angeli coelestes apud resuscitatum sunt, non relinquunt eum, nam unumquemvis amant; sed cum talis est Anima, ut in coelestium consortio non amplius esse possit, tunc illa ab iis discedere avet, quod cum fit, veniunt Angeli spirituales, qui dant ei lucis usuram, nam prius nihil vidit, sed solum cogitavit.*

183. *Ostensum, quomodo hi Angeli operantur: videbantur quasi evolvere tunicam oculi sinistri versus septum nasi, ut aperiretur oculus, et concederetur lucis usura: homo non aliter percipit, quam quod ita fiat, sed est apparentia.*

184. *Cum evolvisse visum membranulam, apparet quoddam lucidum, sed obscurum, quasi dum homo in prima vigilia per palpebras spectat; et est in statu tranquillo, adhuc custoditus a coelestibus: tum apparet umbrosum quoddam coloris coelestis cum stellula; sed perceptum, quod hoc fiat cum varietate.*

185. *Postea a facie apparet evolvi quoddam molliter, et inducitur ei perceptio; cavent tunc Angeli summa opera, ne quae idea ab eo veniat, nisi mollior, seu amoris: eique datur nosse, quod spiritus.*

186. *Tunc orditur vitam; quae primum est felix et laeta, videtur namque sibi in vitam aeternam venisse; quod repraesentatur per lumen candidum pulchre flavescens, quo significatur ejus vita prima, nempe quod coelestis cum spirituali.*

187. *Quod exciperetur dein in societatem spirituum bonorum,*

repraesentatum est per juvenem insidentem Equo, dirigentem eum versus infernum, sed non potest Equus movere passum: sicut juvenis repraesentatur, quia ut primum in vitam aeternam venit, est inter angelos, ita sibi quasi in flore juventutis visus.

188. *Vita sequens repraesentata, quod descenderet ex equo, et iret pedibus, quia equum e loco movere non potest; et ei insinuatur, quod cognitionibus veri et boni instrueretur.*

189. *Postea visae semitae obliquae sursum lente, significantes quod per cognitiones veri et boni, perque agnitionem sui, sensim duceretur versus coelum; nam absque agnitione sui, et cognitionibus veri et boni, nemo illuc duci potest.* *Continuatio videatur in fine hujus capitis.*

CAPUT III.

1. Et Serpens fuit astutus prae omni fera agri, quam fecit Jehovah Deus, et dixit ad mulierem, etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti.

2. Et dixit mulier ad serpentem, de fructu arboris horti comedemus.

3. Et de fructu arboris, quae in medio horti, dixit Deus, non comedatis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.

4. Et dixit serpens ad mulierem, non moriendo morimini.

5. Quia novit Deus, quod in die, quo editis de eo, et aperiantur oculi vestri, et sitis sicut Deus, scientes bonum et malum.

6. Et vidit mulier, quod bona arbor ad esum, et quod appetibilis ea oculis, et desiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, et sumsit ex fructu ejus, et edit; et dedit etiam viro suo secum, et comedit.

7. Et aperti sunt oculi amborum, et cognoverunt, quod nudi ii, et consuerunt folium ficus, et fecerunt sibi cingula.

8. Et audiverunt vocem Jehovae Dei, sibi euntem in horto, ad auram diei; et occultavit se homo, et uxor ejus, a facie Jehovae Dei, in medio arboris horti.

9. Et clamavit JEHOVAH DEUS ad hominem, et dixit ei, ubi tu.

10. Et dixit, vocem tuam audivi in horto, et timui, quia nudus ego, et occultavi me.

11. Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua praecepi tibi, ut non edas de ea, edisti.

12. Et dixit homo, mulier, quam dedisti mecum, ea dedit mihi de arbore, et comedi.

13. Et dixit JEHOVAH DEUS mulieri, quare hoc fecisti, et dixit mulier, serpens decepit me, et edi.

CONTENTA.

190. AGITUR de Tertio Statu Ecclesiae Antiquissimae, quae proprium affectabat, usque ut amaret.

191. Quia tunc incipiebant nihil credere, quod non sensibus caperent, ex Amore sui seu proprio, Sensuale repraesentatur per serpentem; Amor sui seu proprius per mulierem, et Rationale per virum.

192. Inde serpens seu sensuale persuasit mulieri, ut scrutaretur illa, quae sunt fidei in Dominum, num ita se haberent, quod significatur per edere ex arbore scientiae; et quod Rationale hominis consenserit, per virum quod comederit, vers: 1 ad 6.

193. Sed perceperunt, quod in malo essent; ex quo perceptionis residuo, quod significatur per quod aperti sint oculi, et quod audiverint vocem Jehovae, vers: 7, 8. Et ex folio ficus, quo fecerunt sibi cingula, vers: 7. Tum ex pudore seu occultatione in medio arboris horti, vers: 8, 9. Ut et ex agnitione et confessione, vers: 10, 11, 12, 13. patet, quod apud eos bonitas naturalis manserit.

SENSUS INTERNUS.

194. Vers: 1. *Et serpens fuit astutus prae omni fera agri, quam fecit Jehovah Deus; et dixit ad mulierem, etiam-*

ne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti. Per serpentem intelligitur hic Sensuale hominis, cui fiditur: per Feram agri, hic, ut prius, omnis Affectio externi hominis; per Mulierem, Proprium: quod serpens dixerit, Etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore, significat, quod dubitaverint primum. Agitur de Tertia Posteritate Ecclesiae Antiquissimae, quae incepit non credere revelatis, nisi viderent, et sentirent, quod ita se haberent; Status primus eorum describitur in hoc et in mox sequente versu, quod esset dubitativus.

195. Antiquissimi non compararunt omnia, quae erant in homine, bestiis et avibus, sed vocarunt; talis erat loquela eorum; talis etiam permansit in Antiqua Ecclesia post diluvium, et similis conservata apud Prophetas: Sensualia hominis vocabant Serpentes; quia sicut serpentes proximi sunt terrae, etiam sensualia proxima corpori; inde Ratiocinia ex sensualibus de mysteriis fidei, vocabant venena serpentis; et ipsos ratiocinatores, serpentes; qui quia ex sensualibus, seu visibilibus, ut sunt terrestria, corporea, mundana et naturalia, multum ratiocinantur, dictum, quod serpens fuit astutus prae omni fera agri; apud Davidem similiter, „Exacuunt linguam suam, sicut serpens, venenum aspidis sub labiis eorum," Psalm: CXL: 4, 5, 6. ubi de iis, qui per ratiocinia seducunt hominem, agitur. Apud Eundem, „Aberrant ab utero loquentes mendacium, „venenum iis instar veneni *serpentis*, sicut *aspis* venenata surda obturat aurem suam, ut non audiat vocem mussitantium, „sociantis sodalitia sapientis," Psalm: LVIII: 4, 5, 6. ratiocinia hic vocantur venenum serpentis, quae sunt talia, ut ne quidem audiant quod sapiens, seu vocem sapientis, inde formula apud antiquos, quod serpens obturet aurem. Apud Amosum, „Sicut quis veniat in domum, nitaturque manu sua super parietem, et mordeat eum *serpens;* nonne tenebrae dies „Jehovae, et non lux, et caligo, et non splendor ei," V: 19, 20. Manus super parietem pro potentia propria, et fiducia sensualium, inde occaecatio, quae describitur. Apud Jeremiam, „Vox Aegypti, quasi *serpens* ibit, quia in robore ibunt, et cum securibus venient ei, tanquam caesores lignorum: excidant sylvam ejus, dictum Jehovae, quia non investigabitur, nam multiplicati sunt prae locusta, et nullus eis

„ numerus; pudefacta est filia Aegypti, dabitur in manum populi septentrionis," XLVI: 20, 22, 23, 24. Aegyptus pro ratiocinatione de Divinis, ex sensualibus et scientificis; ratiocinia vocantur vox serpentis, et occaecatio inde significatur per populum septentrionis. Apud Hiobum, „Venenum *aspidum* „ suget, occidet eum lingua *viperae*, non videbit rivos, flumi-„ na fluviorum mellis et butyri," XX: 16, 17. fluvii mellis et butyri sunt spiritualia et coelestia, quae non visuri ratiocinatores; ratiocinia vocantur venenum aspidum, et lingua viperae. Plura de serpente videas infra ad vers: 14, 15.

196. Antiquitus dicti serpentes, qui fiderunt sensualibus plus quam revelatis, hodie adhuc pejus, sunt enim non solum, qui nihil credunt, nisi videant et sentiant, sed etiam qui se confirmant per scientifica antiquissimis ignota, ac ita se multo magis occaecant: ut sciatur, quomodo ii, qui ex sensualibus, scientificis et philosophicis concludunt de coelestibus, se occaecant, ut dein nihil prorsus videant et audiant, sintque non solum serpentes surdi, sed etiam serpentes volantes, qui multo perniciosiores, de quibus etiam in Verbo, sit in exemplum, quid credant de Spiritu: qui Sensualis est, seu sensibus modo credit, is negat dari spiritum, quia eum non videt, dicens nihil esse, quia non sentio; quod video et tango, hoc scio quod sit. Qui Scientificus est, seu ex scientiis concludit, is dicit, quid spiritus, nisi forte halitus vel calor, vel aliud quidpiam quod scientiae ejus est, quo extincto evanescit; annon animalia quoque habent corpus, sensus, analogon rationis, et illa dicunt moritura, et hominis spiritum victurum; ita negant dari spiritum. Philosophi, qui caeteris acutiores volunt esse, de spiritu per terminos loquuntur, quos ipsi non sciunt, quia de iis litigant, contendentes non applicabilem esse unicam vocem, quae aliquid ex materiali, organico aut extenso trahit, ita subducunt cum suis ideis, sic ut iis evanescat, fiatque nihil. Saniores autem usque dicunt esse Cogitationem, sed cum de cogitatione ratiocinantur, tandem, quia separant illam a substantiali, concludunt, quod evanitura sit, cum corpus exspirat. Ita omnes, qui ex sensualibus, scientificis et philosophicis ratiocinantur, negant quod sit spiritus, et cum negant quod sit, nihil usquam credunt, quid de spiritu, et de spiritualibus, dicitur.

At vero, si interrogantur simplices corde, dicunt ii, quod sciant dari, quia Dominus dixit se victuros post mortem; ii non extinguunt suum rationale, sed vivere faciunt per Verbum Domini.

197. Per serpentem apud antiquissimos, qui fuerunt coelestes homines, significabatur circumspectio, ita similiter sensuale per quod se circumspicerent, ne a malis nocerentur; quod constat ex Domini verbis ad discipulos, „Ecce Ego mitto vos si„cut oves in medium luporum; estote ergo *prudentes* sicut *ser„pentes*, et simplices sicut columbae," Matth: X: 16. Tum etiam per Serpentem aeneum, qui erectus in deserto, per quem significatum Sensuale Domini, Qui solus Coelestis Homo, et Solus circumspicit et providet omnibus, quare qui intuiti sunt Ipsum, servati sunt.

198. Vers: 2, 3. *Et dixit Mulier ad serpentem, de fructu arboris horti comedemus; et de fructu Arboris, quae in medio horti, dixit Deus, non comedetis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.* Fructus Arboris horti est Bonum et Verum revelatum iis ab Antiquissima Ecclesia; Fructus Arboris, quae in medio horti, de quo non comederent, est Bonum et Verum fidei, quod non discerent ex semet; non tangere illum, est quod nec cogitarent de bono et vero fidei ex semet, seu ex sensuali et scientifico; quod inde morerentur, est quod sic periret fides, seu omnis sapientia et intelligentia.

199. Quod fructus Arboris, ex quo non comederent, significet bonum et verum fidei iis revelatum ab Antiquissima Ecclesia, seu quod cognitiones fidei, constare potest ex eo, quod fructus arboris horti dicatur, ex quo comederent, non ut prius, ubi de Coelesti homine, seu Antiquissima Ecclesia, actum, Cap: II: vers: 16, ex Arbore horti; Arbor horti, ut ibi dictum, significat perceptionem, quae est boni et veri, quod bonum et verum, quia inde, hic vocatur fructus; sicut etiam fructus multoties significatur in Verbo.

200. Quod Arbor scientiae hic dicatur in medio horti, prius autem Cap: II: vers: 9, Arbor vitarum dicitur in medio horti, non ita arbor scientiae, est causa, quod medium horti significet intimum; et quod Coelestis hominis seu antiquissimae Ecclesiae intimum fuerit Arbor vitarum, quae est Amor et in-

de fides; hujus autem hominis, qui vocari potest homo coelestis spiritualis, seu hujus posteritatis, medium horti seu intimum, erat fides. Amplius describi nequit, quia ignotissimum hodie est, quales fuerunt illi, qui antiquissimo illo tempore vixerunt; alia prorsus indoles iis fuit, quam usquam apud aliquem hodie datur: quae indoles, ut solum idea ejus capiatur, fuit talis, ut ex Bono nossent Verum, seu ex Amore quid Fidei; at cum Generatio illa expiravit, successit alia, quae prorsus diversa indole erat ab iis, quae nempe non ex bono verum, seu ex amore quae fidei essent, nosset, sed quae ex vero sciret bonum, seu ex illis quae sunt cognitionum fidei sciret quae sunt amoris, et apud plerosque vix aliud quam quod scirent: talis mutatio facta est post diluvium, ne periret mundus.

201. Cum itaque talis indoles, qualis fuit antiquissimorum ante diluvium, non hodie existit et invenitur, non facile ad captum exponi potest, quid Verba in genuino sensu involvunt; notissima sunt in Coelo, nam Angeli et Spiritus Angelici, qui dicuntur coelestes, tali indole sunt, quali fuerunt antiquissimi regenerati ante diluvium; at Angeli et spiritus Angelici, qui dicuntur spirituales, tali indole sunt, quali post diluvium, qui regenerati; illi et hi cum varietate, quae indefinita.

202. Antiquissima Ecclesia, quae coelestis homo, talis erat, ut non solum non comederet, de arbore scientiae, hoc est, disceret ex sensualibus et scientificis, quid fidei, sed ne quidem licebat eis tangere istam arborem, hoc est, cogitare ex sensualibus et scientificis aliquid quod esset fidei, ne a vita coelesti in vitam spiritualem, et sic porro, delaberentur. Talis quoque est vita Angelorum Coelestium; qui eorum intimius coelestes sunt, ne quidem admittunt ut nominetur fides, aut quicquid aliquid a spirituali trahit, sique nominatur ab aliis, pro fide percipiunt amorem cum differentia iis solum cognita, ita quicquid est fidei derivant ab amore et charitate; minus adhuc audire sustinent aliquid rationale, et minime aliquid scientificum de fide, nam Perceptionem habent a Domino per Amorem quid bonum et verum; ex Perceptione norunt illico an ita sit, vel non ita sit; quare cum de fide dicitur quid, non aliud respondent, quam quod ita sit, vel non ita sit, quia a Domino percipiunt: hoc est quod significant Verba Domini apud

Matthaeum, „Erit sermo vester, *etiam etiam, non non*, quod „ ultra haec est, ex malo est," V: 37. hoc nunc est, quod ne quidem tangere eis licuerit fructum arboris scientiae, nam si tangerent, in malo essent, seu inde morerentur: Praeterea, Angeli coelestes inter se loquuntur sicut alii, de variis, sed loquela coelesti, formata et derivata ex Amore, quae ineffabilior est, quam loquela Angelorum spiritualium.

203. Angeli spirituales autem loquuntur de fide, etiam confirmant illa, quae sunt fidei, per intellectualia, rationalia, et scientifica, sed nusquam ex his de fide concludunt, qui concludunt, sunt in malo; nam etiam illi Perceptionem habent omnium quae sunt fidei, a Domino, sed non talem Perceptionem, qualem Angeli coelestes: Perceptio angelorum spiritualium est quoddam conscientiae, quae a Domino vivificata, et apparet sicut Perceptio coelestis, sed non est coelestis, modo perceptio spiritualis.

204. Vers: 4, 5. *Et dixit serpens ad mulierem, non moriendo morimini. Quia novit Deus, quod in die, quo editis de eo, et aperiantur oculi vestri, et sitis sicut Deus, scientes bonum et malum.* Si ederent ex fructu arboris quod aperirentur oculi, significat, si ex sensuali et scientifico, hoc est, a semet scrutarentur illa quae sunt fidei, quod manifeste viderent res se non ita habere: quod essent sicut Deus, scientes bonum et malum, significat, si ita ex semet, quod forent sicut Deus, ac semetipsos ducere possent.

205. Unusquisque versiculus continet peculiarem statum, aut status mutationem in Ecclesia; Primi Versus, quod perceperint adhuc illicitum esse, tametsi inclinabant: hi Versus, quod inceperint dubitare, annon liceret eis, quia sic viderent num vera essent, quae audiverunt ab antiquis, et sic aperirentur oculi: Tandem, quia apud eos regnare coepit Amor sui, quod potuissent semet ducere, et sic similes esse Domino: Amor sui id secum habet, quod non duci velint a Domino, sed a semet, et cum a semet, quod consulant de credendis sensualia et scientifica.

206. Quinam magis se apertos habere oculos, et sicut Deus scire quid bonum et malum credunt, quam qui se amant et simul ex mundo docti sunt, sed quis est caecior; si consulantur

modo, videbitur quod nec sciant, minus credant, quod detur Spiritus: quid vita spiritualis et coelestis, prorsus ignorant: Vitam aeternam nec agnoscunt, nam se credunt sicut bruta morituros: Dominum prorsus non agnoscunt, sed modo semet et naturam colunt: qui caute loqui volunt, dicunt Ens quoddam supremum, quod nesciunt quid sit, regere omnia. Haec sunt eorum principia, quae confirmant multis per sensualia et scientifica apud semet; si ausi essent, etiam facerent coram universo. Tales, quamvis se pro diis seu sapientissimis agnosci volunt, si quaererentur, num scirent, quid non proprium, respondebunt quod sit non ens, si privarentur proprio quod nihil essent: si quaererentur, quid a Domino vivere, cogitant esse phantasias: si interrogarentur, num sciant quid Conscientia, dicerent esse nihil aliud quam quoddam imaginarium, quod inservire possit pro vulgo ut teneatur in vinculo: si interrogarentur, num scirent, quid perceptio, nihil aliud facerent, quam irriderent, et vocarent enthusiasticum quid. Talis est sapientia eorum; tales apertos oculos habent, et tales dii sunt: ex talibus principiis, quae clariora die putant esse, inchoant, et procedunt, et sic ratiocinantur de mysteriis fidei; quid inde nisi abyssus caliginum. Hi sunt serpentes prae aliis, qui seducunt mundum. Sed talis nondum fuit haec posteritas Ecclesiae antiquissimae; at de qua agitur a vers: 14 ad 19 hujus capitis, talis facta est.

207. Vers: 6. *Et vidit mulier, quod bona arbor ad esum, et quod appetibilis ea oculis, et desiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, et sumsit ex fructu ejus, et edit et dedit etiam viro suo secum, et comedit.* Bona ad esum, significat Cupiditatem; appetibilis oculis Phantasiam; desiderabilis ad dandum intelligentiam, Voluptatem: haec sunt Proprii seu mulieris: per Virum, quod comederit, significatur Rationale quod consenserit; n: 265.

208. Haec fuit Quarta Posteritas Ecclesiae antiquissimae, quae se passa est seduci ab Amore proprio; et non credere voluit revelatis, nisi illa confirmata videret ex sensualibus et scientificis.

209. Voces quae hic adhibentur, sicut quod Arbor bona ad esum, appetibilis oculis, desiderabilis ad dandum intelligen-

tiam, sunt tales quae applicabiles fuerunt indoli eorum, qui antiquissimo illo tempore vixerunt, spectant in specie voluntatem, nam a voluntate scaturiebant mala eorum; ubi in Verbo agitur de postdiluvianis, tales voces adhibentur, quae non spectant ita voluntatem, sed intellectum, nam antiquissimi a Bono habebant verum, sed hi seu postdiluviani a Vero bonum.

210. Ut sciatur quid Proprium: Est Proprium hominis omne malum et falsum, scaturiens ex Amore sui et mundi; et quod non Domino, aut Verbo, sed sibimet credant, putentque, quod non capiunt sensualiter et scientifice, hoc nihil esse; inde fiunt non nisi quam malum et falsum; et sic perverse spectant omnia; quae mala sunt vident ut bona, quae bona ut mala; quae falsa ut vera, et quae vera ut falsa: quae sunt, putant esse nihil, et quae nihil sunt, putant esse omne: Odium vocant amorem, Caliginem lucem, Mortem vitam, ac vicissim: in Verbo vocantur tales claudi et caeci. Hoc nunc est Proprium hominis, quod in se est infernale et damnatum.

211. Vers: 7. *Et aperti sunt oculi amborum, et cognoverunt quod nudi ii.* Quod aperti sint oculi significat, quod ex dictamine interiori cognoverint et agnoverint, quod nudi, hoc est, quod non amplius in innocentia, ut prius, sed in malo.

212. Quod per apertum fieri oculis, significatur dictamen ab interiori, constat a similibus in Verbo, sicut ab iis quae Bileamus de se loquitur, qui quia visiones habuit, vocat se virum aperti oculis, Num: XXIV: 3, 4. Et ex Jonathane, cum libavit de favo mellis, et ei ab interiori dictatum, quod malum, dicitur quod *viderint oculi* ejus, ita ut *illuminati*, ut videret quod non novit, 1 Sam: XIV: 27, 29. Praeterea oculi multoties in Verbo accipiuntur pro Intellectu, ita pro interiori dictamine etiam inde, ut apud Davidem, „Illumina *oculos* meos, „ne forte dormiam mortem," Psalm: XIII: 4, pro, Intellectum. Apud Ezechielem, „Quibus *oculi* ad videndum, et non „vident," XII: 2. pro, qui non intelligere volunt. Apud Esaiam, „*Oculos* ejus obline, ne videat oculis suis;" VI: 10. pro, ut occaecentur, ne intelligant. Per Mosen ad populum „Non dedit Jehovah vobis cor ad sciendum, et *oculos* ad vi„dendum, et aures ad audiendum," Deut: XXIX: 3, Cor pro voluntate, oculi pro intellectu. De Domino apud Esaiam,

„quod aperturus *oculos* caecos," XLII: 7. Et apud Eundem, „E caligine, et e tenebris *oculi* caecorum videbunt," XXIX: 18.

213. Quod per cognoscere quod nudi, significatur, quod cognoverint et agnoverint se non, ut prius, in innocentia esse, sed in malo, constat a Versu ultimo Capitis praecedentis, ubi dicitur, et fuerunt ambo nudi, homo et uxor ejus, et non erubuerunt; ubi, non erubescere quod nudi, significare innocentes esse, ibi videatur: Contrarium significatur, cum erubescunt, ut hic quod consuerint folia ficus, seque occultaverint: Cum enim in nulla innocentia, tunc nuditas est probro et scandalo, quia sibi conscii quod male cogitent; inde Nuditas pro probro et malo accipitur in Verbo, et praedicatur de Ecclesia perversa, ut apud Ezechielem, „quod esset nuda, et denudata, et conculcata in sanguine suo," XVI: 7, 22. Apud Eundem, „Relinquant eam *nudam* et *denudatam*, et reveletur *nuditas*," XXIII: 29. Apud Johannem, „Consulo tibi, ut emas vestimenta alba, ut induaris, et non manifestetur pudor *nuditatis* tuae," Apoc: III: 18. Deque ultimo die; „Beatus, qui vigilat, et servat vestimenta sua, ut non *nudus* ambulet, videatque pudorem ejus," Apoc: XVI: 15. In Deutr: „Si vir invenerit in uxore nuditatem quamcunque, scribat ei libellum repudii," XXIV: 1. Quare etiam Aharoni et filiis ejus mandatum, ut femoralia lini haberent, cum accederent ad altare, et ad ministrandum, ad tegendum carnem *nuditatis*, ne portent iniquitatem, et moriantur, Ex: XXVIII: 42. 43.

214. Nudi dicuntur, quia relicti Proprio; qui enim relinquuntur proprio seu sibi, nihil intelligentiae et sapientiae, seu fidei amplius habent, ita nudati vero et bono, quare in malo.

215. Quod Proprium non sit nisi malum et falsum, exinde etiam mihi constare potuit, quod quicquid usquam spiritus loquuti sint ex se, fuerit malum et falsum, usque adeo, ut, cum modo nosse daretur quod ex se, scirem illico, quod falsum; tametsi in tam forti persuasione essent, cum loquerentur, quod verum, ut nihil dubitarent: similis iis est homo, qui talis. Similiter, quicunque ratiocinari coeperunt, de illis quae sunt vitae spiritualis et coelestis aut quae sunt fidei, percipere datum, quod dubitarent, imo negarent, nam ratiocinari de fide est dubitare et negare: et quia ex semet seu ex proprio, sunt merae

falsitates, in quas cadunt, proinde in abyssum caliginum, hoc est, falsitatum; in qua abysso cum sunt, tunc minimus scrupulus praevalet mille veritatibus, qui est sicut pulvisculus qui adpositus pupillae oculi facit, ut universum, et quicquid in universo est, non videat: De iis ita Dominus apud Esaiam, „Vae „sapientibus in oculis suis, et coram faciebus suis intelligenti„bus," V: 21. Et apud Eundem, „Sapientia tua, et scientia „tua, ea avertit te, et dixisti in corde tuo, ego, et nullus „praeter me amplius, et veniet super te malum, cujus ignoras „exortum, et cadet super te aerumna, quam non poteris ex„piare, et veniet super te repente vastatio, quam nón scis," XLVII: 10, 11. Apud Jeremiam, „Stupidus factus omnis ho„mo a scientia, pudefactus omnis conflator a sculptili, nam „mendacium fusile ejus, nec spiritus in eis," LI: 17. sculptile pro falso, quod proprii, fusile pro malo, quod proprii.

216. *Et consuerunt folium ficus, et fecerunt sibi cingula.* Consuere folium est excusare; Ficus est Bonum naturale; facere sibi cingula, est pudore affici: ita loquuti sunt antiquissimi, et descripserunt hanc posteritatem Ecclesiae, quod nempe Bonum naturale eis fuerit, loco innocentiae, quae prius, per quod occultatum erat malum eorum; et quia in bono naturali, quod pudore affecti sint.

217. Quod Vitis in Verbo significet Bonum spirituale, et Ficus Bonum naturale, hodie prorsus ignoratur, quia sensus internus Verbi periit; cum tamen, ubicunque occurrunt, tale significant, aut involvunt: etiam quae Dominus loquutus de vinea, in parabolis, tum de ficu: quodque apud Matthaeum, „Jesus videns *Ficum* unam in via, venit ad eam, sed nihil in„venit in ea, nisi folia tantum, ideo dixit ei, ne posthac fruc„tus ex te nascatur in aeternum, unde arefacta est ex tempore „ficus," XXI: 19. per quae intellectum, quod nihil bonum, ne quidem naturale inventum in terra. Per Vitem et ficum, simile intelligitur apud Jeremiam, „Pudefacti sunt, quod abo„minationem fecerint, etiam pudendo non pudore affecti sunt, „et erubescere nescierunt; ideo colligendo, colligam eos, dic„tum Jehovae, non uvae in vite, non *Ficus* in ficu, et fo„lium decidit," VIII: 12, 13. quo significatur, quod omne bonum tam spirituale quam naturale, perierit, quia tales, ut

ne quidem pudore affici potuerint; sicut hodie qui in malo, tantum non pudefiunt, ut se jactent de malo. Apud Hoseam, „Sicut „uvas in deserto inveni Israëlem: sicut primitivum in *ficu* in „initio vidi patres vestros," IX: 10. Et apud Joëlem, „Ne „timeatis bestiae agrorum meorum, quia arbor feret fructum „suum, *ficus* et vitis dabit vim suam [1]," II: 22. Vitis pro Bono spirituali, Ficus pro Bono naturali.

218. Vers: 8. *Et audiverunt vocem Jehovae Dei, sibi euntem in horto, ad auram diei, et occultavit se homo, et uxor ejus, a facie Jehovae Dei, in medio arboris horti.* Per vocem Jehovae Dei sibi euntem in horto, intelligitur dictamen, quod metuebant; dictamen est residuum perceptionis, quod habebant; per auram seu spiritum diei, significatur tempus cum adhuc Ecclesia residuum haberet de perceptione: per occultare se a facie Jehovae Dei, est timere dictamen, sicut solent, qui conscii mali: per medium arboris horti, in quo se occultabant, significatur Bonum naturale, medium dicitur, quod intimum, arbor est perceptio ut dictum prius, sed quia parum perceptionis, in singulari dicitur arbor, sicut una residua.

219. Quod per vocem Jehovae Dei sibi euntem in horto intelligatur dictamen, quod metuebant, constare potest a significatione Vocis in Verbo, ubi Vox Jehovae accipitur pro Ipso Verbo, pro Doctrina fidei, pro Conscientia, seu interna animadvertentia, etiam pro omni redarguitione inde, quare etiam fulmina vocantur Voces Jehovae, ut apud Johannem, „Angelus clamavit tunc voce magna, sicut leo rugit, cumque „clamavit, loquuta sunt septem tonitrua *voces* suas," Apoc: X: 3, 4. pro quod tunc vox externa et interna: apud Eundem, „In diebus *vocis* septimi Angeli, consummandum [2] est myste„rium Dei," Apoc: X: 7, similiter. Apud Davidem, „Cantate Deo, „psallite Domino, equitanti super coelis coelorum antiquitatis, „ecce dabit in *voce* sua, vocem roboris," Psalm: LXVIII: 33, 34. Coeli coelorum Antiquitatis pro sapientia Antiquissimae Ecclesiae; vox pro Revelatione, tum pro dictamine interno: apud Eundem, „*Vox* Jehovae super aquis, *Vox* Jeho„vae in potentia; *Vox* Jehovae in gloria; *Vox* Jehovae con„fringens cedros; *Vox* Jehovae succidens flammas ignis; *Vox* „Jehovae trepidare facit desertum; *Vox* Jehovae parturire

„facit cervas; et denudat sylvas," Psalm: XXIX: 3, 4, 5, 7, 8, 9. Et apud Esaiam, „Audiri faciet Jehovah excellentiam „*vocis* suae, nam a voce Jehovae consternabitur Aschur," XXX: 30, 31.

220. Per vocem sibi euntem, intelligitur, quod parum perceptionis residuum esset, quasi sola sibi, et quasi non audita, quod a sequente versiculo etiam constat, ubi dicitur, quod clamaverit Jehovah ad hominem; sicut apud Esaiam, „*Vox* „*clamantis* in deserto, vox dixit, clama," XL: 3, 6. Desertum pro Ecclesia, ubi nulla fides, vox clamantis pro annuntiatione adventus Domini, in genere pro omni adventus Ipsius annuntiatione, ut apud regeneratos, quibus est dictamen.

221. Quod per auram seu spiritum diei significetur tempus, cum adhuc Ecclesia residuum haberet de perceptione, constare potest a significatione Diei et Noctis: Antiquissimi Status Ecclesiae comparabant temporibus diei et noctis; temporibus diei cum adhuc esset in luce, quare hic spiritui seu aurae diei, cum aliquid residuum perceptionis haberent, ex quo noverunt quod lapsi: Dominus etiam statum fidei appellat Diem, et statum nullius fidei Noctem, ut apud Johannem, „Me oportet o„perari opera Ipsius, Qui misit Me, quousque *Dies* est, ve„nit *Nox*, quando Nemo poterit operari," IX: 4. [3] Status Regenerationis hominis in Capite Primo ideo dicti sunt Dies.

222. Quod occultare se a facie Jehovae, sit timere dictamen, sicut solent conscii mali, constat a responso eorum, vers: 10, ubi haec, vocem tuam audivi in horto, et timui, quia nudus. Facies Jehovae seu Domini est Misericordia, Pax, et omne Bonum, ut constat clare a Benedictione, „Lucere faciat Je„hovah *Facies* suas ad te, et *Misereatur* tui: Elevet Jehovah „*Facies* suas ad te, et ponat tibi *Pacem*," Num: VI: 25, 26. Et apud Davidem, „Deus *misereatur* nostri, et benedicat no„bis, lucere faciat *Facies* suas nobis," Psalm: LXVII: 2, et alibi, „Multi dicentes, quis videre nos faciet Bonum; attolle „super nos lucem *Facierum* tuarum, Jehovah," Psalm: IV: 7, 8. Misericordia Domini appellatur ideo Angelus facierum, apud Esaiam, „*Misericordias* Jehovae memorare faciam, re„tribuit eis secundum *misericordias* suas, et secundum multitu„dinem *misericordiarum* suarum, et factus iis in Salvatorem;

« in omni angustia eorum, non angustia, et Angelus *facierum* « Ipsius salvavit eos, propter *Amorem* Ipsius, et propter Cle- « mentiam Ipsius Ipse redemit eos, » LXIII: 7, 8, 9.

223. Cum Domini Facies sit Misericordia, Pax et omne Bonum, constat, quod nusquam aliquem, quam ex Misericordia aspiciat; et quod nusquam ab aliquo faciem avertat; sed quod homo sit, cum in malo, qui suam faciem avertit; ut a Domino per Esaiam dictum, « Iniquitates vestrae sunt, quae « separant inter vos, et inter Deum vestrum; et peccata vestra « abscondere faciunt facies a vobis, » LIX: 2. Ita quoque hic, quod occultaverint se a facie Jehovae, quia nudi.

224. Misericordia, Pax, omne Bonum, seu facies Jehovae, sunt quae causantur dictamen apud eos, qui perceptionem habent; etiam apud eos qui conscientiam, sed cum differentia, et operantur semper misericorditer; sed recipiuntur secundum statum, in quo homo. Status hujus hominis, seu hujus posteritatis Antiquissimae Ecclesiae, erat Bonum Naturale; et qui in bono naturali, tales sunt, ut se occultent ex timore, et ex pudore quod nudi: qui vero in nullo bono naturali sunt, ne quidem se occultant, quia non pudefiunt, de quibus apud Jeremiam, Cap: VIII: 12, 13. videatur prius num: 217.

225. Quod medium arboris horti significet Bonum naturale, in quo aliqua perceptio, quae vocatur arbor, constare potest etiam ab horto, in quo fuit coelestis homo, nam omne id vocatur hortus, quod bonum et verum, cum differentia secundum hominem, qui illum colit: Bonum non est bonum, nisi intimum ejus sit coeleste, ex quo, seu per quod a Domino, perceptio; intimum hoc vocatur medium, ut etiam in Verbo.

226. Vers: 9, 10. *Et clamavit Jehovah Deus ad hominem, et dixit ei, ubi tu. Et dixit, vocem tuam audivi in horto, et timui, quia nudus ego, et occultavi me.* Quid clamare, quid vox in horto, et cur timuerint quod nudi, seque occultaverint, prius explicatum est: Commune in Verbo est, quod primum interrogetur homo, ubi et quid, tametsi Dominus omnia prius novit; sed causa interrogationis est, ut homo agnoscat et confiteatur.

227. Sed sciendum, unde perceptio, dictamen, et conscientia; hoc quia prorsus ignotum hodie est, aliquid de eo re-

ferre licet: Verissimum est, quod homo per spiritus et angelos a Domino regatur; cum spiritus mali incipiunt dominari, tunc angeli in labore sunt avertendi mala et falsa, quare existit pugna; haec pugna est, quae per perceptionem, dictamen, et conscientiam, sentitur: ex iis, tum a tentationibus, scire potuisset homo manifeste, quod spiritus et angeli apud eum sunt, nisi in corporeis totus tantus esset, ut nihil credat quod dicitur de spiritibus et angelis; quare tales, si centies sentirent pugnas, usque dicerent esse phantasias, et quoddam animi aegrotum, quod causatur: pugnas et inde sensum vivum millies millies, et fere continue nunc intra aliquot annos sentiri mihi datum est, tum quinam essent, quales, ubinam, quando alluerunt, cum discesserunt, et cum iis loquutus.

228. Quam exquisita perceptio angelorum sit, num aliquid intrat quod contra verum fidei et bonum amoris, non describi potest, percipiunt millies plus quale id quod intrat, et quando intrat, quam ipse homo, qui vix aliquid novit de eo: minimum cogitationis apud hominem est perceptibilius angelis, quam ejus maximum, quod quidem incredibile, sed est verissimum.

229. Vers: 11, 12, 13. *Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua praecepi tibi ut non edas de ea, edisti. Et dixit homo, mulier, quam dedisti mecum, ea dedit mihi de arbore, et comedi. Et dixit Jehovah Deus mulieri, quare hoc fecisti, et dixit mulier, serpens decepit me, et edi.* Quid haec significant, ex prius explicatis constat; nempe quod Rationale hominis se passum sit decipi a proprio quod ei charum, seu ab amore sui, ut nihil crederet, nisi videret et sentiret. Quisque videre potest, quod Jehovah Deus non alloquutus sit serpentem, et quod serpens non fuerit, nec quod alloquutus sensuale, quod per serpentem significatur, sed quod alia involvant, nempe quod perceperint se deceptos esse per sensus, et quia se amaverunt, quod cupiverint cognoscere num verum esset, quod audiverunt de Domino, et de fide in Ipsum, et sic primum credere voluerint.

230. Hujus posteritatis malum dominans erat Amor sui, non ita simul amor mundi, sicut hodie; nam intra domos et familias vixerunt, nec opes affectabant.

231. Malum Ecclesiae Antiquissimae non solum quae ante

diluvium, sed etiam malum Ecclesiae Antiquae quae post diluvium, tum malum Ecclesiae Judaicae, ut et dein malum Ecclesiae novae seu gentium post adventum Domini, sicut etiam malum Ecclesiae hodiernae, est, ut non credant Domino aut Verbo, sed sibimet et sensibus suis; inde nulla fides; et cum nulla fides, nullus amor proximi, sic omne falsum et malum.

232. Hodie multo pejus quam olim, cum confirmare incredulitatem sensuum possint per scientifica antiquis ignota, inde tanta caligo ut describi nusquam possit, si sciret homo quanta caligo inde, obstupesceret.

233. Per scientifica explorare mysteria fidei, tam impossibile est, ac Camelo intrare per foramen acus; et tam impossibile, ut est Costae regere fibrillas purissimas pectoris et cordis; tam crassum et multo adhuc crassius, est sensuale et scientificum respective ad spirituale et coeleste: qui solum recondita naturae, quae innumera sunt, investigare vult, vix unum detegit, et cum investigat, in falsitates cadit, ut notum est; quid si velit recondita vitae spiritualis et coelestis, ubi myriades sunt pro uno, quod in natura invisibili. Illustrationis causa, sit modo hoc exemplum: Homo non potest a se aliter ac malum facere, et se avertere a Domino; at homo non facit, sed mali spiritus, qui apud eum; nec mali spiritus, sed ipsum malum, quod sibi appropriarunt; et usque homo malum facit, et se avertit, estque in culpa; et tamen non vivit nisi a Domino. Vicissim, homo a se nusquam potest bonum agere, et se convertere ad Dominum, sed ab angelis; nec angeli possunt, sed solus Dominus; et usque potest homo sicut a se bonum facere, et se convertere ad Dominum; quod ita se res habeat, nusquam potest sensibus, scientia et philosophia capi; si ea consuluntur, prorsus negantur, cum tamen in se vera sunt, in omnibus caeteris similiter. Ex quibus constat, quod qui sensualia et scientifica consulunt de credendis, non solum in dubitationem, sed etiam in negationem, hoc est in caliginem se praecipitent, et cum in caliginem, etiam in omnes cupiditates; nam cum credunt falsum, etiam faciunt falsum; et cum credunt non dari spirituale et coeleste, credunt dari solum corporeum et mundanum, ita amant quicquid est sui et mundi, inde ex falso cupiditates, et mala.

14. Et dixit JEHOVAH DEUS ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictus tu prae omni bestia, et prae omni fera agri, super ventre tuo ambulabis, et pulverem edes omnibus diebus vitae tuae.

15. Et inimicitiam ponam inter te, et inter mulierem; et inter semen tuum, et inter semen ejus, Ille conculcabit tibi caput, et tu laedes illi calcaneum.

16. Et ad mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, et conceptum tuum, in dolore paries filios, et ad virum tuum obedientia tua, et hic dominabitur tibi.

17. Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuae, et comedisti de arbore, de qua praecepi tibi dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitae tuae.

18. Et spinam et carduum proferet tibi, et edes herbam agri.

19. In sudore vultus tui, edes panem, usque dum redis in humum, quia ex ea sumtus es; quia pulvis tu, et ad pulverem redibis.

CONTENTA.

234. Describitur status Ecclesiae sequens usque ad diluvium; et quia Ecclesia se tunc prorsus perdidit, praedicitur, quod Dominus venturus in mundum, et salvaturus Genus Humanum.

235. Quia nihil amplius credere voluerunt, nisi quod sensibus caperent, Sensuale, quod est Serpens, sibi maledixit, et infernale factum est, vers: 14.

236. Ne itaque totus homo in infernum rueret, promisit Dominus, quod in mundum veniret, vers: 15.

237. Describitur amplius Ecclesia per mulierem, quae ita amavit se seu proprium, ut amplius nihil veri capere posset, tametsi eis rationale datum, quod dominaretur, vers: 16.

238. Tum Rationale, quale fuerit, quod consenserit, et

sic quoque sibi maledixerit, et infernale factum, ut non amplius ratio manserit, sed ratiocinatio, vers: 17.

239. [4] Describitur maledictio et vastatio; ut et natura eorum ferina, vers: 18.

240. Tum aversatio omnium, quae fidei et amoris: et sic quod ab homine facti non homines, vers: 19.

SENSUS INTERNUS.

241. Antiquissimi, qui coelestes, tales erant, ut quicquid usquam vidissent in mundo et in terra, quidem videbant, sed cogitabant de coelestibus et Divinis quae significarent vel repraesentarent, visus eorum erat solum instrumentale quid, inde loquela eorum talis: quisquè ex propria experientia scire potest, quale fuerit; qui enim ad sensum vocum loquentis attente advertit, is voces quidem audit, sed quasi non audit, sensum modo capit; et qui altius cogitat, ne quidem ad sensum vocum attendit, sed ad universaliora sensus. Hae autem posteritates, de quibus nunc agitur, non erant sicut Patres eorum, cum videbant mundana et terrestria, quia ea amabant, inhaerebant mente, et de iis cogitabant, et ex iis de coelestibus et Divinis; sic iis sensuale coepit esse principale, non ut patribus eorum, instrumentale; cumque mundanum et terrestre fit principale, tunc ex iis ratiocinantur de coelestibus, et se occaecant: quisque quoque ex propria experientia scire potest, quale sit, qui enim non ad sensum vocum loquentis attendit, sed ad voces, is parum de sensu capit, minus de universali sensus, et judicat quandoque ex una voce, imo ex uno grammaticali, [5] de omnibus iis, quae quis loquitur.

242. Vers: 14. *Et dixit Jehovah Deus ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictus tu prae omni* [6] *bestia, et prae omni fera agri, super ventre tuo ambulabis, et pulverem edes omnibus diebus vitae tuae.* Quod Jehovah Deus dixerit ad serpentem, significat, quod perceperint sensuale suum in causa esse: quod serpens maledictus prae omni bestia et fera agri, significat quod sensuale averterit se a coelesti, et converterit se

ad corporeum, ac ita sibi maledixerit: bestia et fera agri significat hic, ut prius, affectiones: quod serpens super ventre ambularet, est quod sensuale non amplius spectare posset sursum ad coelestia, sed deorsum ad corporea et terrestria: quod pulverem comederet [7] omnibus diebus vitae est quod sensuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo et terrestri vivere non posset, ita infernale.

243. In antiquissimo coelesti homine Sensualia corporis talia erant, ut obsequerentur et servirent interno eorum homini, et praeterea illa non curabant; sed postquam amare se coeperunt, praeferebant sensualia interno homini, quare separabantur, et facta corporea, et sic damnata.

244. Quod Jehovah Deus dixerit ad serpentem, significet, quod perceperint sensuale suum in causa esse, prius ostensum est; quare iis non immorandum.

245. Quod dixerit ad serpentem, maledictus tu prae omni bestia et prae omni fera agri, significet, quod sensuale averterit se a coelesti, et converterit se ad corporeum, ac ita semet damnaverit, seu sibi maledixerit, constare satis potest a sensu interno Verbi; Jehovah Deus seu Dominus nunquam alicui maledicit, nunquam alicui irascitur, nunquam aliquem in tentationem inducit, nullum punit, minus maledicit; sed quod diabolica turba talia faciat; a fonte Misericordiae, Pacis et Bonitatis, talia nusquam venire possunt: At quod hic, et passim in Verbo dicatur, quod Jehovah Deus non solum avertat facies, irascatur, puniat, tentet, sed etiam occidat, imo maledicat, est causa, ut crederent, quod Dominus omnia et singula in universo regat et disponat, etiam ipsum malum, poenas, tentationes; et postquam communissimam hanc ideam acceperint, quod dein discerent, quomodo regit et disponit, et quod malum poenae, et malum tentationis vertat in bonum: ordo docendi et discendi in Verbo est a communissimis; quare sensus literae communissimis talibus abundat.

246. Quod Bestia et Fera agri significent affectiones, constare potest ab iis, quae de bestia et fera prius dicta sunt, n: 45. 46. quibus addere licet, quod apud Davidem, „Pluviam „benevolentiarum agitare facis Deus; haereditatem tuam labo„rantem, Tu confirmas illam: *Fera* tua habitabunt in ea."

[Ps: LXVIII: 10. 11.] ubi etiam Fera pro affectione boni, quia habitabit in haereditate Dei. Quod hic bestia et fera agri dicatur, sicut etiam in Capite II: 19, 20. sed in Capite I: 24, 25, bestia et fera terrae, causa est, quia agitur de Ecclesia, seu homine regenerato; in capite primo autem de non Ecclesia, seu de homine regenerando; nam ager est vox, quae applicatur Ecclesiae, seu Regenerato.

247. Quod serpens super ventre ambularet, sit, quod Sensuale non amplius posset spectare sursum ad coelestia, ut prius, sed deorsum ad corporea et terrestria, constat inde, quod antiquitus per Ventrem significata sint ea quae proxima terrae; per Pectus quae supra terram; et per Caput, quae suprema; ita hic, quod Sensuale, quod in se est infimum hominis, quia se convertit ad terrestre, quod ambularet super ventre; hoc quoque in Ecclesia Judaica significatum est per depressionem ventris usque ad terram, et per conspersionem pulveris super caput; apud Davidem ita, „Quare facies tuas occultas, obli-„visceris miseriae nostrae, et oppressionis nostrae, quia incur-„vata est ad *pulverem* anima nostra, et adhaeret *terrae Venter* „noster; surge auxilium nobis, et redime nos propter Miseri-„cordiam tuam," XLIV: 25, 26, 27. ubi quoque constat, cum avertit homo se a facie Jehovae, quod adhaerescat pulveri, et terrae, ventre. Apud Jonam etiam per Ventrem piscis magni, in quem conjectus, significantur infera terrae, ut constat a prophetia apud Eum, „E *ventre* inferni clamavi, audivisti vo-„cem meam," Jon: II: 3. ubi infernum pro terra infera.

248. Quare cum spectaret homo coelestia, dicebatur quod erectus iret, et quod spectaret sursum, vel antrorsum, quod idem; at cum spectaret corporea et terrestria, quod incurvatus esset ad terram, et spectaret deorsum vel retrorsum; ut in Levitico, „Ego Jehovah Deus vester, Qui eduxi vos e terra „Aegypti, ne essetis iis servi, et fregi vincula jugi vestri, et „ire feci vos *erecte*," XXVI: 13. Apud Micham, „Non ex-„trahetis inde colla vestra, et non ibitis *erecte*," II: 3. Apud Jeremiam, „Peccatum peccavit Hierosolyma, propterea vili-„penderunt eam, quia viderunt nuditatem ejus, etiam ipsa in-„gemuit, et conversa est *retrorsum*. Ex alto misit ignem in os-„sa mea, et redire me fecit *retrorsum*, dedit me desolatam,"

Thren: I: 8, 13. Apud Esaiam, „Jehovah Redemptor tuus, „convertens sapientes *retrorsum*, et scientiam eorum infatuat," XLIV: 24, 25.

249. Quod per pulverem comedere omnibus diebus vitae, significatur quod Sensuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo et terrestri vivere non posset, ita infernale, constat quoque ex significatione pulveris in Verbo, ut apud Micham, „Pasce populum tuum juxta dies aeternitatis, videbunt gentes et erubescent ab omni potentia sua, lambent *pulverem* sicut *serpens*, et sicut *serpentes* terrae commovebuntur e clausuris „suis," VII: 14, 16, 17. dies aeternitatis pro antiquissima Ecclesia, gentes pro iis qui fidunt proprio, de quibus praedicatur lambere pulverem sicut serpens. Apud Davidem, „Coram Deo „incurvabunt se barbari, et hostes illius *pulverem* lambent," Psalm: LXXII: 9. Barbari et hostes pro iis, qui solum terrestria et mundana spectant. Apud Esaiam, „*Serpentes pulvis* „panis," LXV: 25. Quia pulvis significabat eos, qui non spiritualia [8] et coelestia, sed corporea et terrestria spectarent, a Domino mandatum discipulis, ut si urbs aut domus non digna esset, excuterent pulverem pedum suorum, Matth: X: 14. Quod pulvis significet damnatum et infernale, videantur plura ad vers: 19.

250. Vers: 15. *Et inimicitiam ponam inter te, et inter mulierem: et inter semen tuum, et inter semen ejus; Ille conculcabit tibi caput; et tu laedes Illi calcaneum.* Neminem hodie latet, quod haec sit prima Prophetia de adventu Domini in mundum; ex ipsis verbis etiam clare constat: inde et ex Prophetis sciunt etiam Judaei, quod venturus Messias. Sed nondum quisquam novit, quid per serpentem, per mulierem, per semen serpentis, per semen mulieris, per caput serpentis, quod Ille conculcabit; et per calcaneum, quod serpens laesurus, in specie intelligatur, quare haec exponenda. Per Serpentem hic intelligitur in genere omne malum, in specie amor sui; per Mulierem intelligitur Ecclesia; per Semen serpentis omnis infidelitas; per Semen mulieris fides in Dominum; per Ille, Ipse Dominus; per Caput serpentis dominium mali in genere, et amoris sui in specie; per proculcare, depressio ut ambulet super

ventre, et edat pulverem; per calcaneum, infimum naturale, ut corporeum, quod laesurus serpens.

251. Quod per serpentem intelligatur omne malum in genere, et amor sui in specie, est quia omne malum ex sensuali, tum ex scientifico, quae primum per serpentem significata sunt, ortum est, quare nunc ipsum malum quodcunque, et in specie amor sui, seu odium contra proximum et Dominum, quod idem est cum amore sui. Hoc malum seu odium, quia multiplex est, et plura ejus genera, et plures adhuc species, in Verbo distinguitur per serpentum genera, ut per angues, regulos, aspides, haemorrheos, presteres seu serpentes ignitos, per serpentes volantes ut et repentes, per viperas, ita secundum differentias veneni, quod est odium: ut apud Esaiam, „Ne laeteris Philistaea tota tu, quod fracta virga percutiens te, nam „de radice *serpentis* exibit *regulus*, et fructus ejus *prester* volans," XIV: 29. radix serpentis est sensuale et scientificum, regulus est malum ex falso inde, prester volans est cupiditas quae est amoris sui. Et apud eundem prophetam de iisdem aliter ita, „Ova *Reguli* excludent, et telas araneae texent; edens „de ovis eorum moritur, et cum exprimitur, excluditur *Vipera*," LIX: 5. Serpens hic in Apocalypsi vocatur *draco* rufus et magnus, et *serpens antiquus*, tum diabolus et satanas, qui seducit orbem terrarum totum, XII: 3, 9. Cap: XX: 2. hic et alibi per diabolum nusquam intelligitur aliquis diabolus ut princeps aliorum, sed omnis turba malorum spirituum, ipsumque malum.

252. Quod per Mulierem intelligatur Ecclesia, [?] ex Conjugio coelesti constare potest, de quo supra, n: 155. Conjugium coeleste tale est, ut Coelum, ita Ecclesia, uniatur Domino per Proprium, adeo ut sit in proprio, nam absque proprio non datur unio, in quod proprium cum Dominus ex Misericordia insinuat Innocentiam, Pacem, Bonum, tunc apparet usque ut proprium sed coeleste et felicissimum, ut videas prius n: 164. Sed quale proprium coeleste et angelicum, quod a Domino; et quale proprium infernale et diabolicum, quod a semet, nondum dici potest; talis est differentia, qualis inter Coelum et infernum.

253. Ex Proprio coelesti et angelico Ecclesia in Verbo vo-

catur Mulier, ut et Uxor, tum Sponsa, Virgo, Filia: quod dicatur Mulier, in Apocalypsi, „*Mulier* circumdata solem, et „luna sub pedibus ejus, et super capite ejus corona stellarum „duodecim, et quod *draco* persequutus *mulierem*, quae pepe-„rerat masculum," XII: 1, 4, 5, 13. ubi per Mulierem intelligitur Ecclesia, per solem amor, per lunam fides, per stellas veritates fidei, ut prius, quae mali spiritus odio habent, et omni opera persequuntur. Quod Mulier, ut et Uxor, apud Esaiam, „Quia Maritus tuus, Factor tuus, Jehovah Zebaoth nomen Ip-„sius, et Redemptor tuus, Sanctus Israëlis, Deus totius terrae „vocatur: nam quasi *Mulierem* relictam et afflictam spiritu vo-„cavit te Jehovah, et *Uxorem* adolescentiarum," LIV: 5, 6. ubi Maritus Factor in plurali quodam, quia proprium simul; Mulier relicta et uxor adolescentiarum in specie pro antiqua et antiquissima Ecclesia. Similiter apud Malachiam, [10] „Jeho-„vah testificatus inter te, et *Uxorem* adolescentiarum tuarum," II: 14. Quod Uxor et Sponsa in Apocalypsi, „Vidi Urbem „sanctam Hierosolymam descendentem a Deo, e Coelo, para-„tam sicut *Sponsam* ornatam Marito suo: veni, ostendam tibi „*Sponsam* Agni Uxorem," XXI: 2, 9. Quod *Virgo* et *Filia*, commune est apud Prophetas.

254. Quod per semen serpentis intelligatur omnis infidelitas, constat ex serpentis significatione, quod sit omne malum; semen est quod producit et producitur, seu quod gignit et gignitur; et quia hic agitur de Ecclesia, est infidelitas; apud Esaiam vocatur Semen malorum, semen adulteri, semen mendacii, ubi de Ecclesia Judaica perversa, „Vae genti peccatrici, „populo gravi iniquitate, *semini* malorum, filiis perditoribus, „derelinquunt Jehovam, provocarunt Sanctum Israëlis, abalie-„narunt se *retrorsum*," I: 4. Tum, „Accedite huc filii prae-„stigiatricis, *semen* adulteri, nonne vos nati praevaricationis, „*semen* mendacii," LVII: 3, 4. Et, „Projectus es e sepul-„chro tuo, sicut surculus abominabilis, nam terram tuam cor-„rupisti, populum tuum occidisti, non vocabitur in aeternum „*semen* malorum." XIV: 19, 20, ubi agitur de serpente seu dracone, qui ibi vocatur Lucifer.

255. Quod per Semen Mulieris intelligatur Fides in Dominum, constat ex significatione Mulieris, quae est Ecclesia; e-

jus semen non aliud est, quam fides, ex fide in Dominum est, et dicitur Ecclesia: apud Malachiam appellatur Fides Semen Dei, „Jehovah testificatus est inter te, et inter *uxorem* adoles„centiarum tuarum, et non unus fecit, et residuum, spiritus „ei, et quid unus quaerens *semen Dei*; sed observate in spiri„tu vestro, ne contra *uxorem* adolescentiarum tuarum perfide „agat," II: 14, 15. ubi uxor adolescentiarum est Ecclesia antiqua et antiquissima, de cujus semine aut fide agitur. Apud Esaiam, „Effundam aquas super sitientem, et fluenta super ari„dam, effundam spiritum super *semen* tuum, et benedictionem „meam super *prognatos* a te," XLIV: 3, ubi etiam de Ecclesia. In Apocalypsi, „Iratus draco contra Mulierem, abivitque „ut faceret bellum cum reliquis *seminis* illius, qui tenebant „mandata Dei, et habent testimonium Jesu Christi," XII: 17. Et apud Davidem, „Pepigi foedus Electo Meo, juravi Davidi „servo meo, usque in aeternum stabiliam *semen* tuum, et po„nam in perpetuum *semen* Ipsius, et Solium Ipsius, sicut dies „coelorum; *Semen* Ipsius in aeternum erit, et Solium Ipsius „sicut Sol coram Me," Psalm: LXXXIX: 4, 5. 30, 37. ubi per Davidem intelligitur Dominus; per Solium, Ipsius Regnum; per Solem Amor; per Semen Fides.

256. Fides non solum dicitur semen mulieris, sed etiam Ipse Dominus, tam quia Solus dat fidem, et sic est Fides, quam quia placuit Ipsi ut nasceretur, et quidem in tali Ecclesia, quae prorsus lapsa fuit in proprium infernale et diabolicum, per amorem sui et mundi; ut ex Divina sua Potentia uniret Proprium Divinum Coeleste, proprio humano, in Humana Ipsius Essentia, ut in Ipso unum fierent; quod nisi univisset, periisset prorsus Mundus: quia Dominus sic est Semen Mulieris, non dicitur illud, sed Ille.

257. Quod per Caput serpentis intelligatur dominium mali in genere, et amoris sui in specie, constare potest ex natura ejus, quae talis est, ut non solum dominium quaerat, sed etiam dominium super omnia terrae; nec sic acquiescit, sed super omnia coeli; nec sic quidem, sed super Dominum; et quidem nec tunc quiesceret; hoc latet in unaquavis scintilla Amoris sui; si modo faveatur, et relaxaretur vinculum, percipies quod illico rueret, et cresceret usque illuc: inde constat, quomodo ser-

pens, seu malum Amoris sui, dominari vult, et super quem dominari non potest, illum odit; hoc est Caput serpentis, quod se extollit, et quod Dominus proculcat, et quidem usque ad terram, ut ambulet super ventre, et edat pulverem, sicut dicitur in Versu mox praecedente. Ita describitur serpens, seu draco, qui vocatur Lucifer, apud Esaiam, „Lucifer, tu dixi-„sti in corde tuo, coelos ascendam, super stellas Dei exaltabo „thronum meum, et sedebo in monte conventus, in lateribus sep-„tentrionis, ascendam super excelsa nubis, par fiam Altissimo, „veruntamen ad infernum dejectus eris, ad latera foveae," XIV: 13, 14, 15, Serpens seu draco etiam describitur in Apocalypsi, „Draco magnus rufus habens *Capita* septem, et cor-„nua decem, et super *Capitibus* ejus diademata multa, sed con-„jectus est in terram," XII: 3, 9. ubi quantum extollit caput, describitur. Apud Davidem, „Dictum Jehovae Domino Meo, „sede ad dextram meam, usque dum posuero inimicos tuos sca-„bellum pedibus tuis: sceptrum roboris tui mittet Jehovah e „Zione, judicabit gentes, implevit cadaveribus, contrivit *ca-„put* super terram multam; e flumine in via bibet, propterea „exaltabit *caput*," CX: 1, 2, 6, 7.

258. Quod per proculcare seu conterere intelligatur depressio, usque ut ambulet super ventre, et edat pulverem, constat nunc, et ex versu praecedente; similiter etiam apud Esaiam, „Jehovah dejecit habitatores alti, urbem exaltatam, humilia-„bit eam, humiliabit eam usque ad *terram*, *prosternet* eam us-„que ad pulverem, *calcabit* eam *pes*," XXVI: 5. 6. Tum, „Dejiciet in terram manu, pedibus conculcabuntur, corona fa-„stus," XXVIII: 2. 3.

259. Quod per Calcaneum intelligatur infimum naturale seu corporeum, non sciri potest, nisi sciatur, quomodo Antiquissimi considerarunt ea quae sunt in homine; Coelestia et Spiritualia ejus referebant ad Caput et Faciem; quae ex illis existebant, ut Charitas et Misericordia, ad Pectus; Naturalia autem ad Pedem; inferiora naturalia ad Plantam; infima naturalia et corporea ad Calcaneum; nec solum referebant ad ea, sed etiam ita vocabant. Infima rationis seu scientifica quoque intellecta sunt, quae de Dane prophetavit Jacob, „Erit Dan serpens su-„per via, aspis super semita, mordens *calcaneos* equi, et ca-

„dit eques ejus retrorsum," Genes: XLIX: 17. et quae apud Davidem, „Iniquitas *calcaneorum* meorum circumdedit me," Psalm: XLIX: 6. Similiter quod de Jacobo refertur, cum exi„vit, quod manus ejus prehenderit *calcaneum* Esavi, et inde „vocatus Jacob," Gen: XXV: 26. nomen Jacobi est ex Calcaneo, quia Ecclesia Judaica per Jacobum significata, laederet calcaneum. Serpens modo laedere potest naturalia infima, non autem, nisi sint species Viperae, naturalia interiora in homine, minus adhuc spiritualia, et minime coelestia, illa Dominus conservat, et homine nesciente recondit; quae Dominus recondit, vocantur in Verbo reliquiae. Quomodo autem serpens destruxerit infima ista apud Antediluvianos, per sensuale et amorem sui; et quomodo destruxerit apud Judaeos per sensualia, traditiones et nugas, perque amorem sui et mundi; et quomodo hodie destruit, et destruxit, per sensualia, scientifica et philosophica, et simul per eosdem amores, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicendum est.

260. Ex his constat, quod revelatum Ecclesiae istius temporis, quod Dominus venturus in mundum, qui salvaret eos.

261. Vers. 16. *Et ad Mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, et conceptum tuum, in dolore paries filios, et ad virum tuum obedientia tua, et hic dominabitur tibi.* Per mulierem nunc significatur Ecclesia, ex proprio, quod amavit: per multiplicando multiplicare dolorem, significatur pugna, et ex pugna anxietas: per conceptum omnis cogitatio: per filios quos in dolore pareret, vera quae sic produceret; per virum hic ut prius, rationale, cui obediet, et quod dominabitur.

262. Quod per Mulierem significetur Ecclesia, prius dictum, hic Ecclesia perversa, ex proprio, quod prius per mulierem significatum est, quia de posteritate Ecclesiae antiquissimae, quae perversa facta, agitur.

263. Cum itaque sensuale se avertit, aut sibi maledicit, sequitur, quod pugnare fortiter incipiant mali spiritus, et laborare angeli qui apud hominem, quare pugna ita describitur per multiplicando multiplicare dolorem, quoad conceptum et quoad partum filiorum, hoc est, quoad cogitationes et productiones veri.

264. Quod conceptus et partus filiorum, in Verbo, nec

aliter accipiantur, quam in sensu spirituali, nempe conceptus pro cogitatione et figmento cordis, et filii pro veris, constare potest ex his, quae apud Hoseam, „Ephraim, sicut avis avo-„labit gloria eorum, a *partu*, et ab *utero*, et a *conceptione*, „etiamsi educaverint filios suos, et orbabo eos, ut non sint *ho-„mo*, quin etiam vae iis, quod recessero ab iis," IX: 11. 12, ubi Ephraim significat intelligentes, seu intelligentiam veri, et filii ipsa vera. Similiter alibi de Ephraimo seu intelligente, qui factus insipiens, „Dolores parturientis venerunt ei, is filius non „sapiens, quia tempore non stabit in *fractura matricis* filio-„rum," XIII: 13. Et apud Esaiam, „Erubesce Zidon, quia „dixit mare, munimentum maris dicendo, non *parturivi*, non „*peperi*, nec *educavi* juvenes, et adolescere feci puellas, sicut „cum fama Aegypto, *parturient*, secundum famam Tyri," XXIII: 4. 5: ubi Zidon pro iis qui in cognitionibus fidei fuerunt, et ea per scientifica perdiderunt, ac inde steriles facti. Et apud eundem Prophetam, „Antequam *parturit, parit*, et ante-„quam venit dolor ei, *enixa* est masculum, quis audivit sicut „hoc, quis vidit sicut illa, num parturit terra die uno, et num „*parere* faciam, dixit Jehovah, an Ego *parere* faciens, et oc-„cludam, dixit Deus tuus," LXVI: 7. 8. 9. ubi de regeneratione agitur, et per filios similiter Vera fidei significantur. Bona et Vera quia sunt conceptus et partus conjugii coelestis, vocantur filii, etiam a Domino, apud Matthaeum, „Qui seminat bo-„num semen, est Filius Hominis, ager est mundus, semen ve-„ro sunt *filii* Regni," XIII: 37. 38. ac Bona et Vera fidei salvificae, „filii Abraham," Joh: VIII: 39. nam semen, ut dictum n: 255 est Fides, quare filii, qui sunt seminis, sunt bona et vera fidei: inde etiam Dominus, quia Ipse semen, vocavit Se Filium Hominis, hoc est Fidem Ecclesiae.

265. Quod per virum significetur Rationale, constat a vers: 6. hujus Capitis, quod Mulier dederit Viro suo secum, et comederit, quo significatum quod consenserit; et ab iis, quae de Viro ostensa sunt n: 158; ubi per eum intellectus est sapiens et intelligens, hic autem, quia sapientia et intelligentia per esum ex arbore scientiae periit, Rationale, quia non aliud reliquum erat, rationale enim est intelligentiae aemulum seu quasi simile.

266. Quia omnis Lex, et omne Praeceptum, ex Coelesti et spirituali, ut a suo vero principio, existit, sequitur, quod haec quoque Lex, quae est Conjugiorum, ut Uxor, quia ex cupiditate, quae est proprii, non ita ex ratione, ut Vir agit, sit sub Viri prudentia.

267. Vers: 17. *Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuae, et comedisti* [II] *de arbore, de qua praecepi tibi, dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitae tuae.* Per hominem, quod audiverit vocem uxoris suae, significatur Vir seu Rationale, quod consenserit; et quia rationale consensit, se quoque avertit, seu sibi maledixit, et propterea totus homo externus, quae significantur per quod maledicta humus propter te: quod status ejus vitae miserabilis futura, est quod in magno dolore ederet de ea; et quidem usque ad Ecclesiae istius finem, quod est omnibus diebus vitae suae.

268. Quod humus significet Externum hominem, constare potest ab iis, quae prius de terra, et de humo, et de agro, dicta sunt: quando homo regeneratus est, non amplius vocatur terra, sed humus, quia ei implantata sunt semina coelestia; humo etiam comparatur, et humus vocatur passim in Verbo; est Externus homo, seu ejus affectio et memoria, cui implantantur semina boni et veri, non autem Interno homini, quia in Interno nulla sunt propria hominis, sed in Externo: in Interno sunt bona et vera, quae cum non amplius adesse apparent, tunc homo est externus seu corporeus; tametsi recondita sunt in Interno a Domino, quod homo nescit, nam non prodeunt, nisi cum Externus quasi moritur, ut solet in tentationibus, infortuniis, morbis, momentis mortis. Rationale etiam ad Externum hominem pertinet, n: 118. quod in se est quoddam medium inter Internum et Externum, nam Internus per rationale operatur in Externum corporeum; at cum rationale consentit, tunc illud separat Externum ab Interno, ita ut non amplius sciatur quod Internus sit, inde nec quid Intelligentia et Sapientia, quae sunt Interni.

269. Quod Jehovah Deus seu Dominus, non maledixerit humo, seu Externo homini, sed quod Externus homo se aver-

terit, seu separaverit ab Interno, et sic sibi maledixerit, constat ex iis, quae prius ostensa sunt, n: 245.

270. Quod edere in magno dolore de humo, significet statum vitae miserabilem, conspicitur ab iis quae praecedunt et sequuntur, praeter quod edere in sensu interno sit vivere; tum ab eo, quod talis vita sequatur, cum mali spiritus pugnare incipiunt, et angeli, qui apud eum, laborare; magis dein cum mali spiritus dominari inchoant, spiritus mali tunc regunt Externum ejus hominem, Angeli Internum, de quo parum superest, vix ut Angeli aliquid inde possint desumere, quo defendant; inde miseria et anxietas. Quod mortui homines raro talem miseriam et anxietatem sentiant, causa est, quia non amplius homines sunt, tametsi se putant homines esse prae aliis, nam non magis quam bruta norunt quid spirituale et coeleste, et quid vita aeterna, similiter spectant deorsum ad terrestria, aut extrorsum ad mundana, modo favent proprio, et indulgent genio et sensibus, consentiente omni rationali; et quia mortui, non sustinerent aliquam pugnam aut tentationem; quae si superveniret, gravior esset, quam ut vivere possent, et sic sibi adhuc magis maledicerent, inque damnationem adhuc profundius infernalem se praecipitarent, quare parcitur iis, usque dum in alteram vitam transiverint, ubi non amplius ex aliqua tentatione et miseria mori possunt, tunc gravissima sustinent; quae similiter significantur per haec, quod maledicta humus, et in magno dolore ederet de ea.

271. Quod dies vitae significent finem dierum Ecclesiae, noscitur ex eo, quod non de singulari homine, sed de Ecclesia, et ejus statu, hic agatur, finis dierum Ecclesiae erat tempus diluvii.

272. Vers: 18. *Et spinam et carduum proferet tibi, et edes herbam agri.* Per spinam et carduum intelligitur maledictio et vastatio: quod ederet herbam agri, significatur, quod viveret ut fera.

Ut fera vivit, cum Internus homo separatur ab Externo ita, ut non operetur in eum nisi communissime; nam quod homo sit homo, habet per Internum hominem a Domino; at quod homo sit fera, habet ab Externo, qui separatus ab Interno in se non aliud est quam fera; similis natura ei inest, similes cupidi-

tates, similes appetitus, similes phantasiae, et similes sensationes; organica quoque sunt similia: quod tamen ratiocinari possit, ac ut sibi videtur, astute, hoc habet a spirituali substantia, per quam vita Domini influere possit, sed quae apud talem pervertitur, et fit vita mali, quae est mors, inde vocatur mortuus.

273. Quod Spina et Carduus significent maledictionem et vastationem, constat ex eo, quod messis et arbor fructus significent opposita, quae sunt benedictiones et multiplicationes: quod spina, carduus, sentis, vepris, urtica, talia significent, constat ex Verbo, ut apud Hoseam, „Ecce abiverunt prae vastatione; Aegyptus congregabit eos, Moph sepeliet eos, desiderabile argento eorum; *Urtica* haereditabit eos, *Vepris* in „tentoriis eorum," IX: 6. Ubi Aegyptus et Moph pro iis, qui ex semet suisque scientificis de Divinis sapere volunt. Apud eundem Prophetam, „Perdentur excelsa Aven, peccatum Israëlis, „*Spina* et *Carduus* ascendet super altaria eorum," X: 8, ubi excelsa Aven pro amore sui, spina et carduus super altaria pro prophanatione. Apud Esaiam, „Super ubera plangentes propter agros desiderii, propter vitem frugiferam; super humo „populi mei *spina sentica* ascendet," XXXII: 12, 13. Et apud Ezechielem, „Non erit amplius domus Israëlis *sentis pungens*, „et *spina dolorifica* ab omnibus circuitibus eorum," XXVIII: 24.

274. Quod edere herbam agri seu pabulum agreste, sit vivere ut fera, constat apud Danielem, ubi de Nebuchadnezare, „Ab homine expellent te, et cum *bestia agri* habitatio tua, „*herbam*, sicut boves, te edere facient, et septem tempora „transibunt super te," IV: 29. Et apud Esaiam, „An „non audivisti, ad e longinquo id feci, a diebus antiquitatis, „et formavi id, nunc adduxi id, et erit ad devastandum in acervos propugnacula, urbes munitas; et habitatores eorum, „breves manu, consternati sunt, et pudore affecti, facti sunt „*herba agri*, et *olus herbae*, *gramen* tectorum, et *arvum* adustum coram segete stante," XXXVII: 26, 27. [12] hic explicatur quid significat herba agri, quod olus herbae, gramen tectorum, et arvum adustum, nam hic de antediluviano tempore agitur, quod intelligitur per e longinquo, et per dies antiquitatis.

275. Vers: 19. *In sudore vultus tui edes panem, usque dum redis in humum; quia ex ea sumtus es; quia pulvis tu, et ad pulverem redibis.* Per edere panem in sudore vultus, significatur aversari quod coeleste est: Redire ad humum ex qua sumtus, est ad externum hominem, qualis fuit ante regenerationem: quod pulvis et ad pulverem rediret, est quod damnatus et infernalis.

276. Quod edere panem in sudore vultus significet aversari quod coeleste, constare potest ex significatione Panis; per Panem intelligitur omne spirituale et coeleste, quod est Cibus angelicus, quo si destituerentur, non viverent, sicut si homo destitueretur pane vel cibo: Coeleste et spirituale in coelo correspondet etiam pani in terris; etiam illa repraesentantur per panem, ut ex multis constat: quod Dominus sit Panis, quia ab Ipso omne Coeleste et Spirituale, Ipse docet apud Johannem, „Hic Panis est, qui e coelo descendit, qui manducat hunc pa„nem, vivet in aeternum," VI: 58. Quare etiam Panis et Vinum sunt Symbola in Sancta Coena: Coeleste hoc quoque repraesentatum est per Mannam: quod coeleste et spirituale sit Cibus Angelicus, etiam constat ex verbis Domini, „Non ex pa„ne solo vivet homo, sed ab omni Verbo egrediente ex ore „Dei," Matth: IV: 4, hoc est, ex vita Domini, ex qua omne coeleste et spirituale. Ultima Posteritas Ecclesiae Antiquissimae, quae proxime ante diluvium, de qua hic agitur, tam perdita erat, et immersa sensualibus et corporeis, ut non audire voluerint, quid veritas fidei, quid Dominus, quod venturus et salvaturus eos; cumque nominarentur, aversati sunt; aversatio illa describitur per edere panem in sudore vultus; sicut Judaei, qui quia tales erant, ut coelestia non agnoscerent, nec alium Messiam quam mundanum voluerunt, non potuerunt aliter quam aversari mannam, quia repraesentatio erat Domini, et vocare illam panem vilem, quare in eos serpentes missi sunt, Num: XXI: 5, 6. Praeterea, Coelestia, quibus fruebantur in angustia, in miseria, cum lachrymis, vocabantur illis panis angustiae, panis miseriae, panis lachrymae; quibus fruebantur in aversatione, hic vocatur panis sudoris vultus.

277. Hic est sensus internus; qui literam premit, is non aliud capit, quam quod homo ex humo compararet sibi panem

per laborem seu sudorem vultus; sed hic per hominem non intelligitur unus homo, sed antiquissima Ecclesia, nec per humum humus, nec per panem panis, nec per hortum hortus, sed quae sunt coelestia et spiritualia, sicut satis ostensum est.

278. Quod per redire ad humum, ex qua sumtus, significetur, quod Ecclesia rediret ad Externum hominem, qualis fuit ante Regenerationem, constat ex eo, quod humus significet Externum hominem, ut dictum prius. Quodque Pulvis significet damnatum et infernalem, constat quoque ex iis quae dicta sunt de serpente, qui, quia maledictus, dicitur, quod ederet pulverem; praeter quae de pulveris significatione ibi ostensa sunt, addere licet, quae apud Davidem, „Coram Jehovah incurvabunt se omnes descendentes *pulverem*, et cujus animam non vivificavit," Psalm: XXII: 30. Et alibi, „Abscondis facies tuas, conturbantur; colligis spiritum eorum, exspirant, et ad *pulverem* suum redeunt," Psalm: CIV: 29. quod est, quando se avertunt a facie Domini, quod exspirent seu moriantur, et sic ad pulverem redeant, hoc est damnati fiant et infernales.

279. Involvunt nunc omnes hi versus in serie, quod Sensuale se averterit a coelesti, vers: 14. Quod Dominus venturus in mundum, Qui uniret, vers: 15. Quod, quia avertit se Externus homo, pugna inde, vers: 16. Quod miseria inde, vers: 17. Quod damnatio inde, vers: 18. Quod tandem infernum inde, vers: 19. Haec successerunt in Ecclesia ista a quarta Posteritate, usque ad diluvium.

* * *

20. Et vocavit homo nomen Uxoris suae Chavah, quia illa erit Mater omnis viventis.

21. Et fecit Jehovah Deus homini et uxori ejus tunicas pellis, et vestivit eos.

22. Et dixit Jehovah Deus, ecce homo fuit sicut unus e nobis, sciendo bonum et malum; et nunc forte mittet manum suam, et sumet etiam ab arbore vitarum, et edat, et vivat in aeternum.

23. Et emisit eum Jehovah Deus ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua sumtus.

24. Et ejecit hominem: et habitare fecit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos, et flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum.

CONTENTA.

280. Agitur hic in summa de Antiquissima Ecclesia, et de iis, qui recesserunt; ita quoque de Posteritate ejus, usque ad diluvium, cum exspiravit.

281. De ipsa Antiquissima Ecclesia, quae Coelestis, et ex vita fidei in Dominum dicta Chavah, et mater omnis viventis, vers: 20.

282. De Prima ejus posteritate, in qua fuit Bonum Coeleste spirituale; et de Secunda et Tertia, in qua Bonum naturale, quod significatur per tunicam pellis, quam Jehovah Deus homini et uxori ejus fecit: vers: 21.

283. De Quarta posteritate, in qua Bonum naturale dissipari coepit; qui si e novo crearentur, aut instruerentur in Coelestibus fidei, quod perituri; quod est, forte mittet manum suam, et sumet etiam ab arbore vitarum, et vivat in aeternum, vers: 22.

284. De Quinta posteritate, quod privati omni bono et vero, et redacti in statum, in quo fuerunt ante regenerationem; quod est, emitti ex horto Edenis ad colendum humum, ex qua sumtus, vers: 23.

285. De Sexta et Septima Posteritate, quod separati a scientia boni et veri, et relicti suis foedis amoribus et persuasionibus; et sic provisum, ne prophanarent sancta fidei; quae significantur per ejici, et habitare facere Cherubos cum flamma gladii, ad custodiendum viam ad arborem vitarum; vers: 24.

SENSUS INTERNUS.

286. In praecedentibus huc usque actum est de Antiquissimis, quod regenerati, primum de iis, qui sicut ferae vixerunt, et tandem facti homines spirituales; tum de illis, qui facti ho-

mines coelestes, qui Antiquissimam Ecclesiam constituerunt; postea de iis, et postehis, qui recesserunt, ordine, de Prima Posteritate, de Secunda, de Tertia, et demum de sequentibus usque ad Diluvium. In his versibus, qui sequuntur ad finem hujus capitis est Recapitulatio ab Antiquissimae Ecclesiae Homine usque ad Diluvium; ita est conclusio omnium praecedentium.

287. Vers: 20. *Et vocavit homo nomen uxoris suae Chavah, quia illa erit mater omnis viventis.* Per hominem hic intelligitur vir Antiquissimae Ecclesiae, seu homo coelestis; per uxorem et matrem omnis viventis, Ecclesia; Mater dicitur ex eo quod Prima Ecclesia, Vivens, ex fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita.

288. Quod per Hominem intelligatur Vir Antiquissimae Ecclesiae, seu Coelestis Homo, prius ostensum est; et quidem quod Dominus Solus Homo, et quod ex Ipso omnis coelestis homo, quia similitudo Ipsius, inde vocatus homo qui esset Ecclesiae, quicunque et qualiscunque, et tandem quisque qui corpore apparet ut homo, ad distinguendum eum a bestiis.

289. Quod per Uxorem intelligatur Ecclesia, in sensu universali Regnum Domini in Coelis et in Terris, prius quoque ostensum est, quod etiam per Matrem, inde sequitur. Quod Ecclesia Mater dicatur, commune est in Verbo, ut apud Esaiam, „Ubi est libellus repudii *Matris* vestrae." L: 1. Apud Jeremiam, „Pudefacta est *Mater* vestra valde, pudore suffusa „est *Genitrix* vestra," L: 12. Apud Ezechielem, „Filia *ma-* „*tris* tuae fastidiens Virum suum, et filios suos; *Mater* vestra „Chitthaea, et Pater vester Emoraeus," XVI: 45; ubi Vir pro Domino et pro omni coelesti, filii pro veris fidei: Chitthaea pro falso; Emoraeus pro malo. Apud Eundem, „*Mater* tua „sicut vitis in similitudine tui, juxta aquas plantata, frugifera, „frondescens fuit ab aquis multis," XIX: 10. hic Mater pro antiqua Ecclesia. Antiquissima Ecclesia principaliter Mater dicitur, quia Prima, ut et unica quae Coelestis, et ideo prae omnibus amata a Domino.

290. Quod Mater omnis viventis dicta a fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita, constare quoque potest ab illis, quae prius ostensa sunt: nusquam dari potest nisi unica Vita, ex qua vita

omnium; et nusquam dari potest vita, quae vita, nisi per fidem in Dominum, Qui est Vita; nec fides, in qua Vita, nisi ab Ipso, ita in qua Ipse: quare Dominus in Verbo Solus Vivens dicitur, et appellatur VIVENS JEHOVAH, Jer: V: 2. Cap: XII: 16. Cap: XVI: 14, 15. Cap: XXIII: 7. Ezech: V: 11. Vivens in aeternum, Dan: IV: 31. Apoc: IV: 10. Cap: V: 14. Cap: X: 6. Apud Davidem, „Scaturigo Vitae," Psalm: XXXVI: 10. Apud Jeremiam, Fons aquarum vivarum, XVII: 13. Coelum, quod ex Ipso vivit, Terra viventium, Esai. XXXVIII: 11. Cap: LIII: 8. Ezech: XXVI: 20. Cap: XXXII: 23, 24, 25, 26, 27, 32. Psalm: XXVII: 13. Psalm: LII: 7. Psalm: CXLII: 6. [13] Et dicti Viventes, qui in fide in Dominum; ut apud Davidem, „Qui ponit animam nostram inter *Viventes*," Psalm: LXVI: 9. Et qui in fide, quod in Libro Vitarum, Psalm: LXIX: 29. et in Libro Vitae, Apoc: XIII: 8. Cap: XVII: 8. Cap: XX: 15. Quare etiam vivificari dicuntur, qui accipiunt fidem in Ipsum, Hos: VI: 2. Psalm: LXXXV: 7. Vicissim, qui non in fide, vocati sunt mortui, quod inde sequitur; ut etiam apud Esaiam, „*Mortui* non vivent; Rephaim non resurgent, eo quod visitasti et exstinxisti eos," XXVI: 14, pro iis qui amore sui tument, resurgere significat intrare in Vitam; vocantur etiam Confossi, Ezech: XXXII: 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31. [14] Et Infernum vocatur Mors, Es: XXV: 8. [15] Cap: XXVIII: 15. Mortui quoque vocantur a Domino, Matth: IV: 16. Joh: V: 24. Cap: VIII: 21, 24, 51, 52.

291. In hoc Versu describitur primum tempus, cum Ecclesia erat in flore suae juventutis, repraesentans Conjugium coeleste, quare etiam describitur per Conjugium, et dicta Chavah ex Vita.

292. Vers. 21. *Et fecit Jehovah Deus homini et uxori ejus tunicas pellis, et vestivit eos.* Haec significant, quod Dominus instruxerit eos Bono spirituali, et naturali; quod instruxerit eos, exprimitur per facere et vestire; et Bonum spirituale et naturale, per tunicam pellis.

293. Quod haec significentur nusquam ex litera apparere potest, sed usque patet, quod arcaniora involvant, nam quisque scire potest, quod Jehovah Deus non fecerit iis tunicas pellis.

294. Quod tunica pellis significet bonum spirituale et na-

turale, nec alicui constare potest, nisi ex revelato sensu interiori, tum dein ex Verbo, ubi similia occurrunt: hic in genere dicitur Pellis, et intelligitur pellis haedi, ovis, arietis, quae in Verbo significant affectiones boni, charitatem, et quae sunt charitatis; similia per oves in sacrificiis: Oves appellantur, quicunque sunt praediti bono charitatis, hoc est, bono spirituali et naturali; inde Dominus dicitur Pastor ovium, et qui charitate praediti sunt, vocantur Oves, ut cuivis notum est.

295. Quod tunica Pellis vestiti dicantur, causa est, quia Antiquissimi propter Innocentiam dicti Nudi, et dein cum innocentia periit, quod animadverterint se esse in malo, quod etiam vocatur nuditas; ut historice omnia cohaerere appareant, secundum modum loquendi Antiquissimis, hic dicuntur vestiti, ne nudi seu in malo: quod in bono spirituali et naturali fuerint, constat ex iis, quae de illis dicta et ostensa sunt à Versu 1 ad 13, hujus Capitis; et nunc ex eo, quod Jehovah Deus fecerit, et vestiverit eos: agitur enim hic de prima, sed imprimis de secunda et tertia posteritate Ecclesiae, qui donati sunt tali bono.

296. Quod per Pelles haedorum, ovium, caprarum, melium, arietum, significentur Bona spiritualia et naturalia, constare potest a sensu interno Verbi, ubi agitur de Jacobo, et de Arca: de Jacobo, quod indutus vestibus Esavi, et ubi nudus, super manum et collum pellibus haedorum caprarum, quae cum odoratus Isacus, dixit, odor filii mei est sicut odor agri, Genes: XXVII: 22, 27. quae quod significent bona spiritualia et naturalia, ibi, ex Divina Domini Misericordia, videbitur. De Arca, quod tegumentum Tentorii essent pelles arietum, et pelles melium, Exod: XXVI: 14. Cap: XXXVI: 19. [16] et quod Aharon et filii ejus, cum proficiscerentur, obtegerent arcam operimento pellis melium, similiter mensam et vasa ejus, similiter candelabrum et ejus vasa, similiter altare auri, similiter vasa ministerii et altaris, pelle melium, Num: IV: 6, 8, 10, 11, 12. quae quod significent bonum spirituale et naturale, etiam ibi, ex Divina Domini Misericordia, videbitur; nam quicquid fuit in Arca, habitaculo, tentorio, imo quicquid fuit supra Aharonem, cum vestibus sanctitatis indutus esset, significabat Coeleste spirituale, sic ut ne minimum esset, quod non distincte aliquid repraesentaret.

297. Bonum coeleste est, quod non vestitur, quia intimum, et est innocens: at Bonum coeleste spirituale est, quod primum vestitur, tum Bonum naturale, nam exteriora sunt, et vestibus comparantur, ut et vestes vocantur, sicut ubi de Antiqua Ecclesia agitur apud Ezechielem, „*Vestivi* te acupicto, „calceavi te *meli*, *accinxi* te bysso, et *obtexi* te serico," XVI: 10. Apud Esaiam, „Indue vestes ornatus tui, Hierosolyma, „urbs sanctitatis," LII: 1. In Apocalypsi, „Qui non polluerunt *Vestimenta* sua, et ambulabunt mecum in *albis*, quia „digni sunt," III: 4, 5. et ibi de viginti quatuor senioribus, „quod induti vestimentis albis," IV: 4. Ita Bona exteriora, quae sunt coelestia spiritualia et naturalia, sunt vestes; quare etiam, qui donati bonis charitatis, apparent in Coelo, vestibus splendentibus amicti; hic autem, quia in corpore adhuc, tunica pellis.

298. Vers: 22. *Et dixit Jehovah Deus, ecce homo fuit sicut unus e nobis, sciendo bonum et malum, et nunc forte mittet manum suam, et sumet etiam ab arbore vitarum, et edat, et vivat in aeternum.* Quod Jehovah Deus in singulari, et dein plurali loquatur, causa est, quia per Jehovam Deum intelligitur Dominus et simul Coelum Angelicum: Quod homo sciverit bonum et malum, significat, quod Coelestis factus, ita sapiens et intelligens: Quod non mitteret manum et sumeret de arbore vitarum, est quod non instruendus in mysteriis fidei, sic nusquam in aeternum salvari posset, quod est vivere in aeternum.

299. Hic bina Arcana sunt, primum, quod Jehovah Deus significet Dominum, et simul Coelum: Alterum, si instructi fuissent in mysteriis fidei, quod in aeternum periissent.

300. Quod primum arcanum concernit, quod per Jehovam Deum intelligatur Dominus, et simul Coelum, observandum est, quod in Verbo semper ex causa arcana Dominus dicatur nunc solum Jehovah, nunc Jehovah Deus, nunc Jehovah et dein Deus, nunc Dominus Jehovih, nunc Deus Israëlis, nunc Deus solum, sicut in Primo Capite Geneseos, non nisi quam Deus, ubi etiam in plurali loquutum, „faciamus hominem ad imaginem nostram," nec prius quam in Capite sequente, ubi de Coelesti homine agitur, nominatur Jehovah

Deus: Jehovah dicitur quia Solus Est, aut Vivit, ita ex Essentia, Deus quia omnia potest, ita ex Potentia, ut constat in Verbo, ubi distinguuntur, Esai: XLIX: 4. 5. Cap: LV: 7. Psalm: XVIII: 3. 29. 30. 32. Psalm: XXXVIII: 16. quare unusquisque angelus aut spiritus, qui cum homine loquutus est, et quem aliquid posse putabant, vocabant Deum, ut constat apud Davidem, „Deus stetit in coetu *Dei*, in medio *deorum*, „judicabit," Psalm: LXXXII: 1. et alibi, „Quis in Aethere „comparabitur cum Jehovah, assimilabitur Jehovae in filiis *deo*-„*rum*," Psalm: LXXXIX: 7. et alibi, „Confitemini Deo *deo*-„*rum*, confitemini Domino *dominorum*," Psalm: CXXXVI: 2, 3. Ex potentia etiam homines vocati dii, ut Psalm: LXXXII: 6. Joh: X: 34, 35. [17] etiam Moses, Deus Pharaoni, Exod. VII: 1. quare etiam Deus in plurali Elohim dicitur: sed quia Angeli ne hilum potentiae habent ex se, ut ipsi quoque fatentur, sed solum a Domino, et non est nisi unus Deus, ideo per Jehovam Deum in Verbo intelligitur Dominus solus: at ubi ministerio angelorum quicquam fit, ut in Capite Primo Geneseos, tunc in plurali dicitur; hic quoque, quia homo coelestis, ut homo, non potuit comparari Domino, sed Angelis, ideo dicitur, quod homo fuit, sicut unus e nobis, sciendo bonum et malum, hoc est sapiens et intelligens.

301. Alterum Arcanum est, si instructi fuissent mysteriis fidei, quod in aeternum periissent, quod significatur per haec Verba, nunc forte mittet manum suam, et sumet etiam ab arbore vitarum, et edat et vivat in aeternum; ita se habet: Cum homines inversi ordines vitae facti sunt, et non volunt nisi ex semet et proprio vivere et sapere, tunc quicquid [18] audiunt, quod est fidei, ratiocinantur num ita sit, vel non; et quia ex semet, suis sensualibus et scientificis, non possunt aliter, quam negare, et cum negant, etiam blasphemant et prophanant; et tandem nec curant, si prophana sanctis commisceant: cum homo talis fit, tunc in altera vita ita damnatus est, ut non aliqua spes salutis; quae enim per prophanationes commixta sunt, adhaerent commixta; ut primum aliqua idea sancti venit, etiam idea prophani conjuncta adest, quod facit, ut in non alia societate esse possit, quam in damnatorum: in altera vita exquisitissime percipitur, etiam a spiritibus in mundo spirituum, magis a spi-

ritibus angelicis, quicquid alicui cogitationis ideae adest conjunctum, ita exquisite ut ex unica solum idea sciant qualis est. Ut prophana talia adjuncta sanctis discutiantur, non fit nisi cum cruciatu infernali, et tanto, ut si homo sciret, caveret sibi a prophanatione, ut ab ipso inferno.

302. Haec causa fuit, quod Judaeis, quia tales, nusquam revelata fuerint mysteria fidei, usque adeo, ut ne quidem aperte iis dictum, quod viverent post mortem, nec aperte quod Dominus venturus in mundum, ut salvaret eos; imo in tanta ignorantia et stupore detinebantur, et adhuc detinentur, ut non sciverint, nec sciant, quod internus homo sit, aut quod quicquam internum detur; nam si scivissent, et scirent, usque ut agnoscerent, tales sunt, ut prophanarent, et sic iis nusquam spes alicujus salutis in altera vita: haec sunt, quae intellecta sunt a Domino apud Johannem, „Occaecavit eorum oculos, et „obturavit eorum Cor, ut non videant oculis, et intelligant „corde, et convertant se, et sanem eos," XII: 40. Et quod Dominus per parabolas cum iis loquutus, nec iis ullam explicuit, „ne videntes viderent, et audientes audirent, et intelligerent," ut Ipse dicit apud Matthaeum, XIII. 13. Ob illam etiam causam omnia mysteria fidei iis abscondita et tecta fuerunt sub repraesentativis Ecclesiae eorum; et ob eandem causam talis est stylus propheticus: sed aliud est scire, et aliud est agnoscere, qui scit et non agnoscit, is est tanquam non sciret; at qui agnoscit, et dein blasphemat et prophanat, is est, qui intellectus a Domino.

303. Homo sibi vitam acquirit per omnia quae sibi persuadet, hoc est, quae agnoscit et credit; quae non sibi persuadet, seu quae non agnoscit et credit, hoc mentem ejus nihil afficit, quare prophanare nemo potest sancta, nisi persuasus sit, ut agnoscat, et usque neget; [19] qui non agnoscunt, scire possunt, sed sunt tanquam non sciunt, ac sunt sicut qui sciunt res, quae nihil sunt; tales fuerunt Judaei circa adventum Domini, et cum tales sunt, dicuntur in Verbo vastati, seu quod fides amplius nulla; tunc nec nocet, quod interiora Verbi iis aperiantur, nam tunc sunt sicut videntes, qui non vident, et tanquam audientes, qui non audiunt, et qui habent cor incrassatum, de quibus Dominus per Esaiam, „Abi et dicas populo

„huic; audite audiendo, sed non intelligatis, et videte videndo, et non cognoscatis; impingua cor populi hujus, et aures „ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte videat oculis suis, „et auribus suis audiat, et cor ejus intelligat, convertaturque, „ut sanetur sibi," VI: 9, 10: et quod non prius mysteria fidei aperiantur, quam cum tales sint, nempe vastati, ut non amplius credant, ex causa, ut dictum, ne prophanare possent, etiam Dominus apud Esaiam manifeste dicit in mox sequentibus, „Dixi, quousque Domine, et dixit, usque dum desolantur urbes, ut nullus habitator, et domus, ut nullus homo, et humus desoletur desolatione, et removebit Jehovah hominem," ib: vers: 11, 12. homo dicitur qui sapit, seu agnoscit et credit. Tales erant Judaei, ut dictum, circa adventum Domini, et ob eandem causam etiam adhuc in tali vastatione tenentur per cupiditates, imprimis per avaritiam, ut tametsi millies audiant de Domino, et de repraesentativis Ecclesiae apud eos, quod significent in singulis Dominum, usque nihil agnoscant et credant. Haec nunc causa fuit, quod antediluviani dejecti de horto Edenis, et vastati, usque dum nihil agnoscere potuissent quod verum.

304. Ex his constat, quod haec sint, quae intelliguntur per verba haec, ne forte mittat manum suam, et sumat etiam ab arbore vitarum, et edat, et vivat in aeternum; sumere ab arbore vitarum, et edere, est scire, usque ut agnoscat, quicquid est amoris et fidei, nam vitae in plurali sunt amor et fides; edere significat hic ut prius nosse; vivere in aeternum, non est vivere in corpore in aeternum, sed vivere post mortem in damnatione aeterna; homo, qui mortuus, non ideo vocatur mortuus, quod moriturus post vitam corporis, sed quod victurus vitam mortis, nam mors est damnatio et infernum; similiter per vivere significatur apud Ezechielem, „Animas venamini populo meo, et animas vobis vivere facitis, et prophanastis Me apud populum meum, ad occidendum animas, quae „non *morientur*, et ad *vivere* faciendum animas, quae non *vivent*," XIII: 18, 19.

305. Vers: 23. *Et emisit eum Jehovah Deus ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua sumtus.* Ejici ex horto Eden, est privari omni intelligentia et sapientia: colere humum,

ex qua sumtus, est fieri corporeus, sicut fuit ante regenerationem.

Quod ejici ex horto Eden sit privari omni intelligentia et sapientia, constat ex significatione Horti, et Edenis, de qua prius: Hortus enim significat intelligentiam seu intellectum veri; et Eden, quia amorem, significat sapientiam, seu voluntatem boni.

Quod colere humum ex qua sumtus, sit fieri corporeus, sicut fuit ante regenerationem, ostensum est prius ad vers: 19, ubi similia verba.

306. Vers: 24. *Et ejecit hominem; et habitare fecit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos; et flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum.* Ejicere hominem est prorsus privare omni voluntate boni, et intellectu veri, usque adeo, ut ab illis separetur, et non sit homo. Habitare facere ab oriente Cherubos, est providere, ne intrare possit in aliquod arcanum fidei; nam Oriens ad hortum Edenis est Coeleste, ex quo intelligentia: per Cherubos significatur Providentia Domini, ne homo talis intret in illa, quae sunt fidei: per flammam gladii vertentis se significatur amor proprius cum vesanis ejus cupiditatibus et inde persuasionibus, quae sunt tales, ut quidem intrare velit, sed feratur abinde ad corporea et terrestria, et hoc ad custodiendum viam arboris vitarum, quod est, ne prophanare possit sancta.

307. Agitur hic de sexta et septima posteritate, quae periit diluvio, qui prorsus ejecti sunt ab horto Edenis, seu ab omni intelligentia veri, et facti quasi non homines, atque relicti vesanis cupiditatibus et persuasionibus.

308. Quid oriens significat, et quid hortus Edenis, prius ostensum est, quare illis non immorandum: sed quod Cherubi significent Providentiam Domini, ne homo ex proprio, sensuali et scientifico, vesane intret in mysteria fidei, et illa prophanet, et sic pereat, ex nullis non locis in Verbo, ubi Cheruborum mentio fit, constare potest. Quia Judaei tales erant, ut si aliquid manifeste novissent de adventu Domini, de repraesentativis seu typis Ecclesiae, quod significarent Dominum, de vita post mortem, de interiori homine, et sensum internum Verbi, quod prophanavissent, et in aeternum periissent, qua-

re repraesentatum hoc per Cherubos ad Propitiatorium super Arca, super aulaeis habitaculi, super velo, similiter in Templo, et significatum, quod Dominus custodiverit, Exod: XXV: 18, 19, 20, 21. Cap: XXVI: 1, 31, 1 Reg: VI: 23 ad 29, 32. 35. [20] Nam Arca, in qua Testimonium, significabat idem, ac hic Arbor vitarum, seu Dominum et Coelestia, quae unice sunt Domini; inde quoque Dominus multoties dicitur Deus Israëlis insidens Cherubis: et cum Aharone et Mose loquutus est inter Cherubos, Ex: XXV: 22. Num: VII: 89. [21] Describitur hoc manifeste apud Ezechielem, ubi haec, „Gloria Dei Israëlis elevata est desuper *Cherubo*, super quo fuerat, ad limen domus, „clamavit ad virum indutum lineis, et dixit ad illum, transi „per medium urbis, per medium Hierosolymae, et signa signum super frontes virorum, gementium et suspirantium super „omnibus abominationibus factis in medio ejus: et istis dixit, „transite per urbem post illum, et percutite, ne parcat oculus „vester, neque clementia utamini; senem, juvenem, et virginem, et infantem, et mulieres occidite ad deletionem; polluite domum, et implete atria confossis," IX: 3, 4, 5, 6. [7.] et porro, „Dixit ad virum indutum lineis, intra inter rotam ad „subter *Cherub*, et imple volas tuas prunis *ignis* ab inter *Cherubos*, et sparge super urbem; misit *Cherub* manum suam ab „inter *Cherubos* ad *ignem*, qui inter *Cherubos*, tulit et dedit „in volas induti lineis, et sumsit et exivit," X: 1 ad 7. ex quibus constat, quod Domini Providentia, ne penetrarent in mysteria fidei, significetur per Cherubos, et quod ideo relicti sint suis vesanis cupiditatibus, quae hic quoque significantur per ignem, qui spargeretur super urbem, et quod nulli parceretur.

309. Quod per flammam gladii vertentis se, significetur amor proprius cum ejus vesanis cupiditatibus et persuasionibus, quae sunt tales, ut quidem intrare velint, sed ferantur inde ad corporea et terrestria, tam multis confirmari potest ex Verbo, ut paginas impleret; solum haec quae apud Ezechielem; „Propheta et dicas, sic dixit Jehovah, dic, *gladius, gladius* exacutus, et etiam tersus ad mactandum mactationem, acutus „ut sit ei fulgur; iteretur *gladius* tertio, *gladius* confossorum „suorum, *gladius* confossionis magnae, penetrans in cubicula „ad eos, ut liquefiat cor, et multiplicabit offendicula, in om-

„nibus portis eorum, dedi terrorem *gladii*, heu factus in ful-„gur," XXI: 9, 10. [14, 15, 19, 20.] Gladius hic pro desolatione hominis, ut nihil boni et veri videat, sed mera falsa et contraria, quod est multiplicare offendicula. Et quae apud Nahum, „Eques ascendere faciens, et *flamma gladii*, et *fulgur* „hastae, et multitudo confossi," III: 3. de iis qui in arcana fidei intrare volunt.

310. Singula verba hujus versus arcanissima tanta involvunt, ut nusquam exponi possint, applicabilia ad genium populi hujus, qui diluvio periit, qui genius prorsus diversus fuit a genio eorum, qui post diluvium vixerunt: ut paucis modo dicatur, primi eorum parentes, qui Antiquissimam Ecclesiam constituerunt, coelestes fuerunt, ita illis semina coelestia inseminata fuerunt, inde posteri eorum semen ex coelesti origine apud se habuerunt; semen ex coelesti origine tale est, quod Amor regat totam mentem, et unam facit; Mens enim humana ex binis partibus constat, ex voluntate et intellectu, voluntatis est Amor seu bonum, intellectus est fides, seu verum; ex Amore seu bono percipiebant quid fidei aut quid veri, ita una mens erat; cum tales sunt, apud posteros manet semen inde, qui si declinant a vero et bono, periculosissimum est, sic enim totam suam mentem pervertunt, ut in altera vita vix possit restitui. Aliter, quibus non semen coeleste, sed semen spirituale inest, sicut postdiluvianis, et iis qui hodie vivunt, iis nullus est Amor, ita nulla voluntas boni, sed usque dari potest fides, seu intellectus veri, ex fide seu intellectu veri perduci possunt ad Charitatem quandam, sed per aliam viam, et quidem per insinuatam a Domino Conscientiam ex cognitionibus veri et boni inde; quare est status eorum prorsus alius, quam fuit status antediluvianorum; de quo statu, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus dicetur: Haec sunt arcana, quae homini hodie prorsus ignota sunt; nam hodie non sciunt quid coelestis homo, ne quidem quid spiritualis, minus qualis inde mens et vita hominis, et inde status post mortem.

311. Status eorum, qui perierunt diluvio, in altera vita talis est, ut nusquam esse possint in mundo spirituum, aut cum aliis spiritibus, sed in inferno separato ab infernis aliorum, et quidem quasi sub monte quodam; apparet sicut mons interme-

dius ex diris eorum phantasiis et persuasionibus; phantasiae eorum et persuasiones tales sunt, ut aliis spiritibus tantum stuporem inducant, ut non sciant num vivant, aut num mortui sint; nam auferunt iis omnem intellectum veri, ut nihil percipiant: in tali persuasione etiam fuerunt, cum vixerunt; et quia tales futuri in altera vita, ut nusquam cum spiritibus aliis esse potuissent, quin iis mortis speciem inducerent, omnes exstincti sunt, ac Dominus postdiluvianis, a Divina Ipsius Misericordia, alios status induxit.

312. Status antediluvianorum horum prorsus descriptus est in hoc versu, ut quod ejecti, seu separati a bono coelesti; quod habitare facti ab oriente ad hortum Edenis Cherubi, qui quia tales, dicitur, quod ab oriente ad hortum Edenis, quae verba iis solum applicabilia sunt, de iis autem, qui postea vixerunt, non haec dici possunt, sed quod ab horto Edenis ad Orientem: tum quod dicatur flamma gladii vertentis se; si de hodiernis, dictum fuisset, gladius flammae; nec arbor vitarum, sed arbor vitae; praeter alia in serie, quae nusquam explicari possunt, solum Angelis, quibus Dominus revelat, intellecta; nam unusquisque status indefinita arcana habet, quorum ne quidem unum notum est generi humano.

313. Ex his, quae de Primo Homine nunc dicta sunt, constare potest, quod ex illo non Haereditarium Malum usque in omnes, qui hodie vivunt, et, sicut false putant, quod nullum aliud haereditarium malum sit, quam quod inde scaturiverit; est enim Antiquissima Ecclesia, de qua ibi agitur, et vocatur Homo, qui dum vocatur Adam, significat quod homo ex humo, seu quod homo factus a non homine, per Regenerationem a Domino; haec nominis est origo, et haec nominis significatio. Sed Haereditarium Malum se ita habet, quod unusquisque, qui actuale peccatum committit, is sibi inde inducat naturam, et malum inde implantatur liberis, et fit haereditarium, ita a parente unoquovis, ab ejus avo, proavo, atavo, et antecedentibus ordine, quod sic multiplicatur et crescit in ejus posteritate descendente, et remanet apud unumquemvis, atque apud unumquemvis augetur per actualia ejus peccata; nec dissipatur sic ut non noceat, quam apud eos, qui a Domino regenerantur. Hoc quisque, si attenderit, scire potest, ex eo, quod

malae parentum inclinationes visibiliter maneant in liberis, ita ut una familia, imo una generatio ab altera, inde queat dignosci.

Continuatio, de introitu hominis in vitam aeternam.

314. *ANGELI spirituales, de quibus prius, postquam data, Resuscitato seu Animae, lucis usura, ut se circumspicere possit, ei omnia officia, quae usquam desiderare in illo statu potest, praestant; ac instruunt eum de illis, quae sunt in altera vita, sed quantum capere potest: si in fide fuit, et desiderat, etiam ei mirabilia et magnifica Coeli ostendunt.*

315. *At si non talis, ut instrui velit, tunc cupit Resuscitatus seu Anima, ab Angelorum consortio, quod Angeli exquisite percipiunt, nam in altera vita datur communicatio omnium idearum cogitationis: et quando cupit ab illis, tunc illi non relinquunt eum, sed is se dissociat ab illis: Angeli unumquemvis amant, et nihil prius desiderant, quam officia praestare, instruere, et auferre in Coelum; in eo illorum summa delectatio consistit.*

316. *Cum Anima se ita dissociat, excipitur a Spiritibus bonis, in quorum consortio cum est, etiam ei omnia officia praestantur: at si vita ejus talis in mundo fuit, ut non in consortio bonorum esse potuerit, tunc quoque ab iis cupit; et hoc tamdiu et toties, usque dum se associat talibus, qui vitae ejus in mundo, prorsus conveniunt, apud quos vitam quasi suam invenit; et tunc, mirum, cum iis similem vitam agunt, qualem in corpore: sed cum in illam vitam relapsi sunt, tunc inde fit novum Exordium vitae, quidam post majorem, quidam post minorem temporis moram, feruntur inde versus Infernum; qui vero in fide in Dominum fuerunt, ii a novo illo Exordio vitae ducuntur per gradus ad Coelum.*

317. *Sed quidam ad Coelum lentius, quidam citius, imo etiam vidi, quod aliqui post mortem immediate in Coelum sublati sint: solum duo exempla memorare licet.*

318. *Quidam ad me venit, et mecum loquutus; ex quibusdam signis constare potuit, quod nuper e vita excesserit; primum nesciebat, ubinam esset, putans se esse in mundo: cumque ei datum scire, quod in altera vita, et quod nunc non haberet quicquam, ut domum, opes, et similia, sed quod esset in alio Regno, ubi privatus omnibus quae habuit in mundo, tunc anxietate affectus nesciebat quo se conferret, quoque habitaret, sed ei dicebatur, quod Solus Dominus ei et omnibus prospiciat; tunc relictus sibi, ut cogitaret sicut in mundo, et cogitabat (omnium enim cogitationes in altera vita percipi manifeste possunt) quid tunc faceret, quia absque omnibus iis, ex quibus potuisset vivere: sed cum in anxietate illa esset, transferebatur inter Spiritus coelestes, qui erant ex Cordis provincia, illi ei omnia officia praestabant, quaecunque usque desiderabat; hoc facto iterum sibi relictus, cogitare ex Charitate coepit, quomodo tantam gratiam rependere posset, ex quibus constabat, quod, dum in vita corporis, in fidei charitate fuerit, quare statim in Coelum sublatus est.*

319. *Alium quoque vidi immediate in Coelum ab Angelis translatum, et quod a Domino acceptatus, et ei ostensa gloria Coeli. Praeter multam aliam experientiam, quod quidam post tractum temporis.*

GENESEOS,

CAPUT QUARTUM.

Qualis vita Animae seu Spiritus.

320. *Quod in genere spectat vitam Animarum seu recentium Spirituum post mortem, multis experientiis constiterat, quod homo dum in alteram vitam venit, non sciat, quod in altera vita sit, putans quod adhuc in mundo, imo in suo corpore; usque adeo, ut cum ei dicitur, quod sit spiritus, quod miretur et obstupescat; tam ex causa, quod prorsus sit sicut homo, quoad sensus, cupiditates et cogitationes; quam ex eo, quod non crediderit, cum vixit in mundo, quod spiritus sit, et quidam, quod spiritus non possit esse talis.*

321. *Alterum est, quod Spiritus multo excellentiores facultates sensitivas habeat, et multo excellentiores cogitandi loquendique dotes, quam cum vixit in corpore, usque adeo, ut vix comparari possint; tametsi hoc Spiritus nesciant, antequam detur iis reflexio a Domino.*

322. *Caveant sibi ab opinione falsa, quod Spiritus sint absque sensitivo exquisitiori multo, quam in vita corporis, contrarium scio a mille et mille experientiis; sique non credere velint, ex causa suarum suppositionum de spiritu, habeant sibi, cum in alteram vitam veniunt, ubi ipsa experientia faciet eos credere: non solum habent Visum, nam vivunt in luce, et spiritus boni, angelici et angeli in tanta luce, ut lux meridiei in mundo ei vix comparari possit; de Luce, in qua vivunt et vident, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Auditum, tam exqui-*

situm, ut auditus eorum in corpore non aequiparari possit; mecum loquuti sunt nunc per aliquot annos fere continue; sed de Loquela eorum etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Olfactum, de quo etiam ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Tactum exquisitissimum, inde dolores et cruciatus in inferno; nam ad tactum se referunt omnes sensationes, quae sunt modo diversitates et varietates tactus: habent Cupiditates et Affectiones, quibus nec comparari possunt eae quas habuerunt in vita corporis, de quibus plura, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Cogitant multo perspicacius et distinctius, quam cogitarunt in vita corporis; in una idea cogitationis plura involvunt, quam in mille cum cogitarunt in vita Corporis: Loquuntur inter se ita acute, subtiliter, sagaciter, et distincte, ut si perciperet homo modo aliquid de eo, obstupesceret: in summa, nihil prorsus amiserunt, quin sint sicut homines, sed perfectiores, praeter ossa et carnem, et inde imperfectiones. Agnoscunt et percipiunt, quod, dum in corpore vixerunt, fuerit spiritus, qui sensit, quod tametsi apparuit in corpore, usque non fuit corporis; quare rejecto corpore, vivunt sensationes multo exquisitiores, et perfectiores; vita consistit in sensu, nam absque sensu nulla vita, et qualis sensus talis vita, quod cuivis potest notum esse.

323. *Sequuntur ad finem capitis quaedam exempla de iis, qui aliter in vita corporis cogitarunt.*

CAPUT IV.

1. Et Homo cognovit Chavam uxorem suam, et concepit et peperit Cain; et dixit, acquisivi virum, Jehovam.

2. Et addidit parere fratrem ejus, Habel; et fuit Habel pastor gregis, et Cain fuit colens humum.

3. Et factum a fine dierum, et attulit Cain de fructu humi, munus Jehovae.

4. Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, et

de pinguedine eorum: et aspexit JEHOVAH ad Habel, et ad munus illius.

5. Et ad Cain, et ad munus ejus non aspexit: et accensa est ira Caino valde, et ceciderunt facies ejus.

6. Et dixit JEHOVAH ad Cain, quare accensa est ira tibi; et quare ceciderunt facies tuae.

7. Annon si benefacis, elevatio; et si non benefacis, ad januam peccatum cubans, et ad te desiderium ejus, et tu dominaris ei.

8. Et dixit Cain ad Habel, fratrem suum: et erat, cum essent in agro, et surrexit Cain contra Habel fratrem suum, et occidit illum.

9. Et dixit JEHOVAH ad Cain, ubi Habel frater tuus; et dixit non scio, an custos fratris mei ego.

10. Et dixit, quid fecisti, vox sanguinum fratris tui clamantium ad Me ex humo.

11. Et nunc, maledictus tu de humo, quae aperuit os suum, accipiens sanguines fratris tui e manu tua.

12. Cum coles humum, non addet dare vim suam tibi, vagus et profugus eris in terra.

13. Et dixit Cain ad JEHOVAM, major iniquitas mea, quam ut auferatur.

14. Ecce ejecisti me hodie desuper faciebus humi; et a faciebus tuis abscondar, et ero vagus et profugus in terra; et erit omnis inveniens me, occidat me.

15. Et dixit ei JEHOVAH, quapropter omnis occidens Cain septempliciter vindicabitur: et posuit JEHOVAH Caino signum, ut non percuteret eum quisquam inveniens eum.

16. Et exivit Cain a faciebus JEHOVAE; et habitavit in terra Nod versus orientem Edenis.

17. Et cognovit Cain uxorem suam, et concepit, et peperit Chanoch; et fuit aedificans urbem, et vocavit nomen urbis secundum nomen filii sui Chanoch.

18. Et natus Chanocho, Iradum; et Irad genuit Mechujael, et Mechujael genuit Methuschael, et Methuschael genuit Lamech.

19. Et accepit sibi Lamech duas uxores, nomen unius Adah, et nomen alterius Zillah.

20. Et peperit Adah Jabal, is erat pater habitantis tentorium, et pecoris.

21. Et nomen fratris ejus Jubal, is erat pater omnis pulsantis citharam et organum.

22. Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem artificem aeris et ferri. Et Soror Thubal Cain Naamah.

23. Et dixit Lamech uxoribus suis Adah et Zillah; audite vocem meam uxores Lamechi, et auribus percipite dictum meum, quod virum occidi in vulnus meum, et parvulum in livorem meum.

24. Quod septempliciter vindicabitur Cain, et Lamech septuagies et septies.

25. Et cognovit homo adhuc uxorem suam, et peperit filium, et vocavit nomen ejus Scheth; quia reposuit mihi DEUS semen aliud loco Habelis, quod occiderit illum Cain.

26. Et Schetho etiam illi natus est filius, et vocavit nomen ejus Enosch: tunc coeptum est invocare nomen JEHOVAE.

CONTENTA.

324. Agitur de Doctrinis separatis ab Ecclesia, seu Haeresibus, et de exsuscitata postmodum Ecclesia nova, dicta Enosch.

325. Antiquissima Ecclesia per Amorem fidem in Dominum habuit; sed exstiterunt, qui separarunt fidem ab Amore: Doctrina separatae fidei ab amore vocata fuit Cain: Charitas, quae est amor erga proximum, dicta fuit Habel, vers: 1. 2.

326. Utriusque Cultus describitur; fidei separatae per munus Caini; et charitatis, per munus Habelis, vers: 3, 4. Et quod gratus fuerit cultus ex charitate, non autem ex fide separata, vers: 4, 5.

327. Quod mutatus in malum status eorum, qui ex fide separata fuerunt, describitur per iram accensam, et cadere facies Caino, vers: 5. 6.

328. Et quod noscatur ex charitate, qualis fides: tum quod charitas apud fidem esse velit, si non fides principale fiat, et extollatur supra charitatem: vers: 7.

329. Quod Charitas exstincta sit apud eos qui separarunt

fidem, et praetulerunt charitati, describitur per Cainum, quod occiderit Habelem fratrem: vers: 8. 9.

330. Exstincta Charitas vocatur vox sanguinum: vers: 10. Perversa doctrina, maledictio de humo, vers: 11. falsum et malum inde est vagum et profugum in terra, vers: 12. Et quia averterunt se a Domino, quod periculum mortis aeternae, vers: 13. 14. Sed quia fides est, per quam implantaretur postea Charitas, sacrosanctum erat illam violare, quod est signum positum Caino, vers: 15. et a sede, ubi prius, illam removere, est quod habitaret versus orientem Edenis, vers: 16.

331. Haeresis illa tum amplificata, vocata est Chanoch,[1] vers: 17.

332. Haereses inde exsurgentes etiam suis nominibus vocantur; in quarum ultima, quae vocatur Lamech, nihil amplius de fide remansit, vers: 18.

333. Nova tunc Ecclesia orta, quae intellecta per Adah et Zillah, et descripta per filios illarum Jabal, Jubal et Thubalcain; Ecclesiae Coelestia per Jabal; Spiritualia per Jubal; Naturalia per Thubalcain, vers: 19. 20. 21. 22.

334. Quod Ecclesia illa orta, cum exstinctum fuit omne fidei, et omne charitatis, et cum violatum, quod maxime sacrosanctum, describitur, vers: 23. 24.

335. Summa rerum traditur; quod postquam fides separata exstinxerit Charitatem, quod est Cain, nova fides a Domino donata, per quam implantabatur Charitas; quae fides est Scheth, vers: 25.

336. Charitas implantata per fidem, vocatur Enosch, seu Homo alius, quod nomen est istius Ecclesiae, vers: 26.

SENSUS INTERNUS.

337. Hic quia de degeneratione Ecclesiae antiquissimae, seu falsificatione Doctrinae, et consequenter de haeresibus et sectis sub nominibus Caini, et ejus descendentium, agitur, sciendum, quod nequaquam intelligi queat, quomodo falsificata fuerit Doctrina, seu quales fuerint haereses aut sectae illius Ec-

clesiae, nisi probe sciatur, qualis vera Ecclesia; inde cognosci possunt. De Antiquissima Ecclesia prius satis multis actum est, et ostensum, quod fuerit Coelestis homo, et quod non agnoverit aliam fidem, quam quae esset amoris in Dominum, et erga proximum; per amorem illum a Domino habebant fidem, seu perceptionem omnium quae erant fidei; quare nec voluerunt nominare fidem, ne separaretur ab amore, ut ostensum prius n: 200. ad 203. Talis est Coelestis homo, et quod talis, describitur per repraesentativa etiam apud Davidem, ubi agitur de Domino, Qui dicitur Rex, et de coelesti homine, qui filius Regis, „Judicia tua Regi da, et justitiam tuam filio Regis; ferent montes pacem populo, et colles in justitia; timebunt Te „cum Sole, et ad facies Lunae, generatio generationum; florebit in diebus illius justus, et multa pax, usque dum non luna," Psalm: LXXII: 1. 3. 5. 7. per solem significatur amor; per lunam fides; per montes et colles Ecclesia antiquissima; per generationem generationum Ecclesiae postdiluvianae; usque dum non luna dicitur, quia fides erit amor; videantur quoque quae apud Esaiam, XXX: 26. Antiquissima Ecclesia fuit talis, et doctrina talis; hodie vero prorsus alia, nam fides hodie praecedit, sed per fidem charitas a Domino donatur, et tunc fit charitas principale, quare sequitur, quod falsificata antiquissimo tempore fuit doctrina, cum confessi sunt fidem, et sic separarunt fidem ab amore: qui falsificarunt ita doctrinam, aut separarunt fidem ab amore, seu fidem solam confessi, ii tunc dicti Cain, et erat tale apud eos enorme.

338. Vers: 1. *Et Homo cognovit Chavam uxorem suam, et concepit et peperit Cain, et dixit, acquisivi Virum, Jehovam.* Per hominem et Chavam uxorem ejus significatur Ecclesia Antiquissima, ut notum; ejus prima proles seu primogenitum est Fides, quae hic vocatur Cain: quod dixerit, acquisivi Virum Jehovam, significat quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, et agnita sicut res per se.

339. In praecedentibus tribus Capitibus satis ostensum est, quod per hominem, et ejus uxorem, significata sit Ecclesia Antiquissima, sic ut non possit dubitari; et quia homo et uxor ejus est Antiquissima Ecclesia, constat inde, quod conceptus et partus ejus non fuerit alius: Antiquissimis familiare fuit, nomi-

na indere, et per nomina significare res, et sic instituere genealogiam; quae enim sunt Ecclesiae, similiter quoque se habent, unum concipitur et nascitur ab altero, et habet se ut generatio; quare commune est in Verbo, talia quae Ecclesiae sunt, vocare conceptus, partus, prolem, infantes, parvulos, filios, filias, juvenes, et sic porro: prophetica iis sunt plena.

340. Quod dixit, acquisivi Virum Jehovam, [2] significet, quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, et agnita sicut res per se, constat ab illis, quae in praemissis hujus Capitis dicta sunt: prius quasi ignorarunt, quid fides, quia perceptionem omnium, [2] quae erant fidei, habebant; at cum distinctam doctrinam facere incipiebant de fide, tunc depromebant illa, de quibus perceptionem habebant, et redigebant in doctrinam, et vocabant illam, Acquisivi virum Jehovam, sicut novum quoddam adinvenissent, ita scientificum factum, quod fuit inscriptum cordi: Unumquodvis novum antiquitus nomine vocabant, et quae involvebant nomina, sic explicabant; sicut quid Ismael significet, quod audiret Jehovah miseriam ejus, Genes: XVI: 11. quid Ruben, quod vidit Jehovah miseriam meam, Genes: XXIX: 32. quid Simeon, quod audivit Jehovah, quod minus chara, ib: v: 33. quid Jehudah, hac vice confitebor Jehovae, ib: v: 35. [3] Altare a Mose aedificatum, vocatum Jehovah vexillum, Exod: XVII: 15. hic ipsa Doctrina fidei, vocata, acquisivi virum Jehovam, seu Cain.

341. Vers: 2. *Et addidit parere fratrem ejus Habel: et fuit Habel pastor gregis; et Cain fuit colens humum.* Alter partus Ecclesiae est Charitas, quae significatur per Habelem et fratrem: pastor gregis est, qui exercet bonum charitatis: colens humum est, qui absque charitate, utcunque ex fide separata ab amore, quae nulla fides.

342. Quod alter partus Ecclesiae sit Charitas, constare potest ex illis, quae Ecclesia concipit et parit, quae non aliud sunt, quam fides et charitas, similia significata sunt per primos partus Leae ex Jacobo, per Ruben fides, per Simeon [4] fides actu, per Levi charitas, Gen: XXIX: 32, 33, 34. quare etiam Tribus Levi sacerdotium accepit, et pastorem gregis repraesentavit: Charitas, quia est alter partus Ecclesiae, vocatur frater, et nominatur Habel.

343. Quod Pastor gregis sit, qui exercet bonum charitatis, unicuivis notum esse potest, nam hoc familiare in Verbo Veteris et Novi Testamenti; qui ducit et docet, appellatur Pastor; qui ducuntur et docentur, appellantur grex; qui non ducit ad bonum charitatis, et qui non docet bonum Charitatis, non est verus pastor; et qui non ducitur ad bonum, et discit bonum, non est grex. Quod pastor et grex significent illa, quidem superfluum est ex Verbo confirmare, sed usque sint haec; quae apud Esaiam, „Dominus dabit pluviam seminis tui, quo semi-„nas humum, et panem proventus humi, *pascet pecora* tua in „die illo, prato lato," XXX: 23. ubi panis proventus humi est charitas. Apud Eundem, „Dominus Jehovih, sicut *Pastor* „*Gregem* suum *pascet*, in brachium suum colliget agnos, et in „gremio suo portabit, foetas leniter *ducet*," XL: 11. Apud Davidem, „*Pastor* Israëlis ausculta, *ducens*, sicut *gregem*, „Josephum; insidens Cherubis, effulge," Psalm: LXXX: 2. Apud Jeremiam, „Formosae et delicatae assimilavi filiam Zio-„nis, ad eam venient *pastores*, et *greges* eorum figent prope „eam *tentoria* circumcirca, *pascent* quisque spatium suum," VI: 2. 3. Apud Ezechielem, „Dixit Dominus Jehovih, multipli-„cabo eos sicut *gregem hominis*, sicut *gregem* sanctificatum, [5] „sicut *gregem* Hierosolymae, in temporibus statis ejus, sic e-„runt urbes desertae plenae *grege hominis*," XXXVI: 37, 38. Apud Esaiam, „Omnis *grex* Arabiae congregabuntur tibi, *arie*-„*tes* Nebaioth ministrabunt tibi," LX: 7. Qui gregem ducunt ad bonum charitatis, sunt qui congregant gregem; at vero, qui non ad bonum charitatis, sunt qui dispergunt; nam omnis congregatio et unio ex charitate, et omnis dispersio et disunio ex non charitate.

344. Quid facit fides, seu scientia, cognitio, et doctrina fidei, quam ut homo ita fiat sicut docet, primarium, quod docet, est charitas, Marc: XII: 28 ad 35, Matth: XXII: 34 ad 39, haec est finis omnium, quo spectat; si non fiat, quid scientia seu doctrina, nisi quoddam nihil.

345. Quod colens humum, sit, qui absque charitate, utcunque ex fide separata ab amore, quae nulla fides, constare potest ab iis, quae sequuntur, quod Jehovah non aspexit ad munus ejus, et quod fratrem suum occidit, hoc est, quod cha-

ritatem per Habelem significatam destruxit. Colere humum dicebantur, qui corporea et terrestria spectant, sicut constat ab iis, quae dicta sunt ad Cap: III: vers: 19. 23. [6] ubi dicitur, quod homo emissus ex horto Eden ad colendum humum.

346. Vers: 3. *Et factum a fine dierum, et attulit Cain de fructu humi, munus Jehovae.* Per finem dierum intelligitur progressus temporis: per fructum humi, opera fidei absque charitate; per munus Jehovae, cultus inde.

347. Quod per finem dierum intelligatur progressus temporis, unicuivis constare potest; Doctrina haec, quae Cainus vocatur, in suo primordio, cum adhuc simplicitas inerat, non ita ingrata fuisse apparet, ac postea, quod constat ex eo, quod appellaverint prolem acquisitum Virum Jehovam, ita nec in primordio fides ita separata fuit ab Amore, ac in fine dierum, seu progressu temporis, sicut solet omnis doctrina verae fidei.

348. Quod per fructum humi intelligantur opera fidei absque charitate, ex sequentibus etiam patet; opera enim fidei absque charitate sunt opera nullius fidei, in se mortua, nam sunt solum externi hominis; de quibus ita apud Jeremiam, « Quare « via impiorum prosperatur, plantasti eos, etiam radicati sunt, « iverunt, etiam faciunt *fructum*, propinquus tu in ore eorum, « sed longinquus a renibus eorum, quousque lugebit terra, et « herba omnis agri exarescet, » XII: 1, 2, 4. propinquus in ore, sed longinquus a renibus sunt qui ex fide, separata a charitate, de quibus praedicatur, quod terra lugeat. Vocantur etiam fructus operum apud Eundem, « Supplantativum Cor prae omni, « et desperatum id, quis cognoscit id, Ego Jehovah scrutans « cor, probans renes, et ad dandum unicuivis juxta *vias* ejus, « juxta *fructum operum* ejus, » XVII: 9, 10. Apud Micham, « Erit terra in desolationem propter habitatores suos, pro *fructu operum* eorum, » VII: 13. Sed quod talis fructus, nullus fructus sit, seu quod opus mortuum sit, et quod pereat et fructus et radix, apud Amos, « Perdidi Emorraeum coram illis, « cujus sicut altitudo cedrorum altitudo ejus, et robustus is sicut quercus, perdidi tamen *fructum* ejus sursum, et *radices* « ejus deorsum, » II: 9. Et apud Davidem, « *Fructum* eorum « de terra perdes, et *semen* eorum de filiis hominis, » Psalm: XXI: 11. At opera charitatis viva sunt, de quibus praedica-

tur, quod radices agant infra, et fructum edant supra, ut apud Esaiam, „Addet evasio domus Jehudae residua *radicem* deor„sum, et faciet *fructum* sursum," XXXVII: 31. Facere fructum sursum est ex Charitate; talis fructus vocatur fructus excellentiae, apud Eundem, „In die illa, erit germen Jehovae „in decus, et in gloriam, et *fructus* terrae in *excellentiam* et „ornamentum ereptioni Israëlis," IV: 2. [7] Estque fructus salutis, ut appellatur apud Eundem, „Stillate coeli desuper, et ae„theres fluant justitia, aperiat se terra, et ferant *fructum sa„lutis*, et justitia germinet una; Ego Jehovah *creabo* hoc," XLV: 8.

349. Quod per Munus intelligatur Cultus, constare potest a repraesentativis in Ecclesia Judaica, ubi Sacrificia quaecunque, tum Primitiae terrae et omnium ejus fructuum, ut et oblatio Primogenitorum, vocantur Munera, in quibus constabat cultus; et quia omnia repraesentabant Coelestia, et se referebant ad Dominum, per munera illa significabatur verus cultus, quod unicuivis potest notum esse, nam quid repraesentativum absque re quam repraesentat, et quid externum absque interno, nisi idolum quid et mortuum; externum ab internis, seu per interna a Domino vivit; inde constat quod munera omnia Ecclesiae repraesentativae significent cultum Domini, de quibus singulis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod per Munera in genere intelligatur Cultus, constare potest apud Prophetas passim, ut apud Malachiam, „Quis sustinet diem ad„ventus Ipsius, sedebit conflans et purgans argentum, et puri„ficabit filios Levi, et defecabit eos, sicut aurum, et sicut ar„gentum, et erunt Jehovae offerentes *Munus* in justitia, tum „suave erit Jehovae *Munus* Jehudae et Hierosolymae jux„ta dies aeternitatis, et juxta annos antiquos," III: 2, 3, 4. Munus in justitia est internum, quod filii Levi, seu sancti cultores offerent; dies aeternitatis est Ecclesia Antiquissima; dies antiqui sunt Ecclesia antiqua. Apud Ezechielem, „In Monte „sanctitatis meae, in monte altitudinis Israëlis, colent Me om„nis domus Israëlis, tota illa terra, ibi propitius ero illis, et „ibi quaeram *Oblationes* vestras, et *primitias Munerum* ve„strorum in omnibus sanctificationibus vestris," XX: 40. Oblationes et primitiae munerum in sanctificationibus similiter sunt

opera per charitatem a Domino sanctificata. Apud Zephaniam, „A transitu fluminum Aethiopiae adoratores mei, adducent *Mu-„nus* meum," III: 10. Aethiopia pro iis qui possident coelestia, quae sunt Amor, Charitas, et opera Charitatis.

350. Vers: 4. *Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, et de pinguedine eorum: et aspexit Jehovah ad Habel et ad munus illius.* Per Habelem significatur hic ut prius Charitas: per primogenita gregis, sanctum, quod est solius Domini: per pinguedinem, ipsum coeleste, quod etiam est Domini: quod aspexit Jehovah ad Habelem, et ad munus ejus, significat, quod Domino grata fuerunt, quae charitatis, et omnis cultus inde.

351. Quod Habel significet Charitatem, prius ostensum est: Charitas significat amorem erga proximum, et misericordiam; qui enim amat proximum ut seipsum, etiam ejus miseretur, cum patitur, sicut ipse sui.

352. Quod per Primogenita gregis significetur, quod est solius Domini, constare potest a Primogenitis in Ecclesia repraesentativa, quae omnia sancta fuerunt, quia spectabant Dominum, Qui Solus Primogenitus: Amor et inde fides est Primogenitus, omnis amor est Domini, et ne hilum amoris est hominis, quare Dominus Solus Primogenitus; hoc repraesentatum est in Ecclesiis antiquis per Primogenita hominis et bestiae, quod essent sancta Jehovae, Exod: XIII: 2, 12, 15. Et quod Tribus Levi, qui in sensu interno significat amorem, post Ruben et Simeonem, qui in sensu interno significant fidem, natus, acceptata loco omnium Primogenitorum, et facta sacerdotium, Num: III: 40 ad 46. Cap: VIII: 14 ad 20. De Domino, quod Primogenitus omnium, quoad Humanam Ipsius Essentiam, ita apud Davidem, „Ille vocabit Me, Pater meus Tu, Deus Meus, „et Petra salutis meae, etiam Ego *Primogenitum* dabo Illum, „altum regibus terrae," Psalm: LXXXIX: 27, 28. Et apud Johannem, „Jesus Christus, *Primogenitus* ex mortuis, et Prin-„ceps regum terrae," Apoc: I: 5. Observes, quod Primogenita Cultus significent Dominum; Primogenita autem Ecclesiae significent fidem.

353. Quod per Pinguedinem significetur ipsum Coeleste, quod etiam est Domini: Coeleste est omne, quod est amoris,

fides quoque coelestis est, quando ex Amore, charitas est coeleste, omne bonum charitatis est coeleste, quae omnia repraesentata sunt per Pinguedines in sacrificiis, et quidem distincte per pinguedinem super jecore, seu reticulum; per pinguedinem super renibus; per pinguedinem tegentem intestina; et super intestinis; quae sancta erant et adolebantur super altari, Exod: XXIX: 13, 22. Lev: III: 3, 4, 14. Lev: IV: 8, 9, 19, 26, 31, 35. Lev: VIII: 16, 25. quare vocantur panes [8] igniti in quietem Jehovae, Lev: III: 14, [9] 16. ac ideo vetitum populo Judaico, ne quicquam pinguedinis ex bestiis ederent, quod vocatur statutum aeternitatis in generationes, Lev: III: 17. Cap: VII. 23, 25. ex causa, quia Ecclesia ista talis erat, ut non agnosceret interna, minus coelestia. Quod Pinguedo significet coelestia et bona charitatis, constat apud Prophetas, ut apud Esaiam, „Quare appenditis argentum in „quod non panis; et laborem vestrum, in quod non ad satie„tatem, attendite attendendo ad Me, et comedite [10] bo„num, ut delicietur in *pinguedine* anima vestra," LV: 2. apud Jeremiam, „Implebo Animam sacerdotum *Pinguedine*, et „populus meus bono meo saturabuntur," XXXI: 14. Quod non pinguedo intelligatur, sed coeleste spirituale bonum, manifeste constat. Apud Davidem, „Implentur *Pinguedine* do„mus tuae, et flumine deliciarum tuarum potas eos, quia Te„cum scaturigo vitarum, in luce tua videmus lucem," Psalm: XXXVI: 9, 10. ubi pinguedo et scaturigo vitae pro coelesti, quod est amoris; flumen deliciarum et lux pro spirituali, quod est fidei inde: Apud Eundem, „*Adipe* et *pinguedine* saturabi„tur Anima mea, et labiis canticorum laudabit os meum," Psalm: LXIII: 6: ubi pingue similiter pro coelesti, labia canticorum pro spirituali; quod coeleste sit, constat manifeste, quia anima saturabitur. Ipsae primitiae, quae erant primogenita terrae, vocantur inde pinguedo, Num: XVIII: 12. Coelestia quia dantur innumerabilium generum, et adhuc innumerabiliorum specierum, ita communiter describuntur in Cantico, quod Moses recitavit coram populo, „*Butyrum* bovis, et *Lac* „gregis, cum *Pinguedine* agnorum et arietum, filiorum Ba„schanis, et hircorum, cum *Pinguedine* renum tritici, et *San„guinem* uvae bibes, merum," Deut: XXXII: 14. Haec nus-

quam aliquis scire potest, quid significant, nisi ex sensu interno; absque sensu interno, nemo scire potest, quid butyrum bovis, quid lac gregis, quid pinguedo agnorum, quid pinguedo arietum, et hircorum, quid filii Baschanis, quid pinguedo renum tritici; quid Sanguis uvae; absque sensu interno forent voces, et praeterea nihil; cum tamen omnia et singula significant genera et species Coelestium.

354. Quod Jehovah aspexerit ad Habelem, et ad munus ejus, significent, quod Domino grata fuerunt, quae Charitatis, et omnis cultus inde, prius explicatum est, tam quid Habel, quam quid munus.

355. Vers: 5. *Et ad Cain, et ad munus ejus non aspexit: et accensa est ira Caino valde, et ceciderunt facies ejus.* Per Cainum significatur, ut dictum, fides separata ab amore; seu doctrina talis, quod fides separari possit: per munus ejus, quod non aspexit, significatur, ut prius, quod cultus ejus non acceptus esset: per iram accensam Caino, et per facies quod ceciderint, significatur, quod mutata interiora; per iram, quod recesserit charitas: et per faciem, interiora, quae cadere dicuntur, cum mutantur.

356. Quod per Cainum significetur fides separata ab amore, seu doctrina talis, quod fides separari possit; tum, quod munus, quod non aspexit, significet, quod cultus ejus non acceptus esset, prius ostensum est.

357. Quod per iram accensam Caino, significetur, quod recesserit charitas, constare potest a sequentibus, quod occiderit Habelem fratrem, per quem significatur Charitas: Ira est Affectio Communis, resultans ex omni quod contrariatur amori proprio, et ejus cupiditatibus; in mundo spirituum malorum hoc manifeste percipitur, est enim ira communis contra Dominum, quia in nulla charitate sunt, sed in odiis; quodcunque non favet amori proprio et mundi, hoc excitat contrarietatem, quae manifestatur per iram: de Jehovah in Verbo multoties praedicatur ira, excandescentia, ut et furor; sed sunt hominis, et tribuitur Jehovae, quia ita apparet; et ex causa de qua prius; ita apud Davidem, „Misit in eos *iram naris suae,* et *excan-„descentiam,* et *furorem,* et angustiam, et immissionem an-„gelorum malorum; libravit semitam *irae,* non prohibuit a

„ morte animam eorum," Psalm: LXXVIII: 49. [50.] Non quod Jehovah usquam mittat in aliquem iram, sed quod ii semetipsis; nec angelos malos, ut dicitur, sed quod homo eos adsciscat, ideo additur quod libret semitam irae, et non prohibeat a morte animam eorum; quare apud Esaiam, „ ad Jehovam veniet, „ et pudefient omnes, qui *excanduerunt* contra Ipsum," XLV: 24. inde constat, quod ira significet mala, seu quod idem est, recessionem a charitate.

358. Quod per cadere facies significetur, quod interiora mutentur, etiam a significatione faciei, et significatione cadere constat; facies apud antiquos significavit interna, quia per faciem interna elucent; tales etiam antiquissimis temporibus fuerunt, ut facies prorsus concordaret cum internis, sic ut quisque ex facie videre potuisset, qualis animus aut mens ejus esset; pro enormi re ducebant aliud facie ostendere, aliud cogitare; simulatio et dolus tunc fuit abominabilis; quare per faciem significabantur interna; cum charitas elucebat ex facie, tunc dicebatur elevari facies; cum autem contrarium, tunc dicebatur facies cadere; quare etiam de Domino praedicatur, quod Facies elevet super hominem, ut in Benedictione, Num: VI: 26. et Psalm: IV: 7. [11] quo significatur, quod Dominus det homini charitatem: quid cadere facies, constat apud Jeremiam, „ Non faciam *cadere faciem* meam erga vos, quoniam misericors Ego, „ dictum Jehovae," III: 12. Facies Jehovae est Misericordia, cum elevat faciem super aliquem, est quod ex Misericordia ei charitatem det: contrarium est, cum facit cadere faciem, hoc est, cum homini facies cadit.

359. Vers: 6. *Et dixit Jehovah ad Cain, quare accensa est ira tibi, et quare ceciderunt facies.* Quod Jehovah dixerit ad Cain, est quod conscientia dictaverit: quod accensa ira, et quod ceciderint facies, significatur ut prius, quod recesserit charitas, et mutata sint interiora.

360. Quod Jehovah dixerit ad Cain, sit quod conscientia dictaverit, non opus habet confirmatione: simile prius explicatum est.

361. Vers: 7. *Annon si benefacis, elevatio, et si non benefacis, ad januam peccatum cubans; et ad te desiderium ejus, et tu dominaris ei.* Si benefacis, elevatio, significat, si

benevis, quod charitas apud te sit: si non benefacis, ad januam peccatum cubans, significat, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum: ad te desiderium ejus, et tu dominaris ei, est, quod charitas apud te esse velit, sed non potest, quia vis ei dominari.

362. Describitur hic doctrina fidei, quae Cain vocatur; quae quia fidem separavit ab amore, etiam separavit a charitate, quae est proles amoris: ubicunque aliqua Ecclesia, ibi existunt haereses, ex causa, quia dum cogitant de uno articulo fidei, quod illum principalem faciant; nam talis est cogitatio hominis, dum alicui rei intendit, hoc praeponit alteri, cumprimis quando phantasia vindicat id ut inventum proprium, et cum amor sui et mundi sufflant, tunc nihil non quasi consentit, et confirmat, usque fere ut jurent, quod ita sit, cum tamen est falsum; sicut illi, qui Cain vocati sunt, fidem essentialem fecerunt prae amore; et quia sic vivebant absque amore, conspiravit tam amor sui, quam phantasia inde.

363. Qualis doctrina fidei fuerit, quae Cain dicta, constat ex descriptione ejus in hoc versu; a sequentibus in hoc versu, quod charitas potuisset adjuncta esse fidei, sed ita ut charitas dominaretur, non fides; quare dicitur primum, si benefacis elevatio, quo significatur, si benevis, charitas posset adesse; benefacere significat in sensu interno, benevelle, nam facere bonum a velle bonum profluit, antiquitus actio et voluntas unum faciebant, ex actione conspiciebant voluntatem, quia nihil simulati erat: quod elevatio significet quod charitas adsit, constat ab illis, quae prius dicta sunt de faciebus, quod elevare facies sit charitatem habere; et cadere facies, quod sit contrarium.

364. Alterum erat, si non benefacis, ad januam peccatum cubans, quo significatur, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum; quod peccatum, dum ad januam cubat, sit malum, quod praesto est, et intrare vult, unicuivis constare potest; dum enim nulla charitas, est immisericordia et odium, proinde omne malum. Peccatum in genere pro diabolo sumitur, qui seu turba ejus, praesto est, dum homo absque charitate est; unicum quod diabolum et ejus turbam a janua profugat, est Amor in Dominum, et erga proximum.

365. Tertium est, quod ad te desiderium ejus, et tu dominaris ei, quo significatur, quod charitas apud fidem esse velit, sed quod non possit, quia fides vult dominari ei, quod est contra ordinem; quamdiu fides vult dominari, non est fides, sed cum charitas dominatur, tunc est fides, nam principale fidei est charitas, ut prius ostensum est. Charitas potest comparari flammae, quae est essentiale caloris et lucis, nam inde calor et lux; fides separata potest comparari luci, quae cum absque calore flammae, tunc quidem est lux, sed lux hyemis, qua nihil non torpescit et emoritur.

366. Vers: 8. *Et dixit Cain ad Habel, fratrem suum: et erat, cum essent in agro, et surrexit Cain contra Habel fratrem suum, et occidit illum.* Quod dixerit Cain ad Habel, significat tractum temporis; per Cain significatur, ut dictum, fides separata ab amore; per Habel charitas, quae est frater fidei, quare etiam hic bis vocatur frater: ager significat quicquid est doctrinae: quod surrexerit Cain contra Habel fratrem suum, et occiderit illum, significat, quod fides separata exstinxerit charitatem.

367. Haec non opus habent confirmatione a similibus Verbi, solum quod Charitas sit frater fidei, et quod Ager significet quidquid est doctrinae. Quod Charitas sit frater fidei, unicuivis constare potest ex natura seu essentia fidei: fraternitas illarum etiam repraesentata fuit per Esavum et Jacobum, quare quoque lis de primogenitura, et inde dominio: repraesentata quoque per Perez et Serach, filios Thamaris ex Judah, Gen: XXXVIII: 28, 29, 30. ubi etiam de primogenitura; repraesentata quoque per Ephraim et Menasse, Gen: XLVIII: 13, 14. similiter de primogenitura, et dominio inde: ita quoque per alios: uterque enim, seu fides et charitas est proles Ecclesiae; fides vocatur Vir, sicut Cain, vers: 1, hujus capitis, et charitas Frater, ut Esa: XIX: 2. Jer: XIII: 14, et alibi: unio fidei et charitatis vocatur foedus fratrum, Amos I: 9. similiter ac res significatur per Cainum et Habelem, repraesentatum fuit per Jacobum et Esavum, ut dictum, quod Jacobus similiter Esavum voluerit supplantare, constat etiam apud Hoscheam, « Ad visitandum super Jacobum vias ejus, secundum opera ejus « retribuet ei, in utero supplantavit fratrem suum, » XII: 3, 4.

At quod Esavus, seu Charitas per Esavum repraesentata, usque dominaretur, constat a prophetica praedictione, per Isacum patrem, « Super gladio tuo vives, et fratri tuo servies, et « erit, quando *dominaris,* [12] et expelles jugum ejus desuper col- « lo tuo, » Gen: XXVII: 40. seu quod idem est, Ecclesia gentium seu nova, per Esavum, et Ecclesia Judaica per Jacobum; quare toties dictum, quod agnoscerent gentes pro fratribus: fratres etiam omnes dicti ex charitate in Ecclesia gentium seu Primitiva: Fratres etiam vocati a Domino qui audiunt Verbum, et faciunt illud, Luc: VIII: 21. qui audiunt, sunt qui habent fidem, qui faciunt sunt qui habent charitatem: qui autem audiunt seu dicunt se habere fidem, et non faciunt seu non habent charitatem, non sunt fratres, nam eos assimilat stultis, Matth: VII: 24, 26.

368. Quod Ager significet doctrinam, ita quicquid est doctrinae de fide et charitate, constat a Verbo; apud Jeremiam, « Mons mi in *Agro*, facultates tuas, omnes thesauros tuos in « praedam dabo, » XVII: 3. ubi ager pro doctrina, facultates et thesauri pro divitiis spiritualibus fidei, seu quae sunt doctrinae fidei: apud Eundem, « Num deseret de petra *Agri* mei, « nix Libani, » XVIII: 14. de Zione praedicatur, quod sicut *Ager* arabitur, cum doctrina fidei nulla, Jer. XXVI: 18. Mich: III. 12. apud Ezechielem, « Sumsit de semine terrae, posuit- « que in *Agro* sementis, » XVII: 5. ubi de Ecclesia, ejusque fide agitur, nam doctrina vocatur ager ex semine: apud Eundem, « Et cognoscant omnes arbores *Agri*, quod Ego Jehovah « humiliem arborem altam, » XVII: 24. apud Joelem, « De- « vastatus est *Ager*, luxit *Humus*, quia devastatum est frumen- « tum, exaruit mustum, infirmatum est oleum, pudefacti sunt « *Agricolae*, periit *Messis Agri*, omnes *arbores Agri* exsic- « catae, » I: 10, 11, 12. ubi ager pro doctrina, arbores pro cognitionibus, agricolae pro cultoribus: apud Davidem, « Ex- « ultabit *Ager*, et omne, quod in illo, tunc cantabunt omnes « arbores sylvae, » Psalm: XCVI: 12. [13] ubi ager non exultare potest, nec arbores sylvae cantare, sed quae sunt apud hominem, quae sunt cognitiones fidei: apud Jeremiam, « Quo- « usque lugebit terra, et *herba* omnis *Agri* arescet, » XII: 4. similiter, quod nec terra, nec herba agri lugere possit, sed

quod est apud hominem, et vastatum. Similiter apud Esaiam, „Montes et colles personabunt coram vobis cantu, et omnes *ar-„bores Agri* plaudent vola," LV: 12. Dominus quoque, ubi de Consummatione saeculi praedicit, etiam doctrinam fidei appellat agrum, „Duo erunt in *Agro*, unus assumetur, alter re-„linquetur," Matth: XXIV: 40. Luc: XVII: 36. ubi per agrum intelligitur Doctrina fidei tam falsa quam vera, ut hic; quia Ager est Doctrina, etiam quisquis recipit aliquod semen fidei, vocatur ager, et Homo, et Ecclesia, et Mundus.

369. Inde nunc sequitur, quid significant, cum essent in agro, quod Cain surrexerit contra Habel fratrem suum, et occiderit illum, nempe, cum uterque, tam fides quam charitas essent ex Doctrina fidei, quod fides separata ab amore, non potuisset, quin nihili faceret charitatem, et sic illam exstinguere; ut solent etiam hodie, qui ore ferunt, quod sola fides salvificat, si vel nullum opus charitatis faciant; ita in ipsa suppositione exstinguunt charitatem, cum tamen norunt, et ore fatentur, quod fides non sit salvifica, nisi amor sit.

370. Vers: 9. *Et dixit Jehovah ad Cain, ubi Habel frater tuus; et dixit, non scio, an custos fratris mei ego.* Quod dixerit Jehovah ad Cain, significat perceptivum quoddam ab interiori, quod dictavit de charitate seu Habele fratre: quod dixerit, non scio, an custos fratris mei ego, significat quod nihili faceret charitatem, cui non famulari vellet; ita quod rejecerit prorsus quicquid esset charitatis; talis facta est eorum doctrina.

371. Antiquissimi per loquentem Jehovam significabant Perceptionem, nam noverunt, quod Dominus daret illis percipere; Perceptio haec non diutius manere potuit, quam cum Amor principale esset; cum cessavit amor in Dominum, et sic erga proximum, periit perceptio; et quantum amoris remansit, tantum perceptionis: Perceptivum hoc proprium erat Antiquissimae Ecclesiae, sed postquam fides separata est ab Amore, ut in postdiluvianis, et charitas data per fidem, successit Conscientia, quae quoque dictat, sed alio modo, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; cum Conscientia dictat, similiter dicitur, nempe quod Jehovah loquatur in Verbo; quia Conscientia formatur ex revelatis et cognitionibus e Ver-

bo, et cum Verbum dicit seu dictat, est Dominus qui dicit; quare nihil communius est dicere, etiam hodie, quam, quod Dominus loquatur, cum agitur de re conscientiae, aut fidei.

372. Custodem esse, significat servire, sicut custodes portae, et custodes liminis in Ecclesia Judaica; fides dicitur custos charitatis, ex eo, quod servitura sit; sed secundum principia istius doctrinae, erat, quod fides dominaretur, sicut dictum ad vers: 7.

373. Vers: 10. *Et dixit, quid fecisti, vox sanguinum fratris tui clamantium ad Me ex humo.* Vox sanguinum fratris significat violentiam illatam charitati: quod sanguines clament, significat reatum; humus schisma seu haeresin.

374. Quod vox sanguinum significet violentiam illatam charitati, constat a pluribus in Verbo; in quo Vox accipitur pro omni quod accusat, et Sanguis pro omni peccato, imprimis pro odio; nam qui odio habet fratrem, corde suo eum occidit, ut Dominus docet, „Audivistis, quod veteribus dictum „sit, non *occides*, quisquis autem *occiderit*, obnoxius erit ju„dicio; Ego vero dico vobis, quod quisquis *irascitur* fratri suo „temere, obnoxius erit judicio; quicunque vero dixerit fratri „suo raka, obnoxius erit synedrio; quicunque autem dixerit, „stulte, obnoxius erit gehennae ignis," Matth: V: 21, 22. per quae intelliguntur odii gradus; odium est contrarium charitati; et si non manu, usque animo, et quocunque modo possit, occidit; sunt modo vincula externa, quae inhibent, ne manu; quare omne odium est sanguis, ut apud Jeremiam, „Quid bo„nam facis viam tuam ad quaerendum amorem, etiam in alis „tuis inventi sunt *Sanguis* animarum egenorum innocentium," II: 33, 34. Et quia Odium est Sanguis, omnis iniquitas est sanguis, nam fons omnium iniquitatum est Odium, ut apud Hoscheam, „Pejerare, et mentiri, et occidere, et furari, et „adulterari, latrocinantur, et *Sanguines*, in *Sanguinibus* at„tigerunt, propterea lugebit terra, et contabescet omnis habi„tans in ea," IV: 2, 3. et apud Ezechielem, „Num judicabis „urbem *sanguinum*, et notifices ei omnes abominationes ejus, „urbs effundens *Sanguines* in medio sui, per *Sanguinem* tuum, „quem effudisti, rea facta es," XXII: 2, 3, 4, 6, 9. ubi agitur de immisericordia. Apud Eundem, „Terra plena est judi-

„cio *Sanguinum*, et urbs plena est *Violentia*," VII: 23. et apud Jeremiam, „Ob peccata Prophetarum Hierosolymae ini„quitates Sacerdotum ejus, effundentium in medio ejus *Sangui„nem* justorum, vagantur caeci in plateis, polluti sunt *San„guine*," Thren: IV: 13, 14. apud Esaiam, „Cum abluet Do„minus sordes filiarum [14] Zionis, et *Sanguines* Hierosolymae „deterserit e medio, spiritu judicii, et spiritu combustionis," IV: 4. apud Eundem, „Volae vestrae pollutae sunt in *Sanguine*, „et digiti vestri in *Iniquitate*," LIX: 3. apud Ezechielem, „Praeterivi praeter te, vidique te conculcatam in *Sanguinibus* „tuis, et dixi tibi, in *Sanguinibus* tuis vive, et dixi tibi, in „*Sanguinibus* tuis vive," XVI: 6, 22. ubi de abominationibus Hierosolymae, quae vocantur sanguines, agitur. Immisericordia et Odium ultimorum temporum describitur etiam per sanguinem in Apocalypsi, XVI: 3, 4. Sanguines in plurali dicuntur, quia omnia iniqua et abominabilia scaturiunt ex odio, sicut omnia bona et sancta ex amore; qui itaque odio habet proximum, eum, si posset, occidit, et quocunque modo potest, occidit, quod est violentiam ei inferre, quae hic per vocem sanguinum proprie significatur.

375. Vox clamans, et vox clamoris, est formula solennis in Verbo, et adplicatur unicuique rei, ubi aliquis strepitus, turba, infestum, etiam ubi faustum, ut Exod: XXXII: 17, 18. Zephan: I: 9, 10. Esai: LXV: 19. Jerem: XLVIII: 3. hic quod incuset.

376. Quod sanguines clamant, significent Reatum, inde nunc sequitur, nam qui violentia utuntur, reatum habent, ut apud Davidem, „Malum occidet impium, et *osores* justi *rea„tum* habebunt," Psalm: XXXIV: 22. Apud Ezechielem, „Urbs per *sanguinem*, quem effudisti, *rea* facta es," XXII: 4.

377. Quod Humus significet hic schisma seu haeresin, constat inde, quod Ager significet Doctrinam, quare Humus, in qua Ager, est schisma: ipse homo est humus, ut et ager, quia ei inseminantur illa, nam homo est ab iis quae inseminata sunt; bonus et verus a bonis et veris; malus et falsus a malis et falsis; qui in doctrina aliqua, inde vocatur; qui in schismate seu haeresi, inde vocatur; ita hic humus pro schismate seu haeresi, quae in homine.

378. Vers: 11. *Et nunc, maledictus tu, de humo, quae aperuit os suum, accipiens sanguines fratris tui e manu tua.* Maledictus tu de humo significat quod aversus factus ex schismate; quae aperuit os suum, significat, quod docuit: accipiens sanguines fratris tui e manu tua, est, quod violentiam intulerit charitati, quam exstinxit.

379. Quod haec significentur, constat a praecedentibus; et quod maledictus significet aversum, etiam prius ostensum est, n: 245. nam iniquitates et abominationes, seu odia sunt quae avertunt hominem, ut spectet solum deorsum, seu ad corporea et terrestria, et sic quae inferni sunt; quod fit, cum charitas in exilium mittitur, et exstinguitur; tunc enim disrumpitur vinculum inter Dominum et hominem; sola charitas, seu amor et misericordia sunt, quae conjungunt; fides nusquam absque charitate, nam nulla fides est, est scientia mera, qualem etiam diabolica turba habere potest, per quam fallere possunt dolose probos, et lucis angelos simulare; sicut solent quandoque pessimi praedicatores etiam cum zelo quasi pietatis, tametsi nihil minus apud eos est, quam id quod ore ferunt: an quisquam tam infirmi judicii esse potest, ut credat, solam fidem memoriae afficere posse, aut solam cogitationem inde, cum quisque a propria experientia novit, quod nullus aestimet alicujus voces et assensiones, qualescumque sunt, cum non ex voluntate seu intentione; est voluntas et intentio, quae faciunt, ut placeat, et conjungunt unum alteri; velle est ipse homo, non cogitare et loqui quod non vult; ex velle trahit naturam et indolem, quia illud afficit: at si cogitat bonum, tunc essentia fidei seu charitas est in cogitatione, quia velle bonum inest; at si dicit se cogitare bonum, et vivit male, nusquam potest aliud velle, quam velle malum, quare est nulla fides.

380. Vers: 12. *Cum coles humum, non addet dare vim suam tibi, vagus et profugus eris in terra.* Colere humum, significat excolere hoc schisma seu hanc haeresin: non addere dare vim suam tibi, significat quod sterilis sit: vagus et profugus esse in terra, est non scire quid verum et bonum.

381. Quod colere humum, sit excolere hoc schisma seu hanc haeresin, constat ex significatione humi, de qua mox prius; quod non addet dare vim suam, sit, quod sterilis sit, patet

inde, et ex ipsis verbis; tum exinde, quod qui profitentur fidem absque charitate, profiteantur nullam fidem, ut dictum est.

382. Quod vagus et profugus [15] esse in terra, significet non scire quid verum et bonum, constat a significatione vagari et fugere in Verbo; ut apud Jeremiam, „Prophetae et Sacerdotes *vagantur* caeci in plateis, polluti sunt in sanguine; ea „quae non possunt, tangunt vestimentis," Thren: IV: 13, 14. ubi Prophetae pro iis qui docent, Sacerdotes pro iis qui secundum ea vivunt; vagari caeci in plateis, est non scire quid bonum et verum: Apud Amos, „Pars agri unius pluviam accepit, „et pars agri, super quem non pluit, exarescit; unde *vagabuntur* duae tresve urbes ad urbem unam ad bibendum aquas, „et non satiabuntur," IV: 7, 8. ubi pars agri super quam pluvia, est doctrina fidei ex charitate; pars seu gleba agri, super quem non pluit, est doctrina fidei absque charitate; vagari ad bibendum aquas, est similiter quaerere quid verum. Apud Hoscheam, „Percussus est Ephraim, radix eorum exaruit, fructum non facient, rejiciet eos Deus meus, quia non auscultarunt Ipsi, et erunt *vagi* inter gentes," IX: 16, 17. Ephraim pro intelligentia veri seu fide, quia primogenitus Josephi, radix quae exaruit, pro charitate, quae fructum non facere potest; vagi inter gentes, quod non sciant verum et bonum. Apud Jeremiam, „Ascendite contra Arabiam, et devastate filios orientis, *fugite, vagamini* valde, in profundum demiserunt se „ad habitandum habitatores Chazoris," XLIX: 28, 30. Arabia et filii orientis pro possessione divitiarum coelestium, seu illorum quae sunt amoris, de quibus vastatis etiam praedicatur fugere et vagari, seu profugi et vagi esse cum nihil boni faciunt; et de habitatoribus Chazoris, seu qui possident divitias spirituales, quae sunt fidei, praedicatur demittere se in profundum, seu perire. Apud Esaiam, „Cuncti primores tui *vagantur* una, „prae arcu vincti sunt, e longinquo *fugerunt*," XXII: 3. ubi agitur de valle visionis, seu phantasia de fide, quod detur absque charitate: unde quod vagus et profugus, seu quod nihil veri et boni sciat, qui confitetur fidem praeter a charitate, in versu 14 sequente dicitur.

383. Vers: 13. *Et dixit Cain ad Jehovam, major iniquitas mea, quam ut auferatur.* Quod Cain dixerit ad Jeho-

vam, significat confessionem quandam, quod in malo, ex dolore quodam interno: major iniquitas, quam ut auferatur, significat desperationem inde.

384. Exinde constat, quod in Caino usque aliquid boni manserit; sed quod omne bonum charitatis postea perierit, constat ex Lamecho, de quo vers: 19, 23, 24.

385. Vers: 14. *Ecce ejecisti me hodie desuper faciebus humi; et a faciebus tuis abscondar, et ero vagus et profugus in terra; et erit omnis inveniens me, occidat me.* Dejici desuper faciebus humi significat separari ab omni vero Ecclesiae: a faciebus tuis abscondi, significat separari ab omni bono fidei amoris: vagus et profugus esse in terra, est non scire quid verum et bonum: quod omnis inveniens occideret, est quod omne malum et falsum perderet.

386. Quod ejici desuper faciebus humi significet separari ab omni vero Ecclesiae, constat ex significatione humi, quae in genuino sensu est Ecclesia, seu homo Ecclesiae, inde quicquid profitetur Ecclesia, sicut prius dictum; ex subjecto fit praedicatio; quare etiam qui profitetur male fidem, seu schisma aut haeresin, quoque vocatur humus: a faciebus humi dejici itaque hic est, non amplius esse in Vero Ecclesiae.

387. Quod abscondi a faciebus tuis significet, separari ab omni bono fidei amoris, constat ex significatione facierum Jehovae; Facies Jehovae est, ut prius dictum, Misericordia, e qua omnia bona fidei amoris; quare Bona fidei hic significantur per Facies.

388. Esse vagus et profugus in terra, est sicut prius, non scire verum et bonum.

389. Quod omnis inveniens occideret, sit, quod omne malum et falsum perderet eum, sequitur inde: se enim ita res habet; cum homo privat se charitate, tunc separat se a Domino; sola charitas, seu amor erga proximum, et misericordia, est quae conjungit hominem Domino; absque Charitate est disjunctio; cum disjunctio, tunc sibi seu proprio relictus est; quidquid tunc cogitat, est falsum, et quidquid tunc vult, est malum; haec sunt quae occidunt hominem, seu faciunt ut nihil vitae habeat.

390. Quod ii, qui in falso et malo, in continuo terrore sint, ut occidantur, describitur apud Mosen, „Et erit terra ve-

„stra desolatio, et urbes vestrae vastitas, residuos inter vos, „inducam *mollitiem* in cor eorum, in terris hostium eorum, et „*persequetur eos vox folii impulsi, et fugient fugam gladii,* „cadentque nullo persequente, et impingent quisque in fratrem „suum, quasi coram gladio, et persequens nullus," Lev: XXVI: 33, 36, 37. apud Esaiam, „Perfidi perfide agunt, et perfidia „perfidorum perfide faciunt, et erit *fugiens a voce pavoris* ca- „det in foveam; et ascendens e medio foveae, capietur laqueo; „gravis erit super eo praevaricatio ejus, ideo cadet, et non ad- „det surgere," XXIV: 16 ad 20. apud Jeremiam, „Ecce ad- „ducens super te *Pavorem*, ab omnibus circuitibus tuis expulsi „eritis, quisque ad facies ejus, nec congregans *vagantem*," XLIX: 5. apud Esaiam, „Super equo fugiemus, ideoque fugietis, „et super veloce equitabimus, ideo veloces reddentur persequen- „tes vos, mille unum a coram increpatione unius, et a coram „increpatione quinque fugietis," XXX: 16. 17. Hic et alibi in Verbo descripti sunt, qui in falso et malo, quod fugiant, et timeant ne occidantur; timor iis inest prae omni, quia nemo tutatur: quisque qui in malo et falso est, odio habet proximum, inde eorum unusquisque alterum occidere cupit.

391. Quod, qui in falso et malo sunt, timeant omnes, sciri optime potest a malis spiritibus in altera vita; qui privarunt se omni charitate, vagantur et fugiunt; quocunque veniunt, si ad aliquas societates, hae illico percipiunt ex primo adventu qualis est, talis perceptio datur in altera vita, eos non solum abigunt, sed etiam graviter puniunt, imo eo usque, ut animo sint occidere si possibile: delectantur quam maxime mali punire et cruciare unus alterum, in eo jucunditas eorum summa consistit. Et quod arcanum adhuc est, ipsum falsum et malum est in causa, nam quod quis cupit alteri, redit in ipsum, falsum enim et malum in se habet poenam falsi et mali, proinde timorem poenae.

392. [Vers:] 15. *Et dixit ei Jehovah, quapropter omnis occidens Cain, septempliciter vindicabitur; et posuit Jehovah Caino signum, ut non percuteret eum quisquam inveniens eum.* Quod omnis occidens Cainum, septempliciter vindicabitur, significat, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset: quod Jehovah Caino posuerit signum, ne percuteret eum quis-

quam, est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur.

393. Antequam explicatur, quod in sensu interno illa significentur, sciendum, quomodo se res habet cum fide: Antiquissima Ecclesia talis fuit, ut nullam fidem agnoverit, nisi quae ab Amore; usque adeo, ut ne quidem nominare vellent fidem; nam omnia, quae fidei erant, percipiebant per Amorem a Domino; tales etiam sunt Angeli coelestes, de quibus prius. Sed quia praevisum, quod genus humanum tale esse non posset, et quod separarent fidem ab amore in Dominum, et ex fide singularem doctrinam facerent, provisum etiam est, ut quoque separaretur; sed usque ita, ut per fidem, seu per cognitiones fidei, acciperent a Domino charitatem, sic ut cognitio seu auditio praecederet, et per cognitionem seu auditionem donaretur a Domino Charitas, hoc est, amor in proximum et misericordia, quae charitas non solum indivulsa esset a fide, sed etiam principale fidei constitueret: successit tunc, loco perceptionis, quae fuit apud Antiquissimam Ecclesiam, Conscientia, quae comparata per fidem adjunctam charitati, dictaret, non quid verum, sed quod verum, et hoc quia Dominus ita loquutus in Verbo; tales factae sunt Ecclesiae post diluvium, quoad multam partem; talis fuit Ecclesia primitiva, seu prima post adventum Domini: Angeli spirituales in eo distinguuntur ab Angelis coelestibus.

394. Nunc quia hoc praevisum, et provisum est, ne humanum genus aeterna morte periret, dicitur hic, quod nemo violaret Cainum, per quem significatur fides separata; et quod signum ei impositum, hoc est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur: haec sunt arcana nusquam adhuc detecta; et sunt, quae intellecta sunt a Domino, per illa, quae loquutus est de Conjugio, et de Evnuchis apud Matthaeum, « Sunt Evnuchi, qui ex utero matris nati sunt sic: et « sunt Evnuchi, qui evnuchi facti sunt ab hominibus; et sunt « Evnuchi, qui evnuchos fecerunt seipsos, propter Regnum « Dei; qui potest capere, ille capiat, » XIX: 12. Evnuchi dicuntur, qui in Conjugio coelesti; ab utero nati, qui sicut Angeli Coelestes; facti ab hominibus, qui sicut Angeli spirituales; qui seipsos fecerunt, sicut angelici spiritus, qui non ita ex charitate, sed ex obedientia.

395. Quod omnis occidens Cainum, septempliciter vindicabitur, significent, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset, constat ex significatione Caini, quod sit fides separata, et ex significatione septem, quod sit sacrosanctum. Septenarius numerus sanctus habitus est, ut notum, propter sex dies creationis, et septimum, qui est homo coelestis, in quo Pax, quies, sabbathum; inde toties in Ecclesiae Judaicae ritibus occurrit septenarius numerus, et ubivis pro sancto habitus: tempora inde distinguebantur in septem, tam magna eorum intervalla, quam minora, et vocabantur Septimanae, sicut magna temporum intervalla ad Messiam venturum, Dan: IX. 24, 25. et septem annorum tempus vocatur Septimana a Labane et Jacobo, Genes: XXIX: 27. 28. quare ubicunque septenarius numerus occurrit, pro sancto vel sacrosancto habetur, ut apud Davidem, „*Septies* in die laudo te," Psalm: CXIX: 164. apud Esaiam, „Erit Lux Lunae, sicut Lux solis, et Lux Solis „erit *septupla*, sicut lux *septem* dierum," XXX: 26. ubi Sol est Amor, Luna fides ex amore, quae erit sicut amor. Sicut tempora regenerationis hominis distincta sunt in sex, antequam septimus, seu coelestis homo, ita quoque tempora vastationis, usque dum nihil coeleste remanet; quod repraesentatum per plures captivitates Judaeorum, et per ultimam Babylonicam, quae erat septem saeculorum, seu septuaginta annorum; et aliquoties dictum, quod terra sua sabbatha quiesceret: tum per Nebuchadnezarem apud Danielem, „Cor ejus ab homine mutabitur, et cor bestiae dabitur ei, dum *septem* tempora mutabuntur super eum," IV: 13. 22. 29. De vastatione ultimorum temporum, apud Johannem, „Vidi aliud signum in Coelo, magnum et admirabile, angelos *septem* habentes plagas „*septem* ultimas," Apoc: XV: 1. 6. 7. [16] quod urbem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus, seu sexies septem, Apoc. XI: 2. apud Eundem, „Vidi Librum intus et a tergo, „obsignatum sigillis septem," Apoc. V. 1. Inde gravitates et incrementa poenae per septenarium exprimebantur, ut apud Mosen, „Si ad hoc non obediveritis mihi, addam castigare vos „*septuplo* propter peccata vestra," Lev: XXVI: 18. 21. 24. 28. apud Davidem, „Redde vicinis nostris *septuplum* in sinum „eorum," Psalm: LXXIX: 12. Ideo nunc quia sacrosanctum

erat violare fidem, quoniam inserviret, ut dictum, dicitur, quod septempliciter vindicabitur, qui occideret Cainum.

396. Quod Jehovah posuerit signum Caino, ne quisquam percuteret eum, significet, quod Dominus distinxerit fidem singulari modo, ut conservaretur, constat ex significatione signi, et ponere signum in aliquo, quod est distinguere; ut apud Ezechielem, „Dixit Jehovah, transi per medium urbis, „per medium Hierosolymae, et signes *Signum* (seu designes) „super frontes virorum gementium et suspirantium super omni„bus abominationibus," IX: 4. ubi designare frontes, non significat signum seu lineam super frontes, sed distinguere ab aliis. Similiter apud Johannem, „Quod damno afficerent homines, „qui non haberent *Signum Dei* super frontibus," Apoc: IX: 4. ubi signum habere, etiam pro distinguere. Signum vocatur etiam character apud Eundem, „Dare *Characterem* super manu „et super frontibus." Quod haec significabant, Judaica Ecclesia repraesentabat per alligationem magni et primarii praecepti, super manu et super fronte, de quo apud Mosen, „Audi Israël, „Jehovah Deus noster Jehovah unus; amabis Jehovam Deum „tuum, toto corde tuo, et tota anima tua, et ex omnibus vi„ribus tuis: et alligabis illa in *signum* super manu tua, et sint „in frontalia inter oculos tuos," Deut: VI: 4. [5.] 8. Cap: XI: 13. 18. quo repraesentatum, quod distinguerent Praeceptum de Amore prae omnibus aliis praeceptis; inde patet, quid signatio manus et frontis significat. Apud Esaiam, „Veniens ad congre„gandum omnes gentes et linguas, et venient, et videbunt glo„riam meam, et *ponam* in illis *signum*," LXVI: 18, 19. et apud Davidem, „Respice ad me, et miserere mei, da robur „tuum servo tuo, et salva filium ancillae tuae, fac mecum *sig„num* in bonum et videant osores mei, et pudefiant," Psalm: LXXXVI: 16, 17. Ex his nunc constat, quid signum; quare nemo opinetur, quod aliquod signum impositum sit alicui, qui Cain vocatus, nam Verbi sensus internus involvit prorsus alia, quam sensus literae.

397. Vers: 16. *Et exivit Cain a faciebus Jehovae, et habitavit in terra Nod, versus Orientem Edenis.* Quod exiverit Cain a faciebus Jehovae significat, quod separatus a bono fidei amoris: quod habitaverit in terra Nod est extra verum et

bonum: versus orientem Edenis, est juxta mentem intellectualem, ubi prius amor.

398. Quod exire a faciebus Jehovae significet separari a bono fidei amoris, prius ad vers: 14, videas: quod habitaverit in terra Nod, significet extra verum et bonum, constat a significatione vocis Nod, quod est vagus et profugus esse; et quod vagus et profugus, sit privatus esse vero et bono, videatur etiam prius. Quod versus orientem Edenis, sit juxta mentem intellectualem, ubi prius regnavit Amor; tum juxta mentem rationalem, ubi prius regnavit Charitas, constat ex iis, quae prius dicta sunt de significatione Orientis Edenis; quod nempe Oriens sit Dominus, Eden sit Amor: Apud Ecclesiae antiquissimae viros, mens, quam constituunt voluntas et intellectus, una erat, voluntas enim ibi erat omne, sic ut intellectus esset voluntatis, ex causa, quia non distinguebatur inter amorem, qui est voluntatis, et fidem quae intellectus, quia amor erat omne, et fides erat amoris; sed postquam separabatur fides ab amore, ut apud eos, qui vocabantur Cain, non amplius voluntas aliqua regnabat, sed quia intellectus loco voluntatis seu fides loco amoris in mente illa regnaret, dicitur, quod habitaverit versus orientem Edenis; nam, ut modo dictum, distinguebatur fides, seu signum ponebatur, ut conservaretur in usum generi humani.

399. Vers: 17. *Et cognovit Cain uxorem suam, et concepit, et peperit Chanoch; et fuit aedificans urbem, et vocavit nomen urbis secundum nomen filii sui Chanoch.* Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit et pepererit Chanochum, significat, quod schisma hoc, seu haeresis aliam ex se produxerit, quae vocata est Chanoch: per urbem aedificatam significatur omne doctrinale et haereticum inde: quia schisma seu haeresis vocata est Chanoch, dicitur, quod nomen urbis vocatum sit secundum nomen filii Chanoch.

400. Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit, et pepererit Chanochum, significet, quod schisma hoc seu haeresis aliam ex se produxerit, sequitur manifeste ex praecedentibus, tum ex versu primo, quod Homo et Chavah uxor ejus genuerint Cainum; ita, quae sequuntur, sunt conceptus et partus similes, tam Ecclesiae, quam Haeresium, quarum instituebant

genealogiam, nam se similiter habent; ex una capta haeresi nascuntur plures.

401. Quod haeresis, et omne doctrinale ejus aut haereticum, appellatum sit Chanoch, constat quoque aliquantum a nomine, quod significat instructionem inde coeptam seu initiatam.

402. Quod per Urbem aedificatam significetur omne doctrinale et haereticum inde, constat ex Verbo, ubicunque nomen alicujus Urbis occurrit; ibi nusquam significatur Urbs, sed doctrinale quoddam, aut haereticum; nam quid Urbs, et quid aliquod nomen Urbis, prorsus ignorant angeli, nusquam aliquam Urbis ideam habent, nec possunt habere, quia in spiritualibus et coelestibus ideis sunt, ut ostensum prius; sed modo percipiunt, quid significant; ut per Civitatem sanctam, quae etiam sancta Hierosolyma appellatur, nihil aliud intelligitur, quam Regnum Domini in universali, seu in unoquovis in particulari, in quo Regnum Domini; per civitatem seu montem Zionis similiter, per hunc coeleste fidei, per illam spirituale fidei: ipsumque coeleste et spirituale describitur quoque per civitates, palatia, domos, muros, fundamenta murorum, antemuralia, portas, vectes; et in medio, Templum; ut apud Ezechielem XLVIII. in Apocalypsi XXI: 15. ad fin: vocatur Sancta Hierosolyma, ib: vers: 2. 10. apud Jeremiam, Cap. XXXI: 38: apud Davidem, Civitas Dei, sanctum habitaculorum Altissimi, Psalm: XLVI: 5. apud Ezechielem vocatur Civitas, Jehovah ibi. XLVIII: 35. de qua apud Esaiam, „Aedificabunt filii alienigenae *muros* tuos, incurvabunt se ad volas pedum tuorum, „omnes reprobantes Te, vocabuntque te *Civitatem* Jehovae, „Zion sancti Israëlis," LX: 10. 14. apud Sachariam, Hierosolyma „Civitas veritatis; et mons Zionis, Mons sanctitatis," VIII: 3. ubi civitas veritatis seu Hierosolyma significat spiritualia fidei, et mons sanctitatis seu Zionis, Coelestia fidei. Sicut Coelestia et Spiritualia fidei repraesentata sunt per civitatem, ita omnia doctrinalia significata sunt per civitates Jehudae et Israëlis, quae etiam, dum nominantur, significant in specie aliquid doctrinale; sed quodnam, nemo scire potest, nisi ex sensu interno. Sicut per Urbes significata sunt doctrinalia, etiam per Urbes significata sunt haeretica, et cum nominantur,

etiam in specie aliquod haereticum significant; nunc solum, quod urbs in genere significet doctrinale vel haereticum, a sequentibus locis constare potest, apud Esaiam, « In die illo, erunt « quinque *Urbes* in terra Aegypti, [17] loquentes labio Canaa« nis, et jurantes Jehovae Zebaoth, *Urbs* Cheres dicetur uni, » XIX: 18. ubi agitur de scientia spiritualium et coelestium, tempore adventus Domini: apud Eundem, « Tumultibus plena, « *urbs* tumultuans, *urbs* exsultans, » XXII. 1. 2. ubi agitur de valle visionis, seu phantasia: apud Jeremiam, « *Urbes* meridiei « clausae sunt, nec aperiens, » XIII: 19. ubi agitur de illis, qui in meridie, seu in luce veritatis sunt, et eam exstinguunt. Apud Eundem, « Cogitavit Jehovah perdere *murum* filiae Zio« nis, lugere facit *promurale*, ac *murum*, simul infirmati sunt, « subsiderunt in terram *portae* ejus, perdidit et confregit *vectes* « ejus, » Thren: II: 8, 9. ubi quisque videre potest, quod per murum, antemurale, portas et vectes, non intelligantur alia quam doctrinalia: similiter apud Esaiam, « Cantabitur canti« cum hoc in terra Jehudae, *urbs* valida nobis, salus ponet *mu« ros*, et *antemurale*, aperite *portas*, ut ingrediatur gens ju« sta, custodiens fidelitates, » XXVI: 1, 2. apud Eundem, « Ex« altabo Te, confitebor Nomini Tuo, posuisti de *Urbe* in acer« vum, *Urbem* munitam in ruinam, palatium alienorum de *Ur« be* in saeculum non aedificetur; propterea honorabunt Te po« pulus validus, *urbs* gentium formidabilium timebunt Te, » XXV: 1, 2, 3. ubi nec agitur de aliqua urbe: in prophetia Bileami, « Erit Edomus haereditas, et dominabitur de Jacobo, et « perdere faciet residuum de *Urbe*, » Num: XXIV: 19. ubi quisque videre potest, quod urbs non significet urbem: apud Esaiam, « Fracta est *Urbs* inanitatis, clausa est omnis *domus*, « ut non intret clamor super vino in *plateis*, » XXIV: 10, 11. ubi urbs inanitatis pro inanitatibus doctrinae; plateae hic et alibi significant quae sunt urbis, falsa aut vera: apud Johannem, « Cum septimus angelus effudit phialam, disrupta est *Urbs* mag« na in tres partes, et *Urbes* gentium ceciderunt, » Apoc: XVI: 19, quod urbs magna sit haereticum, et quod urbes gentium similiter, cuivis constare potest; explicatur etiam, quod urbs magna sit mulier, quam vidit, Apoc: XVII: 18. quod mulier sit talis Ecclesia, prius ostensum est.

403. Ex his constat, quid urbs significat; sed quia historice omnia connexa sunt, non potest aliter videri ab iis qui in sensu literae sunt, quam quod a Caino aedificata sit urbs, et vocata Chanoch, tametsi ex sensu literae etiam sic putarent, quod populosa esset terra, licet Cain primogenitus esset Adami; historica series hoc secum habet; sed ut prius dictum, antiquissimis mos erat, omnia sub typis repraesentativis historice concinnare, quod illis summe delectabile fuit; tunc illis quasi omnia visa sunt vivere.

404. Vers: 18. *Et natus Chanocho, Iradum, et Irad genuit Mechujael, et Mechujael genuit Methuschael, et Methuschael genuit Lamech.* Omnia haec Nomina significant haereses, ex prima, quae Cain vocata est, derivatas; et quia de iis nihil, praeter nomina, exstat, non opus est aliquid dicere: ex nominum derivationibus aliquid tradi posset, sicut quid Irad significat, quod ex urbe descendat, ita ex haeresi Chanochus vocata, et sic porro.

405. Vers: 19. *Et accepit sibi Lamech duas uxores; nomen unius Adah, et nomen alterius Zillah.* Per Lamechum, qui sextus ordine a Caino, significatur vastatio, quod nulla amplius fides: per duas uxores significatur origo novae Ecclesiae; per Adah, mater coelestium et spiritualium istius Ecclesiae; per Zillah, mater naturalium ejusdem.

406. Quod per Lamech significetur vastatio, seu quod nulla fides, constare potest a vers: seq: 23, 24; quod virum occiderit in vulnus suum, et parvulum in livorem suum; ubi per virum intelligitur fides, et per parvulum seu puerulum, charitas.

407. Ecclesiae status in genere se ita habet, quod temporis tractu recedat a vera fide, et tandem in nullam desinat; cum nulla, dicitur quod vastata, ita se habuit cum Ecclesia Antiquissima apud eos qui Cainitae dicti; ita quoque cum Ecclesia antiqua, quae post diluvium; ita quoque cum Ecclesia Judaica, quae ita vastata fuit tempore adventus Domini, ut non scirent aliquid de Domino, quod venturus ad salvandum eos, minus aliquid de fide in Ipsum: ita quoque cum primitiva Ecclesia, seu quae post adventum Domini, quae hodie ita vastata est, ut non aliqua fides: tametsi semper aliquis nucleus Ecclesiae manet, quem ii, qui quoad fidem vastati sunt, non agnos-

cunt; sicut etiam ab antiquissima Ecclesia mansit residuum usque ad diluvium, et continuabatur post diluvium, quod residuum Ecclesiae vocatur Noach.

408. Cum Ecclesia ita vastata est, ut amplius nulla fides, tunc e novo primum inchoat, seu nova lux effulget, quae in Verbo dicitur Mane; causa est, quod non prius nova lux aut mane, quam cum vastata est, quod illa quae sunt fidei et charitatis commixta sint prophanis, et quamdiu commixta, nusquam aliquid lucis aut charitatis insinuari potest, nam zizaniae perdunt omne bonum semen; at cum nulla fides, tunc prophanari amplius fides non potest, quia non credunt, quod dicitur; qui non agnoscunt et credunt, sed solum sciunt, non prophanare possunt, ut prius dictum est; sicut hodie Judaei, qui quia inter Christianos vivunt, non possunt aliter ac scire, quod Dominus agnoscatur a Christianis pro Messia, quem exspectarunt, et adhuc exspectant, sed non prophanare possunt, quia non agnoscunt, et credunt: ita nec Mahumedani, et gentiles, qui audiverunt de Domino: haec causa fuit, quod Dominus in mundum non venit, priusquam Ecclesia Judaica nihil agnovit et c edidit.

409. Similiter se res habuit cum haeresi, quae Cain vocata, quae temporis tractu vastata est, nam agnovit quidem amorem, sed fidem principalem fecit, et praetulit amori; at haereses inde derivatae sensim aberrabant ab hoc, et Lamech, qui fuit sextus ordine, prorsus etiam fidem negavit: cum hoc tempus fuit, tunc nova lux, seu mane illuxit, et facta est Ecclesia nova, quae hic vocatur Adah et Zillah, quae uxores Lamechi vocantur. Uxores Lamechi, qui nullius fidei fuit, dicuntur, sicut Ecclesia Interna et Externa Judaeorum, qui quoque nullius fidei fuerunt, quae Ecclesiae quoque uxores vocantur in Verbo; quod etiam repraesentatum fuit per Leam et Rachelem, binas uxores Jacobi, quarum Lea repraesentabat Ecclesiam Externam, et Rachel Internam; quae Ecclesiae, tametsi binae apparent, usque una sunt, nam Externa seu repraesentativa absque Interna, nihil est, nisi quoddam idololatricum aut mortuum, at Interna cum Externa Ecclesiam, et unam eandemque constituit, sicut hic Adah et Zillah: sed quia Jacobus seu posteritas Jacobi erat sicut Lamech, nullius fidei, Ecclesia non

potuit manere ibi, sed translata est ad gentes, qui non in infidelitate, sed in ignorantia vixerunt. Raro, si usquam, manet Ecclesia apud eos, qui veritates habent apud se, dum vastati sunt, sed transfertur [18] ad eos, qui prorsus nihil de illis sciunt, nam multo facilius hi amplectuntur fidem, quam illi.

410. Duplex est Vastatio, prima eorum, qui sciunt et non volunt scire, seu qui vident et non volunt videre, qualis fuit Judaeorum, et qualis est hodie Christianorum; altera est eorum, qui nihil sciunt aut vident, quia ignorant; quales fuerunt gentes, et hodie quoque sunt gentes: cum ultimum vastationis tempus est apud eos, qui sciunt et non volunt scire, seu qui vident, et non volunt videre, tunc e novo exsurgit Ecclesia, non apud illos, sed apud eos quos gentes vocant: ita factum cum Antiquissima Ecclesia, quae fuit ante diluvium; ita cum antiqua Ecclesia, quae post diluvium; ita cum Ecclesia Judaica. Causa, quod tunc primum nova Lux effulgeat, est, ut dictum, quia tunc non amplius prophanare possunt illa, quae revelantur, quia non agnoscunt et credunt, quod vera sint.

411. Quod ultimum vastationis tempus adesse debeat, antequam nova Ecclesia exsurgere possit, a Domino pluries apud Prophetas dicitur, et vocatur ibi vastatio quae spectat coelestia fidei, et desolatio, quae spectat spiritualia fidei, tum consummatio [19] et excisio, ut apud Esaiam VI: 9, 11, 12. Esai: XXIV: 1 ad f. Esai: XXIII: 8. seq: Esai: XLII: 15. ad 18. Jeremiam XXV: 1 ad f. Danielem VIII: 1 ad f. Cap: IX: 24 ad f. Zephaniam I: 1 ad f. Deut: XXXII: 1 ad f. in Apocalypsi XV: XVI: et *seq:*

412. Vers: 20. *Et peperit Adah Jabal, is erat pater habitantis tentorium, et pecoris.* Per Adah significatur, ut prius, mater coelestium et spiritualium fidei; per Jabal patrem habitantis tentorium et pecoris, significatur doctrina de sanctis amoris, et bonis inde, quae sunt coelestia.

413. Quod per Adah significetur mater coelestium fidei, constat a primogenito ejus Jabal, quod is dicatur pater habitantis tentorium, et pecoris, quae sunt coelestia, quia significant sancta amoris, et bona inde.

414. Quod habitare tentorium, sit sanctum amoris, constat ex significatione tentoriorum in Verbo, ut apud Davidem,

« Jehovah, quis *commorabitur* in *Tentorio* tuo, quis *habitabit* « in *monte sanctitatis* tuae, ambulans integer et operans justi-« tiam, et loquens veritatem in corde suo, » Psalm: XV: 1, 2. ubi describitur, quid habitare in Tentorio, seu in monte sanctitatis, per sancta amoris, quae sunt ambulare integer, et facere justitiam: apud Eundem, « In omnem terram exivit linea « eorum, et in finem orbis sermo eorum; *soli posuit tentorium* « in iis, » Psalm: XIX: 5. [20] ubi sol pro amore. Apud Eundem, « *Commorabor* in *Tentorio* tuo in aeternitates, confidam in ab-« scondito alarum tuarum, » Psalm: LXI: 5. ubi Tentorium pro Coelesti, absconditum alarum pro spirituali inde: apud Esaiam, « Firmatus est per Misericordiam thronus, et *sedit* super eo in « veritate, in *Tentorio* Davidis, judicans et quaerens judicium, « et festinans justitiam, » XVI: 5. ubi etiam Tentorium, pro sancto amoris, ut per judicare judicium, et festinare justitiam. Apud Eundem, « Specta Zionem, Civitatem festi stati nostri; « oculi tui videant Hierosolymam, *habitaculum* tranquillum, « *Tentorium*, quod non dimovetur, » XXXIII: 20. ubi de Hierosolyma Coelesti: Apud Jeremiam, « Sic dixit Jehovah, ecce « Ego reducens captivitatem *Tentoriorum* Jacobi, et *habitacu-* « *lorum* ejus miserebor; et aedificabitur civitas super cumulo « suo, » XXX: 18. captivitas tentoriorum pro vastatione coelestium, seu sanctorum amoris: apud Amos, « In die illo eri-« gam *Tabernaculum* Davidis collapsum, obsepiamque rupturas « eorum, et diruta ejus erigam, et aedificabo illud juxta dies « aeternitatis, » IX: 11. ubi Tabernaculum similiter pro coelestibus, et eorum sanctis: apud Jeremiam, « Vastata est tota « terra, cito vastata sunt *Tentoria* mea, subito *cortinae* meae, » IV: 20. et alibi, « *Tentorium* meum vastatum est, et omnes « *funes* mei evulsi sunt, [21] filii mei exiverunt a me, et non illi; « non extendens amplius *Tentorium* meum, et erigens *cortinas* « meas, » X: 20. ubi Tentorium pro coelestibus; cortinae et funes pro spiritualibus inde: apud Eundem, « *Tentoria* eorum, « et *greges* capient, *Cortinas* eorum, et omnia vasa eorum, et « camelos tollent sibi, » XLIX: 29. ubi de Arabia et filiis orientis, per quos repraesentantur ii qui possident coelestia seu sancta. Apud Eundem, « Dominus in *Tentorium* filiae Zionis effu-« dit sicut ignem, excandescentiam suam, » Thren: II: 4. pro

vastatione coelestium seu sanctorum fidei. Quod Tentorium pro coelestibus et sanctis amoris in Verbo accipiatur, causa est, quia antiquitus in Tentoriis suis Cultum sanctum peregerunt; cum autem prophanare coeperunt tentoria per cultus prophanos, tunc Tabernaculum, et postea Templum, aedificatum; quare quod Tabernaculum, et postea Templum, etiam Tentoria significabant; homo sanctus ideo vocatus Tentorium, tum Tabernaculum, ut et Templum Domini: quod Tentorium, Tabernaculum et Templum, idem significent, constat apud Davidem, „Unum petii a Jehovah, hoc quaeram, ut maneam in *Domo* „Jehovae omnibus diebus vitae meae, ad spectandum in suavi-„tate Jehovam, et ad visitandum mane in *Templo* Ipsius: quia „abscondet me in *Tabernaculo* suo in die mali; occultabit me „in occulto *Tentorii* sui, in petra exaltabit me, et nunc exal-„tabitur caput meum contra hostes meos circumcirca me, et sa-„crificabo in *Tentorio* Ipsius sacrificia vociferationis," Psalm: XXVII: 4, 5, 6. In supremo sensu est Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam, Tentorium, Tabernaculum, Templum; inde omnis coelestis homo ita dictus, et inde omne coeleste et sanctum: et quia Antiquissima Ecclesia a Domino amata prae sequentibus, et tunc quia inter se soli, seu in familiis suis vivebant, et tam sanctum cultum in tentoriis suis celebrabant, ideo Tentoria sanctiora habita sunt quam Templum, quod prophanatum; in recordationem ideo Festum tabernaculorum, cum colligerent proventum terrae, institutum, quo in tabernaculis, sicut antiquissimi, habitarent, Lev: XXIII: 39 ad 44. Deut: XVI: 13. Hos: XII: 10.

415. Quod per Patrem pecoris significatur Bonum inde seu ex sanctis amoris, constare potest ex illis, quae prius ad vers: 2. hujus Capitis ostensa sunt, quod Pastor gregis significet Bonum charitatis; hic autem non Pastor, sed Pater, nec grex, sed pecus nominatur; et pecoris, cujus pater, immediate sequitur post tentorium; inde constat, quod significet bonum quod venit ex sancto amoris, et intelligitur habitaculum, seu caula pecoris, seu pater eorum, qui habitabant tentorium et caulas pecoris, quae quod bona ex coelestibus amoris significent, constat quoque passim ex Verbo, ut apud Jeremiam, „Ego congregabo reliquias *gregis* mei de omnibus terris, quo

„ dispuli illos, et reducam eos ad *caulas* suas, ut foetificent, et „ multiplicentur," XXIII: 3. apud Ezechielem, „ In pascuo bo„ no pascam eos, et in montibus altitudinis Israëlis erit *caula* „ eorum, ibi cubabunt in *caula* bona, et pascuum pingue pas„ cent ad montes Israëlis," XXXIV: 14. ubi caulae et pascua pro bonis amoris, de quo praedicatur pingue: apud Esaiam, „ Dabit pluviam seminis tui, quo seminabis humum; et panis, „ proventus humi, erit pinguis et oleosus, pascet *Pecora* tua in „ die illo, prato lato," XXX: 23. ubi per panem significatur coeleste, per pingue, quo pascent pecora, bona inde: apud Jeremiam, „ Redemit Jehovah Jacobum, et venient, et canent „ in altitudine Zionis, et confluent ad bonum Jehovae, super „ triticum, et super mustum, et super oleum, et super filios „ *gregis*, et *armenti*, et erit anima eorum sicut hortus irriguus," XXXI: 11, 12. ubi Sanctum Jehovae describitur per triticum et oleum; et bona inde per mustum, filios gregis et armenti, seu pecoris: apud Eundem, „ Ad filiam Zionis venient *pastores* „ et *greges* pecorum eorum, figent ad illam tentoria circum cir„ ca, pascent quisque spatium suum," VI: 3. Filia Zionis pro Ecclesia coelesti, de qua praedicantur et Tentoria, et greges pecorum.

416. Quod sancta amoris, et inde bona significentur, constare potest etiam inde, quod Jabal non esset primus habitantium tentorium et caulas pecoris, nam de Habel filio altero Hominis et Chavae etiam dicitur, quod fuerit pastor gregis, et Jabal septimus est ordine a Caino.

417. Vers: 21. *Et nomen fratris ejus Jubal; is erat pater omnis pulsantis citharam et organum.* Per nomen fratris ejus Jubal significatur doctrina spiritualium ejusdem Ecclesiae; per patrem omnis pulsantis citharam et organum, significantur vera et bona fidei.

418. In priori versu agitur de coelestibus, quae sunt amoris; in hoc de spiritualibus, quae sunt fidei; haec per citharam et organum exprimuntur. Quod per instrumenta chordacea, ut per citharas et similia, significata sint spiritualia fidei, multis constat: Instrumenta similia in cultu Ecclesiae Repraesentativae nec aliud repraesentabant, similiter etiam Cantus, inde tot cantores et musici, et quidem ex causa, quod omne coeleste gau-

dium producit cordis laetitiam, quae testificata per cantum, et dein per instrumenta chordarum, quae aemulabantur, et exaltabant cantum; omnis affectio cordis hoc quoque secum habet, quod producat cantum, proinde quae cantus sunt; affectio cordis est coeleste, cantus inde est spirituale. Quod cantus et simile significet spirituale, etiam constare mihi potest a Choris angelicis, qui duplicis generis sunt, coelestes et spirituales; spirituales Chori ex eorum sono canoro alato, cui chordaceorum instrumentorum sonus assimilari potest, probe distincti sunt a coelestibus, de quibus ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Antiquissimi etiam, quod coeleste erat, referebant ad Cordis provinciam, et quod spirituale ad Pulmonum, ita spirituale ad quaecunque pulmonum sunt, ut voces cantus, et quae similia, sic ad voces seu sonos talium instrumentorum; ex causa non solum, quia cor et pulmones quoddam conjugium repraesentant, sicut amor et fides, sed etiam quia coelestes Angeli ad provinciam cordis, spirituales vero angeli ad pulmonum pertinent. Quod talia hic intelligantur, etiam potest sciri ex eo, quod Verbum Domini sit, in quo nulla vita foret, si modo narraretur, quod Jubal esset pater pulsantium citharam et organum; nec alicui usui hoc scire.

419. Sicut Coelestia sunt sancta amoris, et bona inde, ita spiritualia sunt vera et bona fidei; fidei enim est intelligere non solum quid verum, sed etiam quid bonum; cognitiones fidei involvunt utrumque; sed esse talis, sicut fides docet, est coeleste. Quia fides involvit utrumque, significantur per duo instrumenta, per citharam et organum; Cithara est instrumentum chordaceum, ut notum est, quare spirituale verum significat; Organum autem est instrumentum medium inter chordaceum, et quod inflatur, quare per id spirituale bonum significatur.

420. In Verbo varia instrumenta memorantur, et singula suam significationem habent, de quibus ex Divina Domini Misericordia, suis locis: nunc solum, quae apud Davidem, „Sacrificabo in *tentorio* Jehovae sacrificia *vociferationis*, *canam* „et *psallam* Jehovae," Psalm: XXVII: 6. ubi per tentorium, coeleste, et per vociferationem, canere et psallere, spirituale inde, exprimitur. Apud Eundem, „*Cantate* justi in Jehovah, „rectis decora est laus ejus, confitemini Jehovae in *Cithara*, in

« *nablio* decachordo *psallite* Illi, *cantate* Illi canticum novum, « reddite egregium *pulsare clangore*, quia rectum verbum Je« hovae, et omne opus Ipsius in veritate, » Psalm: XXXIII: 1, 2, 3, 4. pro veris fidei, de quibus praedicantur: spiritualia seu vera et bona fidei celebrabantur per citharam et nablia, per cantum, et similia; at sancta seu coelestia fidei per instrumenta flatus, ut buccinas, et similia; unde tot instrumenta circa Templum, et toties quod certis instrumentis hoc aut illud celebraretur; inde instrumenta pro ipsis rebus, quae celebrabantur per ea, assumta et intellecta sunt, ut haec, de quibus. Apud Eundem, « Confitebor tibi instrumento *nablii*, veritatem tuam, « Deus mi, *psallam* Tibi *cithara*, Sancte Israëlis, *canent* la« bia mea, cum *psallo* tibi, et anima mea, quam redemisti, » Psalm: LXXI: 22, 23. ubi similiter de veris fidei: apud Eundem, « Respondete Jehovae in confessione, psallite Deo nostro « in *cithara*, » Psalm: CXLVII: 7. Ubi confessio spectat coelestia fidei, quare dicitur Jehovah, et psallere cithara spiritualia fidei, quare dicitur Deus. Apud Eundem, « Laudent No« men Jehovae in chorea, in *tympano* et *cithara* psallant Ipsi, » Psalm: CXLIX: 3. tympanum pro bono, et cithara pro vero, quod laudant. Apud Eundem, « Laudate Deum in clangore buc« cinae: laudate Ipsum in nablio et *cithara;* laudate Ipsum in « tympano et chorea; laudate Ipsum in *fidibus* et *organo;* lau« date Ipsum cum cymbalis auditus; laudate Ipsum cum cymba« lis *vociferationis*, » Psalm: CL: 3, 4, 5. pro bonis et veris fidei, propter quae laudatio: nec quis credat, quod tot instrumenta nominentur, nisi quodlibet aliquid significet. Apud Eundem, « Mitte lucem tuam et veritatem tuam, hae ducant me, « deducant ad montem sanctitatis tuae, et ad habitacula tua, et « ingrediar ad altare Dei, ad Deum, laetitiae exultationis meae, « confiteborque tibi *cithara*, Deus, Deus mi, » Psalm: XLIII: 3, 4. pro cognitionibus boni et veri. Apud Esaiam, « Accipe « *citharam*, circui urbem, bene *pulsa*, multiplica *cantum*, ut « in memoriam revoceris, » XXIII: 16. pro iis quae sunt fidei, et cognitionum ejus. Adhuc manifestius apud Johannem, « Qua« tuor Animalia, et viginti quatuor seniores ceciderunt ante Ag« num, habentes quilibet *Citharas*, et phialas aureas plenas suf« fimentis, quae sunt orationes sanctorum, » Apoc: V: 8. quod

non habuerint citharas, cuique constare potest, sed quod significentur vera fidei per citharas, et bona fidei per phialas aureas plenas suffimentis: apud Davidem appellantur Laudes et Confessiones, quae per instrumenta fiebant, Psalm: XLII: 5. LXIX: 31. Et alibi apud Johannem, „Audivi vocem e coelo, „tanquam aquarum multarum; audivi vocem citharoedorum [22] „*pulsantium in citharis* suis, *canebant* canticum novum," Apoc: XIV: 2. et alibi, „Viri stantes juxta mare vitreum ha-„bentes *Citharas Dei*," Apoc: XV: 2. Memorabile est, quod Angeli et spiritus, secundum differentias quoad bonum et verum distinguant sonos, non solum cantus et instrumentorum, sed etiam vocum, nec nisi tales admittant, quam quae concordant; ita ut sit concordantia sonorum, proinde instrumentorum, cum natura et essentia boni et veri.

421. Vers: 22. *Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem artificem aeris et ferri: et soror Thubal Cain Naamah.* Per Zillah significatur, ut dictum, mater naturalium Ecclesiae novae: per Thubalcain erudientem omnem artificem aeris et ferri, doctrina boni et veri naturalis; Aes significat bonum naturale; Ferrum, verum naturale: per sororem Thubalcain Naamah, significatur similis Ecclesia, seu doctrina boni et veri naturalis, extra illam Ecclesiam.

422. Quomodo se res habet cum nova hac Ecclesia, constare potest ab Ecclesia Judaica; erat ea interna et externa: Internam constituebant coelestia et spiritualia, Externam naturalia: Interna repraesentata est per Rachelem, Externa per Leam; sed quia Jacobus seu posteri ejus per Jacobum in Verbo intellecti, tales erant, ut non nisi Externa, seu cultum in externis, volebant, data est Lea Jacobo ante Rachelem, et per Leam debilem oculis repraesentata Ecclesia Judaica, et per Rachelem Ecclesia nova gentium; quare Jacobus in utroque sensu apud prophetas accipitur, in uno, cum significatur Ecclesia Judaica perversa, in altero cum Ecclesia gentium vera externa; cum interna, appellatur Israël, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

423. Thubalcain dicitur erudiens omnem artificem, non ut priores Jabal et Jubal, pater; causa est, quia Coelestia et Spiritualia, seu interna, non prius fuerunt, quare quia tunc

primum, dicuntur patres; at naturalia seu externa prius fuerunt, sed nunc applicata internis, ideo non pater, sed erudiens artificem dicitur.

424. Per artificem significatur in Verbo sapiens, intelligens, sciens; hic per artificem aeris et ferri, scientes boni et veri naturalis; ut apud Johannem, „Impetu dejicietur Babylon, magna urbs, et non invenietur amplius; et vox *citharoedorum*, et musicorum, et tibicinum, et buccinatorum, „non audietur in illa amplius; et omnis *Artifex* omnis *artis* „non invenietur in ea amplius," Apoc: XVIII: 21. 22. citharoedi, ut prius, pro veris, buccinatores pro bonis fidei; artifex omnis artis, pro sciente, seu scientia veri et boni. Apud Esaiam, „Sculptile fundit *Artifex*, et conflator auro obducit „illud, et catenas argenti conflans, *Artificem sapientem* quaerit sibi ad praeparandum sculptile, ne commoveatur," XL: 19. 20: pro iis, qui fingunt sibi falsum, quod est sculptile, ex phantasia, et docent, ut appareat sicut verum. Apud Jeremiam, „Simul cum infatuantur, [23] stultescunt, disciplina vanitatum „lignum est; argentum extensum ex Tharschisch adfertur; aurum „ex Uphaso, opus *Artificis* et manuum *conflatoris*, hyacinthinum et vestis, opus *sapientum* tota," X: 3, 8, 9. quae significant docentem falsa, et compilantem ex Verbo quibus conflet figmentum, quare vocatur disciplina vanitatum, et sapientum opus; hi repraesentati olim sunt per artifices, qui conflant idola, seu falsa, quae ornant auro, hoc est, quasi bono; argento, hoc est, quasi vero; hyacinthino et vesti, hoc est, naturalibus, quae quasi concordent.

425. Quod Aes significet Bonum naturale, adhuc orbi ignotum est, tum quod unumquodvis metallum, quod nominatur in Verbo, significet quoddam in sensu interno; ut Aurum, Bonum coeleste; Argentum, Verum spirituale; Aes, Bonum naturale; Ferrum, Verum naturale, et sic porro reliqua; similiter Lapis et Lignum; talia significata sunt per aurum, argentum, aes, lignum, in Arca et Tabernaculo; similia in Templo, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: apud Prophetas elucet, quod talia significentur, ut apud Esaiam, „Suges lac gentium, et uber regum suges, pro Aere „adducam aurum; et pro *Ferro* adducam argentum; et pro

„ lignis Aes, et pro lapidibus *Ferrum;* ponamque censum tuum „ pacem, et exactores tuos [24] justitiam," LX: 16, 17. ubi de adventu Domini, et Ipsius regno, et Ecclesia Coelesti agitur; pro aere aurum, significat pro bono naturali bonum coeleste; pro ferro argentum, pro vero naturali verum spirituale; pro lignis aes, significat pro corporeo bono, naturale bonum; pro lapidibus ferrum, significat pro sensuali vero, naturale verum. Apud Ezechielem „ Javan, [25] Thubal et Meschech, hi mercatores „ tui, in anima hominis, et *vasa aeris* dederunt negotiationem „ tuam," XXVII: 13. ubi agitur de Tyro, per quem significantur, qui possident divitias spirituales et coelestes, ubi vasa aeris pro bonis naturalibus. Apud Mosen, „ Terra, cujus la„ pides *ferrum,* et ex montibus ejus excides *aes,*" Deut: VIII: 9. ubi similiter lapides pro vero sensuali, et ferrum pro vero naturali seu rationali, et aes pro bono naturali. Quatuor animalia, seu Cherubi visi Ezechieli, quorum pedes micantes sicut species *aeris* laevigati, I: 7. ibi aes similiter significat bonum naturale, nam pes hominis repraesentat naturale: similiter Danieli visus, „ Vir indutus linteis, et lumbi ejus cincti auro U„ phasi, et corpus sicut Tharschisch, brachia ejus, et pedes e„ jus sicut species *aeris* laevigati," Dan. X: 5, 6. Quod Serpens *Aeneus* Num: XXI: 9. repraesentaverit Domini Bonum sensuale et naturale, prius videas.

426. Quod Ferrum significet Verum naturale, praeter ab illis, quae allata sunt, etiam constat apud Ezechielem de Tyro, „ Tharschisch negotiatrix tua, prae multitudine omnis affluen„ tiae, in argento, *ferro,* stanno et plumbo, dederunt merca„ turas tuas: Dan et Javan, et Meusal, in negotiationibus tuis „ dederunt *ferrum tersum;* casia et calamus in foro tuo fuit," XXVII: 12, 19. ex his, et quae praecedunt et sequuntur in eodem Capite, constat manifeste, quod significentur divitiae coelestes et spirituales, et quod per singula, quae nominantur, aliquid speciale; tum etiam per nomina; nam Verbum Domini est spirituale, non verbale. Apud Jeremiam, „ Num conteret „ *Ferrum, ferrum* a septentrione et *aes,* facultates tuas et the„ sauros in praedam dabo, non in pretio, et quidem pro omni„ bus peccatis tuis," XV: 12, 13. ubi ferrum et aes pro vero et bono naturali; quod venit a septentrione, significat sensua-

le et naturale, nam naturale respective ad spiritnale et coeleste, est sicut caligo, seu septentrio, ad lucem aut meridiem; aut sicut umbra, quam significat quoque Zillah hic, quae mater: quod facultates et thesauri sint divitiae coelestes et spirituales, etiam manifeste patet. Apud Ezechielem, „Accipe tibi sartagi„nem *ferri;* et da eam parietem *ferri*, inter te et inter urbem, „et disponas facies tuas ad eam, et sit in obsidionem, et angu„stes contra eam," IV: 3. quod per ferrum hic significetur Veritas, etiam constat; veritati tribuitur robur, quia ei non resisti potest, quare etiam praedicatur de ferro, quo significatur veritas seu verum fidei, quod confringat et contundat, ut apud Danielem II: 33, 40. et apud Johannem, „Qui vicerit, illi da„bo potestatem super gentes, ut pascat eas *virga ferrea*, sicut „vasa figulinorum conterantur," Apoc: II: 26, 27. apud Eundem, „Mulier peperit filium masculum, qui pasturus erit om„nes gentes *virga ferrea*," Apoc: XII: 5. quod virga ferrea sit veritas, quae est Verbi Domini, apud Johannem explicatur, „Vidi Coelum apertum, cum ecce Equus albus, et qui sedens „super illo, vocabatur fidelis et verus, qui in justitia judicat „et pugnat; indutus erat vestimento tincto sanguine, vocatur„que nomen ejus Verbum Dei, ex ore illius exit romphaea acu„ta, et per illam percutiet gentes, ac ille pascet eos *virga fer„rea*," Apoc: XIX: 11, 13, 15.

427. Vers: 23. *Et dixit Lamech uxoribus suis Adah et Zillah; audite vocem meam uxores Lamechi; et auribus percipite dictum meum, quod virum occidi in vulnus meum, et parvulum in livorem meum.* Per Lamechum significatur, ut prius, vastatio: quod dixerit uxoribus suis Adah et Zillah, ut perciperent auribus suis dictum ejus, est confessio, quae non aliter fit, quam ubi Ecclesia, quae quod significetur per uxores ejus, dictum: quod virum occiderit in vulnus suum, significat quod exstinxerit fidem, per virum significatur fides, ut prius; quod parvulum in livorem suum, est quod charitatem: per vulnus et livorem significatur, quod non integrum magis; per vulnus quod desolata fides, per livorem, quod devastata charitas.

428. Ex his, quae in hoc versu, et ex iis quae in sequente, manifeste constat, quod per Lamechum significetur vasta-

tio, nam dicit, quod occiderit virum, et parvulum, et quod septempliciter vindicabitur Cain, et Lamech septuagies septies.

429. Quod per virum significetur fides, constat a versu primo hujus Capitis, quod dixerit Chavah, cum pepererat Cain, acquisivi virum Jehovam, quo fidei doctrina intellecta, et vocata Vir Jehovah; constat etiam ab iis quae prius ostensa sunt de Viro, quod significet intellectum, qui est fidei. Quod etiam exstinxerit charitatem, quae vocatur parvulus seu puerulus, inde constat; nam qui negat seu necat fidem, simul etiam negat et necat charitatem, per fidem, nascentem.

430. Parvulus seu puerulus in Verbo significat Innocentiam, tum etiam Charitatem, nam vera innocentia non datur absque charitate, et vera charitas non absque innocentia; sunt tres gradus Innocentiae, qui in Verbo distinguuntur per Lactentes, Infantes et Puerulos; et quia vera Innocentia non dabilis est absque vero amore, et charitate, etiam per eosdem, nempe per lactentes, infantes et puerulos, significantur tres gradus amoris, qui sunt, amor tener sicut Lactentis erga matrem seu nutricem; amor sicut Infantis erga parentes; et charitas sicut Pueruli erga instructorem; ut apud Esaiam, „Commorabitur lupus cum agno, et pardus cum haedo cubabit; et „vitulus et leo juvenis, et pingue pecus una; et *Puer parvus* „ducens eos," XI: 6. ubi agnus, haedus, et vitulus, pro Innocentiae et amoris tribus gradibus; lupus, pardus, leo juvenis pro oppositis; puer parvus pro charitate. Apud Jeremiam, „Vos facitis malum magnum contra animas vestras, exscindendo vobis *Virum* et uxorem, *Infantem* et *Lactentem* e medio „Judae, ut non reliquas facere vobis reliquias," XLIV: 7. Vir et uxor pro intellectualibus veri, et voluntariis boni; infans et lactens pro primis amoris gradibus. Quod Infans et Puerulus sit innocentia et charitas, constat manifeste ex Domini Verbis apud Lucam, „Attulerunt Jesu *infantes*, ut eos tangeret, dixit, sinite *parvulos* venire ad Me, et ne prohibite, talium enim est Regnum Dei: Amen dico vobis, quicunque non „recipit Regnum Dei ut *Puer*, non ingredietur in illud," XVIII: 15, 16, 17. Ipse Dominus appellatur Parvulus seu Puerulus Es. IX: 5. quia Ipse est Ipsa Innocentia, et Ipse Amor; et di-

citur ibi Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater aeternitatis, Princeps pacis.

431. Quod per vulnus et livorem significetur quod non integrum magis; per vulnus in specie, quod desolata fides, per livorem quod devastata charitas, constat ex eo, quod vulnus praedicetur de viro, et livor de parvulo; per easdem voces describitur desolatio fidei, et vastatio charitatis, per Esaiam, „A „planta pedis usque ad caput non in eo integritas, vulnus, li- „vor, et plaga recens, non expressa, et non obligata, et non „mollita oleo," I: 6. ubi vulnus praedicatur de desolata fide, livor de vastata charitate, plaga de utraque.

432. Vers: 24. *Quod septempliciter vindicabitur Cain, et Lamech septuagies et septies:* significant, quod extinxerint fidem per Cainum intellectam, quam sacrosanctum erat violare; et quod simul nascituram per fidem charitatem, quod multo magis sacrosanctum, et quod propterea damnatio, quod est septuagies et septies vindicari.

433. Quod septempliciter vindicari Cain, significet sacrosanctum esse violare fidem separatam per Cain intellectam, videatur quod ostensum est ad Vers: 15. et quod per septuagies et septies significetur, quod multo magis sacrosanctum sit, et quod propterea damnatio, constare potest a significatione septuagies et septies. Quod Septenarius numerus sit sanctus, inde est, quod Septimus Dies significet Coelestem Hominem, Coelestem Ecclesiam, Coeleste Regnum, in supremo sensu Ipsum Dominum; inde septenarius numerus, ubicunque occurrit in Verbo, significat sanctum seu sacrosanctum; et sanctum illud seu sacrosanctum praedicatur de iis aut secundum ea, de quibus agitur; inde quoque numerus septuagenarius, qui septem saecula comprehendit, nam saeculum in Verbo est decem annorum: quando aliquid maxime sanctum seu maxime sacrosanctum exprimeretur, tunc dicebatur septuagies septies, sicut quod Dominus dixit, „quod non remitterent fratri suo ad *septies*, sed „usque ad *septuagies septem*," Matth: XVIII: 21, 22. per quod intelligitur, quod toties remitterent, quoties peccat, adeo ut sine fine esset, seu esset aeternum, quod est sanctum. Et hic quod vindicaretur septuagies et septies, est damnatio, quia maxime sacrosanctum erat violare.

434. Vers: 25. *Et cognovit homo adhuc uxorem suam, et peperit filium, et vocavit nomen ejus Scheth; quia reposuit mihi Deus semen aliud loco Habelis, quod occiderit illum Cain.* Per hominem et uxorem ejus hic intelligitur nova Ecclesia, prius per Adah et Zillah, significata: per filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, significatur nova fides, per quam charitas: quod reposuerit Deus semen aliud loco Habelis quod occiderit eum Cain, significatur, quod charitas, quam Cain separavit, et exstinxit, nunc a Domino huic Ecclesiae donata sit.

435. Quod per hominem et uxorem ejus hic intelligatur nova Ecclesia, prius per Adah et Zillah significata, nemo ex sensu literae scire et concludere potest, quia homo et uxor ejus prius significaverat Ecclesiam antiquissimam et ejus posteritatem, sed ex sensu interno illud constat; tum etiam inde, quod mox in Capite sequente vers: 1 et 2, iterum dicatur de homine et uxore, quod genuerint Schethum, sed prorsus aliis verbis, ubi significatur posteritas prima Antiquissimae Ecclesiae; si non aliud quid significaretur hic loci, non opus fuisset idem dicere; similiter ac in primo Capite, ubi agitur de Creatione hominis, tum fruticum terrae, et bestiarum, et in Capite secundo similiter, ex causa, ut dictum, quod in Capite primo actum sit de creatione hominis spiritualis, in sequente de creatione hominis coelestis; cum talis est repetitio unius ejusdemque personae ac rei, aliud in uno loco quam in altero significatur; sed quid significatur, nusquam sciri potest, nisi a sensu interno: ipsa series rerum similiter confirmat: praeter quod homo et uxor sint voces communes significantes Ecclesiam de qua, et ex qua.

436. Quod per Filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, significetur nova fides, per quam charitas, constat ab illis quae prius dicta sunt; tum ubi de Caino, quod ei impositum sit signum, ne quis eum occideret: res enim in serie sic se habet; Fides separata ab Amore significata est per Cainum; Charitas per Habelem; quod fides separata exstinxerit charitatem, significatum est per Cainum, quod occiderit Habelem; et quod fides conservaretur, ob causam, quod per illam implantari a Domino posset charitas, significatum est per id, quod Jehovah

posuerit Caino signum, ne quis eum occideret; quod postea per fidem a Domino donatum sit sanctum amoris et bonum inde, significatum per Jabal quem peperit Adah; et quod spirituale fidei, significatum per fratrem ejus Jubal; et quod ex illis naturale bonum et verum, per Thubal Cain, quem peperit Zillah; in binis his versibus est conclusio, ita summa rerum, quae talis est, quod per hominem et ejus uxorem significetur nova illa Ecclesia, Adah et Zillah prius vocata; et per Schethum fides, per quam implantatur Charitas, in sequente versu per Enosch charitas implantata per fidem.

437. Quod Scheth significet hic novam fidem, per quam charitas, explicatur per nomen ejus, quod ita vocatum, quia reposuit Deus semen aliud loco Habelis, quod occiderit eum Cain; quod reposuit Deus semen aliud significat quod donaverit Dominus aliam fidem; semen aliud est fides, per quam charitas; quod semen significet fidem, videatur prius n: 255.

438. Vers: 26. *Et Schetho etiam illi natus est filius, et vocavit nomen ejus Enosch: tunc coeptum est invocare nomen Jehovae.* Per Scheth significatur fides per quam Charitas, ut dictum: per filium ejus, cujus nomen Enosch, significatur Ecclesia, quae charitatem pro principali fidei habuit: quod tunc coeptum invocare Nomen Jehovae, significat Ecclesiae istius cultum ex charitate.

439. Quod per Scheth significetur fides, per quam charitas, in versu praecedente ostensum est: quod per filium ejus, cujus nomen Enosch, significetur Ecclesia, quae charitatem pro principali fidei habuit, constat etiam ex iis, quae prius dicta sunt; tum ex eo, quod nominetur Enosch, quod nomen etiam significat *Hominem*, at non coelestem hominem, sed humanum spiritualem hominem, qui hic est Enosch: tum quoque constat ex illis, quae immediate sequuntur, quod tunc coeptum sit invocare nomen Jehovae.

440. Quod tunc coeptum invocare nomen Jehovae significet Ecclesiae istius cultum ex charitate, constare potest ex eo, quod invocare Nomen Jehovae sit solennis et communis formula omnis cultus Domini, et quod ex charitate, constat inde, quod dicatur hic Jehovah, in praecedente versu Deus; et quod non coli possit Dominus nisi quam ex charitate; ex fide, quae

non est charitatis, non datur cultus, quia solum est oris, non cordis. Quod invocare Nomen Jehovae sit [26] communis formula omnis cultus Domini, constat ex Verbo, ut de Abramo, „Aedificavit Altare Jehovae, et *invocavit Nomen Jehovae*," Genes: XII: 8. Cap: XIII: 4. tum, „plantavit lucum in Beerscheba, et *invocavit ibi Nomen Jehovae Dei aeternitatis*," Gen. XXI: 33. quod omnis cultus, apud Esaiam, „Jehovah, Sanctus Israëlis dixit, non *Me invocasti*, Jacob, et fatigatus sis in Me, Israël, non adduxisti Mihi pecudem holocaustorum tuorum; et sacrificiis tuis non honorasti Me; non servire te feci per mincham; nec defatigavi te per thus," XLIII: 22, 23. ubi in summario omnis cultus repraesentativus exponitur.

441. Quód invocatio Nominis Jehovae non nunc primum coepta sit, constare satis potest a praecedentibus de Antiquissima Ecclesia, quae prae aliis adoravit et coluit Dominum; tum quoque quod Habel attulerit munus ex primogenitis gregis, quare hic per invocare Nomen Jehovae nihil aliud significatur, quam Cultus novae Ecclesiae, postquam exstincta fuit per eos qui Cain et demum Lamech vocantur.

442. Ex his quae in hoc Capite ostensa sunt, patet, quod antiquissimo tempore fuerint plures doctrinae separatae ab Ecclesia, et haereses, quarum unaquaevis suum nomen habuit; quae doctrinae separatae et haereses fuerunt multo profundioris cogitationis quam hodie, quia tali genio fuerunt.

Exempla quaedam a spiritibus, quid cogitaverint in vita corporis, de anima aut spiritu.

443. *In altera vita manifeste percipere datur, quas opiniones habuerint, cum vixerunt in corpore, de anima, de spiritu, de vita post mortem; nam cum tenentur in statu, quasi essent in corpore, tunc similiter cogitant, et cogitatio tam perspicue communicatur, ac si aperte loquerentur: a quodam, qui ante paucum tempus decesserat, percepi, quod etiam fassus, quod quidem crediderit spiritum, sed quod victurus vitam obscuram, ex causa, si abstraheretur vita corporis, quod*

remaneret obscurum quid; posuit enim in corpore vitam; quare habuit ideam de spiritu, sicut de larva; seque confirmavit ex eo, quod viderit bruta quoque vitam habere, paene sicut homines; miratus nunc quod spiritus et angeli in summa luce vivant, in summa intelligentia, sapientia et felicitate, cum tali perceptione, ut vix describi queat; ita minime in vita obscura, sed in clara et distinctissima.

444. *Loquutus cum quodam, qui dum vixit in mundo, credidit spiritum non esse extensum, ex quo principio nec ullam vocem admittere voluit, quae involveret extensum, quaesivi, quid nunc sentiat de se, qui est anima aut spiritus, quod visum habeat, quod auditum, quod olfactum, quod tactum exquisitum, quod cupiditates, quod cogitationem, usque adeo, ut se putet prorsus quasi in corpore: tenebatur in idea, in qua fuit, cum ita cogitavit in mundo, tunc dixit, quod spiritus sit cogitatio; sed ei respondere dabatur sicut vixisset in mundo, anne sciat, quod visus corporeus non possit existere absque organo visus seu oculo, quomodo visus internus seu cogitatio, annon ei substantia organica, ex qua: tunc agnovit, quod in vita córporis phantasia ea laboraverit, quod putaverit spiritum modo esse Cogitationem absque omni organico, seu extenso: addebatur, si Anima seu spiritus Cogitatio modo esset, quod non homini opus tanto Cerebro, cum totum Cerebrum sit organicum sensuum interiorum; si hoc non foret, potuisset cranium esse excavatum, et cogitatio usque inibi agere spiritum; ex solo hoc, tum ex operatione animae in musculos, usque ut motus tanti existant, constare ei potuerat, quod spiritus sit organicus seu substantia organica; quare fassus errorem suum, et miratus quod tam fatuus fuerit.*

445. *Porro dictum, quod Eruditi nihil aliud credant, quam quod Anima, quae victura post mortem, seu Spiritus, sit Cogitatio abstracta, patet manifeste inde, quod vocem extensi, et quorum sunt extensi, nolint admittere, ex causa, quia Cogitatio abstracte a subjecto non est extensa, sed subjectum cogitationis, et objecta cogitationis, sunt extensa; et quae objecta non sunt extensa, finiunt ea homines et faciunt extensa, ut capiant; exinde manifeste constat, quod eruditi per Animam aut Spiritum, nihil aliud capiant, quám Cogi-*

tationem solam; et sic quod nusquam aliter credere possint, quam quod evanitura, cum moriuntur.

446. *Loquutus cum spiritibus de opinione hominum, qui hodie vivunt, quod non credant spiritum, quia oculis non vident, nec per scientias capiunt, et sic quod non solum negent spiritum esse extensum, sed etiam esse substantiam, quia litigant quid substantia; et quia negant esse extensum, et litigant de substantia, etiam negant spiritum esse in loco, ita consequenter in corpore humano; cum tamen simplicissimus scire possit, quod ejus anima seu spiritus sit in suo corpore; quae cum dicerem, mirati sunt spiritus, qui inter simpliciores erant, quod homines hodie tam stulti sunt; et cum audiebant voces, de quibus lis, ut partes extra partes, et similia, vocabant talia absona, ludicra et theatralia, quae nusquam mentes occuparent, quia praecludunt viam ad intelligendum.*

447. *Quidam recens spiritus mecum loquutus, cum audiret quod loquerer de spiritu, dicebat, quid spiritus, putans se esse hominem; cumque ei dicerem, quod spiritus sit in unoquovis homine, et quod homo quoad vitam sit spiritus, et corpus modo inserviat ei ad vivendum super terra; et quod os et caro seu corpus, nequaquam vixerit et cogitaverit; cum haesitaret, quaesivi, an usquam audiverit de anima, dixit, quid anima, non scio quid anima; tunc ei dicere dabatur, quod is nunc anima sit, seu spiritus, quod scire posset inde, quod supra caput meum sit, nec insistat telluri, annon hoc percipere posset, tunc territus aufugit, clamans, spiritus sum, spiritus sum. Quidam Judaeus, putabat se prorsus vivere in corpore, usque adeo, ut vix potuisset aliter persuaderi, et cum ei ostensum esset, quod spiritus esset, usque instabat dicere, quod homo sit, quia videt et audit; tales sunt, qui in mundo corporei fuerunt. Perplura adhuc potuissent afferri, sed haec solum confirmationis causa, quod spiritus sit in homine, qui sentit, non corpus.*

448. *Loquutus cum multis, qui in vita eorum corporis mihi noti fuerunt, et diu, per menses et annum, tam clara voce, sed interna, sicut cum amicis in mundo; cum quibus aliqua etiam intercesserunt commercia sermonis de statu hominis post mortem; mirati valde, quod nemo in corporis vi-*

ta sciat, vel credat, quod victurus ita post vitam corporis, cum tamen sit continuatio vitae, et talis ut transeat e vita obscura in perspicuam; et qui in fide in Dominum, in magis magisque perspicuam: voluerunt ut dicerem amicis eorum, quod vivant, et quod scriberem ad eos, qui eorum status sint, quibus etiam plura narravi de statu amicorum eorum; sed dixi, si dicerem, aut scriberem, quod non crederent, vocarent phantasias, irriderent, peterent signa aut miracula antequam credant, sic exponerer eorum subsannationi: et quod haec vera sint, forte pauci credituri, nam negant corde quod sint spiritus; et qui non negant, usque nihil audire volunt, quod aliquis cum spiritibus loqui possit. Talis fides de spiritibus nusquam fuit antiquis temporibus, sed hodie, cum ex cerebroso ratiocinio volunt explorare, quid spiritus, quos omni sensu privant per definitiones et suppositiones; et quo eruditiores volunt esse, eo plus.

GENESEOS,

CAPUT QUINTUM.

De Coelo et gaudio coelesti.

449. *Quid Coelum, et Gaudium coeleste, nemo adhuc novit; qui de illo et de hoc cogitarunt, tam communem et tam crassam ideam conceperunt, ut vix sit aliqua: ex Spiritibus, qui recens e mundo in alteram vitam veniunt, optime scire potui, qualem de Coelo et de Gaudio Coelesti conceperunt notionem; nam relicti sibi, sicut forent in mundo, cogitant similiter: aliqua solum exempla licet afferre.*

450. *Quidam, qui quoque visi in mundo prae aliis illustrati in Verbo, tam falsam conceperunt ideam de Coelo, quod putarent se esse in Coelo cum in alto, et quod regere possent inde quae infra, ita esse in gloria sui, et eminentia prae aliis: illi, quia tali phantasia erant, ut scirent, quod in falso essent, sublati sunt in altum, et inde aliquid regere in inferioribus permissum; sed animadvertebant cum pudore, quod hoc esset phantasiae coelum; et quod coelum non consisteret in alto, sed ubicunque is, qui in amore et charitate est, seu in quo Regnum Domini, nec velle eminere prae aliis: nam major velle esse aliis, non est coelum, sed est infernum.*

451. *Quidam, qui in vita Corporis potens fuit prae aliis, in altera vita retinuit, quod etiam imperare vellet; cui dictum, quod in alio Regno sit, quod aeternum, et quod imperare ejus in terra mortuum sit; et quod nunc non aestimetur quisquam, quam secundum bonum et verum, et*

secundum Misericordiam Domini, in qua sit, tum, quod Regnum hoc se habeat sicut in terra, ubi nullus aestimatur nisi propter opes, et propter gratiam apud principem; opes hic sunt Bonum et Verum, et gratia apud principem, est Misericordia Domini; si aliter velit imperare, rebellis est, nam in Alius Regno est; his auditis, pudefactus est.

452. *Loquutus cum spiritibus, qui putabant Coelum et Gaudium coeleste in eo consistere, ut maximi sint, sed dictum iis, quod in Coelo maximus sit, qui minimus; nam qui minimus esse vult, maximam felicitatem habet; et quia maximam felicitatem habet qui minimus, sequitur inde quod sit maximus; quid est maximus esse nisi quam felicissimus; id quaerunt potentes per potentiam, et divites per divitias: et porro dictum, quod non consistat Coelum in eo, ut desideret minimum esse, propterea ut sit maximus, tunc enim spirat et cupit esse maximum, sed est, quod ex corde aliis melius velit quam sibi, et servire aliis eorum felicitatis gratia, ex nullo fine sui, sed ex amore.*

453. *Quidam tam crassam ideam de coelo habent, ut putent solum esse admissionem; imo esse conclave, in quod admittantur per januam, quae aperiatur, et ab iis, qui ibi sunt janitores, introducantur.*

454. *Quidam, quod consistat in vita otiosa, in qua serviantur ab aliis; sed iis dictum, quod nusquam aliqua felicitas consistat in eo, ut quiescant, et inde habeant felicitatem, ita quisque vellet habere felicitatem aliorum propter semet, et cum quisque, nullus haberet; talis vita foret non activa, sed otiosa, in qua torpescerent, cum tamen notum iis esse posset, quod absque vita activa, nulla vitae felicitas; vita Angelica consistit in usu, et bonis charitatis; nam nihil felicius percipiunt, quam ut spiritus ex mundo alluentes informent et doceant; ut inserviant hominibus, et regant spiritus malos apud eos ne vagentur extra limites, atque illis bonum inspirent; tum ut mortuos in vitam aeternitatis exsuscitent, et dein, si possint, quod animae tales sint, in Coelum introducant; ex quibus plus felicitatis percipiunt, quam ut usquam describi possit; ita sunt imagines Domini; ita amant proximum plus quam semet;*

ideo est coelum: quare in usu, et ex usu, et secundum usum, hoc est, secundum bona amoris et charitatis, felicitas angelica. Qui talem ideam habuerunt, quod gaudium coeleste consisteret in eo, ut otiosi essent, respirantes in otio gaudium aeternum, his dictis, ut pudefierent, datum erat illis percipere, qualis vita talis, et percepta quod tristissima, et quod pereunte sic omni gaudio, post paucum tempus eam fastidirent, et nausearent.

455. *Quidam inter instructissimos in Verbo, cum vixit in mundo, talem ideam de gaudio coelesti habuit, quod consisteret in lumine gloriae, sicut lumen cum radii solares aurei apparent; ita quoque in vita otiosa; ut nosset quod in falso, datum ei erat tale lumen, et is in medio lumine, tunc ita delectatus, sicut, ut quoque dixit, in coelo esset; sed ibi non diu subsistere potuit, nam paulatim taeduit eum, et factum nullum gaudium.*

456. *Qui instructissimi fuerunt, gaudium coeleste consistere dixerunt in vita absque praestandis bonis charitatis, solum ut laudent et celebrent Dominum, et quod ea esset vita activa; sed dictum, quod laudare et celebrare Dominum, non sit talis vita activa, sed effectus illius vitae; nam laudibus non opus habet Dominus, sed vult ut praestent bona charitatis; secundum illa accipiunt a Domino felicitatem. At instructissimi ii non usque potuerunt habere in bonis illis charitatis aliquam ideam gaudii, sed servitutis; verum quod liberrimum sit, et cum ineffabili felicitate conjunctum, testati sunt angeli.*

457. *Fere omnes, qui e mundo in alteram vitam veniunt, putant quod Infernum sit simile unicuivis; et quod Coelum sit simile unicuivis; cum tamen utrobivis indefinitae diversitates et varietates sint, et nusquam uni prorsus simile infernum, nec usquam uni prorsus simile coelum, ac alteri; sicut nusquam datur unus homo, spiritus ac Angelus prorsus similis alteri: cum solum cogitarem, quod bini essent prorsus similes aut aequales, horruerunt illi, qui in mundo spirituum, et qui in coelo angelico, dicentes, quod omne unum formetur ex harmonia plurium; et quod tale unum sit, qualis harmonia; et quod nusquam subsistere possit unum absolute, sed*

unum harmonicum; ita omnis societas in coelis unum format, et omnes societates simul, seu universum Coelum, unum; et hoc a Solo Domino, per amorem. Angelus quidam recensebat modo genera universalissima gaudiorum spirituum, seu primi coeli, circiter ad 478, inde concludi potuit, quot innumera genera minus universalia, et quot innumerabiles species, quae sunt cujusvis generis; et cum tot ibi, quot indefinita genera felicitatum in Coelo spirituum angelicorum; et adhuc magis in Coelo angelorum.

458. *Mali spiritùs aliquoties putarunt, quod aliud Coelum daretur, quam Domini, quibus quoque quaerere, ubicunque possent, permissum; sed usque pudore affecti nusquam aliud coelum invenerunt: ruunt enim mali spiritus in vesania, tam ex odio in Dominum, quam ex dolore infernali, et tales phantasias captant.*

459. *Coeli sunt tres; Primum est, ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici; Tertium, ubi Angeli: distinguuntur tam Spiritus, quam Spiritus Angelici, et Angeli, in Coelestes et in Spirituales; Coelestes sunt, qui per amorem fidem acceperunt a Domino, sicut illi qui ex Antiquissima Ecclesia, de quibus actum: Spirituales sunt, qui per cognitiones fidei acceperunt a Domino charitatem, ex qua accepta agunt.*

Continuatio sequitur in fine hujus capitis.

CAPUT V.

1. Hic liber nativitatum Hominis, die quo creavit Deus hominem; in similitudinem Dei fecit illum.

2. Masculum et foeminam, creavit illos; et benedixit illis; et vocavit nomen illorum Homo, die quo creati sunt.

3. Et vixit Homo triginta et centum annis; et genuit in similitudinem suam, secundum imaginem suam; et vocavit nomen ejus Scheth.

4. Et fuerunt dies Hominis, postquam genuit illum Schethum, octingenti anni; et genuit filios et filias.

5. Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nongenti anni, et triginta anni; et mortuus est.

6. Et vixit Scheth quinque annis et centum annis, et genuit Enosch.

7. Et vixit Scheth, postquam genuit illum Enoschum, septem annis et octingentis annis; et genuit filios et filias.

8. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni et nongenti anni; et mortuus est.

9. Et vixit Enosch nonaginta annis, et genuit Kenan.

10. Et vixit Enosch, postquam genuit illum Kenanem, quindecim annis et octingentis annis; et genuit filios et filias.

11. Et fuerunt omnes dies Enosch, quinque anni et nongenti anni; et mortuus est.

12. Et vixit Kenan septuaginta annis, et genuit Mahalalel.

13. Et vixit Kenan, postquam genuit illum Mahalalelem, quadraginta annis et octingentis annis; et genuit filios et filias.

14. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni et nongenti anni; et mortuus est.

15. Et vixit Mahalalel, quinque annis et sexaginta annis, et genuit Jared.

16. Et vixit Mahalalel postquam genuit illum Jaredum, triginta annis et octingentis annis; et genuit filios et filias.

17. Et fuerunt omnes dies Mahalalelis, quinque et nonaginta anni et octingenti anni; et mortuus est.

18. Et vixit Jared duobus et sexaginta annis et centum annis, et genuit Chanoch.

19. Et vixit Jared, postquam genuit illum Chanochum, octingentis annis; et genuit filios et filias.

20. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo et sexaginta anni et nongenti anni; et mortuus est.

21. Et vixit Chanoch quinque et sexaginta annis, et genuit Methuschelach.

22. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, postquam genuit illum Methuschelachum, trecentis annis; et genuit filios et filias.

23. Et fuit omnes dies Chanochi, quinque et sexaginta anni et trecenti anni.

24. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, et non amplius, quia sumsit illum Deus.

25. Et vixit Methuschelach, septem et octoginta annis et centum annis, et genuit Lamech.

26. Et vixit Methuschelach, postquam genuit illum Lamechum, duobus et octoginta annis et septingentis annis; et genuit filios et filias.

27. Et fuerunt omnes dies Methuschelach, novem et sexaginta anni et nongenti anni; et mortuus est.

28. Et vixit Lamech duobus et octoginta annis et centum annis; et genuit filium.

29. Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is consolabitur nos ab opere nostro, et a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit JEHOVAH.

30. Et vixit Lamech, postquam genuit Noachum, quinque et nonaginta annis et quingentis annis; et genuit filios et filias.

31. Et fuit omnes dies Lamechi, septem et septuaginta anni et septingenti anni; et mortuus est.

32. Et fuit Noach filius quingentorum; et genuit Noach Schem, Cham, et Japheth.

CONTENTA.

460. In hoc Capite agitur in specie de Antiquissimae Ecclesiae propagatione in posteros, fere usque ad diluvium.

461. Ipsa Antiquissima Ecclesia, quae Coelestis, est quae vocatur homo, et similitudo Dei, vers: 1.

462. Altera Ecclesia, quae non ita coelestis fuit ac Antiquissima Ecclesia, vocatur Scheth, de qua vers: 2, 3.

463. Tertia Ecclesia dicta fuit Enosch, vers: 6. Quarta Ecclesia Kenan, vers: 9. Quinta Ecclesia Mahalalel, vers: 12. Sexta Ecclesia Jared, vers: 15. Septima Ecclesia Chanoch, vers: 18. Octava Ecclesia Methuschelach, vers: 21.

464. Ecclesia Chanoch dicta describitur, quod ex revelatis et perceptis Antiquissimae Ecclesiae, doctrinam fecerit; quae, tametsi illo tempore nulli usui fuit, usque conservata in usum posteritatis, quod est, quod Chanoch non amplius, quia sumsit illum Deus, vers: 22, 23, 24.

465. Nona Ecclesia dicta fuit Lamech, vers: 25.

466. Decima, parens trium Ecclesiarum post diluvium, est Noach; quae Ecclesia vocanda est *Ecclesia Antiqua*, vers: 28, 29.

467. Describitur Lamech, quod apud illam nihil de Antiquissimae Ecclesiae perceptione residuum fuerit; et Noach, quod Nova Ecclesia, vers: 29.

SENSUS INTERNUS.

468. Ex illis, quae in priori Capite dicta et ostensa sunt, constat, quod per Nomina significatae sint Haereses et Doctrinae; inde constare potest, quod per Nomina in hoc Capite nec significentur personae, sed res, et hic Doctrinae, seu Ecclesiae, quae conservatae sunt, utcunque etiam mutatae, ab Antiquissima Ecclesia usque ad Noachum. Sed cum Ecclesia se ita res habet, quod temporis tractu decrescat, et tandem remaneat inter paucos; pauci illi, apud quos remansit tempore diluvii, vocati sunt Noach. Quod decrescat vera Ecclesia, et maneat apud paucos, constare potest ab aliis Ecclesiis, quae similiter decreverunt; qui remanent, in Verbo vocantur Reliquiae, ac Residuum, et quidem in medio seu meditullio terrae: in universali se res habet sicut in particulari; seu sicut in Ecclesia, ita in singulis hominibus; nisi apud unumquemvis, a Domino conservarentur reliquiae, non potuisset non perire aeterna morte, nam in reliquiis est vita spiritualis et coelestis; similiter in communi seu universali, nisi forent semper aliqui, apud quos Ecclesia seu vera fides, periret genus humanum; nam propter aliquot, ut notum est, conservatur civitas, imo totum quoddam Regnum; se habent illa, sicut in homine Cor, quamdiu Cor integrum est, circumjacentia viscera possunt vivere; at cum illud languidum, tabes occupat omnia, et moritur homo. Reliquiae ultimae sunt, quae significantur per Noachum, nam caeteroquin, ut in Capite sequente, vers: 12. constat, tota terra corrupta erat. De Reliquiis illis apud hominem quemcunque, et in Ecclesia, agitur passim apud Prophetas; ut apud Esaiam, „*Relictus* in Sio-„ne, et *Residuus* in Hierosolyma, sanctus dicetur *Ipsi*, om-

„nis scriptus ad vitas in Hierosolyma, cum laverit Dominus sor-„des filiarum [¹] Sionis, et sanguines Hierosolymae abluerit e „medio ejus," IV: 3, 4. ubi de reliquiis, per quas significantur reliquiae Ecclesiae, tum hominis Ecclesiae, praedicatur sanctum; nam residui in Sione et Hierosolyma, ideo quod residui, non potuerunt sancti esse: similiter apud Eundem, „Erit in die illo, „non addent amplius *Reliquiae* Israëlis, et *Evasio* domus Jaco-„bi, inniti percussori suo; et innitetur Jehovae Sancto Israëlis „in veritate; *Reliquiae* revertentur; *Reliquiae* Jacobi, ad Deum „potentem," X: 20, 21, 22. Apud Jeremiam, „In diebus il-„lis, et in tempore illo, quaeretur iniquitas Israëlis, sed non „illa, et peccata Jehudae, et non invenientur, quia condona-„bo ei, quem *Residuum* fecero," L: 20. apud Micham, „E-„runt *Reliquiae* Jacobi in medio populorum multorum, sicut „ros a cum Jehovah, sicut imbres super herba," V: 6. Residuum, seu Reliquiae hominis aut Ecclesiae, repraesentatae quoque sunt per Decimas, quae sanctae fuerunt; inde quoque Numerus decimarius sanctus, quare de Residuis praedicantur Decem, ut apud Esaiam, „Removebit Jehovah hominem, et „multa relicta in *medio terrae;* et adhuc in ea *pars decima*, et „revertetur, et erit ad exterminandum, sicut quercus et ilex, „quando ejicitur stirps de iis, *semen sanctitatis stirps ejus*," VI: 12, 13. ubi Residuum vocatur stirps sanctitatis. Apud A-mos, „Sic dixit Dominus Jehovih, urbs exiens mille, *residuos* „faciet *centum*, et exiens centum, *residuos* faciet *decem* domui „Israëlis," V: 3. in his et pluribus locis in sensu interno significantur reliquiae, de quibus: quod propter reliquias Ecclesiae, conservetur civitas, constat ex illo, quod dictum Abrahamo de Sodoma, „Abrahamus dixit, forte inveniantur ibi *decem*, et „dixit, non perdam propter *decem*," Genes: XVIII: 32.

469. Vers: 1. *Hic liber nativitatum Hominis, die quo creavit Deus hominem; in similitudinem Dei fecit illum.* Liber nativitatum est recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima: die quo creavit Deus hominem, est quod spiritualis factus; in similitudinem Dei fecit illum, est quod coelestis factus: ita est descriptio Ecclesiae Antiquissimae.

470. Quod liber nativitatum sit recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima, a sequentibus satis constat; nam

Nomina nusquam hic usque ad Caput XI, seu ad Eberum, significant personas, sed res. Antiquissimo tempore distinctum fuit humanum genus in domos, familias, et gentes; Domum constituit maritus et uxor cum liberis eorum, tum etiam aliqui ex familia eorum, qui serviebant: Familiam constituerunt domus pauciores aut plures, quarum una non procul ab altera habitavit, sed usque non una: Gentem constituerunt familiae pauciores aut plures.

471. Quod ita habitaverint, nempe soli inter se, distincti modo in domos, familias, et gentes, causa erat, ut integra sic conservaretur Ecclesia; ut omnes domus, et familiae penderent a parente, et sic permanerent in amore et vero cultu; praeter etiam, quod unaquaevis domus peculiarem genium distinctum ab altera, habuit; nam notum est, quod liberi, imo posteri a parentibus suis trahant genium, et tales notas characteristicas, ut ex facie, et pluribus aliis, dignosci queant; ne itaque indolum fieret confusio, sed distinctio accurata esset, beneplacuit Domino, ut sic habitarent: ita Ecclesia repraesentabat ad vivum Regnum Domini, nam in Regno Domini sunt innumerabiles societates, quaelibet ab altera distincta, secundum differentias amoris et fidei: hoc est, quod prius dictum, solus vivere; et hoc est, quod etiam dictum, tentoria habitare: et hoc est, quod beneplacuit Domino, ut Ecclesia Judaica quoque faceret, quod in domos, in familias, in gentes, distincti essent, et quisque matrimonium contraheret intra familias; eadem causa; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

472. In die, quo creavit Deus hominem, quod sit cum spiritualis factus; et in similitudinem Dei fecit illum, quod sit cum Coelestis factus, constat ab illis, quae prius dicta et ostensa sunt; vox creare proprie spectat hominem, cum e novo creatur seu regeneratur; et facere, cum perficitur; quare in Verbo accurata fit distinctio inter creare, formare et facere, sicut etiam prius Capite II, ubi agitur de spirituali homine facto coelesti, « quievit Deus ab omni opere suo, quod *creavit* Deus *faciendo*, » et passim alibi, ubi creare spectat hominem spiritualem, et facere, quod est, perficere, spectat hominem Coelestem; videatur, n: 16 et 88.

473. Quod Similitudo Dei sit coelestis homo, et Imago

Dei, spiritualis, etiam prius ostensum est, nam imago est ad similitudinem, et similitudo est effigies, nam coelestis homo prorsus a Domino regitur, ut Ipsius similitudo.

474. Cum itaque de nativitate seu propagatione Ecclesiae Antiquissimae, agitur, primum describitur hic, quod a spirituali facta sit coelestis, nam sequuntur propagationes inde.

475. Vers: 2. *Masculum et foeminam creavit illos, et benedixit illis, et vocavit nomen illorum Homo, die quo creati sunt.* Per masculum et foeminam significatur conjugium inter fidem et amorem: per vocare nomen illorum homo, significatur quod Ecclesia, quae imprimis Homo vocatur.

476. Quod per masculum et foeminam significetur conjugium inter fidem et amorem, prius dictum et ostensum est, nempe quod masculus aut vir significet intellectum, et quae sunt intellectus, ita quae sunt fidei; et quod foemina significet voluntatem, seu quae sunt voluntatis, ita quae sunt amoris; quare etiam dicta est Chavah, a vita, quae solius amoris est: ideo per foeminam quoque significatur Ecclesia, ut prius quoque ostensum, et per masculum vir Ecclesiae: agitur hic de statu Ecclesiae cum fuit spiritualis, et quae mox facta est coelestis, quare praecedit masculus, similiter ac Cap: I: 26, 27. vox creare etiam spectat spiritualem hominem: mox autem, cum conjugium factum, seu Ecclesia coelestis facta, tunc nec masculus et foemina, sed Homo dicitur, qui utrumque ex conjugio significat; quare sequitur mox, „et vocavit nomen illorum Homo," quo significatur Ecclesia.

477. Quod Homo sit Ecclesia Antiquissima, saepius prius dictum et ostensum est; nam in supremo sensu est Ipse Dominus solus Homo; inde Coelestis Ecclesia appellatur homo, quia similitudo; inde dein spiritualis, quia imago; sed in communi sensu omnis vocatur homo, qui intellectum humanum habet, nam ab intellectu homo est homo, et magis homo unus quam alter, tametsi distinctio foret hominis ab homine secundum fidem amoris in Dominum. Quod Antiquissima Ecclesia, et omnis vera Ecclesia, et inde qui sunt Ecclesiae, seu qui sunt ex amore et fide in Dominum, principaliter dicantur Homo, constat ex Verbo, ut apud Ezechielem, „multiplicare faciam super vobis *Hominem*, omnem domum Israëlis totam; multiplicare faciam su-

« per vobis *Hominem* et bestiam, ut multiplicentur et fructifi« cent; et habitare faciam vos juxta *Antiquitates* vestras, et « bonum faciam prae *Initiis* vestris; ambulare faciam super vo« bis *Hominem*, populum meum Israëlem, » XXXVI: 10, 11, 12. ubi Antiquissima Ecclesia significatur per Antiquitates; antiquae Ecclesiae per Initia; primitiva seu gentium Ecclesia per domum Israëlis et populum Israëlem, quae Ecclesiae vocantur Homo. Apud Mosen, « Memento *dierum aeternitatis*, intelli« gite annos *generationis* et *generationis*, cum haereditatem da« ret Altissimus gentibus, cum separaret *filios Hominis*, con« stituit terminos populorum, juxta numerum filiorum Israëlis, » Deut: XXXII: 7, 8. ubi Antiquissima Ecclesia intelligitur per dies aeternitatis; Antiquae Ecclesiae per generationem et generationem: vocantur filii hominis, qui fuerunt in fide in Dominum, quae fides est numerus filiorum Israëlis. Quod Regeneratus dicatur Homo, apud Jeremiam, « Vidi terram, et ecce « vacuitas et inanitas; et ad Coelos, et non lux eorum; vidi et « ecce non *Homo*, et omnis avis coelorum avolarunt, » IV: 23, 25. ubi Terra pro externo homine, Coelum pro interno; Homo pro amore boni; Avis coelorum pro intellectu veri. Apud Eundem, « Ecce dies venientes, et seminabo domum Israëlis, « et domum Jehudae, semine *hominis*, et semine bestiae, » XXXI: 27. ubi homo pro interno homine, bestia pro externo. Apud Esaiam, « Desistite vobis ab *Homine*, in cujus naso spi« ritus, quanti namque aestimatus ille, » II: 22. homo pro homine Ecclesiae. Apud Eundem, « Elongabit Jehovah *Homi« nem*, et multa relicta in medio terrae, » VI: 12. ubi de vastatione hominis, ut non amplius bonum et verum. Apud Eundem, « Exurentur habitatores terrae, et relictus erit *Homo* pu« sillum, » XXIV: 6. ibi homo pro illis qui fidem habent. Apud Eundem, « Desolatae sunt semitae, cessavit transiens semitam; « irritum reddidit foedus, contemsit urbes, non reputavit *Homi« nem*, luget et languescit terra, » XXXIII: 8, 9. pro homine, qui in lingua Hebraea est Enosch. Apud Eundem, « Pretiosum « faciam *Hominem* prae auro puro, et *Hominem* prae auro O« phiris, propterea coelum commovebo, et concutietur terra e « loco suo, » XIII: 12, 13. ubi homo primum nominatus est Enosch, dein nominatus est Adam.

478. Quod Adam dicatur, causa est, quia vox Hebraea Adam significat *Hominem;* at quod nusquam nomine proprie Adam dictus, sed Homo, constat manifeste hic et prius, quod non in singulari, sed in plurali dicatur, aut quod de utroque praedicetur tam de viro, quam de foemina, uterque simul dicitur Homo; quod de utroque, quisque potest ex verbis videre, nam dicitur, „vocavit nomen illorum Homo, in die quo creati „sunt," similiter Cap: I: faciamus hominem in imaginem nostram, et dominabuntur in pisces maris, 26, 28. [2] inde quoque constare potest, quod non de omnium primo aliquo homine creato, sed de Antiquissima Ecclesia, agatur

479. Per nomen vocare, seu nomine vocare, significatur in Verbo, nosse qualis est, ut prius ostensum, hic qualis esset Antiquissima Ecclesia, nempe quod Homo sumtus de humo seu regeneratus a Domino, nam Adam est humus; et dein cum coelestis factus, quod Homo prae aliis ex fide amoris in Dominum.

480. Quod Homo vocati die quo creati, constat quoque a Capite I: 26, 27. nempe in fine sexti diei, qui respondet vesperae sabbathi, seu cum sabbathum aut septimus dies inchoavit; nam septimus dies, seu sabbathum, est coelestis homo, ut prius ostensum.

481. Vers: 3. *Et vixit Homo triginta et centum annis, et genuit in similitudinem suam, secundum imaginem suam, et vocavit nomen ejus Scheth.* Per triginta et centum annos significatur tempus, antequam nova Ecclesia orta, quae quia non ita absimilis fuit Antiquissimae, dicitur quod nata in similitudinem ejus, et secundum imaginem ejus, sed similitudo spectat fidem, et imago amorem; haec Ecclesia dicta est Scheth.

482. Quod anni et numeri annorum, qui in hoc Capite occurrunt, in interno sensu significant, nondum alicui notum est; qui in sensu literae sunt, ii putant annos esse saeculares, sed hic usque ad Caput XII. nihil historicum, sicut in sensu literae apparet, continetur, sed omnia et singula continent alia; sicut nomina, ita quoque numeri: in Verbo occurrit passim numerus ternarius, tum quoque septenarius, et ubique significant aliquod sanctum seu sacrosanctum quoad status, quos tempora aut alia involvunt aut repraesentant; simile in minimis intervallis ac in maximis, nam sicut partes sunt totius, ita minima sunt maxi-

morum; nam similiter se habebunt, ut totum ex partibus, aut maximum a minimis convenienter existat; ut apud Esaiam, „Nunc loquutus est Jehovah dicendo, in *tribus Annis*, secun„dum *Annos* Mercenarii, et vilis reddetur gloria Moabi,» XVI: 14. apud Eundem, „Dixit Dominus ad me, in adhuc *Anno*, „juxta *Annos* mercenarii, et consumetur omnis gloria Kedaris,» XXI: 16. ubi significantur tam minima quam maxima intervalla: apud Habakuk, „Jehovah, audivi famam tuam, reveritus „sum, Jehovah, opus tuum, in medio *Annorum* vivifica illud, „in medio *Annorum* notum facias,» III: 2, ubi medium Annorum pro adventu Domini; etiam in minoribus intervallis pro omni Domini adventu, ut cum regeneratur homo; in majoribus, dum e novo Ecclesia Domini exsurgit: vocatur etiam Annus redemptorum, apud Esaiam, „Dies ultionis in corde meo, „et *Annus* redemptorum meorum venit,» LXIII: 4. sicut etiam Anni millenarii, quibus vinctus erit satanas, Apoc: XX: 2, 3, 7. [3] et mille Anni resurrectionis primae, Apoc: XX: 4, 5, 6. nusquam significant mille annos, sed status eorum; nam sicut Dies, ut prius ostensum, etiam Anni pro statu accipiuntur, et status describuntur per numerum Annorum; inde constare potest, quod tempora in hoc Capite involvant quoque status, nam unaquaevis Ecclesia in alio statu Perceptionis fuit, quam altera, secundum differentias indolis ex haereditario et actuali.

483. Per Nomina, quae sequuntur, ut per Scheth, Enosch, Kenan, Mahalalel, Jared, Chanoch, Methuschelach, Lamech, Noach, significantur totidem Ecclesiae, quarum prima et principalis fuit, quae Homo dicta. Ecclesiarum principale fuit Perceptio, quare differentiae Ecclesiarum istius temporis imprimis fuerunt differentiae perceptionum: de Perceptione hic licet memorare, quod in universo Coelo, non nisi quam Perceptio boni et veri regnet, et talis, ut describi nequeat, cum differentia innumerabili, adeo ut una societas non similem perceptionem habeat ac altera; Perceptionum ibi dantur genera et species, et genera sunt innumerabilia, et cujusvis generis species similiter innumerabiles, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Cum innumerabilia genera, et cujusvis generis innumerabiles species, et innumerabiliora adhuc specierum partialia dentur, constare potest, quam parum, ut sit

paene nihil, hodie orbis sciat de coelestibus et spiritualibus, cum ne quidem sciat quid Perceptio, et si dicitur, nec credat, quod sit; ita quoque in aliis. Ecclesia Antiquissima repraesentabat Coeleste Domini Regnum, etiam quoad differentias genericas et speciales Perceptionum; sed quia Perceptio, quid sit, in communissimo suo hodie prorsus nescitur, quare si perceptionum genera et species harum Ecclesiarum dicerentur, nihil nisi quam peregrina et ignota traderentur: in domos, familias, et gentes, ideo distincti fuerunt, et intra domos et familias contrahebant matrimonia, ob causam, ut genera et species perceptionum existerent, et non aliter quam secundum propagationes indolum a parentibus derivarentur; quare qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, etiam in Coelo cohabitant.

484. Quod Ecclesia, quae Scheth dicta, proxime similis fuerit Ecclesiae Antiquissimae, constat inde, quod dicatur, quod Homo genuerit in similitudinem suam, secundum imaginem suam, et vocavit nomen ejus Scheth; similitudo spectat fidem, et imago amorem; nam quod non fuerit sicut Antiquissima Ecclesia quoad amorem et inde fidem in Dominum, constat ex eo, quod mox prius dicatur, „Masculum et foeminam creavit illos, „benedixit illis, et vocavit nomen illorum homo," quibus significatur homo spiritualis sexti diei, ut prius dictum, quare similitudo ejus fuit, sicut spiritualis sexti diei, quod est, quod Amor non ita principale fuit, sed usque quod fides Amori conjuncta.

485. Quod hic alia Ecclesia per Scheth intelligatur, quam quae prius, Cap: IV: 25. per Scheth descripta est, videatur ibi n: 435. Quod simili Nomine vocatae sint Ecclesiae diversae doctrinae, constat ex illis, quae in praecedente Capite vers: 17 et 18. vocatae sunt Chanoch et Lamech, quod hic aliae similiter appellatae Chanoch et Lamech, vers: 21 et 30.

486. Vers: 4. *Et fuerunt dies Hominis, postquam genuit illum Schethum, octingenti anni; et genuit filios et filias.* Per dies significantur tempora et status in genere; per annos tempora et status in specie; per filios et filias significantur vera et bona, quae perceperunt.

487. Quod per dies significentur tempora et status in genere, in Capite Primo ostensum est, ubi dies creationis nihil

aliud significant: communissimum est in Verbo, omne tempus appellare dies, sicut hic manifeste, inque versibus seq: 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 27, 31. quare etiam status temporum in genere quoque per dies significantur; cumque adjiciuntur Anni, tunc per annorum tempora significantur quales status, ita status in specie. Antiquissimi habebant suos numeros, per quos significabant varia Ecclesiae, sicut numeros tres, septem, decem, duodecim, et plures quos ex illis et aliis componebant, et sic comprehendebant status Ecclesiae; quare numeri hi arcana continent, quae explicare multis opus; erat Computus statuum Ecclesiae; etiam passim simile in Verbo, cumprimis prophetico, occurrit; etiam in ritibus Ecclesiae Judaicae sunt numeri tam temporum quam mensurarum, ut circa sacrificia, minchas, oblationes et alia, qui ubivis significant sancta applicate; quare quae hic octingenti, et in sequenti versu, nongenti et triginta, et porro numeri annorum in sequentibus, in specie involvunt, sunt plura quam usquam tradi possunt, nempe mutationes status Ecclesiae illorum applicate ad statum eorum communem: in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicendum, quid simplices numeri usque ad duodecim significant, qui nisi prius sciantur, non capi potest quid significant numeri compositi.

488. Quod dies significet status in genere, et anni status in specie, constare etiam potest ex Verbo, ut dictum; ut apud Ezechielem, « Appropinquare fecisti *Dies* tuos, et venisti us- « que ad *Annos* tuos, » XXII: 4. ubi de iis, qui abominanda faciunt, et peccatorum mensuram implent, ita de talium statu hic praedicantur in genere dies, in specie anni. Apud Davidem, « *Dies* super *dies* Regis addes, *Anni* ejus sicut generationis et « generationis, » Psalm: LXI: 7. de Domino et Ipsius Regno, ubi etiam dies et anni pro statu Ipsius Regni: apud Eundem, « Cogitavi *Dies* ab antiquo, *Annos* saeculorum, » Psalm: LXXVII: 6. ubi dies ab antiquo, sunt status Ecclesiae antiquissimae, et anni saeculorum, status Ecclesiae antiquae. Apud Esaiam, « *Dies* ultionis in corde meo, et *Annus* redemp- « torum meorum venit, » LXIII: 4, pro ultimis temporibus, ubi dies ultionis pro statu damnationis, et anni redemptorum pro statu beatitudinis: [4] similiter apud Eundem, « Ad proclamandum

„ *Annum* beneplaciti Jehovae, et *Diem* ultionis Deo nostro, ad „ consolandum omnes lugentes," LXI: 2. ubi etiam dies, ut et anni dicuntur, et significant status: apud Jeremiam, „ Renova „ *Dies* nostros sicut antiquitus," Thren: V: 21. ubi manifeste pro statu: apud Joëlem, „ Venit *Dies* Jehovae, quia propinquus, *Dies* tenebrarum et caliginis, *Dies* nubis et obscuritatis, sicut ille, non factus est a saeculo, et post eum non addet usque in *Annos* generationis et generationis," II: 1, 2, 11. ubi dies pro statu tenebrarum, caliginis, nubis et obscuritatis, cujuscunque in particulari, et omnium in genere. Apud Sachariam, „ Removebo iniquitatem terrae istius in *Die* uno, „ in *Die* illo clamabitis vir ad socium suum, ad subter vitem, et „ ad subter ficum," III: 9, 10. et alibi, „ Erit *Dies* unus, ille „ notus est Jehovae, non *Dies*, nec nox, et fiet, ad tempus „ vesperae erit lux," XIV: 7. ubi manifeste, quod status, quia dicitur, erit dies, non dies nec nox, ad tempus vesperae lux. Tunc ex illis quae in decalogo, „ Honora patrem tuum, et matrem tuam, ut prolongentur *Dies* tui, et ut sit bene tibi super humo," Deut: V: 16. Cap. XXV: 15. ubi prolongare dies, non significat longaevitatem, sed statum felicem: in sensu literae non aliter videri potest, quam quod dies significet tempus, sed in sensu interno significat statum; angeli, qui in sensu interno Verbi sunt, non sciunt quid tempus, nam illis non est sol et luna distinguens tempora, proinde non sciunt quid dies et annus, sed quid status et ejus mutationes; quare coram angelis, qui in sensu interno Verbi sunt, quicquid est materiae, spatii et temporis, disparet; ut quae in sensu literae apud Ezechielem, „ Propinquus est *Dies*, et propinquus *Dies* Jehovae, *Dies* „ nubis, tempus gentium erit," XXX: 3. et apud Joëlem, „ Ah „ *diei*, quia propinquus *Dies* Jehovae, et sicut vastatio," I: 15. ubi dies nubis pro nube seu falsitate; dies gentium pro gentibus, seu malitia; dies Jehovae pro vastatione: cum temporis notio removetur, manet notio status rerum, quae tempore illo fuerunt. Similiter se habet cum diebus et annis in hoc Capite, qui toties nominantur.

489 Quod per filios et filias significentur vera et bona, quae perceperunt, et quidem per filios vera, et per filias bona, ex permultis locis apud Prophetas constare potest; conceptus

enim et partus Ecclesiae, in Verbo, sicut antiquitus, nominati sunt filii et filiae, ut apud Esaiam, « Ambulabunt gentes ad « lucem tuam, et reges ad splendorem ortus tui, attolle cir- « cumcirca oculos tuos, et vide, omnes ii congregantur, et ve- « niunt ad te, *Filii* tui e longinquo venient, et *Filiae* tuae ad « latus nutrientur; tunc videbis et affiues, et stupebit, et dila- « tabit se cor tuum, » LX: 3, 4, 5. ubi filii pro veris, et filiae pro bonis. Apud Davidem, « Libera me et eripe me e manu « *filiorum* alienigenae, quorum os loquitur vanitatem; *Filii* no- « stri sicut plantationes magnae factae in pueritiis suis, *Filiae* « nostrae sicut anguli, excisi forma Templi, » Psalm: CXLIV: 11, 12. filii alienigenae pro veris spuriis seu falsis, filii nostri pro doctrinalibus veri, filiae pro doctrinalibus boni. Apud Esaiam, « Dicam septentrioni, da, et austro, ne inhibe, adduc *Filios* meos « e longinquo, et *Filias* meas ab extremitate terrae, educens po- « pulum caecum et oculi ei erunt, et surdos et aures eis, » XLIII: 6, 8, ibi filii pro veris, filiae pro bonis, caeci pro iis qui videbunt vera, surdi pro iis qui obtemperant: apud Jeremiam, « Pudor « comedit laborem patrum nostrorum a pueritiis nostris, pecus « eorum, armentum eorum, *Filios* eorum, et *Filias* eorum, » [5] III: 24. ibi filii et filiae pro veris et bonis. Quod nati et filii pro veris, apud Esaiam, « Non jam pudefiet Jacobus, et non « jam facies ejus pallescent; quia cum videbit ille *Natos* suos, « opus manuum mearum, in medio ejus sanctificabunt nomen « meum, et sanctificabunt Sanctum Jacobi, Deumque Israëlis « formidabunt, scient errantes spiritu intelligentiam, » XXIX: 22, 23, 24; Sanctus Jacobi, Deus Israëlis pro Domino, nati pro regeneratis, quibus intelligentia boni et veri, ut quoque explicatur. Apud Eundem, « Canta sterilis, non pepererat, quia « multi *filii* desolatae prae *filiis* maritatae, » LIV: 1. filii desolatae pro veris Ecclesiae primitivae seu gentium, filii maritatae pro veris Ecclesiae Judaicae. Apud Jeremiam, « Tentorium « meum devastatum est, et omnes funes mei evulsi, *Filii* mei « egressi me, et non illi, » X: 20. filii pro veris. Apud Eundem, « Erunt *Filii* ejus sicut olim, et congregatio eorum coram Me con- « stabit, » XXX: 20. pro veris Ecclesiae antiquae. Apud Sachariam, « Excitabo *filios* tuos Sion, cum *filiis* tuis Javan, et po- « nam te sicut gladium potentis, » IX: 13. pro veris amoris fidei.

490. Quod filia pro bonis, est multoties in Verbo, ut apud Davidem, „*Filiae* regum in pretiosis tuis, adsistit regina „ad dextram tuam in auro optimo Ophiris; *filia* Tyri in mu„nere, tota gloriosa *Filia* Regis intus, ex ocellaturis auri ve„stis ejus, loco patrum tuorum erunt *Filii* tui," Psalm: XLV: 10 ad 17. ubi bonum et pulchrum amoris et fidei per filiam describitur: inde Ecclesiae vocantur Filiae, et quidem ex bonis, ut filia Sionis, et filia Hierosolymae, Es: XXXVII: 22. et multoties alibi: vocantur etiam filiae populi, Es: XXII: 4. filia Tharschisch, Es: XXIII: 10. filia Sidonis, ib: ver. 12. filiae in agro, Ezech: XXVI: 6. 8.

491. Eadem significantur per filios et filias in hoc Capite, vers: 4, 7, 10, 13, 16, 19, 26, 30. sed qualis Ecclesia, tales filii et filiae, seu talia bona et vera; hic sunt vera et bona, quae distincte perceperunt, quia praedicantur de Ecclesia Antiquissima principali et parente reliquarum, et succedentium.

492. Vers: 5. *Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nongenti anni, et triginta anni, et mortuus est.* Per dies et annos significantur hic tempora et status, ut prius: quod mortuus sit, significat, quod talis perceptio non fuit.

493. Quod per dies et annos significentur tempora et status, non diutius immorandum est, solum hic dicendum, quod in mundo non possint non esse tempora et mensurae, quibus numeri applicentur, quia in ultimis naturae; sed quoties applicantur, per numeros dierum et annorum, tum per numeros mensurarum, significatur aliquid abstracte a temporibus et mensuris, secundum numeri significationem, sicut quod sex dies laboris sint, et septimus sanctus, de quibus supra; quod jubilaeum quovis quadragesimo nono anno proclamaretur, et quinquagesimo celebraretur: quod Tribus Israëlis essent duodecim, quot Apostoli Domini: quod septuaginta seniores, sicut totidem discipuli Domini; et perplura alia; ibi numeri sunt, qui peculiare quoddam significant abstracte ab illis, quibus applicati; cumque abstrahuntur, tunc sunt status, qui per numeros significantur.

494. Quod mortuus esse significet quod talis perceptio non fuit, constat ex significatione vocis mori, quae significat omne quod desinit esse quale fuit, sicut apud Johannem, „Angelo

„Ecclesiae, quae in Sardibus, scribe, haec dicit, qui habet „*septem* spiritus, et *septem* stellas, novi opera tua, quod di„caris vivere, sed *mortuus* es; esto vigilans, et stabili reliqua „*moribunda*, non enim inveni opera tua perfecta coram Deo," Apoc: III: 1, 2. apud Jeremiam, „Projiciam matrem tuam, „quae genuit te, super terram aliam, ubi non geniti estis, ibi„que *moriemini*," XXII: 26. ubi Mater pro Ecclesia. Se enim res habet cum Ecclesia, ut dictum, quod decrescat et degeneretur, et quod prisca integritas pereat, ex causa imprimis, quod malum haereditarium augeatur, nam unusquisque parens novum malum haereditario addit; omne malum actuale apud parentes induit speciem naturae, et cum saepe recurrit, fit naturale, et additur haereditario, et transplantatur in liberos, et sic in posteros, ita augetur malum haereditarium in posteris immensum; quod unusquisque nosse potest ex mala indole liberorum prorsus simili parentum eorum, et avorum; falsissima prorsus opinio est eorum, qui putant non dari aliquod malum haereditarium, praeter quod implantatum aiunt esse ab Adamo, videatur n: 313. cum tamen unusquisque per actualia sua peccata haereditarium malum facit, ac acquisitis a parentibus suis adjicit, et sic cumulat, quod remanet in omni posteritate; nec nisi quam in illis temperatur, qui a Domino regenerantur: haec primaria causa est, quod omnis Ecclesia degeneretur; ita quoque Antiquissima.

495. Quomodo Antiquissima Ecclesia decrevit, non constare potest, nisi sciatur quid Perceptio, nam Ecclesia perceptiva fuit, qualis hodie nulla datur: Perceptio Ecclesiae constat in eo, ut percipiant a Domino quid Bonum et Verum, sicut Angeli; non ita quid bonum et verum societatis civilis; sed quid bonum et verum amoris et fidei in Dominum; ex confessione fidei confirmata ex vita, constare potest qualis sit, et num sit.

496. Vers: 6. *Et vixit Scheth, quinque annis et centum annis, et genuit Enosch.* Scheth, ut dictum, est altera Ecclesia, minus coelestis quam Antiquissima parens, usque una Antiquissimarum: quod vixerit quinque et centum annis, significat tempora et status, ut prius: quod genuerit Enosch, significat, quod alia Ecclesia ab illis descenderit, quae dicta est Enosch.

497. Quod Scheth sit altera Ecclesia minus coelestis, quam Antiquissima parens, usque una Antiquissimarum, constat ex illis, quae prius de Scheth ad vers: 3. dicta sunt: se habet res cum Ecclesiis, ut quoque dictum, quod paullatim, et successu temporum, decrescant quoad essentialia; ex causa imprimis, de qua prius.

498. Quod genuerit Enosch, significet, quod alia Ecclesia ab illis descenderit, quae dicta est Enosch, etiam constat inde, quod Nomina in hoc Capite nihil aliud significent, quam Ecclesias.

499. Vers: 7, 8. *Et vixit Scheth, postquam genuit illum Enoschum, septem annis et octingentis annis; et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni et nongenti anni, et mortuus est.* Dies et annorum numeri, hic ut prius, significant tempora et status: filii et filiae significant hic ut prius: similiter quod mortuus sit.

500. Vers: 9. *Et vixit Enosch nonaginta annis, et genuit Kenan;* per Enosch, ut dictum, significatur Tertia Ecclesia, adhuc minus coelestis, quam Ecclesia Scheth, usque una Antiquissimarum: per Kenan, significatur Quarta Ecclesia, quae prioribus successit.

501. Ecclesiae temporum tractu sibi succedentes, et quarum una ab altera dicitur nata, se habuerunt, sicut se habet cum fructibus, aut cum eorum seminibus, quod in medio illorum, seu in intimis, sint fructuum quasi fructus, seu seminum quasi semina, ex quibus vivunt quasi ordine succedentia; nam quo remotius inde versus peripherias, eo minus essentiae fructus aut seminis, usque tandem ut sint modo cuticulae seu involucra, in quae fructus aut semina desinunt. Aut sicut in Cerebro, in cujus intimis sunt subtilia organica, substantiae corticales, dicta, ex quibus et per quae, animae operationes procedunt; ex quibus ordine succedunt puriora involucra, tum densiora, tandem communia, quae vocantur meninges, quae terminantur in adhuc communioribus, et tandem in communissimo, quod est Cranium.

502. Tres illae Ecclesiae, Homo, Scheth et Enosch, constituunt Antiquissimam, usque cum differentia perfectionis quoad Perceptiones: perceptivum Primae Ecclesiae passim diminu-

tum est in sequentibus, et factum communius; sicut, ut dictum, de fructu aut semine, aut de cerebro; perfectio consistit in facultate distincte percipiendi, quae diminuitur, cum non ita distincte, sed communius; tunc loco clarioris perceptionis succedit obscurior, et sic incipit evanescere.

503. Perceptivum Ecclesiae Antiquissimae non solum constabat in eo, quod perceperint quid bonum et verum, sed in felici et jucundo bonum agendi; absque felici et jucundo bonum agendi, perceptivum non est vivum, sed inde vivit; vita amoris et inde fidei, qualis fuit Antiquissimae Ecclesiae, est vita dum in usu, seu in bono et vero usus; ex usu, per usum et secundum usum, datur vita a Domino; inutili nulla potest esse vita, nam quicquid inutile est, rejicitur: in illo fuerunt similitudines Domini, quare etiam in perceptivis facti sunt imagines; perceptivum est nosse quid bonum et verum, ita quid fidei; qui in amore est, is non delectatur nosse, sed facere bonum et verum, hoc est, usui esse.

504. Vers: 10, 11. *Et vixit Enosch, postquam genuit illum Kenanem, quindecim annis et octingentis annis, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Enosch, quinque anni et nongenti anni, et mortuus est.* Hic similiter dies et numeri annorum, tum filii et filiae, ut et quod mortuus sit, significant similia.

505. Enosch est, ut dictum, Tertia Ecclesia, una Antiquissimarum, sed minus coelestis, proinde minus perceptiva, quam Ecclesia Scheth, et haec non ita coelestis ac perceptiva sicut Ecclesia parens Homo dicta. Hae tres sunt, quae constituunt Antiquissimam, quasi nucleum fructuum aut seminum respective ad sequentes, sequentes autem naturam membranaceam illorum respective referunt.

506. Vers: 12. *Et vixit Kenan septuaginta annis, et genuit Mahalalel.* Per Kenan significatur Quarta Ecclesia: et per Mahalalel Quinta.

507. Ecclesia Kenan dicta, non recensenda ita est inter perfectiores illas tres, nam incepit tunc perceptio, quae apud priores distincta fuit, communis fieri, et comparative sicut primae et molliores membranae se habent ad nucleum fructus seu seminis; qui status quidem non describitur, sed usque conspici-

tur a sequentibus, ut a descriptione Ecclesiarum, quae Chanoch, et quae Noach, appellatae.

508. Vers: 13, 14. *Et vixit Kenan, postquam genuit illum Mahalalelem, quadraginta annis et octingentis annis; et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni et nongenti anni, et mortuus est:* Dies et numeri annorum, se habent ut prius dictum: filii et filiae, hic ut prius, significant vera et bona, quae perceperunt, sed communius: quod mortuus sit, similiter significat, quod desiit esse talis.

509. Solum hic observandum, quod omnia se respective habeant ad statum Ecclesiae.

510. Vers: 15. *Et vixit Mahalalel, quinque annis et sexaginta annis, et genuit Jared:* per Mahalalel significatur, ut dictum, Quinta Ecclesia; per Jared Sexta.

511. Quia decrevit Perceptivum, et factum est a singulariori seu distinctiori magis et magis commune seu obscurum, ita quoque vita amoris seu usuum; nam sicut se vita amoris seu usuum habet, ita perceptivum; ex bono nosse verum, est coeleste; vita quoque eorum, qui Ecclesiam Mahalalel dictam constituerunt, erat talis, ut praeferrent delectationem ex veris, jucundo ex usibus; quod a similibus cum illis in altera vita datum est per experientiam scire.

512. Vers: 16, 17. *Et vixit Mahalalel, postquam genuit illum Jaredum, triginta annis et octingentis annis, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Mahalalelis, quinque et nonaginta anni et octingenti anni; et mortuus est:* haec se similiter habent, ac similia prius.

513. Vers: 18. *Et vixit Jared duobus et sexaginta annis et centum annis, et genuit Chanoch.* Per Jaredum significatur, ut dictum, sexta Ecclesia; per Chanochum septima.

514. De Ecclesia Jared dicta, nec aliquid memoratur, sed qualis fuit, constare potest ab Ecclesia Mahalalel quae praecedit, et ab Ecclesia Chanoch, quae sequitur, quarum intermedia est.

515. Vers: 19, 20. *Et vixit Jared, postquam genuit illum Chanochum, octingentis annis, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo et sexaginta anni, et nongenti anni, et mortuus est.* Haec quoque similiter se habent,

ac illa, de quibus prius: quod non aetates eorum tantae fuerint, ut Jaredi 962 annorum, et Methuschelachi 969, cuivis quoque constare potest; tum etiam ex illis, quae ex Divina Domini Misericordia, dicentur ad Cap: seq: vers: 3, ubi dicitur, „Erunt dies eorum centum et viginti anni," quare annorum numerus non significat aetatem vitae alicujus hominis, sed tempora et status Ecclesiae.

516. Vers: 21. *Et vixit Chanoch, quinque et sexaginta annis, et genuit Methuschelach.* Per Chanochum, ut dictum, significatur Ecclesia septima; et per Methuschelachum Ecclesia octava.

517. Qualis Ecclesia Chanoch fuerit, describitur in mox sequentibus.

518. Vers: 22. *Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, postquam genuit illum Methuschelachum, trecentis annis, et genuit filios et filias.* Ambulare cum Deo significat doctrinam de fide: quod genuerit filios et filias, significat doctrinalia de veris et bonis.

519. Fuerunt illo tempore, qui ex perceptivis Antiquissimae Ecclesiae et sequentium faciebant doctrinam, ut serviret pro norma, et sciretur inde quid bonum et verum; ii, qui tales, vocati sunt Chanoch; quod significatur per haec verba, et ambulavit sibi Chanoch cum Deo; ita etiam vocabant illi doctrinam istam; quae significata quoque est per nomen Chanoch, quod est instruere: constat quoque ex significatione vocis ambulare, et ex eo, quod dicatur ambulavisse cum Deo, non cum Jehovah; ambulare cum Deo, est docere et vivere secundum doctrinam fidei, at ambulare cum Jehovah, est vivere vitam amoris: ambulare est formula solennis, significans vivere, sicut ambulare in lege, ambulare in statutis, ambulare in veritate: ambulare proprie spectat viam, quae est veritatis, proinde quae est fidei, seu doctrinae fidei: quid ambulare significat in verbo, ex his, quae sequuntur, locis, aliquantum constare potest; apud Micham, „*Indicavit* tibi, homo, quid bonum, et quid Je„hovah requirens a te, nisi facere judicium et amorem Miseri„cordiae, et humiliare se, *ambulando cum Deo* tuo," VI: 8. hic ambulare cum Deo, significat quoque vivere secundum illa, quae indicata sunt; sed hic cum Deo dicitur, sed de Chanocho

alia vox, quae significat quoque a cum Deo, ita ut vox ambigua sit. Apud Davidem, „Eripuisti pedes meos ab impulsione, ad „*ambulandum coram Deo* in luce viventium," Psalm: LVI: 14: ubi ambulare coram Deo est in veritate fidei; quae est lux viventium: similiter apud Esaiam, „Populus, *ambulantes* in tenebris, vident lucem magnam," IX: 1. Dominus apud Mosen, „*Ambulabo* in medio, et ero vobis in *Deum*, et vos eritis mihi in populum," Lev: XXVI: 12. pro, ut viverent secundum doctrinam legis: apud Jeremiam, „Expandent ea ad „solem et ad lunam, et ad exercitus coelorum, quae *amaverunt*, et quibus *serviverunt*, et post quae *ambularunt*, et quae „*quaesiverunt*," VIII: 2. hic manifeste distinguitur inter illa, quae sunt amoris, et quae sunt fidei; quae sunt amoris, sunt amare et servire; quae sunt fidei, sunt ambulare et quaerere; apud prophetas accurate voces observantur, nec usquam una loco alterius sumitur. Sed ambulare cum Jehovah, seu coram Jehovah, in Verbo significat vivere vitam amoris.

520. Vers: 23, 24. *Et fuit omnes dies Chanochi, quinque et sexaginta anni, et trecenti anni. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, et non amplius, quia sumsit illum Deus.* Quod omnes dies Chanoch fuerint 365 anni, significat quod pauci: quod ambulaverit sibi cum Deo, est ut prius, doctrina de fide: quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significat quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis.

521. Quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significet, quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis, ita se res habet cum Chanocho, quod perceptivum Ecclesiae Antiquissimae, ut dictum, redegerit in doctrinam; quod illo tempore non fuit permissum; nam prorsus aliud est ex perceptione nosse, quam ex doctrina discere; qui in perceptione sunt, non opus habent per viam doctrinae formatae nosse, quod norunt; sicut illustrationis causa, qui novit bene cogitare, non opus habet discere cogitare ab artificiali, inde periret ejus facultas bene cogitandi, sicut apud eos, qui in pulvere scholastico haerent; qui ex perceptione, illis per viam internam datur a Domino nosse quid bonum et verum; at qui ex doctrina, iis per viam externam seu sensuum corporis; quae differentia est, sicut inter lucem et tenebras; accedit, quod perceptiones homi-

nis coelestis nusquam possint describi, nam in minutissimis et singularissimis sunt, cum omni varietate secundum status et circumstantias. Sed quia praevisum est, quod perceptivum Antiquissimae Ecclesiae periret, et quod postea per doctrinas discerent quid verum et bonum, seu per tenebras venirent ad lucem, ideo dicitur hic, quod sumserit eum Deus, hoc est, quod conservaverit in usum posteritatis.

522. Quale perceptivum eorum factum sit, qui Chanoch dicti, etiam mihi nosse datum, quod commune quoddam obscurum, absque distincto quodam; nam mens tunc intuitionem determinat extra se in doctrinalia.

523. Vers: 25. *Et vixit Methuschelach septem et octoginta annis et centum annis, et genuit Lamech.* Per Methuschelach significatur octava Ecclesia, et per Lamech nona.

524. Qualis fuerit haec Ecclesia, nihil memoratur in specie; sed quod perceptivum factum commune et obscurum, constat a descriptione Ecclesiae, quae Noachus vocatur; sic ut decreverit integritas, et cum integritate sapientia et intelligentia.

525. Vers: 26, 27. *Et vixit Methuschelach, postquam genuit illum Lamechum, duobus et octoginta annis, et septingentis annis; et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Methuschelach, novem et sexaginta anni, et nongenti anni, et mortuus est.* Haec similiter se habent, sicut cum caeteris.

526. Vers: 28. *Et vixit Lamech duobus et octoginta annis, et centum annis, et genuit filium:* per Lamech significatur hic nona Ecclesia, in qua tam communis et obscura perceptio veri et boni fuit, ut fere nulla, ita Ecclesia vastata: per filium significatur origo novae Ecclesiae.

527. Quod per Lamech significetur Ecclesia in qua tam communis et obscura perceptio veri et boni fuit, ut fere nulla, ita Ecclesia vastata, constare potest ab illis quae praecedunt, et ab illis quae sequuntur, nam describitur in versu mox sequente. Lamech in praecedente Capite significabat fere simile, sicut hic, nempe vastationem, de qua videatur Cap: praec: ad vers: 18, 19, 23, 24; et a quo genitus etiam paene similiter

nominatur, nempe Methuschael, sic ut significata sint per nomina fere similia: per Methuschael et Methuschelach moribundum quoddam; per Lamech, deletum.

528. Vers: 29. *Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is consolabitur nos ab opere nostro et a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah.* Per Noachum significatur Ecclesia Antiqua: per consolari nos ab opere nostro, et a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, significatur doctrina, qua restitueretur, quod perversum.

529. Quod per Noachum significetur Antiqua Ecclesia, seu parens Ecclesiarum trium post diluvium, ex sequentibus constabit, ubi pluribus de Noacho agitur.

530. Per Nomina in hoc Capite significantur, ut dictum, Ecclesiae, seu quod idem est, Doctrinae, nam ex doctrina est, et vocatur Ecclesia, ita per Noachum Ecclesia antiqua, seu doctrina remanens ab Antiquissima: quomodo se habent Ecclesiae aut doctrinae, prius dictum, quod nempe decrescant, usque dum nihil amplius remaneat de bonis et veris fidei, et tunc vocatur Ecclesia vastata in Verbo: sed usque semper conservantur Reliquiae, seu quidam apud quos bonum et verum fidei permanet, tametsi pauci sunt; apud quos nisi conservaretur bonum et verum fidei, nulla conjunctio foret coeli cum genere humano. Quod Reliquias attinet quae apud hominem in particulari; quo pauciores sunt, eo minus illustrari possunt ejus rationalia et scientifica; nam lux boni et veri, a reliquiis, seu per reliquias a Domino, influit; si nullae reliquiae apud hominem, non foret homo, sed multo vilior bruto; quo pauciores reliquiae, eo minus est homo; et quo plures, eo magis est homo: reliquiae se habent sicut aliquod sidus coeleste, quo minus est, eo minus lucis inde, quo majus, eo plus lucis inde. Pauca, quae remanebant ab Ecclesia Antiquissima, fuerunt apud illos, qui Ecclesiam Noachus dictam, constituerunt: sed remanentiae non erant perceptionis, sed integritatis, tum doctrinae ex perceptivis Antiquissimarum Ecclesiarum, quare nunc primum nova Ecclesia a Domino exsuscitata fuit; quae quia prorsus diversae indolis fuit ab Antiquissimarum, vocanda est Ecclesia Antiqua, Antiqua ex eo, quod in fine saeculo-

rum ante diluvium, et in primo tempore post diluvium: de qua Ecclesia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

531. Quod per consolari nos ab opere nostro, et a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, significetur doctrina, qua restitueretur quod perversum, etiam ex sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, constabit: per opus significatur, quod non nisi cum labore et angustia percipere possent quid verum; per dolorem manuum ex humo, cui maledixit Jehovah, quod nihil bonum facere possent; ita describitur Lamech, seu Ecclesia vastata; opus et labor manuum nostrarum, est, cum ex semet aut proprio debeant inquirere quid verum, et facere quod bonum; quod inde fit, est humus cui maledixit Jehovah, hoc est, quod nihil nisi falsum et malum: sed quid significat, quod maledicat Jehovah, videatur n: 245. At consolari, se refert ad filium, seu Noachum, quo significatur nova regeneratio, ita nova Ecclesia, quae est Antiqua; per quam seu per Noachum significatur ideo quoque requies, et ex requie solatium, sicut de Antiquissima Ecclesia, quod septimus dies, in quo Dominus quievit, videatur n: 84 ad 88.

532. Vers: 30, 31. *Et vixit Lamech, postquam genuit illum Noachum, quinque et nonaginta annis, et quingentis annis, et genuit filios et filias. Et fuit omnes dies Lamech, septem et septuaginta anni, et septingenti anni, et mortuus est.* Per Lamechum significatur, ut dictum, Ecclesia vastata: per filios et filias, conceptus et partus talis Ecclesiae

533. Quia nec de Lamecho plura memorantur, quam quod genuerit filios et filias, qui sunt conceptus et partus talis Ecclesiae, non amplius immorandum: quinam partus, seu filii et filiae sunt, ab Ecclesia constare potest, nam qualis Ecclesia, tales partus. Exspiravit utraque illa Ecclesia, quae Methuschelach et Lamech vocatae, proxime ante diluvium.

534. Vers: 32. *Et fuit Noach filius quingentorum annorum; et genuit Noach Schem, Cham et Japheth.* Per Noachum, significatur, ut dictum, Ecclesia Antiqua: per Schem, Cham et Japheth, significantur tres Ecclesiae Antiquae; quarum parens fuit Antiqua, Noach, appellata.

535. Quod Ecclesia Noach dicta, non adnumeranda sit

Ecclesiis, quae ante diluvium, constare potest ex vers: 29, „quod illa consolatura eos ab opere eorum, et a labore manuum eorum ex humo, cui maledixit Jehovah," consolatio fuit quod superviveret et perstaret: sed de Noacho et filiis ejus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

536. Quia pluries in praecedentibus dictum est de Perceptione Ecclesiarum, quae ante diluvium, et hodie prorsus ignota res est Perceptio, et usque ita ignota, ut putare possint esse revelatum quoddam continuum; vel esse insitum quoddam; alii quod sit mere imaginarium quid, alii aliter; et usque Perceptio est ipsum Coeleste a Domino donatum illis, qui in fide amoris sunt, et in universo Coelo est Perceptio cum innumerabili varietate, quapropter, ut notio Perceptionis habeatur, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus licet describere Perceptionem quoad sua genera, qualis est in Coelis.

Continuatio de Coelo et Gaudio Coelesti.

537. *Quidam Spiritus se applicuit lateri meo sinistro, quaerens, num scirem, quomodo intrare posset in coelum; cui respondere datum, quod admitti in Coelum sit solius Domini, Qui solus novit, qualis est; tales sunt perplures, qui e mundo veniunt, quod nihil aliud quaerant, quam ut veniant in Coelum, nescientes prorsus quid Coelum, et quid gaudium coeleste, quod Coelum sit Amor mutuus, et quod gaudium coeleste sit gaudium inde; quare qui nesciunt, informantur primum, quid Coelum, et quid gaudium coeleste, etiam per vivam experientiam: sicut quidam Spiritus recens quoque e mundo, qui similiter cupiebat Coelum, ut perciperet quale coelum, interiora ejus aperiebantur, ut aliquid de coelesti gaudio sentiret, quo sentito incepit lamentari et torqueri, supplicans ut liberaretur, vivere se prae anxietate non posse dicens; quare clausa sunt interiora ejus versus coelum, et sic restitutus: inde constare potest, quali conscientiae morsu et quali anxietate torquentur illi, qui modo parumper admittuntur, dum non tales sunt.*

538. *Quidam etiam ambiebant in Coelum, nescientes quid Coelum, quibus dictum, quod tam periculosum sit venire in Coelum, nisi sint in fide amoris, sicut in flammam; sed usque ambiebant; cum venerunt ad primum atrium, seu in sphaeram inferiorem Spirituum angelicorum, ita perculsi sunt, ut se praecipites retro conjicerent; inde instructi, quantum periculi sit modo approximare ad Coelum, antequam praeparati sunt a Domino recipiendi fidei affectiones.*

539. *Quidam, qui in vita corporis adulteria pro nihilo reputavit, etiam, quia cupivit, admissus ad primum Coeli limen; quo cum venit, incepit angi, et sentire sui foetorem cadaverosum, usque dum non amplius sustineret; si ulterius venisset, visum ei quasi periret: quare inde dejectus in terram inferiorum, iratus, quod cum ad primum limen coeli, in tales cruciatus veniret, quia in sphaeram contrariam adulteriis; inter infelices est.*

540. *Fere omnes, qui in alteram vitam veniunt, ignorant, quid beatitudo et felicitas coelestis, quia quid et quale gaudium internum nesciunt, solum ex laetitiis et gaudiis corporeis et mundanis perceptionem capiunt; quare quod ignorant, nihil esse putant, cum tamen gaudia corporea et mundana sunt nihili et spurci respective; ideo probi, qui non sciunt, quid gaudium coeleste, ut sciant et cognoscant, feruntur primum ad Paradisiaca, quae omnem imaginationis ideam excedunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, tunc arbitrati venisse in Paradisum Coelestem; sed docentur, quod id non sit felicitas vere coelestis, quare datur iis cognoscere Status interiores gaudii ad intimum eorum perceptibiles; dein auferuntur in statum Pacis, usque ad intimum eorum, fatentes tunc quod nihil ejus usquam expressibile sit, nec cogitabile: denique in statum Innocentiae, etiam usque ad sensum eorum intimum: inde nosse iis datur, quid vere bonum spirituale et coeleste.*

541. *Quidam, qui nesciebant quid gaudium coeleste, inopinato sublati sunt in Coelum; in statum illum redacti, ut attolli tunc possent, sopiti nempe quoad corporea et phantasias: inde audivi quendam ad me dicentem, quod nunc primum sentiret, quantum gaudii in Coelo; et quod maximopere*

deceptus, quod aliam ideam habuerit, et quod nunc intimum sui perciperet, indefinite majus quam usquam in summo alicujus voluptatis in vita corporis, quod vocabat spurcum, quo delectantur.

542. *Qui auferuntur in Coelum, sciendi causa, quale sit, iis vel sopiuntur corporea et phantasiae, nam cum corporeis et phantasiis, quae ex mundo secum trahunt, nemo intrare potest in Coelum: vel sphaera spirituum circumdantur, quibus temperantur miraculose ea quae immunda sunt, et quae dissensum faciunt: quibusdam aperiuntur interiora; ita et aliter, secundum eorum vitas et inde tractas indoles.*

543. *Quidam desiderabant nosse, quid gaudium coeleste, ideo concessum erat percipere intimum sui usque ad illum gradum, ut non plus sustinere possent; sed usque non erat gaudium Angelicum, vix erat sicut minimum Angelicum, quod percipere per communicationem gaudii eorum datum; erat tam leve, ut quasi frigidiusculum, quod tamen vocabant coelestissimum, quia intimum eorum; inde constabat, non solum, quod gradus sint, sed etiam quod intimum unius, vix accedat ad extimum aut medium alterius; tum quod cum aliquis intimum sui accipit, in gaudio suo coelesti sit, et quod adhuc interius non sustineat, eique dolorificum evadat.*

544. *Quidam in Coelum Innocentiae primi Coeli admissi, et inde mecum loquuti, confessi sunt, quod talis gaudii et laetitiae status sit, ut nusquam aliqua idea capi queat; sed erat hoc solum in primo Coelo, nam tres Coeli sunt, et in unoquovis status Innocentiae cum suis innumeris varietatibus.*

545. *Sed ut scire possem, quid et quale Coelum, et coeleste gaudium, saepe et diu, a Domino, datum est, percipere jucunditates gaudiorum coelestium; quare, quia ab experientia viva, possum scire, sed nusquam describere: ast ut solum idea ejus habeatur; est Affectio jucunditatum et gaudiorum innumerabilium, quae commune quoddam simultaneum sistunt, in quo communi, seu in qua communi affectione, sunt innumerabilium affectionum harmoniae, quae distincte non perveniunt ad perceptionem, sed obscure, quia communissima perceptio; usque percipere datum, quod innumerabilia inessent, ita ordinata, ut describi nusquam possint; innumera-*

bilia illa, qualia, ex Coeli ordine fluunt: talis ordo est in affectionis singulis et minimis, quae modo ut communissimum unum sistuntur et percipiuntur secundum capacitatem ejus qui est objectum; verbo, indefinita in ordinatissima forma insunt cuicunque communi, et nihil non vivit, et afficit, et quidem intima, nam gaudia coelestia ab intimis procedunt. Perceptum quoque, quod gaudium et delitium, sicut a corde veniret, se diffundens mollissime per omnes fibras intimas, et inde in fibras congregatas, cum tali jucunditatis intimo sensu, ut fibra sit quasi nihil nisi gaudium et delitium, et omne perceptivum et sensitivum inde similiter, vivens ex felicitate: voluptatum corporis gaudium, ad illa gaudia, est sicut crassus et pungens grumus respective ad puram et lenissimam auram.

546. *Ut scirem, quomodo se habet cum illis qui in Coelum cupiunt, et non tales sunt, ut ibi esse possint; cum fui in aliqua societate coelesti, visus mihi Angelus ut infans, circum caput corolla florum caeruleorum splendentium, circum pectus cinctus sertis colorum aliorum; inde cognoscere datum, quod in societate quadam essem, ubi charitas; tunc in eandem societatem admissi sunt quidam spiritus probi, qui illico cum intrabant, intelligentiores multo facti sunt, et loquuti sicut spiritus angelici. Postea intromissi, qui ex semet innocentes esse vellent, quorum status mihi repraesentabatur per infantem, qui lac ore evomebat; taliter ii se habent. Dein admissi, qui ex se intelligentes esse putabant, status eorum repraesentabatur per eorum facies, quae apparebant acutae, satis pulchrae; visi pileo instructi acuto, ex quo spiculum; sed non apparebant ut facies humanae carneae, sed ut sculptilia absque vita; talis est status eorum, qui ex semet spirituales esse, seu ex semet fidem habere posse, credunt. Alii spiritus admissi, qui non poterant ibi morari, consternabantur, et anxii facti, inde aufugiebant.*

GENESEOS,

CAPUT SEXTUM.

De Coelo et Gaudio coelesti.

547. *Animae, quae in alteram vitam veniunt, omnes ignorant, quid Coelum, et quid Gaudium coeleste; putant plerique esse quoddam gaudium, in quod intromitti queant, utcunque vixerunt, etiam qui odio habuerunt proximum, et vitam in adulteriis transegerunt, nescientes prorsus quod Coelum sit Amor mutuus et castus, et quod gaudium coeleste sit felicitas inde.*

548. *Cum Spiritibus, qui e mundo recens venerunt, aliquoties loquutus de statu vitae aeternae, quod nempe iis scire interest, quis Dominus Regni, quale Regimen, et quae regiminis forma; sicut qui in mundo in aliud Regnum veniunt, iis nihil prius est quam scire, quis et qualis Rex, quale regimen, et plura quae istius Regni sunt; magis in hoc Regno, in quo in aeternum victuri; et dictum, quod Dominus Solus non modo regat Coelum, sed etiam Universum, nam qui regit unum reget alterum; tum quod Regnum, in quo nunc sunt, sit Domini; et quod hujus Regni Leges, sint Veritates aeternae, quae omnes fundantur in illa unica Lege, ut ament Dominum supra omnia, et proximum ut semet; imo nunc adhuc magis, si velint esse sicut Angeli, quod amare debeant proximum plus quam semet: cum haec audiverunt, nihil respondere poterant, quia in vita corporis tale quid audiverunt, sed non crediderunt: mirati, quod talis amor sit in Coelo, et quod dabilis, ut*

quisque amet proximum plus quam semet, cum tamen audiverunt, quod amarent proximum sicut semet: sed informati, quod omnia bona indefinite crescant in altera vita, et quod talis vita sit in corpore, ut non ultra progredi possint, quam amare proximum ut semet, quia in corporeis; at iis remotis, tunc amor magis purus fit, et tandem Angelicus, qui est amare proximum plus quam semet. Quod talis Amor dabilis sit, constare potuit ex quorundam amore conjugiali, quod praetulerint mortem, quam ut laederetur conjux; ex amore parentum erga liberos, quod mater potius famem patiatur, quam ut videat infantem esurire; etiam apud aves et animalia: ut et ab amicitia sincera, quod pro amicis pericula subeant; etiam ex amicitia civili et simulata, quae aemulari vult sinceram, quod potiora offerant iis, quibus bene volunt; et tale ore ferant, tametsi non corde: demum ex natura Amoris, quae talis est, ut gaudium ejus sit inservire aliis, non sui sed ejus causa. Verum haec non potuerunt capere, qui se prae aliis amabant; et qui lucri avidi in vita corporis fuerunt; omnium minime avari.

549. *Talis est status Angelicus, ut unusquisque suam beatitudinem et felicitatem communicet alteri; nam omnium affectionum et cogitationum communicatio et perceptio exquisitissima datur in altera vita, quare unusquisque communicat suum gaudium omnibus, et omnes unicuique, sic ut unusquisque sit quasi centrum omnium; quod est Forma coelestis: quare quo plures sunt, qui Regnum Domini constituunt, eo major felicitas, nam in ratione plurium augescit; inde est, quod felicitas coelestis sit ineffabilis. Communicatio talis est omnium cum singulis, et singulorum cum omnibus, cum amat unus alterum plus quam semet: at si quis sibi melius vult quam alteri, tunc sui amor regnat, qui nihil ex se communicat alteri, quam sui ideam, quae est spurcissima, quae cum percipitur, illico dissociatur et rejicitur.*

550. *Sicut in Corpore humano, omnia et singula concurrunt ad usus communes et singulares omnium; similiter in Regno Domini, quod est sicut unus homo, et quoque appella-*

tur Maximus Homo, ibi unusquisque propius vel remotius multiplicibus modis concurrit, et hoc secundum ordinem a Domino Solo institutum, et jugiter stabilitum, ita ad felicitates cujusvis.

551. *Quod universum Coelum se referat ad Dominum, et omnes et singuli ad Ipsum Unicum in universali et in singularissimis; inde Ordo, inde Unio, inde Amor mutuus, et inde Felicitas; ita namque singuli spectant salutem et felicitatem omnium, et omnes singulorum.*

552. *Quod omne gaudium et felix in Coelo, a Solo Domino, ostensum mihi est per plures experientias, quarum hanc hic loci licet referre: videbam, quod quidam Spiritus Angelici summo studio formarent Candelabrum cum suis lucernis et floribus ornatissime in honorem Domini; videre datum per unam alteramve horam, quantum laborabant, ut omnia et singula pulchra et repraesentativa essent, opinantes quod a semet; sed mihi manifeste appercipere datum, quod nihil usque invenire possent a semet; tandem post aliquot horas dicebant, quod formaverint pulcherrimum Candelabrum repraesentativum in honorem Domini, inde ex intimis gavisi; sed dicebam, quod nihil usquam ex semet invenerint et formaverint, sed Solus Dominus pro iis; primum illud vix credere volebant; sed quia Spiritus angelici erant, illustrati sunt, et fassi quod ita sit. Similiter se habet cum repraesentativis caeteris, et cum omnibus et singulis affectionis et cogitationis, et sic cum gaudiis coelestibus et felicitatibus, quod omnium minima eorum a Solo Domino.*

553. *Qui in Amore mutuo sunt, in Coelo continue ad vernum adolescentiae suae pergunt, et quo plura millia annorum vivunt, eo ad vernum jucundius et felicius, et hoc in aeternum cum continuis incrementis, secundum amoris mutui, charitatis et fidei progressus et gradus. Ex sexu foeminino, quae seniles ac senio confectae mortuae sunt, et in fide in Dominum, charitate erga proximum, et in amore conjugiali felici cum marito, vixerunt, post annorum successum, magis et magis in juventutis et adolescentiae florem veniunt, inque pulchritudinem, quae excedit omnem pulchritudinis ideam usquam visu perceptibilem: bonitas e-*

nim et charitas est quae format, et sui simile sistit, et facit ut jucundum et pulchrum charitatis ex singularissimis faciei eluceat, sic ut ipsae charitatis formae sint: visae sunt quibusdam, et obstupuerunt. Charitatis forma est talis, quae ad vivum conspicitur in altera vita, quod ipsa charitas sit quae effigiat et effigiatur, et quidem sic, ut totus Angelus, cumprimis facies, sit quasi Charitas, quae manifeste et apparet, et percipitur; quae forma cum spectatur, est pulchritudo ineffabilis afficiens charitate ipsam vitam mentis intimam; per pulchritudinem illius formae exhibentur, in imagine, Vera fidei, quae quoque inde percipiuntur: qui in fide in Dominum vixerunt, hoc est, in fide charitatis, tales formae, seu tales pulchritudines, in altera vita fiunt; omnes Angeli tales Formae sunt, cum innumerabili varietate; ex his Coelum.

CAPUT VI.

1. Et fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, et filiae natae iis.

2. Et viderunt filii Dei filias hominis, quod bonae illae, et acceperunt sibi uxores ab omnibus quas elegerunt.

3. Et dixit Jehovah, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; et erunt dies ejus centum et viginti anni.

4. Nephilim fuerunt in terra in diebus istis, et quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, et genuerunt iis; hi viri fortes, qui a saeculo viri nominis.

5. Et vidit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra; et omne [1] figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.

6. Et poenituit Jehovam, quod fecerit hominem in terra, et doluit Ipsi ad cor Ipsius.

7. Et dixit Jehovah, delebo hominem, quem creavi, desuper faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad

reptile, et usque ad avem coelorum, quia poenitet Me, quod feci ea.

8. Et Noach invenit gratiam in oculis Jehovae.

CONTENTA.

554. Agitur de statu antediluvianorum.

555. Quod apud hominem, ubi Ecclesia, regnare coeperint cupiditates, quae sunt filiae. Tum quod cupiditatibus suis conjunxerint doctrinalia fidei, ac ita se confirmaverint in malis et falsis, quae sunt, quod filii Dei acceperint sibi uxores ex filiabus hominis: vers: 1, 2.

556. Quia sic ei nullae reliquiae boni et veri, praedicitur, quod homo aliter formaretur, ut ei reliquiae, quae sunt centum et viginti anni, vers: 3.

557. Qui doctrinalia fidei immerserunt cupiditatibus, et inde, tum ex amore sui, diras persuasiones de magnitudine sui prae aliis conceperunt, sunt Nephilim, vers: 4.

558. Inde nulla amplius voluntas et perceptio boni et veri, vers: 5.

559. Misericordia Domini describitur per poenitere, et dolere ad cor, vers: 6. quod tales facti, ut cupiditates eorum et persuasiones non potuissent non eos exstinguere, vers: 7. quare, ut salvaretur genus humanum, quod existeret nova Ecclesia, quae est Noachus, vers: 8.

SENSUS INTERNUS.

560. Antequam ulterius progredi licet, memorandum, quomodo se res habuit cum Ecclesia ante diluvium; in genere se habuit sicut cum Ecclesiis postea, ut cum Judaica ante adventum Domini, et cum Christiana post adventum, quod verae fidei cognitiones depravaverint, et adulteraverint: in specie, quod hominem Ecclesiae antediluvianae attinet, is successu temporis diras concepit persuasiones, et bona et vera fidei foedis cupiditatibus immersit, usque adeo, ut vix aliquae Reliquiae apud

eos essent; et cum tales facti, a semet quasi suffocati sunt; nam homo absque reliquiis non vivere potest; Reliquiae enim sunt, ut prius dictum, quibus vita hominis prae brutis inest; ex Reliquiis, seu per reliquias a Domino, potest homo esse sicut homo, scire quid bonum et verum, reflectere super singula, proinde cogitare et ratiocinari; nam Reliquiis solis vita spiritualis et coelestis inest.

561. Sed ut sciatur quid Reliquiae; sunt non solum bona et vera, quae ex Verbo Domini, homo usque ab infantia didicit, et sic memoriae ejus impressa; sed etiam sunt omnes status inde, sicut status innocentiae ab infantia, status amoris erga parentes, fratres, instructores, amicos; status charitatis erga proximum, ut et misericordiae erga pauperes et egenos; verbo omnes status boni et veri: hi status cum bonis et veris memoriae impressis, dicuntur Reliquiae, quae a Domino apud hominem conservantur, et reconduntur in Interno ejus homine, illo prorsus nesciente, et separantur probe ab iis, quae sunt hominis propria, seu mala et falsa: omnes illi status ita conservantur a Domino apud hominem, ut ne minimum illorum pereat; quod scire mihi datum ex eo, quod unusquisque status hominis ab infantia ejus usque ad ultimam senectam, in altera vita, non solum remaneat, sed etiam redeat, et quidem prorsus ita, sicut fuerunt, dum vixit, in mundo; ita non solum bona et vera memoriae, sed etiam status innocentiae, et charitatis, omnes; et quando status mali et falsi, seu malitiae et phantasiae, recurrunt, qui etiam omnes et singuli quoad omnia minima, remanent, et redeunt, tunc a Domino, hi status per illos temperantur; ex quibus constare potest, si homo nullas Reliquias haberet, quod nusquam posset aliter, quam in damnatione aeterna esse; videantur quae prius, n: 468.

562. Antediluviani ita fuerunt, ut fere nullas Reliquias tandem habuerint, ex causa, quod tali genio essent, quod imbuerint diras et abominabiles persuasiones de omnibus, quaecunque obvenerunt, et in cogitationem eorum inciderunt, sic ut ab iis ne hilum recedere voluerint, et quidem quam maxime ex sui amore, putantes se quasi deos esse, et quicquid cogitarent, divinum esse; talis persuasionis natura nusquam apud aliquam gentem exstitit [2] antea et postea, nam est necativa seu

suffocativa; quare in altera vita nec usquam possunt esse ubi alii spiritus, cum adsunt, illis per persuasionum pervicacissimarum suarum influxum omnem cogitandi facultatem adimunt, praeter alia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

563. Cum talis persuasio occupat hominem, tunc est sicut gluten, cui inviscantur bona et vera, quae forent Reliquiae, sic ut Reliquiae non amplius recondi, et quae reconditae non usui esse, possint; quare etiam cum ad summum talis persuasionis pervenerunt, ex semet extincti sunt, et suffocati sicut inundatione non dissimili diluvio, ideo eorum exstinctio diluvio comparatur, et quoque ad morem Antiquissimorum, per diluvium describitur.

564. Vers: 1. *Et fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, et filiae natae iis.* Per hominem significatur hic genus humanum tunc temporis: per facies humi, omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit: per filias significantur hic, quae sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates.

565. Quod per hominem significetur hic genus humanum tunc temporis, et quidem malum seu corruptum, constare potest a sequentibus, « Non arguet spiritus meus *hominem* in per« petuum, eo quod ille caro, » vers: 3, « quod multiplicatum « malum *hominis* in terra, et omne figmentum cogitationum cor« dis ejus solummodo malum, » vers: 5. « delebo *hominem*, « quem creavi, » vers: 7. et Cap: seq: vers: 21, 22. « Exspi« ravit omnis caro repens super terra, et omnis *homo*, in cu« jus naribus flatus [3] spiritus vitarum. » De homine prius dictum, quod Dominus Solus Homo; et quod ab Ipso omnis coelestis homo, seu coelestis Ecclesia, vocatur homo; inde reliqui; tum quoque omnis cujuscunque fidei, ad distinguendum eum a brutis; sed homo non est homo, et distinctus a brutis, nisi per Reliquias, ut dictum, quae sunt Domini, inde quoque homo vocatur homo, et quia propter Reliquias, quae sunt Domini, ita quoque a Domino, etiamsi pessimus; nam homo nusquam est homo, sed vilissimum brutorum, si non ei reliquiae.

566. Quod per facies humi significetur omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit, constat a significatione Humi, nam in Verbo accurate distinguitur humus a terra; per Humum ubivis signifi-

catur Ecclesia, seu aliquid Ecclesiae; inde quoque nomen hominis seu Adam, quod est humus; per Terram intelligitur ibi [4] passim non Ecclesia, seu non aliquid Ecclesiae, sicut in Capite Primo modo nominatur Terra, quia nondum Ecclesia, seu regeneratus homo; in Capite secundo primum nominatur Humus, quia tunc Ecclesia; similiter hic et in Capite seq: quod perderetur « omnis substantia desuper faciebus *humi,* » vers: 4, 23. ubi significatur in tractu ubi Ecclesia; et ibidem, « ad vivificandum « semen super faciebus *terrae,* » [5] vers: 3. ubi de Ecclesia creanda: similiter in Verbo ubivis, ut apud Esaiam, « Miserebitur Jehovah Jacobi, et eliget adhuc Israëlem, et ponet illos super *Humo* illorum, et accipient eos populi, et deducent eos ad locum « suum, et haereditabunt eos domus Israël super *Humo* Jehovae, » XIV: 1, 2. ubi de Ecclesia facta; at ubi nulla Ecclesia, in eodem Capite dicitur *Terra*, vers: 9, 12, 16, 20, 21, 25, 26. apud Eundem, « Et erit *Humus* Jehudae Aegypto in « tremorem; die illo erunt quinque urbes in *Terra* Aegypti lo« quentes labio Canaanis, » XIX: 17, 18. ibi humus ubi Ecclesia, et terra ubi non Ecclesia. Apud Eundem, « Vagando va« gabitur *Terra* sicut ebrius; visitabit Jehovah super exercitum « altitudinis in altitudine, et super reges *Humi* super *Humo*, » XXIV: 20, 21, similiter. Apud Jeremiam, « Propter *Humum* « contritam, quia non fuit pluvia in *Terra*, pudefacti sunt Agri« colae, operuerunt caput suum, nam etiam cerva in *Agro* pe« perit, » XIV: 4, 5. ibi terra pro continente ubi humus, et humus pro continente ubi ager. Apud Eundem, « Deduxit se« men domus Israëlis e Terra septentrionali, et ex omnibus *Ter« ris*, quo propuli eos, et habitabunt super *Humo* eorum, » XXIII: 8. terra et terrae, ubi non Ecclesiae, humus ubi Ecclesia, aut cultus verus. Apud Eundem, « Dabo *reliquias* Hie« rosolymae, relictos in *Terra* hac, et habitantes in *Terra* Ae« gypti, et dabo illos in commotionem, in malum omnibus reg« nis *Terrae*, et mittam in eos gladium, famem et pestem, us« que ad consumere eos desuper *Humo*, quam dedi illis et patri« bus eorum, » XXIV: 8, 9, 10. humus pro doctrina, et cultu inde: similiter apud Eundem, Cap: XXV: 5. apud Ezechielem, « Congregabo vos e *Terris*, in quas dispersi fuistis, et ag« noscetis, quod Ego Jehovah, cum reduxero vos in *Humum*

„Israëlis, in *Terram*, qua sustuli manum meam ad dandum „eam patribus vestris," XX: 41, 42. humus pro cultu interno, terra vocata dum non cultus internus. Apud Malachiam, „Increpabo vobis in consumentem, et non corrumpet vobis fructum *Humi*, neque orba erit vobis vitis in agro, et beatos vos „dicent omnes gentes, quia *eritis vos Terra* beneplaciti," III: 11, 12. ubi terra pro continente, ita manifeste pro homine, qui vocatur terra, ubi humus pro Ecclesia, aut doctrina. Apud Mosen, „Cantate gentes, populus ejus, expiabit *Humum* suam, „populum suum," Deut: XXXII: 43, manifeste pro Ecclesia gentium, quae vocatur humus. Apud Esaiam, „Antequam sciat „puer reprobare malum, et eligere bonum, deseretur *Humus*, „quam tu fastidis coram duobus regibus ejus," VII: 16. de Adventu Domini, quod deseretur humus pro Ecclesia, seu doctrina vera fidei. Quod Humus et Ager dicatur a semente constat: ut apud Esaiam, „Dabit pluviam seminis tui, quo semines *Humum*; boves et pulli asinini laborantes *Humum*," XXX: 23, 24. et apud Joëlem, „Vastatus *Ager*, et luxit *Humus*, „quia vastatum frumentum," I: 10. inde nunc constat, quod Homo, qui in Hebraea lingua dicitur Adam, ab Humo, significet Ecclesiam.

567. Omnis illa regio vocatur tractus Ecclesiae, ubi illi sunt, qui instructi in doctrina verae fidei, sicut Terra Canaan, cum ibi Ecclesia Judaica; et sicut Europa, ubi nunc Ecclesia Christiana; terrae et regiones quae extra sunt, non sunt tractus Ecclesiae, seu facies humi. Ubinam ante diluvium fuit, etiam constare potest, ex Terris, quas circumdabant fluvii exeuntes ex Horto Edenis, per quos passim in Verbo quoque describuntur termini terrae Canaanis; tum ex iis quae sequuntur, ut a Nephilim in terra, qui quod in terra Canaane fuerint, constat a filiis Anaki, quod fuerint ex Nephilim, Num: XIII: 33.

568. Quod Filiae significent quae sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates, constat ab illis, quae de filiis et filiabus dicta et ostensa sunt Capite praec: ad vers: 4. ubi significarunt filii vera, et filiae bona; filiae seu bona, sunt voluntatis; sed qualis homo, talis intellectus, et talis voluntas, ita tales filii et filiae; hic agitur de homine corrupto, cui voluntas nulla, sed pro voluntate mera cupiditas, quam putant, et quam

quoque vocant voluntatem; quod praedicatur, se habet secundum qualitatem ejus, de quo praedicatur; quod homo, sit corruptus homo, prius ostensum, de quo praedicantur filiae. Quod filiae significent quae sunt voluntatis, et cum nulla voluntas boni, quod cupiditates, et quod filii significent quae sunt intellectus, et cum nullus intellectus veri, quod phantasias, causa est, quod Sexus foemininus talis sit, et ita formatus, ut voluntas seu cupiditas regnet prae intellectu; talis est omnis dispositio earum fibrarum, talis earum natura: at sexus masculinus ita formatus est, ut intellectus seu ratio regnet, talis quoque est dispositio eorum fibrarum, talis eorum natura; inde conjugium utriusque, sicut est voluntatis et intellectus in unoquovis homine: et quia nulla hodie voluntas boni, sed cupiditas, et usque intellectuale quid seu rationale dari queat, inde est, quod tot leges in Ecclesia Judaica latae sint de praerogativa viri, et obedientia uxoris.

569. Vers: 2. *Et viderunt filii Dei, filias* [6] *hominis, quod bonae illae, et acceperunt sibi uxores ab omnibus, quas eligebant.* Per filios Dei significantur doctrinalia fidei: per filias, hic ut prius, cupiditates: quod filii Dei viderint filias hominis quod bonae, et acceperint sibi uxores, ab omnibus quas eligebant, significat quod doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, et quidem cum quibuscunque.

570. Quod per filios Dei significentur doctrinalia fidei, constat a significatione filiorum, de qua mox prius, et Cap: praec: ad vers: 4, ubi filii significarunt vera Ecclesiae; vera Ecclesiae sunt doctrinalia, quae, quia illi, de quibus, per traditiones habuerunt ab Antiquissimis, in se spectata vera fuerunt, quare vocantur filii Dei, et quoque respective, quia cupiditates vocantur filiae hominis. Quales fuerunt, hic describitur, nempe quod vera Ecclesiae, quae sancta, immerserint suis cupiditatibus, et sic conspurcaverint; inde quoque persuasissima sua principia confirmarunt: hoc quomodo se habet, quisque potest judicare a se et aliis; qui de aliqua re sibi persuadent, ii se confirmant ab omni quod verum esse putant, etiam ab illis quae in Verbo Domini; nam cum in principiis captis et persuasis haerent, tunc faciunt ut omnia faveant et assentiantur, et quo magis quis se amat, eo magis obfirmat se: haec gens talis fuit, de qua ex Divina Domini

Misericordia, in sequentibus, ubi etiam de diris eorum persuasionibus, quae, mirum, tales sunt, ut nusquam liceat eis a ratiociniis influere, tunc necant omne rationale spirituum praesentium, sed solum ex cupiditatibus: inde constat, quid significat, quod filii Dei viderint filias hominis, quod bonae, et acceperint sibi uxores ab omnibus quas eligebant, quod nempe doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, et quidem cum quibuscunque.

571. Cum homo talis est, ut immergat vera fidei suis vesanis cupiditatibus, tunc prophanat vera, et deprivat se reliquiis, quae tametsi manent, usque non possunt produci; nam illico ut producuntur, ab iis quae prophana sunt, iterum prophanantur; nam prophanationes Verbi faciunt quasi callum, qui obstat, et qui absorbet bona et vera reliquiarum; quare caveat sibi homo a prophanatione Verbi Domini, ubi, tametsi is, qui in falsis principiis est, non credit quod veritates sint, usque sunt veritates aeternae, in quibus vita.

572. Vers: 3. *Et dixit Jehovah, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; et erunt dies ejus centum et viginti anni.* Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, significat, quod homo non ita amplius duceretur: ex eo quod ille caro, significat, quia corporeus factus: et erunt dies ejus centum et viginti anni, significat, quod reliquiae fidei ei esse debeant; estque praedictio de Ecclesia futura.

573. Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum significet, quod homo non ita amplius duceretur, constat ex illis quae praecedunt, et quae sequuntur; ex illis quae praecedunt, quod tales facti per immersionem doctrinalium seu veritatum fidei in cupiditates, ut non amplius potuissent redargui, seu scire quid malum; omne perceptivum veri et boni erat per persuasiones exstinctum, id solum credentes verum quod persuasionibus eorum conforme: ex illis quae sequuntur, quod aliter homo Ecclesiae factus post diluvium, apud quem loco perceptionis successit Conscientia, per quam redargui posset; quare per redarguitionem a spiritu Jehovae significatur dictamen internum, perceptio vel conscientia, et per spiritum Jehovae influxus veri et boni; ut quoque apud Esaiam, „ Non in

„aeternum *litigabo*, non in perpetuum succensebo, quia *spiritus* a coram Me obrueret; et animas Ego feci," LVII: 16.

574. Quod Caro significet, quod homo corporeus factus, constat ex significatione Carnis in Verbo, ubi tam pro omni homine in genere, quam pro corporeo in specie, sumitur; pro omni homine, apud Joëlem, „Effundam *spiritum* meum super „omnem *Carnem*, et prophetabunt filii vestri, et filiae vestrae," III: 1, caro pro homine, spiritus pro influxu veri et boni a Domino: apud Davidem, „Audiens preces, usque ad Te omnis „*Caro* venient," Psalm: LXV: 3, pro omni homine. Apud Jeremiam, „Maledictus is vir, qui confidet in homine, et po„net *Carnem* brachium suum," XVII: 5. Caro pro homine, brachium pro potentia. Apud Ezechielem, „Ut sciant [7] omnis „*Caro*," XXI: 4, 5. apud Sachariam, „Sile omnis *Caro* co„ram Jehovah," II: 17, [8] pro omni homine. Pro Corporeo in specie: apud Esaiam, „Aegyptius homo, et non Deus; et equi „ejus *Caro*, et non spiritus," XXXI: 3. pro quod scientificum eorum, sit corporeum, equi hic et alibi in Verbo pro rationali. Apud Eundem, „Recedet ad dextram et esuriet, et comedet ad „sinistram, et non saturabuntur, quisque *Carnem* brachii sui „comedent," IX: 19, pro propriis, quae omnia sunt corporea. Apud Eundem, „ab anima et usque *Carnem* consumet," X: 18. Caro pro corporeis. Apud Eundem, „Revelabitur glo„ria Jehovae, et videbunt omnis *Caro* simul, vox dicit clama, „et dixit quid clamabo, omnis ea *Caro* gramen," XL: 5, 6. Caro pro omni homine, qui corporeus. Apud Eundem, „In ig„ne Jehovah disceptabit, et gladio suo cum omni *Carne*, et „multiplicabuntur confossi Jehovae," LXVI: 16. ignis pro punitione cupiditatum, gladius pro punitione falsitatum, Caro pro hominis corporeis. Apud Davidem, „Deus recordatus, quod „*Caro* illi, spiritus vadens, ut non reverteretur," Psalm: LXXVIII: 39, de populo in deserto desiderante carnem, quod corporei; qui quod desideraverint carnem, repraesentabat, quod solum corporea cuperent, Num: XI: 32, 33, 34.

575. Quod dies hominis essent centum et viginti anni, significent, quod reliquiae fidei ei esse debeant; in Capite praec: ad vers: 3 et 4. dictum, quod dies et anni significent tempora et status: et quod Antiquissimi per numeros varie compositos

significaverint status et mutationes statuum Ecclesiae; sed qualis eorum Ecclesiasticorum computus fuerit, inter res perditas est. Hic similiter occurrunt numeri annorum, quos nusquam aliquis scire potest, quid significant, nisi quid in numeris singulis ab 1 ad 12, et sic porro, latet, sciatur: manifeste apparet, quod aliud quid et arcanum involvant, nam quod victuri centum et viginti annos, cum praecedentibus Versus non cohaeret; nec vixerunt postea 120 annos, ut constat de illis, qui post diluvium vixerunt, Cap: XI, de Schemo, quod vixerit, postquam genuit Arphachsad 500 annos; Arphachsad postquam genuit Schelach, 403 annos; Schelach postquam genuit Eberum pariter 403 annos: Eberus postquam genuit Pelegum 430 annos: Noachus post diluvium 350 annos, Cap: IX: 28. [9] et sic porro. Quid autem numerus 120 involvit, constat solum ex 10 et 12, ex quibus multiplicatis compositus est, nempe quod significet Reliquias fidei; numerus Decem in Verbo, sicut etiam Decimae significant et repraesentant Reliquias, quae in interno homine conservatae a Domino, quae sanctae quia Solius Domini; numerus Duodecim significat Fidem, seu omnia quae sunt fidei in uno complexu; ex illis nunc compositus numerus significat reliquias fidei.

576. Quod numerus *Decem* significet reliquias, similiter ac *Decimae*, ex his quae sequuntur locis constare potest; apud Esaiam, „Domus multae in desolationem erunt, magnae et pul-„chrae, absque habitatore, nam *Decem* jugera vineae facient „bathum unum, et sementis Chomer faciet epham," V: 9, 10. de vastatione spiritualium et coelestium; decem jugera vineae facient bathum, pro quod tam paucae reliquiae spiritualium; sementis Chomer faciet epham, pro quod tam paucae reliquiae coelestium. Apud Eundem, „Et multa derelicta in medio ter-„rae, et adhuc in ea *pars decima* et convertetur, et tamen erit „ad exstirpandum," VI: 12, 13. medium terrae pro interno homine, decima pars pro reliquiis tantillis: apud Ezechielem, „Lances justitiae, et Epha justitiae, et Bath justitiae, erit vo-„bis: Ephae et Bathi mensura una erit, ad tollendum *Decimum* „Chomeris Bathus, et *Decimum* Chomeris Epha, ad Chome-„rem erit mensura ejus, et statutum olei Bathus olei, *Decimum* „Bathi de Koro, *Decem* Bathi Chomer, nam *Decem* Bathi

„Chomer," XLV: 10, 11, 14. Ubi de sanctis Jehovae per mensuras agitur, per quas significantur sanctorum genera; per decem hic Reliquiae coelestium et inde spiritualium; nam quid tot mensurae determinatae numeris, ut in hoc Capite et prioribus apud hunc Prophetam, ubi agitur de Hierosolyma Coelesti et Templo novo, et apud alios, tum circa ritus varios Ecclesiae Judaicae, nisi arcana sancta contineant. Apud Amos, „Cecidit, non addet surgere virgo Israël: sic dixit Dominus Jehovih, urbs exiens *Mille*, *Reliquias* faciet *Centum*, et exiens „*Centum reliquias* faciet *Decem* domui Israëlis," V: 2, 3. ubi reliquiae nominantur, quarum minimum mansurum, quia modo decima pars, seu reliquiarum reliquiae. Apud Eundem, „Ego „superbiam Jacobi, et palatia ejus odi, et concludam urbem et „plenitudinem ejus, et fiet, si *relicti* fuerint *Decem* viri in do„mo una, et morientur," VI: 8, 9. pro reliquiis, quae vix remansurae: apud Mosen, „Non veniet Ammonita et Moabita „in congregationem Jehovae, etiam generatio *Decima* non ve„niet [10] illis in congregationem Jehovae usque in aeternum," Deut: XXIII: 3. Ammonita et Moabita pro prophanatione coelestium et spiritualium fidei, de quorum reliquiis prius. Quod Decimae repraesentent Reliquias, inde constat, de quibus ita apud Malachiam, „Adducite omnes *Decimas* ad domum thesau„ri, ut sit praeda in domo mea, et probent Me, agite, in hoc, „si non aperuero vobis cataractas coeli, et effudero vobis bene„dictionem," III: 10. ut sit praeda in domo mea, pro reliquiis in interno homine, quae comparantur praedae, quia quasi furtim insinuantur inter tot mala et falsa, per quas reliquias omnis benedictio. Quod per reliquias, quae in interno homine, omnis charitas hominis, repraesentatum quoque fuit in Ecclesia Judaica, per id, quod postquam dederint decimas, darent Levitae, peregrino, orphano et viduae, Deut: XXVI: 12, seq: Quia Reliquiae sunt Solius Domini, ideo Decimae vocantur Sanctitas Jehovae, de quibus ita per Mosen, „Omnes *Deci*„*mae* terrae, de semine terrae, de fructu arboris, Jehovae „illae, Sanctitas Jehovae: Omnes *Decimae* armenti et gregis, „omne quod transit sub baculo (pastoritio) *Decimum* erit sanc„titas Jehovae," Lev. XXVII: 30, 32. [11] Quod *Decalogus* fuerint Decem praecepta, seu Decem Verba, et quod Jehovah

scripserit illa super tabulis, Deut. X: 4. significat reliquias, et quod scripta manu Jehovae, significat quod Reliquiae sint solius Domini; quod in interno homine repraesentatum est per tabulas.

577. Quod Duodecim significent Fidem, seu illa quae sunt Amoris et inde fidei in uno complexu, multis quoque confirmari a Verbo potest, tam ex Duodecim filiis Jacobi et eorum nominibus; quam ex Duodecim tribubus Israëlis; et ex Duodecim discipulis Domini; sed de illis ex Divina Domini Misericordia in sequentibus, imprimis in Capite XXIX et XXX Geneseos.

578. Ex his solum numeris constare potest, quid Verbum Domini in sinu et recessu interiori habet, quae abscondita arcana, quae nusquam ad oculum nudum patent; praeter quae ubivis; similia in unaquavis voce.

579. Quod apud hos antediluvianos, de quibus, paucae, et fere nullae reliquiae fuerint, constabit ex iis, quae de iis, ex Divina Domini Misericordia, dicentur [12] in sequentibus; apud quos quia reliquiae non conservari potuerunt, hic praedicitur de nova Ecclesia Noachus dicta, quod reliquias haberet, de quibus etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

580. Vers: 4. *Nephilim fuerunt in terra in diebus istis, et quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, et genuerunt eis; hi viri fortes, qui a saeculo viri nominis.* Per Nephilim significantur, qui ex persuasione suae altitudinis et praeeminentiae nihili fecerunt omnia sancta et vera: quam maxime postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis et genuerunt eis, significat, quod tunc, cum doctrinalia fidei immerserint suis cupiditatibus, et persuasiones falsi formaverint: viri fortes vocantur ex amore sui; a saeculo viri nominis, significat quod prius quoque tales fuerunt.

581. Quod per Nephilim significentur, qui ex persuasione suae altitudinis, et praeeminentiae nihili fecerunt omnia sancta et vera, constat ex illis quae praecedunt, et mox sequuntur, quod nempe immerserint doctrinalia suis cupiditatibus, quae significantur per illa, quod filii Dei intraverint ad filias hominis, et hic quod genuerint eis: persuasio de se et suis phantasiis crescit etiam secundum ingredientium multitudinem, tandem ut fiat persuasio indelebilis; et cum doctrinalia fidei adjiciuntur, tunc

ex persuasissimis principiis nihili faciunt omnia sancta et vera, et fiunt Nephilim: gens ista, quae vixit ante diluvium, talis est, ut dictum, ut quemcunque spiritum, dirissimis suis phantasiis, quae, sicut venenata et suffocativa sphaera, ab illis, effunduntur, ita necat et suffocat, ut ne hilum sciant spiritus cogitare, sic ut sibi semineces videantur; et nisi Dominus, per Adventum Ipsius in mundum, liberavisset mundum spirituum a venenata tali gente, nusquam unus potuisset ibi esse, ita periisset genus humanum, quod regitur per spiritus a Domino; quare nunc in Inferno sub nebulosa et densa quasi petra sub Calcaneo pedis sinistri tenentur, nec hiscunt minimum exsurgere, ita ab infestissima illa turba liber est mundus spirituum, de qua turba et ejus sphaera persuasionum venenatissima, ex Divina Domini Misericordia, seorsim: illi sunt, qui Nephilim vocantur, et nihili faciunt omne sanctum et verum. Mentio quoque eorum fit in verbo, sed posteri eorum dicti sunt Enakim et Rephaim; quod dicti Enakim, constat apud Mosen, « Exploratores terrae Canaa- « nis, dixerunt, ibi vidimus *Nephilim*, filios *Enaki* de *Nephi-* « *lim*, et fuimus in oculis nostris sicut locustae, et sic fuimus in « oculis eorum, » Num. XIII: 33. quod dicti Rephaim, etiam apud Mosen, « Emim prius habitarunt in terra Moabi, populus « magnus, et multus, et excelsus, sicut *Enakim*, *Rephaim* re- « putabantur etiam ii sicut *Enakim*, et Moabitae vocant eos E- « mim, » Deut. II: 10. [11.] Nephilim non amplius memorantur, sed Rephaim, qui describuntur apud Prophetas, quod tales, sicut dictum, ut apud Esaiam, « Infernus inferius commotus est tibi, « obviam veniendo tibi, excitavit tibi *Rephaim*, » XIV: 9. agitur de inferno, ubi tales. Apud Eundem, « Mortui non vivent, « *Rephaim* non surgent, eo quod visitasti, et delevisti eos, et « perdidisti omnem memoriam illis, » XXVI: 14. ubi etiam de eorum inferno, a quo non amplius resurgent: et apud Eundem, « Vivent mortui tui, cadaver meum resurgent; expergiscimini, « et cantate habitatores pulveris, nam ros olerum ros tuus; at « terram *Rephaim* projicies, » XXVI: 19. terra Rephaim est infernus, de quo dictum. Apud Davidem, « Num mortuis fa- « cies miraculum, num *Rephaim* surgent, confitebuntur tibi, » Psalm. LXXXVIII: 11. similiter de eorum inferno, et quod surgere nequeant, et sphaeram mundi spirituum dirissimis persua-

sionum venenis [13] infestare. Sed quod non genus humanum tam diris phantasiis et persuasionibus, amplius imbueretur, provisum est a Domino. Qui ante diluvium vixerunt, tali natura et genio fuerunt, ut imbui possent, ex causa adhuc nemini nota, de qua etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

582. Quod postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis, et genuerunt eis, significet quod tunc cum immerserint doctrinalia fidei suis cupiditatibus, facti Nephilim, constat ex illis, quae mox prius ad Vers: 2. dicta et ostensa sunt, quod nempe filii Dei significent doctrinalia fidei, et filiae cupiditates, partus inde non alius est, quam quod nihili faciant, et prophanent sancta fidei; nam cupiditates hominis, quae sunt amorum sui et mundi, prorsus contrariae sunt omni sancto et vero; et apud hominem cupiditates praevalent, quare cum sanctum et verum, quod agnitum, cupiditatibus immergitur, actum est cum homine, nam extirpari et resolvi non possunt; in unaquavis idea cohaerent, et ideae sunt quae communicantur mutuo in altera vita, quare ut primum aliqua idea sancti ac veri producitur, prophanum et falsum adjunctum est, quod illico et momento percipitur; quare tales non possunt non separari, et detrudi in infernum.

583. Quod Nephilim viri fortes vocati sint ab amore sui, constat passim quoque in Verbo, ubi tales fortes vocantur, ut apud Jeremiam, „Cessarunt *Fortes* Babelis pugnare, sedent in „munitionibus, deficit *fortitudo* eorum, facti sunt in mulieres," LI: 30, ubi fortes Babelis pro iis quoque qui sui amore inescati sunt: apud Eundem, „Gladius adversus mendaces, et insa„nient, gladius adversus *Fortes* ejus, et consternabuntur," L: 36. apud Eundem, „Vidi, illi consternati, se convertentes re„trorsum, *Fortes* eorum contusi [14] sunt, et fugam fugerunt, nec „respexerunt, terror circumcirca, non fugiet celer, et non e„vadet *Fortis*, ascendite equos, et insanite currus, exeant „*Fortes*, Kusch, Puth, Ludii," XLVI: 5, 6, 9. ubi de persuasione ex ratiociniis. Apud Eundem, „Quomodo dicitis *For„tes* nos, et viri roboris ad bellum; devastatus est Moabus," XLVIII: 14, 15. Apud Eundem, „Capta est urbs, et muni„tiones, occupata est, et factum est cor *Fortium* Moabi in die „illo, sicut cor mulieris angustatae," XLVIII: 41. similiter

cor *Fortium* Edomi, XLIX: 22. apud Eundem, „Redemit Je„hovah Jacobum, et vindicavit illum e manu *Fortioris* illo," XXXI: 11. ubi fortes alià voce. Quod Enakim, qui ex Nephilim, fortes praedicati sint, constat apud Mosen, „Transis ho„die Jordanem, veniendo ad possidendum gentes magnas et nu„merosas prae te, urbes magnas et munitas in coelum, popu„lum magnum et excelsum, filios *Enakim*, quos tu nosti, et „tu audivisti, *quis consistet coram filiis Enaki,*" [15] Deut: IX: 1, 2.

584. Vers: 5. *Et vidit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra; et omne figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.* Quod viderit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra, significat quod voluntas boni inceperit nulla esse: omne figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat quod nulla perceptio veri et boni.

585. Quod per multiplicatum malum hominis in terra significetur, quod voluntas boni inceperit nulla esse, constat a praecedentibus, quod amplius nulla voluntas, sed solum cupiditas; tum ex significatione hominis in terra; Terra in literali sensu, est ubi homo; in interno ubi amor, qui quia est voluntatis, aut cupiditatis, terra pro ipsa voluntate hominis sumitur; homo enim a velle est homo, non ita a scire et intelligere, quia scire et intelligere fluit ex ejus velle, quicquid non fluit ex velle ejus, non scire vult nec intelligere; imo cum aliud loquitur et agit, quam vult, usque est voluntatis quoddam a loquela et actione remotius, quod eum regit. Quod Terra Canaan seu Terra Sancta pro Amore, et sic pro voluntate coelestis hominis accipiatur, multis ex Verbo confirmari potest; pariter quod terrae gentium diversarum pro amoribus illorum, qui in genere sunt amor sui et mundi; sed quia toties recurrit, non hic loci immorandum; inde constat, quod per malum hominis in terra, significetur malum ejus naturale, quod est voluntatis, quod multiplicatum dicitur, quia non ita depravatum apud omnes, quin bonum aliis vellent, sed sui causa: at quod prorsus perversum factum, est figmentum cogitationum cordis.

586. Figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat, quod nulla perceptio boni et veri, ex cau-

sa, ut dictum et ostensum, quod doctrinalia fidei immerserint foedis suis cupiditatibus; quod cum factum, periit omnis perceptio, et loco perceptionis successit dira persuasio, seu obfirmatissima et morticina phantasia, quae quoque fuit causa exstinctionis et suffocationis eorum; persuasio illa lethalis significatur hic per figmentum cogitationum cordis, at per figmentum cordis, absque voce cogitationum, significatur malum amoris sui seu cupiditatum, ut in sequente VIII Capite, ubi dixit Jehovah, postquam Noach obtulerit holocausta, „Non addam „maledicere amplius humo propter hominem, eo quod *Figmen-* „*tum cordis* hominis malum a pueritia ejus," 21. Figmentum est, quod homo sibimet fingit, et de quo sibi persuadet; ut apud Habakuk, „Quid prodest sculptile, quia sculpsit illud *Fi-* „*ctor* ejus, fusile et docens mendacium, quia confidit fictor *Fig-* „*mento* suo super eo ad faciendum idola muta," II: 18. sculptile significat persuasiones falsas ex conceptis et exclusis a semet principiis; fictor est is qui persuadet sibi, de quo praedicatur figmentum: apud Esaiam, „Subversio vestra, num sicut lutum „figulus reputabitur, quod dicet opus factori suo, non fecit me, „et *Figmentum* dixerit *Fictori* suo, non intellexit," XXIX: 16. figmentum hic pro cogitatione ex proprio, et inde persuasione falsi. Figmentum in genere est, quod homo fingit ex corde seu voluntate, ut et quod ex cogitatione seu persuasione, ut apud Davidem, „Jehovah novit *Figmentum* nostrum, memor quod „pulvis nos," Psalm: CIII: 14. apud Mosen, „Novi *Figmen-* „*tum* ejus, quod ille faciens hodie, antequam introducam eum „in terram," Deut: XXXI: 21.

586. Vers: 6. *Et poenituit Jehovam, quod fecerit hominem in terra; et doluit Ipsi ad Cor Ipsius.* Quod poenituerit, significat Misericordiam: quod doluerit ad cor, similiter: poenitere spectat Sapientiam; dolere ad cor, Amorem.

587. Quod poenituit Jehovam, quod fecerit hominem in terra, significet Misericordiam, et quod doluerit ad cor, similiter, constat ex eo, quod Jehovam nusquam poeniteat, quia omnia et singula ab aeterno praevidet; et cum fecit hominem, hoc est, e novo creavit, et perfecit, usque ut factus coelestis, etiam praevidit, quod talis successu temporis fieret; et quia praevidit, quod talis fieret, non potuit Ipsum poenitere; quod

manifeste constat apud Samuelem, Samuel dixit, « Invictus Is-« raëlis non mentitur, et non Ipsum *poenitebit*, quia non homo « Ille, ut Ipsum *poeniteat*, » 1 Sam: XV: 29. et apud Mosen, « Non vir Deus, et mentitur, et filius hominis et *poenitet* Ip-« sum; num Ille dixerit, et non faciet, aut loquutus fuerit, et « non stabiliet, » Num: XXIII: 19. sed poenitere significat misereri: Misericordia Jehovae seu Domini involvit omnia et singula, quae a Domino fiunt erga genus humanum, quod tale est, ut ejus misereatur, et cujusvis secundum ejus statum; ita miseretur status ejus quem puniri permittit; et miseretur ejus, cui bono frui dat; Misericordiae est puniri, quia flectit omne malum poenae in bonum; et Misericordiae est dare bono frui, quia nullus aliquid boni meretur; omne enim genus humanum est malum, et ex semet ad infernum unusquisque ruit, quare Misericordia est, ut inde eximatur; nec aliud est quam Misericordia, quia nullius indiget: Misericordia inde dicitur, quia a miseriis et inferno hominem eximit, ita respective ad genus humanum, quod tale, estque effectus amoris erga omnes, quia tales.

588. Sed praedicatur de Domino, quod poeniteat et doleat ad cor, quia tale apparet inesse omni Misericordiae humanae, quare secundum apparentiam hic, ut multoties alibi in Verbo, loquutum; quid Misericordia Domini nemo scire potest, quia infinite transcendit omnem intellectum hominis; sed quid Misericordia hominis, novit homo, quod est poenitere et dolere; et nisi ab homine capiatur idea de Misericordia ex [16] alia affectione, quam novit qualis est, nusquam aliquid cogitare potest, ita nec instrui; quae causa est, quod proprietates humanae multoties praedicentur de Jehovae seu Domini attributis; sicut quod Jehovah seu Dominus puniat, inducat in tentationem, perdat, excandescat, cum tamen nusquam aliquem punit, nusquam aliquem in tentationem inducit, nusquam aliquem perdit, et nusquam excandescit; quare cum talia usque praedicantur de Domino, sequitur, quod etiam poenitentia et dolor praedicentur, nam praedicatio unius sequitur a praedicatione alterius, sicut manifeste constat ab his in Verbo locis; apud Ezechielem, « Con-« summabitur [17] *ira* mea, requiescere faciam *excandescentiam* « meam, et *poenitebit* Me, » V: 13, ubi quia ira et excandescentia praedicatur, etiam praedicatur poenitentia: apud Sachariam,

„ Quemadmodum cogitavi *malum* facere, cum *iram* excitarunt „ patres vestri Mihi, dixit Jehovah Zebaoth, nec *poenituit* Me; „ sic convertere, cogitabo in diebus illis bonum facere Hierosolymae, et domui Jehudae, „ VIII: 14, 15. ubi dicitur, quod Jehovah cogitaverit malum facere, cum tamen nusquam malum alicui cogitat facere, sed bonum omnibus et singulis. Apud Mosen, cum deprecatus facies Jehovae, „ Revertere ab *excandescentia irae* tuae, et *poeniteat* Te, super malo populi tui; et „ *poenituit* Jehovam super *malo, quod* loquutus est *facere* populo suo, „ Exod: XXXII: 12, 14. ibi quoque tribuitur Jehovae excandescentia irae, consequenter [18] poenitentia: apud Jonam Rex Ninivae, „ Quis sciens, revertatur et *poeniteat* Deum, „ ut revertatur ab *ardore irae* suae, et non peribimus, „ III: 9. similiter poenitentia praedicatur, quia ira. Apud Hoseam, „ Conversum est super Me *Cor* Meum, simul aestuarunt *poenitudines* meae, non faciam *excandescentiam irae* meae, „ XI: 8, 9. ubi similiter de corde, quod aestuaverint poenitudines, sicut hic quod doluerit ad cor; poenitudines manifeste pro multa Misericordia: similiter apud Joëlem, „ Convertimini ad Jehovam, Deum vestrum, quia gratiosus et *Misericors* Ipse, „ longanimis, et multus *Misericordia*, et *Poenitens* super malum, „ II: 13. ubi quoque manifeste, quod poenitere significet Misericordiam. Apud Jeremiam, „ Si forte audiant et revertantur vir a via sua prava, et *poeniteat* Me mali, „ XXVI: 3, pro misereri. Apud Eundem, „ Si convertitur gens ista a „ malo suo, *poenitebit* Me super malo, „ XVIII: 8. ubi etiam poenitere pro misereri, si se converterent; nam homo est, qui avertit a se Misericordiam Domini, nusquam Dominus ab homine.

589. Ex his et perplurimis aliis locis Verbi constare potest, quod secundum apparentias apud hominem loquutum sit, quare qui ex apparentiis, secundum quas loquutum in Verbo, velit confirmare principia falsa, is posset ex innumerabilibus: sed aliud est confirmare principia falsa ex Verbo, et aliud est credere simpliciter quae in Verbo; qui confirmat principia falsa, is prius capit principium, a quo nusquam vult recedere, aut minimum remittere, sed corradit et cumulat confirmantia ubicunque potest, ita quoque ex Verbo, usque dum ita sibi persuadet, ut

non amplius possit videre verum. At qui simpliciter aut ex simplici corde credit, is non capit principia prius, sed cogitat, quia Dominus ita loquutus, quod verum sit, et si instruitur, quomodo intelligendum, ex aliis dictis Verbi, tunc acquiescit, et corde suo gaudet: imo qui ex simplicitate credit, quod Dominus irascatur, puniat, poeniteat, doleat, et homo sic timeat a malo et faciat bonum, ei nihil nocet, sic etenim etiam credit, quod Dominus videat omnia et singula, et cum in tali fide est, in caeteris dein, si non prius, in altera vita, illustratur; secus ac ii, qui ex captis principiis sibi persuadent, conspirante amore foedo sui aut mundi.

590. Quod poenitere spectet sapientiam, et dolere ad cor amorem, non potest explicari ad captum humanum, solum secundum ea, quae apud hominem, ita per apparentias: unicuivis cogitationis ideae apud hominem est aliquid de intellectu et de voluntate, seu de cogitatione et de amore ejus; quae idea non trahit aliquid de voluntate seu amore ejus, non est idea, nam aliter nusquam cogitare potest; est perpetuum quoddam conjugium et indivulsum cogitationis et voluntatis, ita ideis cogitationis inhaerent aut adhaerent ea quae sunt voluntatis seu amoris ejus: ex hoc apud hominem sicut sciri, seu potius sicut idea aliqua capi posse videtur, quid Misericordiae Domini inest, nempe Sapientia et Amor. Ita apud Prophetas, cumprimis apud Esaiam, fere ubivis sunt binae expressiones de quacunque re, una involvit spirituale, altera coeleste; Spirituale Misericordiae Domini est Sapientia, Coeleste est Amor.

591. Vers: 7. *Et dixit Jehovah, delebo hominem quem creavi, desuper faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, et usque ad avem Coelorum, quia poenitet Me quod feci ea.* Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significat quod homo se exstingueret: quem creavi desuper faciebus humi, significat hominem a posteritate Antiquissimae Ecclesiae: ab homine usque ad bestiam, et usque ad reptile, est, quod quidquid est voluntatis exstingueret eum: usque ad avem coelorum, est, quidquid est intellectus seu cogitationis: quia poenituit Me quod feci ea, significat, ut prius, Miserationem.

592. Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significet quod homo se exstingueret, constat ab illis, quae prius dicta

sunt, quod nempe praedicetur de Jehovah seu Domino, quod puniat, quod tentet, quod malum faciat, quod deleat seu occidat, quod maledicat; sicut quod Jehovah occiderit Erum primogenitum Jehudae; et Onanem [19] alterum filium Jehudae, Gen: XXXVIII. 7, 10. quod Jehovah necaverit omnem primogenitum Aegypti, Ex: XII: 12, 29. sicut apud Jeremiam, „Quos „*percussi* in *ira* mea, et in *excandescentia* mea," XXXIII: 5. apud Davidem, „Misit in eos *excandescentiam irae* suae, *iram vehementem*, et *furorem*, et *angustiam*, *immissionem angelorum malorum*," Psalm: LXXVIII: 49. apud Amos, „Num „erit *malum* in urbe, et Jehovah non fecit," III: 6. apud Johannem, „Septem phialae aureae *plenae ira* Dei viventis in sae„cula saeculorum," Apoc: XV: 1, 7. Cap: XVI: 1. quae omnia praedicantur de Jehovah, tametsi prorsus contrarium est: quod praedicentur, causa est, de qua prius; tum etiam, ut communissimam ideam primum capiant, quod Dominus regat et disponat omnia et singula; at postea, quod nihil mali a Domino, minus quod occidat; sed quod homo sit, qui sibimet malum inferat, semetque perdat et occidat; tametsi non est homo, sed sunt mali spiritus, qui eum excitant, et ducunt; sed est homo, quia non aliter credit, quam quod ipse. Ita nunc hic quod praedicetur de Jehovah, quod deleret hominem, cum tamen homo esset, qui semet perdidit et exstinxit. Quomodo se res habet, imprimis constare potest ab illis in altera vita, qui in cruciatu et inferno sunt, qui continue lamentantur, et omne malum poenae tribuunt Domino; similiter spiritus mali in mundo spirituum malorum, qui jucundum, imo jucundissimum suum ponunt in eo, ut alios laedant et puniant; qui laeduntur et puniuntur, putant a Domino, quibus dictum et ostensum, quod ne hilum mali a Domino, sed quod ii sibimetipsis malum inferant; nam talis status, et tale aequilibrium omnium est in altera vita, ut malum redeat ad illum qui malum facit, et fit malum poenae; et quod non possit aliter quam existere; quod vocatur permitti, ex causa emendationis mali; sed usque Dominus vertit omne malum poenae in bonum, sic ut nihil usquam nisi bonum a Domino. Verum quid Permissio, nemo adhuc novit; quod permittitur, putatur fieri ab Ipso qui permittit, quia permittit, sed res se prorsus ali-

ter habet, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

593. Quem creavi desuper faciebus humi, quod significet hominem a posteritate Ecclesiae Antiquissimae, constat non solum ex eo, quod dicatur homo quem *creavit*, quod est quem regeneravit; et postea, quem *fecit*, quod est, quem perfecit, seu regeneravit usque ut factus coelestis: tum quoque ex eo, quod dicatur desuper *faciebus humi*; humus est ubi Ecclesia, ut prius ostensum est; etiam exinde, quod de illis agatur, qui doctrinalia fidei immerserunt cupiditatibus suis, qui non habuerunt doctrinam fidei non potuerunt ita facere; qui extra Ecclesiam, in ignorantia veri et boni sunt: qui in ignorantia, possunt esse in quadam specie innocentiae, dum aliquid contra vera et bona fidei loquuntur et agunt, nam zelo quodam agi possunt pro eo cultu, quo ab infantia imbuti, quem ideo putant verum et bonum; at cum iis, qui doctrinam fidei apud se habent, alia prorsus res est, ii commiscere possunt vera falsis, et sancta prophanis; inde sors eorum in altera vita multo pejor est sorte illorum, qui Gentes vocantur, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

594. Quod ab homine ad bestiam, et usque ad reptile, significet, quod quicquid est voluntatis, exstingueret eum, constat ex significatione hominis, bestiae, et reptilis: homo non est homo nisi a voluntate et intellectu, per quae distinguitur a brutis, caetera sunt simillima iis; apud hos periit omnis voluntas boni, et intellectus veri; loco voluntatis boni successerunt vesanae cupiditates, loco intellectus veri vesanae phantasiae, et hae commixtae illis; quare postquam sic quasi deleverunt reliquias, non potuerunt non exstingui: quod quicquid est voluntatis, bestiae et reptilia vocantur, constat ab iis, quae prius de bestiis et reptilibus ostensa sunt; sed hic, quia de tali homine agitur, non significantur per bestias, bonae affectiones, sed malae, proinde cupiditates; et per reptilia voluptates tam corporeae, quam sensuales: quod bestiae et reptilia significent talia, non amplius eget confirmatione ex Verbo, quia de iis prius, n: 45, 46, 142, 143, quae videantur.

595. Quod avis coelorum significet quicquid est intellectus, seu cogitationis, videatur etiam prius, n: 40.

596. Vers: 8. *Et Noach invenit gratiam in oculis Jehovae:* Per Noachum significatur Ecclesia nova: quod invenerit gratiam in oculis Jehovae, est quod praeviderit Dominus, quod ita salvari posset genus humanum.

597. Quod per Noachum significetur nova Ecclesia, quae Ecclesia Antiqua vocanda, ad distinguendum inter Ecclesiam Antiquissimam, quae fuit ante diluvium, et illam, quae fuit post diluvium. Ecclesiarum illarum prorsus diversi status fuerunt; Ecclesiae Antiquissimae status fuit, ut perceptionem boni et inde veri habuerint a Domino; Antiquae Ecclesiae seu Noachi status factus, ut Conscientiam boni et veri haberet; qualis differentia est inter habere perceptionem, et habere conscientiam, talis differentia status fuit Ecclesiae Antiquissimae, et Ecclesiae Antiquae; perceptio non est conscientia; perceptionem habent Coelestes, conscientiam Spirituales; Antiquissima Ecclesia fuit Coelestis, sed Antiqua Spiritualis. Antiquissima Ecclesia revelationem immediatam habuit per consortium cum spiritibus et Angelis, ut et per visiones et somnia, a Domino, ex quibus communiter quid bonum et verum illis nosse datum, et postquam communiter noverunt, tunc confirmata sunt communia illa quasi principia innumerabilibus per perceptiones; quae innumerabilia erant particularia seu singularia communium, ad quae se referebant; ita Communia quasi principia corroborabantur quotidie; quicquid non congruebat communibus, hoc perceperunt non ita esse, et quicquid congruebat, perceperunt ita esse; talis status etiam est Angelorum coelestium: Antiquissimae Ecclesiae communia quasi principia erant Veritates coelestes et aeternae; sicut, quod Dominus regat universum; quod a Domino omne bonum et verum; quod a Domino omnis vita; quod proprium hominis non esset nisi malum: et quod esset mortuum in se; praeter similia alia; innumerabilium illa confirmantium et consentientium perceptionem acceperunt a Domino: illis Amor erat principale fidei; per Amorem percipere iis datum a Domino quicquid esset fidei, inde fides illis erat amor, ut prius dictum. Sed Antiqua Ecclesia, alia prorsus facta fuit, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

598. Quod invenerit gratiam in oculis Jehovae, significet,

quod praeviderit Dominus, quod ita salvari posset genus humanum: Misericordia Domini involvit et spectat salvationem totius generis humani, similiter etiam Gratia, quare salvatio generis humani significatur: per Noachum non solum significatur Ecclesia nova, sed etiam Ecclesiae istius fides, quae erat fides Charitatis; ita praevidit Dominus, quod per fidem Charitatis salvari potuisset Genus humanum, de qua fide in sequentibus. Sed Misericordia et Gratia distinguuntur in Verbo, et quidem secundum differentiam eorum, qui recipiunt: Misericordia applicatur illis qui coelestes sunt, Gratia autem illis qui spirituales; nam Coelestes non agnoscunt aliud quam Misericordiam, et Spirituales vix aliud quam Gratiam; Coelestes nesciunt quid Gratia, Spirituales vix sciunt quid Misericordia, quam unam eandemque faciunt cum gratia; quod venit ex causa humiliationis utriusque, quae ita differt; qui in humiliatione cordis sunt, ii implorant Misericordiam Domini, at qui in humiliatione cogitationis, ii petunt gratiam, et si implorant Misericordiam, hoc fit in statu tentationis, vel fit ore solum non corde. Quia Ecclesia nova Noachus dicta, non coelestis fuit, sed spiritualis, ideo non misericordiam, sed gratiam invenisse in oculis Jehovae dicitur: quod distinguatur in Verbo inter Misericordiam et Gratiam, constat ex plurimis locis, ubi Jehovah dicitur *Misericors* et *Gratiosus*, ut Psalm: CIII: 8. CXI: 4. CXLV: 8.[20] Joel II: 13, similiter distinguuntur alibi, ut apud Jeremiam, „Sic dixit Jehovah, invenit *Gratiam* in deserto populus resi„duorum gladii, eundo ad quietem dandum illi Israëli: e lon„ginquo Jehovah apparuit mihi, et amore saeculi amavi te, „propterea attraxi te *Misericordia*," XXXI: 2, 3. ubi Gratia praedicatur de spirituali, et Misericordia de coelesti: apud Esaiam, „Propterea morabitur Jehovah ad *Gratiam* dandum vo„bis, et propterea attollet se ad *miserandum* vestri, XXX: 18. ubi gratia similiter spectat spirituale, misericordia coeleste: in sequentibus, ubi Lothus ad Angelos, „Ecce quaeso invenit ser„vus tuus *Gratiam* in oculis tuis, et magnam fecisti *Misericor„diam* tuam, quam fecisti mecum, vivificando animam meam," Genes. XIX: 19. quod Gratia spectet spiritualia, quae sunt fidei seu intellectus, hic quoque constat, tum quod dicatur invenisse gratiam in oculis tuis; Misericordia vero coelestia, quae

sunt amoris seu voluntatis, constat ex eo, quod dicatur fecisse Misericordiam, et vivificasse animam.

* * *

9. Hae nativitates Noachi: Noach vir justus integer fuit in generationibus suis: cum Deo ambulavit sibi Noach.

10. Et genuit Noach tres filios, Schem, Cham et Japheth.

11. Et corrupta fuit terra coram Deo; et impleta fuit terra violentia.

12. Et vidit Deus terram, et ecce corrupta fuit, quia corrupit omnis caro viam suam super terra.

13. Et dixit Deus Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum, et ecce Ego perdens eos cum terra.

14. Fac tibi arcam lignorum Gopher, mansiones facies arcam, et bituminabis eam intus et extus bitumine.

15. Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arcae, quinquaginta cubiti latitudo ejus, et triginta cubiti altitudo ejus.

16. Fenestram facies arcae, et ad cubitum perficies illam superne; et januam arcae in latere ejus pones; infimas, secundanas, et tertianas facies illam.

17. Et Ego, ecce Me, adducens diluvium aquarum super terram, ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub coelis; omne quod in terra exspirabit.

18. Et erigam foedus meum tecum; et intrabis in arcam tu et filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum.

19. Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam, ad vivificandum tecum: masculus et foemina erunt.

20. Ab ave secundum speciem ejus; et a bestia secundum speciem ejus; ab omni reptili humi secundum speciem ejus; paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.

21. Et tu sume tibi ab omni cibo, qui comeditur, et collige ad te, et erit tibi et illis in cibum.

22. Et fecit Noach secundum omne, quod praecepit ei Deus, ita fecit.

CONTENTA.

599 Agitur de statu Ecclesiae, quae Noachus vocata, ante regenerationem.

600. Describitur homo istius Ecclesiae, quod talis, ut regenerari posset, vers: 9. sed quod inde exsurgerent tria doctrinarum genera, quae sunt Schem, Cham, et Japheth, vers: 10.

601. Quod reliquus homo, qui ab Antiquissima Ecclesia, non posset regenerari, propter diras ejus persuasiones, et foedas cupiditates, vers: 11, 12. Per quas se omnino perderet, vers: 13.

602. Sed homo Ecclesiae Noachus vocatae, non ita, qui describitur per Arcam, Vers: 14. Et describuntur Reliquiae apud eum, per Mensuras, Vers: 15. [21] Ejus Intellectualia per fenestram, januam, et mansiones, vers: 16.

603. Quod is conservaretur, cum caeteri per inundationem mali et falsi perirent, vers: 17.

604. Et quod salvarentur, quae apud illum, vera et bona, vers: 18: ita quae Intellectus, et quae Voluntatis, per regenerationem, vers: 19, 20. Ad quám recipiendam praeparatus esset, vers: 21. Et quod ita factum, vers: 22.

SENSUS INTERNUS.

605. Agitur nunc de formatione Ecclesiae novae, quae appellatur Noachus, et ejus formatio describitur per arcam, in quam recepta omnis generis animantia; sed antequam Ecclesia illa nova existere potuit, sicut solet, homo Ecclesiae non potuit non plures sustinere tentationes, quae describuntur per Arcae istius elevationem, fluctuationem et moram, super aquas diluvii; et tandem, quod factus verus spiritualis homo, et liberatus, per cessationem aquarūm, et plura, quae sequuntur: Nemo hoc potest videre, qui solum sensui literae inhaeret, ex causa hic imprimis, quod omnia illa historice connexa sint, et sistant ideam, qualem historiae rerum; sed tunc temporis talis

stylus fuit, qui iis gratissimus, ut involverentur omnia typis, et hi historice concinnarentur; et quo melius historica serie cohaererent, eo convenientius fuit genio illorum; nam antiquis illis temporibus non ita scientiis, quibus hodie, indulserunt, sed cogitationibus profundis, ex quibus tales proles; erat hoc sapientia veterum.

606. Quod diluvium, arca, et sic quae de diluvio et arca, describuntur, significent regenerationem, ut et tentationes, quae praecedunt, aliquid hodie apud eruditos notum est, a quibus Regeneratio et Tentationes quoque comparantur aquis diluvii.

607. Sed qualis illa Ecclesia fuit, in sequentibus describitur; ut hic sistatur idea ejus, breviter dicendum: Antiquissima ut dictum coelestis fuit, haec autem facta Spiritualis: Antiquissima perceptionem boni et veri habuit; haec seu Antiqua non perceptionem, sed loco ejus aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia. Sed quod Orbi adhuc ignotum est, et forte incredibile; Antiquissimae Ecclesiae homo Respirationem habuit internam, nec externam nisi tacitam; quare nec ita per voces, sicut postea et hodie, loquuti sunt, sed per ideas, sicut angeli, quas exprimere potuerunt, per innumeras mutationes vultus et faciei, imprimis per labiorum, in quibus innumerabiles muscularium fibrarum hodie non extricatarum series sunt, per quas tunc exsolutas, ita ideas sistere, significare et repraesentare potuerunt, ut quae hodie debent per horae tempus sonis articulatis seu vocibus, tunc intra minutum potuerunt, et multo plenius et evidentius ad captum et intellectum praesentium, quam usquam potest vocibus et vocum combinatarum seriebus; hoc forte incredibile est, sed usque verum; sunt etiam plures alii, qui non ex hac tellure, qui similiter loquuti, et hodie loquuntur, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Respiratio illa interna, qualis fuit, et quomodo temporis successu mutata est, etiam scire datum; et quia talem respirationem habuerunt qualem Angeli, qui similiter respirant, in profundis cogitationis ideis fuerunt, et perceptionem potuerunt habere talem, quae describi nequit; quare si describeretur, qualis fuisset, quia non caperetur, etiam nec crederetur. Sed in posteris eorum Respiratio illa interna paullatim evanes-

cebat; et apud eos, qui diris persuasionibus et phantasils occupati, talis facta, ut nullam cogitationis ideam sistere amplius potuissent, nisi deformissimam, cujus effectus fuit, ut non supervivere possent, quare omnes illi exstincti sunt.

608. Quando desiit Respiratio interna, sensim subiit respiratio externa, qualis fere hodie; et cum respiratione externa loquela vocum, seu soni articulati, in quem determinabantur ideae cogitationis; ita mutatus est prorsus status hominis, et talis factus, ut non amplius perceptionem similem potuisset habere, sed loco perceptionis aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia, nam conscientiae simile erat, tametsi quoddam intermedium inter perceptionem et conscientiam hodie quibusdam notam: Cumque talis determinatio idearum cogitationis facta, nempe in voces loquelae, tunc nec amplius potuerunt instrui ita per internum hominem, ut homo antiquissimus, sed per externum; quare tunc loco revelationum Antiquissimae Ecclesiae successerunt doctrinalia, quae sensibus externis primum caperentur, ex quibus ideae memoriae materiales, et inde ideae cogitationis formarentur, per quas et secundum quas instruebantur: inde fuit, quod haec Ecclesia, quae successit, prorsus alium genium habuit, quam Antiquissima; in quem genium, seu in quem statum, nisi Dominus redegisset Genus humanum, nusquam aliquis homo salvari potuisset.

609. Quia status hominis hujus Ecclesiae, quae Noachus vocatur, prorsus mutatus est a statu hominis Antiquissimae Ecclesiae, non potuit amplius ille, ut dictum, ita informari et illustrari, ut Antiquissimus homo, quia interna clausa erant, ut nulla amplius communicatio cum coelo, nisi quae ignota; quare nec instrui potuit, nisi quam per viam externam, seu sensuum aut sensualem, ut dictum; propterea, ex Providentia Domini, conservata sunt Doctrinalia fidei cum quibusdam revelationibus Antiquissimae Ecclesiae in usum hujus posteritatis; quae doctrinalia primum collecta sunt a Caino, et reposita ne perirent, quare dicitur de Caino, quod ei signum impositum, ne quis illum occideret, de quibus videantur quae dicta ibi loci, Cap: IV: 15. postea in doctrinam redacta a Chanocho, quae doctrina, quia illo tempore nulli usui esset, sed posteritati, ideo dicitur, quod sumserit eum Deus, de quibus etiam videan-

tur, quae ibi loci, Cap: V: 24. haec doctrinalia fidei fuerunt quae a Domino conservata sunt in usum hujus posteritatis seu Ecclesiae; nam a Domino praevisum, quod periret perceptio, quare etiam provisum, ut illa remanerent.

610. Vers: 9. *Hae nativitates Noachi: Noach vir justus et integer fuit in generationibus suis; cum Deo ambulavit sibi Noach.* Per nativitates Noachi significatur descriptio reformationis seu regenerationis novae Ecclesiae: quod Noach vir justus et integer in generationibus suis, significat quod talis esset, ut charitate donari posset; justus spectat bonum charitatis, integer verum charitatis; generationes sunt fidei: ambulare cum Deo significat hic, ut prius, ubi de Chanocho, doctrinam fidei.

611. Quod per nativitates Noachi significetur descriptio reformationis seu regenerationis novae Ecclesiae, constat ab illis quae prius ad Cap: II: 4, et ad Cap: V: 1. dicta sunt.

612. Quod Noach vir justus et integer in generationibus suis significet, quod talis esset, ut charitate donari posset, constat a significatione Justi et Integri, quod Justus spectet bonum charitatis, Integer verum charitatis; tum ab Ecclesiae illius essentiali, quod esset Charitas, de qua ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: quod Justus spectet bonum charitatis, et Integer verum charitatis, constat ex Verbo, ut apud Esaiam, „Me quovis die „quaerent, et scientiam viarum mearum desiderabunt, velut gens „quae *Justitiam* facit, et *Judicium* Dei sui non derelinquit; in„terrogabunt Me *judicia Justitiae*, appropinquationem Dei de„siderabunt,“ LVIII: 2: ubi judicium pro illis quae sunt veri, et justitia pro illis quae sunt boni: solennis quasi formula facta, judicium et justitiam facere, pro verum et bonum, ut Esai: LVI: 1. Jer: XXII: 3, 13, 15. Cap: XXIII: 5. Cap: XXXIII: 15. Ezech: XXXIII: 14, 16, 19. Dominus dixit, „*Justi* ful„gebunt ut sol in Regno Patris Mei,“ Matth: XIII: 43, pro illis qui charitate praediti: tum ubi de consummatione [22] saeculi, „Exibunt Angeli, et separabunt malos e medio *Justorum*,“ ib: vers: 49. ubi etiam pro illis, qui in bono charitatis sunt. Integer autem significat verum quod ex charitate; verum enim datur ex plurima alia origine, sed quae ex bono charitatis ex Domino, hoc dicitur Integrum, et homo integer: ut apud Davidem, „Quis peregrinabitur in tentorio tuo, quis [23] habitabit

« in monte sanctitatis tuae, ambulans *Integer*, et faciens *Justi-* « *tiam*, et loquens veritatem in corde suo, » Psalm: XV: 1, 2. hic describitur integer. Apud Eundem, « Cum sancto sancte « Te geris, cum *Viro Integro Integrum* Te praebes, » Psalm: XVIII: 26. ubi vir integer, qui ex sancto seu bono charitatis, talis est. Apud Eundem, « Jehovah non prohibebit bonum *am-* « *bulantibus* in *Integritate*, » Psalm: LXXXIV: 12. Quod Integer sit qui verus ex bono, seu qui loquitur et facit verum ex charitate, constat ex eo, quod pluries applicetur Integro seu Integritati vox *ambulare*, et *via*, tum *rectum* seu rectitudo, quae voces sunt Veri, ut apud Davidem, « Informabo in *Via* « *Integrum* quousque veniet ad Me, *ambulabo* mihi in *Integri-* « *tate* cordis mei in medio domus meae, » Psalm: CI: 2 et « *am-* « *bulans in via Integri*, hic ministrabit Mihi, » ib: vers: 6. Apud Eundem, « Beati *Integri via*, *ambulantes* in lege Jeho- « vae, » Psalm: CXIX: 1. Apud Eundem, « *Integritas* et *Rec-* « *titudo* custodient Me, » Psalm: XXV: 21. Apud Eundem, « Observa *Integrum*, et vide *Rectum*, quia postremum viro « pax, » Psalm: XXXVII: 37. Ex his constat, quod Justus dicatur qui facit bonum, et Integer qui facit verum inde, quod etiam est facere justitiam et judicium; sanctitas et justitia est coeleste fidei, integritas et judicium est spirituale inde.

613. Quod generationes sint fidei, ex sensu literae non patet, qui est historicus; sed hic quia solum interna sunt, significantur illa quae sunt fidei; ex serie quoque constat, quod generationes hic non sint aliae; in verbo aliquoties similiter, ut apud Esaiam, « Aedificent ex te vastitates saeculi, fundamenta « *generationis* et *generationis* erigas, et vocabitur tibi sepiens « rupturam, reducens semitas ad habitandum, » LVIII: 12. ubi omnia significant quae fidei sunt, vastitates saeculi quae sunt coelestium fidei; fundamenta generationis et generationis, quae sunt spiritualium fidei, quae lapsa, a temporibus antiquis, quae simul significantur: apud Eundem, « Aedificabunt vastitates sae- « culi, desolationes priores erigent, et renovabunt urbes vasti- « tatis, desolationes *generationis* et *generationis*, » LXI: 4, similiter. Apud Eundem, « Non laborabunt in vacuum, et non « *generabunt* ad perturbationem, nam semen benedictorum Je- « hovae illi, et *prognati* illorum cum illis, » LXV: 23. ubi etiam

generare praedicatur de illis quae sunt fidei, laborare de illis quae sunt amoris, de his praedicatur semen benedictorum Jehovae, de illis prognati.

614. Quod ambulare cum Deo, significet doctrinam fidei, videantur quae prius de Chanocho, Cap: V: 22, 24. de quo etiam dicitur, quod ambulaverit cum Deo; et ibi significavit Doctrinam fidei, conservatam in usum posteritatis: et quia haec posteritas est, in cujus usum, hic nunc reassumitur.

615. Describitur hic in communi, qualis homo hujus Ecclesiae, non quod ita adhuc fuit, in sequentibus enim agitur de ejus formatione, sed qualis potuit fieri, scilicet quod per cognitiones fidei donari potuisset, charitate, et sic a charitate agere, et ex bono charitatis cognoscere quid verum; quare bonum charitatis seu justus praecedit, et verum charitatis seu integer sequitur. Charitas est, ut prius dictum, amor erga proximum, et misericordia, estque inferior gradus amoris qui fuit Antiquissimae Ecclesiae, qui amor fuit in Dominum: ita nunc amor descendit, et exterior factus; et appellandus Charitas.

616. Vers: 10. *Et genuit Noach tres filios, Schem, Cham, et Japheth:* quod Noach genuerit tres filios, significat, quod tria genera doctrinarum inde exsurgerent, quae significantur per Schem, Cham, et Japheth.

617. Quod Noach genuerit tres filios, significet quod tria genera doctrinarum inde exsurgerent, constat ex omnibus illis quae praecedunt, quod Nomina nihil aliud significent quam Ecclesias, seu quod idem est, Doctrinas: ita quoque hic; sed hic modo nominantur ob seriem seu nexum cum iis quae praecedunt, qui est, quod praevisum a Domino, quod homo hujus genii potuisset donari charitate, sed usque quod inde doctrinarum tria genera nascerentur, de quibus doctrinis in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur, ubi de Schemo, Chamo, et Japheto.

618. Quod Noach Justus et integer fuit, quod ambulavit cum Deo, et hic quod genuit tres filios, in praeterito dicatur, et tamen spectant futura, sciendum quod talis sit sensus internus, ut nullam rationem temporum habeat; cui quoque favet Lingua originalis, ubi quandoque vox una eademque ad quodcunque tempus explicabilis est, sicut nec distinguit inter voces;

sic patent interiora evidentius; Lingua illa ex sensu interno hoc trahit, qui multiplicior est, quam usquam aliquis credere possit, inde non se finiri per tempora et per distinctiones patitur.

619. Vers: 11. *Et corrupta fuit terra coram Deo, et impleta fuit terra violentia:* per terram significatur gens illa, de qua prius; quae corrupta dicitur ex diris persuasionibus; et impleta violentia ex foedis cupiditatibus: Deus hic et in sequentibus hujus capitis dicitur, quia nulla nunc Ecclesia.

620. Quod per terram significetur gens illa, de qua prius, constat ex illis, quae de significatione terrae et humi ostensa sunt: Terra est vox, quae in Verbo saepissime nominatur, et per illam significatur terra ubi vera Ecclesia Domini, sicut terra Canaan; terra quoque ubi non Ecclesia, ut terra Aegypti, et gentium, ita pro gente quae ibi habitat; et quia pro gente, etiam pro unoquovis tali, qui ibi: terra dicitur ex Amore Coelesti, ut Terra Canaan; terrae gentium ex amoribus spurcis; sed humus ex fide, quae inseminatur; nam, ut ostensum, terra est continens humi, et humus est continens agri, sicut amor est continens fidei, et fides est continens cognitionum fidei, quae inseminantur: hic terra sumitur pro gente, in qua omne amoris coelestis et Ecclesiae periit; ex subjecto noscitur quid praedicatur.

621. Quod terra corrupta dicatur ex diris persuasionibus, et impleta violentia ex foedis cupiditatibus, constat ex significatione vocis *Corrumpere*, et vocis *Violentia;* in Verbo nusquam una vox pro altera sumitur, sed constanter illa adhibetur, quae proprie rem, de qua, exprimit, et quidem ita, ut ex solis vocibus, quae adhibentur, pateat illico, quid in sensu interno; sicut hic vox Corrumpere et Violentia; Corrumpere praedicatur de iis quae sunt intellectus cum desolatus, Violentia de iis quae sunt voluntatis, cum vastata, ita corrumpere de persuasionibus, et violentia de cupiditatibus.

622. Quod Corrumpere de persuasionibus, constat apud Esaiam, „Non facient malum, et non *Corrumpent* in toto monte sanctitatis meae, quia plena erit *terra* scientia a cum Jehovah," XI: 9. et similiter, Cap: LXV: 25. [24] ubi malum facere spectat voluntatem seu cupiditates, corrumpere intellectum seu persuasiones falsi. Apud Eundem, „Vae genti peccatrici,

„populo gravi iniquitate, semini male facientium, filiis *Corruptoribus*," I: 4. ibi, ut alibi, gentes et semen malefacientium pro malis quae sunt voluntatis seu cupiditatum; populus et filii corruptores pro falsis, quae sunt intellectus seu persuasionum. Apud Ezechielem, „*Corrupta* es prae iis in omnibus „viis tuis," XVI: 47. ibi corrumpere de iis quae sunt intellectus, rationis seu cogitationis, via enim est vox significans veritatem. Apud Davidem, „*Corruptum* fecerunt, et abominabile fecerunt opus," Psalm: XIV: 1: ubi corruptum pro diris persuasionibus, et abominabile pro foedis cupiditatibus, quae in opere, seu a quibus opus. Apud Danielem, „Post septimanas sexaginta et duas excidetur Messias, et non Illi, et civitatem et sanctuarium *Corrumpet* populus ducis venturi, et finis ejus cum inundatione," IX: 26: similiter corrumpere pro persuasionibus falsi, de quibus praedicatur inundatio.

623. Quod terra impleta violentia dicatur ex foedis cupiditatibus, et quam maxime ex cupiditatibus quae sunt amoris sui, seu insolentis fastus, constat ex Verbo: violentia vocatur, cum violentiam inferunt sanctis, illa prophanando, sicut hi antediluviani, qui doctrinalia fidei immerserunt cupiditatibus quibuscunque; ut apud Ezechielem, „Avertam facies meas ab iis, et „prophanabunt absconditum meum, veniantque in illud effractores, et prophanabunt illud; fac catenam, quia *terra* est plena judicio sanguinum, et urbs *plena est violentia*," VII: 22, 23, 24. describuntur violenti, quinam, quod tales, ut dictum. Apud Eundem, „Panem suum in sollicitudine edent, et aquas „suas in desolatione bibent, ut devastetur terra ejus a plenitudine sua, prae *Violentia* omnium habitantium in ea," XII: 19. panis quem cum sollicitudine edent sunt coelestia, aquae quas in desolatione bibent, sunt spiritualia, quibus violentiam [25] intulerunt, seu quae prophanarunt. Apud Esaiam, „Telae eorum non erunt in vestem, nec tegentur in operibus suis; opera „eorum opera iniquitatis, et facinus *Violentiae* in volis eorum," LIX: 6: ubi telae et vestes praedicantur de iis quae sunt intellectus seu cogitationis, iniquitas et violentia de iis quae sunt voluntatis seu operum. Apud Jonam, „Convertantur quisque a „via sua mala, et a *Violentia*, quae in volis eorum," III: 8: ubi via mala praedicatur de falsis quae sunt intellectus, et vio-

lentia de malis, quae sunt voluntatis. Apud Jeremiam, „Veniet in anno auditio et *Violentia* in terra," LI: 46. Auditio pro iis quae sunt intellectus, violentia quae sunt voluntatis. Apud Esaiam, „Non *Violentiam* fecit, et non dolus in ore ejus," LIII: 9: ubi violentia de iis quae sunt voluntatis, dolus in ore de iis quae sunt intellectus.

624. Quod hic de statu non Ecclesiae agatur, constat inde, quod hic et in sequentibus hujus Capitis dicatur *Deus*, in praecedentibus autem *Jehovah;* quando non Ecclesia, dicitur Deus, at quando Ecclesia, dicitur Jehovah, sicut in Capite Primo Geneseos, quando non Ecclesia, dictum est Deus, in sequente autem, quando Ecclesia, dictum, Jehovah Deus: Jehovah est sanctissimum, et non nisi quam Ecclesiae; at Deus non ita, quia nulla non gens habuit Deos, quare nomen Deus non ita sanctum: nemini Jehovam nominare licuit, nisi cui verae fidei cognitio, at Deum cuicunque.

625. Vers: 12: *Et vidit Deus terram, et ecce corrupta fuit, quia corrupit omnis caro viam suam super terra:* quod vidit Deus terram, significat quod Deus nosset hominem: quod corrupta, significat, quod nihil nisi falsum: quia corrupit omnis caro viam suam super terra, significat quod corporeum hominis perdiderit omnem intellectum veri.

626. Quod vidit Deus terram, significet quod Deus nosset hominem, constare unicuique potest; Deus enim, qui novit omnia et singula ab aeterno, non opus habet ut videat num talis sit; videre est humanum quid, quare, ut dictum ad vers: 6, et alibi, secundum ea, quae apparent in homine, loquutum; imo adeo, ut etiam oculis dicatur videre.

627. Quia corrupit omnis caro viam suam super terra, quod significet corporeum hominis perdidisse omnem intellectum veri, constat a significatione Carnis, de qua prius ad vers: 3, quod sit in genere omnis homo, in specie corporeus, seu omne corporeum; et ex significatione Viae, quod sit Intellectus veri, seu ipsa Veritas: quod Via praedicetur de Intellectu veri, seu de veritate, constare potest ab illis quae allata sunt prius passim, et praeterea ab his, quae sequuntur: apud Mosen, „Dixit Jehovah, surge, descende cito hinc, quia *corrupit* se populus tuus, recesserunt subito de *Via*, quam praecepi eis,

„ fecerunt sibi fusile," Deut: IX: 12, 16. ibi a praeceptis, quae sunt veritates: apud Jeremiam, „ Cujus *Oculi* aperti sunt super omnes *Vias* filiorum hominis, ad dandum viro juxta *Vias* „ ejus, et juxta fructum operum ejus," XXXII: 19. viae sunt vita secundum praecepta, fructus operum est vita ex charitate; ita via praedicatur de veris, quae sunt praeceptorum et mandatorum; sicut etiam filius hominis, et vir, ut supra ostensum: similiter, Jer: VII: 3. Cap: XVII: 10. Apud Hoseam, „ Visitabo super eum *Vias* ejus, et opera ejus reddam ei," IV: 9. Apud Sachariam, „ Revertimini a *Viis* vestris malis, et operibus vestris malis: sicut cogitavit Jehovah Zebaoth facere „ nobis juxta *Vias* nostras, et juxta opera nostra," I: 4, 6. similiter, sed contraria prioribus, quia viae malae, et opera mala: apud Jeremiam, „ Dabo iis cor unum, et *Viam* unam," XXXII: 39: Cor pro bonis, et via pro veris. Apud Davidem, „ *Viam* mandatorum tuorum fac me intelligere. *Viam* mendacii remove a me; et legem tuam gratiose largire mihi. *Viam* „ *veritatis* elegi. *Viam* praeceptorum tuorum curram," Psalm. CXIX: 26, 27, 29, 30, 32, 35. ubi via mandatorum et praeceptorum dicitur via veritatis; cui contraria via mendacii. Apud Eundem, „ *Vias* tuas Jehovah notas fac mihi, *tramites* „ tuos doce me, *duc viam meam* in *veritate* tua, et doce me," Psalm: XXV: 4, 5. similiter manifeste pro veritate. Apud Esaiam, „ Cum quo consiliatus est Jehovah, et instruxit Ipsum, „ et docuit Ipsum *Semitam* judicii, et docuit Ipsum scientiam, „ et *Viam intelligentiarum* nosse fecit Ipsi," XL: 14. manifeste pro intellectu veri. Apud Jeremiam, „ Sic dixit Jehovah, „ state super *Viis*, et videte, et quaerite de *Semitis* saeculi, „ quae sit *Via* bona, et ite in illa," VI: 16: similiter pro intellectu veri. Apud Esaiam, „ Ducam caecos in *Via* non noverunt, in *Semitis* non noverunt, ducam eos," XLII: 16. de veris praedicantur et Via, et Semita, et Trames, et Platea, et Vicus, quia ducunt ad verum; ut etiam apud Jeremiam, „ Impingere fecerunt eos in *Viis* eorum, *tramitibus* saeculi, ad „ eundum *semitas*, *Viam* non stratam," XVIII: 15. similiter in Libro Judicum, „ in diebus Jaëlis cessarunt *tramites*, et „ euntes *semitas*, iverunt *tramites* tortuosos; cessarunt *vici* in „ Israël," V: 6. [7.]

628. Sensus internus hic est, quod omnis homo, quicunque fuit in terra, ubi Ecclesia, corruperit viam suam, sic ut non intelligeret verum, quia omnis homo corporeus factus; non solum illi, de quibus in versu priori, sed etiam illi, qui Noachus dicuntur, de quibus hic et in versu sequente in specie agitur; nam antequam regenerati, tales fuerunt; haec praecedunt quia de Regeneratione eorum in sequentibus agitur: et quia parum Ecclesiae remansit, nunc dicitur Deus, non Jehovah. In hoc versu significatur, quod nihil verum fuerit; in nunc sequente, quod nihil bonum; modo in reliquiis, quae apud hos, qui Noachus vocantur, nam absque reliquiis, non datur regeneratio; tum in doctrinalibus, quae sciverunt: sed non fuit intellectus veri, qui nusquam datur nisi ubi voluntas boni; ubi non voluntas ibi nec intellectus, et qualis voluntas talis intellectus; apud Antiquissimos fuit Voluntas boni quia amor in Dominum, et inde intellectus veri, sed hic intellectus prorsus cum voluntate periit: Verum quoddam rationale, et bonum naturale remansit apud hos, qui vocantur Noachus, quare etiam potuerunt regenerari.

629. Vers: 13. *Et dixit Deus Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum; et ecce, Ego perdens eos cum terra.* Quod dixit Deus, significat quod ita fuit: finis omnis carnis venit coram Me, significat, quod humanum genus non posset non perire: quia impleta est terra violentia, significat, quod amplius nulla voluntas boni: ecce Ego perdam eos cum terra, significat quod genus humanum cum Ecclesia periret.

630. Quod dixit Deus, significet quod ita fuit, constat ex eo, quod apud Jehovam non sit nisi quam Esse.

631. Quod finis omnis carnis venit coram Me, significet quod genus humanum non posset non perire, constat ab ipsis verbis, tum a significatione Carnis, quod sit omnis homo in genere, et corporeus homo in specie, de quo prius.

632. Quod impleta est terra violentia, significet quod amplius nulla voluntas boni, constat ab illis, quae de significatione violentiae prius ad vers: 11, dicta et ostensa sunt: in praecedente versu dictum est de Intellectu veri, hic dicitur de Voluntate boni, quod utrumque perierit apud hominem Ecclesiae.

633. Res se ita habet, quod apud nullum hominem sit aliquis Intellectus veri ac Voluntas boni, ne quidem apud illos qui fuerunt ex Antiquissima Ecclesia; sed cum Coelestes fiunt, apparet sicut Voluntas boni et Intellectus veri esset apud eos, sed est solius Domini, quod etiam sciunt, agnoscunt et percipiunt; sicut etiam apud Angelos; usque adeo, ut qui non scit, agnoscit et percipit, quod ita sit, nihil prorsus intellectus veri et voluntatis boni habeat: apud hominem quemcunque, et apud Angelum quemcunque, etiamsi coelestissimum, proprium ejus non est nisi falsum et malum; nam notum est, quod Coeli non sint puri coram Domino; et quod omne Bonum et omne Verum sit Solius Domini: sed sicut homo et angelus potest perfici, ita, ex Divina Domini Misericordia, perficitur, et recipit sicut intellectum veri et voluntatem boni, sed quod habeat, est solum apparentia: perfici potest unusquisque homo, et consequenter recipere donum hoc Misericordiae Domini, secundum cujusvis vitae actualitates convenienter [26] ejus implantato a parentibus malo haereditario.

634. Sed perquam difficile est ad captum dicere, quid intellectus veri et voluntas boni in proprio sensu, ex causa, quod omne quod cogitat homo, putet esse intellectus, quia ita id appellat; et omne quod cupit, putet esse voluntatis, quia ita id appellat: eoque difficilius est dicere ad captum, quia plerique hodie quoque ignorant quod intellectuale sit distinctum a voluntario, nam cum cogitant quid, dicunt se velle, et cum volunt quid dicunt se cogitare, ita quoque ex causa quod ita appellent: praeterea causa est, quod difficile comprehendi possit, quia in corporeis solum sunt, seu vita eorum in extremis: ex his causis ignorant quoque, quod interius quoddam, et adhuc interius, imo intimum detur apud unumquemvis hominem; et quod corporeum ejus et sensuale sit extremum; cupiditates et res memoriae sint interiora; affectiones et rationalia sint adhuc interiora: et voluntas boni ac intellectus veri sint intima; et haec ita distincta inter se, ut nihil usquam distinctius; corporeus homo omnia haec unum facit, et confundit; quae causa est, quod credat, cum moritur corporeum ejus, etiam omnia moritura esse, cum tamen tunc primum incipit vivere, et quidem per interiora sua ordine succedentia; nisi interiora ejus ita distincta es-

sent, et sibi succederent, nusquam potuissent homines in altera vita esse spiritus, esse spiritus angelici, esse angeli, qui distinguuntur ita secundum interiora; inde tres Coeli inter se distinctissimi. Ex his nunc aliquantum constare potest, quid intellectus veri et voluntas boni in proprio sensu, et quod solum praedicari queant de homine coelesti, seu de Angelis tertii Coeli.

635. Quod in fine dierum Ecclesiae antediluvianae perierit omnis intellectus veri et voluntas boni, significatur per illa, quae dicta sunt in versu priori, et in hoc; apud antediluvianos qui diris persuasionibus et foedis cupiditatibus imbuti erant, ita, ut ne quidem aliquod vestigium appareret; sed apud hos, qui Noachus appellantur, permanserunt Reliquiae, quae tamen non potuerunt sistere aliquod intellectus ac voluntatis, sed modo rationale verum, et naturale bonum; nam qualis homo, talis Reliquiarum operatio; per reliquias potuerunt illi regenerari, nec persuasiones obstabant et absorbebant operationem Domini per reliquias: persuasiones seu principia falsi radicata, impediunt omnem operationem, quae nisi prius exstirpentur, nusquam potest homo regenerari; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

636. Quod perdam eos cum terra, significet, quod Genus humanum cum Ecclesia periret, constat ex eo, quod hic dicatur cum terra; terra enim in lato sensu significat Amorem, ut prius dictum, ita coelestia Ecclesiae; hic quia nullus amor, nec quicquam coeleste, remansit, significat amorem sui, et quod contrarium coelesti Ecclesiae est; sed usque homo Ecclesiae fuit, quia doctrinalia fidei habuit: nam, sicut dictum, terra est continens humi, et humus continens agri, sicut amor est continens fidei, et fides continens cognitionum fidei.

637. Quod perdam eos cum terra, significet, quod genus humanum periret cum Ecclesia, res se ita habet, si Ecclesia Domini prorsus exstingueretur in tellure, genus humanum nequaquam potuisset esse, sed omnes cum singulis perirent; se habet Ecclesia sicut Cor, ut prius dictum, quamdiu Cor vivit, circumjacentia viscera et membra possunt vivere; at ut primum cor moritur, omnia et singula quoque moriuntur: Ecclesia Domini in tellure est sicut cor, inde genus humanum, etiam illud quod extra Ecclesiam est, vitam habent; causa ignotissima uni-

cuivis est; sed ut aliquid sciatur, se habet universum genus humanum in tellure, sicut corpus cum ejus partibus, in quo Ecclesia est instar cordis, et nisi Ecclesia foret, cum qua, sicut cum quodam corde, uniretur Dominus per Coelum et mundum spirituum, foret disjunctio, et cum disjunctio humani generis a Domino, illico periret: quae causa est, quod a prima creatione hominis, semper aliqua Ecclesia fuerit; et quoties Ecclesia perire incepit, quod usque remanserit apud quosdam: haec quoque causa fuit adventus Domini in mundum, nisi ex Divina Ipsius Misericordia venisset, universum genus humanum in hac tellure periisset, nam tunc Ecclesia in extremis fuit, et vix aliquid bonum et verum superstes. Quod genus humanum nusquam vivere possit, nisi conjunctum sit cum Domino per coelum et mundum spirituum, causa est, quia homo in se spectatus multo vilius est brutis; si relinqueretur sibi, rueret in sui et omnium perniciem, nam nihil aliud quam sui et omnium destructionem cupit; ordo ejus foret, ut unus alterum amaret sicut semet, sed nunc unusquisque semet amat prae aliis, ita omnes alios odit; at bruta animalia prorsus aliter, eorum ordo est, secundum quem vivunt, ita vivunt prorsus secundum ordinem in quo sunt, homo autem prorsus contra ordinem; quare nisi Dominus ejus misereretur, et conjungeret eum sibi per angelos, nusquam potuisset unum minutum vivere: hoc homo ignorat.

638. Vers: 14. *Fac tibi arcam lignorum gopher, mansiones facies arcam, et bituminabis eam intus et extus bitumine.* Per arcam significatur homo hujus Ecclesiae: per ligna gopher ejus concupiscentiae: per mansiones significantur binae partes hominis, quae sunt voluntatis et intellectus: per bituminare eam intus et extus significatur conservatio a cupiditatum inundatione.

639. Quod per arcam significetur homo hujus Ecclesiae, seu Ecclesia Noachus dicta, constare satis potest a descriptione ejus in sequentibus; tum ex eo, quod Verbum Domini ubivis involvat spiritualia et coelestia, hoc est, quod Verbum Domini sit spirituale et coeleste: si Arca, cum ejus bituminatione, dimensione, et constructione, ut et diluvium, non plus, quam sonat litera, significarent, nihil prorsus spirituale et coeleste foret, sed modo aliquid historicum, quod pluri usui non foret

humano generi, quam simile quid, quod describitur a prophanis: at quia Verbum Domini ubivis in sinu seu recessu suo continet et involvit spiritualia et coelestia, constat clare, quod per arcam, et per omnia, quae de arca dicuntur, significentur arcana nondum detecta: similiter quoque alibi, ut per arculam, in qua Moses reconditus, et quae posita in ulva juxta litus fluminis, Exod: II: 3. et adhuc sublimius per Arcam sanctam in deserto, quae exstructa secundum typum ostensum Mosi in monte Sinai; in qua nisi omnia et singula fuissent repraesentativa Domini, et Ipsius Regni, non aliud fuisset, quam quoddam idolum, et cultus idololatricus; similiter Templum Salomonis, quod nusquam sanctum fuit ex se, seu ex auro, argento, cedro et lapide ibi, sed ex singulis quae repraesentabantur per illa; similiter hic, nisi Arca et ejus constructio cum singulis significarent aliquod arcanum Ecclesiae, Verbum non foret Verbum Domini, sed mortua quaedam litera, sicut apud aliquem prophanum scriptorem. Quod Arca significet hominem Ecclesiae, seu Ecclesiam, quae Noachus dicta, inde constat.

640. Quod per ligna Gopher significentur concupiscentiae, et per mansiones, binae partes ejus hominis, quae sunt voluntatis et intellectus, nemo adhuc novit: nec quomodo illa significantur, scire quisquam potest, nisi prius dicatur, quomodo se res habuit cum illa Ecclesia. Antiquissima Ecclesia, ut saepius dictum, ex Amore novit quicquid esset fidei, seu quod idem est, ex voluntate boni habuit intellectum veri; sed posteri eorum ex haereditario quoque traxerunt, quod dominarentur apud eos cupiditates, quae sunt voluntatis, quibus etiam immerserunt doctrinalia fidei, inde Nephilim facti: cum itaque Dominus praevidit, si homo in tali natura maneret, quod in aeternum periret, ideo provisum a Domino, ut voluntarium separaretur ab intellectuali, et formaretur homo, non ut prius, per voluntatem boni, sed per intellectum veri donaretur ei charitas, quae quasi voluntas boni apparet; haec nova Ecclesia, quae Noachus vocatur, talis facta est, et sic fuit ex prorsus alia indole, quam Ecclesia Antiquissima. Praeter hanc Ecclesiam etiam aliae fuerunt tunc temporis, ut illa quae Enosch dicta, de qua prius ad Cap: IV: 25, 26. tum etiam, quarum non talis

mentio et descriptio exstat: hic modo describitur Ecclesia Noach, quia alia et prorsus diversa indole fuit ab Antiquissima.

641. Quia hic homo Ecclesiae reformandus esset, quoad illam partem hominis, quae Intellectus vocatur, prius quam reformari posset quoad alteram, quae voluntas appellatur, hic describitur, quomodo illa, quae sunt voluntatis, separata sint ab illis quae sunt intellectus, et quasi contecta et reservata, ne quicquam eam tangeret; nam si excitarentur ea, quae voluntatis, hoc est, quae cupiditatis essent, periisset; ut ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constabit. Binae illae partes, Intellectus et Voluntas, ita distinctae sunt apud hominem, ut nihil distinctius, quod mihi manifeste scire datum etiam per id, quod intellectualia spirituum et angelorum influant in sinistram partem Capitis seu Cerebri, at voluntaria in dextram, similiter quoad faciem; cum angelici spiritus influunt, tunc molliter sicut lenissimae aurae influunt, at cum spiritus mali, tunc est quasi inundatio, in sinistram cerebri partem cum phantasiis et persuasionibus diris, in dextram cum cupiditatibus, influxus eorum est quasi inundatio phantasiarum et cupiditatum.

642. Ex his constare potest, quid involvit prima haec Arcae descriptio, quod constructa sit ex Lignis Gopher, quid mansiones, tum quod bitumine foris et intus bituminaretur; nempe quod altera illa pars, quae voluntatis, conservaretur ab inundatione; [27] et solum aperiretur illa pars, quae est intellectus, quae describitur, vers: 16. per fenestram, januam, infimas, secundanas et tertianas. Haec forte incredibilia sunt, quia in nullius ideam adhuc venerunt, et quia non talem conceptum habuerunt de Verbo Domini, usque tamen verissima sunt: sed haec minima et communissima arcana sunt, quae homo nescit; si ei singularia dicerentur ne quidem unum caperet.

643. Quod itaque ipsam significationem vocum attinet, ut quod Ligna Gopher significent concupiscentias, et quod mansiones utramque partem hominis, constare potest a Verbo: Lignum Gopher, est lignum abundans sulphure, sicut abies, et ejus generis plura; ex sulphure praedicatur quod significet concupiscentias, quia facile arripit ignem. Antiquissimi compararunt et assimilarunt illa, quae sunt apud hominem, Auro, Argento, Aeri, Ferro, Lapidi, Ligno; Coeleste ejus intimum

Auro, Coeleste inferius Aeri, et quod infimum seu corporeum inde Ligno; at spirituale intimum compararunt et assimilarunt Argento, spirituale inferius ferro, et infimum ejus lapidi; quae cum nominantur in Verbo, per illa in sensu interno talia significantur, ut apud Esaiam, „Pro *aere* adducam *aurum*, et pro „*ferro* adducam *argentum*, et pro *Lignis aes*, et pro *lapidi-* „*bus ferrum;* ponamque censum tuum pacem, et exactores „tuos justitiam," LX: 17. ibi agitur de Regno Domini, ubi non talia metalla; sed sunt coelestia et spiritualia, quae quod significentur, etiam ex eo clare constat, quia de pace et justitia dicitur; ibi aurum, aes et lignum sibi correspondent, et significant coelestia, seu voluntaria, ut dictum; et argentum, ferrum et lapis sibi correspondent, et significant spiritualia seu intellectualia. Apud Ezechielem, „Praedabuntur opes tuas, de- „praedabuntur merces tuas; *lapides* tuos, et *Ligna* tua," XXVI: 12. quod per opes et merces non significentur opes et merces mundanae, constat manifeste, sed coelestes et spirituales; ita quoque per lapides et ligna, ubi lapides sunt illa quae sunt intellectus, et ligna illa quae voluntatis. Apud Habakuk, „*Lapis* e pariete clamat, et trabs e *Ligno* respondet," II: 11: lapis pro infimo intellectus, et lignum pro infimo voluntatis, quod respondet cum aliquod depromitur ex scientifico sensuali. Apud Eundem, „Vae dicenti *Ligno*, expergiscere, et suscita- „re *lapidi* silenti, hic docebit; hic ecce fixus auro et argento, „et nullus spiritus in medio ejus; at Jehovah in Templo sanc- „titatis suae," II: 19. [20.] hic quoque lignum pro cupiditate, lapis pro intellectuali infimo, quare de eo praedicatur silere et docere; quod spiritus non in medio ejus, significat quod nihil coeleste et spirituale repraesentet; sicut templum ubi lapis et lignum, et ea alligata auro et argento, apud eos, qui nihil cogitant de illis quae repraesentant. Apud Jeremiam, „Aquas „nostras pro argento bibimus, *Ligna* nostra pro pretio veniunt," Thren: V: 4. [28] ubi aquae et argentum significant ea quae sunt intellectus, ligna quae sunt voluntatis. Apud Eundem, „Di- „centes *Ligno*, pater meus tu, et *lapidi* tu genuisti nos," II: 27. ibi lignum pro cupiditate, quae voluntatis, ex qua conceptus, et lapis pro scientifico sensuali, ex quo genitus. Inde apud Prophetas passim, servire *Ligno* et *Lapidi*, pro sculpti-

libus ex ligno et lapide, per quae significatur, quod serviverint cupiditatibus et phantasiis; etiam moechari cum *Ligno* et *Lapide*, ut Jerem: III: 9. apud Hoseam, „ Populus *Lignum* suum „ interrogat, et baculus ejus indicat ei, quia spiritus scortatio- „ num seduxit," IV: 12, pro quod interroget sculptile ligneum, seu cupiditates. Apud Esaiam, „ Paratum ab heri topheth, ro- „ gus ejus *ignis* et *Ligna* multum, flatus Jehovae sicut flumen „ *sulphuris* ardentis," XXX: 33. hic ignis, sulphur et ligna pro foedis cupiditatibus. Lignum in genere significat illa quae sunt infima voluntatis; Ligna pretiosa, ut cedrinum, et similia, quae bona, sicut cedrina Ligna in Templo; et lignum cedrinum adhibitum in mundatione leprae, Lev: XIV: 4, 6, 7. et Lignum projectum in aquas amaras ad Marah, ex quo aquae dulces factae, Exod: XV: 25. de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in illis locis. Ligna vero non pretiosa, et quae facta in sculptilia, ut et ad rogum adhibita, et talia, significant cupiditates, sicut hic ligna gopher ex sulphure; ut apud Esaiam, „ Dies ultionis Jehovae; convertentur flumina ejus in picem, et „ pulvis ejus in *Sulphur*, et erit terra ejus in picem ardentem," XXXIV: 9. pix pro diris phantasiis, sulphur pro foedis cupiditatibus.

644. Quod per Mansiones significentur binae partes hominis, quae sunt voluntatis et intellectus, constat ex illis quae dicta sunt, quod binae illae partes, voluntas et intellectus, sint inter se distinctissimae, et quod ideo, ut dictum, Cerebrum humanum in binas partes, quae vocantur haemisphaeria, divisum sit; ad sinistrum ejus haemisphaerium pertinent intellectualia, ad dextrum voluntaria; haec communissima est distinctio. Praeterea tam Voluntas quam Intellectus in innumerabiles partes distinguuntur, nam tot divisiones intellectualium, et tot voluntariorum hominis sunt, ut nusquam quoad genera universalia, minus quoad species, exprimi aut enumerari possint: homo est sicut quoddam exiguissimum Coelum, qui correspondet mundo spirituum et Coelo, ubi omnia genera et omnes species intellectualium et voluntariorum, ex Domino, ita ordinatissime distincta sunt, ut ne quidem omnium minimum sit, quod non distinctum, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: in Coelo divisiones illae appellantur Societates, in Verbo

Habitacula, a Domino Mansiones, Joh: XIV: 2. hic autem mansiones, quia praedicantur de Arca, per quam significatur homo Ecclesiae.

645. Quod per bituminare eam intus et extus bitumine, significetur conservatio a cupiditatum inundatione, constat ab illis quae prius dicta sunt: homo enim hujus Ecclesiae reformandus prius erat quoad ejus intellectualia, quare conservatus est ab inundatione cupiditatum, quae omne reformationis opus destruerent. In textu originali non quidem legitur, quod bitumine bituminaretur, sed adhibetur vox, quae denotat protectionem, derivata ab expiare, aut propitiare, quare simile involvit; expiatio seu propitiatio Domini est protectio ab inundatione mali.

646. Vers: 15. *Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arcae; quinquaginta cubiti latitudo ejus; et triginta cubiti altitudo ejus.* Per numeros hic ut prius significantur Reliquiae quod paucae; longitudo est illarum sanctum, latitudo est verum, altitudo est bonum.

647. Quod haec talia significent, non potest non unicuique peregrinum et remotissimum apparere, ut quod Numeri trecenti, et quinquaginta, et triginta significent Reliquias et quidem paucas; tum quod Longitudo, Latitudo et Altitudo significent sanctum, verum et bonum: sed praeter quae dicta et ostensa supra sunt de Numeris ad vers: 3. hujus capitis, quod ibi centum et viginti significent Reliquias fidei, etiam constare unicuique potest ex eo, quod, qui in sensu interno sunt, ut spiritus boni et angeli, extra omnia illa sint, quae terrestria, corporea et mere mundana, ita extra omnia quae sunt numerorum et mensurarum, et tamen illis datur a Domino percipere Verbum plene, et quidem prorsus abstracte a talibus; et quia hoc verum, inde manifeste constare potest, quod coelestia et spiritualia involvant; quae ita remota sunt a sensu literae, ut ne quidem apparere possit, quod talia sint; sicut sunt coelestia et spiritualia omnia et singula; exinde quoque scire potest homo, quam vesanum sit velle explorare illa quae sunt fidei per sensualia et scientifica, et non prius credere, quam sic illa capiat.

648. Quod Numeri et Mensurae in Verbo coelestia et spi-

ritualia significent, constare manifeste potest ex mensuratione Novae Hierosolymae et Templi apud Johannem et Ezechielem; cuivis constare potest, quod per Novam Hierosolymam et per Novum Templum significetur Regnum Domini in coelis et in terris, et quod Regnum Domini in coelis et in terris non sub mensuras terrestres cadat, et usque dimensiones quoad longitudinem, latitudinem et altitudinem in numeris designantur; inde concludi ab unoquovis potest, quod per numeros et mensuras significentur sancta, sicut apud Johannem, „Datus mihi est calamus similis baculo, et adstitit angelus, dixit mihi, surge, et „*metire Templum* Dei, et Altare, et adorantes in eo," Apoc: XI: 1. Et de Nova Hierosolyma, „*Hierosolymae Coelestis* „murus magnus et altus, habens portas *duodecim*, et super portis Angelos *duodecim*, et Nomina scripta quae sunt duodecim „Tribuum filiorum Israëlis, ab oriente portae *tres*, a septentrione portae *tres*, a meridie portae *tres*, ab occasibus portae *tres*. „Murus Civitatis habebat fundamenta *duodecim*, et in iis duodecim nomina Apostolorum Agni. Qui mecum loquebatur calamum habebat aureum, ut metiretur Civitatem, et portas ejus et „murum ejus, Civitas jacet quadrangularis, et *Longitudo* ejus tanta est, „quanta etiam *Latitudo;* mensus itaque est Civitatem „calamo in stadiis *duodecies mille, Longitudo et Latitudo* et *Altitudo* ejus aequalia erant: Mensus est murum ejus *Centum quadraginta quatuor cubitorum*, quae est mensura hominis hoc est „Angeli," Apoc: XXI: 12, 13, 14, 15, 16, 17. [29] hic ubivis Numerus duodecim occurrit, qui numerus sanctissimus est, quia significat sancta fidei, ut supra ad vers: 3. hujus Capitis dictum, et ad Cap: XXIX: et XXX Geneseos, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; quare etiam additur, quod illa mensura, sit mensura hominis, hoc est, Angeli. Similiter se habet cum Templo Novo et Hierosolyma Nova apud Ezechielem, quae quoque secundum mensuras describuntur, Cap: XL: 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 22, 25, 30, 36, 42, 47. Cap: XLI: 1 ad f. Cap: XLII: 5 ad 15. Sachar: II: 5, 6. ubi quoque Numeri in se spectati nihil significant, sed sanctum coeleste et spirituale a numeris abstractum. Omnes quoque numeri dimensionum Arcae, Exod: XXV: 10. Propitiatorii, Mensae aureae, Habitaculi, Altaris, similiter, Exod: XXV: 10, 17, 23. Cap: XXVI: et XXVII: 1.

et omnes numeri et dimensiones Templi, 1 Reg: VI: 2, 3. praeter plura.

649. Hic vero numeri seu mensurae Arcae nihil aliud significant quam Reliquias quae fuerant apud hominem hujus Ecclesiae, cum reformaretur, et quidem quod paucae; quod constat ab eo, quod in numeris illis dominentur Quinque, qui in Verbo significant aliquid seu parum, ut apud Esaiam, „ *Relinquentur* in eo racemationes, sicut decussio oleae, *duae tres* „ baccae in capite rami supremi, quatuor *quinque* in ramis fru- „ ctiferae," XVII: 6. ubi duo tria et quinque pro paucis. Apud Eundem, „ Mille unum coram increpatione unius, coram in- „ crepatione *Quinque* fugietis, donec *reliqui* sitis sicut malus su- „ per capite montis," XXX: 17. ubi etiam pro paucis. Minimum etiam mulctae, super restitutionem, fuit *Quinta pars*, Lev: V: 16. 24. Cap: XXII: 14. Num: V: 7. et minimum additamenti, cum redimerent bestiam, domum, agrum, decimas, erat *Quinta pars*, Lev: XXVII: 13, 15, 19, 31.

650. Quod Longitudo significet illarum sanctum, Latitudo illarum Verum, et Altitudo illarum Bonum, quae describuntur per numeros, non ita confirmari potest ex Verbo, quia praedicantur omnia et singula ex subjecto aut re, de qua agitur; sicut Longitudo applicate ad tempus significat perpetuum et aeternum, ut longitudo dierum, Psalm: XXIII: 6. Psalm: XXI: 5. at applicate ad spatium significat sanctum, quod inde sequitur: ita quoque se habet cum Latitudine, et Altitudine: trina dimensio omnium est in terrestribus, sed tales dimensiones non praedicari possunt de coelestibus et spiritualibus; cum praedicantur, abstracte a dimensionibus intelligitur perfectio major et minor, tum ejus quale et quantum; ut hic quale, quod sint reliquiae, et earum quantum, quod sint paucae.

651. Vers: 16. *Fenestram facies arcae, et ad cubitum perficies illam superne, et januam arcae in latere ejus pones: infimas, secundanas et tertianas facies illam:* Per fenestram, quae ad cubitum perficienda superne, significatur intellectuale: per januam a latere significatur auditio: per infimas, secundanas et tertianas significantur scientifica, rationalia et intellectualia.

652. Quod fenestra significet intellectuale, et janua auditionem, et sic in hoc versu agatur de parte hominis intellectua-

li, constare potest ab illis quae prius dicta sunt, quod nempe homo hujus Ecclesiae reformabatur ita: sunt in homine binae vitae, una est voluntatis, altera est intellectus; binae vitae fiunt, cum nulla voluntas, sed pro voluntate cupiditas; pars altera seu intellectualis est, quae tunc potest reformari, et postea per eam dari nova voluntas, sic ut usque unam vitam constituant, nempe charitas et fides: quia nunc homo talis erat, ut nulla voluntas, sed pro ea mera cupiditas, ea pars, quae voluntatis est, clausa erat, sicut ad vers: 14. dictum, et altera pars seu intellectualis, aperiebatur, de qua in hoc versu agitur.

653. Se res ita habet, cum reformatur homo, quod fit per pugnas et tentationes, tunc tales spiritus mali ei associantur, qui non nisi quam scientifica ejus et rationalia excitant, et ab illo tunc arcentur prorsus spiritus qui excitant cupiditates; nam bina genera spirituum malorum sunt, qui nempe in ratiocinia hominis agunt, et qui in ejus cupiditates: spiritus mali, qui ratiocinia hominis excitant, omnia falsa ejus depromunt, et persuadere ei conantur quod falsa sint vera, imo etiam vera vertunt in falsa; cum quibus homo, dum in tentationibus est, pugnare debet; sed Dominus, per angelos qui homini adjuncti, pugnat: postquam per pugnas separata sunt, et quasi discussa falsa, tunc praeparatus est homo, ut recipere possit vera fidei; quamdiu enim falsa regnant, nusquam potest homo recipere vera fidei, nam principia falsi obstant: cum ita praeparatus est, ut recipere possit vera fidei, tunc primum inseminari possunt ei semina coelestia, quae sunt semina charitatis; semina charitatis nusquam possunt seminari in humo, ubi falsa regnant, sed ubi vera: ita se habet reformatio seu regeneratio hominis spiritualis; ita quoque se habuit cum homine hujus Ecclesiae, quae Noachus vocatur: inde est, quod hic nunc agatur de fenestra et janua arcae, deque mansionibus ejus infimis, secundanis et tertianis, quae omnia ad spiritualem seu intellectualem hominem pertinent.

654. Hoc nunc est, quod notum est in Ecclesiis hodie, quod fides per auditionem; sed fides nusquam est cognitio illorum quae sunt fidei, seu cognitio credendorum, hoc solum est scientia; sed est Agnitio; sed agnitio nusquam apud aliquem dari potest, nisi principale fidei apud illum sit, quod est chari-

tas, hoc est, amor erga proximum, et misericordia; quando charitas est, tunc est agnitio, aut tunc est fides; qui aliter capit, tam longe abest a cognitione fidei, quantum abest vel distat terra a coelo: cum charitas adest, quae est bonitas fidei, tunc adest agnitio, quae est veritas fidei: quare homo dum secundum scientifica, rationalia et intellectualia regeneratur, est ob finem, ut praeparetur humus, seu mens ejus, ad recipiendum charitatem, ex qua seu ex cujus vita dein cogitet et agat, tunc reformatus seu regeneratus est, non prius.

655. Quod per fenestram, quae quoad cubitum perficienda superne, significetur intellectuale, constare potest unicuique ex illis quae nunc dicta sunt; tum ex eo, quod intellectuale non aliter comparari queat, quam fenestrae superne, cum agitur de constructione arcae, et per arcam significatur homo Ecclesiae; in Verbo similiter appellatur fenestra hominis intellectuale, sive sit ratio sive ratiocinatio, hoc est, visus ejus internus; ut apud Esaiam, „Afflicta, turbine jactata, non consolata; po„nam pyropum soles (*Fenestras*) tuos, et portas tuas in lapi„des carbunculi, et omnem finem tuum in lapides desiderii," LIV: 11, 12. ibi pro fenestris soles a lumine, quod immittitur seu transmittitur; soles seu fenestrae ibi sunt intellectualia, et quidem ex charitate, quare pyropo assimilantur; portae sunt rationalia inde; et finis est scientificum et sensuale; agitur ibi de Ecclesia Domini. Omnes *Fenestrae* Templi Hierosolymae idem repraesentabant, illarum supernae Intellectualia, mediae Rationalia, et infimae scientifica et sensualia, nam tres substructiones erant, 1 Reg. VI: 4, 6, 8. similiter *Fenestrae* novae Hierosolymae apud Ezechielem, Cap. XL: 16, 22, 25, 33, 36. Apud Jeremiam, „Ascendit mors in *Fenestras* nostras, venit „in palatia nostra, ad exscindendum infantem e platea, juve„nes e vicis," IX: 20. ubi fenestrae mediae mansionis significantur, quae sunt rationalia, quod exstinguantur; infans in platea est nascens veritas. Quia fenestrae significant intellectualia et rationalia quae sunt veri, etiam significant ratiocinia quae sunt falsi; ut apud Eundem, „Vae aedificanti domum suam in „non justitia, et hyperoa sua in non judicio, qui dicit, aedifi„cabo mihi domum mensurarum, et hyperoa spatiosa, et ex„cidit sibi *Fenestras*, et tabulata cedro, et pingenda minio,"

XXII: 13, 14. [30] fenestrae pro principiis falsi. Apud Zephaniam, « Cubabunt in medio ejus catervae bestiarum, omnis fera ejus gen« tis; tam platea quam chippod in malogranatis ejus pernocta« bunt; vox cantabit in *Fenestra*, vastitas in limine, » II: 14, de Aschure et Ninive, Aschur pro intellectu, hic vastato; vox cantans in fenestris pro ratiociniis ex phantasiis.

656. Quod per januam a latere significetur auditio, inde nunc constare potest, nec opus est ut confirmetur per similia ex Verbo: similiter enim se habet auris ad organa sensoria interna, sicut janua a latere, ad fenestram superne, seu quod idem est, auditio quae est auris, ad intellectuale quod est sensorii interni.

657. Quod per infimas, secundanas et tertianas significentur scientifica, rationalia et intellectualia, inde quoque sequitur: sunt tres gradus Intellectualium in homine, ejus infimum est scientificum, medium est rationale, supremum est intellectuale; haec ita distincta sunt inter se, ut nusquam confundantur, sed quod homo hoc nescit, causa est, quod in sensuali et scientifico solum vitam ponit; et cum ei inhaeret, ne quidem scire potest, quod rationale ejus sit a scientifico distinctum, minus tunc, quod intellectuale; cum tamen ita se res habet, quod Dominus per intellectuale apud hominem influat in ejus rationale, et per rationale in scientificum memoriae, inde vita sensuum, visus et auditus; hic est verus influxus, et hoc est verum commercium animae cum corpore: absque influxu vitae Domini in intellectualia apud hominem, seu potius in voluntaria, et per voluntaria in intellectualia, et per intellectualia in rationalia, et per rationalia in ejus scientifica, quae sunt memoriae, nusquam dari potest vita apud hominem: et tametsi homo in falsis est et malis, usque tamen est influxus vitae Domini per voluntaria et intellectualia, sed recipiuntur illa, quae influunt, in parte rationali secundum ejus formam; et facit ut homo possit ratiocinari, possit reflectere, possit intelligere quid verum et bonum; sed de his, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; tum quomodo se habet vita apud bruta.

658. Tres illi gradus, qui in genere vocantur intellectualium hominis, nempe intellectus, ratio et scientia, significati quoque sunt, ut dictum, in Templo Hierosolymae per fenestras

trium substructionum, [31] 1 Reg: VI: 4, 6, 8. tum etiam prius per Fluvios, qui exibant ex horto Edenis ab Oriente, ubi Oriens significat Dominum, Eden Amorem qui est voluntatis, hortus intelligentiam inde, fluvii sapientiam, rationem, et scientiam, de quibus videantur quae dicta sunt ad Cap: II: vers: 10, 11, 12, 13, 14.

659. Vers: 17. *Et Ego, ecce Me adducens diluvium aquarum super terram, ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub coelis, omne quod in terra, exspirabit.* Per diluvium significatur inundatio mali et falsi: ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub coelis, significant, quod se perderet omnis posteritas Ecclesiae Antiquissimae: Omne quod in terra exspirabit, significat eos, qui ab Ecclesia illa, et tales facti sunt.

660. Quod per diluvium significetur inundatio mali et falsi, constat ex illis, quae prius dicta sunt de posteritate Ecclesiae Antiquissimae, quod foedis cupiditatibus possessi fuerint, et quod iis immerserint doctrinalia fidei, inde illis persuasiones falsi, quae exstinguebant omne verum et bonum, et simul intercludebant viam pro Reliquiis, ne operari possent, inde non potuit aliter, quam quod semet perderent; cum interclusa est via pro Reliquiis, tunc homo non amplius est homo, quia non amplius tutari potest ab angelis, sed totus quantus possidetur a malis spiritibus, qui non aliud student et cupiunt, quam ut hominem exstinguant; inde mors antediluvianorum, quae describitur per diluvium, seu inundationem totalem: influxus phantasiarum et cupiditatum a malis spiritibus etiam non est dissimilis cuidam diluvio, quare etiam in Verbo passim vocatur diluvium seu inundatio, quod, ex Divina Domini Misericordia, videbitur in praemittendis ad Caput sequens.

661. Ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub coelis, quod significet, quod se perderet omnis posteritas Ecclesiae Antiquissimae, constat inde, tum ex eorum descriptione prius, quod successive haereditario traxerint a parentibus talem genium, ut tam diris persuasionibus, prae aliis, imbuerentur; imprimis ex causa, quod doctrinalia fidei, quae apud se habebant, cupiditatibus suis infuderint, tunc tales facti; aliter se res habuit cum iis, qui nulla doctrinalia fidei ha-

bent, sed in ignorantia prorsus vivunt, ii non possunt ita facere, ita non prophanare sancta, et sic intercludere viam pro reliquiis, consequenter non angelos Domini a se expellere: Reliquiae, ut dictum, sunt omnia innocentiae, omnia charitatis, omnia misericordiae, et omnia veritatis fidei, quae homo ab infantia a Domino habuit, et didicit; omnia et singula illa reconduntur; quae si homo non haberet, nusquam aliquid innocentiae, charitatis et misericordiae potuisset inesse ejus cogitationi et actionibus, proinde nihil boni et veri, inde pejor foret immanibus feris; similiter si haberet reliquias talium, at per foedas cupiditates, et diras persuasiones falsi, viam obturaret, ne operari possent; tales fuerunt antediluviani, qui semet perdiderunt, qui intelliguntur per omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub coelis. Caro significat, ut prius ostensum, omnem hominem in genere, et corporeum in specie; spiritus vitarum omnem vitam in genere, sed proprie illorum vitam, qui regenerati fuerunt, ita hic posteritatem ultimam Ecclesiae Antiquissimae, in qua tametsi nulla vita fidei residua, usque quia a parentibus traxerunt aliquid seminis inde quod suffocarunt, hic vocatur spiritus vitarum, seu in cujus naribus flatus spiritus vitarum, ut Cap: seq: VII: vers: 22. Caro sub coelis, significat mere corporeum, coeli sunt intellectualia veri et voluntaria boni, quae cum a corporeo separata sunt, homo non amplius potest vivere; quod sustinet hominem, est conjunctio ejus cum coelo, hoc est, per coelum cum Domino.

662. Omne, quod in terra exspirabit, quod significet eos, qui ab Ecclesia illa, et tales facti sunt: quod Terra non significet universum terrarum orbem, sed modo illos, qui ab Ecclesia fuerunt, prius ostensum est; ita nusquam intelligitur hic aliquod diluvium, minus diluvium universale, sed exspiratio seu suffocatio eorum, qui ibi, cum separati a reliquiis, ita ab intellectualibus veri, et voluntariis boni, proinde a coelis. Quod Terra significet tractum ubi Ecclesia, proinde eos, qui ibi, praeter loca prius ex Verbo allata, etiam haec confirmationi sint: apud Jeremiam, « Sic dixit Jehovah, desolata erit tota *Terra*, « et consummationem [32] non faciam, propter hoc lugebit *Terra*, « et atrati erunt coeli desuper, » IV: 27, 28. ibi terra pro habitatoribus ubi Ecclesia, quae vastata. Apud Esaiam, « Commo-

„vebo Coelum, et concutietur *Terra* e loco suo," XIII: 13. terra pro homine vastando ubi Ecclesia. Apud Jeremiam, „Erunt confossi Jehovae, in die illo a fine *Terrae* usque ad finem „*Terrae*," XXV: 33. ubi finis terrae non significat universum orbem terrarum, sed modo tractum, ubi Ecclesia, proinde homines qui fuerunt Ecclesiae. Apud Eundem, „Gladium Ego „vocans super omnes habitatores *Terrae;* venit tumultus usque „ad finem *Terrae*, quia lis Jehovae contra gentes," XXV: 29, 31. ubi nec intelligitur universus orbis, sed modo tractus ubi Ecclesia, proinde habitator, seu homo Ecclesiae; gentes ibi pro falsis. Apud Esaiam, „Ecce Jehovah exiens e loco suo ad „visitandum iniquitatem habitatoris *Terrae,*" XXVI: 21. similiter. Apud Eundem, „Annon auditis, annon indicatum est ab „initio vobis, annon intelligitis fundamenta *Terrae,*" XL: 21. Apud Eundem, „Jehovah creans coelos, Ille Deus formans „*Terram*, et faciens eam, idem stabiliens eam," XLV: 18. terra pro homine Ecclesiae. Apud Sachariam, „Dictum Jehovae extendentis coelos, et fundantis *Terram*, et formantis spi„ritum hominis in medio ejus," XII: 1. terra manifeste pro homine Ecclesiae. Terra distinguitur ab Humo, ut Homo Ecclesiae et ipsa Ecclesia, aut sicut Amor et fides.

663. Vers: 18. *Et erigam foedus meum tecum; et intrabis in arcam tu, et filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum.* Erigere foedus significat quod regeneraretur: quod is intraret in arcam, et filii ejus, et uxores filiorum ejus, significat quod salvaretur; filii sunt vera, uxores sunt bona.

664. In priori versu actum est de iis qui se perderent; hic vero de regenerandis, et sic salvarentur, qui vocati Noach.

665. Quod erigere foedus significet quod regeneraretur, manifeste constare potest ex eo, quod non aliud foedus intercedere possit inter Dominum et hominem, quam conjunctio per amorem et fidem, ita foedus significat conjunctionem; est enim Conjugium coeleste, quod est ipsissimum foedus; Conjugium coeleste seu conjunctio non existit, nisi apud illos qui regenerantur; ita ipsa regeneratio in latissimo sensu significatur per foedus; Dominus foedus cum homine init, cum eum regenerat; quare foedus cum antiquis nihil aliud repraesentavit: ex sensu literae non aliud capitur, quam quod foedus cum Abrahamo,

Isaco et Jacobo, et toties cum posteris eorum pactum, spectet eos, sed ii tales fuerunt, ut non regenerari potuerint, nam solum in externis cultum ponebant, et externa sancta putabant, absque quod interna adjuncta forent, quare foedera cum iis pacta non erant nisi quam repraesentationes regenerationis; sicut omnes ritus; et sicut Ipse Abrahamus, Isacus et Jacobus, qui repraesentabant illa quae sunt amoris et fidei; similiter ac pontifices et sacerdotes, qualescunque essent, etiam qui scelesti, repraesentare potuerunt Sacerdotium coeleste et sanctissimum; in repraesentationibus nihil reflectitur super personam, sed super rem quae repraesentatur; ita omnes reges Israëlis et Jehudae, etiam pessimi, repraesentabant Regium Domini; imo quoque Pharao, qui Josephum super terram Aegypti exaltavit: inde et ex pluribus aliis, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constare potest, quod foedera toties cum filiis Jacobi pacta, nihil fuerint, nisi ritualia, quae repraesentabant.

666. Quod foedus nihil aliud significet quam Regenerationem, et quae regenerationis sunt, constare potest ex Verbo passim, ubi Ipse Dominus appellatur Foedus, quia Ipse unicus est Qui regenerat, et Qui ab homine regenerato spectatur, et est omne in omnibus amoris et fidei: quod Dominus sit Ipsum foedus constat apud Esaiam, « Ego Jehovah vocavi Te in justitia, « et apprehendens manum tuam, et custodiens Te, et dabo Te « in *Foedus* populi, in Lucem gentium, » XLII: 6. ubi foedus pro Domino, lux gentium est fides: similiter, Cap: XLIX: 6, 8. Apud Malachiam, « Ecce Ego mittens Angelum meum, et « subito veniet ad Templum suum Dominus, Quem vos quaerentes, et *Angelus foederis*, quem vos desideratis; ecce ve- « nit, quis sustinet diem adventus Ipsius, » III: 1, 2, ubi Dominus appellatur Angelus foederis. Sabbathum appellatur *Foedus aeternum*, Exod: XXXI: 16. quia significat Ipsum Dominum; et hominem ab ipso regeneratum coelestem. Quia Dominus est Ipsum foedus, constat, quod foederis sit omne quod conjungit hominem Domino, ita Amor et fides, et quae sunt Amoris et fidei; illa enim sunt Domini, et in illis Dominus, ita ipsum foedus in illis, ubi recipiuntur; haec non dantur, nisi quam apud Regeneratum, apud quem quicquid est Regenerato-

ris seu Domini, hoc est foederis seu foedus, ut apud Esaiam, „ Misericordia Mea a tecum non recedet, et *Foedus pacis* meae „ non dimovebitur," LIV: 10. ubi misericordia et foedus pacis est Dominus, et quae sunt Domini. Apud Eundem, „ Inclina- „ te aurem vestram, et ite ad Me, audite et vivat anima vestra, „ et pangam vobis *foedus aeternitatis*, misericordias Davidis fir- „ mas; en testem populis dedi Ipsum, ducem et legislatorem gen- „ tibus," LV: 3, 4. ubi David pro Domino; foedus aeternitatis in illis, et per illa, quae sunt Domini, quae intelliguntur per ire ad Ipsum, et audire ut vivat anima. Apud Jeremiam, „ Dabo illis cor unum, et viam unam, ad timendum Me omni- „ bus diebus in bonum illis et filiis illorum post illos, feriamque „ illis *Foedus saeculi*, quod non avertar a post eos, ad bene- „ faciendum Me illis, et timorem meum dabo in cor illorum," XXXII: 39, 40. pro illis qui regenerandi, tum pro iis quae sunt apud regeneratum, quae sunt cor unum, et via una, hoc est, charitas et fides, quae sunt Domini, ita foederis. Apud Eundem, „ Ecce dies venientes, dictum Jehovae, et pangam cum do- „ mo Israëlis, et cum domo Jehudae *foedus nouum*, non sicut „ *foedus*, quod pepigi cum patribus eorum, quia ii irritum red- „ diderunt *foedus* meum: sed hoc *foedus*, quod pangam cum „ domo Israëlis post dies hos, dabo legem meam in medio eo- „ rum, et super cor eorum scribam illam, eroque iis in Deum, et „ ii erunt mihi in populum," XXXI: 31, 32, 33. manifeste hic explicatur quid foedus, quod sit amor et fides in Dominum, quae apud regenerandum. Apud Eundem, appellatur Amor „ *Foe- „ dus diei*," et fides „ *Foedus noctis*," XXXIII: 20. apud Ezechielem, „ Ego Jehovah ero illis in Deum, et servus meus Da- „ vid princeps in medio illorum, et pangam illis *Foedus pacis*, „ et cessare faciam feram malam e terra, et habitabunt in deser- „ to confidenter, et dormient in sylvis," XXXIV: 24, 25. ibi manifeste de regeneratione; David pro Domino. Apud Eundem, „ David princeps iis in aeternum, pangam iis *Foedus pa- „ cis*, *Foedus aeternitatis* erit cum illis, ponam Sanctuarium „ meum in medio eorum in aeternum," XXXVII: 25, 26. ubi similiter de regeneratione; David et Sanctuarium pro Domino. Apud Eundem, „ Inii *Foedus* tecum, et fuisti mihi; et lavi te „ aquis, et ablui sanguines tuos desuper te, et unxi te oleo,"

XVI: 8, 9, 11. ubi manifeste pro regeneratione. Apud Hoseam, „Pangam illis *Foedus* in die illo, cum fera agri, et cum „ave coelorum, et reptili terrae," II: 18. pro regeneratione; fera agri, pro illis quae sunt voluntatis, avis coelorum, quae sunt intellectus. Apud Davidem. „Redemptionem misit populo suo, praecepit in aeternum *Foedus* suum," Psalm. CXI: 9. pro regeneratione: foedus dicitur, quia datur et recipitur: qui vero non regenerati sunt, seu quod idem est, qui in externis ponunt cultum, et semet, et quae cupiunt et cogitant, sicut pro diis aestimant et colunt, ii quia separant se a Domino, praedicatur de iis quod irritum reddant foedus; ut apud Jeremiam, „Deseruerunt *Foedus* Jehovae Dei sui, et incurvarunt se diis „aliis, et serviverunt iis," XXII: 9. apud Mosen, „Qui transgrederetur *Foedus* serviendo diis aliis, soli, lunae, exercitui „coelorum, lapidaretur," Deut: XVII: 2 seq: sol pro amore sui, luna pro principiis falsi, exercitus coelorum pro ipsis falsis. Exinde nunc constat, quid Arca foederis, in qua Testimonium seu Foedus, quod Ipse Dominus: quid Liber foederis, quod Ipse Dominus, Exod: XXIV: 4, 5, 6, 7, XXXIV: 27. [33] Deut: IV: 13, 23. quid Sanguis foederis, quod Ipse Dominus, Exod: XXIV: 6, 8. Qui Solus Regenerator; inde foedus ipsa regeneratio.

667. Quod is intraret in arcam, et filii ejus, et uxor ejus, et uxores filiorum ejus, significent, quod salvaretur, constat ab illis quae prius dicta sunt, et quae sequuntur, quod salvatus, quia regeneratus.

668. Quod filii sint vera, et uxores sint bona, etiam prius ostensum est ad Cap: V: 4. ubi filii et filiae, hic autem filii et uxores, quia uxores sunt illa bona, quae adjuncta sunt veris: nusquam enim aliquid verum produci potest, nisi sit bonum seu jucundum ex quo; in bono et jucundo est vita, non autem in vero nisi quam habet a bono et jucundo, Verum inde formatur et germinatur; similiter fides quae est veri ab Amore qui est boni; habet se Verum sicut lux, nisi ex sole seu flamma, nulla lux, est lux inde formata: Verum est modo forma boni, et fides est modo forma amoris, Verum inde formatur secundum qualitatem boni; et fides secundum qualitatem amoris seu charitatis: haec nunc causa est, quod uxor et uxores nominentur,

quae significant bona adjuncta veris; inde in sequenti versu, quod bina ab omnibus intrarent in arcam, masculus et foemina; nam absque bonis adjunctis nulla regeneratio.

669. Vers: 19. *Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam ad vivificandum tecum; masculus et foemina erunt.* Per animam viventem significantur quae sunt intellectus; per omnem carnem, quae sunt voluntatis: paria ab omni intrare facies in arcam, significant regenerationem eorum: masculus est verum, foemina est bonum.

670. Quod per animam viventem significentur quae sunt intellectus, et per omnem carnem quae sunt voluntatis, constare potest ab illis, quae prius dicta sunt, tum ab illis quae sequuntur: per animam viventem significatur in Verbo omne animal in genere, quodcunque, ut Cap: I: vers: 20, 21, 24. Cap: II: vers: 19. hic autem, quia ei adjungitur immediate omnis caro, significantur illa, quae sunt intellectus, ex causa de qua prius, quod homo hujus Ecclesiae regenerandus esset primum quoad intellectualia, quare etiam in sequente versu primum nominatur Avis, quae significat intellectualia seu rationalia, et sequitur de bestiis, quae sunt voluntatis: Caro significat in specie corporeum, quod est voluntatis.

671. Quod paria ex omni intrare facies in arcam ad vivificandum, significent regenerationem eorum, constare potest ab illis, quae in versu praecedente dicta, quod vera non regenerari queant nisi per bona et jucunda, ita quae sunt fidei non nisi quam per illa quae sunt charitatis; quare hic dicitur, quod paria ex omni intrarent, tam scilicet ex veris quae sunt intellectus, quam ex bonis, quae sunt voluntatis: apud hominem non regeneratum non datur intellectus veri aut voluntas boni, sed modo apparent sicut forent, etiam ita in communi sermone vocantur; sed apud illum dari possunt vera rationalia et scientifica, sed non sunt viva; dari quoque possunt quasi voluntaria bona, sed non sunt viva, similia sicut apud gentes; imo apud bruta; sed sunt modo analoga: apud hominem talia nusquam sunt viva, priusquam regeneratus est, et sic vivificata a Domino: in altera vita manifestissime percipitur quid non vivum, et quid vivum; Verum quod non vivum percipitur illico sicut materiale quoddam, filamentosum, clausum: Bonum non vivum sicut quod-

dam ligneum, osseum, lapideum; at Verum et Bonum a Domino vivificatum, est apertum, vitale, plenum spirituali et coelesti, patens usque a Domino, et hoc in unaquavis idea et actione, etiam in minimo utriusque; ideo nunc dicitur, quod paria intrarent in arcam ad vivificandum.

672. Quod masculus sit verum, et foemina sit bonum, prius dictum et ostensum est: in unoquovis minimo hominis est instar cujusdam conjugii; quicquid est intellectus ita copulatum est alicui ejus voluntatis; absque copula seu conjugio tali ne hilum producitur.

673. Vers: 20. *Ab ave secundum speciem ejus, et a bestia secundum speciem ejus, ab omni reptili humi secundum speciem ejus, paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.* Avis significat intellectualia; bestia voluntaria; reptile humi utrumque sed infimum: bina ab omnibus intrabunt ad vivificandum, significant, ut prius, regenerationem eorum.

674. Quod Avis significet intellectualia seu rationalia prius ostensum est, n: 40. tum quod Bestia significet voluntaria seu affectiones, n: 45, 46, 143, 144, 246. Quod Reptile humi significet utrumque sed infimum, cuivis patere potest ex eo, quod repens humi sit infimum. Quod paria ab omnibus intrabunt ad vivificandum significet regenerationem eorum, versu praecedente dictum.

675. Quod dicatur avis secundum speciem suam, bestia secundum speciem suam, et reptile secundum speciem suam, sciendum, quod apud unumquemvis hominem, intellectualium et voluntariorum dentur innumera genera, et innumerabiliores adhuc species, quae inter se distinctissima sunt, tametsi homo hoc nescit; sed in regeneratione hominis depromit Dominus omnia et singula suo ordine, ea separat et disponit, ut ad vera et bona possint flecti, et cum illis conjungi; et hoc cum varietate secundum status, qui quoque innumerabiles sunt: omnia illa usque nusquam in aeternum perfici possunt, quippe unumquodvis genus, unaquaevis species, et unusquisque status, indefinita comprehendit, in simplici, et magis in composito; homo ne quidem scit, quod hoc sit, minus scire potest, quomodo regeneratur; hoc est quod Dominus dicit ad Nicodemum de regeneratione hominis, „Spiritus, ubi vult spirat, et vocem ejus au-

„dis, atqui non scis unde venit, aut quo abit, sic est omnis „qui generatus est a spiritu," Joh: III: 8.

676. Vers: 21. *Et tu sume tibi ab omni cibo, qui comeditur; et collige ad te, et erit tibi et illis in cibum.* Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significat bona et jucunda: quod colligeret ad se, significat vera: quod esset ei et illis in cibum, significat utrumque.

677. Quod cibum hominis regenerandi concernit, ita se res habet; antequam regenerari potest homo, instructus debet esse omnibus illis, quae pro mediis inservire possunt, bonis et jucundis affectionum pro voluntariis; veris ex Verbo Domini, et confirmantibus quoque aliunde pro intellectualibus; antequam homo talibus instructus est, non regenerari potest; sunt illa cibi; quae causa est, quod homo, non nisi quam cum ad adultam aetatem venit, regeneretur: sed unicuique homini peculiares, et quasi proprii cibi sunt, qui a Domino providentur ei, antequam regeneratur.

678. Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significet bona et jucunda, constare potest ab illis, quae dicta sunt, quod vitam hominis constituant bona et jucunda, non ita vera, nam vera vitam suam accipiunt a bonis et jucundis: omne scientificum et rationale hominis ab infantia usque ad senectam, nusquam insinuatur ei nisi per bonum et jucundum; quae, quia ex illis anima ejus vixit [34] et sustentatur, vocantur cibi, et sunt cibi, nam absque illis anima hominis nusquam vivere potest; quod quisque scire potest, si modo velit attendere.

679. Quod colligeret ad se, significent vera, constat inde, nam de illis praedicatur colligere, quae in memoria hominis, ubi collecta sunt: et praeterea involvit, quod illa et haec, seu bona et vera, colligerentur apud hominem, antequam regeneratur; absque enim bonis et veris collectis, per quae ut per media, operetur Dominus, nusquam potest homo regenerari, ut dictum; inde nunc sequitur, quod esset ei et illis in cibum, significet utrumque.

680. Quod bona et vera, sint genuini cibi hominis, constare unicuivis potest, qui enim destituitur illis, non vitam habet, sed est mortuus; cibi quibus anima ejus pascitur, cum mortuus, sunt jucunda ex malis, et amoena ex falsis, quae

sunt cibi mortis, tum ex rebus corporeis, mundanis et naturalibus, quae nihil vitae in se habent; et praeterea talis homo nec scit, quid cibus spiritualis et coelestis, in tantum, ut quoties nominatur cibus aut panis in Verbo, putet significari cibum corporeum, sicut in Oratione Domini, „Da nobis panem quotidia„num," putat solum esse victum corporis, et qui ulterius extendunt ideas, ajunt quoque esse caetera corporis necessaria, ut vestes, opes, et similia; imo disputant acriter quod non alius cibus intelligatur; cum tamen manifeste vident, quod praecedentia et sequentia solum coelestia et spiritualia involvant, et de Regno Domini agatur; tum scire possunt, quod Verbum Domini coeleste et spirituale sit; inde et ex similibus aliis constare satis potest, quantum homo hodie corporeus est, et quod nihil non, sicut Judaei, quod in Verbo dicitur, in sensu materiali et crassissimo velit capere: Ipse Dominus clare docet, quid in Ipsius Verbo significatur per Cibum et Panem; de Cibo ita apud Johannem, „Jesus dixit, operamini *Cibum*, non qui „perit, sed *Cibum* qui manet in vitam aeternam, quem Filius „hominis vobis dat," VI: 27. de Pane, apud Eundem, „Pa„tres vestri comederunt Man in deserto, et mortui sunt; hic „est *Panis*, qui e coelo descendit, ut quis ex illo *comedat*, et „non moriatur: Ego sum *Panis* vivens, Qui e coelo descen„dit, si quis comederit ex hoc *Pane*, vivet in aeternum," VI: 49, 50, 51, 58. sed sunt hodie, sicut qui audiverunt hoc, dicentes, „Durus est hic sermo, quis potest audire: et qui abi„verunt retro, et non amplius ambulabant cum Ipso," ib: vers: 60, 66. quibus Dominus dixit, „Verba, quae Ego loquor „vobis, spiritus sunt, et vita sunt," ib: vers: 63. Similiter se habet de Aqua, quod significet spiritualia fidei, de qua ita Dominus apud Johannem, „Jesus dixit, omnis qui bibit ex a„qua hac, sitiet iterum; qui vero biberit ex aqua, quam Ego „dabo ei, non sitiet in aeternum; sed aqua, quam dabo ei, „fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam," IV: 13, 14, sed sunt hodie, sicut mulier, cum qua Dominus apud fontem loquutus, quae respondit, „Domine, da mihi hanc aquam, „ut non sitiam, neque veniam huc ad hauriendum," ib: vers: 15. Quod Cibus in Verbo nihil aliud significet, quam cibum spiritualem et coelestem, qui est fides in Dominum, et Amor,

constat a multis in Verbo locis, ut apud Jeremiam, „Manum „suam extendit hostis super omnia desiderabilia Hierosolymae, „quia vidit gentes, venerunt in Sanctuarium ejus, de quo prae„cepisti, non venient in congregationem tibi; omnis populus ge„mentes, quaerentes *Panem*, dederunt desiderabilia sua pro „*Cibo* ad recreandum animam," Thren: I: 10, 11. ubi non alius panis et cibus intelligitur, quam spiritualis, nam de sanctuario agitur. Apud Eundem, „Clamavi ad amasios meos, ii „deceperunt me; sacerdotes mei et seniores mei in urbe exspi„rarunt, quia quaesiverunt *Cibum* sibi, quo[35] reducerent ani„mam suam," Thren: I: 19, similiter. Apud Davidem, „Omnia „illa Te exspectant, ad dandum *Cibum* eorum in tempore suo, „das illis, *colligunt*, aperis manum tuam, *saturantur bono*," Psalm: CIV: 27, 28. similiter pro cibo spirituali et coelesti. Apud Esaiam, „Omnis sitiens, ite ad *aquas*, et cui non argen„tum, ite, emite, et *comedite*; et ite, emite sine argento, et „sine pretio, *vinum* et *lac*," LV: 1. ubi vinum et lac pro potu spirituali et coelesti. Apud Eundem, „Virgo concipiens, et „pariens filium, et vocabis nomen ejus Immanuel, *butyrum et* „*mel comedet*, ad sciendum reprobare malum, et eligere *bo*„*num:* erit, prae multitudine faciendi *lac comedent butyrum*, „nam butyrum et mel comedet omnis *residuus* in medio ter„rae," VII: 14, 15, 22. ibi comedere mel et butyrum est coeleste spirituale; residui pro reliquiis; de quibus quoque Malachias, „Adducite omnes decimas ad domum thesauri, ut sit *Ci*„*bus* in domo mea," III: 10. decimae pro reliquiis: de cibi significatione videantur plura, n: 56 ad 58, n: 276.

681. Quid Cibus coelestis et spiritualis, sciri quam optime potest in altera vita; vita angelorum et spirituum non sustentatur aliquo cibo, quali in mundo, sed ex unoquovis Verbo, quod exit ex ore Domini, sicut Ipse Dominus docet, Matth: IV: 4, hoc ita se habet; Dominus Solus est vita omnium, ex Ipso veniunt omnia et singula, quae Angeli et spiritus cogitant, loquuntur et faciunt, non solum quae Angeli, et Spiritus boni, sed etiam quae Spiritus mali; quod mala loquantur et faciant, est causa, quia omnia bona et vera, quae sunt Domini, ita recipiant et pervertant; qualis forma recipientis, talis receptio et affectio; comparari hoc potest objectis variis, quae solis lucem

recipiunt, et secundum formam, et partium dispositionem et determinationem vertunt receptam lucem in colores injucundos et tetros, cum alia objecta in colores jucundos et pulchros: ita universum Coelum, et universus mundus spirituum vivit ex omni, quod egreditur ex ore Domini; et quisque suam vitam inde habet; imo non solum Coelum et Mundus spirituum, sed etiam universum genus humanum; scio quod non credituri sint, sed usque ex annorum continua experientia asseverare possum, quod verissimum: spiritus mali in mundo spirituum, nec credere volunt, quod ita sit, quare iis pluries ad vivum demonstratum est, usque adeo, ut cum indignatione fassi sint, quod ita se res habeat: si Angeli, spiritus, et homines, hoc cibo privarentur, momento exspirarent.

682. Vers: 22. *Et fecit Noach secundum omne, quod praecepit ei Deus, ita fecit.* Quod fecit Noach secundum omne quod praecepit ei Deus, significat quod ita factum; quod bis dicatur fecit, involvit utrumque.

683. Quod bis dicatur, fecit, involvat utrumque; sciendum, quod in Verbo, cumprimis apud Prophetas, una res dupliciter describatur, sicut apud Esaiam, „Transivit pace, viam „pedibus suis non ivit: quis operatus est et fecit," XLI: 3, 4. ubi tamen unum spectat bonum, alterum autem verum, seu unum quae voluntatis, alterum quae intellectus; ita transire pace involvit quae voluntatis, viam pedibus non ire, quae intellectus; similiter operari et facere: ita conjunguntur in Verbo illa quae sunt voluntatis et intellectus, seu quae sunt amoris et fidei, seu, quod idem, coelestia et spiritualia, ut in singulis sit instar conjugii, seque referant ad Conjugium coeleste: hic similiter, quod vox una repetatur.

De Societatibus, quae Coelum constituunt.

684. *Sunt tres Coeli, Primum ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici, Tertium ubi Angeli; et unum interius et purius altero; ita inter se distinctissimi: tam Primum Coelum, quam Secundum, et Tertium, distinctum est*

in innumerabiles Societates, et unaquaevis Societas ex pluribus consistit, qui ex harmonia et unanimitate constituunt sicut unam personam; et omnes societates simul sicut unum Hominem. Societates inter se distinctae sunt secundum differentias amoris mutui et fidei in Dominum; quae differentiae tam innumerabiles sunt, ut ne quidem genera universalissima recenseri queant: nec datur minimum differentiae, quod non ordinatissime dispositum sit, ut unanimissime [36] *conspiret ad commune unum, et commune unum ad singulorum unanimum, et inde ad omnium ex singulis, et singulorum ab omnibus felicitatem: inde unusquisque Angelus, et unaquaevis Societas est universi Coeli imago, et sicut exiguum coelum.*

685. *Consociationes mirabiles sunt in altera vita, se habent comparative sicut affinitates in terris, nempe quod agnoscantur sicut parentes, sicut liberi, sicut fratres, sicut consanguinei, sicut affines; secundum tales differentias est Amor; differentiae sunt indefinitae, perceptiones communicativae ita exquisitae, ut non describi possint; nullo prorsus respectu habito ad parentes, liberos, consanguineos et affines in terra, nec ad aliquam personam, qualiscunque fuit, ita non ad dignitates, non ad divitias, et similia, sed solum ad Amoris mutui et Fidei differentias, quarum recipiendarum facultatem acceperunt a Domino cum vixerunt in mundo.*

686. *Est Domini Misericordia, hoc est, Amor erga universum Coelum, ac universum Genus humanum, ita Solus Dominus, Qui determinat omnia et singula in societates; quae Misericordia est, quae producit Amorem conjugialem, et inde Amorem parentum erga liberos, qui fundamentales et principales sunt; inde sunt omnes, et reliqui amores, cum indefinita varietate, qui in societates distinctissime ordinati sunt.*

687. *Quia tale est Coelum, nusquam aliquis Angelus aut spiritus, aliquam vitam habere potest, nisi sit in aliqua societate, et sic in harmonia plurium, societas non est nisi harmonia plurium; nam nusquam datur vita alicujus dissociata a vita aliorum: imo nusquam angelus, aut spiritus, aut societas, vitam aliquam habere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi conjunctio ejus per plures suae societatis sit cum Coelo, et cum Mundo spirituum: si-*

R *

militer Genus humanum, homo quicunque et qualiscunque, nusquam vivere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi similiter conjunctus sit cum Coelo per Angelos apud eum, et cum Mundo spirituum, imo cum inferno per spiritus apud eum, nam quisque cum vivit in corpore in quadam societate spirituum et angelorum est, tametsi is id prorsus nescit; et nisi per societatem, in qua est, conjunctus sit cum Coelo et cum Mundo spirituum, ne minutum temporis vivere potest: se habet hoc sicut in corpore humano, quae pars ejus non conjuncta est reliquis per fibras et vasa, et sic per officiorum rationes, non est pars corporis, sed illico dissociatur, et ut nullius vitae rejicitur. Ipsae Societates, in quibus et cum quibus homines fuerunt in vita corporis, iis ostensae sunt, cum venerunt in alteram vitam; cum in illam societatem post vitam corporis, veniunt, in ipsissimam suam vitam, quam habuerunt in corpore, veniunt, et ab illa vita novam exordiuntur, et sic secundum vitam suam, quam egerunt in corpore, vel descendunt ad infernum, vel elevantur ad coelum.

688. *Quia talis conjunctio est omnium cum singulis, et singulorum cum omnibus, etiam singularissimorum affectionis, et singularissimorum cogitationis, similis est.*

689. *Inde Aequilibrium est omnium et singulorum quoad coelestia, spiritualia et naturalia, ut nullus cogitare, sentire, et agere possit nisi a pluribus, et usque unusquisque autumat, quod liberrime a se: similiter nihil usquam datur quod non aequilibratur a suo opposito, et oppositi intermediis, sic ut unusquisque per se, et plures simul, vivant in perfectissimo aequilibrio: quare nec alicui malum accidere potest, quin illico aequilibretur; et quando superpondium*[37] *est mali, tunc castigatur malum seu malus ex lege aequilibrii, ut a semet, sed nusquam nisi ob finem, ut inde bonum. In tali forma, et inde aequilibrio, consistit ordo coelestis, qui a Solo Domino formatur, disponitur, et conservatur in aeternum.*

690. *Praeterea sciendum, quod nusquam sit una societas prorsus et absolute similis alteri, nec in societate unus alteri, sed est varietas omnium consentiens et harmonica, quae varietates a Domino ita ordinatae sunt, ut ad unum finem tendant, quod fit per amorem et fidem in Ipsum, inde Unio.*

Inde nusquam datur uni prorsus et absolute simile Coelum et gaudium coeleste, ac alteri, sed sicut se habent varietates amoris et fidei, ita quoque in illis coelum et gaudium.

691. *Haec in genere de societatibus, ex multiplici et diutina experientia, de quibus in specie, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

GENESEOS,

CAPUT SEPTIMUM.

De Inferno.

692. *Homo, sicut de Coelo, ita de Inferno, non habet ideam nisi communissimam, quae ita obscura est, ut sit paene nulla; sicut qui non extra suas casas sylvae fuerunt, ideam habere de tellure possint, et non sciunt imperia, nec regna, minus regiminis formas, et adhuc minus societates, et societatum vitas, antequam haec sciunt, non possunt quam in communissima idea de tellure esse, quae talis est, ut fere nulla; ita de Coelo et de Inferno; cum tamen utrobivis innumerabilia sunt, et indefinite plura, quam in aliquo terrarum orbe: quam innumerabilia sunt, exinde solum constare potest, quod sicut nusquam aliquis simile Coelum habet, ita nec usquam aliquis simile Infernum: et quod omnes animae, quaecunque in mundo fuerunt a prima creatione, illuc veniant et congregentur.*

693. *Sicut Amor in Dominum, et erga proximum: ac gaudium et felicitas inde, constituit Coelum: ita Odium contra Dominum, et contra proximum, ac poena et cruciatus inde, constituit Infernum: Odiorum sunt innumerabilia genera, et innumerabiliores species, totidem sunt inferna.*

694. *Sicut Coelum a Domino, per amorem mutuum, unum quasi Hominem, et unam Animam constituit, ac ita unum finem spectat, qui est, ad conservandum et salvandum omnes in aeternum; ita contra, Infernum a Proprio, per amorem sui et mundi, hoc est, per odium, unum diabolum, et unum animum, constituit, ac ita unum finem spectat,*

qui est ad perdendum et damnandum omnes in aeternum; conatus eorum, quod talis, millies et millies perceptus; quare nisi Dominus, singulis momentis, etiam omnium minimis, conservaret omnes, perirent.

695. *Sed Infernis talis forma, et talis ordo, a Domino inducitur, ut omnes teneantur vincti et alligati suis cupiditatibus et phantasiis, in quibus ipsamet eorum vita consistit; quae vita, quia est mortis, in diros cruciatus vertitur; qui cruciatus tanti sunt, ut describi nequeant; nam jucundissimum eorum vitae consistit in eo, ut punire, torquere, et cruciare unus alterum possit; imo per artes in mundo ignotissimas, quibus sciunt inducere sensus exquisitos, prorsus sicut forent in corpore, tum phantasias diras et horrendas, praeter terrores et horrores, et plura similia; diabolica turba tantum voluptatis in eo percipiunt, ut si in infinitum possent dolores et cruciatus augere et intendere, ne tunc quidem acquiescerent, quin flagrarent adhuc in infinitum; sed Dominus aufert eorum conatus, et lenit cruciatus.*

696. *Tale est aequilibrium omnium et singulorum in altera vita, ut ipsum malum se puniat, sic ut in malo sit poena mali; similiter in falso, quod redit ad illum, qui in falso est; inde poenam et cruciatum sibi unusquisque inducit, et incurrit tunc in turbam diabolicam, quae tale patrat. Dominus nusquam aliquem in Infernum mittit, sed omnes ab Inferno educere vult; minus in cruciatum inducit; sed quia spiritus malus ipse irruit, vertit Dominus omnem poenam et cruciatum in bonum, et in aliquem usum; nulla usquam poena dari potest, nisi sit apud Dominum finis usus, nam Regnum Domini est Regnum finium et usuum, sed usus, quos [1] praestare possunt infernales, sunt vilissimi, in quibus cum sunt, non ita sunt in cruciatu, sed cessante usu, in infernum remittuntur.*

697. *Apud unumquemvis hominem sunt ad minimum duo Spiritus mali, et duo Angeli; homo per Spiritus malos communicationem habet cum Inferno, et per Angelos cum Coelo; absque communicatione utrinque homo nequaquam minutum temporis vivere potest; ita unusquisque homo in aliqua societate infernalium est, quod prorsus nescit; sed cru-*

ciatus eorum ei non communicantur, quia in praeparatione ad vitam aeternam est; societas illa, in qua fuit, ei in altera vita quandoque ostenditur, nam ad illam redit, et sic in vitam, quam habuit in mundo, et inde vel ad infernum tendit, vel ad coelum elevatur: ita homo, qui non in bono charitatis vivit, et se non duci a Domino patitur, unus infernalium est, et post mortem fit quoque diabolus.

698. *Praeter Inferna, sunt etiam Vastationes, de quibus multum in Verbo; homo enim trahit secum in alteram vitam, ex actualibus peccatis, innumera mala et falsa, coacervat illa, et copulat: qui probe vixerunt, similiter; hi antequam in coelum possunt elevari, eorum mala et falsa dissipanda sunt, haec dissipatio vocatur Vastatio; vastationum genera sunt plura, et vastationis tempora majora et minora; quidam intra breviusculum tempus auferuntur in coelum, quidam statim post mortem.*

699. *Ut viderem cruciatum eorum, qui in Inferno, tum Vastationem eorum qui in Terra inferiore, aliquoties illuc demissus (demitti in infernum non est transferri e loco in locum, sed est immissio in aliquam infernalem societatem; manente homine in eodem loco), sed hanc solum experientiam hic licet referre: percipiebam manifeste, quod quasi columna quaedam me circumdaret; columna illa sensibiliter augebatur; et insinuabatur quod haec esset murus aheneus, de quo in Verbo, ex spiritibus angelicis formatus, ut tutus demitti possem ad infelices; cum ibi eram, audiebam lamentationes miserabiles, et quidem has, ah Deus, ah Deus, misereatur nostri, misereatur nostri, et hoc diu; concedebatur etiam cum miseris illis loqui, et satis multum; imprimis conquesti sunt de malis spiritibus, quod non aliud cuperent et flagrarent, quam eos cruciare, in desperatione erant, dicentes quod crederent aeternum fore cruciatum, sed eos consolari datum.*

700. *Quia totidem Inferna sunt, ut dictum, ut de iis ordine dicatur, in sequentibus dicendum.* I. *De Infernis eorum, qui vitam in odiis, vindictis, et crudelitate, transegerunt.* II. *De Infernis eorum, qui in adulteriis et lasciviis; tum de Infernis dolosorum, et praestigiatricium.* III. *De Infer-*

nis avarorum; et ibi de spurca Hierosolyma, et latronibus in deserto: tum de Infernis excrementitiis eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt. IV. *Postea de Infernis aliis, quae ab illis distincta sunt.* V. *Demum de illis qui in vastatione sunt. Haec videantur in praemissis et finibus Capitum sequentium.*

CAPUT VII.

1. Et dixit Jehovah Noacho, intra tu et omnis domus tua in arcam, quia te vidi justum coram Me in generatione hac.

2. De omni bestia munda accipias tibi septena, septena, virum et uxorem ejus, et de bestia quae non munda illa, bina, virum et uxorem ejus.

3. Etiam de ave coelorum septena, septena, masculum et foeminam; ad vivificandum semen super faciebus totius terrae.

4. Quia ad dies adhuc septem, Ego pluere faciens super terram, quadraginta dies et quadraginta noctes, et delebo omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi.

5. Et fecit Noach secundum omne, quod praecepit ei Jehovah.

* * *

6. Et Noach filius sexcentorum annorum, et diluvium factum aquarum super terra.

7. Et intravit Noach, et filii ejus, et uxor ejus, et uxores filiorum ejus, cum illo, in arcam, a coram aquis diluvii.

8. De bestia munda, et de bestia quae non ea munda, et de avi, et omni quod repit super humo.

9. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, masculus et foemina, quemadmodum praeceperat Deus Noacho.

10. Et erat ad septem dies, et aquae diluvii erant super terra.

* * *

11. In anno sexcentesimo anni vitae Noachi, in mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die hoc disrupti sunt omnes fontes abyssi magnae, et cataractae coeli apertae.

12. Et fuit imber super terra, quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

* * *

13. In ipso die hoc intravit Noach, et Schem, et Cham et Japheth, filii Noachi, et uxor Noachi, et tres uxores filiorum ejus, cum illis, in arcam.

14. Illi, et omnis fera secundum speciem suam; et omnis bestia secundum speciem suam; et omne reptile repens super terra secundum speciem suam; et omnis avis secundum speciem suam, omnis volucris, omne alatum.

15. Et intrarunt ad Noachum in arcam, bina bina de omni carne, in qua spiritus vitarum.

* * *

16. Et intrantes, masculus et foemina, de omni carne, intrarunt, quemadmodum praeceperat illi Deus: et clausit Jehovah post illum.

17. Et fuit diluvium quadraginta dies super terra, et creverunt aquae, et sustulerunt arcam, et elevata est desuper terra.

18. Et corroboratae aquae, et auctae valde super terra, et ivit arca super faciebus aquarum.

* * *

19. Et aquae corroboratae valde valde super terra, et operti sunt omnes montes alti, qui sub toto coelo.

20. Quindecim cubitis sursum superarunt aquae, et operuerunt montes.

21. Et exspiravit omnis caro, repens super terra, quoad avem, et quoad bestiam, et quoad feram, et quoad omne reptile reptans super terra; et omnis homo.

22. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, ab omni, quod in arida, mortua sunt.

23. Et delevit omnem substantiam, quae super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, et usque ad avem coelorum, et deleta sunt e terra; et relictus tantum Noach, et quod cum illo, in arca.

24. Et corroboratae sunt aquae super terra, quinquaginta et centum dies.

CONTENTA.

701. Hic in genere agitur de praeparatione Novae Ecclesiae; sicut prius quoad ejus intellectualia, ita hic quoad ejus voluntaria, a vers: 1 ad 5.

702. Dein agitur de ejus tentationibus, quae describuntur quoad ejus intellectualia a vers: 6 ad 10; et quoad voluntaria, vers: 11, 12.

703. Postea de protectione istius Ecclesiae, et conservatione, a vers: 13 ad 15 sed qualis ejus status fuerit, quod fluctuans, describitur, vers: 16, 17, 18.

704. Demum agitur de ultima posteritate Ecclesiae Antiquissimae, qualis fuit, quod possessa a persuasionibus falsi, et cupiditatibus amoris sui, adeo, ut perierit, a vers: 19 ad 24.

SENSUS INTERNUS.

705. Hic agitur in specie de Diluvio, per quod significantur non solum Tentationes, quas homo Ecclesiae, quae Noachus vocatur, sustinere debuit, antequam regenerari potuit; sed etiam per Diluvium significatur desolatio eorum, qui non potuerunt regenerari: tam Tentationes, quam Desolationes, in Verbo comparantur diluviis seu inundationibus aquarum, ac ita vocantur: pro *Tentationibus*, apud Esaiam, „In momento

„ parvo reliqui te, et in miserationibus magnis recolligam te, in „ *inundatione* irae abscondi facies meas momento a te, sed in „ misericordia aeternitatis miserebor tui, dixit Redemptor tuus „ Jehovah, nam *Aquae Noachi* hoc Mihi, cui juravi non tran„ situras *Aquas Noachi* amplius super terram; sic juravi non „ succensurum tibi, et increpaturum te; afflicta et procellis ja„ ctata, nec consolationem nacta," LIV: 7, 8, 9, 11. hic de regeneranda Ecclesia, et de Tentationibus, quae vocantur aquae Noachi. Ipse Dominus etiam tentationes appellat Inundationem, apud Lucam, „ Jesus dixit, omnis qui venit ad Me, „ et audit sermones meos, facitque eos, similis est homini ae„ dificanti domum, qui fodit, et in profundum penetrat, po„ suitque fundamentum super petra, unde *Inundatione* facta, „ illisum flumen domui isti, sed non valuit dimovere eam, quo„ niam fundata erat super petra," VI: 47, 48. quod hic per Inundationem intelligantur Tentationes, unicuivis constare potest. Pro *Desolationibus*, apud Esaiam, „ Dominus ascende„ re faciens super eos *Aquas fluminis validas et multas*, Re„ gem Aschuris, et omnem gloriam ejus, et ascendit super om„ nes rivos ejus, et ibit super omnes ripas ejus, et ibit per Je„ hudam, *Inundabit* et transibit, usque ad collum pertinget," VIII: 7, 8. ubi Rex Aschuris pro phantasiis, principiis falsi, et ratiociniis inde, quae desolant hominem, et desolarunt Antediluvianos. Apud Jeremiam, „ Sic dixit Jehovah, ecce *Aquae* „ ascendentes a septentrione, et erunt in *Flumen Inundans*, et „ *Inundabunt* terram, et plenitudinem ejus, urbem et habitan„ tes in ea," XLVII: 2, 8. ubi de Philistaeis, per quos repraesentantur illi, qui principia falsa capiunt, et inde ratiocinantur de spiritualibus, quae inundant hominem, sicut antediluvianos. Quod tam Tentationes, quam Desolationes in Verbo comparentur diluviis seu inundationibus aquarum, et ita vocentur, causa est, quia similiter se habent; sunt mali spiritus, qui influunt cum suis persuasionibus et principiis falsi, in quibus sunt, et excitant similia apud hominem; sed apud hominem qui regeneratur, sunt Tentationes, apud hominem qui non regeneratur, sunt Desolationes.

706. Vers: 1. *Et dixit Jehovah Noacho, intra tu et omnis domus tua in Arcam, quia te vidi justum coram Me in*

generatione hac. Quod dixit Jehovah ad Noachum, significat quod ita factum; Jehovah dicitur, quia nunc agitur de charitate: intra tu et omnis domus in arcam, significat illa quae sunt voluntatis, quae est domus; intrare in arcam, hic est praeparari: quia te vidi justum in generatione hac, significat bonum habere, per quod regenerari posset.

707. Hic usque ad versum quintum, fere eadem sunt, quae in Capite priori dicta, aliquantum modo mutata; similiter in sequentibus; qui non novit sensum internum Verbi, nusquam aliter opinari potest, quam quod modo repetitio sit ejusdem rei; similia occurrunt alibi in Verbo, cumprimis apud Prophetas, ubi eadem res aliis et aliis vocibus exprimitur; et quandoque etiam reassumitur, et iterum describitur: sed causa est, ut prius dictum, quod binae facultates apud hominem sint, inter se distinctissimae, intellectus et voluntas, et quod distincte in Verbo de utroque agatur; haec causa repetitionum: quod hic similiter, constabit ab illis, quae sequuntur.

708. Quod dixit Jehovah ad Noachum, significet quod ita factum, constat ex eo, quod apud Jehovam non sit nisi quam Esse, quod dicit fit, et est factum; similiter ac Capite praec: vers: 13. et alibi, ubi dicere Jehovae est fieri et factum.

709. Jehovah dicitur, quia nunc agitur de Charitate: in praecedente Capite a vers: 9 ad fin: non dicitur *Jehovah*, sed *Deus*, ex causa, quod ibi agatur de praeparatione Noachi, seu hominis Ecclesiae, quae Noachus vocatur, quoad ejus Intellectualia quae sunt fidei, hic autem de praeparatione ejus quoad Voluntaria, quae sunt amoris; cum de Intellectualibus seu veris fidei, dicitur Deus, cum de Voluntariis seu bonis amoris dicitur Jehovah; Intellectualia enim, seu quae sunt fidei, non constituunt Ecclesiam, sed voluntaria quae sunt Amoris; Jehovah in amore et charitate est, non autem in fide, nisi sit fides amoris seu charitatis; quare etiam in Verbo fides comparatur nocti, sed amor diei, sicut in Primo Capite Geneseos, ubi de Luminaribus magnis actum, quod Luminare Magnum seu sol, qui significat amorem, dominetur die, et Luminare minus seu luna, quae significat fidem, quod dominetur nocte, Gen: I: 14, 16. similiter apud Prophetas; Jerem: XXXI: 35. Cap: XXXIII: 20. Psalm: CXXXVI: 9. tum Apoc: VIII: 12.

710. Intra tu et omnis domus in arcam, quod significet illa, quae sunt voluntatis, constat inde; in Cap: praec: ubi de Intellectualibus, aliter, nempe, „Intrabis in arcam, tu et filii „tui et uxor tua, et uxores filiorum tuorum, tecum," vers: 18. quod Domus significet Voluntatem, et quae voluntatis, constat passim ex Verbo, ut apud Jeremiam, „Transferentur *Domus* eo„rum ad alios, agri et uxores simul," VI: 12. ubi tam domus, quam agri et uxores se referunt ad illa, quae sunt voluntatis. Apud Eundem, „Aedificate *Domos*, et inhabitate; et plantate „hortos et comedite [2] fructus eorum," XXIX: 5, 28. ubi domos aedificare et inhabitare sunt voluntatis, hortos plantare sunt intellectus: similiter alibi: et multoties Domus Jehovae, pro Ecclesia, ubi amor est principale: Domus Jehudae pro Ecclesia Coelesti; Domus Israëlis pro Ecclesia Spirituali, quia Domus est Ecclesia, inde Mens hominis Ecclesiae, in qua voluntaria et intellectualia sunt, seu quae charitatis et fidei, est Domus.

711. Quod intrare in arcam, sit praeparari, prius Cap: praec: ad vers: 18, dictum; sed ibi significatum, quod praeparatus quoad intellectualia, quae sunt vera fidei, hic quoad voluntaria, quae sunt bona charitatis, ut salvaretur. Homo, nisi praeparatus, hoc est instructus veris et bonis, nusquam potest regenerari, minus subire tentationes; nam mali spiritus, qui tunc apud eum, excitant ejus falsa et mala, nisi adsint vera et bona, ad quae flectantur a Domino, et per quae discutiantur, succumbit: vera et bona sunt Reliquiae, quae ad tales usus a Domino reservantur.

712. Quia te vidi justum in generatione hac, quod significet bonum habere, per quod regenerari posset, Cap: praec: ad vers: 9. dictum et ostensum est, ibi justus significat bonum charitatis, et integer verum charitatis: ibi generationes, quia de Intellectualibus; hic generatio, quia de Voluntariis; voluntas enim comprehendit in se intellectualia, non intellectus voluntaria.

713. Vers: 2. *De omni bestia munda accipias tibi septena, septena, virum et uxorem ejus, et de bestia, quae non munda illa, bina, virum et uxorem ejus.* Per omnem bestiam mundam significantur affectiones boni: per septena, quod san-

cta sint: per virum et uxorem significatur, quod vera conjuncta bonis: per bestiam non mundam significantur affectiones malae: per bina, quod respective prophana: per virum et uxorem, falsa conjuncta malis.

714. Quod per omnem bestiam mundam significentur affectiones boni, constat ab illis, quae prius de bestiis dicta et ostensa sunt, n: 45, 46, 142, 143, 246. Causa quod affectiones ita significatae sint, est, quia homo in se, et in suo proprio spectatus non est nisi bestia, simillimi ei sensus, simillimi appetitus, simillimae cupiditates, tum simillimae affectiones quaecunque; ejus amores boni et optimi etiam simillimi [3] sunt, ut amare socios suae speciei, amare liberos, et amare conjugem; sic ut nihil prorsus differant: sed quod homo sit, et prae bestiis, est quod vitam interiorem habeat, quae nusquam datur seu dabilis est apud bestias; quae vita est vita fidei et amoris a Domino; quae vita nisi inesset singulis, quae communia habet cum bestiis, nusquam aliud esset: sit modo in exemplum, amor erga socios, si amaret illos solum sui causa, nec coelestius quid aut divinius amori inesset, non potest inde dici homo, quia simile est apud bestias; ita in omnibus reliquis: quare nisi voluntati ejus inesset vita amoris a Domino, et intellectui ejus vita fidei a Domino, nusquam foret homo; per vitam, quam habet a Domino, vivit post mortem, quia adjungit sibi eum Dominus; et sic potest in coelo Ipsius cum Angelis esse, et vivere in aeternum: et tametsi homo vivit sicut fera, nec quicquam aliud amat quam semet, et quae semet spectant, usque Misericordia Domini tanta est, quia Divina et Infinita, ut non eum relinquat, sed continue vitam suam per Angelos ei inspirat, quam licet non recipit aliter, usque efficit, ut possit cogitare, reflectere, intelligere, num bonum aut malum, morale, civile, mundanum, et corporeum, et inde num verum aut falsum.

715. Quia Antiquissimi noverunt, et cum in humiliatione sui essent, agnoverunt, quod non essent nisi quam bestiae et ferae, at quod homines essent, hoc solum haberent a Domino; ideo quicquid apud eos erat, non solum assimilabant bestiis et avibus, sed etiam ita vocabant; quae voluntatis erant, comparabant bestiis, et vocabant bestias; et quae intellectus comparabant avibus, et vocabant aves; sed distinguebant inter affec-

tiones bonas et affectiones malas; affectiones bonas comparabant agnis, ovibus, haedis, capris, hircis caprarum, arietibus, juvencis, bovibus, ob causam, quia bonae et mites, tum quia utiles vitae, ut quod comedi possent, et quod pellibus et lanis eorum vestiri; hae sunt principaliter bestiae mundae: at quae malae et immites, ut et inutiles vitae, sunt bestiae immundae.

716. Quod per septena significentur sancta, constat ab illis, quae prius de septimo die seu sabbatho dictum, n: 84 ad 87, quod nempe Dominus sit Septimus Dies, et ex Ipso omnis coelestis Ecclesia, seu homo, imo ipsum coeleste, quod quia est Solius Domini, est sanctissimum; inde Septem in Verbo significant Sanctum, et quidem in sensu interno, prorsus nihil quod ex numero, ut hic, nam qui in sensu interno sunt, ut Angeli et spiritus angelici, ne quidem sciunt quid numerus, proinde quid septem; ideo nusquam hic significatur, quod acciperentur de omni bestia munda septem paria, seu quod tantum boni respective ad malum, ut septem ad bina, haberet, sed quod voluntaria, quibus instructus hic homo Ecclesiae fuit, essent bona, quae sancta, per quae, ut prius dictum, potuisset regenerari. Quod Septem significent sanctum seu sancta, constare potest a ritualibus in Ecclesia repraesentativa, ubi septenarium toties occurrit, sicut quod de sanguine et oleo spargeretur septem vicibus; ut in Levitico, « Sumsit Moses Oleum « unctionis unxitque Habitaculum et omnia, quae in illo, *san-« ctificavitque* illa, et sparsit de illo super Altare *Septem vicibus,* « et unxit Altare et omnia vasa ejus ad *sanctificandum* illa, » VIII: 10, 11. ubi septem vices nihil prorsus significavissent, nisi ita repraesentaretur sanctum; oleum ibi significat sanctum amoris. Et alibi, « cum intraret Aharon in Sanctum, accipiet « de Sanguine juvenci, et sparget digito suo super facies Propi-« tiatorii orientem versus, et ad facies Propitiatorii sparget *Sep-« tem vicibus* de Sanguine digito suo. » Similiter ad Altare, « spar-« get super illud de Sanguine digito suo *Septem vicibus,* et *mun-« dabit* illud, et *sanctificabit* illud, » Lev: XVI: 14, 19; ubi omnia et singula significant Ipsum Dominum, proinde Sanctum Amoris, tam scilicet Sanguis, quam Propitiatorium, ut et Altare, tum Oriens, versus quem spargeretur sanguis, proinde

etiam Septem. In sacrificiis similiter, de quibus in Levitico, [4] „ Si anima peccaverit per errorem; et si sacerdos unctus pecca- „ verit ad reatum populi, mactabit juvencum coram Jehovah, „ et intinget Sacerdos digitum suum in sanguine, et sparget de „ Sanguine *Septem vicibus* coram Jehovah versus velum Sanc- „ ti, " IV: 1, 3, 5, 6. ubi similiter septem significant sanctum, quia de expiatione, quae solius est Domini, ita de Domino, agitur. Similia quoque instituta sunt circa mundationem leprae, de qua in Levitico, „ Ex volucris sanguine, ligno cedri, et coc- „ cineo, et hyssopo, sparget sacerdos super mundandum a le- „ pra *Septem vicibus*, et *mundabit* eum; similiter de oleo, quod „ super vola ejus sinistra, *Septem vicibus* coram Jehovah. Si- „ militer in domum ubi lepra, ex ligno cedri, et hyssopo, et „ coccineo, et sanguine volucris sparget *Septem vicibus*, " XIV: 6, 7, 27, 51. ubi quisque videre potest, quod nihil prorsus sit in ligno cedri, coccineo, hyssopo, oleo, sanguine volucris, ita nec in septem, nisi inde, quod per illa repraesentarentur sancta; si sancta inde abstrahis, manet mortuum quid, aut prophanum idololatricum; sed cum significantur sancta, tunc cultus inibi est Divinus, qui est internus, et modo repraesentatur per externa: non quidem potuerunt scire Judaei, quid significarent, sic nec quisquam hodie, quid lignum cedri, quid hyssopus, quid coccineum, quid avis, usque si modo voluissent cogitare quod sancta involverent, quae nescirent, et sic coluissent Dominum, seu Messiam venturum, Qui sanaret eos ab eorum lepra, hoc est, a prophanatione sancti, salvari potuissent; nam qui ita cogitant et credunt, in altera vita instruuntur illico, si desiderant, quid omnia et singula repraesentaverint. Similiter de Vacca rufa, „ Quod acciperet Sacerdos de sanguine digito suo, et „ spargeret versus facies Tentorii conventus de sanguine ejus „ *Septem vicibus*, " Num: XIX: 4. Quia Septimus Dies seu Sabbathum significabat Dominum, et ab Ipso coelestem hominem, et ipsum coeleste, Septimus Dies in Ecclesia Judaica, prae omnibus ritibus sanctissimus erat, inde sabbathum sabbathi *Anno Septimo*, Lev. XXV: 4. tum Jubilaeum, quod proclamaretur post *Septem Sabbatha* annorum, seu post *Septem* annos *Septem vicibus*, Lev: XXV: 8, 9. Quod Septenum in supremo sensu significet Dominum, et inde Sanctum amoris,

constare potest etiam a Candelabro aureo, et *Septem* ejus *lucernis*, de quibus, Exod: XXV: 31, 32, 33, 37. Cap: XXXVII: 17, 18, 19, 23. Num. VIII: 2, 3. Sachar: IV: 2. de quibus ita apud Johannem, „*Septem* Candelabra aurea; in medio *Sep-* „*tem* Candelabrorum similis Filio hominis," Apoc: I: 12, 13. ubi clarissime constat, quod Candelabrum cum septem lucernis significet Dominum, et quod Lucernae sint sancta amoris, seu coelestia, quare etiam septem fuerunt; et apud Eundem, „E „Throno exibant *Septem* lampades ignis ardentes coram Thro- „no, quae sunt *Septem* spiritus Dei," Apoc: IV: 5. hic septem lampades quae exiverunt e Throno Domini, sunt septem Lucernae. Similiter se habet ubi septenarius numerus occurrit apud Prophetas, ut apud Esaiam, „Erit lux Lunae sicut lux „Solis, et lux Solis erit *Septupla*, sicut lux *Septem dierum*, „in die quo obligabit Jehovah fracturam populi sui," XXX: 26. ubi lux septupla, sicut lux septem dierum, nusquam significat septuplum, sed sanctum amoris significati per solem. Videatur [5] etiam, quod de septenario numero prius dictum et ostensum, Cap: IV: vers: 15. Ex his quoque manifeste constat quod Numeri in Verbo, quicunque sunt, nusquam significent numeros, ut prius quoque, Cap: VI: ad vers: 3. ostensum.

717. Ex his quoque constat, quod de voluntariis hominis, seu de ejus bonis et sanctis, quae praedicantur de voluntate, agatur; hic enim dicitur, quod acciperet de bestia munda septena, et in vers: seq: similiter de ave; at in Cap: praeced: vers: 19, 20. non dicitur, quod acciperet septena, sed bina seu paria, quia ibi de Intellectualibus, quae non sancta in se, sed ab amore, qui voluntatis, sancta sunt, agitur.

718. Quod per virum et uxorem significentur quod vera conjuncta bonis, constat a significatione Viri, quod sit verum, quod est intellectus, et a significatione uxoris quod sit bonum, quod voluntatis, de quibus prius; et exinde, quod nusquam apud hominem detur vel minimum cogitationis, nec minimum affectionis, et actionis, in quo non sit quoddam conjugium intellectus et voluntatis; absque quodam conjugio nusquam aliquid existit aut producitur; in ipsis organicis hominis compositis et simplicibus, imo simplicissimis est passivum et activum, quae si non copulata forent quasi conjugio instar viri et uxoris,

nequicquam possent ibi esse, minus aliquid producere; in universa natura similiter: perpetua haec conjugia ducunt principium et ortum suum a conjugio coelesti, per quod etiam unicuique rei in universa natura, tam animatae quam inanimatae, impressa est idea Regni Domini.

719. Quod per bestiam non mundam significentur affectiones malae, constat ab illis, quae de bestiis mundis prius dicta et ostensa sunt: mundae dictae quia mites, bonae et utiles; non mundae sunt quae contrariae, immites, malae, et inutiles, quarum genera et species sunt; in Verbo etiam exprimuntur per lupos, ursos, vulpes, sues, et plures, et significantur per eas diversae cupiditates et malitiae. Quod hic dicatur, quod in Arcam quoque introducerentur immundae bestiae, seu malae affectiones, ita res se habet, quod hic describatur homo hujus Ecclesiae, qualis erat, et quidem per arcam, et sic per illa quae in arca, seu quae introducta sunt in arcam, hoc est, quae fuerunt apud hominem antequam regeneraretur; apud illum fuerunt vera et bona, quibus, antequam regeneratus, a Domino instructus et donatus est, nam absque veris et bonis nusquam aliquis regenerari potest; hic memorantur mala, quae apud eum, et significantur per bestias immundas: cum regeneratur homo, sunt mala quae discutienda, hoc est, quae resolvenda et temperanda per bona; nusquam enim aliquod malum actuale et haereditarium apud hominem ita discuti potest ut aboleatur, sed manet insitum, sed modo resolvitur et temperatur per bona a Domino, ut non noceat et appareat, quod est arcanum adhuc incognitum: mala actualia sunt quae resolvuntur et temperantur, non ita mala haereditaria, quod etiam est res incognita.

720. Quod per bina significentur respective prophana, ex significatione numeri istius constare potest: Binum vel duo significant non solum Conjugium, et quando conjugium coeleste, est numerus sanctus; sed etiam significant [6] idem ac sex, nempe sicut sex dies laboris se habent ad septimum quietis seu sanctum, ita duo ad tres, quare Tertius dies in Verbo accipitur pro Septimo, et fere simile involvit, ex causa Resurrectionis Domini die tertio, inde quoque adventus Domini in mundum et in gloriam, tum omnis adventus Domini, sicut per diem sep-

S *

timum, etiam per diem tertium, describitur; inde dies bini, qui antecedunt, non sunt sancti, sed respective prophani, ut apud Hoseam, „Ite et revertemur ad Jehovam, quia Ille sau„ciavit, et sanabit nos; percussit et obligabit nos; vivificabit „nos post *Biduum*, in die *Tertio* eriget nos, et vivemus coram „Ipso," VI: 1, 2. et apud Sachariam, „Erit, in omni terra, „dictum Jehovae, *Duae* partes in ea exscindentur, exspira„bunt, et *tertia* relinquetur in ea, et ducam tertiam partem per „ignem, et conflabo eos juxta conflare argentum," XIII: 8, 9. et quod argentum purissimum esset, cum purificatum septies, Psalm: XII: 7. Ex quibus patet, quod, sicut per septena non significata sunt septena, sed sancta, ita per bina non significata sint bina, sed respective prophana; ita nusquam quod immundae bestiae seu malae ejus affectiones tam paucae fuerint respective ad mundas bestias seu bona, ut duo ad septem; cum apud hominem mala innumera sunt prae bonis.

721. Quod per virum et uxorem significentur falsa conjuncta malis, constat ex illis, quae mox prius dicta sunt; hic enim praedicatur vir et uxor de immundis bestiis, mox prius de mundis, quare ibi significarunt vera conjuncta bonis, hic falsa conjuncta malis; quale subjectum talis est praedicatio.

722. Vers: 3. *Etiam de ave coelorum septena, septena, masculum et foeminam, ad vivificandum semen super faciebus totius terrae.* Per avem coelorum significantur intellectualia: per septena, quae sancta: per masculum et foeminam, vera et bona: ad vivificandum semen super faciebus totius terrae, significant vera fidei.

723. Quod per avem coelorum significentur intellectualia, prius ostensum est, quare illis non immorandum.

724. Similiter, quod septena significent sancta; sed hic sancta vera, quae sancta sunt ex eo, quod veniant ex bonis; nusquam aliquod verum sanctum est, nisi veniat ex bono; homo potest multa vera ex Verbo, et sic ex memoria, loqui, sed nisi amor sit, seu charitas, quae producit, nusquam de illis praedicari sanctum potest; si vero amor et charitas, tunc agnoscit et credit, ita ex corde; similiter ac fides, de qua tam multi loquuntur, quod sola salvet, nisi Amor sit seu charitas, ex qua fides, nusquam est fides; amor et charitas est quae san-

ctificat fidem; Dominus est in Amore et Charitate, non autem in fide separata, sed in fide separata est ipse homo, in quo nihil nisi spurcum; nam cum fides separata est ab amore, est vel suae laudis vel sui lucri causa, quae in corde, ex qua loquitur: hoc unusquisque ex propria experientia scire potest, qui alicui dicit, quod amet eum, quod praeferat aliis, quod agnoscat pro optimate prae aliis, et similia, et tamen aliter corde cogitat, is non nisi quam ore hoc facit, et corde negat, quandoque etiam subsannat: ita quoque se habet cum fide: quod notissimum mihi per plures experientias factum est, qui in vita corporis Dominum et fidem praedicarunt cum tali eloquio, et simul ficta devotione, ut obstupuerint auditores, et non ex corde, ex iis in altera vita sunt, qui maxime Dominum odio habent, et fideles persequuntur.

725. Quod per masculum et foeminam significentur vera et bona, constare ab illis potest, quae prius dicta et ostensa sunt, quod vir et masculus significet verum, uxor et foemina bonum; sed masculus et foemina praedicatur de intellectualibus, at vir et uxor de voluntariis, ex causa, quod per virum et uxorem repraesentetur conjugium, non ita per masculum et foeminam; Verum enim nusquam potest ex se conjugium inire cum bono, sed bonum cum vero; quia nusquam datur aliquod verum quod non producitur a bono, et sic bono copulatur; si abstrahis bonum a vero, remanet nihil quicquam praeter voces.

726. Ad vivificandum semen super faciebus totius terrae, quod significent vera fidei, constat ex eo, quod per hanc Ecclesiam vivificatum sit semen, per semen intelligitur fides; posteritas caetera Ecclesiae Antiquissimae semen coeleste et spirituale per foedas cupiditates, et per diras persuasiones apud se perdidit; ne autem semen coeleste periret, regenerati sunt, qui Noachus vocantur, et quidem per semen spirituale; haec sunt, quae significantur. Vivificari dicuntur, qui vitam Domini accipiunt, quia in illis, quae sunt Domini, solum est vita; ut cuique constare potest ex eo, quod nusquam aliqua vita sit in iis, quae non sunt vitae aeternae, seu quae non spectant vitam aeternam, vita quae non aeterna, non est vita, sed intra pauculum temporis perit; nec praedicari Esse potest de iis, quae desinunt esse, sed de illis quae nusquam desinunt esse, ita so-

lum vivere et Esse insunt illis, quae sunt Domini seu Jehovae, quia omne Esse et vivere in aeternum est Ipsius: per vitam aeternam intelligitur felicitas aeterna: de quibus videantur quae dicta et ostensa, n: 290.

727. Vers: 4. *Quia ad dies adhuc septem Ego pluere faciens super terram, quadraginta dies et quadraginta noctes, et delebo omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi.* Per ad dies septem, significatur principium tentationis: per pluere, tentatio: per quadraginta dies et noctes, duratio tentationis: per delere omnem substantiam quam feci, a super faciebus humi, significatur hominis proprium quod quasi deletur, cum regeneratur. Per eadem significatur etiam deletio eorum, qui ab Antiquissima Ecclesia semet perdiderunt.

728. Quod ad dies septem significet [7] hic principium tentationis, constat ex sensu interno omnium, quae in hoc versu, quod agatur de Tentatione hominis, qui Noachus vocatur; in genere agitur tam de Tentatione illius, quam de totali Vastatione eorum, qui fuerunt ab Antiquissima Ecclesia, et tales facti; quare *ad dies septem* non modo significat principium tentationis, sed etiam finem vastationis: quod ad dies septem illa significent, causa est, quia septem est numerus sanctus, ut prius dictum et ostensum, vers: 2. hujus capitis, et Cap: IV: 15, 24. et n: 84 ad 87, significat adventum Domini in mundum, tum adventum Ipsius in gloriam; in particulari omnem Ipsius adventum: omnis Ipsius adventus secum habet, quod sit principium iis qui regenerantur, et finis eorum qui vastantur; ita homini hujus Ecclesiae adventus Ipsius fuit principium tentationis; nam cum tentatur homo, tunc incipit novus fieri et regenerari; et simul fuit finis eorum, qui ab Antiquissima Ecclesia tales facti, ut non potuissent aliter quam perire; sicut cum Dominus in mundum venit, tunc Ecclesia in ultima sua vastatione fuit, et tunc nova facta: quod ad dies septem illa significent, constat apud Danielem, „*Septimanae septuaginta* decisae sunt super „populum tuum, et super civitatem sanctitatis tuam, ad con„summandum [8] praevaricationem, et ad obsignandum peccata, „et ad expiandum iniquitatem, et ad adducendum justitiam sae„culorum, et ad obsignandum visionem et prophetam, et ad „ungendum Sanctum Sanctorum: et scies et percipies ab exitu

„Verbi ad restituendum et ad aedificandum Hierosolymam, us-„que ad Messiam Principem SEPTIMANAE SEPTEM," IX: 24, 25. ibi septimanae septuaginta, et septimanae septem, significant simile ac dies septem, nempe adventum Domini, sed quia ibi manifesta prophetia, designantur tempora adhuc sanctius et certius per septenarios numeros; inde constat, quod septem ita applicata temporibus significent non solum adventum Domini, sed etiam tunc principium novae Ecclesiae, per verba, quod ungeretur Sanctus sanctorum, et quod restitueretur et aedificaretur Hierosolyma: tum simul ultimam vastationem, per verba, quod septimanae decisae sint super civitatem sanctitatis ad consummandum [8] praevaricationem, et ad obsignandum peccatum: Similiter alibi in Verbo, ut apud Ezechielem ubi de se, „Veni ad „captivitatem Thelabib, sedentes ad fluvium Kebar, et sedi ibi „*Septem dies*, obstupescens inter illos, et fuit a *fine septem* „*dierum*, et fuit verbum Jehovae ad me," III: 15, 16. ubi dies septem quoque pro principio visitationis, nam post dies septem, cum sedit apud eos qui in captivitate, factum est verbum Jehovae ad illum. Apud Eundem, „Sepelient Gogum, propterea „ut mundent terram *Septem mensibus*, a fine *septem mensium* „perscrutabuntur," XXXIX: 12, 14. ubi similiter pro termino ultimo vastationis, et primo visitationis. Apud Danielem, „Cor „Nebuchadnezaris ab homine mutabunt, et cor bestiae dabitur „ei, et *Septem tempora* transibunt super eum," IV: 13, 22. 29, pariter pro fine vastationis, et principio novi hominis. Septuaginta anni captivitatis Babylonicae idem repraesentarunt; sive septuaginta, sive septem, idem involvunt, ut si septem dies, vel septem anni, vel septem saecula, quae faciunt septuaginta annos; vastatio repraesentata erat per annos captivitatis; principium novae Ecclesiae repraesentatum per liberationem et reaedificationem Templi. Per servitium Jacobi apud Labanem similia quoque repraesentata sunt, ubi haec, „Serviam „tibi *Septem annis* pro Rachele, et servivit *Septem annis:* di-„xit Laban, imple *Septimanam* hanc, et dabimus etiam tibi il-„lam pro servitio, quod servias mecum adhuc *Septem annis* a-„liis; et fecit Jacobus ita, et implevit *Septimanam* hanc," Genes: XXIX: 18, 20, 27, 28. ubi septem annorum servitium simile involvit, tum post dies annorum septem quod conjugium

et libertas; tempus horum septem annorum vocabatur Septimana, sicut etiam apud Danielem. Simile quoque repraesentabat, quod mandatum, ut circumirent urbem Jericho septem vicibus, et caderet murus, et dicitur, quod *die septimo* surrexerint sub auroram, et circumiverint urbem, secundum morem, *Septem vicibus*, et factum *vice septima* clanxerunt *Septem* sacerdotes *Septem* buccinis, et cecidit murus, Jos: VI: 10 ad 20. [9] quae nisi talia etiam significavissent, nusquam mandatum fuisset, quod septies circumirent, et septem sacerdotes, et septem buccinae essent. Ex his et pluribus aliis locis, ut apud Job: II: 13. Apoc: XV: 1, 6, 7. Cap: XXI: 9. constare potest quod ad dies septem significent principium novae Ecclesiae, et finem veteris; hic quia tam de homine Ecclesiae, quae Noachus vocatur, et de ejus tentatione agitur, quam de posteritate ultima Ecclesiae Antiquissimae, quae se perdidit, per a diebus adhuc septem non aliud significari potest, quam principium tentationis Noachi, et finis antiquissimae Ecclesiae, seu devastatio ultima et exspiratio.

729. Quod per pluere significetur Tentatio, constat ab illis, quae in praemissis ad hoc caput dicta et ostensa sunt, quod nempe diluvium et inundatio aquarum, quae est hic pluere, significent non solum tentationem, sed etiam vastationem: tum quoque patebit ex illis, quae in sequentibus, de diluvio, dicenda.

730. Quod per Quadraginta dies et noctes significetur duratio tentationis, constat manifeste ex Verbo Domini: quod Quadraginta significent durationem tentationis, inde venit, quod Dominus se passus sit tentari per Quadraginta dies, ut constat apud Matth: IV: 1, 2. Luc: IV: 2. Marc: I: 13. et quia omnia et singula, quae instituta, in Ecclesia Judaica, et caeteris Ecclesiis repraesentativis, ante Adventum Domini, fuerunt typi Ipsius, ita quoque Quadraginta dies et noctes, quod repraesentarent et significarent in genere omnem Tentationem, in specie durationem quamcunque tentationis: et quia cum homo in tentatione est, est in vastatione omnium quae sunt proprii et quae sunt corporea, nam propria et corporea moritura sunt, et quidem per pugnas et tentationes, antequam renascitur novus seu fit spiritualis et coelestis, ideo etiam Quadraginta dies et no-

ctes significant quoque durationem vastationis; hic similiter, ubi tam de tentatione hominis novae Ecclesiae, Noachus, dictae, quam de devastatione antediluvianorum, agitur: quod quadraginta significent tam tentationis quam vastationis durationem, tam majorem, quam minorem, constat apud Ezechielem, „Jacebis super latere tuo dextro, et portabis iniquitatem domus „Jehudae *Quadraginta dies,* singulos dies pro singulis annis „dedi illud tibi," IV: 6. ibi pro duratione vastationis Ecclesiae Judaicae, tum quoque pro repraesentatione tentationis Domini, nam dicitur quod portaret iniquitatem domus Jehudae. Apud Eundem, „Dabo terram Aegypti vastitates, vastitatem desola„tionis, non transibit per eam pes hominis, et pes bestiae non „transibit per eam, et non habitabitur *Quadraginta annis.* Et „dabo terram Aegypti desolationem in medio terrarum desola„tarum, et urbes ejus in medio urbium devastatarum erunt so„litudo *Quadraginta annis,*" XXIX: [10,] 11, 12. ibi quoque pro duratione vastationis et desolationis; ubi in sensu interno nusquam significantur quadraginta anni, sed tantum desolatio fidei in genere, sive intra minus sive majus tempus. Apud Johannem, „Atrium, quod intra Templum, ejice foras, ut illud non „metiaris, quia datum est gentibus, quae Civitatem sanctam „conculcabunt *mensibus Quadraginta duobus,*" Apoc: XI: 2. et apud Eundem, „Datum est bestiae os loquens magna, et „blasphemias, dataque ei potestas faciendi *Menses Quadragin„ta duos,*" Apoc. XIII: 5. ubi pro duratione vastationis; nusquam enim tempus quadraginta duorum mensium intelligitur, ut quisque scire potest: sed hic dicitur, quadraginta duo, quod idem est cum quadraginta; quod inde trahit originem, quia dies septem significant finem vastationis et principium novum, sex autem significant laborem ex sex diebus laboris aut pugnae, quare multiplicati sunt septem per sex, inde numerus exsurgit quadraginta duo, significans durationem vastationis et [10] durationem tentationis seu laborem et pugnam hominis regenerandi, in qua sanctum; sed numerus rotundus quadraginta, pro non rotundo quadraginta duo, assumtus, est, ut constat ex illis locis Apocalypseos. Quod populus Israëliticus per quadraginta annos circumductus fuisset in deserto, antequam introducti in terram Canaanem, repraesentabat et significabat similiter durationem ten-

tationis, tum quoque durationem vastationis; durationem tentationis per id, quod postea introducti in terram sanctam; durationem vastationis per id, quod omnes qui supra viginti annos exiverunt Aegypto, in deserto mortui sunt, praeter Josuam et Chalebum; sunt tentationes, quae intelliguntur per illa, contra quae toties murmurarunt; et sunt vastationes, quod toties illis plagae et interitus: quod significent tentationes et vastationes, ibi, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; de quibus ita apud Mosen, „Recorderis omnis viae, quam duxit te „Jehovah Deus tuus his *Quadraginta annis* in deserto propter „ad affligendum te, ad *tentandum te*, ad sciendum quid in cor„de tuo, an serves praecepta Ipsius, annon," Deut: VIII: 2, 3, 16. Quod Moses fuerit quadraginta dies, et quadraginta noctes super monte Sinai, similiter significat durationem tentationis, seu tentationem Domini, ut constat apud illum, „In mon„te Sinai fuit *Quadraginta dies*, et *Quadraginta noctes*, non „edens panem, non bibens aquam, supplicans pro populo ne „perderetur," Deut: IX: 9, 11, 18, 25, ad f. Cap: X: 11. Num: XIV: 33, 34, 35. Cap: XXXII: 8, ad 14. Quod per Quadraginta dies significetur duratio tentationis, causa est, ut dictum, quod Dominus se passus tentari a diabolo quadraginta diebus; quare cum omnia erant repraesentativa Domini, cum idea tentationis fuit apud angelos, idea illa in mundo spirituum repraesentata fuit per talia quae in mundo, sicut fit cum omnibus ideis angelicis dum labuntur in mundum spirituum, quod sistantur repraesentative; ita per quadraginta, quia Dominus tentaretur quadraginta diebus; idem est apud Dominum, et inde in Coelo angelico, quod venturum, aut quod praesens; quod venturum est praesens, seu quod fiet hoc factum; inde repraesentatio tentationum, ut et vastationum per quadraginta in Ecclesia repraesentativa: sed haec nondum satis comprehendi possunt, quia nescitur influxus Coeli Angelici in mundum spirituum, et quod talis.

731. Quod per delere omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi, significetur hominis proprium, quod quasi deletur, cum vivificatur, constat ex illis, quae prius de proprio dicta sunt [11]; hominis proprium est omne malum et falsum, quamdiu hoc manet, tamdiu homo est mortuus, sed cum ten-

tationes subit, tunc discutitur, hoc est, resolvitur et temperatur per vera et bona a Domino, et sic vivificatur, et apparet sicut non adesset; quod non appareat, nec amplius noceat, significatur per deleri, tametsi nusquam deletur, sed manet; se habet fere sicut nigrum et album, quae dum temperantur varie per lucis radios, vertuntur in colores pulchros, ut in caeruleos, flavos, purpureos, per quos, secundum dispositionem, ut in floribus, pulchra et jucunda sistuntur, manentibus usque radicitus et fundamentaliter nigro et albo. Sed quia hic simul agitur de ultima vastatione eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima, etiam per delere omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi, significantur ii qui perierunt, sicut quoque seq: vers: 23. substantia, quam feci, est omne id, seu omnis homo, in quo fuit semen coeleste, seu qui fuit ab Ecclesia, quare etiam in hoc versu, et in sequente 23, humus dicitur, quae hominem Ecclesiae significat, cui inseminatum bonum et verum, quod successive apud eos, qui Noachus vocantur, discussis, sicut dictum, malis et falsis, succrevit, sed apud antediluvianos, qui perierunt, per zizanias, exstinctum est.

732. Vers: 5. *Et fecit Noach secundum omne, quod praecepit ei Jehovah*, significat ut prius quod ita factum.

Videatur Cap: praeced: vers: 22, ubi bis dicitur, quod Noachus fecerit, hic modo semel; et ibi Deus, hic autem Jehovah; causa est, quia ibi agitur de intellectualibus, hic de voluntariis; intellectualia spectant voluntaria sicut alia et distincta a se, sed voluntaria spectant intellectualia sicut unita sibi, aut sicut unum, nam a voluntate intellectus, quae causa est, quod ibi bis, *facere*, dicatur, hic modo semel; tum quod ibi Deus, hic autem Jehovah.

733. Vers: 6. *Et Noach filius sexcentorum annorum, et diluvium factum aquarum super terra:* per Noachum, quod filius sexcentorum annorum, significatur status primus tentationis ejus: per diluvium aquarum super terra, significatur tentationis inchoamentum.

734. In praecedentibus actum est de intellectualibus veris, quibus homo Ecclesiae Noachus dictae, a Domino instructus fuit, antequam regeneraretur, Cap: praec: vers: 13 ad f. et dein de voluntariis bonis, quibus etiam a Domino donatus, in

hoc Cap: a vers: 1 ad 5; ubi, quia de utrisque agitur, apparet sicut repetitio. Nunc autem agitur de tentatione ejus, et quidem hic de primo statu, et sic de inchoamento tentationis a vers: 6 ad 11; et quod quisque videre potest, iterum occurrit repetitio, nam in hoc versu dicitur, quod Noach fuit filius sexcentorum annorum, cum factum diluvium super terra; sed in vers: 11. quod in anno sexcentesimo vitae ejus, mense secundo, et decimo septimo die: pariter vers: seq: 7. quod intraverit Noachus in arcam cum filiis et uxoribus, similiter, vers: seq: 13. tum quod bestiae intrarunt in arcam ad Noachum, vers: 8, 9. similiter etiam, vers: 14, 15, 16. ex quibus constat, quod hic similiter sit repetitio priorum: qui in solo sensu literae manet, non potest aliter scire, quam quod sit quoddam historicum ita repetitum; sed hic sicut alibi, nusquam aliqua vocula est, quae superflua et inanis, quia est Verbum Domini; proinde non aliqua repetitio, nisi significet alia; et quidem hic, sicut prius, quod sit tentatio prima, quae est quoad ejus intellectualia, et dein ejus tentatio quoad voluntaria: quae tentationes apud regenerandum succedunt; nam aliud prorsus est tentari quoad intellectualia, et aliud tentari quoad voluntaria; tentatio quoad intellectualia levis est, at tentatio quoad voluntaria est gravis.

735. Quod Tentatio quoad intellectualia, seu quoad falsa, quae apud hominem, levis sit, causa est, quia homo in fallaciis sensuum est, et fallaciae sensuum tales sunt, ut non possint non intrare; quare etiam facile discutiuntur; sicut omnes qui in sensu literae Verbi manent, ubi loquutum est secundum captum hominis, proinde secundum fallacias ejus sensuum, quibus si simpliciter fidem habent, quia est Verbum Domini, tametsi in fallaciis sunt, usque facile se instrui patiuntur; ut pro exemplo, qui credit quod Dominus irascatur, puniat, malum impiis faciat, is quia ex sensu literae hoc habet, facile potest informari, quomodo se res habet: pariter si simpliciter credit, quod bonum facere possit ex se, et quod mercedem in altera vita accipiat si bonus sit ex se, is etiam facile instrui potest, quod bonum quod facit, sit a Domino, et Dominus mercedem det gratis ex Misericordia: quare dum tales in tentationem quoad intellectualia seu tales fallacias veniunt, non possunt nisi leniter

tentari, estque haec prima tentatio, et vix apparet ut tentatio, de qua nunc agitur. Aliter vero se habet cum illis, qui non ex simplici corde credunt Verbo, sed in fallaciis et falsitatibus se confirmant, ex causa, quod faveant eorum cupiditatibus, et ex hac causa impulsiva ratiocinia ex se et suis scientificis [12] plura congerunt, et dein eadem per Verbum confirmant, et sic imprimunt sibi, persuadentque quod falsum sit verum.

736. Quod Noachum, seu hominem novae hujus Ecclesiae, concernit, is fuit talis, quod simpliciter crediderit illis, quae habuit ex Antiquissima Ecclesia, quae fuerunt doctrinalia collecta, et redacta in quandam doctrinae formam ab illis, qui [13] Chanochus dicti sunt: et prorsus diversae indolis fuit ab antediluvianis, qui perierunt, et nephilim dicti, qui doctrinalia fidei immerserunt foëdis suis cupiditatibus, et sic captarunt diras persuasiones, a quibus recedere non vellent, utcunque ab aliis instruerentur, et iis demonstraretur quod falsa: homines duplicis hujus genii seu indolis hodie quoque dantur; sed illi facile possunt regenerari, hi autem difficile.

737. Quod per Noachum, quod filius sexcentorum annorum significetur status primus tentationis ejus, constat ex eo, quod hic usque ad Heberum, Cap: XI, per numeros, et per aetates annorum, et per nomina, nihil aliud significentur, quam res, sicut etiam per aetates et nomina omnium in Cap: V. Hic quod sexcenti anni significent statum primum tentationis, constare potest a numeris, qui ibi dominantur, qui sunt *Decem* et *Sex*, qui bis in se multiplicati; numerus major et minor eorundem nihil mutat: quod *Decem* attinet, prius Cap: VI [14] ad vers: 3. ostensum est, quod significent Reliquias; et quod *Sex* hic significent laborem et pugnam, ex Verbo passim constat; nam ita se res habet, in praecedentibus actum est de praeparatione ejus ad tentationem, quod nempe instructus fuerit a Domino Intellectualibus veris, et Voluntariis bonis, haec vera et bona sunt Reliquiae, quae non producuntur ita ut agnoscantur, priusquam homo regeneratur; apud eos qui per tentationes regenerantur, reliquiae apud hominem sunt pro angelis apud eum, qui ex iis depromunt illa, quibus hominem defendunt contra malos spiritus, qui falsa apud eum excitant, et sic oppugnant: quia reliquiae significantur per decem, et pugna per sex, inde est,

quod sexcenti anni dicantur, in quibus dominantur decem et sex, et significant statum tentationis: quod in specie sex attinet, quod significent pugnam, constat ex Capite Primo Geneseos, ubi sex dies sunt, quibus regeneratus homo, antequam factus coelestis, intra quos dies continua pugna fuit, sed septimo die quies; inde est, quod sex dies laboris sint, et septimus sabbathum, quod significat quietem: inde quoque est, quod servus Hebraeus, serviret *Sex annis*, et septimo esset liber, Exod: XXI: 2. Deut: XV: 12. Jer: XXXIV: 14. quodque *Sex annis* consererent terram, et colligerent proventum ejus, septimo autem intermitterent eam, Exod: XXIII: 10, 11, 12. similiter vineam: et quod septimo anno sabbathum sabbathi terrae, sabbathum Jehovae, Lev: XXV: 3, 4. Sex quia significant laborem et pugnam, etiam significant dispersionem falsi, apud Ezechielem, „Ecce *Sex* viri venientes a via portae superioris, quae respi„ciens versus septentrionem, et cuique instrumentum *disper„sionis* suae in manu sua," IX: 2; et apud Eundem contra Gogum, „Et reverti faciam te, et *Sextabo* te, et ascendere fa„ciam te a lateribus septentrionis," XXXIX: 2. ubi sex et sextare pro dispersione, septentrio pro falsis, Gogus pro iis, qui doctrinalia capiunt ab externis quibus destruunt cultum internum: a Jobo, „In *Sex* angustiis liberabit te, et in septima non „tanget te malum," V: 19. ubi pro pugna tentationum. Alioquin Sex in Verbo occurrunt, ubi non significant laborem, pugnam aut dispersionem falsi, sed sanctum fidei, quia se referunt ad Duodecim, quae significant fidem et fidei omnia in uno complexu; et ad tria, quae significant sanctum, inde etiam derivatio genuina numeri sex, sicut apud Ezechielem, Cap: XL: 5, ubi Calamus viri, quo mensus est urbem Israëlis sanctam, quod esset sex ulnarum; et alibi; quod derivatio inde, causa est, quia in pugna tentationis est sanctum fidei, tum quod sex dies laboris et pugnae spectent septimum sanctum.

738. Filius sexcentorum annorum hic vocatur, quia filius significat intellectuale verum, ut prius ostensum; non autem filius appellatur, vers: seq: 11, quia ibi de tentatione ejus quoad voluntaria, agitur.

739. Quod per diluvium aquarum significetur tentationis inchoamentum, inde constat, quod hic de tentatione quoad in-

tellectualia agatur, quae tentatio praecedit, et levis est, ut dictum; quare appellatur diluvium aquarum, non simpliciter diluvium, ut seq: vers: 17. aquae enim imprimis significant spiritualia hominis, intellectualia fidei, tum illis opposita, seu falsa, ut permultis a Verbo confirmari potest. Quod diluvium aquarum, seu Inundatio significet Tentationem, constat ab illis, quae in praemissis hujus Capitis ostensa sunt, tum quoque apud Ezechielem, „Sic dixit Dominus Jehovih, faciam perrumpere „spiritum procellarum in excandescentia mea; et *Imber inundans* in ira mea fiet, et lapides grandinis in fervore, ad con„summationem, [8] ut destruam parietem, quem incrustatis in„epto," XIII: 11, 13, 14. ubi spiritus procellarum, et imber inundans pro desolatione falsi; paries incrustatus inepto, pro ficto apparente sicut verum. Apud Esaiam, „Jehovah Deus protectio ab „*Inundatione*, umbraculum ab aestu, nam spiritus violento„rum sicut *Inundatio* parietis," XXV: 4. ibi inundatio pro tentatione quoad intellectualia, et distinguitur a tentatione quoad voluntaria, quae vocatur aestus. Apud Eundem, „Ecce „validus et robustus Domino, sicut Inundatio grandinis, pro„cella excisionis, sicut *Inundatio aquarum* validarum *super„inundantium*," XXVIII: 2. ibi gradus tentationis descripti: apud Eundem, „Cum transieris per *Aquas*, tecum Ego, et „per flumina, non *inundabunt* te; cum iveris per ignem, non „adureris, et flamma non comburet te," XLIII: 2. ubi aquae et flumina pro falsis et phantasiis, ignis et flamma, pro malis et cupiditatibus. Apud Davidem; „Super hoc precabitur omnis „sanctus ad Te tempore inveniendi, unde in *Inundatione aqua„rum* multarum ad illum non pertingent; tu latibulum mihi, ab „angustia servabis me," Psalm: XXXII: 6, 7. ubi inundatio aquarum pro tentatione; quae etiam appellatur diluvium: apud Eundem, „Jehovah ad *Diluvium* sedet; et sedet Jehovah Rex „in aeternum," Psalm: XXIX: 10. Ex his et a praemissis ante hoc Caput, patet, quod Diluvium seu Inundatio aquarum nihil aliud significet quam Tentationes et Vastationes, tametsi historice, secundum morem Antiquissimorum, descriptum.

740. Vers: 7. *Et intravit Noach, et filii ejus, et uxor ejus, et uxores filiorum ejus cum illo in arcam, a coram aquis diluvii.* Quod intravit Noach in arcam a coram aquis di-

luvii, significat quod in tentatione tutatus: per filios significantur ut prius vera; per uxorem bona; per uxores filiorum vera conjuncta bonis.

741. Quod intravit Noachus in arcam a coram aquis diluvii, significet quod tutatus, unicuique constare potest. Tentationes non aliud sunt, quam pugnae malorum spirituum cum angelis, qui apud hominem; mali spiritus omnia prava hominis facta excitant, etiam cogitata, quae habuit ab infantia, ita tam mala quam falsa, et condemnant, quo illis nihil jucundius est, ipsa vitae eorum jucunditas in eo consistit; at Dominus per Angelos, hominem tutatur, et prohibet, ne mali spiritus et genii extra limites et ulterius quam sustinere possit homo, vagentur et inundent.

742. Quod per filios significentur vera, per uxorem bona, per uxores filiorum vera conjuncta bonis, prius Cap: praec: ad vers: 18. dictum, ubi eadem verba: per vera et bona, tametsi hic vocantur filii et uxores, significantur illa, quae apud hominem, Noachus, dictum, fuerunt, per quae tutatus; talis est stylus Verbi antiquissimus, involvens arcana coelestia, qui historice connexus.

743. Vers: 8, 9. *De bestia munda, et de bestia, quae non ea munda, et de avi, et omni quod repit super humo. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, masculus et foemina, quemadmodum praeceperat Deus Noacho.* Per bestiam mundam significantur ut prius affectiones boni: per bestiam non mundam, cupiditates; per avem in genere cogitata; per omne quod repit super humo, sensuale et quodcunque volupe: bina bina significant correspondentia: quod intrarint in arcam, quod tutata: masculus et foemina, ut prius, verum et bonum: quemadmodum praeceperat Deus Noacho, quod ita factum.

744. Quod per bestiam mundam significentur affectiones boni, prius ad vers: 2. hujus Capitis, dictum et ostensum est, quare non illis immorandum; similiter quod per bestiam non mundam significentur cupiditates seu affectiones malae, ibi.

745. Quod per Avem in genere significentur cogitata, constat ex illis, quae prius passim dicta de Avibus, quod significent intellectualia, aut rationalia, sed ibi aves coelorum, at hic solum avis, quare in genere significantur cogitata; sunt enim

plura avium genera, tam munda quam immunda, quae in seq: vers: 14. distinguuntur in avem, volucrem et alatum, munda sunt cogitationes veri, immunda sunt cogitationes falsae, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

746. Per omne quod repit super humo quod significetur sensuale, et quodcunque volupe, prius quoque dictum et ostensum est: Antiquissimi sensualia hominis et voluptaria ejus compararunt et assimilarunt reptilibus et repentibus, et ita quoque illa vocarunt, quia extrema sunt, et quasi repunt in superficie hominis, et quod iis non altius se elevare permittendum.

747. Quod bina bina significent correspondentia, constare cuivis potest ex eo, quod sint paria; paria non possunt esse nisi sibi correspondeant, sicut sibi vera et bona, mala et falsa; omnium enim est conjugii instar, seu copulatio, ut verorum cum bonis, et malorum cum falsis, quia est conjugium intellectus cum voluntate, seu intellectualium cum voluntariis, et quidem unicuivis rei suum est conjugium seu sua copulatio, absque qua nusquam subsistit.

748. Quod intrarunt in arcam significent quod tutata sint, prius est dictum, vers: praec: 7, ubi de Noacho, et filiis ejus, et uxoribus.

749. Quod masculus et foemina significent verum et bonum, constat ab illis, quae prius Cap: vers: VI: 19; ubi masculus et foemina praedicatur de avibus, sed vir et uxor de bestiis; causa quoque ibi dicta est, quod nempe voluntariorum cum intellectualibus sit conjugium, non ita intellectualium in se spectatorum cum voluntariis, illa se habent ut vir et uxor, haec vero ut masculus et foemina: et quia hic primum agitur de tentatione istius hominis quoad intellectualia, ut dictum, dicitur masculus et foemina; et intelligitur pugna, seu tentatio quoad intellectualia.

750. Quemadmodum praeceperat Deus, quod significet ita factum esse, prius Cap: praec: vers: 22, tum hujus Capitis vers: 5, [15] ostensum.

751. Hic quia agitur de Tentatione hominis Ecclesiae novae Noachus dictae, et paucis, si ulli, notum est, quomodo se Tentationes habent, quia pauci hodie tales tentationes subeunt, et qui subeunt, non sciunt aliter, quam quod aliquid in

ipsis sit inhaerenter, quod sic patitur, breviter licet rem exponere; sunt mali spiritus, qui tunc, ut dictum, excitant falsa et mala hominis, et quidem ex ejus memoria, quaecunque ab infantia cogitavit et patravit, hoc mali spiritus tam solerter et malitiose facere possunt, ut non describi possit; sed Angeli, qui apud eum, depromunt ejus bona et vera, et sic defendunt hominem; haec pugna est quae sentitur et percipitur apud hominem, et causatur conscientiae morsum et cruciatum. Sunt Tentationes duplicis generis, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria; cum tentatur homo quoad intellectualia, tunc spiritus mali solum facta ejus mala, quae patravit, quae hic significantur per bestias immundas, excitant, et accusant et damnant; tum quidem facta ejus bona, quae hic quoque significantur per bestias mundas, sed illa mille modis pervertunt, simul etiam excitant cogitata ejus, quae hic quoque significantur per Avem, porro etiam illa, quae hic significantur per repentia super humo, sed haec tentatio levis est, et percipitur solum per revocationem talium in memoriam, et quandam inde anxietatem: cum autem tentatur homo quoad voluntaria, tunc non excitantur ita facta et cogitata, sed sunt genii mali, ita vocari possunt hujus generis spiritus mali, qui incendunt eum suis cupiditatibus, et foedis amoribus, quibus imbutus, et sic per ipsas hominis cupiditates, pugnant; quod tam malitiose et clandestine faciunt, ut nusquam credi possit, quod ab illis, momento enim se infundunt in vitam ejus cupiditatum, ut et vertunt et flectunt fere in instanti affectionem boni et veri in affectionem malam et falsi, ut nusquam aliter scire possit homo, quam quod ex semet fiat, et sponte sic fluat; haec tentatio est gravissima, et percipitur ut dolor internus et ignis crucians, de hac in sequentibus agitur. Quod ita se res habeat, ex multiplici experientia nosse et scire mihi datum, tum quando, undenam, quinam, et quomodo mali spiritus aut genii influxerunt et inundarunt; de quibus experientiis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus singillatim dicetur.

752. Vers: 10. *Et erat ad septem dies, et aquae diluvii erant super terra:* per haec significatur, ut prius, principium tentationis.

753. Quod per dies septem significetur principium tentatio-

nis, supra ad vers: 4. ostensum est; seque refert ad praecedentia, quod nempe haec tentatio, quae fuit intellectualium ejus, esset principium tentationis, seu prima tentatio, estque clausula ita expressa; et quia tentatio haec prima quoad intellectualia fuit, exprimitur per aquas diluvii, sicut supra, vers: 7. et vers: 6, per diluvium aquarum, quod proprie significat tentationem talem, ut ibi ostensum.

754. Vers: 11. *In anno sexcentesimo anni vitae Noachi, in mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die hoc disrupti sunt omnes fontes abyssi magnae, et cataractae coeli apertae.* Per annum sexcentesimum, mensem secundum, et diem decimum septimum, significatur alter status tentationis: quod disrupti sint omnes fontes abyssi magnae, significant extremum tentationis quoad voluntaria: quod cataractae coeli apertae, significant extremum tentationis quoad intellectualia.

755. Quod per annum sexcentesimum, mensem secundum, et diem decimum septimum, significetur alter status tentationis, sequitur ex illis, quae hactenus dicta sunt, nam a vers: 6. ad hunc 11. actum est de primo statu tentationis, qui fuit quoad ejus intellectualia, nunc autem agitur de altero statu, nempe quoad voluntaria, quae causa est, quod iterum dicatur aetas ejus, prius quod fuerit filius sexcentorum Annorum, hic quod factum diluvium anno sexcentesimo ejus vitae, mense secundo, et die decimo septimo: nusquam aliquis autumare potest, quod per annos aetatis Noachi, ubi et anni, et menses, et dies, designantur, intelligatur status tentationis quoad voluntaria, sed, ut dictum, talis fuit modus loquendi et scribendi Antiquissimorum, et imprimis delectati sunt in eo, quod designare tempora et nomina possent, et inde historiam vero similem concinnare; in eo sapientia eorum constabat. Quod autem sexcenti anni non significent aliud quam statum tentationis primum, ostensum est supra ad vers: 6; hic similiter anni sexcenti, sed ut alter status tentationis significaretur, additi sunt menses et dies, et quidem menses duo, seu in mense secundo, qui significant ipsam pugnam, ut constare potest a significatione numeri *Duo* prius ad vers: 2. hujus Capitis, nempe quod significent idem ac Sex, hoc est, laborem et pugnam, tum dispersionem, ut ibi ostensum videatur: Numerus autem *Septende-*

cim significat tam principium tentationis, quam finem tentationis, ex causa quia compositus est ex Numero septenario, et decem; qui numerus cum significat principium tentationis tunc involvit *ad dies septem*, seu septimanam septem dierum, quae quod significet principium tentationis, prius ad vers: 4. hujus Capitis ostensum est; at cum significat finem tentationis, ut Cap: seq: VIII: vers: 4. tunc septem est numerus sanctus, cui decem adjectus, qui significat reliquias, nam absque reliquiis non potest regenerari homo: quod numerus septendecim significet principium tentationis, constat apud Jeremiam, quod mandatum ei, ut emeret agrum a Chanamele, filio patrui sui, qui in Anatoth; et appendit ei Argentum *septem siclorum et decem argenti*, XXXII: 9. qui numerus quod significet etiam captivitatem eorum Babylonicam, per quam repraesentatur tentatio fidelium, et devastatio infidelium, et quidem principium tentationis et simul finis tentationis seu liberatio, constare potest a sequentibus in Capite illo apud Prophetam; quod captivitas ad vers: 36. ibi, quod liberatio a vers: 37. seq: ibi; talis numerus nusquam apud Prophetam exstaret, nisi arcana, sicut omnia reliqua, involveret. Quod septendecim significent principium tentationis, etiam constare potest ab aetate Josephi, qui septendecim annorum filius erat, cum missus ad fratres, et venditus in Aegyptum, Genes: XXXVII: 2. quod venditus in Aegyptum, similia repraesentat, ut ibi loci, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; ibi historica repraesentativa sunt, quae ita se habent sicut describuntur, hic autem historica facta significativa, quae se non ita habent sicut describuntur in sensu literae; sed usque illa involvunt arcana coeli, et quidem unaquaevis vox, sicut haec: quod ita se habeant, non potest non peregrinum apparere, quia ubi aliquod historicum verum, aut historicum factum, occurrit, animus detinetur in litera, e qua se abstrahere nequit, inde credit, quod nihil aliud significet et repraesentet; sed quod internus aliquis sensus sit, in quo vita Verbi, non autem in litera, quae absque sensu interno mortua est, unicuique intelligenti constare potest; absque sensu interno quid historicum aliud est quam historicum apud aliquem prophanum scriptorem; ita quid utilitatis foret scire annum Noachi, et mensem et diem, cum diluvium factum, nisi arcanum

coeleste involvat; et quis non potest videre, quod omnes fontes abyssi magnae disrupti, et cataractae coeli apertae, sit loquutio prophetica; praeter alia similia.

756. Quod disrupti sint omnes fontes abyssi magnae significent extremum tentationis quoad voluntaria, constare potest ex illis quae dicta sunt mox prius de tentationibus, quod duplicis generis sint, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria, et quod hoc grave sit respective ad illud; tum ex eo, quod huc usque de tentatione quoad intellectualia actum sit; similiter constat ex significatione Abyssi, quod sint cupiditates et falsitates inde, ut prius, n: 18, tum etiam ex his in Verbo; apud Ezechielem, „Sic dicit Dominus Jehovih, cum dedero te „urbem desolatam, sicut urbes, quae non habitantur, cum ascendere fecero supra te *Abyssum*, et obtexerint te *Aquae* „*multae*," XXVI: 19. ubi abyssus et aquae multae pro tentationis extremo. Apud Jonam, „Circumcinxerunt me *Aquae*, us„que ad animam, *Abyssus* circumdedit me:" II: 6. ubi aquae et abyssus similiter pro extremo tentationis. Apud Davidem, „*Abyssus* ad *Abyssum* clamans, ad vocem *aquae canalium* tuo„rum, omnes confractiones tuae, et omnes *fluctus* tui supra „me," Psalm: XLII: 8. ubi manifeste pro extremo tentationis. Apud Eundem, „Increpavit mare Suph, et exsiccatum est, et „ire fecit eos per *Abyssos*, *sicut in deserto*, et servavit eos e „manu osoris, et redemit eos e manu inimici, et *obtexerunt* „*Aquae hostes eorum*," Psalm. CVI: 9, 10, 11. ubi abyssus pro tentationibus in deserto. Per Abyssum antiquitus significatum est Infernum, et phantasiae et persuasiones falsi assimilatae sunt aquis et fluminibus, tum fumo, inde; ita quoque apparent quorundam Inferna, nempe sicut abyssi, et sicut maria, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Spiritus mali, qui devastant hominem, tum etiam qui tentant, inde sunt; et phantasiae eorum quas infundunt, et cupiditates quibus incendunt hominem, sunt sicut inundationes et exhalationes inde; nam ut dictum, homo per malos spiritus conjunctus est inferno, et per Angelos coelo; quare cum disrupti dicuntur omnes fontes abyssi, significantur talia: quod Infernum vocetur Abyssus, et foeda quae inde, vocentur flumina, constat apud Ezechielem, „Sic dixit Dominus Jehovih, in die de-

„ scendere eum in *Infernum*, lugere feci, obtexi super eum *A-*
„ *byssum*, et inhibui *Flumina* ejus, et occlusae sunt *Aquae*
„ *magnae*," XXXI: 15. Infernum vocatur quoque abyssus apud Johannem, Apoc: IX: 1, 2, 11. Cap: XI: 7. Cap: XVII. 8. Cap: XX: 1, 3.

757. Quod Cataractae coeli apertae significent extremum tentationis quoad intellectualia, inde quoque constat; tentatio quoad voluntaria seu cupiditates nusquam potest separari a tentatione quoad intellectualia; si separaretur, non foret aliqua tentatio, sed inundatio qualis apud eos, qui in cupiditatum incendiis vivunt, in quibus, sicut infernales spiritus, jucunda vitae suae percipiunt: cataractae coeli dicuntur ex inundatione falsorum seu ratiociniorum, de quibus etiam apud Esaiam, „ Fu-
„ giens prae voce pavoris cadet in foveam, et ascendens e me-
„ dio foveae capietur in laqueo, nam *Cataractae ab alto apertae*
„ sunt, et commota fundamenta terrae," XXIV: 18.

758. Vers: 12. *Et fuit imber super terra quadraginta diebus et quadraginta noctibus*, significat quod haec tentatio duraverit; imber est tentatio, quadraginta dies et noctes est duratio.

759. Quod imber hic sit tentatio, constare potest ab illis, quae de diluvio et inundatione prius dicta et ostensa sunt; tum quod fontes abyssi disrupti, et cataractae coeli apertae sint tentationes.

760. Quod quadraginta dies et quadraginta noctes significent durationem, supra ad vers: 4. ostensum est: per quadraginta, ut dictum, significatur omnis duratio tentationis, sive major sive minor sit, et quidem tentatio gravis, quae est voluntariorum: homo enim vitam sibi per continuas voluptates, et per amores mundi et sui, proinde per cupiditates, quae sunt continua amorum istorum, comparavit, sic ut vita ejus nihil aliud sit quam talium; quae vita nusquam concordare potest cum vita coelesti; nam amare mundana nemo potest et simul coelestia, amare mundana est spectare deorsum, amare coelestia est spectare sursum; minus potest quisquam amare se, et simul proximum, et adhuc minus Dominum; qui se amat, omnes, qui ipsi non serviunt, odit; ita, qui se amat, remotissime abest ab amore et charitate coelesti, quae est ut amet proxi-

mum plus quam se, et Dominum supra omnia; ex his constat, quantum vita hominis distat a vita coelesti, quare per tentationes a Domino regeneratur, et flectitur ut usque concordet: haec causa est, quod haec tentatio sit gravis, ipsam enim vitam hominis tangit, aggreditur, destruit et mutat, quare etiam describitur illa per quod fontes abyssi sint disrupti, et quod cataractae coeli sint apertae.

761. Quod Tentatio spiritualis apud hominem, sit pugna spirituum malorum cum angelis, qui apud hominem, et quod illa pugna communiter in ejus conscientia sentiatur, prius dictum est: de qua pugna porro hoc sciendum est, quod angeli continuo defendant hominem, et avertant mala, quae mali spiritus ei intendunt; etiam quae falsa sunt et mala apud hominem defendunt, nam norunt optime unde homini falsa et mala, nempe quod a malis spiritibus et geniis; homo nusquam producit a se aliquid falsum et malum, sed sunt mali spiritus, qui apud eum, qui producunt et simul faciunt homini credere, quod ex ipsomet, talis est malignitas eorum, et adhuc magis, momento cum infundunt et faciunt credere, etiam accusant et damnant; quod multis experientiis confirmare possum: homo qui non fidem habet in Dominum, non potest illustrari, quin credat, quod malum sit ab ipso, quare etiam appropriat sibi malum, et fit similis spiritibus istis malis, qui apud eum; ita se res habet cum homine: hoc quia Angeli norunt, etiam in tentationibus regenerationis falsa et mala hominis defendunt, alioquin succumberet, quia apud hominem nihil nisi quam malum est et inde falsum, sic ut sit malorum et inde falsorum mera congeries et compositio.

762. Sed tentationes spirituales parum hodie notae sunt, nec permittuntur ita ut olim, quia homo non in veritate fidei est, sic etenim succumberet; loco illarum sunt alia, ut infortunia, tristitiae et anxietates, quae a causis naturalibus et corporeis existunt, sicut etiam aegritudines corporis et morbi, quae usque vitam ejus voluptatum et cupiditatum aliquantum domant et frangunt, et cogitationes ad interiora et pia determinant et elevant; sed non sunt tentationes spirituales, quae non dantur nisi apud eos, qui conscientiam veri et boni a Domino acceperunt; ipsa conscientia est planum illarum, in quod operantur.

763. De Tentationibus huc usque actum est, sequitur nunc finis tentationis, qui fuit ut nova Ecclesia existeret.

764. Vers: 13. *In ipso die hoc intravit Noach, et Schem, et Cham, et Japheth, filii Noachi, et uxor Noachi,* [16] *et tres uxores filiorum ejus cum illis in arcam.* Per quod intrarent in arcam, significatur hic ut prius, quod salvati: per Noachum, quod fuit Ecclesiae: per Schem, Cham et Japheth, quod fuit Ecclesiarum inde: per filios Noachi, doctrinalia: per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipsae Ecclesiae inde.

765. Huc usque actum de tentatione hominis Ecclesiae, Noachus dicti, et quidem primum de tentatione ejus quoad intellectualia, quae sunt vera fidei, a vers: 6, ad 10. et dein de tentatione ejus quoad voluntaria, quae spectant bona charitatis; vers: 11, 12. finis tentationum fuit, ut inde renasceretur homo Ecclesiae, seu Ecclesia nova, pereunte Antiquissima: haec Ecclesia, ut prius dictum, diversae indolis fuit ab Antiquissima, nempe spiritualis, quae talis est, ut homo per doctrinalia fidei renascatur, quae cum implantata sunt, tunc insinuatur ei conscientia, ne contra verum et bonum fidei agat, et sic donatur charitate, quae conscientiam ejus regit, ex qua sic agere incipit; ex quibus constare potest, quid Spiritualis homo, non qui putat fidem absque charitate salvare, sed qui essentiale fidei facit charitatem, et inde agit: ut talis homo, seu talis Ecclesia existeret, fuit finis, quare nunc de ipsa hac Ecclesia agitur: quod nunc de Ecclesia agatur, constare etiam potest a repetitione quasi ejusdem rei, dicitur enim hic, „In ipso hoc die „intravit Noach, et Schem, et Cham, et Japheth, filii Noa„chi, et uxor Noachi, et tres uxores filiorum ejus cum illis in „arcam,“ supra vers: 7. similiter, sed his verbis, „et intra„vit Noach, et filii ejus et uxor ejus, et uxores filiorum ejus „cum illo in arcam,“ sed quia nunc de Ecclesia agitur, nominantur filii Schem, Cham et Japheth, qui cum nominantur, significant hominem Ecclesiae; at cum vocantur filii, absque nominibus, significant vera fidei: praeterea repetuntur iterum, quae prius dicta sunt, vers: 8, 9. de bestiis et avibus, quod intrarint in arcam, vers: 14, 15, 16. sed cum varietate conveniente et applicabili hic ad Ecclesiam.

767. Quod intrarint in arcam, significet salvatos esse, nem-

pe hominem Ecclesiae, qui Noachus, et ab illo descendentes et derivatas Ecclesias caeteras, de quibus hic sermo, constare potest ex iis, quae prius de intrare in arcam, dicta sunt.

768. Quod per Noachum significetur, quod fuit Ecclesiae, et per Schem, Cham et Japheth, quod fuit Ecclesiarum inde, constat ex eo, quod hic non filii ejus, ut prius vers: 7, sed ipsi quoad nomina, dicantur; cum nominantur ita, significant hominem Ecclesiae; homo Ecclesiae non solum est ipsa Ecclesia, sed omne Ecclesiae; est vox communis comprehendens quicquid est Ecclesiae, sicut prius dictum de Antiquissima Ecclesia, quae dicta fuit Homo, similiter de caeteris, qui nominati sunt; ita per Noachum, et per Schem, Cham et Japheth, significatur quicquid est Ecclesiae, et Ecclesiarum inde, in uno complexu, talis est stylus et modus loquendi in Verbo; sicut ubi nominatur Juda, [17] significatur, apud Prophetas plurimum Ecclesia Coelestis seu quicquid est Ecclesiae; ubi nominatur Israël significatur plurimum Ecclesia Spiritualis, seu quicquid est Ecclesiae illius; ubi Jacob, significatur Ecclesia externa; nam apud unumquemvis hominem Ecclesiae datur internum Ecclesiae et externum, internum est ubi vera Ecclesia, externum est quod inde, id est Jacob: aliter cum non nominantur: causa, quod ita sit, est, quod se referant tunc ad Regnum Domini repraesentative, Dominus est Solus Homo et est omne Regni sui, et quia Ecclesia est Regnum Domini in terris, est Dominus Solus omne Ecclesiae: omne Ecclesiae est Amor seu charitas, quare Homo, seu quod idem, nomine nominatus, significat amorem seu charitatem, hoc est, omne Ecclesiae, et tunc uxor simpliciter Ecclesiam quae inde; ut quoque hic. Sed quales Ecclesiae significantur per Schem, Cham, et Japheth, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

769. Quod per filios Noachi significentur doctrinalia, constat a significatione filiorum, de qua prius; Ecclesia enim non dari potest absque doctrinalibus, quare etiam non solum nominantur, sed etiam additur, quod filii ejus.

770. Quod per uxorem Noachi significetur ipsa Ecclesia, et per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipsae Ecclesiae inde, constat ex illis quae dicta sunt, nempe cum homo Ecclesiae nominatur quod sit omne Ecclesiae, seu, ut appellatur, caput

Ecclesiae; et tunc Uxor est Ecclesia, sicut prius ostensum, n: 252, 253. aliter cum in Verbo, Vir et Uxor, aut Masculus et Foemina, tunc per virum et masculum significantur Intellectualia seu vera fidei, et per uxorem et foeminam Voluntaria, seu bona fidei.

771. Quia unaquaevis vox in Verbo a Domino est, et ita Divinum unicuique inest, constat quod nusquam aliqua vox, ne quidem jota [17] sit, quae non aliquid significat et involvit, ita quoque quod hic dicatur, *Tres* uxores, tum uxores *filiorum ejus*, ut et *cum illis;* sed quid singula involvunt, prolixum foret exponere, satis est modo ideam communem communissimorum dare.

772. Vers: 14, 15. *Illi, et omnis fera secundum speciem suam; et omnis bestia secundum speciem suam: et omne reptile repens super terra secundum speciem suam; et omnis avis secundum speciem suam, omnis volucris, omne alatum. Et intrarunt ad Noachum in arcam; bina bina de omni carne, in qua spiritus vitarum.* Per illi, significatur in genere homo Ecclesiae: per omnem feram secundum speciem suam, significatur omne bonum spirituale: per bestiam secundum speciem suam, bonum naturale: per omne reptile repens super terra secundum speciem suam, omne bonum sensuale et corporeum: per avem secundum speciem suam, omne spirituale verum: per volucrem, naturale verum: per alatum, sensuale verum: quod intrarunt ad Noachum in arcam, significant, ut prius, quod salvata; bina et bina, significant, ut prius, paria: de omni carne, in qua spiritus vitarum, significant novam creaturam, seu quod vitam novam acceperunt a Domino.

773. Quod per *Illi* significetur in genere homo Ecclesiae, seu omne quod fuit hujus Ecclesiae, constat ex eo, quod se referant ad illos, qui mox nominati sunt, ad Noachum, Schemum, Chamum et Japhetum; qui tametsi quatuor sunt, usque simul constituunt unum: in Noacho, per quem in genere intelligitur Antiqua Ecclesia, continentur sicut in parente aut semine, Ecclesiae inde; quare per *Illi* significatur Ecclesia Antiqua; omnes illae Ecclesiae, quae Schem, Cham et Japheth dictae sunt, constituunt simul Ecclesiam, quae Ecclesia Antiqua vocatur.

774. Quod per feram secundum speciem suam significetur omne bonum spirituale; et per bestiam secundum speciem suam omne bonum naturale; et per reptile repens super terra, omne bonum sensuale et corporeum, prius dictum et ostensum est n: **45, 46, 142, 143, 246.** at quod fera significet bonum spirituale, primo intuitu quidem apparere potest, sicut quod ita non esset; sed constare potest a serie rerum, quod primum dicantur *Illi*, hoc est, homo Ecclesiae, dein Fera, tum Bestia, demum Reptile, quare Fera quid dignius et excellentius involvit quam bestia, ex causa quia vox illa in Lingua Hebraea etiam significat Animal in quo anima vivens; ita quoque hic non significat feram, sed animal in quo anima vivens, nam eadem vox est. Quod per animalia, bestias et reptilia repentia super terra significentur voluntaria, prius dictum et ostensum est, et porro in his sequentibus, ubi de avibus, ostendetur.

775. Quia omnium dantur genera et species, tam scilicet bonorum spiritualium, quam bonorum naturalium, tum etiam sensualium et corporeorum inde, hic dicitur de unoquovis, secundum speciem suam: tot Genera bonorum spiritualium dantur, similiter tot Genera verorum spiritualium, ut nusquam possint recenseri; minus adhuc Species, quae generum sunt: in Coelo sunt omnia Bona et Vera Coelestia et Spiritualia ita in sua genera, et haec in suas species distincta, ut ne hilum sit, quod non distinctissimum; et tam innumerabilia sunt, ut differentiae specificae possint dici indefinitae; ex quibus quam egena, et fere nulla sapientia humana sit, constare potest, quae nescit fere, quod bonum et verum spirituale sit, minus quid sit. Ex Bonis Coelestibus et Spiritualibus, et veris inde, existunt et descendunt bona et vera naturalia, nam nusquam datur aliquod bonum et verum naturale, quod non existit a bono spirituali, et hoc a coelesti, et ab iisdem subsistit; si recederet spirituale a naturali, naturale nullum foret: origo rerum omnium se ita habet, omnia et singula sunt a Domino, ab Ipso est Coeleste, per Coeleste ab Ipso existit spirituale, per Spirituale naturale, per Naturale corporeum et sensuale, et sicut existit a Domino ita, etiam subsistit ita, nam, ut notum est, subsistentia est perpetua existentia: qui aliter rerum existentias et ortus capiunt, ut ii, qui naturam colunt, et ex ea ducunt

rerum origines, in tam funestis principiis sunt, ut ferarum sylvae phantasiae possint multo saniores vocari; tales sunt perplures, qui aliis praeeminere sapientia sibi videntur.

776. Quod per avem secundum speciem suam significetur omne spirituale verum; per volucrem, naturale verum; per alatum, sensuale verum, constat ab illis quae prius de avibus dicta et ostensa sunt, ut n: 40. Antiquissimi assimilarunt cogitata hominis avibus, quia ita se habent respective ad voluntaria: quia hic nominantur avis, et volucris, et alatum, et haec succedunt, sicut in homine Intellectualia, Rationalia et Sensualia, ne cui dubium sit, quin illa significent, licet adhuc quaedam loca ex Verbo confirmantia, adducere, ex quibus etiam patet, quod Bestiae talia, quae dicta sunt, significent; apud Davidem, „Dominari fecisti Illum super opera manuum tua„rum, omnia posuisti sub pedibus Illius, *Gregem* et *Armenta* „omnia, et etiam *Bestias* agrorum, *Volucrem* coelorum, et „pisces maris:" Psalm: VIII: 7, 8. ubi de Domino, Cujus dominium super hominem, et super quae sunt hominis, ita describitur; [18] aliter, quid foret dominium super bestias et aves. Apud Eundem, „Arbor fructus, et omnes cedri, *Fera*, et om„nis *Bestia*, *Reptile*, et *Volucris alae*, glorificabunt nomen „Jehovae," Psalm: CXLVIII: 9, 10, 13. Arbor fructus est Coelestis homo, cedrus est spiritualis homo, fera et bestia et reptile, illorum bona, sicut hic, volucris alae illorum vera, ex quibus glorificare possunt nomen Jehovae, nequaquam potest fera, bestia, reptile, volucris; in scriptis prophanis talia hyperbolice dici possunt, sed in Verbo Domini nusquam hyperbolica sunt, sed significativa et repraesentativa. Apud Ezechielem, „Contremiscent coram Me pisces maris, et *Avis* coelo„rum, et *Fera* agri, et omne *Reptile repens* super humo, et „omnis homo, qui super faciebus humi," XXXVIII: 20. quod hic bestiae et aves talia significent, constat manifeste, nam quid gloriae Jehovae si contremiscerent pisces, aves, bestiae; an quisquam [18] putare potest, quod tales loquutiones forent sanctae, si non sancta involverent. Apud Jeremiam, „Vidi et ecce non „*Homo*, omnis *Avis* coelorum aufugit," IV: 25. pro quod omne bonum et verum, hic quoque homo pro bono amoris. Apud Eundem, „Vastata sunt, ut non sit vir transiens, et non

„audiunt vocem *Pecoris*, ab *Ave* coelorum et usque ad *Bestiam*, evagati sunt, abiverunt," IX: 9. similiter, pro quod omne verum et bonum abivit. Apud Eundem, „Quousque lugebit terra, et herba omnis agri exarescet, propter malitiam „habitantium in ea, periit *Bestiae* et *Avis*, quia dixerunt, non „videbit novissimum nostrum," XII: 4. ubi bestiae pro bonis, et avis pro veris, quae perierunt. Apud Zephaniam, „Consumam *Hominem* et *Bestiam*, consumam *Avem* coelorum, et „pisces maris, et offendicula cum impiis, et exscindam Hominem a faciebus humi," I: 3, ubi homo et bestia pro illis quae sunt amoris et inde boni; avis coelorum et pisces maris pro illis quae sunt intellectus, ita quae sunt veri, quae vocantur offendicula, quia impiis bona et vera sunt offendicula, non bestiae et aves; quod sint illa quae hominis, manifeste etiam dicitur. Apud Davidem, „Saturantur arbores Jehovae, et cedri Libani, quas plantavit, ubi *Volucres* nidificant," Psalm: CIV: 16, 17. arbores Jehovae, et cedri Libani pro spirituali homine; volucres pro ejus veris rationalibus aut naturalibus, quae sunt quasi nidi. Alioquin communis formula loquendi fuit, quod nidificarent aves in ramis, qua significabantur vera; ut apud Ezechielem, „In monte altitudinis Israëlis plantabo illum, et „attollet ramum, et faciet fructum, et erit in cedrum magnificam, et habitabunt sub illa omnis *Volucris omnis alae*, in „umbra ramorum ejus habitabunt," XVII: 23. pro Ecclesia gentium, quae spiritualis, quae est cedrus magnifica, avis omnis alae pro veris omnis generis. Apud Eundem, „In ramis ejus nidificarunt omnis *Avis* coelorum, et sub ramis ejus genuerunt omnis *Fera* agri, ac in umbra ejus habitarunt omnes „gentes magnae," XXXI: 6, de Aschure, qui est Ecclesia spiritualis, et vocatur cedrus, avis coelorum pro veris ejus, bestia pro bonis. Apud Danielem, „Ramus ejus pulcher, et fructus ejus multus, et esca omnibus in ea, sub illa umbram habebat *Bestia* agri, et in ramis ejus habebant *Volucres* Coeli," IV: 9, 18. ubi bestia pro bonis, volucris coelorum pro veris; quod unicuivis constare potest, nam quid foret, quod ibi habitaret avis et bestia. Similiter quae Dominus loquutus, „Regnum Dei simile est grano sinapis, quod accipiens homo „projecit in hortum suum, crevitque, et factum est in arborem

„ magnam, ut *Aves* Coeli habitarint in ramis ejus," Luc: XIII: 19. Matth: XIII: 32. Marc: IV: 32.

777. Quod avis significet verum spirituale, volucris verum naturale, alatum verum sensuale, constat inde, ita quoque distincta sunt Vera: alata dicuntur vera sensualia, quae sunt visus et auditus, quia extrema, qualis quoque est significatio alae applicatae ad alia.

778. Quia nunc Aves coelorum significant intellectualia vera, ita Cogitationes, etiam significant contraria, ut phantasias seu falsa, quae quia sunt cogitationis hominis, quoque aves vocantur, sicut quod impii darentur in cibum avibus coeli, et feris, pro phantasiis et cupiditatibus, Es: XVIII: 6. Jer: VII: 33. Cap: XVI: 4. Cap: XIX: 7. Cap: XXXIV: 20. Ezech: XXIX: 5. Cap: XXXIX: 4. Ipse Dominus quoque phantasias et persuasiones falsi comparat avibus, ubi dicit, „Semen „quod cecidit super viam duram, conculcatum est, et *Aves* „coeli comederunt illud," Matth: XIII: 4. Luc: VIII: 5. Marc: IV: 4, 15. ubi aves coeli non aliud sunt quam falsa.

779. Quod intrarunt ad Noachum in arcam, significet *quod* salvata sint, prius dictum est. Quod bina et bina significent paria, quae quid sint, videatur, Cap: praec: VI ad vers: 19.

780. Quod de omni carne, in qua spiritus vitarum, significet novam creaturam, seu quod novam vitam acceperint a Domino, constare potest a significatione carnis, quod sit omnis homo in genere, et corporeus in specie, ut prius dictum et ostensum est; inde caro, in qua spiritus vitarum, significat regeneratum; nam in proprio ejus, est Vita Domini, quae est vita charitatis et fidei: omnis homo non est nisi caro, sed cum vita charitatis et fidei ei a Domino inspiratur, tunc vivificatur caro, et fit spiritualis et coelestis, et vocatur nova creatura, Marc: XVI: 15. ex eo quod e novo creatus.

781. Vers: 16. *Et intrantes, masculus et foemina, de omni carne intrarunt, quemadmodum praeceperat illi Deus; et clausit Jehovah post*[19] *illum.* Intrantes significant quae apud hominem Ecclesiae; masculus et foemina de omni carne intrarunt, significant quod vera et bona omnis generis apud eum essent: sicut praeceperat Deus, significat, ad quae recipienda praeparatus esset: et clausit Jehovah post illum, significat quod

amplius non communicationem haberet homo cum coelo, qualem coelestis Ecclesiae homo.

782. Actum est huc usque ad vers: 11, de Ecclesia quod conservata sit in his, qui Noachus dicti; sequitur nunc de statu Ecclesiae, qui describitur, et quidem primum hic sicut explicatum; dein qualis Ecclesiae hujus status fuerit; singuli versus, imo singula verba involvunt peculiarem statum ejus; et quia nunc de statu Ecclesiae agitur, repetitur quod mox prius, et quidem bis, nempe, « et *intrantes*, masculus et foemina, de « *omni carne, intrarunt*, » cum in mox praecedente versu, ita, « et *intrarunt* ad Noachum in arcam, *bina* et *bina*, de *omni* « *carne*, » quae repetitio in Verbo significat, quod de alio statu agatur, alioquin, ut quisque comprehendere potest, repetitio foret prorsus inanis.

783. Quod intrantes, significent quae apud hominem Ecclesiae, constat inde: tum quod masculus et foemina de omni carne intrarunt, significent, quod vera et bona omnis generis apud eum essent, quod quoque sequitur; nam quod masculus et foemina significent vera et bona, prius aliquoties dictum et ostensum est. Sicut praeceperat Deus, quod significet, ad quae recipienda praeparatus esset, de quibus, quod talia, etiam prius dictum est; praecipere apud Dominum est praeparare et facere.

784. Quod clausit Jehovah post illum, significent, quod amplius non communicationem haberet homo cum Coelo, qualem Coelestis Ecclesiae homo; ita se res habet; Antiquissimae Ecclesiae status fuit, quod communicationem internam habuerint cum Coelo, ita per coelum cum Domino; in amore in Dominum fuerunt; qui in amore in Dominum, illi sunt sicut Angeli, modo cum differentia, quod corpore induti; interiora illorum aperta fuerunt, et patuerunt usque a Domino: at Ecclesia haec nova aliter, non in amore in Dominum fuit, sed in fide, et per fidem in charitate erga proximum; ii non internam, sicut antiquissimi, communicationem habere possunt, sed externam; sed qualis communicatio haec et illa sit, prolixum foret dicere: unusquisque homo communicationem habet, etiam impii per Angelos apud eos, sed cum differentia quoad gradus, quod propius vel remotius, alioquin homo non posset esse; gradus communicationis sunt indefiniti: spiritualis homo nusquam

talem communicationem habere potest, qualem coelestis homo, ex causa quia Dominus in amore est, non ita in fide; hoc nunc est quod significat, quod Jehovah clausit post illum: Post illa tempora nec usquam apertum fuit Coelum, sicut Antiquissimae Ecclesiae homini; postea quidem plures loquuti sunt cum spiritibus et angelis, sicut Moses, Aharon, et alii, sed prorsus alio modo, de quo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Causa, quod clausum sit coelum, arcanissima est, tum quod hodie clausum sit ita, ut homo ne quidem sciat, quod spiritus sint, minus quod Angeli apud eum, et quod putet se prorsus solum esse, cum absque sociis in mundo, et cum apud se cogitat, cum tamen in consortio spirituum est continue, qui tam probe animadvertunt et percipiunt, quid homo cogitat, et quid intendit, et machinatur, tam probe et aperte, sicut existeret coram omnibus in mundo; hoc nescit prorsus homo, ita clausum est ei coelum; cum tamen verissimum est: causa est, nisi clausum fuisset ita apud eum coelum, cum in nulla fide est, minus in veritate fidei, et adhuc minus in charitate, quod ei periculosissimum foret: hoc significatum etiam est, per quod Jehovah Deus ejecerit hominem, et habitare fecerit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos, et flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum, prius, Cap: III: vers: 24. videantur etiam quae n: 301, 302, 303.

785. Vers: 17, 18. *Et fuit diluvium quadraginta dies super terra, et creverunt aquae, et sustulerunt arcam, et elevata est desuper terra. Et corroboratae aquae, et auctae valde super terra; et ivit arca super faciebus aquarum.* Per quadraginta dies significatur duratio Ecclesiae, Noachus, vocatae: per diluvium, falsa quae adhuc illam inundarunt: quod creverunt aquae, et sustulerunt arcam, et elevata sit desuper terra, significant, quod ita ejus fluctuatio fuit: Corroboratae aquae, et auctae valde super terra, et ivit arca super faciebus aquarum, significant, quod fluctuationes ejus ita increbuerint.

786. Quod per quadraginta dies significetur duratio Ecclesiae, Noachus, vocatae, supra ad vers: 4, ostensum est; hic quadraginta dies, ibi quadraginta dies et noctes, quia ibi significabatur duratio tentationis, in qua noctes sunt anxietates.

787. Quod per diluvium significentur falsa, quae adhuc

illam inundarunt, sequitur etiam inde; nam diluvium seu inundatio non est nisi falsorum: prius vers: 6. diluvium aquarum significabat tentationem, ut ibi ostensum, quae inundatio etiam est falsorum, quae mali spiritus tunc apud hominem excitant; hic similiter sed absque tentatione; quare hic simpliciter diluvium, non diluvium aquarum, dicitur.

788. Quod creverunt aquae, et sustulerunt arcam, et elevata sit desuper terra, significent, quod ita ejus fluctuatio fuit: et quod corroboratae aquae, et auctae valde super terra et ivit arca super faciebus aquarum, significent, quod fluctuationes ejus ita increbuerint, non constare potest, nisi prius dicatur, qualis fuit status hujus Ecclesiae, quae Noachus vocatur: Noachus non fuit ipsa Antiqua Ecclesia, sed sicut parens aut semen istius Ecclesiae, ut prius dictum, sed Noachus cum Schemo, Chamo, et Japheto, constituebant Ecclesiam Antiquam, quae immediate successit Ecclesiae Antiquissimae; omnis homo Ecclesiae, Noachus, dictus, fuit ex posteris Ecclesiae Antiquissimae, proinde in simili fere statu quoad malum haereditarium, sicut caetera posteritas, quae periit; et qui in simili statu, non potuerunt regenerari et fieri spirituales, sicut ii qui non ex haereditario tale trahunt; quale haereditarium habuerunt, dictum prius est, n: 310: ut hoc clarius sciatur, quomodo se habet; qui ex semine Jacobi sunt, ut Judaei, non ita regenerari possunt, ac gentes; inhaeret non solum contrarium fidei ex principiis captis ab infantia, et dein confirmatis, sed etiam ex haereditario; quod inhaereat etiam ex haereditario, aliquantum constare potest ex eo, quod diverso genio sint, imo diversis moribus, ut et diversa facie a reliquis, a quibus dignosci possunt, quae sunt ex haereditario; ita quoque quoad interiora, nam mores et facies sunt interiorum typi; quare etiam Judaei conversi, prae aliis fluctuant inter verum et falsum: similiter primi homines hujus Ecclesiae, qui Noachus vocantur, quia ex prosapia et semine Antiquissimorum fuerunt: hae fluctuationes sunt, quae hic describuntur; et dein in sequentibus, quod Noachus fuerit vir humi, et quod plantaverit vineam, et biberit ex vino, et inebriatus sit, ita ut nudatus jaceret in medio tentorii, Cap: IX: 20, 21. Quod pauci fuerint, constare mihi potuit ex eo, quod homo Ecclesiae istius in mundo spirituum re-

praesentetur sicut vir longus et gracilis, indutus candido, in arcto conclavi: sed usque hi fuerunt, qui doctrinalia fidei conservarunt, et apud se habuerunt.

789. Fluctuationes hominis hujus Ecclesiae describuntur hic per quod primum creverint aquae, hoc est, falsa; tum quod sustulerint arcam; adhuc, quod elevata sit desuper terra; dein quod corroboratae aquae et auctae valde super terra; demum quod iverit arca super faciebus aquarum; sed singulos fluctuationis gradus describere, et prolixum nimis et supervacaneum foret; satis est, quod sciatur, hic describi illos; solum quid significet, quod arca elevata sit desuper terra, et iverit super faciebus aquarum, quod constare nemini potest, nisi sit instructus, quomodo homo a malis et falsis detinetur, hoc quia arcanum est, paucis describendum: omnis homo in genere, tum quoque regeneratus, talis est, ut nisi Dominus detineat eum a malis et falsis, quod se praecipitem conjiciat in infernum, et quo momento non detinetur, praeceps ruit, quod per experientias mihi notum factum, et repraesentatum quoque per equum, de quo videatur, n: 187, 188.: haec detentio a malis et falsis non aliter se habet ac elevatio, sic ut mala et falsa percipiantur infra, et is supra; de qua elevatione, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: haec elevatio est, quae significatur per arcam, quod elevata sit desuper terra, et quod iverit arca super faciebus aquarum.

790. Quod Aquae hic et in sequentibus significent falsa, constare potest ab illis locis ex Verbo, quae in praemissis hujus Capitis, et quae ad vers: 6. hujus Capitis, allata sunt, ubi de diluvio seu inundatione aquarum; ibi ostensum est, quod inundationes aquarum significaverint Desolationes et Tentationes, quae idem involvunt ac falsa, nam desolationes et tentationes non sunt nisi quam inundationes falsorum excitatorum a malis spiritibus; quod tales aquae falsa significent, inde est, quia in genere Aquae in Verbo significant spirituale, hoc est, intellectuale, rationale et scientificum, et quia haec, etiam significant contraria, omne enim falsum est scientificum quoddam, et apparet sicut rationale et intellectuale, quia est cogitationis: quod Aquae spiritualia significent, ex plurimis locis in Verbo constat; at

quod etiam falsa, praeter illa, quae prius adducta sunt, sint sequentia haec confirmationi: apud Esaiam, « Reprobavit po- « pulus hic *Aquas* Schiloach euntes leniter; ideo ecce Dominus « ascendere faciens super eos *Aquas fluminis validas et mul- « tas;* et ascendet super omnes rivos ejus, et ibit super omnes « ripas ejus, » VIII: 6, 7. ubi aquae leniter euntes pro spiritualibus, aquae validae et multae pro falsis. Apud Eundem, « Vae « terrae inumbranti alis, quae trans flumina Kuschi, mittens in « mare legatos, et in vasis junci super *faciebus Aquarum:* ite « legati celeres ad gentem delineatam et conculcatam, cujus ter- « ram depraedata sunt *Flumina,* » XVIII: 1, 2. pro falsis, quae sunt terrae inumbrantis [20] alis. Apud Eundem, « Cum transibis « per *Aquas,* tecum Ego, et per *Flumina,* non submergent « te, » XLIII: 2. aquae et flumina pro difficultatibus, tum pro falsis. Apud Jeremiam, « Quid tibi cum via Aegypti, ad bi- « bendum *Aquas* Schichoris; et quid tibi cum via Aschuris, ad « bibendum *Aquas* fluminis, » II: 18. aquae pro falsis ex ratiociniis. Apud Eundem, « Quis hic sicut *Flumen* ascendit, sicut « *Flumina* commoventur *Aquae* ejus; Aegyptus sicut *Flumen* « ascendit, et sicut *Flumina* commoventur *Aquae,* et dixit, as- « cendam, *operiam terram,* perdam urbem, et habitantes in « ea, » XLVI: 7, 8. aquae pro falsis ex ratiociniis. Apud Ezechielem, « Sic dixit Dominus Jehovih, cum dedero te urbem va- « statam, sicut urbes, quae non habitantur, cum ascendere fe- « cero supra te *abyssum,* et *operuerint te Aquae multae,* et « descendere te fecero cum descendentibus in foveam, » XXVI: 19. Aquae pro malis et falsis inde. Apud Habakuk, « Calca- « sti *mare* equis tuis, lutum *Aquarum* multarum, » III: 15. aquae pro falsis. Apud Johannem, « Ejecit draco post mulierem « ex ore suo *Aquam* sicut *fluvium,* ut eam a *flumine* absorptam « faceret, » Apoc: XII: 15, 16. ubi aquae pro falsis et mendaciis. Apud Davidem, « Mitte manus tuas de alto, eripe me, et « libera me ex *Aquis multis,* e manu filiorum alienigenae, quo- « rum os loquitur *mendacium,* et dextra eorum dextra *falsita- « tis,* » Psalm: CXLIV: 7, 8. ubi aquae multae manifeste pro falsis; filii alienigenae quoque significant falsa.

791. Hic nunc actum est de Noacho, seu de regeneratis, qui Noachus vocati, qui in Arca fuerunt, et elevati supra a-

quas; sequitur nunc de posteris Antiquissimae Ecclesiae, qui sub aquis, seu aquis submersi sunt.

792. Vers: 19, 20. *Et aquae corroboratae valde valde super terra, et operti sunt omnes montes alti, qui sub toto coelo. Quindecim cubitis de sursum superarunt aquae, et operuerunt montes.* Aquae corroboratae valde valde, super terra, significant persuasiones falsi, quod ita accreverint: et operti sunt omnes montes alti, qui sub toto coelo, significant quod omnia bona charitatis exstincta sunt: quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquae, et operuerunt montes, significant quod nihil residui esset de charitate; quindecim significant ita paucum, ut vix quicquam.

793. Hic nunc usque ad finem hujus Capitis agitur de Antediluvianis, qui perierunt, quod constare potest a singulis descriptionis; qui in sensu interno sunt, illico et quidem ex unica voce scire possunt, de qua re agitur, magis ex connexu plurium; cum de alia re agitur, illico sunt aliae voces, aut eaedem voces aliter connexae; causa est, quia voces peculiares sunt pro rebus spiritualibus, et peculiares pro coelestibus, seu, quod idem, pro intellectualibus et pro voluntariis; sicut pro exemplo, desolatio est vox spiritualium, vastatio est coelestium; urbs est spiritualium, mons est coelestium, et sic porro; similiter in connexionibus; et quod quisque non potest non mirari, in Lingua Hebraea distinguuntur persaepe sono, quae ad classem spiritualium pertinent, in iis dominari solent vocales tres primae; in quibus coelestia, vocales binae ultimae: quod hic nunc de alia re agatur, etiam inde cognoscitur, tum a repetitione, de qua prius, quod nempe hic iterum dicatur, „Et aquae corroboratae sunt valde valde super terra," quod in vers: praec: etiam dictum; tum ab omnibus, quae sequuntur.

794. Et aquae corroboratae valde valde super terra, quod significent persuasiones falsi, quod ita accreverint, constat ex illis quae mox prius de aquis dicta et ostensa sunt, quod nempe aquae diluvii seu inundantes significent falsa, hic quia adhuc magis falsa seu persuasiones falsi, dicitur quod corroboratae sint aquae valde valde, quod est superlativum Linguae originalis. Falsa sunt principia falsi, et persuasiones falsi, quae quod apud Antediluvianos accreverint immensum, ab illis, quae prius

dicta sunt de iis, constat: Persuasiones immensum crescunt, cum vera infundunt cupiditatibus, seu faciunt ut amoribus sui et mundi faveant, tunc enim pervertunt illa, et cogunt mille modis in consensum; quis enim est, qui principium falsi hausit, aut sibi finxit, qui non confirmat id ex multo scientifico apud eum, imo etiam ex Verbo; an ulla haeresis est, quae non confirmantia sic capit, et quae non consentiunt, usque cogit, ac diversimode explicat et detorquet, ut non dissentiant; sicut qui capit principium, quod sola fides salvet absque bonis charitatis, annon integrum systema doctrinae ex Verbo contexere queat, et tamen ne hilum curat, ne quidem attendit, imo nec videt, quod Dominus dixit, quod Arbor cognoscatur ex fructu, et quae arbor non bonum fructum fert, exscindetur et projicietur in ignem, Matth: VII: 16, 17, 18, 19, 20. Cap: XII: 33. quid magis placet, quam vivere secundum carnem, et usque salvari, modo sciat quid verum, tametsi ne hilum boni agat: omnis cupiditas, cui homo favet, vitam ejus voluntatis facit, et omne principium, seu omnis persuasio falsi, vitam ejus intellectus facit, hae vitae unam faciunt, cum vera seu doctrinalia fidei immergunt cupiditatibus; quisque homo ita quasi animam sibi format, cujus vita fit talis post mortem; quare nihil plus interest homini, quam scire quid verum; cum scit quid verum, et quidem ita, ut non perverti possit, tunc non ita infundi potest cupiditatibus, et mortiferum facere; quid plus homini cordi esse debet, quam vita ejus in aeternum, si animam suam in vita corporis destruit, anne eam in aeternum.

795. Quod operti sunt omnes montes alti, qui sub toto coelo, significent quod omnia bona charitatis exstincta sint, constat a significatione *Montium* apud Antiquissimos: Montes apud eos significabant Dominum, quia cultum Ipsius super montibus habuerunt, ex causa, quia Montes erant editissima terrae, inde Montes significabant coelestia, quae etiam Altissima appellabant, proinde amorem et charitatem, ita bona amoris et charitatis, quae Coelestia sunt. In contrario sensu etiam Montes vocantur in Verbo qui elati animo sunt, ita ipse Amor sui. Antiquissima Ecclesia etiam significatur in Verbo per Montes, ex eo quod montes elevati sunt super terra, et propiores quasi coelo, rerum principiis. Quod Montes significent Dominum, et omnia

Coelestia inde, seu bona amoris et charitatis, constat a sequentibus in Verbo locis, ex quibus patet, quid in specie significant, nam se habent omnia et singula ad rem, de qua, applicate; apud Davidem, „Ferent *Montes* pacem, et *Colles* in justitia," Psalm: LXXII: 3. montes pro amore in Dominum, colles pro amore erga proximum, quali apud Antiquissimam Ecclesiam, quae quoque per montes et colles ideo, quia talis, in Verbo, significatur. Apud Ezechielem, „In *Monte sanctitatis* meae, in „*Monte Altitudinis* Israëlis, dictum Domini Jehovih, ubi ser„vient Mihi omnis domus Israëlis tota illa in terra," XX: 40. ubi mons sanctitatis pro amore in Dominum, mons altitudinis Israëlis pro charitate erga proximum. Apud Esaiam, „Erit in „posteritate dierum, stabilis erit *Mons domus Jehovae*, in ca„put *Montium*, et elatus prae *Collibus*," II: 2. pro Domino, inde pro omni Coelesti. Apud Eundem, „Faciet Jehovah Ze„baoth omnibus populis in *Monte* hoc convivium pinguedinum; „et absorbebit in *Monte* hoc facies obvolutionis," XXV: 6, 7. mons pro Domino, inde pro omni coelesti. Apud Eundem, „Erit, super omni *Monte alto*, et super omni *Colle elato*, ri„vi, ductus aquarum," XXX: 25. montes pro bonis amoris, colles pro bonis charitatis, ex quibus vera fidei, quae sunt rivi et ductus aquarum. Apud Eundem, „Cantus erit vobis, sicut „nocte sanctificari festum, et gaudium cordis sicut euntis cum „tibia, ad veniendum in *Montem Jehovae*, ad *Petram Israë„lis*," XXX: 29. Mons Jehovae pro Domino praedicate ad bona amoris; petra Israëlis pro Domino praedicate ad bona charitatis. Apud Eundem, „Descendet Jehovah Zebaoth ad „militandum super *Monte* Zionis, et super *Colle* illius," XXXI: 4. mons Zionis hic et multoties alibi pro Domino, et inde pro omni coelesti quod est amor, et colles pro coelesti inferiori quod est charitas. Apud Eundem, „Super *Montem altum* ascende „tibi evangelizatrix Zion, extolle in robore vocem tuam evan„gelizatrix Hierosolyma," XL: 9. ascendere in montem altum et evangelizare, est colere Dominum ex amore et charitate, quae sunt intima, quare etiam vocantur altissima, quod intimum hoc altissimum appellatur. Apud Eundem, „Cantent habitatores „*Rupis*, e *Capite Montium* clament," XLII: 11. habitatores rupis pro iis qui in charitate; e capite montium clamare pro co-

lere Dominum ex amore. Apud Eundem, „ Quam jucundi sunt „ super *Montibus* pedes evangelizantis, audire facientis pacem, „ evangelizantis *Bonum,* audire facientis salutem," LII: 7. evangelizare super montibus similiter pro praedicare Dominum ex doctrina amoris et charitatis, et ex illis colere. Apud Eundem, „ *Montes* et *Colles* personabunt coram vobis cantu, et omnes „ arbores agri complaudent vola," LV: 12. pro colere Dominum ex amore et charitate, quae sunt montes et colles, et ex fide inde, quae sunt arbores agri. Apud Eundem, „ Ponam om„ nes *Montes* meos in viam, et semitae meae *exaltabuntur,*" XLIX: 11. montes pro amore et charitate, via et semitae pro veris fidei inde, quae exaltari dicuntur, cum ex amore et charitate sunt, quae intima. Apud Eundem, „ Confidens in Me, „ possidebit in haereditatem terram, et haereditabit *Montem san„ ctitatis* meae," LVII: 13. pro Regno Domini, ubi nihil nisi amor et charitas. Apud Eundem, „ Producam ex Jacobo semen, „ et ex Jehuda haeredem *Montium* meorum, et possidebunt il„ lam electi mei," LXV: 9. montes pro Regno Domini, et bonis coelestibus, Jehuda pro Ecclesia coelesti. Apud Eundem, „ Sic dixit *Altus* et *Excelsus* habitans in aeternum, et Sanctus Nomen Ipsius, *Altus* et Sanctus habito," LVII: 15. ibi altum pro sancto, inde montes ex altitudine super terram significabant Dominum, et Ipsius sancta coelestia; quapropter etiam Dominus ex Monte Sinai promulgavit Legem. A Domino etiam intelligitur amor et charitas per Montes, ubi loquitur de consummatione [8] saeculi, quod qui in Judaea tunc fugerent in *Montes,* Matth: XXIV: 16. Luc: XXI: 21. Marc: XIII: 14. ubi Judaea pro Ecclesia vastata.

796. Quia Antiquissima Ecclesia cultum sanctum habuerunt super Montibus, ideo quoque Antiquae Ecclesiae, et inde omnibus illius temporis Ecclesiis repraesentativis, imo etiam inde gentibus, ritus sacrificandi super Montibus, et exstruendi Excelsa: de Abramo constat Gen: XII: 8. Cap. XXII: 2. de Judaeis antequam aedificatum Templum, Deut: XXVII: 4, 5. 6, 7. Jos: VIII: 30. 1 Sam: IX: 12, 13, 14, 19. Cap: X: 5. 1 Reg: III: 2, 3, 4. de Gentibus, Deut: XII: 2. 2 Reg: XVII: 9, 10, 11. de Judaeis idololatris, Es: LVII: 7. 1 Reg: XI: 7. Cap: XIV: 23. Cap: XXII: 44. 2 Reg: XII: 4. Cap: XIV: 4.

Cap: XV: 3, 4, 34, 35. Cap: XVI: 4. Cap: XVII: 9, 10, 11. Cap: XXI: 5. Cap: XXIII: 5, 8, 9, 13, 15.

797. Ex omnibus his nunc constat, quid per aquas quibus operti sunt montes, significetur, nempe quod persuasiones falsi exstinxerint omne bonum charitatis.

798. Quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquae, et operuerunt montes, significent quod nihil residui esset de charitate; et quod quindecim significent ita paucum, ut vix quicquam, constare potest ex significatione numeri *Quinque*, de qua Cap: praec: VI: vers: 15; ubi ostensum, quod Quinque in stylo Verbi, seu in sensu interno, significent paucum: et quia numerus Quindecim compositus est ex Quinque, quae significant paucum, et ex Decem, quae significant Reliquias, ut ostensum Cap: praec: VI: vers: 3, spectat hic numerus Reliquias, quae apud eos vix erant aliquid: nam persuasiones falsi tantae erant, ut exstinxerint omne bonum. Cum Reliquiis apud hominem, se res habet, ut prius dictum, quod principia falsi, et adhuc magis persuasiones falsi, quales fuerunt apud hos antediluvianos, incluserint et secluserint ita prorsus Reliquias, ut non produci possent, et si productae fuissent, quod illico falsificatae fuissent; vita enim persuasionum talis est, ut non solum rejiciat omne verum, et insorbeat omne falsum, sed etiam verum, quod alluit, pervertat.

799. Vers: 21, 22. *Et exspiravit omnis caro repens super terra, quoad avem, et quoad bestiam, et quoad feram, et quoad omne reptile reptans super terra; et omnis homo. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, ab omni, quod in arida, mortua sunt.* Exspiravit omnis caro repens super terra, significat quod exstincti qui ab ultima posteritate Ecclesiae Antiquissimae: quoad avem, et quoad bestiam, et quoad feram, et quoad omne reptile reptans super terra, significant persuasiones eorum, in quibus avis affectiones falsi, bestia cupiditates, fera voluptates, reptile corporea et terrestria; quae in uno complexu, vocantur omnis homo: omne cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, significant illos qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, quibus flatus spiritus vitarum in naribus, hoc est, vita amoris et fidei inde, fuerat: ab omni, quod in a-

rida, significant eos, in quibus nihil talis vitae amplius: quod mortua sint, significat exspiravisse.

800. Quod exspiravit omnis caro repens super terra, significet quod exstincti qui ab ultima posteritate Antiquissimae Ecclesiae, constat a sequentibus, ubi describuntur quoad persuasiones, et quoad cupiditates: hic primum vocantur Caro repens super terra, ex causa quia prorsus sensuales et corporei facti sunt; sensualia et corporea ab Antiquissimis assimilata sunt reptilibus, ut prius dictum, quare cum dicitur caro repens super terra, significatur talis homo, qui mere sensualis, et corporeus factus: quod Caro significet omnem hominem in genere, et corporeum in specie, prius dictum et ostensum est.

801. Ex descriptione antediluvianorum horum, constare potest, qualis stylus antiquissimorum fuit, et inde qualis stylus propheticus; describuntur hic usque ad finem hujus Capitis, in hoc versu quoad persuasiones, in vers: seq: 23. quoad cupiditates; hoc est, quoad statum eorum intellectualium, dein quoad statum illorum voluntariorum; et tametsi nulla apud eos intellectualia nec voluntaria, usque ita nominanda sunt, quae contraria, sicut persuasiones falsi, quae nihil minus quam intellectus sunt, quia sunt cogitationis et ratiocinationis, pariter cupiditates, quae nihil minus quam voluntatis sunt; describuntur, inquam, primum quoad persuasiones falsi, dein quoad cupiditates, quae causa est repetitionum in hoc vers: 21, et in sequente 23, sed alio ordine: talis quoque est stylus propheticus; causa est, quia binae vitae apud hominem sunt, una intellectualium, altera voluntariorum, quae distinctissimae inter se sunt; homo ex utraque consistit, et tametsi separatae sunt hodie apud hominem, usque tamen influit una in alteram, et se ut plurimum uniunt; quod se uniant, et quomodo se uniunt, a multis constare et illustrari posset: cum itaque homo ex binis his partibus, intellectu et voluntate, consistit, et unum influit in alterum, cum describitur homo in Verbo, distincte describitur quoad unam partem, et quoad alteram, quae causa est repetitionum, aliter mancum foret; similiter se habet cum omni re, res enim se habent prorsus sicut subjecta, nam sunt subjectorum, quia prodeunt a subjectis, res separatae a subjecto suo, seu a substantia sua, sunt nullae res, quae causa est, quod si-

militer quoad utramque partem describantur res in Verbo; ita est descriptio cujuscunque rei plena.

802. Quod de persuasionibus hic agatur, et in vers: 23. de cupiditatibus, cognoscitur inde, quod in hoc Versu primum nominetur avis, dein bestia; avis enim significat illa quae sunt intellectualium aut rationalium, bestia autem quae sunt voluntariorum: cum autem describuntur, quae sunt cupiditatum, ut in vers: seq: 23, tunc primum nominatur bestia, et dein avis; et hoc ex causa, ut dictum, quia reciproce influit ita unum in alterum, et sic plena est eorum descriptio.

803. Quoad avem, et quoad bestiam, et quoad feram, et quoad omne reptile reptans super terra, quod significent persuasiones eorum, in quibus aves affectiones falsi, bestia cupiditates, fera voluptates, reptile reptans corporea et terrestria, constare potest ex illis, quae prius de significatione avium et bestiarum ostensa sunt; de Avibus, n: 40, et supra ad vers: 14, 15, hujus Capitis; de Bestiis etiam ibi, tum, n: 45, 46, 142, 143, 246. Aves quia intellectualia, rationalia et scientifica significant contraria, ut perversa rationalia, falsa, et affectiones falsi: Persuasiones Antediluvianorum hic plene describuntur, nempe quod in illis affectiones falsi, cupiditates, voluptates, corporea et terrestria; omnia haec insunt persuasionibus, quod homo nescit, putans principium falsi seu persuasionem falsi esse modo simplex quoddam, aut unum commune quoddam, sed multum fallitur, prorsus aliter se res habet; unaquaevis affectio hominis trahit suam existentiam et naturam ex ejus intellectualibus, et simul ex ejus voluntariis ita, ut totus homo quoad omnia sua intellectualia, et omnia sua voluntaria, sit in unaquavis ejus affectione, imo in affectionis ejus singularissimis seu minimis, quod constare mihi potuit manifeste a pluribus experientiis, ut memorem solum id, quod spiritus in altera vita ex modo unica idea cogitationis ejus cognosci possit qualis est, imo angeli a Domino habent, ut cum modo inspiciunt in aliquem, norunt illico qualis est, nec fallit quicquam; inde constat, quod unaquaevis hominis idea, et quod unaquaevis affectio, imo unumquodvis minimum ejus affectionis sit imago ejus, et effigies ejus, hoc est, quod eis insit aliquid proxime et remote ab omni ejus intellectuali, et ab omni ejus voluntario. Ita nunc descrip-

tae sunt antediluvianorum dirae Persuasiones, quod in iis fuerint affectiones falsi, tum affectiones mali seu cupiditates, ut et voluptates, demum corporea et terrestria; omnia haec insunt talibus persuasionibus, et non solum persuasionibus in communi, sed etiam persuasionum singularissimis seu minimis, in quibus corporea et terrestria dominantur: si sciret homo, quantum uni principio falsi, ac uni persuasioni falsi, insit, horresceret, est quaedam imago inferni: sed si ex innocentia aut ex ignorantia, falsa ibi facile discutiuntur.

804. Additur, omnis homo, quo significatur quod illa fuerint in homine isto; est clausula communis, quae comprehendit praecedentia; tales clausulae passim adjiciuntur.

805. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, quod significent illos qui ab Antiquissima Ecclesia, quibus flatus vitarum in naribus, hoc est, vita amoris et fidei inde, fuerat, constat ab illis quae prius, n: 96, 97, dicta sunt. Vita ab Antiquissimis significata fuit per flatum in naribus, seu per respirationem, quae est vita corporis correspondens spiritualibus; sicut motus cordis est vita corporis correspondens coelestibus: hic quia agitur de Antediluvianis, in quibus fuit a parentibus haereditario semen ex coelesti, sed exstinctum seu suffocatum, hic dicitur, omne cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus: in his verbis quoque altius quid reconditum latet, de quo prius, n: 97, quod nempe Antiquissimae Ecclesiae homo respirationem internam habuerit, ita concordem et similem cum respiratione angelorum, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quae respiratio variata fuit secundum omnes status interni hominis; sed successu temporis in posteris mutata usque ad ultimam hanc posteritatem, in qua omne angelicum periit, tunc nec amplius cum Coelo angelico respirare potuerunt; quae causa genuina exstinctionis eorum fuit, inde nunc dicitur, quod exspiraverint, et quod mortui sint, quibus flatus spiritus vitarum in naribus. Post haec tempora cessavit respiratio interna, et cum illa communicatio cum coelo, ita perceptio coelestis, et successit externa; et quia sic communicatio cum coelo cessavit, homines Antiquae seu novae Ecclesiae non amplius potuerunt coelestes homines esse, sicut Antiquissimi, sed

spirituales; sed de his, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

806. Ab omni quod in arida, quod significet illos, in quibus nihil talis vitae amplius; et quod mortua sunt, significet exspiravisse, inde nunc sequitur: et quia omnis vita amoris et fidei exstincta fuit, hic dicitur arida: Arida est, ubi non aqua, hoc est, ubi nihil spirituale amplius, minus coeleste; persuasio falsi omne spirituale et coeleste exstinguit et quasi suffocat; sicut unusquisque scire potest a multa experientia, si attendat; qui semel opiniones captarunt, tametsi falsissimas, inhaerent iis tam obstinate, ut ne quidem audire velint aliquid quod contrariatur; ita nusquam patiuntur se instrui, si vel ante oculos eorum ponatur verum; adhuc magis, dum opinionem falsi ex sanctitate quadam colunt; tales sunt, qui omne verum respuunt, et quod admittunt, pervertunt, et sic infundunt phantasiis: hi sunt qui per aridam hic significantur, super qua nec aqua, nec gramen, ut apud Ezechielem, „Ponam fluvios *Aridam*, et vendam terram in manum malorum, et desolabo terram et plenitudinem ejus," XXX: 12. ponere fluvios aridam, pro quod non amplius quid spirituale. Et apud Jeremiam, „Facta est terra vestra in *Aridam*," XLIV: 22. Arida pro terra desolata et vastata, ut amplius nihil veri et boni.

807. Vers: 23. *Et delevit omnem substantiam, quae super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, et usque ad avem coelorum; et deleta sunt e terra, et relictus tantum Noach, et quod cum illo in arca.* Delevit omnem substantiam significat cupiditates, quae amoris sui: quae super faciebus humi, significant posteritatem Ecclesiae Antiquissimae: ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, et usque ad avem coelorum, significant naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis coelorum falsitates inde: et deleta sunt e terra, est conclusio, quod Antiquissima Ecclesia exspiravit: relictus tantum Noach, et quod cum illo in arca, significat quod conservati qui novam Ecclesiam constituerunt; quod cum illo in arca, significant omnia quae novae Ecclesiae.

808. Delevit omnem substantiam, quod significet cupiditates, quae amoris sui, constat a sequentibus, ubi describun-

tur per repraesentativa; substantia praedicatur de voluntariis, quia a voluntate omnia exsurgunt, seu existunt et subsistunt apud hominem, voluntas est ipsa substantia hominis, seu ipse homo. Cupiditates antediluvianorum fuerunt amoris sui; sunt bina cupiditatum genera universalissima, unum est amoris sui, alterum est amoris mundi; homo nihil aliud cupit, quam quod amat, quare cupiditates sunt amoris; apud hos regnabat amor sui, proinde ejus cupiditates; ita enim semet amarunt, ut putavissent se deos esse, non agnoscentes aliquem deum supra se, de eo sibi persuaserunt.

809. Quae super faciebus humi, quod significet posteritatem Ecclesiae Antiquissimae, constat ex significatione humi, de qua prius, quod sit Ecclesia, et inde quod est Ecclesiae; hic quia substantia dicitur deleta quae super faciebus humi, est quod deleti qui ab Antiquissima Ecclesia et tales fuerunt; humus hic dicitur, in vers: praec: 21. terra, ex causa, quia Ecclesia nusquam praedicatur ex intellectualibus, sed ex voluntariis; scientificum et rationale fidei nusquam constituit Ecclesiam aut hominem Ecclesiae, sed charitas quae est voluntatis; omne essentiale a voluntate venit; proinde nec doctrinale facit Ecclesiam, si non doctrinale in genere et in specie spectet charitatem, tunc charitas fit finis, ex fine constat quale doctrinale, num sit Ecclesiae vel non: Ecclesia Domini, sicut Regnum Domini in Coelis, non est nisi amoris et charitatis.

810. Ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, et usque ad avem coelorum, quod significent naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis coelorum falsitates inde, constat a significatione omnium illorum, de qua prius; quare iis non immorandum.

811. Quod deleta sunt e terra, sit conclusio, quod Antiquissima Ecclesia exspiravit, et quod relictus tantum Noach, et quod cum illo in arca, significent quod conservati, qui novam Ecclesiam constituerunt; et quod cum illo in arca, significent omnia quae novae Ecclesiae, nec opus habent explicatione ulteriori, quia ex se patent.

812. Vers: 24. *Et corroboratae sunt aquae super terra quinquaginta et centum dies,* significant terminum ultimum An-

tiquissimae Ecclesiae; quinquaginta et centum est terminus ultimus et primus.

813. Quod haec significent terminum ultimum Antiquissimae Ecclesiae, et quinquaginta et centum terminum ultimum et primum, non quidem ex Verbo ita confirmari potest, sicut numeri simpliciores qui frequenter occurrunt; sed usque constat a numero Quindecim, de quo supra ad vers: 20,[21] qui significat ita paucum ut vix quicquam, ita adhuc magis numerus quinquaginta et centum, qui est compositus inde per multiplicationem in decem, quae significant Reliquias; multiplicatio pauci, sicut multiplicatio dimidiae, quartae aut decimae partis, facit ut adhuc minus sit, sic tandem ut paene nihil, proinde quod sit finis seu terminus ultimus; occurrit idem numerus in Cap: seq: VIII: vers: 3, quod „recesserint aquae, a fine quinquaginta et centum dierum," ubi simile significat. Numeri in Verbo prorsus abstracte a sensu literae intelligendi sunt, inserti modo ad concinnandum seriem historicam, quae in sensu literae, ut prius dictum et ostensum: sicut ubi Septem occurrunt, significant sanctum, prorsus abstracte a temporibus et mensuris, quibus adjungi solent; Angeli enim, qui sensum internum Verbi percipiunt, non sciunt quicquam temporis et mensurae, minus quid numerus designatus, et usque plene intelligunt Verbum, cum legitur ab homine, quare cum numerus alicubi occurrit, nusquam possunt habere ideam alicujus numeri, sed rei per numerum significatae, ita hic per hunc numerum, quod terminus ultimus sit Antiquissimae Ecclesiae, et in Cap: seq: vers: 3. quod terminus primus Ecclesiae Antiquae, seu novae.

Continuatio de Infernis.

Hic de Infernis eorum, qui in odiis, vindictis, et crudelitate, vitam transegerunt.

814. *Tales, qui Odium internecinum habent, et inde vindictam spirant, nec spirant nisi necem alterius, prius non acquiescendo, tenentur in Inferno profundissimo cadaveroso, ubi foetor graveolentus sicut a cadaveribus; et mirum, quod*

tales ibi foetore isto in tantum delectentur, ut praeferant jucundissimis odoribus; talis est eorum dira natura, et inde phantasia; ex quo inferno talis foetor actualiter exhalat: cum aperitur hoc Infernum, quod raro fit, et modo parumper, inde tantus foetor exundat, ut spiritus in vicinia nequeant morari: quidam Genii, seu potius furiae, inde emissi, ut scirem quales sunt, tali venenoso et pestifero halitu infectabant sphaeram, ut spiritus, qui circum me, non manere possent, et simul habebat effectum in ventriculum, ut evomerem. Se manifestabant per infantem non impulchrae faciei, cum latente pugione, quem ad me mittebant, ferentem vas in manu, inde dabatur scire, quod animus iis necandi vel pugione, vel veneno, sub specie innocentiae; at ipsi erant corpore nudo nigerrimo: sed mox rejecti sunt in Infernum suum cadaverosum; tunc observare datum, quomodo delapsi; pergebant ad sinistrum in plano sinistri temporis, et quidem ad multam distantiam absque descensu, et postea delapsi, primum in ignem qui apparuit, tum in fumum igneum sicut fornacis, mox sub ista fornace versus anteriora, ubi plures cavernae tenebrosissimae, deorsum tendentes; in via continue volvebant et intendebant mala, et quidem praecipue contra innocentes absque causa; cum per ignem lapsi, multum lamentati sunt. Ut dignoscantur, unde et quales, cum emissi, habent circulum quendam, cui affixi aculei quasi aenei, quos premunt manibus, et contorquent, quod indicium, quod tales sint, et ligati.

815. *Qui ita delectantur odiis et inde vindictis, ut non solum non contenti sint perdere corpus, sed etiam cupiunt animam, quam tamen Dominus redemit; demittuntur deorsum per tenebrosissimum foramen versus infima terrae; profunde secundum gradum odii et inde vindictae, et iis tunc terror et horror incutitur gravis, et simul tenentur in vindictae cupidine, quae sicut augetur, profundius demittuntur: postea mittuntur in locum sub Gehenna, ubi serpentes diri, magni, ventribus ampli, apparent, et quidem ita ad vivum, sicut prorsus forent, a quibus cruciantur morsibus, quos quoque similiter acute sentiunt; talia sentiuntur exquisite a spiritibus, respondent eorum vitae, sicut corporea illis qui in corpore: et interea vivunt in diris phantasiis, et ibi per saecula, usque*

dum non amplius sciant, quod homines fuerint; aliter eorum vita, quam ex odiis et vindictis talibus traxerant, non exstingui potest.

816. *Quia odiorum et vindictarum genera innumera sunt, et species innumerabiliores, et unum genus non simile infernum, ac alterum habet, et sic impossibile est in ordine singula recensere, quare licet referre, quae visa sunt: Unus ad me venit, visus sicut nobilis: (apparuerunt mihi sicut in clara die, et adhuc clarius, sed coram visu interno, quia, ex Divina Domini Misericordia, datum interesse spiritibus) is ad primum adventum simulate per nutus insinuabat, quod multa haberet, quae vellet mecum communicare, interrogans num Christianus essem, cui respondebam quod essem, se similiter esse ajebat, rogans ut solus mecum esset, se aliquid narraturum, quod alii non audirent, sed respondebam, quod in altera vita soli esse nequeant, sicut homines se putant esse in terra, et quod plures spiritus adessent; sed propius [22] accessit, et subiit ad occipitium ad tergum; percipiebam tunc, quod sicarius esset, cumque ibi esset, sentiebam tanquam ictum per cor, et mox in cerebro, ex quali ictu facile moriturus homo, sed quia tutus a Domino, nihil metuebam; qua arte usus non scio; is putans quod ego mortuus, dixit ad alios, quod venerit nunc ab homine, quem occiderit ita, et quidem per exitiale quoddam a tergo, dicens quod calleret artem, quod homo nesciret priusquam succumbat, mortuus, et quod is non aliter crederetur, quam quod insons; inde scire datum, quod is nuper e vita decesserit, ubi tale facinus patravit. Talium punitio est horrenda, postquam infernales cruciatus per saecula subierunt, [23] tandem fiunt facie detestabili et monstrosissima, sic ut non facies, sed quoddam quasi stuppeum luridum; ita exuunt omne humanum, tunc unusquisque eos horrescit, qui videt, quare sicut ferae in locis opacis vagantur.*

817. *Quidam e Camera infernali, quae ad latus sinistrum, ad me venit, et mecum loquutus; percipere dabatur, quod inter facinorosos: quod patravit in mundo, ita detegebatur; in inferiorem terram, anterius paulo ad sinistrum, satis profunde demissus est, et ibi scrobem coepit ejicere, tanquam ii qui pro mortuis qui sepeliendi, inde suborta suspicio,*

quod aliquid lethale in vita corporis patraverit; tunc apparuit feralis lectica, nigris pannis circumtecta, mox unus ex lectica surgens ad me venit, narravit pie, quod mortuus sit, arbitratus quod veneno ab eo necatus, et quod id circa mortis horam cogitaverit, nesciens tamen an suspicio esset: cum nefandus spiritus id audivit, confessus est, quod tale commisit; post confessionem punitio sequebatur; bis involvebatur atrae scrobi, quam effodit, et factus niger sicut Aegyptiorum mumi, tam facie quam corpore, et sic evectus in altum, circumlatus coram spiritibus et angelis, et clamatum, qualis diabolus; frigidus quoque factus, sic inter infernales frigidos, et missus in infernum.

818. *Sub natibus est Infernum horrendum, ubi, qui ibi, se cultris percutere videntur, cultros dirigentes in pectora aliorum, sicut furiae, sed culter iis jugiter in ictu percussionis adimitur: sunt ii, qui tanto odio habuerunt alios, ut eos crudeliter occidere flagraverint, et inde naturam tam diram traxerant: apertum mihi hoc infernum erat, sed modo leviter ob diras eorum crudelitates, ut viderem qualia sunt odia internecina.*

819. *Est Stagnum quoddam ad sinistrum in plano cum inferioribus corporis, quod capax est, longitudine majore quam latitudine; circa anteriorem ejus ripam, apparent iis, qui ibi, monstra serpentum, qualium in stagnis, cum pestifero halitu: ad ripam sinistram inde remotius, apparent ii qui comedunt carnes humanas, seque invicem, dentibus haerentes in aliorum humeris: ad sinistrum longius inde apparent magni pisces, balaenae monstrosae, quae deglutiunt hominem et evomunt: remotissime seu in ripa opposita, apparent facies deformissimae, cumprimis anuum, tam monstrosae ut describi nequeant, discurrentes sicut insaniae: ad ripam dextram sunt qui crudelibus instrumentis se mutuo interficere tentant, instrumenta sunt varia secundum diritates cordis: in medio stagni est ubivis nigrum, sicut stagnatum. Aliquoties ad stagnum hoc adductos vidi, et miratus, sed instructus ab aliquibus qui inde venerunt, qui dicebant, quod essent illi, qui intestina odia contra proximum foverunt, et quod odia, quoties data esset occasio, eruperint, in quo jucundissimum suum percepe-*

runt; nec eos magis oblectavisse, quam provocare proximum ad judicia, et facere ut irrogarentur ei poenae, et si legis supplicia non inhibuissent, interficere. In talia vertuntur Odia, et crudelitates hominum post vitam corporis; phantasiae eorum inde ortae iis prorsus sicut vivae sunt.

820. *Qui latrocinia in vita corporis exercuerunt, et qui piratica, amant prae omnibus aliis liquidis urinam foetidam et graveolentam, in similibus quoque sibi habitare videntur, tum in stagnis foetide olentibus: quidam latro ád me accedens frendebat dentibus; sonus frendoris dentium ita manifeste auditus sicut hominis, quod mirum, tametsi iis non dentes; fassus quod multo potius cupiat in foedis urinosis vivere, quam in aquis limpidissimis; et quod foetor urinae sit quo delectatur; in tonnis urinosis dicebat se morari velle prae aliis, et ibi domicilium habere.*

821. *Dantur qui extrinsecus ferunt faciem et vitam honestam, sic ut nemo aliud suspicari possit, quam quod sint honesti, studentes omni modo ita apparere, ob causam emergendi in honores, et absque jactura famae lucrandi; quare nec aperte faciunt; sed per alios, artificiis dolosis, spoliant alios suis bonis, nihil curantes, si familiae, quas spoliant, fame perirent; quod si non pateret coram mundo ipsi actu facerent absque conscientia; ii usque sunt tales ac si actu fecissent; sunt latrones occulti, et genus eorum odii est cum fastu, aviditate lucri, immisericordia, et dolo, conjunctum. Tales in altera vita volunt insontes esse, dicentes se nihil mali fecisse, quia non detectum; utque inculpatos se praebeant, exuunt vestes, sistunt se nudos, testantes sic innocentiam: dum examinantur, ex singulis vocibus, et ex singulis ideis cogitationis, percipiuntur prorsus quales sunt, quod ignorant. Tales in altera vita socios, quoscunque offendunt, absque conscientia necare cupiunt; et apud se habent securim, et malleum in manu, et videntur habere alium spiritum apud se quem supinatum percutiunt, sed non ad sanguinis effusionem, quia timidi sunt mortis; nec possunt instrumenta ista e manu projicere, quod tamen summa opera conantur ne videantur tales, ut animi eorum ferocia coram spiritibus et angelis appareat: sunt in media distantia sub pedibus versus anteriora.*

822. *Est genus odii contra proximum, quod delectentur injurias facere, et lacessere unumquemvis, et quo plus damni ei possint inferre, eo plus semet oblectant; sunt tales ex infima plebe permulti, sunt quoque qui non ex plebe qui illis similes animo, sed extus moratiores, ex civili vita in quam educati, et propter legis poenas; ii post mortem apparent quoad partem superiorem corporis nudi, circumsparsis comis; ruunt unus in alterum, volas tenentes in alterius scapulis, sic lacessunt, subsultant super caput alterius, redeunt post breves reversus, et pugnis lacessunt graviter: qui moratiores fuerunt, de quibus dictum, faciunt similiter, sed salutant se prius, circumeunt ad tergum, et ita lacessunt pugno, sed cum vident eos facie, salutant, et iterum circumeunt ad tergum, et pugno percutiunt; ita apparentiam servant: apparent sinistrorsum in media altitudine, ad aliqualem distantiam.*

823. *Quicquid homo fecit in vita corporis, hoc redit in altera vita successive, imo quicquid cogitavit: cum redeunt inimicitiae, odia, doli, etiam personae, contra quos odia habuit, et clandestine machinatus est, sistuntur praesentes, et quidem momento: ita se res habet in altera vita, de qua praesentia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; et cogitationes, quas habuit contra illos, patent manifeste, nam omnium cogitationum datur perceptio; inde lamentabiles status, odia recondita ibi aperte erumpunt; qui mali sunt, omnia eorum malefacta et cogitata ita redeunt ad vivum; at qui boni sunt, non ita, eorum omnes status boni, amicitiae et amoris, cum summa jucunditate et felicitate.*

GENESEOS,

CAPUT OCTAVUM.

Continuatio de Infernis.

Hic de infernis eorum, qui in adulteriis et lasciviis vitam transegerunt: tum de infernis dolosorum et praestigiatricium.

824. *Sub calcaneo pedis dextri est Infernum, ubi ii, qui delectati sunt Crudelitate et simul Adulteriis, et in iis jucundissimum suae vitae perceperunt: mirum, quod qui in corporis vita crudeles fuerunt, etiam prae aliis adulteri fuerunt; qui tales, in illo Inferno sunt: ibi crudelitates exercent infandis modis; Vasa sibi per phantasias faciunt, quasi trituratoria, sicut quae sunt olerum, et instrumenta trituratoria, quibus sic triturant et cruciant, quos possunt; tum etiam quasi secures latas sicut carnificum, ut et terebras, quibus crudeliter unus alterum tractat, praeter alia dira: ibi sunt aliqui ex Judaeis, qui ita olim crudeliter tractarunt gentes; et hodie Infernum hoc crescit, cumprimis ab illis qui sunt ex Orbe ita vocato Christiano, et in adulteriis omnem vitae suae jucunditatem habuerunt, qui ut plurimum quoque crudeles sunt. Quandoque jucunditas eorum vertitur in foetorem stercoris humani, qui, cum infernum hoc aperitur, affatim* [1] *exhalat; sentitus in mundo spirituum, et tunc fere in deliquium inde lapsus sum; graveolentia ista stercorea per vices occupat Infernum, et per*

vices cessat; est jucundum eorum ex adulteriis, quod in talem graveolentiam vertitur. Successu temporis, quando aetatem in talibus transegerunt, relinquuntur solitarii, et sedent in cruciatu, et fiunt sicut sceleta deformia, sed usque vivunt.

825. *In plano plantarum pedis antrorsum ad satis multam distantiam, est Infernum, quod vocatur Gehenna, ubi impudicae mulieres, quae omne suum jucundum in adulteriis posuerunt, et adulteria non solum pro licitis, sed etiam pro honestis reputarunt, ac insontes et innocentes sub varia specie honesti ad talia pellexerunt: apparet ibi sicut igneum quoddam, quale elucere solet in aëre ab incendio magno; etiam aestus est, quod sentire datum per calorem inde effusum in faciem meam; estque foetor ut ex ustis quasi ossibus et crinibus, qui inde exhalat. Infernum hoc quandoque mutatur in diros serpentes, qui mordent eos; tunc mortem appetunt, sed non possunt mori. Quaedam inde solutae ad me venientes dicebant, quod ibi aestus sit, et cum iis permittitur approximare ad societatem quandam spirituum bonorum, quod aestus ille vertatur in frigus intensum, et tunc apud eas undulare igneum et frigidum ab uno extremo ad alterum, quo miserabiliter quoque torquentur. Sed usque sua interstitia habent, intra quae in igneae suae libidinis aestro sunt; sed mutantur eorum status, ut dictum.*

826. *Quidam ex utroque sexu fuerunt, ex orbe ita vocato Christiano, qui putarunt in vita corporis eorum Adulteria non solum licita, sed etiam sancta, et sic communia, ut impie vocarunt, conjugia, sub specie sanctitatis, habuerunt: videbam, quod ii missi sint in gehennam, sed cum ibi veniebant, facta est mutatio; igneum Gehennae, quod rubentius est, ex eorum adventu, factum est candentius; et perceptum, quod non concordare possent; quare cohors ista nefanda inde separata est, et delata in plagam a tergo, dictum, quod in alium mundum, ubi immergerentur stagnis, et inde in novam Gehennam, quae pro iis. Auditum in Gehenna sibilosum quid, quod non describi pot-*

est, sed sibilus seu susurrus Gehennae crassior fuit, quam horum, qui sanctitatem foedarunt adulteriis.

827. *Qui insidiantur per amorem conjugialem, et per amorem erga infantes, sic se gerendo, ut maritus nullam suspicionem habeat, quin hospites sint casti, insontes, et amici, et sub tali specie, et alia multiplici, tutius adulterantur; ii sunt in Inferno sub natibus in excrementis foedissimis, et devastantur, usque dum fiunt sicut ossa, quia inter dolosos: tales ne quidem sciunt, quid conscientia; loquutus cum iis, et mirati quod aliquis habeat conscientiam, et quod dicant adulteria esse contra conscientiam; quibus dictum, quod adulteris talibus absque conscientia tam impossibile sit in coelum venire, sicut est pisci in aërem, aut volucri in aetherem, quia dum modo approximant, sentiunt quasi suffocationem, et vertitur jucundum tale in foetorem graveolentum; tum quod non possint aliter quam detrudi in infernum, et fieri demum sicut ossei, cum pauca vita, quia vitam sibi talem acquisiverunt, quam cum amittunt, tantillum vitae vere humanae remanet.*

828. *Qui nihil plus cupiunt, quam deflorare virgines, seu quibus virginitates et virginitatum furta maximae jucunditati sunt, absque omni fine conjugii et prolis, et cum virginitatis florem furati, eas postea relinquunt, nauseae habent, prostituunt: ii, qui talem vitam egerunt, quia contra ordinem naturalem, spiritualem et coelestem, et quia non solum contra amorem conjugialem, qui sanctissimus habetur in coelo, sed etiam contra innocentiam, quam laedunt et occidunt, inducendo innocentes, quae amore conjugiali imbui possent, in vitam meretriciam; notum est, quod primus flos amoris est, qui inducit virgines in amorem conjugialem castum, et conjungit animos conjugum; et quia sanctitas coeli fundatur in amore conjugiali et in innocentia, et ii homicidae tales interiores sunt, poenam subeunt in altera vita, gravissimam; videntur sibi equo furioso insidere, qui eos projicit sursum, sic ut ex equo dejiciantur cum discriminibus quasi vitae, terror talis incutitur; postea apparent sibi sub ventre equi furiosi, et mox subire sibi videntur per partem posteriorem equi in*

ventrem ejus, et tunc apparet iis subito, quasi sint in foeminae spurcae meretricis ventre, quae meritrix mutatur in magnum draconem, et ibi manent obvelati in cruciatu; haec poena multoties redit, intra centenos et millenos annos, usque dum talium cupiditatum horrore imbuuntur. De eorum prole, mihi dictum, quod pejores sint infantibus aliis, quia aliquid haereditarium tale a patre trahunt, quare etiam raro infantes ex talium congressu nascuntur, et qui nascuntur, non diu remanent in vita.

829. *Qui in vita corporis lascive cogitant, et quicquid alii loquuntur, in lasciviam convertunt, etiam sancta; et quidem dum adulti et senes, cum nihil lasciviae naturalis sufflat; ii nec desistunt aliter cogitare et loqui in altera vita, et quia ibi cogitationes eorum communicantur, et quandoque apud alios spiritus in repraesentationes obscoenas* [2] *evadunt, inde scandala; poena eorum est, quod coram spiritibus, quos laeserant, sternantur horizontaliter, et circumrotentur sicut volumen a sinistro ad dextrum festine, dein transversim alio situ, et sic in alio, nudi coram omnibus, aut seminudi, secundum lasciviae qualitatem, et simul pudor eis incutitur; tum circumvolvuntur a capite et pedibus in modum axeos transversaliter; renisus inditur, et simul dolor, nam binae vires agunt, una circum, et altera retro; ita fit cum distractione dolorifica; quibus peractis, datur ei copia se subducendi a conspectu spirituum, et insinuatur ei pudor, sed usque sunt, qui tentant eum, num adhuc insistat talibus; sed quamdiu est in statu pudoris et doloris, cavet; ita sibi latet, tametsi norunt, ubinam: haec poena apparuit antrorsum ad aliquam distantiam.*

Sunt quoque pueri, adolescentes et juvenes, qui ex vesania aetatis et pruritu conceperunt principia nefanda, quod uxores cumprimis juveniles et venustae, non debeant esse marito, sed sibi, et similibus, marito solum manente patrefamilias et prolis educatore; dignoscuntur in altera vita quoque ex sono loquelae puerili; sunt a tergo ad aliquam ibi altitudinem: qui ex iis confirmarunt se in principiis, et actuali conformi vita, miserabiliter in altera vita mulctan-

tur, per colluxationes et reluxationes, seu contorsiones et retorsiones, a spiritibus, qui inducere arte possunt iis phantasiam corporis et simul sensum doloris corporeum, ex quibus reverberationibus, cum inductis simul renisibus, ita laniantur, ut quasi frustatim [3] *et minutim discissi, cum immani dolore, sibi videantur; et hoc toties, usque dum talium principiorum vitae horrore perculsi, ita cogitare desistant.*

830. *Qui acuto dolo decipiunt homines, faciem et loquelam suavem praeferendo, at intus venenatos dolos recondendo, et sic captando homines fine perdendi; illorum Infernum est atrocius quam aliorum, et quidem atrocius inferno homicidarum; inter serpentes videntur sibi vivere; et quo perniciosiores* [4] *eorum doli fuerunt, eo serpentes apparent diriores et venenatiores et eo plures, qui eos circumdant et cruciant; non aliter sciunt, quam quod serpentes sint, similes dolores, et similes cruciatus sentiunt, quod forte pauci credituri, sed usque est verum: sunt ii, qui ex praemeditato dolos exercent, et in eo jucunditatem vitae sentiunt. Dolosorum poenae sunt diversae, cujusvis secundum doli naturam; in genere in societatibus non tolerantur, sed expelluntur; quicquid enim cogitat spiritus, vicini illico sciunt et percipiunt, ita si quid doli, et qualis dolus; quare tandem e societatibus expulsi sedent solitarii, et apparent tunc lata facie, cujus latitudo aequat 4 vel 5 facies aliorum, cum lato pileo carneo, albescente, sedentes ut mortis simulachra in cruciatu. Sunt alii, qui natura dolosi sunt, ita non ex praemeditato, et non clandestine sub alio vultu, ii statim cognoscuntur, et eorum cogitatio percipitur manifeste; et quoque jactant se de eo, sicut quod velint videri callidi, hi non tale infernum habent: sed plura, de dolosis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

831. *Sunt quae vixerunt genio, et solum studuerunt sibi et mundo, et in externo decoro posuerunt omnem vitam, et vitae jucunditatem, quare in societate civili prae aliis aestimatae; inde ex actualitate et habitu traxerunt id, quod per modos decori se insinuare potuerint aliorum cupiditatibus et voluptatibus, simulatione honesti, sed fine domi-*

nandi; inde vita eorum facta simulativa et dolosa: similiter ac alii frequentarunt Ecclesias, sed ob nullum alium finem, quam ut honestae et piae apparerent; et praeterea fuerunt absque conscientia, ad flagitia et adulteria pronissimae, quantum occultari potuissent. Tales in altera vita similiter cogitant, quid conscientia non sciunt, irrident eos, qui nominant conscientiam; in aliorum quascunque affectiones intrant, simulando honestum, pium, misericors, innocens, quae iis sunt media decipiendi; et quoties vincula externa iis auferuntur, ruunt in scelestissima et obscoenissima. Hae sunt, quae in altera vita fiunt Magae seu Praestigiatrices, quarum quaedam sunt quae vocantur Sirenes; et arripiunt ibi artes in mundo ignotas; sunt sicut spongiae, quae imbibunt artificia nefanda, et tali genio, ut prompte exerceant; artificia in mundo ignota, quae ibi addiscunt, sunt quod loqui possint sicut alibi, ut vox audiatur sicut a spiritibus bonis, alio loco: quod possint simul quasi apud plures esse, persuadendo sic aliis se esse quasi praesentes ubivis: quod loquantur ut plures simul, et in pluribus locis simul: quod avertere possint quae influunt a spiritibus bonis, etiam quae a spiritibus angelicis, et pervertere illico in sui favorem diversimode: quod inducere similitudinem alius per ideas quas captant et effigiant: cuivis inspirare affectionem pro se, insinuando se ipsi statui affectionis alterius; se surripere subito e conspectu, et evadere inconspicuae; repraesentare coram spiritibus candidam flammam circum caput, et hoc coram pluribus, quod signum est angelicum; innocentiam simulare diversis modis, etiam repraesentando infantes quos osculantur: inspirant quoque aliis, contra quos odium habent, ut se necent, quia sciunt se mori non posse, postea accusant eos pro homicidis, et divulgant: excitaverunt e memoria quicquid mali cogitavi et patravi, et hoc solertissime; cum in somno essem, loquutae sunt prorsus sicut a me cum aliis, sic ut persuaderentur spiritus, et quidem falsa et obscoena: praeter alia plura: natura earum tam persuasiva est, ut ei nihil dubitativi inesse percipiatur, inde non communicantur ideae earum, sicut aliorum spirituum; sunt-

que iis oculi quasi serpentini, ut dicitur, undequaque visum et ideam praesentem habentes. Hae Praestigiatrices seu Sirenes puniuntur graviter; quaedam in Gehenna; quaedam in Curia quadam inter angues; quaedam per distractiones et varias collisiones, cum maximo dolore et cruciatu; successu temporis dissociantur, et fiunt sicut sceleta a capite ad calcem. Continuatio sequitur in fine Capitis.

CAPUT VIII.

1. Et recordatus est Deus Noachi, et omnis ferae, et omnis bestiae, quae cum illo in arca; et transire fecit Deus ventum super terram, et desederunt aquae.

2. Et obturati sunt fontes abyssi, et cataractae coeli, et inhibitus est imber e coelo.

3. Et recesserunt aquae desuper terra, eundo et redeundo, et defecerunt aquae a fine quinquaginta et centum dierum.

4. Et quievit arca in mense septimo; in septimo decimo die mensis, super montibus Ararath.

5. Et aquae erant eundo et deficiendo usque ad mensem decimum, in decimo, in primo mensis, apparuerunt capita montium.

* * *

6. Et factum a fine quadraginta dierum, et aperuit Noach fenestram arcae, quam fecit.

7. Et emisit corvum, et exivit exeundo et redeundo, usque ad exsiccationem aquarum de super terra.

8. Et emisit columbam a secum, ad videndum num diminutae sint aquae desuper faciebus humi.

9. Et non invenit columba quietem volae pedis sui, et reversa est ad illum, ad arcam, quia aquae super faciebus totius terrae, et emisit manum suam, et accepit illam, et induxit illam ad se in arcam.

10. Et exspectavit adhuc septem dies alios, et perrexit emittere columbam de arca.

11. Et reversa est ad illum columba, ad tempus vesperae, et ecce folium olivae decerptum in ore illius; et cognovit Noach, quod diminutae aquae desuper terra.

12. Et exspectavit adhuc septem dies alios, et emisit columbam, et non addidit redire ad illum amplius.

13. Et factum in primo et sexcentesimo anno, in principio, in primo mensis, aruerunt aquae desuper terra, et removit Noach tectum arcae, et vidit, et ecce arefactae sunt facies humi.

14. In mense secundo, in septimo et vigesimo die mensis, exsiccata est terra.

* * *

15. Et loquutus est Deus ad Noachum, dicendo.

16. Exi de arca tu et uxor tua, et filii tui, et uxores filiorum tuorum, tecum.

17. Omnis fera, quae tecum, de omni carne, quoad avem, et quoad bestiam, et quoad omne reptile repens super terra, educ tecum, et diffundant se in terram, et fructificent se, et multiplicentur super terra.

18. Et exivit Noach, et filii ejus, et uxor ejus, et uxores filiorum ejus, cum illo.

19. Omnis fera, omne reptile, et omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca.

* * *

20. Et aedificavit Noach altare Jehovae, et accepit de omni bestia munda, et de omni ave munda, et obtulit holocausta super altari.

21. Et odoratus Jehovah odorem quietis, et dixit Jehovah in corde suo, non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, et non addam amplius percutere omne vivum, sicut feci.

22. Adhuc omnibus diebus terrae, sementis et messis, et frigus et aestus, et aestas et hyems, et dies et nox, non cessabunt.

CONTENTA.

832. Sequitur nunc secundum seriem, de novae Ecclesiae homine, qui Noachus vocatur; et quidem de statu ejus post tentationem, usque ad ejus regenerationem, et porro.

833. De Primo statu post tentationem; de ejus fluctuatione inter verum et falsum, usque dum apparere incipiunt vera, vers: 1 ad 5.

834. De Secundo statu, qui tripartitus: primum cum nondum vera fidei; dein cum vera fidei cum charitate; postea cum bona charitatis, elucent, vers: 6 ad 14.

835. De Tertio statu; cum ex charitate incipit agere et cogitare; qui est status primus regenerati, vers: 15 ad 19.

836. De Quarto statu, cum ex charitate agit et cogitat; qui est status secundus regenerati, vers: 20, 21.

837. Tandem de Ecclesia hac nova, loco prioris, exsuscitata, quae describitur, vers: 21, 22.

SENSUS INTERNUS.

838. In binis Capitibus, quae praecedunt, actum est de Nova Ecclesia, Noachus, dicta, seu de homine istius Ecclesiae; et quidem primum de illius praeparatione ad recipiendum fidem, et per fidem charitatem; deinde de ejus tentatione, postea de protectione, pereunte Ecclesia Antiquissima; hic nunc sequitur de statu ejus post tentationem, et quidem ordine, quo se habuit: et simul ordine quo se habet apud regenerandos quoscunque; nam Verbum Domini tale est, ut de omnibus et singulis, ubi de uno, agatur, cum differentia secundum cujusvis indolem; qui sensus est Verbi universalis.

839. Vers: 1. *Et recordatus est Deus Noachi, et omnis ferae, et omnis bestiae, quae cum illo in arca, et transire fecit Deus ventum super terram, et desederunt aquae.* Recordatus est Deus, significat finem tentationis et principium reno-

vationis: per Noachum significatur, ut prius, homo Antiquae Ecclesiae: per omnem feram, et omnem bestiam, quae cum illo in arca, significantur omnia quae apud illum: et transire fecit Deus ventum super terram, et desederunt aquae, significant dispositionem omnium in suum ordinem.

840. Et recordatus Deus, quod significet finem tentationis et principium renovationis, constat ab illis quae praecedunt, et ab illis quae sequuntur: quod recordetur Deus, in specie significat, quod misereatur, recordatio Ipsius est Misericordia, quae praedicatur imprimis post tentationem, quia tunc nova lux effulget; quamdiu perstat tentatio, putat homo, Dominum abesse, quia a malis geniis agitatur, et quidem ita, ut quandoque in desperatione sit tali, ut vix credat aliquem Deum dari; sed Dominus praesentior tunc est, quam usquam is credere potest; at cum Tentatio desinit, tunc solatium accipit, et tunc primum credit adesse Dominum, quare hic, quia ita apparet, Recordari Deus, significat finem tentationis, et principium renovationis. Deus recordari dicitur, non autem Jehovah, quia adhuc in statu ante regenerationem; cum autem regeneratus est, tunc nominatur Jehovah, ut in fine hujus Capitis, Vers: 20, 21: causa est, quia nondum fides conjuncta est charitati; tunc primum dicitur homo regeneratus, cum ex charitate agit, in charitate est Jehovah, non ita in fide antequam charitati juncta; charitas est ipsum esse et vivere hominis in altera vita, ipsum Esse et Vivere est Jehovah, quare antequam est et vivit homo, non dicitur apud eum esse Jehovah sed Deus.

841. Quod per Noachum significetur, ut prius, homo Antiquae Ecclesiae, et per omnem feram, et omnem bestiam quae cum illo in arca, significentur omnia quae apud illum, constare potest ab illis, quae prius de Noacho, et de significatione ferae et bestiae, dicta sunt: Fera in duplici sensu in Verbo accipitur, pro iis apud hominem, quae viva sunt, et pro iis quae mortua; quod pro iis quae viva sunt, causa est, quia vox illa in Lingua Hebraea significat Vivum; sed quia Antiquissimi in humiliatione sua agnoverunt se pro feris, inde quoque per eandem vocem significata sunt quae apud hominem mortua; hic per feram significatur tam quod vivum, quam quod mortuum in uno com-

plexu, quale solet esse apud hominem post tentationem, in quo viva et mortua, seu quae Domini sunt, et quae hominis propria, ita confusa apparent, ut vix tunc sciat homo, quid verum et bonum; sed Dominus tunc omnia in ordinem redigit et disponit, ut constare potest ab illis quae sequuntur: quod Fera significet quae apud hominem viva sunt, videatur in Cap: praec: VII: ad vers: 14, tum quoque in hoc Cap: ad vers: 17 et 19: quod significet quae apud hominem sunt, etiam mortua, constat ab illis quae prius de feris et bestiis aliquoties ostensa sunt, ut n: 45, 46, 142, 143, 246.

842. Et transire fecit Deus ventum super terram, et desederunt aquae, quod significent dispositionem omnium in suum ordinem, constat ex significatione Venti in Verbo; omnes Spiritus, tam boni quam mali, comparantur et assimilantur vento, etiam vocantur venti; per eandem vocem in Lingua originali exprimuntur spiritus, per quam venti: in tentationibus, quae hic sunt aquae quae desederunt, ut prius ostensum, sunt spiritus mali qui inundant, qui acervatim influunt cum suis phantasiis, et excitant similes quae apud hominem; hi spiritus, seu hae phantasiae, cum disperguntur, dicitur in Verbo fieri per ventum, et quidem per ventum orientalem; se habet res apud hominem qui in tentatione, cum turbae seu aquae tentationis cessant, sicut in communi, quod a pluri experientia scire datum, quod nempe mali spiritus in mundo spirituum se quandoque in cohortes consocient, et sic turbas excitent, sed dispelluntur per alias cohortes spirituum, a dextra utplurimum, sic a plaga orientali, alluentes, qui illis tantum metum et terrorem incutiunt, ut nihil cogitent quam de fuga, tunc qui se consociarunt, disperguntur in omnes plagas, et sic dissolvuntur societates spirituum male confarctae: cohortes spirituum, qui eos ita dispergunt, vocantur Ventus orientalis; praeter quod innumeris aliis modis dissipentur, qui etiam Venti orientales sunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; cum ita dispersi sunt mali spiritus, tunc post turbam seu turbulentum statum, oritur quasi serenum, seu silentium: similiter se habet cum homine, qui in tentatione; is dum in tentatione est, inter turbam talium spirituum est, quibus abactis seu dispersis fit quasi serenum, quod principium est dispositionis omnium in

ordinem. Antequam aliquid in ordinem redigitur, communissimum est, quod primum in confusum quoddam, quasi chaos, redigantur, ita quae male cohaerent, dissociantur, quae cum dissociata sunt, tunc disponit Dominus illa in ordinem; comparari hoc potest cum illis quae existunt in natura, ubi quoque omnia et singula in confusum quoddam prius rediguntur, antequam disponuntur; nisi procellae forent in atmosphaera, quae dissiparent heterogenea, nusquam serenaretur aër, sed coacervarentur pestifera in perniciem: similiter in corpore humano, nisi omnia sanguinis, tam heterogenea, quam homogenea, continue et per vices confluerent prius in unum Cor, et ibi confunderentur, liquida conglutinarentur in perniciem, et nusquam singula disponerentur distincte ad suos usus: ita quoque se habet apud hominem regenerandum. Quod ventus, in specie Ventus orientalis, nihil aliud significet, quam dispersionem falsorum et malorum, seu quod idem est, malorum spirituum et geniorum, et dein dispositionem in ordinem, constare potest in verbo: ut apud Esaiam, „Disperges eos, et *Ventus* auferet „eos, et *Procella* dissipabit eos; et tu exultabis in Jehovah, in „Sancto Israëlis gloriaberis,“ XLI: 16. ubi dispersio comparatur vento, et dissipatio procellae, quae est malorum; tunc qui regenerati exultabunt in Jehovah. Apud Davidem, „Ecce „reges se congregarunt, transiverunt una, ii viderunt, sic ob„stupefacti sunt, confusi sunt, festinarunt, terror apprehendit „eos ibi, dolor sicut parturientis, per *Ventum Orientalem* con„fringes,“ XLVIII: 5, 6, 7, 8. hic describitur terror et confusio, in quo sunt ex Vento orientali; descriptio haec ab illis, quae fiunt in mundo spirituum, desumta est, nam sensus internus Verbi illa involvit. Apud Jeremiam, „Ponet terram eorum „in stuporem, sicut *Ventus orientalis* dispergam eos coram ho„ste; cervice et non faciebus respiciam eos in die exitii eorum,“ XVIII: 16, 17. hic similiter ventus orientalis pro dispersione falsorum. Similia repraesentantur per Ventum Orientalem, quo exsiccatum mare Suph, ut filii Israëlis transirent, de quo in Exodo ita, „Abduxit Jehovah mare Suph, per *Ventum Orienta„lem* vehementem tota nocte, et posuit mare in siccum, et scis„sae sunt Aquae,“ XIV: 21. quod similia repraesentata sint per aquas maris Suph, ac hic significata per aquas Diluvii, con-

stat inde, quod Aegyptii, per quos mali repraesentati, submersi sint, et filii Israëlis per quos regenerati, ut hic Noachus, transgressi; perque mare Suph, sicut per diluvium, damnatio ut et tentatio, ita per Ventum orientalem dissipatio aquarum seu malorum damnationis, aut tentationis; ut quoque ex Cantico Mosis postquam transgressi sunt, constat, Exod: XV: 1 ad 19, et apud Esaiam, „Devovebit Jehovah linguam maris Aegypti, et „agitabit manum suam super flumen in vehementia *Venti* sui, „percutietque illud in septem flumina, et viam faciet in calceis; „tum erit semita *Reliquiis* populi Ipsius, qui residuus erit ab „Aschure, quemadmodum fuit Israëli, cum ascenderet e terra „Aegypti," XI: 15, 16. ubi semita reliquiis populi residui ab Aschure, pro dispositione in ordinem.

843. Vers: 2. *Et obturati sunt fontes abyssi, et cataractae coeli, et inhibitus est imber e coelo,* significant, quod tentatio cessavit; fontes abyssi, mala quae voluntatis; cataractae coeli, falsa quae intellectus; imber ipsam tentationem in genere.

844. Ab hoc versu ad sextum, agitur de primo statu hominis hujus Ecclesiae, post tentationem; et quae in hoc versu, significant cessationem tentationis. Actum est prius de tentatione ejus quoad voluntaria, tum de tentatione ejus quoad intellectualia; quod cessaverit tentatio quoad voluntaria, significatur per quod obturati sint fontes abyssi; et quod quoad intellectualia, per quod cataractae coeli; quae quod talia significent, prius dictum et ostensum est Cap: praec: VII: ad vers: 11; et quod imber ipsam tentationem, etiam ibi vers: 12, quare iis confirmandis non amplius immorandum.

845. Quod per fontes abyssi significetur tentatio quoad voluntaria, et per cataractas coeli tentatio quoad intellectualia, causa est, quia voluntarium hominis est quod agitur ab inferno; non ita intellectuale nisi immersum sit cupiditatibus, quae sunt voluntatis: mala, quae voluntatis, sunt quae damnant hominem et detrudunt eum ad infernum, non ita falsa, nisi copulata sint malis, tunc unum sequitur alterum; ut constare potest a permultis, qui in falsis sunt, et usque salvantur, sicut plurimi ex gentibus, qui in charitate naturali vixerunt et in misericordia, tum Christiani qui ex simplicitate cordis credide-

runt; ipsa ignorantia et simplicitas excusat, quia in illis potest esse innocentia; aliter se habet cum illis, qui confirmarunt se in falsis, et inde vitam falsi talem traxerunt, ut renuant et respuant omne verum, quae vita prius vastatur, antequam aliquid veri et sic boni inseminari potest; pejus autem se habet cum illis, qui se in falsis confirmarunt ex cupiditatibus, sic ut falsitates et cupiditates unam vitam constituerint, ii sunt qui se demergunt inferno; haec causa est, quod tentatio quoad voluntaria, significetur per fontes abyssi, qui sunt inferna, et tentatio quoad intellectualia per cataractas coeli, quae sunt nubes, ex quibus imber.

846. Vers: 3. *Et recesserunt aquae desuper terra, eundo et redeundo, et defecerunt aquae a fine quinquaginta et centum dierum:* quod recesserint aquae desuper terra, eundo et redeundo, significant fluctuationes inter verum et falsum: quod defecerint aquae a fine quinquaginta et centum dierum, significant quod tentationes cessaverint: quinquaginta et centum dies significant hic, ut prius, terminum.

847. Quod recesserint aquae desuper terra, eundo et redeundo, significent fluctuationes inter verum et falsum, constat ab illis quae dicta sunt, quod nempe aquae diluvii seu inundationes, quoad Noachum, significaverint tentationes, et quia hic agitur de primo statu post tentationem, aquae recedentes eundo et redeundo non aliud significare possunt, quam fluctuationem inter vera et falsa; sed quomodo haec fluctuatio se habet, non sciri potest, nisi sciatur quid Tentatio; nam qualis tentatio talis fluctuatio post tentationem; cum Tentatio coelestis tunc fluctuatio est inter bonum et malum; cum Tentatio spiritualis, est fluctuatio inter verum et falsum; cum Tentatio naturalis, tunc fluctuatio est inter illa quae sunt cupiditatum et iis contraria; nam Tentationes dantur plures, in genere sunt Coelestes, Spirituales, et Naturales, quae minime confundendae sunt: Coelestes tentationes non possunt esse nisi apud eos, qui in amore in Dominum sunt; Spirituales apud eos, qui in charitate erga proximum; Naturales sunt prorsus distinctae ab illis, nec sunt tentationes, sed solum anxietates ex eo quod impugnentur naturales eorum amores, excitatae ab infortuniis, morbis, et mala sanguinis et fluidorum corporis temperie; ex his paucis

aliquatenus sciri potest quid Tentatio, nempe, angustia et anxietas ex illis quae repugnant amoribus; apud quos amor in Dominum est, quicquid impugnat amorem in Dominum, cruciatum intimum producit, hoc est tentatio coelestis: apud quos est amor erga proximum, seu charitas, quicquid impugnat hunc amorem, cruciatum conscientiae sistit, hoc est tentatio spiritualis: at vero naturales, quas perplurimi vocant tentationes, et dolores vocant morsus conscientiae, non sunt tentationes, sed modo anxietates ex eo, quod amores eorum impugnentur, ut cum praevident et sentiunt se privari honore, bonis mundi, fama, voluptatibus, vita corporis, et similibus, sed usque aliquid boni solent producere: praeterea etiam Tentationes dantur apud eos, qui in charitate naturali sunt, ita apud haereticos quoscunque, gentiles, idololatras, [5] ex iis, quae impugnant eorum fidei vitam, quam charam habent; sed hae sunt angustiae aemulae tentationum spiritualium.

848. Peractis Tentationibus est quasi Fluctuatio, et si Tentationes spirituales sunt, est Fluctuatio inter verum et falsum, quod etiam inde satis manifeste constare potest, quod Tentatio sit principium Regenerationis; omnis Regeneratio ideo est, ut homo novam vitam accipiat, seu potius, ut vitam, et fiat homo ex nullo homine, seu vivus homo ex mortuo, quare cum vita ejus prior, quae solum est animalis, per tentationes destruitur, tunc non potest aliter quam post tentationem fluctuare inter verum et falsum; verum est novae vitae, falsum est veteris: nisi destruatur prior vita, et tale fit, nequaquam semen spirituale potest inseminari, nam nulla est humus. Cum autem prior vita destructa est, et talis fluctuatio, tunc paene nihil scit quid verum et bonum, usque adeo ut vix sciat dari aliquid verum, sicut pro exemplo, cum cogitat de bonis charitatis, seu ut illa vocant, de bonis operibus, annon ex proprio illa possit facere, et in proprio sit meritum, tunc ita in obscuro et tenebroso est, ut cum dicitur ei, quod ex semet, seu ex proprio, nemo facere bonum possit, minus aliquid mereri, sed quod omne bonum ex Domino, et omne meritum sit Domini, nihil aliud possit, quam obstupescere; similiter in omnibus reliquis quae sunt fidei, sed usque obscurum illud seu tenebrosum, in quo est, sensim et per gradus, illustratur. Regene-

ratio se prorsus habet, sicut cum homo nascitur infans, tunc in obscurissima vita est, fere nihil novit, quare tunc communia rerum primum influunt, quae per gradus distinctiora fiunt, sicut communibus particularia insinuantur, porro particularibus singularia; ita communia a singularibus illustrantur, ut sciat non modo quod sint, sed etiam qualia sunt; ita se habet cum omni, qui emergit ex tentatione spirituali: similis status quoque est eorum in altera vita, qui in falsis fuerunt, et vastantur. Hic status vocatur fluctuatio, et describitur hic per aquas recedentes eundo et redeundo.

849. Quod defecerint aquae a fine quinquaginta et centum dierum, significent quod tentationes cessaverint, exinde nunc manifeste sequitur: quod quinquaginta et centum dies significent terminum, constat ab illis quae in Cap: praec: ad vers: 24, de eodem numero dicta sunt; ita hic terminum fluctuationis et novae vitae.

850. Vers: 4. *Et quievit Arca in mense septimo, in septimo decimo die mensis super montibus Ararath.* Quod quieverit Arca significat regenerationem: mensis septimus sanctum: septimus decimus dies mensis significat novum: montes Ararath, lumen.

851. Quod quieverit arca significet regenerationem, constare potest ex eo, quod arca significet hominem hujus Ecclesiae, et omnia quae in illa, quae apud illum hominem, ut prius multis ostensum est; cum itaque arca quiescere dicitur, est quod hic homo regeneretur: ex serie sensus literae quidem involvi videtur, quod per quiescere arcam significetur quod fluctuationes post tentationem, de quibus in vers: praec: cessaverint, sed fluctuationes, quae sunt dubia et obscuritates de veris et bonis, non cessant ita, sed diu perstant, ut quoque ex sequentibus constabit; inde constat, quod continua alia in sensu interno sint, quae quia arcana, hic licet aperire, nempe, quod homo spiritualis, postquam sustinuit tentationes, similiter fiat quies Domini, sicut homo coelestis, tum quoque, quod similiter fiat septimus, non dies septimus ut homo coelestis, sed mensis septimus; de homine coelesti, quod sit quies Domini seu sabbathum, et quod sit septimus dies, videatur n: 84 ad 88, sed quia differentia est inter hominem coelestem, et hominem spiritualem,

illius quies exprimitur in lingua originali per vocem quae significat sabbathum, hujus autem quies per vocem aliam, ex qua nominatus Noach, qui proprie est quies.

852. Quod mensis septimus significet sanctum, constat abunde ab illis, quae prius ostensa sunt n: 84 ad 87. 395. 716. sanctum hic correspondet illis quae Cap: II: vers: 3, de coelesti homine dicta, quod septimus dies sanctificatus, quia quievit in illo Deus.

853. Quod septimus decimus dies significet novum, constat ab illis quae de eodem numero dicta et ostensa sunt Cap: praec: VII: ad vers: 11. n: 755. ubi significat principium, omne principium est novum.

854. Quod montes Ararath significent lumen, constare potest a significatione Montis, quod sit bonum amoris et charitatis n: 795, et a significatione Ararath, quod est lumen, et quidem lumen regenerati: Lumen novum seu primum regenerati nusquam existit a cognitionibus veritatum fidei, sed ex Charitate; se enim habent veritates fidei sicut radii lucis, amor seu charitas sicut flamma; lumen in regenerando non est ex veritatibus fidei, sed ex charitate, ipsae veritates fidei sunt radii luminis inde; ita constat, quod montes Ararath significent tale lumen: hoc lumen est primum lumen post tentationem; quod quia primum, est obscurum, et vocatur lumen, non lux.

855. Ex his nunc constare potest, quid haec, quae in hoc versu, in sensu interno significant, nempe, *quod homo spiritualis sit quies sancta, ex novo lumine intellectuali quod Charitatis;* haec cum mirabili varietate, et in jucundo ordine, ita percipiuntur ab angelis, ut si homo potuisset solum in una tali idea esse, millia et millia in multiplici serie forent, quae intrarent et afficerent, et quidem talia, quae nusquam potuissent describi; tale est Verbum Domini ubivis in sensu interno, tametsi appareat in sensu literae ut rude historicum, sicut haec, quae illa significant, quod *quievit arca in mense septimo, et septimo decimo die mensis super montibus Ararath.*

856. Vers: 5. *Et aquae erant eundo et deficiendo usque ad mensem decimum; in decimo, in primo mensis, apparuerunt capita montium.* Quod aquae essent eundo et deficiendo, significat, quod falsa inciperent disparari: mensis decimus sig-

nificat vera quae reliquiarum: quod in primo mensis apparuerint capita montium, significant vera fidei, quae tunc videri coeperunt.

857. Quod aquae essent eundo et deficiendo, significet quod falsa inciperent disparari, constat ex ipsis verbis, et ex illis quae mox prius vers: 3. dicta, ubi dicitur quod aquae recesserint eundo et redeundo, hic autem quod aquae essent eundo et deficiendo; per haec sicut per illa significantur fluctuationes inter verum et falsum, sed hic, quod fluctuationes istae diminuerentur; se habent fluctuationes post tentationem, ut dictum, quod non sciat homo quid verum, sed ut per gradus cessant, ita lux veritatis apparet; causa inde est, quod quamdiu homo est in tali statu, non operari possit Internus homo, hoc est, Dominus per internum, in externum; in Interno sunt Reliquiae, quae sunt affectiones boni et inde veri, de quibus prius; in Externo sunt cupiditates et inde falsitates; quamdiu externa haec non domata et exstincta sunt, non patet via bonis et veris ab Interno, hoc est, per internum a Domino: Tentationes ideo quoque sunt, ut externa hominis domentur, et sic obsequiosa reddantur internis; quod cuivis constare potest ex eo, ut primum impugnantur et franguntur hominis amores, ut in infortuniis, morbis, aegritudinibus animi, tunc cessare incipiunt ejus cupiditates, quibus cessantibus incipit pia loqui; ut primum autem redit ad pristinum statum, dominatur externus homo, et vix cogitat de illis; similiter in ultima mortis hora, cum corporea exstingui incipiunt: ex quibus quisque videre potest, quid Internus homo, et quid Externus; tum quid Reliquiae; ut et quomodo cupiditates et voluptates, quae sunt Externi hominis, impediunt, quin Dominus per internum hominem operari possit: inde quoque cuivis patet, quid etiam Tentationes, seu dolores interni, qui vocantur morsus conscientiae, efficiunt, ut nempe externus homo obsequia praestet interno; obsequium hominis externi nihil aliud est, quam quod affectiones boni et veri, non impediantur, resistantur, et suffocentur a cupiditatibus et inde falsitatibus; cessationes cupiditatum et falsitatum hic describuntur per aquas, quae sunt eundo et deficiendo.

858. Quod mensis decimus significet vera, quae sunt Reliquiarum, constat a significatione *Decem*, quod sint Reliquiae,

n: 576. tum ex illis, quae mox supra de reliquiis apud internum hominem dicta sunt.

859. Quod in primo mensis apparuerint capita montium significent vera fidei, quae tunc videri incipiunt, constat a significatione montium, n: 795, quod sint bona amoris et charitatis, haec capita tunc videri incipiunt, cum homo regeneratur, et donatur conscientia, et per illam charitate: qui putat se videre capita montium, seu vera fidei aliunde, quam ex bonis amoris et charitatis, prorsus fallitur, absque illis Judaei et prophani gentiles possunt similiter videre. Capita montium sunt prima lucis, quae apparent.

860. Ex his constare quoque potest, quod omnis Regeneratio procedat a vespera ad mane, ut Capite Primo Geneseos sexies dicitur, ubi de Regeneratione hominis agitur; Vespera hic describitur vers: 2, 3, Mane vers: 4, 5. hic quod primum lucis seu mane hujus status per quod apparerent capita montium.

861 Vers: 6. *Et factum a fine quadraginta dierum, et aperuit Noach fenestram arcae, quam fecit.* Factum a fine quadraginta dierum significat durationem prioris status, et principium sequentis: aperuit Noach fenestram Arcae quam fecit, significat statum alterum, cum vera fidei ei apparerent.

862. Quod factum a fine quadraginta dierum significet durationem prioris status, et principium sequentis, constat a significatione *Quadraginta*, n: 730, ubi, quia agitur de tentatione, dicitur quadraginta dies et quadraginta noctes, et significavit durationem tentationis; hic quia de statu post tentationem agitur, dicitur quadraginta dies, non autem noctes; causa est, quia nunc charitas incipit apparere, quae in Verbo comparatur diei, et vocatur dies; at fides quae praecedit nondum ita juncta charitati comparatur nocti, et vocatur nox, sicut in Cap: 1, vers: 16: et alibi in Verbo: Fides quoque Nox in Verbo inde appellatur, quia lucem suam accipit a charitate, sicut Luna a Sole, quare etiam fides comparatur Lunae, et vocatur Luna; et amor seu charitas comparatur Soli et vocatur Sol. Quadraginta dies, seu duratio, quam significant, se refert tum ad illa quae praecedunt, tum ad illa quae sequuntur, quare dicitur a fine quadraginta dierum; ita significant durationem prio-

ris status, et principium hujus, de quo nunc agitur: hic nunc inchoat descriptio secundi status hominis hujus Ecclesiae post tentationem.

863. Quod aperuit Noach fenestram arcae, quam fecit, significet statum alterum, cum vera fidei ei apparerent, constare potest ab ultimis verbis Versus praecedentis, quod apparuerint capita montium, et de illorum significatione; tum a significatione fenestrae, de qua prius, n: 655, quod sit intellectuale, proinde verum fidei, quod idem est; et ex eo, quod hoc sit primum lucis. De intellectuali seu vero fidei, per fenestram significato, idem hic observandum, quod prius, nempe quod nusquam aliquod verum fidei dari queat nisi a bono amoris aut charitatis, sicut nusquam aliquod vere intellectuale, nisi a voluntario, si removes voluntarium, nullum intellectuale est, ut prius aliquoties ostensum, ita si removes charitatem, nulla est fides: sed quia hominis voluntas est mera cupiditas, ne intellectuale seu verum fidei cupiditati ejus immergeretur, Dominus miraculose providit, et distinxit intellectuale ab hominis voluntario per medium quoddam, quod est Conscientia, cui Charitas a Domino inditur; absque miraculosa hac Providentia nusquam aliquis salvari potuisset.

864. Vers: 7. *Et emisit corvum, et exivit exeundo et redeundo, usque ad exsiccationem aquarum super terra.* Quod emisit corvum, et exivit exeundo et redeundo, significant, quod falsitates adhuc interturbarent; per corvum significantur falsitates; per exire et redire, significatur status eorum, qui talis: usque ad exsiccationem aquarum super terra, significant dissipationem apparentem falsitatum.

865. Quod emisit corvum, et exivit exeundo et redeundo significent, quod falsitates adhuc interturbarent, constat a significatione Corvi, et a significatione exire et redire, de quibus in sequentibus: describitur hic secundus status hominis regenerandi post tentationem, quando vera fidei, ut prima lucis, incipiunt apparere; qui status talis est, quod falsitates jugiter interturbent, sic ut sit status qualis crepusculi matutini, dum adhuc obscurum ex nocte manet, quare hic significatur per corvum: falsitates apud spiritualem hominem, imprimis antequam regeneratus est, se habent sicut densae maculae nubis; causa est quia nihil veri fidei

potest scire nisi ex revelatis in Verbo, ubi omnia communiter dicta sunt; communia non sunt nisi quam maculae nubis, nam unumquodvis commune in se comprehendit mille et mille particularia, et unumquodvis particulare mille et mille singularia; particularium singularia sunt quae illustrant communia; haec nusquam ita revelata sunt homini, tam quod non describi possint, quam quod non capi, ita non agnosci et credi, sunt enim contraria fallaciis sensuum, in quibus homo, quas destrui non facile admittit: aliter prorsus se habet cum homine coelesti, qui habet perceptionem a Domino, ei possunt particularia, et particularium singularia insinuari; ut exempli causa, quod verum conjugium sit unius viri et unius uxoris, et quod tale conjugium sit repraesentativum Conjugii coelestis, proinde quod in tali conjugio possit esse felicitas coelestis, nusquam in conjugio viri cum pluribus uxoribus; homo spiritualis, qui ex Verbo Domini hoc scit, acquiescit, et inde accipit conscientiam, quod conjugium cum pluribus uxoribus sit peccatum, plus non novit; at homo coelestis percipit millia, quae confirmant, sic ut abhorreat matrimonium cum pluribus. Cum homo spiritualis modo communia scit, et ex communibus formatur ejus conscientia, et communia Verbi accommodata sunt fallaciis sensuum, constat, quod innumerae falsitates se adjungant, ut et se insinuent, quae non discuti possunt; hae falsitates hic significantur per corvum, qui exivit eundo et redeundo.

866. Quod per Corvum significentur falsitates, constare potest in genere ex illis, quae prius de Avibus dicta et ostensa sunt, quod significent intellectualia, rationalia et scientifica; et quod similiter opposita, quae sunt ratiocinia et falsa; illa et haec describuntur in Verbo per varias species avium; intellectualia vera per aves mites, pulchras et mundas, falsa autem per aves immites, impulchras, et immundas, et quidem secundum speciem veri et falsi; falsitates crassae et densae per noctuas et corvos, per noctuas quia in tenebris noctis vivunt, per corvos quia colore sunt nigro; ut apud Esaiam, « *Noctua* „ atque *Corvus* habitabunt in ea, » XXXIV: 11. ubi agitur de Ecclesia Judaica, quod ibi nihil nisi falsitates, quae etiam describuntur per noctuam et corvum.

867. Quod per exire et redire significetur status eorum, [6]

qui talis, constat ex falsitatibus, quae apud hominem, cum in statu primo et secundo post tentationem, quod nempe ita falsa volitent, ut exeant et redeant, ex causa, de qua prius, quod solum in communissimorum cognitione sit, et esse possit, in quae influunt phantasiae ex corporeis, sensualibus, et mundanis, quae non concordant cum veritatibus fidei.

868. Usque ad exsiccationem aquarum super terra, quod significent dissipationem apparentem falsitatum, constat ex statu hominis cum regeneratur; hodie nullus non credit, quod mala et falsa apud hominem prorsus discutiantur et aboleantur, cum regeneratur, sic ut cum regeneratus est, nihil mali et falsi remaneat, ita ut mundus sit et justus, sicut abstersus et ablutus aquis, sed hoc est falsissimum, nusquam unicum malum, aut unicum falsum, discutitur ita ut aboleatur, sed omne, quodcunque ab infantia haereditario imbuit, et actualitate acquisivit, remanet, sic ut homo, tametsi regeneratus est, non sit nisi malum et falsum, quod animabus post mortem ad vivum ostenditur; quod etiam inde satis manifeste constare potest, quod nihil boni, et nihil veri sit homini nisi a Domino, et quod omne malum et falsum homini a proprio, et quod homo, ut et spiritus, imo Angelus, si vel minime relinquitur sibi, ruat ex se ad infernum, quare etiam in Verbo dicitur, quod Coelum non sit purum; hoc Angeli agnoscunt, et qui non agnoscit, is inter Angelos non esse potest; est Sola Domini Misericordia, quae liberat eos, imo quae extrahit eos et detinet ab inferno, ne illuc ex semet ruant; quod detineantur a Domino, ne ruant in infernum, manifeste percipiunt Angeli, quodammodo etiam spiritus boni; spiritus autem mali, sicut homines, hoc non credunt, sed iis multoties ostensum est; de quibus ab experientia, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus. Cum itaque status hominis talis est, quod nusquam aliquod malum et falsum ita discuti possit, ut aboleatur, quia in malo et falso consistit ejus vita propria, Dominus, ex Divina Misericordia, dum regenerat hominem, per Tentationes, mala ejus et falsa ita domat, ut quasi mortua appareant, tametsi non mortua sunt, solum domata ne repugnare possint ita bonis et veris, quae a Domino; tum quoque Dominus, per tentationes, novam facultatem dat, recipiendi bona et vera, donando homi-

nem ideis et affectionibus boni et veri, ad quae mala et falsa possint flecti; et insinuando communibus ejus, de quibus prius, particularia, et his singularia, quae apud hominem recondita sunt, et quae homo prorsus nescit, nam intra ejus captus et perceptionis sphaeram sunt; quae talia sunt, ut pro receptaculis seu vasis inservire possint, ut iis a Domino insinuari queat charitas, et huic innocentia; per quorum mirabilem temperaturam, apud hominem, spiritum et angelum, iridis species repraesentari potest, quare Iris signum foederis facta est, Cap: IX: 12, 13, 14, 15, 16, de qua, ex Divina Domini Misericordia, ibi; cum ita formatus est homo, tunc dicitur regeneratus, remanentibus usque omnibus ejus malis et falsis, tum etiam conservatis omnibus ejus bonis et veris; qui malus est, ejus omnia mala et falsa, prorsus sicut fuit in illis in vita corporis, in altera vita redeunt, et vertuntur in phantasias et poenas infernales; qui autem bonus, omnes ejus status boni et veri, ut amicitiae, charitatis, et innocentiae, cum illorum jucundis et felicibus, immensum auctis et multiplicatis, in altera vita revocantur: Haec nunc sunt, quae significantur per exsiccationem aquarum, quae est dissipatio apparens falsitatum.

869. Vers: 8. *Et emisit columbam a secum ad videndum, num diminutae sint aquae desuper faciebus humi.* Per columbam significantur vera et bona fidei apud regenerandum: quod emiserit columbam a secum ad videndum, significant statum recipiendi vera et bona fidei: num diminutae sint aquae, significant falsitates, quae impediunt: facies humi sunt illa, quae apud hominem Ecclesiae; humus dicitur, quia primus status, cum homo fit Ecclesia.

870. Quod per columbam significentur vera et bona fidei apud regenerandum, constat a significatione Columbae in Verbo; imprimis a Columba, quae venit super Jesum cum baptizaretur, de qua apud Matthaeum, « Baptizatus Jesus ascendit « statim ex aqua, et ecce aperti sunt coeli, viditque spiritum « Dei descendentem, sicut *Columbam*, et venientem super Ipsum, » III: 16, 17. et apud Joh: I: 32. Luc: III: 21, 22. Marc: I: 10, 11. ubi Columba non aliud significavit, quam sanctum fidei, ipse Baptismus regenerationem: inde apud Ecclesiam novam, quae exsurgeret, verum et bonum fidei, quod

accipiunt per regenerationem a Domino. Similia repraesentabant et involvebant pulli columbarum aut turtures, quos in sacrificium, et in holocaustum offerebant in Ecclesia Judaica, de quibus Levit: I: 14, ad f. Cap: V: 7. ad 10. Cap: XII: 6. Cap: XIV: 21, 22. Cap: XV: 15, 29, 30. Num: VI: 10, 11, Luc: II: 22, 23, 24. [7] quod constare potest a singulis illis locis; quod talia significaverint, unusquisque comprehendere potest solummodo ex eo, quod non potuissent, quin aliquid repraesentarent, si nihil, foret inane quid, et nusquam aliquid Divinum; externum Ecclesiae est quoddam inanimatum, sed vivit ab interno, et internum a Domino. Quod Columba in genere intellectualia fidei significet, etiam constat apud Prophetas, ut apud Hoscheam, „Erit Ephraim sicut *Columba* stolida, non „cor, Aegyptum vocarunt, Assyriam abiverunt," VII: 11. apud Eundem, „Ephraim, pavebunt, sicut *volucris* ex Aegyp„to, et *Columba* e terra Assyriae," XI: 11. ubi Ephraim pro intelligente, Aegyptus pro sciente, Assyria pro rationali, columba pro illis quae sunt intellectualium fidei, ubi etiam de regeneratione Ecclesiae spiritualis agitur. Apud Davidem, „Je„hovah, ne des ferae, animam *Turturis*," Psalm: LXXV: 19. fera pro illis qui sunt nullius charitatis, anima turturis pro vita fidei. Videantur quae prius n: 40, 776, de Avibus dicta et ostensa sunt, quod nempe significent intellectualia, et quidem quod Aves mites, pulchrae, mundae, et utiles, intellectualia vera et bona; at immites, deformes, immundae et inutiles, opposita, nempe falsa, ut corvus, qui hic opponitur columbae.

871. Quod emiserit columbam a secum ad videndum, quod significent statum recipiendi vera et bona fidei, constare a serie rerum, tum a sequentibus, potest, ubi de tribus statibus regenerationis hujus hominis post tentationes, agitur, significatis per quod ter emiserit columbam: hic proxime involvunt verba explorationem ejus, nam dicitur, quod emiserit columbam a secum ad videndum, nempe, ut sequitur, num diminutae sint aquae, hoc est, num falsitates adhuc tantae essent, ut bona et vera fidei non [8] recipi possent; sed exploratio nulla est apud Dominum, quia omnia et singula novit; quare in sensu interno non significant explorationem, sed statum, et hic primum

statum, quando adhuc falsitates impedirent, quae significantur per verba, num diminutae sint aquae.

872. Quod facies humi sint illa, quae apud hominem Ecclesiae, et quod humus dicatur, quia est primus status cum homo fit Ecclesia, constat a significatione humi de qua prius, quod sit homo Ecclesiae, qui tunc humus appellatur, cum ei inseminari possunt bona et vera fidei, prius vocatur terra; sicut in Primo Capite Geneseos, ubi antequam homo factus coelestis, de illo praedicatur terra, at cum factus coelestis, Capite secundo, de illo praedicatur humus et ager; similiter in hoc Capite. Solum ex voce Terra et voce Humus, conspici potest, quid significatur in sensu interno, non solum hic, sed etiam ubivis in Verbo: per Humum in sensu universali significatur Ecclesia, et quia Ecclesia, etiam significatur homo Ecclesiae, nam, ut prius dictum, unusquisque homo ecclesiae est Ecclesia.

873. Vers: 9. *Et non invenit Columba quietem volae pedis sui, et reversa est ad illum ad arcam, quia aquae super faciebus totius terrae, et emisit manum suam, et accepit illam, et induxit illam ad se in arcam.* Quod non invenerit columba quietem volae pedis sui, significat, quod nihil boni et veri fidei adhuc potuisset radicem figere: quod reversa ad illum ad arcam, significat bonum et verum apparens quasi fidei apud eum: quia aquae super faciebus terrae, significat falsitates, quod adhuc superfluerent: emisit manum suam, significat potentiam ejus propriam: et accepit illam et adduxit illam ad se in arcam, significat quod ex semet bonum faceret, et verum cogitaret.

874. Hic describitur primus status regenerationis hominis hujus Ecclesiae post tentationem, qui communis est omnibus, qui regenerantur, nempe, quod putent ex semet bonum facere, et verum cogitare, et quia adhuc in obscurissimo sunt, etiam Dominus relinquit iis ita opinari: sed usque omne bonum quod faciunt, et omne verum quod cogitant, cum in tali opinione sunt, quae falsa, non est bonum et verum fidei; nam quicquid homo ex semet producit, non potest esse bonum, quia a semet, qui est fons impurus et immundissimus, a fonte impuro et immundissimo nusquam potest bonum exire, cogitat e-

nim semper de merito et justitia sui, quidam adhuc plus, contemnunt prae se alios, sicut Dominus docet Luc: XVIII: 9. ad 14, alii aliter; propriae cupiditates se admiscent, ita ut appareat extus sicut bonum, et usque intus est spurcum; quare bonum, quod in hoc statu facit homo, non est bonum fidei; similiter se habet cum vero quod cogitat, tametsi verissimum foret quod cogitat, usque quamdiu ex proprio, est in se quidem verum fidei, sed ei bonum fidei non inest; omne verum, ut sit verum fidei, ei bonum fidei a Domino inesse debet, tunc primum fit bonum et verum.

875. Quod non invenit Columba quietem volae pedis sui, significet, quod nihil boni et veri fidei adhuc potuisset radicem figere, constat a significatione columbae, quod sit verum fidei, tum a significatione quietis volae pedis, quod sit radicem figere; quod radicem non possit figere, causa in sequentibus dicitur, nempe quod falsitates adhuc superfluerent: sed quomodo [9] hoc se habet, non intelligi potest, nisi sciatur quomodo fit Regeneratio Hominis spiritualis; apud hunc hominem cognitiones fidei ex Verbo Domini, seu ex doctrinalibus inde, quae Antiqua Ecclesia habuit ex revelatis Antiquissimae Ecclesiae, implantandae memoriae ejus, et inde mens ejus intellectualis instruenda, sed quamdiu ibi falsitates superfluunt, non possunt vera fidei, utcunque inseminata, radicari, haerent solum superficie tenus seu in memoria, nec fit humus apta, antequam falsitates discussae sunt, ut non appareant, ut prius dictum est; ipsa humus apud hunc hominem praeparatur in mente ejus intellectuali, quae dum praeparata est, tunc a Domino insinuatur bonum charitatis, inde Conscientia, ex qua dein agit, hoc est, per quam Dominus operatur bonum et verum fidei: ita distinguit Dominus intellectualia hujus hominis ab ejus voluntariis, sic ut nusquam uniantur, quae si unirentur, non potuisset non in aeternum perire; apud hominem Antiquissimae Ecclesiae unita fuerunt voluntaria intellectualibus, ut quoque sunt apud Angelos coelestes; sed apud hominem hujus Ecclesiae non unita sunt, nec apud hominem spiritualem uniuntur, apparet usque sicut bonum charitatis, quod facit, quasi sit ex ejus voluntate, sed est solum apparentia et fallacia; omne bonum charitatis quod facit, est Solius Domini non per voluntatem, sed

per Conscientiam; si Dominus vel tantillum remitteret, ut homo ex voluntate propria ageret, pro bono, faceret malum ex odio, vindicta et crudelitate; similiter se habet cum Vero, quod homo spiritualis cogitat et loquitur, nisi ex Conscientia, et sic ex bono Domini, cogitaret et loqueretur, nusquam aliter posset cogitare et loqui verum, quam diabolica turba, cum se lucis angelos fingunt: haec clarissime patent in altera vita. Ex his constat, quomodo fit Regeneratio, et quid sit Regeneratio spiritualis hominis, scilicet quod sit separatio partis ejus intellectualis a voluntaria, per Conscientiam, quae a Domino in intellectuali ejus parte formatur, ex qua quod fit, apparet sicut quod ab ejus voluntate, sed est a Domino.

876. Quod reversa ad illum ad arcam, significet bonum et verum apparens quasi fidei, ex illis quae dicta sunt, constat, tum ex illis quae sequuntur: reverti ad arcam in sensu interno non significat liberationem, sed emitti ab arca et non redire, ut constat ab illis quae sequuntur, ut vers: 12, quod emiserit columbam, et non addiderit redire ad illum amplius; tum a vers: 15. et 16, quod jussus exire ab arca, et a vers: 18, quod exiverit; Arca significat statum ejus ante regenerationem, in qua cum fuit, in captivitate aut in carcere fuit, obsessus undique a malis et falsis, seu ab aquis diluvii; quare quod reversa ad illum ad arcam, significat, quod bonum et verum per columbam intellectum rursus ad illum rediret; quicquid boni homo ex semet facere putat, hoc ad illum redit, nam spectat ipsum, vel facit illud ut coram mundo appareat, vel ut coram angelis, vel ut mereatur coelum, vel ut maximus sit in coelo, talia proprio, et unicuivis ejus ideae, insunt, tametsi appareat in externa forma sicut bonum et verum fidei; bonum et verum fidei est intus bonum et verum, ab intimis, hoc est, per intima hominis a Domino influit omne bonum et verum fidei; at cum a proprio, seu ex merito, tunc interiora sunt spurca, et exteriora apparent munda, prorsus sicut putida meretrix quae facie apparet venusta; aut sicut Aethiops vel potius Aegyptiorum mumia candida veste circum induta.

877. Quod aquae super faciebus terrae, significent falsitates quod adhuc superfluerent, constat a significatione aqua-

rum diluvii, quod sint falsitates, ut prius satis ostensum est, ita ex ipsis verbis.

878. Quod emiserit manum suam significet potentiam ejus propriam; et quod acceperit illam, et induxerit illam ad se in arcam, significet quod ex semet bonum faceret, et verum cogitaret, constat a significatione Manus, quod sit potentia, ita hic quod sit potentia propria ex qua; emittere enim manum, et accipere columbam, et inducere ad se, est sibi applicare et tribuere verum per columbam intellectum. Quod per Manum significetur Potentia, tum potestas, et inde confidentia, constat a multis in Verbo ut apud Esaiam, „Visitabo super fructum „magnitudinis cordis regis Aschuris, quia dixit, in *potentia Ma-„nus meae* feci, et in sapientia mea, quia intelligens sum," X: 13. ubi manifeste manus pro potentia propria, cui tribuerit, quare visitatio super eum. Apud Eundem, „Moabus ex-„pandet *Manus* in medio sui, quemadmodum expandit natans „ad natandum, et humiliabit superbiam ejus, cum cataractis „*Manuum* ejus," XXV: 11. manus pro potentia propria, ex praeeminentia sui prae aliis, ita ex superbia. Apud Eundem, „Habitatores eorum *breves Manu*, consternati sunt, et pudo-„re affecti," XXXVII: 27. breves manu pro quod nullius potentiae. Apud Eundem, „Num dicet lutum figulo suo, quid „facis; et opus tuum, non *Manus* ei," XLV: 9, non manus ei, pro quod ei nulla potentia. Apud Ezechielem, „Rex luge-„bit, et princeps inductur stupore, et *Manus* populi terrae per-„turbabuntur," VII: 27, manus pro potentiis. Apud Micham, „Vae cogitantibus iniquitatem, et operantibus malum super cu-„bilibus suis, quod in luce mane faciunt id, et quoniam est pro „deo *Manus* eorum," II: 1. manus pro potentia propria, cui sicut suo deo confidunt. Apud Sachariam, „Vae pastori nihili, „deserenti gregem, gladius super *brachium* ejus, et super ocu-„lum *dextrae* ejus; *brachium* ejus arescendo arescet, et ocu-„lus *dextrae* ejus caligando caligabit," XI: 17. Quia manus significant potentias, ideo mala et falsa hominis in Verbo passim vocantur *Opera Manuum* eorum; mala sunt ex proprio ejus voluntatis, falsa ex proprio ejus intellectus; quod mala et falsa inde, constare satis potest ex natura Proprii hominis, quod non sit nisi malum et falsum, de natura Proprii quod talis, videantur quae

prius, n: 39, 41, 141, 150, 154, 210, 215. Quia Manus significant in genere potentiam, ideo Jehovae seu Domino, in Verbo, multoties tribuuntur Manus, et ibi per Manus in sensu interno intelligitur Omnipotentia, ut apud Esaiam, « Jehovah, « exaltata est *Manus Tua,* » XXVI: 11, pro Potentia Divina. Apud Eundem, « Jehovah extendit *Manum suam,* omnes con« sumuntur, » XXXI: 3. pro Potentia Divina. Apud Eundem, « Super opus *Manuum Mearum* praecipite Mihi; *Manus Meae* « expanderunt Coelos, et omni exercitui eorum praecepi, » XLV: 11, 12. pro Potentia Divina: regenerati vocantur saepe in Verbo opus manuum Jehovae; apud Eundem, « *Manus Mea* fun« davit terram, et *Dextra Mea* palmo mensa est coelos, » XLVIII: 13. manus et dextra pro Omnipotentia. Apud Eundem, « Num abbreviata est *Manus Mea,* ut non sit redemtio, « et num non in Me *Potentia* ad eripiendum, » L: 2. pro Potentia Divina. Apud Jeremiam, « Eduxisti populum tuum Is« raëlem e terra Aegypti per signa et portenta, et per *Manum* « *fortem,* et per *Brachium extensum,* » XXXII: 17. 21. pro Potentia Divina, ubi in vers: 17. Potentia, in vers: 21. Manus: quod per Manum fortem, et per Brachium extensum educti sint ex Aegypto, saepius dicitur. Apud Ezechielem, « Sic « dixit Dominus Jehovih, in die quo elegi Israëlem, et *sustuli* « *Manum Meam* semini domus Jacobi, et notus factus sum iis « in terra Aegypti: *Sustuli Manum Meam* illis, ad educendum « eos e terra Aegypti, » XX: 5, 6, 23. apud Mosen, « Vidit « Israël *Manum magnam*, quam fecit Jehovah in Aegyptios, » Exod: XIV: 31. Quod per Manum significetur Potentia, ex his nunc manifeste patet; imo in tantum Manus significavit Potentiam, ut quoque repraesentativum factum, ut constat a miraculis, quae facta sunt in Aegypto, quod Mosi mandatum ut extenderet baculum aut manum, et sic fierent; ut, Moses « *ex*« *tendit Manum*, et facta est grando super Aegyptum, » Exod: IX: 22. « Moses *extendit Manum* et factae tenebrae, » Exod: X: 21, 22. « Moses *extendit Manum* et baculum super mare « Suph, et exsiccabatur; et *extendit Manum*, et reducebatur, » Exod: XIV: 21, 27. nemo, cui aliqua mens vere cogitandi, potest credere, quod aliquid potentiae fuerit in manu aut in baculo Mosis, sed quia sublatio et extensio manus significavit

Potentiam Divinam, etiam Repraesentativum factum est in Ecclesia Judaica; similiter cum Josua extenderet lanceam, de qua ita, „Jehovah dixit, *extende lanceam, quae in Manu tua* ad „Hajam, quia in *manum* tuam dabo illam; cum extendit Jo„sua *lanceam, quae in Manu*, venerunt in urbem, ceperunt „eam, et Josua non reduxit *Manum*, qua extendit lanceam, „usque dum devoverit omnes habitatores Ajae," Jos: VIII: 18, 26. exinde quoque constat, quomodo se habent Repraesentativa, quae fuerunt externa Ecclesiae Judaicae; inde quoque, quale est Verbum, ut illa, quae in externo ejus sensu sunt, non appareant, sicut forent repraesentativa Domini, et Regni Ipsius, ut hic quod extenderent manum, et similiter omnia reliqua, quae nusquam patent quod talia sint, dum mens tenetur solum in historicis literae: patet inde quoque quantum Judaei a vero intellectu Verbi, et rituum Ecclesiae, recesserint, dum modo in externis omnem cultum posuerint, imo eousque ut tribuerint baculo Mosis, et lanceae Josuae potentiam, cum tamen in illis non plus potentiae fuit, quam in ligno, sed quia significabant Omnipotentiam Domini, et haec in Coelo tunc intellecta, cum extenderent ex mandato manum aut baculum, inde signa et miracula; similiter, quod, cum Moses super vertice collis, elevaret *Manus*, quod Josua victor esset, et cum remitteret, quod victus, et quod ideo sustentarent *Manus* ejus, Ex: XVII: 9 ad 13. Similiter quod imponerentur Manus cum consecrabantur, ut a populo Levitis, Num: VIII: 9, 10, 12; Josuae a Mose, cum loco ejus substitueretur, [10] Num: XXVII: 18, 23. ut sic daretur potentia; inde ritus hodie quoque inaugurandi et benedicendi, per impositionem manuum. In quantum Manus significabat et repraesentabat potentiam, constare potest ex Usa et Jeroboamo, de quibus haec in Verbo, de Usa, quod *emiserit* in Arcam Dei (manum) et prehenderit illam, quare mortuus, II Sam: VI: 6, 7. Arca repraesentabat Dominum, ita omne sanctum et coeleste; quod Usa *emiserit*, in Arcam, repraesentabat potentiam propriam, seu proprium hominis, quod quia prophanum, non legitur manus, sed usque intelligitur, ex causa, ne perciperetur ab Angelis tale prophanum quod tetigisset sanctum, et quia emisit, mortuus est: de Jeroboamo, „Factum, cum audivit verbum Viri Dei, quod

„ clamavit contra altare, et *emisit* Jeroboam *Manum suam* desuper altari, dicendo prehendite illum, et arefacta est *Manus* ejus, quam *emisit* contra illum, et non potuit reducere eam ad se, dixit ad Virum Dei, precare quaeso facies Jehovae Dei tui, ut revertatur *Manus* mea ad me; et precatus est Vir Dei facies Jehovae, et reversa est *Manus* ejus ad eum, et facta sicut prius," 1 Reg: XIII: 4, 5, 6, hic similiter per *emittere manum*, significatur potentia propria, seu proprium, quod prophanum, quod violare vellet sanctum per emissionem manus ad virum Dei, quare manus arefacta; sed quia idololatra erat, nec prophanare potuit, ut prius dictum, reversa est manus ejus. Quod Manus significet et repraesentet potentiam, constare potest a repraesentativis in Mundo spirituum, ibi Brachium quoddam nudum quandoque in conspectum venit, in quo tantum robur, ut confringere possit ossa, et intimas medullas quasi in nihilum contundere, et inde tantus terror, ut corde liquefiant; imo actualiter ei est tale robur.

879. Vers: 10, 11. *Et exspectavit adhuc septem dies alios, et perrexit emittere Columbam de Arca. Et reversa est ad illum Columba ad tempus vesperae; et ecce folium olivae decerptum in ore illius; et cognovit Noach quod diminutae aquae desuper terra.* Quod exspectavit adhuc septem dies, significat principium secundi status regenerationis; septem dies significant sanctum, quia nunc de charitate: et perrexit emittere columbam de arca, significat statum recipiendi bona et vera fidei: et reversa est ad illum columba ad tempus vesperae, significat quod pauxillum apparere inciperent; tempus vesperae est sicut in diluculo ante mane: et ecce folium olivae decerptum in ore ejus, significant aliquantulum veri fidei; folium est verum; oliva est bonum charitatis; decerptum, est quod verum fidei inde; in ore ejus, est, quod ostensum: et cognovit Noach, quod diminutae aquae desuper terra, significant; quod haec ita, quia falsitates non tantae, ut prius, quae impedirent.

880. Quod exspectavit adhuc septem dies, significet principium secundi status regenerationis, constare exinde potest, quod per hoc, tempus quod intercedit inter primum statum, de quo in vers: mox praec: 8 et 9, et hunc secundum, de quo

hic in vers: 10 et 11, describatur; tempus illud, quod intercedit, ut historice connexa sint, exprimitur per quod exspectavit. Quomodo Secundus status regenerationis se habet, constare aliquantum potest ab illis, quae dicta et ostensa sunt de Primo statu, qui fuit, quod nondum potuerint vera fidei radicem figere, ex eo quod falsitates impedirent; tunc primum vera fidei radicantur, quando homo incipit agnoscere et credere, prius nondum radicata sunt; quae homo audit ex Verbo, et memoria tenet, non est nisi inseminatio: sed radicatio nusquam incipit, nisi cum homo bonum Charitatis accipit et recipit; omne verum fidei radicatur a bono fidei, hoc est, a bono charitatis; se habet hoc sicut semen, quod injicitur terrae, tempore quando adhuc hyems est, seu quando terra friget, tunc ibi quidem jacet, sed non radicem agit, ut primum vero calor solis, quod fit tempore primi veris, terram calefacit, tunc incipit semen radicem in se primum agere, et dein emittere in terram; similiter se habet cum semine spirituali, quod implantatur, hoc nusquam radicatur, antequam bonum charitatis quasi calefacit illud, tunc primum in se radicem agit, quam dein producit. Sunt tria apud hominem, quae concurrunt, et se uniunt, nempe naturale, spirituale, et coeleste; naturale ejus nusquam aliquam vitam accipit, nisi a spirituali, et spirituale nusquam, nisi a coelesti, et coeleste a Solo Domino, qui est ipsa Vita: sed ut adhuc plenior ejus idea capiatur, est Naturale, receptaculum quod recipit, seu vas cui infunditur Spirituale; et Spirituale est receptaculum quod recipit, seu vas cui infunditur Coeleste; ita per coelestia vita a Domino; talis est influxus; Coeleste est omne bonum fidei, apud hominem spiritualem est bonum charitatis; Spirituale est verum, quod nusquam fit verum fidei, nisi in illo sit bonum fidei, seu bonum charitatis, in quo est ipsa vita ex Domino: ut adhuc manifestius sciatur quomodo se habet, Naturale hominis est, quod faciat *Opus charitatis*, hoc vel manu, vel ore, sic per organa corporis, sed hoc in se est mortuum, non vivit nisi a Spirituali quod in opere, et non vivit Spirituale nisi a Coelesti, quod a Domino, inde dicitur opus bonum, nam nihil bonum nisi a Domino; quia ita se res habet, unicuique constare potest, quod in omni opere charitatis, ipsum opus sit nihil nisi materiale quoddam, sed quod sit anima-

tum, hoc habeat a vero fidei quod in opere; et porro quod verum fidei nec sit aliquid nisi inanimatum quoddam, sed quod sit vivum, hoc habeat a bono fidei; et quod bonum fidei non sit vivum nisi a Solo Domino, Qui est Ipsum Bonum et Ipsa Vita: inde patet, cur coelestes Angeli non audire velint de fide, minus de opere, videatur n: 202, quia tam fidem, quam opus derivant ex amore, et faciunt fidem ex amore, ipsumque opus fidei ex amore, sic ut iis evanescat tam opus quam fides, et remaneat solum amor et bonum inde, quorum in amore est Dominus: Angeli illi quia tam coelestes ideas habent, distincti sunt ab Angelis, qui Spirituales vocantur; ipsaque eorum cogitatio et loquela inde est multo incomprehensibilior cogitatione et loquela Angelorum spiritualium.

881. Quod septem significent sanctum, quia nunc de charitate, constat a significatione septem, de qua prius n: 395 et 716: septem hic quoque insertum est, ut historice omnia cohaereant, nam septem, et septem dies, in sensu interno, nihil nisi quam sanctitatem quandam adjiciunt, quam secundus hic status habet a coelesti, hoc est, a charitate.

882. Et perrexit emittere columbam de arca, quod significet statum recipiendi bona et vera fidei, constat ab illis, quae dicta sunt ad vers: 8, ubi similia fere verba sunt, sed cum differentia, quod ibi dicatur, quod emiserit columbam a secum, ex causa, de qua etiam ibi, quod tunc operatus sit verum et bonum a semet, seu quod crediderit ex propria potentia, quod est, *a secum*.

883. Quod reversa est ad illum columba ad tempus vesperae, significet quod pauxillum apparere inciperent, et quod tempus vesperae sit sicut in diluculo ante mane, constare similiter potest ab illis quae dicta sunt prius ad vers: 8, tum ab eo, quod hic dicatur tempus vesperae; de vespera videantur quae dicta sunt in Cap: 1: Genes: ubi sexies dicitur, quod fuit vespera et fuit mane; est vespera vox regenerationis, et quidem illius ejus status, cum adhuc in umbra est, seu cum adhuc modo pauxillum ex luce apud eum appareat; ipsum mane describitur in vers: seq: 13. per quod removit tectum arcae, et vidit: Quia Vespera significabat diluculum ante mane, in Ecclesia Judaica toties mentio vesperae fit; tum ideo inchoarunt sabbatha et festa

sua a Vespera; ut et mandatum Aharoni, ut accenderet lucernam sanctam vespere, Exod: XXVII: 21.

884. Et ecce folium olivae decerptum in ore ejus, quod significent aliquantulum veri fidei; quod Folium sit verum, Oliva sit bonum charitatis; decerptum quod verum fidei inde; in ore ejus, quod ostensum; constat a significatione olivae, et ex ipsis verbis elucet; et quod pauxillum, ex eo, quod solum esset folium.

885. Quod Folium significet verum, constat passim a Verbo, ubi homo comparatur arbori, seu appellatur arbor, ibi fructus significant bonum charitatis, et folium verum inde; similiter etiam se habent: ut apud Ezechielem, „Juxta fluvium ascendit super ripa ejus hinc et illinc omnis arbor cibi, cujus non decidit *Folium*, nec consumitur *fructus*, in menses suos renascitur; quia aquae ejus e Sanctuario ipsae exeuntes; et erit *fructus* ejus in cibum, et *Folium* ejus in medicinam," XLVII: 12. Apoc: XXII: 2. ibi arbor pro homine Ecclesiae in quo Regnum Domini, fructus pro bono amoris et charitatis, folium pro veris inde, quae ad instructionem generis humani et ejus regenerationem inserviunt, quare folium dicitur esse in medicinam. Apud Eundem, „Nonne radices ejus evellet, et *fructum* ejus succidet, et exarescet, omnia *Decerpta* (folia) germinis ejus, arescet," XVII: 9. ibi de vite, seu de Ecclesia, vastata, cujus bonum quod est fructus, et decerptum germinis, quod est verum, ita arescit. Apud Jeremiam, „Benedictus vir, qui confidit in Jehovah; erit sicut Arbor plantata juxta aquas; erit *Folium* ejus viride, in anno siccitatis [11] non erit sollicitus; et non recedet a faciendo *fructum*," XVII: 7, 8. folium viride pro vero fidei, ita pro ipsa fide quae ex charitate; similiter apud Davidem, Psalm: I: 3. apud Eundem Prophetam, „Non uvae in vite, nec ficus in ficu, et *Folium* decidit," VIII: 13, uvae in vite pro bono spirituali, ficus in ficu pro bono naturali; folium pro vero, quod ita decidit; pariter Esai: XXXIV: 4. Similia intellecta sunt per Ficum, quam Jesus vidit, et ubi nihil invenit praeter *Folia*, quare arefacta, Matth: XXI: 20. Mar: XI: 13, 14, erat Ecclesia Judaica in specie per ficum hic intellecta, apud quam nihil boni naturalis amplius; sed doctrinale fidei seu verum quod apud eam conservatum, est folium; Ec-

clesia vastata talis est, quod sciat verum, sed non vult intelligere; similes sunt, qui dicunt se scire verum seu quae fidei sunt, et nihil boni charitatis habent, sunt modo folia ficus, et arescunt.

886. Quod Oliva significet Bonum charitatis, constat non solum a significatione olivae, sed etiam a significatione olei in Verbo: Oleum olivae erat, praeter Aromata, quo ungebantur Sacerdotes et Reges; et Oleum olivae erat pro lucernis, de illo videatur, Exod: XXX: 24. de hoc Exod: XXVII: 20. causa quod Oleum olivae adhiberetur ad unctiones et lucernas, erat, quod repraesentabat omne Coeleste, proinde omne bonum amoris et charitatis; oleum enim est ipsum essentiale arboris, et quasi anima ejus, sicut coeleste aut bonum amoris et charitatis est ipsum essentiale seu ipsa anima fidei; inde repraesentatio; quod oleum significet coeleste aut bonum amoris et charitatis, multis ex Verbo confirmari potest, sed quia hic nominatur Oliva, solum aliqua loca confirmantia de Oliva, licet afferre: apud Jeremiam, « *Olivam* virentem, pulchram fructu « forma, vocavit Jehovah nomen tuum, » XI: 16; ubi ita appellatur Ecclesia Antiquissima seu Coelestis, quae fundamentalis erat Ecclesiae Judaicae; quare omnia repraesentativa istius Ecclesiae spectabant coelestia, et per coelestia Dominum. Apud Hoscheam, « Ibunt rami ejus et erit sicut *Oliva* honor ejus, et « odor illi sicut Libani, » XIV: 7. ubi de Ecclesia plantanda, cujus honor est oliva, seu bonum amoris et charitatis, et odor sicut Libani est affectio veri fidei inde; Libanus pro cedris, quae significabant spiritualia seu vera fidei. Apud Sachariam, « Duae « *Olivae* juxta Candelabrum, una a dextra lecythi; [12] et una juxta sinistram illius: hi duo filii *Olei puri*, stantes juxta Dominum totius terrae, » IV: 3, 11, 14. ubi duae Olivae pro Coelesti et Spirituali, ita pro Amore, qui est Ecclesiae coelestis, et pro charitate quae est Ecclesiae spiritualis; hae sunt ad dextram et sinistram Domini; candelabrum significat hic, sicut repraesentabat in Ecclesia Judaica, Dominum; lucernae coelestia, ex quibus spiritualia, sicut a flamma radii lucis seu lux. Apud Davidem, « Uxor tua, sicut vitis fructifera in lateribus Domus « tuae; filii tui sicut plantae *Olivarum*, » Psalm: CXXVIII: 3. ubi uxor sicut vitis pro Ecclesia spirituali; filii pro veris fidei, quae vocantur plantae olivarum, quia a bonis charitatis. Apud

Esaiam, „Relinquentur in eo racemationes sicut decussio *Oli-*
„*vae*, duae tresve baccae in capite rami," XVII: 6. ubi de reliquiis apud hominem; olivae pro reliquiis coelestibus. Apud Micham, „Calcabis *Olivam*, et non unges te *Oleo*; et mustum, et non bibes vinum," VI: 15. et apud Mosen, „Vineas plan-„tabis et coles, et vinum non bibes: *Olivae* erunt tibi in omni „termino tuo, et *oleo* non unges te," Deut: XXVIII: 39, 40. ubi de abundantia doctrinalium de bonis et veris fidei, quae quia tales, rejiciebant. Ex his locis constare potest, quod Folium significet verum fidei, et Oliva bonum charitatis; et quod similia significentur per folium olivae, quod columba ferebat in ore, hoc est, quod nunc appareret apud hominem Antiquae Ecclesiae aliquantulum veri fidei ex bono charitatis.

887. Quod diminutae aquae desuper terra, significent quod haec ita, quia falsitates non tantae, quae impedirent, constat a significatione eorundem verborum prius vers: 8. Quod falsitates non tantae, ut prius, quae impedirent, in secundo statu, de quo hic agitur, ita se habet, quod omnes falsitates, quas sibi acquisivit homo, remaneant, sic ut non una aboleatur, ut prius dictum; sed cum regeneratur homo, sunt vera quae inseminantur, ad quae falsa flectuntur a Domino, et sic apparent quasi discussae; et quidem per bona, quibus donatur.

888. Vers: 12. *Et exspectavit adhuc septem dies alios, et emisit columbam, et non addidit ad illum redire amplius.* Exspectavit adhuc septem dies, significant principium tertii status; septem dies significant sanctum: et emisit columbam, significat statum recipiendi bona et vera fidei: quod columba non rediret ad illum amplius, significat statum liberum.

889. Quod exspectavit adhuc septem dies significet principium tertii status; et quod septem significent sanctum, constat ex illis quae de secundo statu mox prius dicta sunt, ubi similia verba.

890. Et emisit columbam, quod significet statum recipiendi bona et vera fidei, similiter constat ab illis quae dicta sunt ad vers: 10, nam eadem verba sunt, et idem sensus, solum quod ibi de secundo statu, hic de tertio agatur. Tertius status describitur per quod columba non redierit, tum quod Noach re-

moverit tectum arcae; demum quod exiverit ex arca, quia arefactae facies humi, et exsiccata terra.

891. Quod columba non rediret ad illum amplius, significet statum liberum, inde nunc sequitur, et quidem ex eo, quod columba, seu verum fidei, sicut caeterae aves, ut et bestiae, ita Noachus, non amplius in arca teneretur pro aquis diluvii; quamdiu in arca erat, status servitutis, seu status captivitatis aut carceris erat, agitantibus eum aquis diluvii seu falsis, qui status, cum statu tentationis, describitur in Cap: praec: vers: 17, quod aquae creverint et sustulerint arcam, et quod elevata arca desuper terra; tum vers: 18. quod corroboratae aquae, et iverit arca de super faciebus aquarum; status ejus libertatis describitur, quod non solum exiverit ex arca Noachus, sed etiam omnia quae cum [13] illo fuerunt, in hoc Capite, vers: seq: 15, 16, 17, 18; ita omnium primum columba, hoc est, verum fidei ex bono, nam omne liberum est ex bono fidei, hoc est, ex amore boni.

892. Quando homo regeneratus est, tunc primum in statum libertatis venit, antea in statu servitutis fuit; servitus est, cum imperant cupiditates et falsitates, libertas cum affectiones boni et veri; quod quomodo se habet, nusquam homo percipit quamdiu in statu servitutis est, sed tunc primum quando in statum libertatis venit: cum in statu servitutis est, hoc est, cum cupiditates et falsitates imperant, putat homo, qui ab illis subjugatus est, quod in statu libertatis sit, sed crassa est falsitas, aufertur enim tunc a jucundo cupiditatum et voluptatum inde, seu a jucundo amorum suorum, et quia a jucundo, apparet ei sicut liberum; quisque dum a quodam amore ducitur, quocunque aufertur, dum sequitur, liberum putat, sed sunt diabolici spiritus, in quorum consortio et quasi torrente est, qui auferunt eum, hoc putat homo liberrimum esse, et quidem in tantum, ut credat, si privaretur hoc statu, quod in vitam miserrimam veniret, imo quod non in aliquam; et hoc non solum ex eo, quod nesciat dari aliam vitam, sed etiam ex eo, quod impressiones captaverit, quod nemo in coelum venire possit, nisi per miserias, paupertatem, et voluptatum privationes; sed quod hoc falsum sit, a pluri experientia mihi scire datum est, de qua experientia, ex Divina Domini Misericordia, in sequen-

tibus. Homo nusquam in statum libertatis venit, antequam regeneratus est, et per amorem boni et veri ducitur a Domino, in quo statu cum est, tunc primum scire et percipere potest, quid liberum, quia tunc quid vita, et quid vera vitae jucunditas, et quid felicitas, prius ne quidem scit quid bonum, id quandoque summum bonum vocat quod summum malum: qui in statu libertatis a Domino sunt, cum vident, magis cum sentiunt vitam cupiditatum et falsitatum, ita eam abhorrent, sicut qui infernum ante oculos apertum vident: sed quia ignotissimum plerisque est, quid vita libertatis, licet his paucis dicere, quid sit, nempe quod vita libertatis, seu libertas, solummodo sit duci a Domino. Sed quia plura sunt, quae obveniunt, quin homo credere possit, quod illa vita sit vita libertatis, tam quia tentationes subeunt, quae fiunt ob [14] causam, ut liberentur a dominio spirituum diabolicorum; quam quia non aliud jucundum et bonum norunt quam cupiditatum ex amore sui et mundi; tum etiam quia falsam opinionem conceperunt de omnibus quae sunt vitae coelestis, quare non possunt per descriptiones ita erudiri, quam per vivas experientias, ideo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus illas licet adducere.

893. Vers: 13. *Et factum in primo et sexcentesimo anno, in principio in primo mensis, aruerunt aquae desuper terra, et removit Noach tectum Arcae, et vidit, et ecce arefactae sunt facies humi.* Quod factum in primo et sexcentesimo anno, significant terminum ultimum: in principio in primo mensis, significant terminum primum: aruerunt aquae desuper terra, significant quod falsitates tunc non apparerent: et removit Noach tectum arcae et vidit, significant remotis falsis lucem veritatum fidei, quas agnovit, et quibus fidem habuit: et ecce arefactae sunt facies humi, significant regenerationem.

Quod factum in primo et sexcentesimo anno significent terminum ultimum, constat ex significatione numeri sexcenteni, de quo in Cap: praec: vers: 6, n: 737, quod sit principium, et quidem ibi, principium tentationis, finis ejus designatur per eundem numerum, transacto integro anno, sic ut factum in fine anni, quare etiam adjicitur, quod in principio in primo mensis, quo significatur terminus primus. Tota aliqua periodus in Verbo designatur vel per diem, vel per septimanam, vel per

mensem, vel per annum, imo si vel foret centum aut mille annorum, sicut dies in Primo Capite Geneseos, per quem significatae sunt periodi regenerationis hominis Antiquissimae Ecclesiae, nam Dies et Annus nihil aliud in sensu interno significant, quam tempus, et quia tempus, significant statum, quare Annus pro tempore et statu passim sumitur in Verbo, ut apud Esaiam, „Ad proclamandum *Annum* beneplaciti Jehovae, et „*Diem* ultionis Deo nostro, ad consolandum omnes lugentes," LXI: 2. ubi de Adventu Domini. Apud Eundem, „*Dies* ultio-„nis in corde meo, et *Annus* redemptorum meorum venerat," LXIII: 4. ubi quoque dies et annus pro tempore et statu. Apud Habakuk, „Jehovah opus tuum in medio *Annorum* vivifica illud; in medio *Annorum* notum facias," III: 2, ubi anni pro tempore et statu: apud Davidem, „Deus Tu Ipse, et *Anni* „Tui non consumuntur," Psalm: CII. 28. anni pro temporibus, et quod Deo non tempus: similiter hic annus, qui fuit diluvii, nusquam significat aliquem annum, sed tempus non per certos annos determinatum, et simul statum; videantur quae prius de annis n: 482, 487, 488, 493.

894. In principio in primo mensis, quod significent terminum primum, inde nunc constat. Quae praeterea haec involvunt, sunt arcaniora quam ut ita describi possint, solum quod non determinatum sit tempus, quo homo regeneratus est, sic ut dicere queat quod nunc perfectus sim; sunt enim indefiniti status mali et falsi apud unumquemvis hominem, non solum status simplices sed etiam multifariam compositi, qui discutiendi sunt ita ut non appareant, ut dictum; in aliquibus statibus potest homo perfectior dici, sed in indefinitis aliis non ita; qui in vita corporis regenerati sunt, et qui in fide in Dominum, *inque* charitate erga proximum, vixerunt, in altera vita jugiter perficiuntur.

895. Quod aruerunt aquae desuper terra, significent quod falsitates tunc non apparerent, constat ab illis quae dicta sunt; in specie significant, quod falsitates separatae sint a voluntariis hujus hominis Ecclesiae, terra significat hic hominis voluntatem, quae non est nisi cupiditas, quare dicitur, quod aquae aruerint desuper terra; humus ejus est, ut prius dictum, in parte hominis intellectuali, cui inseminantur vera; nusquam in

parte ejus voluntaria, quae ab intellectuali in homine spirituali separata est, quare in sequentibus hujus Versus dicitur, quod arefactae sint facies humi: apud Antiquissimae Ecclesiae hominem fuit humus in parte ejus voluntaria, cui inseminavit Dominus bona, inde ex bonis nosse et percipere potuit verum, seu ex amore habere fidem; si nunc idem fieret, non potuisset non homo in aeternum perire, nam voluntas ejus prorsus corrupta est: quomodo inseminatio in partem voluntariam et in partem intellectualem hominis se habeat, inde constare potest, quod Antiquissimae Ecclesiae homini quidem fuissent revelationes, per quas in perceptionem bonorum et verorum ab infantia initiaretur, sed quia in voluntaria ejus parte inseminabantur, percipiebat absque nova instructione innumera, sic ut ex uno Communi, a Domino nosset particularia et singularia [15], quae nunc discere et sic scire debent, et vix tamen millesimam eorum partem scire possunt; nam homo Ecclesiae spiritualis nihil novit nisi quod discit, et quod sic scit, retinet, et credit verum esse; imo si discit falsum, et hoc imprimitur ei sicut foret verum, etiam credit, quia non habet aliam perceptionem, quam quod ita sit, quia ita persuasus; qui conscientiam habent, ex conscientia aliquod dictamen habent, sed non aliud, quam quod verum sit, quia sic audiverunt et didicerunt, hoc conscientiam eorum format, quod constare potest ab iis, qui conscientiam falsi habent.

896. Quod removit Noach tectum arcae, et vidit, significent remotis falsis lucem veritatum fidei, quas agnovit, et quibus fidem habuit, constare potest a significatione removere tectum, quod sit auferre illa quae impediunt lucem; quia per arcam significatur homo Antiquae Ecclesiae qui regenerandus, per tectum non aliud significari potest, quam id quod impedit, ne videat coelum, seu lucem; quod impedivit, fuit falsum, quare dicitur, quod vidit; videre in Verbo significat intelligere, et fidem habere; hic quod veritates agnoverit, et illis fidem habuerit: prorsus aliud est veritates scire, et veritates agnoscere, et veritatibus fidem habere; scire est primum regenerationis, agnoscere est secundum, fidem habere est tertium; quae differentia sit inter scire, agnoscere, et fidem habere, inde constare potest, quod pessimi queant scire, et usque non agnoscere,

sicut Judaei et ii qui ratiociniis speciosis destruere conantur doctrinalia; quod infideles possint quoque agnoscere, et cum in certis statibus sunt ex zelo praedicare, confirmare et persuadere; sed fidem habere non possunt nisi fideles; qui fidem habent, ii sciunt, agnoscunt et credunt, ii charitatem habent, ii conscientiam, quare nusquam praedicari potest fides, seu de aliquo quod fidem habeat, nisi talis sit; hoc nunc est, regeneratum esse: solum scire quid fidei, est memoriae non consentiente ejus rationali; agnoscere quod fidei est rationale quoddam consentiens inductum a certis causis et propter certos fines; sed fidem habere est conscientiae, hoc est, Domini operantis per conscientiam: hoc constare quam optime potest ab iis in altera vita; qui modo sciunt, sunt plures in inferno; qui agnoscunt, sunt etiam, quia agnoverunt in vita corporis, sicut dictum, in certis statibus; sed cum percipiunt in altera vita quod verum sit quod praedicarunt, informarunt et persuaserunt, multum mirantur, agnoscunt solum, quando iis revocatur in memoriam, quod ita praedicaverint: [16] sed qui fidem habuerunt, illi omnes sunt in coelo.

897. Hic quia agitur de Homine Antiquae Ecclesiae regenerato, significatur per videre, agnoscere et fidem habere; quod videre haec significet, constare potest ex Verbo, ut apud Esaiam, „Non *spectastis* ad Factorem illius, et Formatorem il-„lius e longinquo non *vidistis*," XXII: 11. de civitate Zionis; Formatorem e longinquo non videre, est non agnoscere, minus fidem habere. Apud Eundem, „Impingua cor populi hu-„jus, et aures ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte *vi-„deat oculis suis*, et auribus suis audiat, et cor ejus intelligat, „et convertatur, et sanetur ei," VI: 10: oculis videre pro agnoscere et fidem habere: apud Eundem, „Populus ambulan-„tes in tenebris *viderunt lucem* magnam," IX: 1. [17] de gentibus quae fidem acceperunt; similiter ac hic, removit tectum, et vidit. Apud Eundem, „Audient in die illo surdi verba Li-„bri, et e caligine, et e tenebris *oculi caecorum videbunt*," XXIX: 18, de conversione gentium ad fidem; videre pro fidem accipere. Apud Eundem, „Surdi audite, et caeci *spectate vi-„dendo*," XLII: 18, similiter. Apud Ezechielem, „Quibus „*oculi ad videndum, et non vident*, quibus aures ad audien-

„dum et non audiunt, quia domus rebellionis illi,“ XII: 2. pro, qui intelligere, agnoscere, et fidem habere possunt, et non volunt. Quod Videre significet fidem habere constat manifeste ex repraesentatione Domini per serpentem aeneum in deserto, quod sanarentur omnes qui viderent illum, de quo apud Mosen, „Pone serpentem super signum, et fiet, omnis morsus, et *viderit* illum, et vivet; factum est, si momordit serpens virum, et *vidit* ad serpentem aeris, et vixit,“ Num: XXI: 8, 9. ex quo quisque videre potest, quod Videre significet fidem, nam quid ibi videre, nisi repraesentativum fidei in Dominum. Inde quoque constat, quod Primogenitus Jacobi, Ruben, a Videndo ita vocatus, significet in sensu interno Fidem; videantur quae prius dicta de Primogenitis Ecclesiae, n: 352 et 367.

898. Et ecce arefactae sunt facies humi, quod significent regenerationem, constat a significatione Humi, de qua passim prius, quod sit homo Ecclesiae: arefactae dicuntur facies humi, quando falsitates non amplius apparent. [18]

899. Vers: 14. *Et in mense secundo, in septimo et vigesimo die mensis, exsiccata est terra.* Mensis secundus significat omnem statum ante regenerationem: septimus et vigesimus dies, sanctum: exsiccata terra, quod regeneratus. Sunt haec clausula praecedentium, et principium sequentium.

900. Quod mensis secundus significet omnem statum ante regenerationem, constat a significatione *Duo* in Verbo; duo significant idem ac sex, hoc est, pugnam et laborem, qui praecedit regenerationem, ita hic omnem statum, qui praecedit, antequam regeneratus est. Tempora maxima et minima communiter in Verbo distinguuntur in tria aut in septem, et vocantur vel Dies, vel Septimanae, vel Menses, vel Anni, vel Saecula; tria et septem sunt sancta, duo aut sex, quae praecedunt, non sancta, sed respective prophana, ut ostensum prius, n: 720. tria et septem quoque sunt sacrosancta, utrumque ex causa, quia praedicantur de ultimo judicio, quod venturum Tertio vel Septimo die; Ultimum Judicium unicuique est, cum Dominus venit, tam in communi, quam in particulari; nempe ultimum judicium fuit cum Dominus venit in mundum; ultimum judicium cum venturus in gloriam; ultimum judicium cum ad hominem

Sachariam, „Fiet in omni terra, duae partes in ea exscindentur, exspirabunt, et *Tertia* relinquetur in ea: et ducam *Tertiam partem* per ignem, et conflabo eos juxta conflare argentum, et probabo eos juxta probare aurum," XIII: 8. ubi tertia pars, seu tria pro sancto: simile involvit tertia pars ac tria, tum tertia pars tertiae partis, sicut hic, nam tria sunt tertia pars tertiae partis viginti septem.

902. Quod exsiccata terra significet quod regeneratus, constat ex illis quae prius dicta de exsiccatione aquarum, et de arefactione terrae et facierum humi, ad vers: praec: 7 et 13.

903. Vers: 15, 16. *Et loquutus est Deus ad Noachum, dicendo. Exi de arca tu et uxor tua, et filii tui, et uxores filiorum tuorum tecum.* Quod loquutus est Deus ad Noachum, significat Domini praesentiam apud hominem hujus Ecclesiae: exire de arca significat libertatem: tu et uxor tua, Ecclesiam: filii et uxores filiorum tuorum tecum, vera et bona conjuncta veris apud illum.

904. Quod loquutus est Deus ad Noachum significet Domini praesentiam apud hunc hominem Ecclesiae, constare potest ab interno sensu Verbi: Dominus cum unoquovis homine loquitur, nam quicquid est bonum et verum quod vult et cogitat homo, est a Domino: sunt apud unumquemvis hominem ad minimum bini spiritus mali, et bini Angeli, illi excitant mala ejus, hi autem inspirant bona et vera; omne bonum et verum, quod Angeli inspirant, est Domini, ita Dominus continue loquitur cum homine, sed prorsus aliter apud unum hominem quam apud alterum; cum illis qui se a spiritibus malis abduci patiuntur, loquitur Dominus sicut absens seu e longinquo, vix ut dici queat quod loquatur; at cum illis, qui a Domino ducuntur, loquitur Dominus praesentius; quod satis constare potest inde, quod nusquam aliquis cogitare possit aliquid bonum et verum, nisi a Domino; praesentia Domini praedicatur secundum statum amoris erga proximum, et fidei, in quo est homo, in amore erga proximum est Dominus praesens, quia in omni bono, non ita in fide, ut eam vocant, absque amore; fides absque amore et charitate, est separatum quid, aut disjunctum; ubicunque conjunctio, erit medium conjungens, quod solum est amor et charitas; cuivis hoc constare potest ex eo,

quod Dominus misereatur cujusvis, et unumquemvis amet, et unumquemvis felicem facere in aeternum vult; qui ergo non est in tali amore ut aliorum misereatur, alios amet, et illos felices facere velit, is non potest esse conjunctus Domino, quia dissimilitudo, et nihil minus quam imago; intueri Dominum per fidem, ut ajunt, et odisse [20] proximum, est non solum e longinquo stare, sed etiam inter se et Dominum habere profundum infernale, in quod caderet si propius accedere vellet, nam est odium contra proximum, profundum illud infernale, quod est intermedium: praesentia Domini apud hominem tunc primum datur, cum amat proximum, in amore est Dominus; et quantum homo in amore, tantum est Dominus praesens; et quantum Dominus est praesens, tantum loquitur cum homine; homo nescit aliter, quam quod cogitet ex se, sed homo non unicam ideam cogitationis, et ne quidem minimum ideae habet a se, sed quod malum et falsum est habet per malos spiritus ab inferno, et quod bonum et verum est habet per Angelos a Domino; talis est influxus, inde vita ejus, et inde commercium ejus animae cum corpore. Ex his constare potest, quid sit, quod Deus loquutus ad Noachum; aliud significat dicere ad aliquem, ut Gen: I: 29. Cap: III: [21] 13, 14, 17. Cap: IV: 6, 9, 15. Cap: VI: 13. Cap: VII: 1. et aliud loqui ad aliquem; hic loqui ad Noachum, est praesens esse, quia nunc de regenerato homine agitur, qui donatus charitate.

905. Quod exire de arca significet libertatem, constat ab illis quae prius dicta sunt, et ex ipsa serie contextus rerum: quamdiu Noachus fuit in arca, et circumfusus aquis diluvii, significatum, quod in captivitate fuit, hoc est, agitatus a malis et falsis, seu quod idem est, a malis spiritibus, a quibus pugna Tentationis; inde sequitur quod exire de arca significet libertatem: praesentia Domini libertatem involvit, unum sequitur alterum, quantum praesentior est Dominus, tantum liberior est homo, hoc est, quantum in amore boni et veri, tantum libere agit; influxus Domini per Angelos talis est; at contra, influxus inferni per malos spiritus est cum vi et impetu dominandi, nihil aliud spirant quam subjugare hominem, in tantum ut nihil sit, et illi omne, cum omne sunt, tunc homo est unus eorum, et vix unus, sed est sicut nullus in oculis eorum; quare cum

Dominus liberat hominem a dominio et jugo eorum, oritur pugna; et cum liberatus est, hoc est, regeneratus, tunc tam leniter ducitur per angelos a Domino, ut nihil minus sit quam jugum et dominium, per jucunda et felicia ducitur, et amatur, et aestimatur; quod Dominus docet apud Matthaeum, „Jugum „Meum blandum est, et onus meum leve est;" XI: 30. quod prorsus contrarium est apud malos spiritus, apud quos, ut dictum, pro nihilo reputatur homo, et si potuissent, cruciarent illum omni momento; quod a multa experientia scire datum, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

906. Quod tu et uxor tua significet Ecclesiam, similiter a serie rerum constare potest; tum quod filii et uxores filiorum tecum significent vera et bona conjuncta veris apud illum: quod Tu significet hominem Ecclesiae, patet; et quod uxor significet Ecclesiam, et quod filii vera, et uxores filiorum bona conjuncta veris, prius passim ostensum est, quare non illis immorandum.

907. Vers: 17. *Omnis fera quae tecum, de omni carne, quoad avem, et quoad bestiam, et quoad omne reptile repens super terra, educ tecum, et diffundant se in terram, et fructificent se, et multiplicentur super terra.* Omnis fera quae tecum de omni carne, significat omne vivificatum apud hominem hujus Ecclesiae: avis significat hic, ut prius, ejus intellectualia; bestia ejus voluntaria, quae ambo sunt interni hominis: omne reptile repens super terra significat similia correspondentia apud externum hominem: educ tecum significat statum eorum libertatis: et diffundant se in terra, significat operationem interni hominis in externum: fructificent se, significat incrementa boni; et multiplicentur, incrementa veri; super terra, significat apud externum hominem.

908. Quod omnis fera quae tecum de omni carne significet omne vivificatum apud hominem hujus Ecclesiae, constat inde, quod fera praedicetur de Noacho seu de homine hujus Ecclesiae nunc regenerato, et spectat manifeste sequentia, ut avem, bestiam et reptile repens, nam dicitur, omnis fera quae tecum de omni carne quoad avem et quoad bestiam et quoad omne reptile repens super terra: ipsa vox *Fera* in Lingua originali significat proprie vitam seu vivum, sed in Verbo non solum vivum,

sed etiam quasi non vivum seu feram; quare nisi quis internum sensum Verbi novit, quandoque non scire potest, quid significatur; causa quod utrumque significet, est quod homo Antiquissimae Ecclesiae in humiliatione sui coram Domino agnoverit se pro non vivo, ne quidem pro bestia, sed pro fera, noverunt enim quod talis est homo in se aut in suo proprio spectatus; inde eadem vox significat vivum, et significat feram: quod *Vivum*, constat apud Davidem, „*Fera* tua habitabunt in ea „(haereditate Dei); confirmabis bono tuo miserum Deus,“ Psalm: LXVIII: 11: ubi per feram, quia habitabit in haereditate Dei, non aliud quam homo regeneratus, ita sicut hic, vivum apud illum, intelligitur: apud Eundem, „Mihi omnis *Fe-„ra* sylvae, bestiae in montibus millium; novi omnem avem „montium, et *Fera agri mei* Mecum,“ Psalm: L: 10, 11. ubi fera agri Mecum seu cum Deo, etiam pro regenerato, ita pro vivis apud eum: apud Ezechielem, „In ramis ejus nidificarunt „omnis avis coelorum, et sub ramis ejus genuerunt omnis *Fe-„ra agri,*“ XXXI: 6. ubi de Ecclesia spirituali plantata, ita pro vivis apud hominem Ecclesiae: apud Hoscheam, „Feriam „foedus in die illo cum *Fera agri*, et cum ave coelorum,“ II: 18. ibi de regenerandis, cum quibus foedus pangendum: imo in tantum fera significat vivum, ut Cherubi, seu Angeli visi Ezechieli appellentur *quatuor Ferae*, Ezech: I: 5, 13, 14, 15, 19. Cap: X: 15. Quod Fera in contrario sensu pro non vivo seu pro immani fera in Verbo accipiatur, ex multis locis constat; solum haec pro confirmatione sint: apud Davidem, „Ne „des *Ferae* animam turturis tui,“ Psalm: LXXIV: 19. apud Zephaniam, „Urbs facta est in desolationem, in cubile *Ferae,*“ II: 15. apud Ezechielem, „Non erunt amplius praeda genti-„bus, et *Fera* terrae non comedet eos,“ XXXIV: 28. apud Eundem, „Super ruina ejus habitabunt omnis avis coelorum, „et ad ramos ejus erunt omnis *Fera agri,*“ XXXI: 13. apud Hoscheam, „Consumam eos ibi, sicut leo, *Fera agri* diffindet „eos,“ XIII: 8. apud Ezechielem, „*Ferae* terrae, et avi coe-„lorum dari in cibum,“ XXIX: 5, quod saepius occurrit: et quia Judaei in sensu literae solum manebant, et per feram intelligebant feram, et per avem, avem, nec interiora Verbi scire, minus agnoscere volebant, et sic instrui, etiam tam cru-

deles, et tales ferae erant, ut jucundum suum perceperint in eo, quod hostes praelio occisos non sepelirent, sed exponerent avibus et feris devorandos; ex quibus etiam constare potest, qualis fera homo est.

909. Quod avis significet ejus intellectualia, et bestia ejus voluntaria, quae sunt interni hominis; et omne reptile repens super terra significet similia correspondentia apud externum ejus hominem, constare potest a significatione *Avis* de qua prius, n: 40 et 776; et *Bestiae*, de qua n: 45. 46. 142. 143. 246. quod reptile repens super terra significet correspondentia apud externum hominem, constat inde, reptile repens enim hic se tam ad avem seu intellectualia, quam ad bestiam seu voluntaria, refert: antiquissimi sensualia et voluptates corporis vocabant reptilia repentia, quia non aliter se habent, ac reptilia repentia super terra; assimilabant etiam corpus hominis terrae aut humo, imo illud vocabant terram aut humum, ut hic, ubi per terram nihil aliud significatur quam externus homo.

911. Quod reptile repens significet similia correspondentia apud externum ejus hominem, ita se habet; apud regeneratum hominem correspondent externa internis, hoc est, obsequia praestant; externa ad obsequium rediguntur, cum homo regeneratur, et tunc fit imago coeli; sed antequam regeneratus est, externa dominantur super interna, et tunc est imago inferni: ordo est, ut coelestia regant spiritualia, et per haec naturalia, et demum per haec corporea; at cum corporea et naturalia dominantur super spiritualia et coelestia, est ordo destructus, cum ordo destructus est, est imago inferni, quare a Domino per regenerationem ordo restituitur, et cum restitutus est, fit imago coeli; ita homo a Domino extrahitur ab inferno; et ita *attollitur* ad coelum; ut sciatur quomodo tunc correspondentia externi hominis ad internum se habeat, paucis licet exponere; unusquisque homo regeneratus est exiguum quoddam coelum, seu effigies aut imago universi coeli, quare etiam in Verbo internus ejus homo vocatur coelum; in Coelo talis ordo est, quod Dominus per Coelestia regat spiritualia, et per haec naturalia, et sic universum Coelum sicut unum hominem, quare etiam Coelum Maximus Homo vocatur; talis ordo quoque est apud unumquemvis, qui in coelo est; cum talis etiam homo, tunc

similiter est exiguum coelum, seu quod idem est, est regnum Domini, quia in eo est Regnum Domini; tunc apud eum correspondent similiter ac in coelo externa internis, hoc est, obediunt; nam in Coelis, qui tres sunt, et unum hominem simul referunt, spiritus constituunt externum hominem, spiritus angelici interiorem, angeli internum, n: 459. Contrarium est apud eos, qui solam vitam in corporeis, hoc est, in cupiditatibus, voluptatibus, appetitibus et sensualibus, ponunt, hoc est, qui nihil jucundum percipiunt quam quod est amoris sui et mundi, quod idem est ac quod est odiorum contra omnes qui sibi non favent et serviunt, apud hos quia corporea et naturalia dominantur super spiritualia et coelestia, non solum nulla correspondentia aut obedientia externorum est, sed prorsus contrarium, et ita plane destructus ordo, et quia ita destructus ordo, non possunt aliter esse quam imagines inferni.

912. Quod educ tecum significent statum eorum libertatis, constat ab iis quae in vers: praec: 15. dicta sunt de exire ex arca, quod significet libertatem.

913. Quod diffundant se in terra, significent operationem interni hominis in externum; et quod fructificent, significent incrementa boni, et multiplicentur incrementa veri; et quod super terra, significet apud externum hominem, constat a serie rerum, tum ab iis quae prius dicta et ostensa sunt de significatione fructificare quod in Verbo praedicetur de bonis, et de significatione multiplicari quod praedicetur de veris: quod terra significet externum hominem, similiter prius ostensum est; quare non illis confirmandis immorandum. Hic agitur de interni hominis operatione in externum, postquam homo regeneratus est, quod nempe tunc primum fructificetur bonum, et multiplicetur verum, cum externus homo redactus est in correspondentiam aut obedientiam; prius nusquam potest, quia repugnant bonis corporea, et veris sensualia, illa amorem boni, haec amorem veri exstinguunt: fructificatio boni, et multiplicatio veri fit in externo homine; fructificatio boni in ejus affectionibus, multiplicatio veri in ejus memoria: Externus homo hic vocatur terra, in quam [82] se diffundunt, et super qua se fructificant et multiplicant.

914. Vers: 18, 19. *Et exivit Noach et filii ejus, et uxor*

ejus, et uxores filiorum ejus cum illo. Omnis fera, omne reptile; et omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca. Exivit significat quod factus: per Noachum et filios ejus, significatur homo Antiquae Ecclesiae: per uxorem ejus et uxores filiorum ejus cum illo, significatur ipsa Ecclesia: omnis fera et omne reptile, significant bona ejus; fera, bona interni hominis; reptile bona externi: et omnis avis, omne repens super terra, significant vera; avis vera interni hominis; repens super terra, vera externi: secundum familias suas significant paria: exiverunt de arca, significant, ut prius, ita facta; et simul statum libertatis.

915. Quod exivit significet quod ita factus; quod per Noachum et filios ejus significetur homo Antiquae Ecclesiae; et per uxorem ejus, et uxores filiorum ejus, significetur ipsa Ecclesia, ex rerum serie constat, quae talis, quod sic facta sit Ecclesia Antiqua, nam haec sunt ultima seu clausula praecedentium: cum describitur Ecclesia in Verbo, vel per Virum et Uxorem, vel per Hominem et Uxorem, describitur; cum per Virum et Uxorem, significatur per Virum intellectuale seu verum, et per uxorem voluntarium seu bonum; cum per Hominem et Uxorem, significatur per hominem bonum amoris seu amor, et per uxorem verum fidei, seu fides; ita per hominem essentiale Ecclesiae, per uxorem ipsa Ecclesia; ita passim in Verbo: hic quia huc usque actum est de formatione Novae Ecclesiae, pereunte Antiquissima, per Noachum et filios ejus, significatur Homo Antiquae Ecclesiae, et per uxorem ejus et uxores filiorum ejus cum illo, ipsa Ecclesia; quare hic alio ordine dicuntur, quam in Vers: praec: 16. ibi, *Exi tu et uxor tua, et filii tui et uxores filiorum tuorum, tecum,* ubi tu et uxor conjungitur, ac filii et uxores filiorum tuorum, et sic per tu ac filios significatur verum, et per uxorem et uxores filiorum, bonum; hic autem non tali ordine, ex causa, ut dictum, quia per *tu et filios* significatur homo Ecclesiae, ac per *uxorem ejus et uxores filiorum ejus*, ipsa Ecclesia; est enim clausula praecedentium. Antiquam Ecclesiam non constituit Noachus, sed filii ejus Schem, Cham et Japheth, sicut prius dictum; nam tres quasi Ecclesiae fuerunt, quae hanc Ecclesiam Antiquam formarunt, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quae Ec-

clesiae prodierunt sicut natae ex una, quae Noachus vocatur; inde hic dicitur, tu et filii tui, tum uxor et uxores filiorum.

916. Quod omnis fera, et omne reptile significent bona ejus; fera, bona interni hominis, reptile bona externi; tum quod omnis avis et omne repens super terra significent vera, avis vera interni hominis, repens super terra vera externi, constare potest ab illis, quae in vers: praec: de fera, de avi, et de reptili repente, dicta et ostensa sunt: ibi reptile repens, quia utrumque tam bonum quam verum externi hominis significabat: quia haec clausula sunt praecedentium, adjunguntur haec quae sunt Ecclesiae, nempe bona et vera ejus; per quae quoque indicatur, qualis Ecclesia, nempe quod spiritualis, et quod facta talis, nempe quod Charitas seu bonum esset principale, quare hic primum nominatur fera et reptile, et deinde avis et repens. Ecclesia Spiritualis vocatur, cum ex charitate, seu ex bono charitatis agit, nusquam cum se dicit habere fidem absque charitate, tunc ne quidem est Ecclesia; nam quid doctrina fidei, nisi doctrina Charitatis; et cur doctrina fidei, nisi ut fiat sicut docet; scire et cogitare sicut docet, non potest esse, sed fieri sicut docet, hoc solum est; quare Ecclesia spiritualis tunc primum est Ecclesia, quando ex charitate, quae est ipsa fidei doctrina, agit; seu quod idem est, homo Ecclesiae tunc primum est Ecclesia; sicut quid est praeceptum, non ut sciat, sed ut secundum praeceptum vivat; tunc enim in se habet Regnum Domini, nam Regnum Domini solum in amore mutuo, et felicitate inde, consistit; qui separant fidem a charitate, et in fide absque bonis charitatis ponunt salutem, sunt Cainitae, qui occidunt fratrem Habelem, hoc est, Charitatem; et sunt sicut aves quae volitant circum cadaver, nam talis fides est avis, et cadaver est homo absque charitate; sic etiam comparant sibi spuriam conscientiam, quod vivere possint sicut diaboli, odio habere et persequi proximum, in adulteriis agere totam vitam, et usque salvari, sicut notissimum est in orbe Christiano; quid dulcius potest esse homini, quam audire et persuaderi, quod salvari possit, si vel vivat ut immanis fera; ipsi Gentiles percipiunt quod hoc falsum sit, quorum multi quia vitam Christianorum vident, doctrinam abhorrent; constat quoque inde, quod nusquam alicubi detestabilior vita detur quam in orbe Christiano.

917. Quod secundum familias suas significent paria, constat ex illis quae prius dicta sunt, nempe quod septena et septena ex mundis, et bina et bina ex immundis intraverint, Cap: praec: VII: vers: 2, 3, 15. hic autem quod secundum familias exiverint: quod non septena et septena, bina et bina dicantur, sed familiae, causa est quia omnia nunc in ordinem a Domino ita redacta sunt, ut repraesentent familias; apud hominem regeneratum se ita habent bona et vera, seu illa quae sunt charitatis et inde fidei, quod se mutuo spectent sicut consanguinitates et affinitates, ita sicut familiae ex una stirpe seu parente, similiter ac se habent in coelo, n: 685. qui est ordo, qui bonis et veris inducitur a Domino: in specie hic significatur, quod omnia et singula bona spectent sua vera, sicut conjugio conjuncta; et sicut in communi charitas fidem, ita in omni particulari bonum verum; nam commune nisi existat a particulari, non est commune; a particularibus habet commune suam existentiam, et ex illis vocatur commune; in unoquovis homine ita se res habet, qualis homo in communi est, talis est in singularissimis suae affectionis et suae ideae, ex his componitur, aut ex his fit talis in communi: quare qui regenerati sunt, tales fiunt in singularissimis, quales sunt in communi.

918. Quod exire ex arca etiam statum libertatis involvat, constat ex illis quae mox supra ad vers: 16. de exire ex arca dictum. Qualis libertas hominis spiritualis sit, constare potest inde, quod is per conscientiam regatur a Domino; qui per conscientiam regitur, seu qui secundum conscientiam agit, libere agit; nihil magis repugnat, quam agere contra conscientiam; agere contra conscientiam, ei est infernum, at agere secundum conscientiam ei est coelum; ex quo quisque videre potest, quod hoc liberum sit. Dominus hominem spiritualem regit per conscientiam boni et veri, quae, ut dictum, formata est in parte ejus intellectuali, et sic separata a voluntariis hominis; et quia prorsus separata est a voluntariis hominis, constare potest manifeste quod nusquam homo ex se faciat aliquod bonum, et quia omne verum fidei ex bono fidei est, constat, quod nusquam homo a se cogitet aliquod verum, sed quod a Domino Solo sit; quod videantur a se fieri, est solum apparentia; et quia ita se res habet, homo vere spiritualis etiam hoc agnoscit

et credit. Inde patet, quod Conscientia homini spirituali a Domino donata, sit quasi nova voluntas, et sic quod homo, qui e novo creatus est, praeditus sit nova voluntate, et inde novo intellectu.

919. Vers: 20. *Et aedificavit Noach altare Jehovae, et accepit de omni bestia munda, et de omni ave munda, et obtulit holocausta super altari.* Aedificavit Noach altare Jehovae, significat repraesentativum Domini: accepit de omni bestia munda, et de omni ave munda, significat bona charitatis et fidei: et obtulit holocausta super altari, significat omnem cultum inde.

920. In hoc versu describitur cultus Antiquae Ecclesiae in genere, et quidem per altare et holocaustum, quae fuerunt principalia omnis cultus repraesentativi: sed hic primum dicendum, qualis fuit cultus Antiquissimae Ecclesiae, et inde quomodo ortus est cultus Domini per repraesentativa. Antiquissimae Ecclesiae homini non fuit alius cultus quam internus, qualis est in coelo, nam communicabat apud eos coelum cum homine, ut unum facerent; communicatio illa erat Perceptio, de qua prius saepe dictum; ita quia Angelici, interni homines erant, externa, quae erant corporis et mundi, quidem sentiebant, sed non curabant; in objectis singulis sensuum aliquid Divinum et coeleste percipiebant; ut pro exemplo, cum altum quendam montem viderent, non montis ideam percipiebant, sed altitudinis, et ex altitudine coelum, et Dominum, inde factum quod Dominus dictus habitare in altissimis, et Ipse Altissimus et Excelsissimus appellatus, et postea cultus Domini super montibus habitus; similiter in caeteris; ut cum perciperent Mane, tunc non ipsum mane diei percipiebant, sed coeleste, quod est instar mane et aurorae in mentibus, inde Dominus appellatus Mane, Oriens et Aurora; similiter cum arborem, et ejus fructum et folia, haec nihil curabant, sed in illis videbant quasi repraesentatum hominem, in fructu amorem et charitatem, in foliis fidem; inde quoque non solum comparatus est homo Ecclesiae Arbori, ut et Paradiso, et quae apud eum fructui et foliis, sed etiam ita appellatus: tales sunt, qui in coelesti et angelica idea sunt: notum cuique esse potest, quod idea communis regat omnia particularia, ita omnia objecta sensuum,

tam illa quae vident, quam quae audiunt, et quidem ita, ut objecta nihil curent, nisi quatenus ea influunt in ejus ideam communem; ut qui animo laetus est, omnia quae audit et videt, apparent ei sicut laeta et ridentia; qui autem animo tristis est, ei apparent omnia quae videt et audit, sicut tristia et dolorifica; ita in omnibus caeteris; nam affectio communis est in singulis, et facit, ut videat et audiat singula in affectione communi; caetera ne quidem apparent, sed sunt tanquam forent absentia aut nihili: ita se habuit cum Antiquissimae Ecclesiae homine, quicquid oculis vidit, hoc ei coeleste fuit; ac ita apud illum omnia et singula quasi vivebant: exinde constare potest, qualis ejus Cultus Divinus fuit, quod fuerit internus, et nullatenus externus. Cum vero declinabat Ecclesia, ut in posteris, et perceptio illa, seu communicatio cum Coelo perire inciperet, aliter se res habere coepit; in objectis sensuum non amplius percipiebant Coeleste, ut prius, sed mundanum, et tantum magis, quantum minus perceptionis residuum haberent; et tandem in posteritate ultima, quae erat proxime ante diluvium, in objectis nihil aliud quam mundanum, corporeum, et terrestre, capiebant: ita separabatur Coelum ab homine, nec communicabat nisi admodum remote; communicatio tunc homini facta cum inferno, et inde idea communis, e qua ideae omnium particularium, ut dictum; tunc cum aliqua idea coelestis obveniebat, ea nihili apud eos erat, usque tandem, ut ne quidem agnoscere vellent, quod daretur aliquid spirituale et coeleste; ita status hominis mutatus et inversus factus est. Quia a Domino praevisum, quod talis fieret status hominis, etiam provisum fuit, quod doctrinalia fidei haberent conservata, ut inde scirent, quid coeleste et quid spirituale; Doctrinalia illa ex Antiquissimae Ecclesiae homine collegerunt illi qui Cain dicti, et qui Chanoch, de quibus actum; quare de Caino dicitur, quod signum ei impositum, ne quis eum occideret; et de Chanoch, quod sumtus a Deo, de quibus videantur, Cap: IV: ad vers: 15, n: 393, 394. et Cap: V: ad vers: 24. Doctrinalia haec constabant solum in significativis, et sic quasi in aenigmaticis, quid nempe significarent illa quae super terra, ut quid montes, quod coelestia et Dominum; quid mane et oriens, quod quoque coelestia et Dominum; quid diversi generis arbores et

earum fructus, quod hominem et ejus coelestia; et sic quid caetera: in talibus constabant doctrinalia eorum, quae collecta fuerunt a significativis Antiquissimae Ecclesiae; exinde eorum scripta quoque talia fuerunt: et quia in talibus Divinum et coeleste, quia etiam antiquum, admirabantur, et conspicere sibi videbantur, cultus eorum ex similibus inceptus et permissus est, inde eorum cultus super montibus, inque lucis, in medio arborum, inde eorum statuae subdiales; et tandem altaria et holocausta, quae principalia omnis cultus postea facta sunt. Hic cultus inceptus est ab Antiqua Ecclesia, et inde emanabat ad posteros, adque omnes gentes circumcirca, praeter alia plura, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

921. Quod aedificavit Noach altare Jehovae significet repraesentativum Domini, constat ex illis quae modo nunc dicta sunt: Ritus omnes Ecclesiae Antiquae repraesentativi Domini erant, sicut etiam ritus Ecclesiae Judaicae; sed principale repraesentativum fuit postea Altare, tum holocaustum, quod quia fiebat ex bestiis mundis et avibus mundis, repraesentabat sicut significabat, bestiae mundae bona charitatis, et aves mundae vera fidei; quae cum offerebantur, significabant apud Antiquam Ecclesiam, quod offerrent Domino inde munera; Domino nihil aliud, quod gratum ei sit, offerri potest: sed posteri, ut gentes, tum etiam Judaei, haec pervertebant, ne quidem scientes quod talia significarentur, cultum solum in externis ponentes. Quod Altare fuerit principale repraesentativum Domini, constare quoque inde potest, quod antequam caeteri ritus instituti, et antequam arca exstructa, et antequam templum aedificatum, altaria fuerint, etiam inter gentes; de Abramo constat, quod cum venerit in Montem ab oriente Bethelis exstruxerit *Altare*, et invocaverit Nomen Jehovae, Gen: XII: 8. quod ei jussum offerre Isaacum in holocaustum super *Altari*, Gen: XXII: 2, 9. quod Jacobus aedificaverit *Altare* ad Lus seu Bethel, Gen: XXXV: 6, 7. quod Moses aedificaverit *Altare* sub Monte Sinai, et sacrificaverit, Ex: XXIV: 4, 5, 6. quod fuit antequam sacrificia instituta sunt, et antequam arca exstructa, ubi cultus dein peragebatur in deserto. Similiter quod altaria fuerint apud gentes, constat ex Bileamo, qui ad Balakum dixit, quod aedi-

ficaret septem *Altaria,* et pararet septem boves, et septem arietes, Num: XXIII: 1 ad 7, 15 ad 18, 29, 30. tum quod mandatum, quod gentium *Altaria* destruerentur, ut Deut: VII: 5. Jud: II: 2: quare Cultus Divinus per altaria et sacrificia, non fuit novum quoddam institutum apud Judaeos. Imo altaria prius aedificata sunt, quam noverunt super iis mactare boves et pecudes, et quidem in memoriale. Quod Altaria significent repraesentativum Domini, et Holocausta cultum Ipsius inde, constat manifeste apud Prophetas, ut apud Mosen, de Levi, cui sacerdotium, „Docebunt judicia tua Jacobum, et legem „tuam Israëlem; ponent suffitum in naribus Tuis, et *Totum* „(holocaustum) super *Altari* Tuo," Deut: XXXIII: 10. ubi pro omni cultu; quod docerent judicia Jacobum, et legem Israëlem, pro cultu interno; quod ponerent suffitum in naribus, et totum super altari, pro cultu externo correspondente; ita pro omni cultu. Apud Esaiam, „In die illo aspiciet homo ad „Factorem suum, et oculi ejus ad Sanctum Israëlis spectabunt; „et non aspiciet ad *Altaria*, opus manuum ejus," XVII: 7, 8. ubi aspicere ad altaria, manifeste significat cultum repraesentativum in genere, qui aboleretur. Apud Eundem, „In die illo „erit *Altare Jehovae* in medio terrae Aegypti, et statua juxta „terminum ejus, Jehovae," XIX: 19. ibi etiam altare pro cultu externo. Apud Jeremiam, „Deseruit Dominus *Altare* „suum, detestatus est sanctuarium suum," Thren: II: 7. [23] altare pro cultu repraesentativo, qui factus idololatricus: apud Hoscheam, „Multiplicavit Ephraim *Altaria* ad peccandum; „fuerunt ei *Altaria* ad peccandum," VIII: 11. altaria ibi pro omni repraesentativo separato ab interno, sic pro idololatrico. Apud Eundem, „Perdentur excelsa Aven, peccatum Israëlis, „spina et carduus ascendet super *Altaria* eorum," X: 8. ibi etiam altaria pro cultu idololatrico. Apud Amos, „In die visitare Me praevaricationes Israëlis super eum, et visitabo super „*Altaria* Bethelis, et succidentur *cornua Altaris*," III: 14. ubi altaria quoque pro repraesentativo facto idololatrico. Apud Davidem, „Deducent me ad montem sanctitatis tuae, et ad habitacula Tua, et ingrediar ad *Altare Dei*, ad Deum, laetitiam exultationis meae," Psalm: XLIII: 3, 4. ubi altare manifeste pro Domino; ita altaris constructio in Ecclesia Antiqua

et Judaica, pro repraesentativo Domini; quia cultus Domini peragebatur principaliter per holocausta et sacrificia, et sic illa principaliter significabant cultum repraesentativum, constat, quod ipsum Altare significet ipsum repraesentativum.

922. Accepit de omni bestia munda, et de omni ave munda, quod significet bona charitatis et vera fidei, prius ostensum est; quod Bestia significet bona charitatis, n: 45, 46, 142, 143, 246; quod Avis vera fidei, n: 40, 776. Holocausta fiebant ex bobus, ex agnis et capris, et ex turturibus aut pullis columbarum, Lev: I: 3 ad 18. Num: XV: 2 ad 15. Cap: XXVIII: 1 ad f. bestiae erant mundae, et quaelibet earum aliquod speciale coeleste significabat; et quia haec significabant in Ecclesia Antiqua, et in sequentibus repraesentabant, constat quod nihil aliud essent holocausta et sacrificia, quam repraesentativa cultus interni; et quod, cum separata essent a cultu interno, idololatrica fuissent; hoc quisque, si modo sanae rationis sit, videre potest; nam quid altare, nisi lapideum quid, et quid holocaustum et sacrificium quam mactatio bestiae; si Divinus cultus, repraesentabit coeleste quod scient, et agnoscent, et ex quo colent Illum, Quem repraesentant; quod repraesentativa [24] Domini fuerint, nemo ignorare potest, nisi qui prorsus nihil de Domino intelligere vult; sunt interna, nempe charitas et fides inde, per quae spectandus, et agnoscendus, et credendus, Qui repraesentatur, quod clare constat apud Prophetas, ut apud Jeremiam, „Dixit Jehovah Zebaoth, Deus Is„raëlis, holocausta vestra addite super sacrificia vestra, et com„edite carnem; non loquutus sum cum patribus vestris, et „*non praecepi*[24] *eis* in die, quo eduxi eos e terra Aegypti, *su„per verbis holocausti et sacrificii;* sed verbum hoc praecepi „iis, dicendo *obedite voci meae*, et ero vobis in Deum," VII: 21, 22, 23. audire seu obedire voci, est obedire legi, quae omnis se refert ad unicum praeceptum, ut ament Deum super omnia, et proximum ut seipsum; nam in his lex et prophetae, Matth: XXII: 35 ad 38. Cap: VII: 12. apud Davidem, „Je„hovah, *sacrificium et Munus non voluisti*, *holocaustum et „sacrificium peccati non petiisti;* facere voluntatem tuam, Deus „mi, desideravi; et *lex tua* in medio viscerum meorum," Psalm: XL: 7, 9. apud Samuelem, qui dixit ad Saulem, „Num *com-*

„*placentia Jehovae in holocaustis et sacrificiis, ac in obedire* „*voci Jehovae;* ecce *obedire prae sacrificio bonum*, ausculta„re prae adipe arietum," 1 Sam: XV: 22. quid obedire voci, apud Micham, „Num praeveniam Jehovam *holocaustis*, vitu„lis filiis anni, num complacebit Jehovae in *millibus arie*„*tum*, in myriadibus fluviorum olei; indicavit tibi, homo, quid „bonum, et quid Jehovah requirens a te, nisi *facere judicium*, „*et amorem misericordiae*, et humiliare se ambulando cum Deo „suo," VI: 6, 7, 8. haec sunt quae significant holocausta et sacrificia ex bestiis et avibus mundis; apud Amos, „Si obtule„ritis Mihi *holocausta et munera vestra, non acceptabo*, et „pacificum pinguium vestrorum non aspiciam, fluat, sicut a„quae, *judicium*, et *justitia* sicut flumen forte," V: 22, 24. judicium est verum, et justitia est bonum, utrumque ex charitate, quae sunt holocausta et sacrificia interni hominis: apud Hoscheam, „*Misericordiam volo et non sacrificium;* et cog„nitionem Dei *prae holocaustis*," VI: 6. Ex his constat, qualia sunt sacrificia et holocausta, ubi non charitas et fides: ex iisdem quoque constat, quod bestiae mundae, et aves mundae repraesentaverint, quia significarunt, bona charitatis et fidei.

923. Et obtulit holocausta super altari quod significet omnem cultum inde, ex illis, quae hactenus dicta sunt, patet: holocausta erant principalia cultus Ecclesiae repraesentativae, ita dein sacrificia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod Holocausta in uno complexu significent cultum repraesentativum, constat quoque apud Prophetas ut apud Davidem, „Jehovah mittet auxilium tuum e Sanctuario, „et ex Zione fulciet te; recordabitur omnium munerum tuorum, „et *Holocaustum* tuum pingue faciet," Psalm: XX: 3, 4. et apud Esaiam, „Quisquis custodit sabbathum, a prophanando „illud, introducam eos ad montem sanctitatis Meae, *Holocau*„*sta* eorum, et sacrificia eorum, ad beneplacitum super *Alta*„*ri* Meo," LVI: 6, 7. ubi holocausta et sacrificia pro omni cultu; holocausta pro cultu ex amore, sacrificia pro cultu ex fide inde: interna hic describuntur, ut communiter apud Prophetas, per externa.

924. Vers: 21. *Et odoratus Jehovah odorem quietis, et dixit Jehovah, in corde suo, non addam maledicere amplius*

humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus; et non addam amplius percutere omne vivum sicut feci. Odoratus Jehovah odorem quietis, significat quod gratus fuerit Domino cultus inde: Et dixit Jehovah in corde suo; significat quod ita non amplius fieret: non addam maledicere amplius humo, significat quod homo non amplius ita se avertet: propter hominem, significat sicut homo e posteritate Antiquissimae Ecclesiae: quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, significat quod voluntarium hominis sit prorsus malum: non addam amplius percutere omne vivum sicut feci, significat quod homo non amplius ita se perdere poterit.

925. Quod odoratus Jehovah odorem quietis, significet quod gratus fuerit Domino cultus inde, nempe cultus ex charitate et fide charitatis, qui per holocaustum significatus, dictum est in vers: proxime praecedente. Passim in Verbo dicitur, quod Jehovah odoratus est odorem quietis, et quidem praecipue ex holocaustis, et ubivis significat gratum seu acceptum, sicut ex holocaustis quod odoratus odorem quietis, Exod: XXIX: 18, 25, 41. Lev: I: 9, 13, 17. Cap: XXIII: 12, 13, 18. Num: XXVIII: 6, 8, 13. Cap: XXIX: 2, 6, 8, 13, 36. tum ex aliis sacrificiis, Lev: II: 2. 9. Cap: VI: 8, 14. Cap: VIII: 21, 28. Num: XV: 3, 7, 13. et vocantur Ignitum in odorem quietis Jehovae, quo significatur quod ex amore et charitate; ignis in Verbo, et ignitum, cum praedicatur de Domino, et de cultu Ipsius, significat amorem: similiter etiam Panis, quare etiam cultus repraesentativus per holocausta et sacrificia appellatur Panis igniti Jehovae in odorem quietis, Levit: III: 11, 16. Quod odor significet gratum et acceptum, et sic quod odor quoque in Ecclesia Judaica fuerit repraesentativum grati, et tribuatur Jehovae seu Domino, est causa, quod bonum charitatis et verum fidei ex charitate correspondeat odoribus jucundis et suavibus; ipsa correspondentia quod sit, et qualis sit, constare potest a sphaeris in coelo spirituum et Angelorum; sunt ibi sphaerae amoris et fidei, quae manifeste percipiuntur; sphaerae tales sunt, ut cum spiritus bonus aut angelus, seu societas spirituum bonorum aut angelorum adventat, tunc percipitur illico, quoties Domino beneplacet, qualis est spiritus, angelus, seu societas, quoad amorem et fidem, et quidem e longinquo,

et magis cum praesentior fit; quod incredibile, sed usque est verissimum; talis est communicatio in altera vita, et talis perceptio; quare, cum Domino beneplacet, non opus est multis explorare, qualis anima seu spiritus est, nam ad primum adventum potest cognosci: his sphaeris correspondent sphaerae odorum in mundo: quod correspondeant, inde constare potest, quod sphaerae amoris et fidei, quando Domino beneplacet, manifeste in sphaeras odorum jucundorum et suavium vertantur in mundo spirituum, et manifeste percipiantur. Ex his nunc constat, unde et quare odor quietis significat gratum, et quare odor repraesentativum factum in Ecclesia Judaica, et odor quietis Jehovae seu Domino tribuatur. Odor quietis est pacis, seu gratum pacis; Pax in uno complexu comprehendit omnia et singula quae sunt Regni Domini, nam status Regni Domini est status Pacis, in statu pacis existunt omnes status felices ex amore et fide in Dominum. Ex his, quae nunc dicta sunt, patet non solum, quomodo repraesentativa se habent; sed etiam quare in Ecclesia Judaica suffimenta, pro quibus Altare ante velum et propitiatorium; quare thuris oblationes in sacrificiis; tum quare tot aromata, in suffimento, in thure, ut et in oleo unctionis adhibebantur; ita quid odor quietis, quid suffitus, et quid aromata significant in Verbo, nempe quod coelestia amoris, et inde spiritualia fidei, in genere quicquid gratum inde; ut apud Ezechielem, „In monte sanctitatis meae, in monte altitudinis Israëlis, ibi servient Mihi omnis domus Israëlis tota „in terra, ibi *acceptos habebo* illos; et ibi quaeram sublationes vestras, et primitias munerum vestrorum in omnibus sanctificationibus vestris, per *odorem quietis acceptos habebo* „vos," XX: 40, 41. ubi odor quietis praedicatur de holocaustis et muneribus, hoc est, de cultu ex charitate et ejus fide, qui per holocausta et munera significatur, et inde acceptus est, quod est odor: apud Amos, „Odi, reprobavi festa vestra, et „non *odorabor* cessationes vestras, quia si obtuleritis Mihi holocausta et munera vestra, non *accepta erunt*," V: 21, 22. ibi manifeste quod significet gratum aut acceptum. De Isaco benedicente Jacobo pro Esavo, legitur, „Cum accederet Jacob, „et Isaacus osculatus eum, et *odoraretur odorem* vestium ejus, „et benedixit ei, et dixit, vide, *Odor* filii mei, sicut *odor* a-

„gri, cui benedixit Jehovah," Gen: XXVII: 26, 27. odor vestium significat naturale bonum et verum, quod gratum ex concordantia cum coelesti et spirituali bono et vero, cujus gratitudo describitur per odorem agri.

926. Quod dixit Jehovah in corde suo, significet quod ita non amplius fieret, ex sequentibus constat: quando de Jehovah praedicatur, quod dicat, non aliud est, quam quod ita vel non ita sit aut fiat, nam de Jehovah nihil aliud dici potest quam Est: quae in Verbo passim praedicantur de Jehovah, pro iis sunt, qui nihil capere possunt nisi ex talibus quae apud hominem, quare sensus literae talis est; simplices corde ex apparentiis apud hominem instrui possunt, nam ultra cognitiones ex sensualibus vix vadunt, quare secundum captum eorum loquutum est in Verbo; ita hic quod Jehovah dixit in corde suo.

927. Non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quod significet, quod homo non amplius ita se avertet, sicut homo e posteritate Ecclesiae Antiquissimae, constat ab illis, quae prius de Antiquissimae Ecclesiae posteritate dicta sunt; quod maledicere significet in sensu interno se avertere, videatur prius, n: 223, 245. Quomodo haec et sequentia se habent, quod nempe homo se amplius non ita avertet sicut homo Antiquissimae Ecclesiae, et quod non amplius se perdere poterit, constare etiam potest ab illis, quae de Antiquissimae Ecclesiae posteris, qui perierunt, et de nova Ecclesia, quae Noachus vocatur, prius dicta sunt; nempe quod Antiquissimae Ecclesiae homo talis fuerit, quod voluntas et intellectus apud eum unam mentem constituerit, seu quod apud eum amor implantatus fuerit in parte ejus voluntaria, et sic simul fides, quae implebat alteram mentis ejus partem seu intellectualem; posteri eorum ex haereditario inde traxerunt, quod voluntas eorum et intellectus unum facerent; quare cum amor sui, et inde vesanae cupiditates occupare coeperunt partem eorum voluntariam, ubi prius amor in Dominum et charitas erga [25] proximum, tunc non solum pars voluntaria seu voluntas prorsus perversa facta est, sed etiam simul pars intellectualis seu intellectus, eoque magis cum ultima posteritas immersit cupiditatibus falsitates, et inde Nephilim facti; inde tales facti ut non restitui possent, quia utraque pars mentis eorum, seu tota mens destructa fuit. Sed quia

a Domino praevisum, etiam provisum est, quod homo exstrueretur, et quidem per id, quod homo reformari posset, et regenerari quoad alteram ejus mentis partem seu intellectualem, ac ei implantari nova voluntas, quae est conscientia, per quam Dominus bonum amoris seu charitatis, et verum fidei, operaretur: ita homo, ex Divina Domini Misericordia, restitutus est: Haec sunt, quae significantur in hoc versu, per quod non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia, et quod non addam percutere omne vivum, sicut feci.

928. Quod figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, significet quod voluntarium hominis sit prorsus malum, ex illis quae nunc dicta sunt, constat; figmentum cordis non aliud significat. Homo putat se habere voluntatem boni, sed prorsus fallitur; cum bonum facit, non est ex ejus voluntate, sed est ex nova voluntate, quae est Domini, ita ex Domino; proinde cum verum cogitat et loquitur est ex novo intellectu, qui est inde, et sic quoque ex Domino; nam regeneratus est prorsus novus homo formatus a Domino, inde quoque dicitur e novo creatus.

929. Quod non addam percutere omne vivum sicut feci, significet quod homo non amplius ita se perdere poterit, inde nunc constat: ita enim se res habet, cum homo regeneratus est, tunc detinetur a malo et falso quod apud eum, et tunc non percipit aliter quam quod bonum et verum a se faciat et cogitet, sed est apparentia seu fallacia, est detentio a malo et falso, et quidem valida; et quia detinetur a malo et falso, non potest se perdere; si vel minimum remitteretur, aut relinqueretur sibi, in omne malum et falsum rueret.

930. Vers: 22. *Adhuc omnibus diebus terrae, sementis et messis, et frigus et aestus, et aestas et hyems; et dies et nox, non cessabunt.* Adhuc omnibus diebus terrae significant omne tempus: sementis et messis significant hominem regenerandum, et inde Ecclesiam: frigus et aestus significant statum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem et charitatem; frigus significat nullam fidem et charitatem; aestus autem fidem et charitatem: aestas et hyems significant statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum

vices se habent sicut aestas et hyems: dies et nox significant statum ejusdem, seu regenerati, quoad intellectualia, quorum vices se habent sicut dies et nox: non cessabunt, est quod hoc omni tempore.

931. Quod adhuc omnibus diebus terrae significent omne tempus, constat ex significatione Diei, quod sit tempus, videatur n: 23. 487. 488. 493. quare hic dies terrae est omne tempus quamdiu terra seu incola super tellure; incola super tellure tunc primum cessat esse, cum amplius nulla Ecclesia; nam cum nulla Ecclesia, non amplius datur communicatio hominis cum coelo, qua communicatione cessante, omnis incola perit; Ecclesia se habet, ut prius dictum, sicut cor et pulmo in homine, quamdiu cor integrum est et pulmo, tamdiu vivit homo, ita quoque quamdiu Ecclesia respective ad Maximum hominem, qui est universum Coelum; quare hic dicitur omnibus diebus terrae sementis et messis, et frigus et aestus, et aestas et hyems, et dies et nox, non cessabunt; inde constare quoque potest, quod tellus in aeternum non duratura, sed quod quoque suum finem habitura, nam dicitur omnibus diebus terrae, hoc est, quamdiu terra. Quod autem credant, finem terrae idem fore ac ultimum judicium, de quo in Verbo, ubi de consummatione [26] saeculi, de die visitationis, et de ultimo judicio agitur, in eo falluntur; nam ultimum judicium est cujusvis Ecclesiae cum vastata est, seu cum in ea amplius nulla fides; ultimum judicium Antiquissimae Ecclesiae fuit, cum periit, ut in posteritate ejus ultima proxime ante diluvium: ultimum judicium fuit Ecclesiae Judaicae, cum Dominus venit in mundum: Ultimum judicium quoque futurum, cum Dominus venturus in gloriam; non quod tunc peritura sit terra et periturus mundus, sed quod pereat Ecclesia; at tunc semper nova Ecclesia a Domino resuscitatur; sicut tempore diluvii Ecclesia Antiqua; et tempore adventus Domini, Ecclesia primitiva gentium; ita quoque cum Dominus venturus in gloriam; quod quoque per Novum Coelum, et Novam Terram, etiam intelligitur: similiter ac apud unumquemvis regeneratum, qui fit homo Ecclesiae, seu Ecclesia, qui dum e novo creatus est, internus ejus homo vocatur novum coelum, et externus nova terra: praeterea etiam ultimum judicium est cuivis homini, cum moritur, nam tunc

secundum illa, quae egit in corpore, judicatur vel ad mortem, vel ad vitam. Quod per consummationem [26] saeculi, finem dierum, aut ultimum judicium, non intelligatur aliud, proinde non mundi interitus, constat clare a Domini verbis apud Lucam, „ In „ illa *Nocte*, erunt duo in lecto uno, unus assumetur, alter *re-* „ *linquetur:* duae erunt molentes simul, una assumetur, et al- „ tera *relinquetur:* duo erunt in agro, unus assumetur et alter „ *relinquetur,* " XVII: 34, 35, 36. ubi ultimum tempus vocatur Nox, quia nulla fides, hoc est, charitas; et quod relinquentur, quo clare indicatur, quod non periturus tunc mundus.

932. Quod sementis et messis significent hominem regenerandum, et inde Ecclesiam, non opus est confirmare ex Verbo, quia toties occurrit, tam quod homo comparetur et assimiletur agro, ita sementi, quam quod Verbum Domini semini, et ipse effectus proventui aut messi; quod quisque ex familiari inde facto sermone etiam comprehendit. In genere hic agitur de omni homine, quod nusquam desiturum, quin ei inseminaretur semen a Domino, sive sit intra Ecclesiam, sive extra Ecclesiam, hoc est, sive noverit Verbum Domini, sive non noverit; absque inseminato semine a Domino, homo ne hilum boni potest facere; omne bonum charitatis, etiam apud gentes, est semen a Domino, apud quas tametsi non est bonum fidei, sicut potest esse intra Ecclesiam, usque bonum fidei potest fieri; gentes enim, qui in charitate vixerunt, sicut solent in mundo, etiam in altera vita, cum ab angelis instruuntur, facilius multo quam Christiani, verae fidei doctrinam, et fidem charitatis amplectuntur et accipiunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. In specie autem hic agitur de homine regenerando, quod nempe non desiturum, quin Ecclesia alicubi in terra existat, quod hic significatur per quod omnibus diebus terrae sementis et messis. Quod semper sementis et messis, seu Ecclesia, exstitura sit, spectat illa quae in versu praec: nempe quod homo non amplius se ita perdere poterit, sicut posteritas ultima Antiquissimae Ecclesiae.

933. Quod frigus et aestus significent statum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem et charitatem; quod frigus significet nullam fidem et charitatem, aestus autem charitatem, constat a significatione frigoris et aestus in Verbo,

ubi praedicantur de regenerando vel regenerato, vel de Ecclesia; tum quoque constat a serie, nempe ab illis quae praecedunt et quae sequuntur, nam de Ecclesia agitur; in versu praecedente, quod homo non amplius ita se perdere poterit, in hoc versu, quod semper aliqua Ecclesia exstitura, quae describitur primum quomodo se habet cum fit, seu cum regeneratur homo ut fiat Ecclesia, et mox de regenerato, qualis; ita de omni statu hominis Ecclesiae. Quod talis ejus status sit, cum regeneratur, nempe frigus et aestus, seu nulla fides et charitas, tum fides et charitas, non ita constare alicui potest nisi ab experientia, et quidem per reflexionem [27] ad experientiam; et quia pauci sunt qui regenerantur, et inter eos qui regenerantur, pauci si ulli qui reflectunt, aut quibus reflectere datur super statum suae regenerationis, his paucis licet dicere: homo, cum regeneratur, vitam accipit a Domino, nam prius non vixisse dici potest, vita mundi et corporis non est vita, sed vita coelestis et spiritualis unice est vita; homo per regenerationem a Domino ipsam vitam accipit, et quia prius nullam vitam habuit, alternat nulla vita, et ipsa vita, hoc est, nulla fides et charitas et aliqua fides et charitas; nulla fides et charitas hic significatur per frigus, aliqua fides et charitas per aestum; quod ita se habet; quoties homo est in corporeis suis et mundanis tunc est nulla fides et charitas, hoc est, frigus, nam tunc operantur corporea et mundana, proinde quae sunt ejus propria, quamdiu homo est in iis tunc est absens aut remotus a fide et charitate, sic ut ne quidem cogitet de coelestibus et spiritualibus; causa est, quia nusquam simul esse possunt apud hominem coelestia et corporea, nam voluntas hominis prorsus deperdita est; at cum corporea hominis, et ejus voluntaria non operantur, sed quiescunt, tunc Dominus per internum ejus hominem operatur, et tunc est in fide et charitate, quod hic vocatur aestus; cum iterum redit in corpus iterum est in frigore; et cum corpus seu quod corporis est, quiescit, et quasi nullum est, tunc est in aestu; et sic per vices; nam talis est conditio hominis, quod apud eum coelestia et spiritualia non possint simul esse cum ejus corporeis et mundanis, sed vices sunt: haec sunt, quae unicuivis regenerando [27] fiunt, et quidem tamdiu, quamdiu est in statu regenerationis, nam aliter homo non potest regenerari, hoc est,

a mortuo fieri vivus, ex causa, ut dictum, quia voluntas ejus prorsus deperdita est, quae ideo prorsus separatur a nova voluntate, quam accipit a Domino, quae est Domini, non hominis: exinde nunc constare potest, quid per frigus et aestum hic significatur. Quod ita se res habeat, quisque regeneratus potest ab experientia scire, nempé, quod, cum in corporeis et mundanis est, tunc absens et remotus sit ab internis, ut non solum de illis nihil cogitet, sed apud se sentiat tunc quasi frigus; sed cum quiescunt corporea et mundana, quod tunc in fide et charitate sit: tum quoque ab experientia scire potest, quod haec alternent; quare etiam cum corporea et mundana superfluere incipiunt et volunt dominari, tunc in angustias et tentationes venit, usque dum in talem statum redactus sit, ut externus homo obsequia praestet interno, qui obsequia nusquam praestare potest, nisi dum quiescit et quasi nullus est. Ultima posteritas Antiquissimae Ecclesiae non potuit regenerari, quia ut dictum, intellectualia et voluntaria apud eos unam mentem constituerunt, quare intellectualia non potuerunt separari ab eorum voluntariis, et sic per vices esse in coelestibus et spiritualibus, et per vices in corporeis et mundanis; sed iis erat continuum frigus in coelestibus, et continuus aestus in cupiditatibus, sic ut apud eos nulla alternatio dari potuerit.

934. Quod frigus significet nullum amorem seu nullam charitatem et fidem, et quod aestus seu ignis amorem aut charitatem et fidem, constare potest ab his locis in Verbo; apud Johannem ad Ecclesiam Laodicensem, „Novi opera tua, quod „neque *Frigidus* neque *Fervidus;* utinam *Frigidus* esses aut „*Fervidus*, sed quia tepidus, et neque *Frigidus*, neque *Fervidus*, expuiturus te ex ore meo," Apoc: III: 15, 16. ubi frigidus pro nulla charitate, et fervidus pro multa. Apud Esaiam, „Sic dixit Jehovah, quiescam et spectabo in loco meo, „sicut *Aestus* serenus super luce; sicut nubes roris in *Aestu* „*messis*," XVIII: 4. ubi de nova Ecclesia plantanda, aestus super luce, et aestus messis, pro amore et charitate. Apud Eundem, „Jehovae *Ignis* in Zione, et furnus in Hierosolyma," XXXI: 9. Ignis pro amore. De cherubis visis Ezechieli, „Similitudo Animalium, aspectus illorum sicut *prunae ignis ardentes* juxta aspectum lampadum, is incedens inter animalia,

„ et splendor *Ignis*, et de *Igne* exiens fulgur," Ezech: I: 13. et apud Eundem de Domino, „ Super expansum, quod super „ capite Cheruborum, quasi aspectus lapidis sapphiri, similitudo „ throni; et super similitudine throni, similitudo quasi aspectus „ hominis super illo superius; et vidi quasi speciem *prunae igni-„ tae*, juxta speciem *Ignis*, intra illam [28] circumcirca ab aspe-„ ctu lumborum Ipsius et sursum, et ab aspectu lumborum Ipsius „ et deorsum, vidi quasi aspectum *Ignis*, cui splendor circum-„ circa," I: 26, 27. Cap: VIII: 2. ibi Ignis pro amore. Apud Danielem, „ Antiquus dierum sedit, thronus Ipsius *Flammae „ Ignis*, rotae illius *Ignis ardens*, fluvius *Ignis* emanans et „ exiens a coram Ipso; mille millia ministrabant Ipsi, et myrias „ myriadum coram Ipso stabant," VII: 9, 10. ignis pro amore Domini. Apud Sachariam, „ Ero ei, dictum Jehovae, mu-„ rus *Ignis* circumcirca," II: 9, [28] ubi de nova Hierosolyma. Apud Davidem, „ Jehovah facit Angelos suos spiritus, ministros „ suos *Ignem flammantem*," Psalm: CIV: 4. ignis flammans pro coelesti spirituali. Quia Ignis significabat amorem, ignis quoque repraesentativum Domini factus, quod constat ex *Igne* super altari holocausti, qui nusquam exstingueretur, Lev: VI: 2, 5, 6. repraesentans Misericordiam Domini: ideo antequam Aharon intraret ad Propitiatorium, suffire debebat, *Igne* sumto ex altari holocausti, Levit: XVI: 12, 13, 14. ideo quoque, ut significaretur, quod cultus esset acceptus Domino, Ignis de coelo demittebatur, et consumsit holocausta, ut Levit: IX: 24, et alibi. Per ignem quoque in Verbo significatur Amor proprius et ejus cupiditas, cum quo Amor coelestis concordare nequit, quare etiam bini filii Aharonis consumti sunt igne, quod adolerent *Igne alieno*, Lev: X: 1, 2. ignis alienus est omnis amor sui et mundi, et omnis amorum istorum cupiditas. Praeterea etiam Amor coelestis impiis non aliter apparet ac Ignis ardens et consumens, ac ideo in Verbo praedicatur de Domino ignis consumens, sicut Ignis super Monte Sinai, qui repraesentabat Amorem seu Misericordiam Domini, coram populo perceptus sicut ignis consumens, quare dixerunt ad Mosen, ne faceret eos audire vocem Jehovae Dei, et videre *Ignem magnum*, ne morerentur, Deut: XVIII: 16. Amor seu Misericordia Domini talis apparet iis, qui in igne amorum sui et mundi sunt.

935. Et aestas et hyems quod significent statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum vices se habent sicut aestas et hyems, constare potest ab illis quae de frigore et aestu dicta sunt; vices regenerandorum assimilantur frigori et aestui, sed vices regeneratorum aestati et hyemi: quod de regenerando ibi actum, hic autem de regenerato, constat inde, quod ibi primo loco frigus nominetur, et secundo aestus; hic autem primo loco aestas, et secundo hyems; causa est, quia homo, qui regeneratur, incipit a frigore, hoc est, a nulla fide et charitate, at cum regeneratus est, tunc incipit a charitate. Quod vices Regenerato sint, nempe quod apud eum nunc nulla charitas, et nunc aliqua charitas, constare manifeste potest, ex causa, quod apud unumquemvis etiam regeneratum, non sit nisi malum, et quod omne bonum sit *solius Domini*: quia apud eum nihil nisi malum, non potest aliter quam vices subire, et nunc esse quasi in aestate, hoc est, in charitate, nunc autem in hyeme, hoc est, in nulla charitate: vices tales sunt, ut homo magis et magis perficiatur, et sic ut magis et magis felix reddatur. Vices tales non solum sunt apud hominem regeneratum dum vivit in corpore, sed etiam cum in alteram vitam venit, nam absque vicibus quasi aestatis et hyemis quoad voluntaria, et quasi diei et noctis quoad intellectualia, nusquam perficitur, et felicior redditur; sed vices eorum in altera vita se habent sicut vices aestatis et hyemis in zonis temperatis, et sicut vices diei et noctis temporibus vernis. Status hi etiam apud Prophetas describuntur per aestatem et hyemem, et per diem et noctem, ut apud Sachariam, „Et erit, „in die illo exibunt aquae vivae de Hierosolyma, pars illarum „ad mare orientale, et pars illarum ad mare posterius, in *Ae*„*state* et in *Hyeme* erit,“ XIV: 8. ubi de Nova Hierosolyma, seu de Regno Domini in coelo et in terra, seu de statu utrobique, qui etiam vocatur aestas et hyems: apud Davidem, „Deus, „Tibi *Dies*, etiam Tibi *Nox;* Tu praeparasti lucem et solem; „Tu statuisti omnes terminos terrae; *Aestatem* et *Hyemem* Tu „formasti,“ Psalm: LXXIV: 16, 17. quae similia involvunt; similiter apud Jeremiam, „Quod non irritum reddetur *foedus* „*Diei*, et *foedus Noctis*, ut sit *Dies* et *Nox* in tempore suo,“ XXXIII: 20.

936. Quod dies et nox significent statum ejusdem seu regenerati quoad intellectualia, quorum vices se habent sicut dies et nox, ex illis quae nunc dicta sunt, constat: aestas et hyems praedicatur de voluntariis, ex calore et frigore, nam voluntaria se ita habent; dies autem et nox de intellectualibus, ex luce et tenebris, nam intellectualia se ita habent: haec quia ex se manifesta sunt, non opus est similibus ex Verbo confirmare.

937. Ex his quoque constare potest, quale est Verbum Domini in sensu interno; in sensu literae tam rude apparet, ut non aliud sciatur, quam quod solum dicatur de sementi et messe, de frigore et aestu, de aestate et hyeme, deque die et nocte, cum tamen involvant arcana Ecclesiae Antiquae seu spiritualis; ipsa verba in sensu literae sunt talia, ita communissima quasi vasa, in quorum singulis tot et tanta arcana coelestia continentur, ut nusquam quoad partem unius myriadis exhauriri queant; nam Angeli, ex Domino, in verbis istis tam communissimis, desumptis ex terrestribus, videre possunt, cum indefinita varietate, totum processum regenerationis, et statum regenerandi ac regenerati, cum homo vix quicquam.

Continuatio de Infernis.

Hic de infernis avarorum; et de spurca Hierosolyma, et latronibus in deserto: tum de infernis excrementitiis [29] eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt.

938. *Avari omnium sordidissimi sunt, et omnium minime de vita post mortem, de anima, et de interno homine, cogitant; ne quidem sciunt quid Coelum; quia omnium minime elevant suas cogitationes, sed eas prorsus infundunt et immergunt corporeis et terrestribus; quare cum in alteram vitam veniunt, diu non sciunt, quod spiritus sint, sed putant se prorsus esse adhuc in corpore: ideae eorum cogitationis, quae ab avaritia factae quasi corporeae et terrestres, vertuntur in diras phantasias; et quod incredibile, usque verum, sordide*

avari in altera vita videntur sibi in cellis versari, ubi eorum pecuniae, et ibi infestari a muribus, sed utcunque infestantur, non inde recedunt, usque dum defatigantur, sic tandem se evolvunt iis sepulchris.

939. *Ideae cogitationis eorum, qui sordide avari fuerunt, in phantasias quam sordidas vertantur, constat ab eorum Inferno, quod sub pedibus profunde; vapor inde exhalat, sicut vapor ex suibus excoriatis in canali, ibi sunt avarorum domicilia; qui illuc veniunt, primum atri apparent, et ibi per pilorum derasionem, sicut solent sues, candidi sibi fieri videntur; ita quoque sibi tunc apparent; sed usque manet inde nota, quod tales sint, ubicunque veniunt. Quidam spiritus niger, qui nondum in infernum suum delatus, quia adhuc moraturus in mundo spirituum, illuc demissus, qui non ita avarus fuerat, sed usque dum vixit, malitiose aliorum opibus inhiaverat, quo alluente avari ibi aufugiebant, dicentes quod latro, quia niger, et sic eos necaret; avari enim fugiunt tales, quia maxime timent vitae; tandem comperti, quod non talis latro, dicebant ei, si candidus vellet fieri, modo ei pili, sicut suibus, qui in conspectu visi, detraherentur, sic candesceret; sed hoc non voluit, inter spiritus sublatus est.*

940. *In hoc Inferno sunt quoad multam partem Judaei, qui sordide avari fuerunt, quorum praesentia quoque, cum ad alios spiritus veniunt, ex foetore murium sentitur. Quia de Judaeis; quam miserabilis eorum status post mortem sit, nempe eorum, qui sordide avari fuerunt, et contemserunt alios prae se ex innata arrogantia, quod putaverint se solos esse, qui electi, de urbibus eorum, et latronibus in deserto, licet referre: Ex phantasia, quam in vita corporis conceperunt et apud se confirmarunt, quod venturi in Hierosolymam, et ibi in terram sanctam, quam possessuri, non volentes scire, quod per Novam Hierosolymam intelligatur Regnum Domini in coelis et in terris, quando in alteram vitam veniunt, apparet iis urbs a sinistro Gehennae, paulo antrorsum, in quam confertim alluunt, sed urbs illa est coenosa et putida, quare spurca Hierosolyma vocatur, ibi discurrunt per plateas, in luto et coeno supra talos, querentes et ejulantes. Urbes vident oculis, etiam plateas, est iis repraesentatio talium, ut in clara*

die: vidi etiam aliquoties urbes. Apparuit mihi quidam obscurus, veniens e spurca hac Hierosolyma, aperiebatur tanquam porta, circum eum errantes stellae erant a sinistra ejus imprimis, stellae errantes circum spiritum significant in mundo spirituum falsitates, aliter dum stellae non errantes sunt, accessit ad me, et adplicuit se sinistrae meae auri superne, quam tangebat quasi ore ut mecum loqueretur, sed non loquutus est voce sonora ut alii, verum intus in se, usque tamen ut audirem et intelligerem, dicebat quod Rabbinus Judaeus esset, et quod a longo tempore fuerit in urbe ista coenosa, dicens, quod plateae ibi nihil nisi lutum et coenum essent, ubi eundum; et quod non alio cibo vesceretur quam coeno; quaerebam cur ita, quia spiritus, quod cuperet edere; dixit quod edat, et cum cupit edere, nihil aliud ei offerri quam coenum, quare valde lamentatus: quaerebat ergo quid faciendum, dicens se non invenire Abrahamum, Isacum et Jacobum, de quibus aliqua ei referebam, et quod frustra quaererentur, et dum inveniuntur, prorsus nihil opis ferre possint, praeter alia quae arcaniora sunt; dicebam, quod nullus alius quaerendus quam Solus Dominus, Qui est Messias, Quem in vita contemserunt, et quod Ipse regat universum Coelum et universam terram, et quod a nullo alio auxilium: quaesivit sollicite et aliquoties ubi est, dixi quod inveniatur ubivis, et quod audiat et norit omnes: sed tunc alii spiritus Judaei eum retrahebant.

941. *Est quoque alia urbs a dextro Gehennae, seu inter Gehennam et Stagnum, ubi meliores ex Judaeis sibi videntur habitare, sed haec urbs iis mutatur secundum phantasias, nunc vertitur in pagos, nunc in stagnum, nunc iterum in urbem; timor illis ibi est pro latronibus; et quamdiu in urbe ista sunt, tuti sunt. Inter binas urbes est quasi triangulare spatium, tenebrosum, ibi latrones, qui sunt Judaei, sed eorum pessimi, qui quoscunque offendunt, miserabiliter cruciant; hos latrones e timore Judaei vocant Dominum, et desertum, ubi sunt, vocant Terram: ut tuti pro latronibus in urbem hanc a dextro veniant, est in termino angulari*[30] *spiritus bonus, qui excipit venientes, ad quem cum veniunt, incurvant se versus terram, et sub pedes ejus admittuntur, qui ri-*

tus est admissionis in hanc urbem. Quidam spiritus ad me subito venit, quaerebam unde venit, dixit quod fugeret et timeret latrones, qui occidunt, mactant, cremant, coquunt homines, quaerens ubi tutus esse posset; interrogabam undenam esset, et ex qua terra, nihil aliud ausus est respondere ex timore quam quod terra sit Domini, desertum enim vocant terram, et latrones dominum. Venerunt dein latrones, qui nigerrimi, loquuti sono basso, sicut gigantes, et mirum, cum adventant, terrorem et horrorem sensibilem incutiunt, quaesivi quinam essent, dicebant, quod quaerant spolia, dixi, ubi congerere vellent sua spolia, anne sciant, quod spiritus sint, et quod nec spolia auferre nec congerere possint, et quod talia sint phantasiae malorum; respondebant se esse in deserto, quaerentes rapinas, et quod crucient quos offendunt: agnoverunt tandem, cum penes me, quod spiritus essent, sed usque non adduci potuerunt aliter credere, quam quod viverent in corpore: sunt Judaei qui ita vagantur, ore ferentes occidere, mactare, cremare, coquere, et hoc contra quoscunque, si vel Judaei, vel amici sint; inde quoque innotuit, quali animo sunt, tametsi in mundo non tale evulgare audent.

942. *Non procul a spurca Hierosolyma, est quoque alia urbs, quae vocatur Judicium Gehennae; ibi sunt, qui ex propria justitia vindicant sibi coelum; et qui condemnant alios, qui non secundum phantasias eorum vivunt: inter hanc urbem et Gehennam apparet sicut pons, satis pulcher, coloris pallidi seu grisei; ubi niger spiritus, quem metuunt, inhibens ne transeant; nam ab altera parte pontis apparet gehenna.*

943. *Qui in vita corporis pro fine habuerunt meras voluptates, et solum amarunt indulgere genio, et vivere in lautitiis et opiparis, sibi solis et mundo studentes, Divina pro nihilo reputantes, absque fide et charitate; post mortem in vitam similem ei, quam habuerunt in mundo, primum introducuntur; est locus antrorsum ad sinistrum, aliquantum profunde; ubi nihil nisi quam voluptates, ludi, saltationes, comessationes,*[31] *confabulationes; illuc feruntur tales, et tunc non aliter sciunt, quam quod in mundo sint: sed scena mutatur, post aliquam moram temporis deferuntur in Infernum sub natibus, quod est mere excrementitium; nam talis voluptas, quae*

mere corporea est, in excrementitium in altera vita vertitur; vidi ibi portantes stercora, et lamentantes.

944. *Foeminae, quae ex sordida et vili conditione divites factae, et ex fastu inde, se prorsus dediderunt voluptatibus ac vitae delicatae et otiosae, accumbendo, sicut reginae, stratis, sedendo ad tabulas et mensas, nihil aliud curantes, in altera vita, cum conveniunt, miserabiliter inter se collidunt, contundunt, lacerant, capillis trahunt, et fiunt sicut furiae.*

945. *Aliter vero, quae in voluptates aut jucunditates vitae natae sunt, et quae ab infantia in similia educatae, sicut reginae, ex nobili prosapia aliae, ut et divites; quae tametsi in voluptatibus et lautitiis, inque splendidis, dummodo in fide in Dominum, et in charitate erga proximum, simul vixerunt, in altera vita inter felices sunt: nam se abdicare jucundis vitae, potentia, et divitiis, et sic per miserias mereri coelum, hoc falsum est; sed tam voluptates, quam potentiam, et divitias, pro nihilo aestimare respective ad Dominum, et vitam mundi pro nihilo respective ad vitam coelestem, est quod in Verbo intelligitur.*

946. *Loquutus cum spiritibus de eo, quod forte pauci credituri sint, tot et talia dari in altera vita, ex causa, quod homo non alium conceptum habeat de vita sua post mortem, quam communissimum quendam obscurum, qui est nullus, in quo se confirmarunt ex eo, quod animam aut spiritum non oculis videant; et quod docti, tametsi ajunt quod anima aut spiritus sit, usque quia inhaerent vocibus fictis et terminis, qui intellectum rerum magis obscurant, imo exstinguunt, et quia student sibi et mundo, raro communi, et coelo, adhuc minus quam sensuales homines credant: spiritus, cum quibus loquutus, mirati sunt, quod homo talis sit, cum tamen sciat, quod in ipsa natura, et in unoquovis ejus regno dentur tot mirabilia et varia, quae ignorat, ut pro exemplo solum in Aure interna humana, de qua integer liber stupendis et inauditis impleri posset, quibus unusquisque fidem habet, at si de mundo spirituali, ex quo omnia et singula quae sunt in naturae regnis existunt, aliquid dicitur, vix aliquis credit, ex causa, ut dictum, praeconceptae et confirmatae opinionis, quod nihil sit, quia non videt.*
